13
26 D
22

VII—17—

13—25. C. 11.

E.II.1.

Digitized by Google

DE ELECTIONE ET POTESTATE PRAELATORVM,

ET ALIORVM OFFICIALIVM REGVLARIVM.

TRACTATVS

In quo omnia ſunt vel ex Theologica doctrina, vel ex vno, ſeu altero iure deſumpta, & teſtimonijs Theologorum, Summiſt. ſeu vnius, vel alterius iuris interpretum, præſertim verò SACRAE ROTAE ROMANAE confirmata, & quotidianæ praxi accommodata.

AVCTORE

FRATRE SIGISMVNDO A' BONONIA

Ordinis Minorum S. Franciſci Capuccinorum.

Aliàs IACOBO FEDERICO Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij profeſſore.

REVERENDISSIMO PATRI

HIERONYMO A' CASTRO FERRECTORVM

Concionatori Capuccino, Viſitatori, Reformatoriq; Apoſtolico omnium vtriuſq; ſexus Regularium, Comprotectori generali earum Religionum, quæ ſpeciali Protectore Orbantur, &c. Dicatus.

Cum Indice dubiorum, & altero rerum, & verborum copioſiſſimo.

Et item cum Additionibus eiuſdem Authoris in calce operis.

Bononiæ, Apud Hæredes Ioannis Roſſij. 1626. *Superiorum Permiſſu.*

ET PRIVILEGIO AMPLISSIMO.

Digitized by Google

REVERENDISSIMO
PATRI
HIERONYMO
A'CASTRO FERRECTORVM

Concionatori Capuccino Viſitatori, Reformatoriq; Apoſtolico omnium vtriuſq; ſexus Regularium, Comprotectori generali earum Religionum, quæ ſpeciali Protectore orbantur, &c.

F. Sigiſmundus Federicus à Bononia eiuſdem Ordinis Profeſſus vtramq; ſalutem.

CICERONIS eſt dictum, Reuerendiſſime Pater, *In ſuadendo nihil eſt optabilius quàm dignitas.* Vnde audacis eſſet animi, hunc qualemcumq; laborem ab authore ignoto, & humili publicis Religioſorum literis, monumentisq; conſignari, niſi eidem operi ſplendorem ex clariſsimo, Religioſiſſimoq; Patrono conciliare ſtuderem. Te igitur, Reuerendiſſime Pater, ex omnibus eligo vnum, qui non ſolùm huius noſtri celeberrimi Ordinis eminentiores Prælationes, altioraq; Officia tot annis ſumma cum laude ſuſtinuiſti, atq; adeò honeſtaſti; verum etiam nunc ſuper omnes regularis inſtituti cultores in ampliſsimo dignitatis, authoritatisq; gradu ita es locatus, vt quid ſublimius dici, ex cogitariuè non poſſe videatur, cum iuxta propheticum Oraculũ SVPER OMNEM GLORIAM PROTECTIO (Iſa. 4.) nempè tua, qua cum grauiſsimorũ collegarum tuorum ſenatu tot Religiones foues, & omnes ad melioris vitæ frugem, ſeuerioriſq; diſciplinæ rationem inſtruis, vtpotè qui morum integritate, ac prudentiæ nitore ita præteſers illuſtre quoddam ſanctitatis, ac regiminis ſpecimen, vt ad illud tanquã ad domeſticum, & viuum exemplar (pace modeſtiæ tuæ dixerim) ſe totus Religioſorum cætus componat. Quocirca tractatum hunc fortiſſimis his tibi debitum argumentis non dico, ſed ſoluo; non dono, ſed reddo. Tuus enim eſt, quia tua maxima dignitate informatur, tua inſigni authoritate roboratur, tuaq; ſingulari virtute mirum in modum ornatur, ac cõdecoratur. Cæterum D.O.M. deprecor, vt Te virum ampliſſimum vniuerſæ Religioſorum Reipublicæ, Eccleſiæq; ſuæ ſeruet incolumem, ac nouis quotidie cæleſtium donorum augeat incrementis. Vale.

SVMMA PRIVILEGII PONTIFICII.

S. D. N. Vrbani Papæ VIII. diplomate ſancitum eſt ne quis ſine ſpeciali licentia Fratris Sigiſmundi Federici à Bononia Capuccini, vel aliorum ab eo cauſam habentium tractatum de electione &c. alias ſub nomine Iacobi Federici quo ipſe Frater Sigiſmundus nuncupabatur antequam habitum Capuccinorum ſuſcepiſſet, impreſſum, & nunc ſub eiuſdem Fratris Sigiſmundi nomine euulgatum, per decennium ab editione dicti tractatus imprimat ſub vllo ex prædictis, aut quocunque alio nominibus; vel alibi impreſſum venale habeat ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amiſſionis librorum, ac typorum omnium eo ipſo abſq; vlla declaratione incurrẽdis pœnis, vt latius patet in litteris ſupradictis S. D. N. Vrbani Papæ VIII. datis Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 6. Aprilis. *1626.*

Signat. V. Theatin.

FACVLTAS REVERENDISS. P. GENERALIS.

Nos Frater Io. Maria à Noto Miniſter Generalis (licet immeritus) totius ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci Capuccinorum opus, cuius inſcriptio eſt Tractatus de Electione, & poteſtate Prælat. &c. à P. F. Sigiſmundo Bononienſi eiuſdem noſtri Ordinis ſacerdote ac Sacræ Theologiæ, Iuriſq; Pontificij Profeſſore, elaboratum, & à quibusdam noſtris Theologis recognitum, & approbatum, vt Typis mandari valeat (quantum in nobis eſt) facultatem elargimur. Datum Caſtellanetæ die *31.* Martij *1626.*

Fr. Io. Maria Gener. Miniſt.

Locus O ſigilli.

APPROBATIONES.

EGo infraſcriptus ex commiſſione Adm. R. P. Io. Mariæ à Noto Generalis Miniſtri Ordinis noſtri, qua maiori potui diligentia legi, & conſideraui præſentem tractatum de electione &c. compoſitum ab Adm. Venerend. P. F. Sigiſmundo à Bononia Sacerdote noſtro, ac Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij Profeſſore, cumq; reperꝛerim nihil ipſum continere, quod fidei Catholicæ, boniſuè moribus aduerſetur, quinimmo optimis doctrinis refertum eſſe, quas euulgatas non mediocrem vtilitatem allaturas exiſtimo. Idcircò eumdem tractatum prelo mandandum iudico, ne tanta vtilitas, quibus maximè conuenit, denegetur. In cuius rei fidem atteſtationem hanc propria manu ſubſcripſi, & Sygillo Officij mei muniri feci. Datum Mediolani 18. Kalen. Martij. 1626.

Locus O ſigilli.

F. Cherubinus à Mediolano Miniſter Prouincialis Fratrum Minorum Capuccinorum prouinciæ Mediolanenſis.

EGo infraſcriptus iubente Adm. R. P. Io: Maria à Noto Miniſtro Generali Ordinis noſtri attentè legi tractatum de electione, & poteſtate Prælatorum ab Adm. V. P. F. Sigiſmundo à Bononia Sacerdote noſtro, ac Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij Profeſſore mira eruditione, ac diligentia compoſitum, & nihil in eo reperi, quod vel Ortodoxe fidei dogmatibus, vel bonorum morum honeſtati aduerſetur. Immo illum iudico digniſſimum, qui typis cudatur. Et in fidem propria manu ſcripturam præſentem firmaui.
Datum Mediolani die 17. Februarij 1626.

Fr. Barnabas à Mediolano Concionator Capuccinus, nec non Sacræ Theologiæ Profeſſor.

Tractatum hunc de electione &c. à R. P. Sigiſmundo Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij Profeſſore in Ordine noſtro compoſitum magna attentione, oblectatione; immò admiratione legi; non ſolum enim SS. PP. Sacrorum Conciliorum, & Canonum Decretis omninò cõſonũ, ſed etiã maximo ordine, eximia facilitate, ingẽti copia doctrinæ refertum, & quod digniſſimum, & ferè apud noſtrates ſingulare eſt, vrbis, ac orbis Rotæ deciſiones abundanter præferentem inueni. Ad communem ergo vtilitatem, nè dicam neceſſitatem, vt quam primum prodeat in lucem digniſſimum iudico.
Datum Bononiæ die 23. Nouembris 1625.

Ego Frater Paulus à Caſena Capuccinus in conuentu noſtro Bononienſi Theologiæ Lector, [illegible]

Digitized by Google

ALIAE APPROBATIONES.

EGo infraſcriptus atteſtor me vidiſſe, & reuidiſſe hoc præſens opus de electione Prælatorum Regularium, & nihil in eo deprehendiſſe, quod aut Chriſtianę fidei dogmatibus, aut bonis moribus aduerſetur. Quinimmò admodum doctè, diligenter, exactè, ac appoſitè, in hac materia conſcriptum eſſe, vt proindè valdè dignum cenſuerim, vt ad communem Religioſorum Ordinum commodum quàmprimum typis mandetur &c.

D. Homobonus de Bonis Clericus Regularis S. Pauli & in Metropolitana Eccleſia Bonon. Pænitentiarius, & librorum cenſor pro Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. Card. Archiepiſc.

Locus O ſigilli.

OMNIBVS viſuris, ac lecturis præſentes litteras Ego ſubſcriptus fidem facio atq; atteſtor opus hoc me diligentius atq; accuratius perlegiſſe, illudq; deprehendiſſe in huiuſmodi ſcribendi genere, vt verum fatear, omni exceptione maius, vt propterea, & poſſe & debere typis dari omnino exiſtimem: & poſſe quidem, quia nihil in eo contineri animaduerti, quòd fidei catholicæ, morum integritati, ac dictis tum SS. PP. tum Sum. Pontificum repugnet: Debere verò quia cum illud vertere in commune bonum; maxime verò Eccleſiaſticorum viderim, neq; illud eſſe vllo modo communitati denegandum, quin potius prælo dandum omni dubitatione excluſa adiudicarim. In quorum fidem &c. Sic dixerim ex animis, & manu propria.

Ego Frater Hieronymus Onuphrius Romanus Generalis Congregationis Feſſulana S. Hieronymi, Theologus Collegiatus Bononiæ atq; ibidem Lector publicus, ac Sanctiſſimæ Inquiſitionis Conſultor & pro Reuerendiſſ. P. Inquiſitore deputatus Reuiſor.

Locus O ſigilli.

REQVISITVS vt viderem tractatum hunc de electione &c. vt quid ſentirem apertè, & pro veritate dicerem, mandatis libẽter ſatisfeci, licèt raptim ſecundum temporis breuitatem, negotiorumq; meorum maiorum neceſſitatem. Et tàm pro veritate, quàm ex cõſcientia mea iuxta ingenij mei imbecillitatem nedum ipſumet tractatum, ſed omnia in eo miro ordine congeſta optimiſq; rationibus, & fundamentis iuridicis, iuriq; conſonis digeſta, vt plurima authoritate maximè Sacræ Rotæ Romanæ canonizata laudo, affirmo & approbo, quinimmo vtilem, præcipuè clauſtratis perſonis nimis, atq; nimis teneo, & luci dignum pro vtilitate publica demandandum fore & eſſe cenſeo, & exiſtimo, prout de ſimplici ſubſcriptione mea petitus me ſubſcribo.

Fuluius Ferrarius V. I. D. de Brix. ac Gubern. Gen. totius Prouinciæ Friniani.

Locus O ſigilli.

TRACTATVM hunc de electione & electi poteſtate &c. magno ſtudio elaboratum diligenter ac ſumma animi cum attentione perlegi Ego Mercurialis Merlinus I. V. D. Foroliuienſis, & requiſitus pro veritate vt dicam quid de eo ſentiam per præſentes literas meo typo ſignatas publicè atteſtor opus eſſe dignum, & mirabile, ſiquidem Author materiam difficilem, reconditam, & à paucis Doctoribus benè explicatam miro ordine ac ſtylo præcelebri in vnum congeſſit, & ita ingenioſè Theologorum, Canoniſtarum & Iureconſultorum varias ſententias recenſet, vt quid in vtroque foro in materia reſoluendum ſit, vnuſquiſque intueri facilimè poſſit, & ob id cenſeo opus eſſe deſiderabile, & ipſis ſacrarum litterarum peritis, & iuris, & canonum profeſſoribus, nam reſolutiones quæ in vnaquaq; quæſtione afferuntur moderníoribus DD. ſententijs fulciuntur, emicat etiam ferè ſemper Sacræ Rotæ Romanæ authoritas, quæ quanta ſit, Author ipſæ in præfatione fæliciter exponit. Id ſolùm ſupereſt vt in vtilitatem atq; ſtudioſorum commodum quàm citò opus euulgetur, ac imprimetur. Et ita pro veritate dico. Datum Foroliuij die 8. Iunij 1625.

Locus O ſigilli. *Idem Mercurialis Merlinus I. V. D.*

INDEX CAPITVLORVM, ET DVBIORVM.

PRIMÆ PARTIS.

Huius operis, quæ verſatur circa electionem, & poteſtatem Prælatorum, aliorumq; Officialium Regularium in genere.

Numerus marginalis indicat dubium.

CAPVT PRIMVM.

De definitione, & forma electionis canonicæ.

1 Quid ſit electio?
2 Quotuplex forma canonica electionis?
3 An electio celebrata contra aliquam ex tribus formis in cap. quia propter de elect. contentis ſit ipſo iure nulla: Et poſſit reiterari ab eiſdem electoribus?
4 An Prælati Regulares poſſint virtute alicuius priuilegij ſupplere defectus c. quia propter de elect. interuenientes in electionibus?
5 Quid operetur in confirmationibus priuilegiorum Regularium clauſula. Quatenus decretis Concilij Tridentini non aduerſentur.
6 An diſpoſitio c. quia propter de elect. ſeruanda ſit in omni electione ad quamcumq; dignitatem & officium?
7 An Generalis, Prouincialis, & Definitores teneantur ad obſeruantiam formæ c. quia propter de elect. in prouiſione Priorum ſiuè Guardianorum ſuppoſita celebrandam eſſe ab ipſis tatem electionem, ſeu prouiſionem ex vi ſtatutorum ſui Ordinis?
8 An electio celebrata non ſeruata forma ſtatuti propria Religionis teneat?

CAPVT SECVNDVM.

De conuocatione Capituli.

9 Qui, quomodo, & à quo conuocandi ſint electores?
10 An vocatio abſentium ita ſit de ſubſtantia electionis, vt ſi non vocentur, electio ſit ipſo iure nulla?
11 An ſi inhabiles non vocentur electio, & alia capitularia teneant?
12 Quid ſi electus e vita decedat, vel renunciet, vel propter occultum eius vitium irritetur electio?
13 Quid ſi aliqui electorum vel maior pars, ſeu omnes e vita deceſſiſſent, vel inhabiles eſſent, ſeu non veniſſent intra terminum.
14 An elector abſens poſſit votum ſuum per litteras exprimere, vel Procuratorem inſtituere, qui eius nomine ſuffragium in electione ferat?
15 An peccet qui voci actiua renunciat?
16 In quo loco electio canonica ſit habenda?
17 Quando ſit celebranda electio?
18 An electiones poſſint fieri nocte?
19 An electionis celebrationem debeat præcedere oratio?

CAPVT TERTIVM.

De electione, & poteſtate ſcrutatorum, & Compromiſſariorum.

20 Qui, & quot ſcrutatores eligendi ſint in electione per ſcrutinium?
21 Qui, & quot Compromiſſarij eligendi ſint in electione per compromiſſum?
22 Quomodo ſint diſquirenda vota eligentium à ſcrutatoribus in electione per ſcrutinium, & à Compromiſſarijs in electione per compromiſſum limitatum?
23 An valeat compromiſſum factum à Superiore, ſeu ab aliquo alio nomine, ſiu

vice omnium alijs tacentibus, & non contradicentibus? Et an idem iuris ſit de ſcrutatoribus?

24 *Quomodo procedent ad electionem tres, vel duo, vel vnus, ſi ipſi tantummodo ſint in capitulo, vel in eos recidat ius eligendi?*

25 *An teneat electio facta per compromiſſarios non ſcrutato voto electi, qui & ipſe eſt de capitulo?*

CAPVT QVARTVM.

De ſuffragijs, & ſuffragātium poteſtate.

26 *QVomodo procedere debeant electores ad ſuffragia ferenda?*

27 *An poſſint ſuffragia dari per ſortes, vel per fabas, ſiuè per lupinos, vel per ſchedulas, ſeu viua voce?*

28 *Quæ ſit forma ſuffragij?*

29 *Quid ſi aliquis in ſcrutinio vota deferat inuiſiter?*

30 *An ſuffragium datum poſſit reuocari, & mutari?*

31 *An vnquā poſſint manifeſtari ſuffragia?*

CAPVT QVINTVM.

De idoneitate, ſeu meritis eligendorum.

32 *QVis ſit dignior ad hoc vt ſit alijs præferendus in electionibus?*

33 *An eligentes dignum digniore omiſſo mortali labe ſe commaculent?*

34 *An electio habita de digno, omiſſo notabiliter digniore teneat in foro fori. Et an ſic electus poſſit iuſtè conſentire electioni huiuſmodi?*

35 *An electio alicuius Prælaturæ vel Officij à Collegio fienda debeat celebrari de digno eiuſdem collegij digniore omiſſo alterius v. g. prouinciæ vel monaſterij?*

36 *An vnquam poſſit vel teneatur elector ſuffragari digno, digniore omiſſo?*

37 *An elector poſſit negare ſuffragium ei, qui licèt exiſtimetur digniſſimus; ipſe tamen per ſolam confeſſionem ſacramentalem ſcit eſſe indignum?*

CAPVT SEXTVM.

De publicatione ſcrutinij, & electionis, Electiq; poteſtate.

38 *AN vota cunctorum in ſcriptis redacta ſint publicanda: eorumque collatio facienda?*

39 *An neceſſario ſit publicanda electio ſtatim poſt publicatum ſcrutinium?*

40 *Quomodo, & à quo ſit publicanda electio?*

41 *Quando, & quomodo poſſit & ſub qua culpa teneatur electus conſentire electioni de ſe factæ?*

42 *An culpa vacet ille qui prælationi ſe ſubijcit quam ex multis circumſtantijs probabiliter conijcit futuram eſſe ſibi occaſionem peccandi?*

43 *An Decretum electionis ſit de eius ſubſtantia: & an plenam fidem faciat?*

44 *An electus poſſit adminiſtrare ante confirmationem?*

CAPVT SEPTIMVM.

De confirmatione, & confirmati poteſtate.

45 *AN electionis cōfirmatio ſit neceſſaria?*
46 *Ad quem pertineat confirmatio electionis? Quæ eius forma? Quod munus confirmatoris? Et an caſſata confirmatione caſſetur quoq; electio aliàs canonica?*

47 *An ſi vota in plures ſe diuiſerint partes, ita vt nemo à maiori parte Capituli electus ſit, poſſit Superior ad quem pertinet, eligere aliquem eorū in quē ſuffragia diriguntur, & confirmare?*

48 *An: à quibus: quomodo: & intra quod tempus poſſit opponi contra electiones Regularium Prælatorum?*

49 *An Prælati Regulares poſſint amoueri à ſuis Prælaturis, & dignitatibus ad libitum ſuorum Superiorū ſine cauſa?*

50 *An Prælati Regulares teneantur profeſſionem fidei emittere?*

51 *An Prælati Regulares exempti iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes poſſint in ſibi ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos?*

INDEX
PARTIS SECVNDAE,

Quæ continet canonica impedimenta, & eorumdem abſolutionem, ſeu diſpenſationem, quæ per Prælatos Regulares impertiri poteſt.

CAPVT PRIMVM.

De his, quę impediunt libertatem electionis.

52 *QVa coactio, ſeu reſtrictio libertatis vitiet electionem?*
53 *An abuſus poteſtatis ſæcularis vitiet electionem?*
54 *Qui metus dicatur cadere in virum conſtantem ad annullandam electionem?*

§. De ſubornatione.

55 *QVa ſubornatio vitiet electionem?*
56 *Quibus pœnis afficiantur ſubornantes in electionibus Regularium?*

§. De ſimonia.

57 *QVod pretium inducat ſimoniam in electionibus?*
58 *An ſimonia dirimat electionem?*
59 *An Prælati Regulares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes poſſint diſpẽſare in foro externo ſibi ſubditos à ſimonia in beneficio?*
60 *An Prælati Regulares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes poſſint in foro conſcientiæ diſpenſare ſuper ſimoniam beneficialem?*

CAPVT SECVNDVM.

De indignitate Eligendorum.

61 *QVomodo indignitas electi vitiet electionem, & reddat obnoxios pœnæ electores?*
62 *Quæ ætas requiratur in promouendis ad dignitates, & perſonatus Regulares?*
63 *Quæ ſcientia neceſſario requiratur in promouendis ad Prælaturas regulares?*
64 *An peccator mortali crimine non occulto affectus ſit ineligibilis?*

CAPVT TERTIVM.

De cenſuris.

65 *AN excommunicati minori excommunicatione priuentur poteſtate actiua & paſſiua eligendi?*
66 *An excommunicati maiori excommunicatione eligi, & eligere valeant?*
67 *An ſuſpenſi vocem in capitulo habeant?*
68 *An interdicti, & item celebrantes in loco interdicto ad electionem procedere valeant?*
69 *An Prælati Regulares poſſint abſoluere ſibi ſubditos à quibuſuis cenſuris?*

CAPVT QVARTVM.

De irregularitatibus.

70 *AN Religioſi irregulares ſint ineligibiles?*
71 *An Prælati Regulares gaudeant facultate diſpenſandi ſibi ſubditos à quacumq; irregularitate?*

§. De illegitimitate.

72 *AN illegitimitas electi dirimat electiones ad dignitates, & officia Ordinis?*
73 *An ille qui poſtquam Religionem eſt profeſſus legitimatur per ſubſequens matrimonium indigeat diſpenſatione ad dignitates, & officia Ordinis?*
74 *Quod tempus ſit inſpiciendum, in quo coniugales potuiſſe eſſe coitus ad hoc, ut per ſubſequens matrimonium legitimetur partus: an ſcilicet tempus conceptionis, vel tempus natiuitatis?*
75 *An filius illegitimus poſſit diſpenſari ad dignitates in eadem Religione in qua eius*

eius Pater eſt vel fuit inſignitus eiſdem, vel diſſimilibus?

76 An Prælati Regulares valeant virtute ſuorum priuilegiorum diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis ad quaſcumq; dignitates, & Officia Ordinis?

77 An Prælati conuentuales, qui aliter quàm per electionem inſtituuntur, eorumq; Vicarij poſſint diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis virtute priuilegij Sixti IV. facti Prioribus conuentualibus, eorumq; Vicarijs Ordinis Prædicatorum?

78 An Prælati Regulares valeant ſine cauſa diſpenſare illegitimos ſibi ſubditos?

79 An in impetranda, ſeu petenda diſpenſatione, vt tuta ſit, ſufficiat vnicam qualitatem illegitimatis exprimere, & aliàs ſpecificas ſupprimere?

80 Quid operetur diſpenſatio illegitimis Regularibus impertita?

81 Quæ forma ſeruãda ſit à Prælatis regularibus in diſpẽſationibus illegitimorũ?

§. De his qui ſunt ex genere maculato circa fidem?

82 AN deſcendẽtes ex hæreticis, eorumq; credentibus, receptatoribus, de euſoribus, & fautoribus inhabiles ſint ad beneficia dignitates, & Officia?

83 An deſcendentes ex hæreticis, eorumque fautoribus, credentibus &c. infames ſint?

84 An Neophyti ſint inhabiles ad dignitates, & officia obtinenda?

85 An Religioſi ortum ducentes ex genere maculato circa fidem arceantur ab Officijs, & dignitatibus ſuæ Religionis ſpeciali prohibitione?

§. De infamibus.

86 AN infames eligi, vel eligere valeant?

87 An apud Prælatos Regulares reſideat poteſtas diſpenſandi ſuper infamiam?

§. De Corpore vitiatis.

88 AN corpore vitiati poſſint eligi ad dignitates, & officia?

89 An Religioſi amentes, Ebrij, vel Demoniaci, ſiuè alia infirmitate detenti, poſſint eligi, vel eligere: Et an eorum Prælati poſſint ſuper hoc diſpenſare?

CAPVT QVINTVM.

De inhabilitate ad electionem.

90 AN Laici, vel Clerici ſæculares, ſiuè Religioſi non profeſſi, arceantur ab electionibus Regularium?

91 An Clerici nondum ſubdiaconi, & laici Regulares gaudeant voce actiua in electionibus eorum Ordinum in quibus ſunt profeſſi?

92 An fratres Minores non Sacerdotes gaudeãt voce paſſiua in electionibus ſuarum Religionum?

93 An priuatio vocis ipſo facto irrogata incurratur ante latam Iudicis ſententiam declaratoriam?

94 Quid veniat ſub pœna priuationis electionis: Et an pendente appellatione priuatione poſſit interim Reus elig vel elegere?

95 An ſuperior poſſit excludere paſſiuè aliquem ſecretò inciciata inauditaq; parte ab aliqua dignitate vel Officio, de quo tunc in actu eſt celebrãda electio?

96 An ab electione abſtinendum ſit ei, qui ipſo facto pœnam priuationis incurrit?

97 An inhabilitas ad electionem tollatur per diſpenſationem: an verò per abſolutionem?

98 An apud Prælatos Regulares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes reſideat poteſtas habilitandi ſibi ſubditos in foro fori?

99 An Prælati Regulares valeant in foro conſciẽtiæ reſtituere vocem ſibi ſubditis ea priuatis?

100 An ſemel reprobatus ab electione ſit ineligibilis?

Digitized by Google

INDEX PARTIS TERTIAE

Quæ agit de electione & poteſtate cuiuſcumq; Prælati, Officialiſq; Regularis in ſpecie.

CAPVT PRIMVM.

De electione & poteſtate Generalis miniſtri, & Procuratoris Ordinis.

101 *AD quem ſpectet electio, & confirmatio Generalis: quanto tempore duret eius officiũ, & ad quem pertineat congregare capitulum pro eiuſdem electionis celebratione.*

102 *Quid ſi Generalis infra Officij ſui tempus appareret inſufficiens famulatui & communi vtilitati ſubditorum?*

103 *An Generalis poſſit prorogare Officium ſuum, & celebrationem comitiorum generalium? Item an expleto eodem Officio poſſit immediate rafirmari? Et denique an ſit inferior capitulo generali.*

104 *Quando Officium Procuratoris Ordinis in Romana Curia inſtitutum fuerit? A quibus eligendus? Et quæ eius authoritas?*

CAPVT SECVNDVM.

De electione & poteſtate Prouincialium miniſtrorum, & Cuſtodum.

105 *A quibus, & quando eligendus ſit miniſter Prouincialis?*

106 *An Generalis teneatur in caſu deuolutionis eligere in Prouincialem aliquem de gremio illius prouinciæ vacantis? & an redeat ad eumdem Generalem prouidendi poteſtas, ſi eius prior prouiſio non eſt ſortita effectum?*

107 *A quo, & quomodo ſit confirmandus Prouincialis.*

108 *Quæ authoritas, & iuriſdictio cuſtodũ?*

109 *An Cuſtodes poſſint conuenire ad Capitulũ generale, & an in eo vocẽ habeãt?*

CAPVT TERTIVM.

De electione & poteſtate Diffinitorum, & Diſcretorum.

110 *AD quos ſpectet electio PP. Diffinitorum.*

111 *Quæ authoritas, et Officium Deffinitorũ.*

112 *An Definitores teneantur ſub mortali expreſſe ſententiam propriam in actu Definitorij aperire?*

113 *A quibus, & quomodo ſit celebranda electio Diſcretorum vel ſociorum Prælati, & an publicæ vtilitati magis proficuum ſit huiuſmodi electionem celebrare, vel omittere?*

CAPVT QVARTVM.

De electione, & poteſtate Prælatorum conuentualium.

114 *A Quibus: quomodo: Et qui eligendi ſint in Abbates, Priores, Guardianos cæteroſq; Prælatos conuentuales?*

115 *An in Diffinitorio quatuor vel quinque vocibus conſtante poſſit Diffinitor qui à duobus in Abbatem, ſeu Priorẽ, vel Guardianum eligitur conſentiendo huic electioni quaſi de ſe factæ augere numerum, & complere electionem? ſuppoſito talem electionem celebrari à Diffinitorio.*

116 *An poſſit eligi, ſiuè prouideri in Prælatũ conuentualem qui non intelligit, neque loqui ſcit idioma ſubditorum vt v. g. An poſſit præfici conuentui Italico qui germanam tantùm nouit linguã, vt ei ſubſint fratres, qui Italicum idioma ſolummodò callent.*

117 *Si quis impetraret reſcriptum à Summo Pontifice, vt ſibi prouideretur de prima*

ma dignitate vacatura in tali Religione: An ſub tali gratia veniret Abbatia Prioratus ſiue Guardianatus?

118 *An in quadam Religione Ordinis Minorum in qua ſtatuta generalia dant electionem Guardianorum Prouinciali & Diſſinitoribus poſſit Generalis ad arbitrium ſuum eligere aliquem fratrem in Guardianum in vno, vel altero caſu.*

119 *Quomodo confirmentur Prælati conuentuales electi per viam prouiſionis v. g. à Prouinciali & Diſſinitorio?*

120 *Quæ iuriſdictio & authoritas Prælatorum conuentualium; id eſt Abbatum Priorum Guardianorũ & huiuſmodi.*

121 *An ſuperiores conuentuales aliter quàm per electionem inſtituti, ſint verè Prælati, & gaudeant priuilegio eligendi ſibi Confeſſarium non approbatum à Prælatis maioribus.*

122 *An Prælati conuentuales poſſint excommunicare?*

123 *An Prælati Regulares aliquid ſub excommunicationis pœna præcipientes eius abſolutionem ſibi reſeruare poſſint?*

124 *Quæ & quanta ſit iuriſdictio Prælatorum Regularium in puniendis exceſſibus ſibi ſubditorum?*

PRAEFATIO

SVMMARIVM.

1 *Non decet ſine præfatione rem exponere.*
2 *Quare dicatur in titulo* de electione & poteſtate.
3 *Nomen ELECTIO vtramq; importat actiuam, ſilicet, & paſſiuam.*
4 *Nomina verbalia duplicem ſignificationem habent.*
5 *Diuiſio Operis.*
Ab vniuerſalibus ad ſingularia procedere oportet.
6 *Quare Author inſcripſerit ſuum nomen Religioſum, & Sæculare.*
7 *Quare mendoſè inueniantur Doctores inter authoritates referendas.*
8 *Quanta ſit ROTAE ROMANAE authoritas.*
9 *Quare quandoq; Rota vocet.*
10 *Author ſubijcit omnia ſua correctioni, præſertim S.R.E.*

1 QVONIAM Caio docente *in l.1.ff.de orig.iur.* nefas videtur
eſſe nulla præfatione facta rem exponere, cum pręfationes
libentiùs ad lectionem expoſitæ materiæ nos perducant:
Idcircò propoſitæ breuitatis iura violare nō conuincar, ſi
tituli explanationem vix attingam, vt indè intentio Au-
thoris, & diſpoſitio operis benigno lectori innoteſcat, nè
partes meæ in vllo ſubſtantiali deſiderentur.
2 Titulus igitur eſt *De elect. & poteſtate Prælatorum aliorumq; Officialium Regu-
larium* qui reſpondet titulo in iure appoſito *De electione, & electi poteſtate.* Vn-
de ſicut Author Decretalium vtramq; materiam electionem, ſcilicet, & electi
poteſtatem copulauit, ea ratione motus, teſte Panormit. *in rub. de elect. num. 1,*
quia videlicet in tractatu de electione iure meritò de poteſtate electi dubitari
poteſt: Ita ego quoq; pari ratione eumdem ſum ſequutus.
3 Dixi *de electione* ſimpliciter ſignanterq; ſubticui *actiua. & paſſiua*, quia ſub
appellatione electionis, niſi aliud exprimatur actiua paſſiuaq; comprehenditur
vnde dicere *De electione.* Idem eſt ac ſi inſcriberetur. *De his quibus ſuffragium
dare, vel recipere conceſſum eſt. Panor. in c. cum dilectus nu. 15. de conſuet. Gemin.
conſ. 59. num. 4. in fine verſ. ſed appellatione elect. Dec. in rubr. de elect. numer. 4. in
fine & Tuſch. lit. E. concl. 59. num. 2.* Huiuſce autem rei ratio eam eſſe ſcribit idē
Panor. in rubr. de elect. num. 2. quia nomina verbalia duplici ſignificatione gau-
4 dent *Anhar. Imol. & Gemin. in c. 1. de vita & honeſtate cler. in 6. Bart. & alij cu-
mulati per Additionatorem ad Panor. vbi ſupra l t.C.*
5 Dixi *Prælatorum aliorumq; Officialium Regularium*, Quod accipiendum eſt in
genere, & in ſpecie. Hæc enim breuis theoris, & cōpendiaria praxis eſt à me in
tres diſtributa ſectiones quarū prima circa electionē, & poteſtatē Prælatorum
aliorumque Officialium Regularium in genere verſatur; Secunda continet ca-
nonica impedimēta, & eorumdem abſolutionem, ſeu diſpenſationem, quæ per

Præ-

Prælatos Regulares impertiri poteſt. Et tertia deniq; de electione & poteſtate cuiuſcumq; Prælati, Officialiſq; Regularis in ſpecie agit. Qui quidẽ Ordo procedendi ab vniuerſalibus ad ſingularia, & præmittẽdi generaliũ ſcientiã ſpecialibus, nedũ traditur à Philoſoph. ſeruandus 1. *phyſ. tex.* 4. Sed Doctorũ præceptũ eſt *in rubr. ff. ſi cer. petat.* teſte Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 325. ad finẽ.*

6 Cæterum tria Lectorem moneo. Primum eſt me in hoc tractatu meum Religioſum ſæculareq; nomen inſcripſiſſe, nè ille vti diuerſus, diſſimiliſuè putetur ab eo qui ſuperiori anno æditus ſub ſolo ſæculari nomine circumfertur; cum re vera mei vnius, eiuſdemq; Authoris ita ſit idem opus; vt in eo etiam quæ de propria Religione, tanquam de aliena finxeram, immutata permaneant. Imò ita ſit vna & eadem impreſſio vt etiam errores qui nec pauci nec leues in ea irrepſerunt inexpurgati legantur. Hanc autem inſcripti nominis variationem ex eo proceſſiſſe, accipe humaniſſime Lector; quòd cum mei iuris eſſe deſierim, proprioq; iudicio nuncium remiſerim, non tàm inſcitiæ nota, quã nec obedientis animi crimen mihi iure merito pertimeſcendum fuiſſet, ſi illorũ qui mihi præſunt conſilio, & hortatione nunc impulſus meo Religioſo nomini hoc leuidenſe munuſculum non reſtituiſſem, quod eorumdem permiſſu ſæculari nomini itidem meo rationabilibus quidem de cauſis aliàs donaram.

7 Secundum quod Lectorem moneo, eſt mihi perdificilimum, atque adeò quaſi impoſſibile fore, nè inueniatur quid mendoſum inter authores referendos ſicuti mihi, experientia teſte, comprobatum eſt in euoluẽdis alijs operibus quorumuis Doctorum etiam ſe in hac parte fideliſſimos iactantium. Abſit tamen, vt id vnquam defectui lectionis adſcribatur, ſed vel æditionibus varijs, ipſarumuè æditionum mendis eſt tribuẽdum, vel typographiæ, vel calami lapſui, vel (quod humanũ eſt) errori ipſius Doctoris in authoribus percipiendis à quo communi errore me præ cæteris minimè immunem eſſe non diffiteor. Illud autem omnibus notum ſit, me nullum ferè Doctorẽ allegare, quem ego ipſe oculis non viderim, quòd ſi librum aliquem præ manibus non habui, nomino illum qui eundem referat.

8 Tertium deniq; quod Lectorem moneo, eſt illud mihi perpetuò propoſitum eſſe in tanta ſententiarum varietate non longè à veritate aberrare, quod vt facilius aſſequerer, pro viribus curaui, vt mea dicta inniterentur opinionibus, & authoritatibus recentiorum Theologorum, & anteſignanorum vtriuſq; iuris peritorum, præſertim verò SACRAE ROTAE ROMANAE firmiter tenens cum *Marcheſ. p. 2. tit. Apoſtol. petit. & conceſſ. c. 1. num.* 28. Melius eſſe cum Rota Romana errare, quàm benè ſentire cum alijs, & hoc iure optimo, quia eius authoritas cæteris omnibus Doctoribus præfertur, *Sarnen. in proem. ad regul. cancel. q. 2. verſ. quartò Surd. conſ.* 403. *num* 83 *& ſeqq. lib.* 3. Marcheſ. *in princ. ſua praxis ſignat. vbi de Rota Romana Auditorio eiuſq; deciſionibus.* Et ex ſe ſola cõmunem magiſq; communem opinionem conſtituit, atq; adeò aliorum Doctorum communem ac communiorem ſententiam excellit *Cenalos tract. com. opin. cont. commun. in præfat. numer. 26. Gratian. diſcept. forens. c. 104. num. 56. & latè Vinius deciſ.* 401. *num.* 53. Vbi dicit iudices à Rotæ deciſionibus recedentes eſſe mentis lumine obcæcatos & plenè tradidit. *Gomes in prohæmio ad regul. cancel. p. 2. pag. mihi* 59 *Caſſad. deciſ. 13. Sebaſt. vant. de nul. ex defect. iuriſdict. num. 22. Cenalos vbi ſup. nu. 25. Honded. conſ. 22. num. 30. lib. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 71. Surd. vbi ſup. referens Imol. & Barbat. in c. ſi olim. 1. de lit. conteſt. Et Quint. Mandos in tract. commis. formul. 1. in verbo cauſarum auditoribus.* aſſerit neminem reperiri tantæ ſcientiæ qui tantorum Patrum, iudicium, & veſtigia ſequi dedignetur, quod vel ex eo maxime illuſtratur, quia in illo ſupremo

Rotæ

Rotę Auditorio viri non vulgari ſcientia ſingularibusq; virtutibus conſpicui à Summis Pōtificibus ſcelecti admittuntur,& admiſſi diſertiſſimo modo vtuntur in audiendis,examinandis,& decidendis cauſis,ita vt præcipuus ille in vniuerſo Orbe ſit locus,in quo tùm benè ac ritè,tum celeriter, ac rectè cognoſcantur cauſæ,ac terminentur *Gomes in procem. ad reg. canc. q. 2. fol. mihi 59. verſ. quæ ratio ceſſat in auditoribus.* Vnde non immeritò dici poteſt tantam eſſe Auditorum Rotæ opinionem,quanta Pitagoræ apud Pitagoricos fuit;ita vt nemo nō ſatis eſſe putet aſſerere: *ſic Rota definiuit. Granatius ad Veſtrium in praxi lib. 2. c. 17.* Eſt enim Canoniſtarum fons vberrimus *Felin. in c. eccleſiam. §. porrò col. 4. vt lit. non conteſt. Marcheſ. vbi ſupra.* Quinimò deciſiones Rotæ Romanę pro lege habentur,nedum in terris Eccleſiæ ſubiectis.vt per *Martan. in tract. de tribunal. vrbis c. 5. num.* 8. ſed apud omnes ferè aliàs nationes *Veſtr. in praxi lib. 6. c. 2. num. 2. Theſaur. in præfat. deciſ. ſuarum num. 32. Sigiſmund. ſcaccia in pract. lib. 1. c. 26 num 4. Vant. de null. ex defect. iuriſdict. iudic. delegat. num. 17.* Et vti canones ſunt obſeruandæ deciſiones Rotæ Romanæ. *Rip. reſponſ. 3. de cauſ. poſſeſ. & propriet.* Marcheſ. *vbi ſupra* ſaltem quando tranſierunt in ſtylum. *Garc. in præfat. ad tract. de beneſ. circa med.* & probatur per *c. ſicut de re iudic.* vbi Papa allegat ſtylum Sapientum.

9 Neq; aliquos moueat interdum deciſiones ſemel factas ab eadem Rota reuocari, & vt quandoq; dicitur *Rota rotet.* quaſi ſuas reſolutiones non firmet, hoc enim benignitati,integritati,ac ſapientiæ DD. Auditorum non autem malo vertendum eſt;Nam quemadmodum exoptant omnes ſolam veritatem aſſequi: ita poſt factas reſolutiones ſecundum ea, quæ propoſita fuerunt libenter partes iterum audiūt, & ſi quæ perperam propoſita,aut intellecta comperiunt, ea ad veritatem reducere ſatagunt,neq;vt nimium ſuarum deciſionum amatores obſtinato eas animo tueri nituntur. Vnde cum inter ſe deciſiones ita contrariari inueniantur vt per diſtinctionem nullo modo valeant ad concordiam euocari,ſtandum eſt vltimis Pauinus *præludio ad deciſ. Rotæ notitiam quod præponitur extrauagantibus.*

10 Quidquid ergo in hoc meo libro veritati conſonum inuenies, amplectaris, & ſecundum Deum, à quo omne datum optimum, nec non Deiparam Virginem, quæ mihi ſemper adiumento fuit, acceptum referas Sacro Senatui Rotæ Romanæ, & itidem alijs celeberrimis Doctoribus, quorum ſententijs totum hoc meum qualecumq; opus cōtextum eſt. Si quæ autem vitia mea perſpicies, humiliter deprecor,vt per te candide Lector,benigne corrigantur,ac in primis per Summum Pontificem,& Sacroſanctam Matrem Eccleſiam,cuius correctioni,atq; auctoritati omnia mea ſubiecta eſſe profiteor.

PARS PRIMA

Quæ verſatur circa electionem, & poteſtatem Prælatorum, aliorumq; Officialium Regularium in genere.

CAPVT PRIMVM

De definitione, & forma electionis canonicæ.

DVBIVM PRIMVM.

Quid ſit electio?

SVMMARIVM.

1 *Generalis definitio electionis.*
2 *Multiplex diuiſio eiuſdem.*
3 *Propria, & ſpecifica definitio.*
An Electio miniſtrorum Eccleſiæ pertineat ad Summum Pontificem?
4 *An de iure diuino ſpectet ad clerum et populũ.*
Regimen vniuerſalis Eccleſiæ ſoli Petro fuit commiſſum.
Multos Epiſcopos Petrus elegit.
5 *An ſoli Pij, & prædeſtinati Paſtores eſſe poſſint?*
6 *Nec Deus, nec Apoſtoli ſemper elegerunt Prædeſtinatos ad gubernacula.*

1 Electio, pront hoc nomen generaliter ſonat variè definitur à Philoſophis. Euſtratius. n. 1. *moral.* dicit *electionẽ eſſe duorũ quæ propoſita fuerint, hominis iudicium, quo alterum alteri ex incitatione appetituq; anteponit.* Albertus magnus in Topicis *c. 23. oct. Eligere,* inquit, *eſt cum duo, vel plura propoſita ſunt alterum præoptare.* Idipſum tradit quoq; *lib. de princ. mot. & proceſſ. tract. 2. c. 2. & ethic. 3. tract. 1. c. 14.* Ariſtot. verò *3. Ethic. c. 3.* ſic definit *Electio nihil aliud eſt quàm eorum quæ in nobis ſunt conſultatiua appetitio:* & idem repetit *6. ethic. c. 3.*

2 Sed quia electio ſic generaliter definita multipliciter diuidi poteſt; alienum à re non erit hìc communiores diuiſiones eiuſdem quàm breuiſſimè attingere, vt faciliùs deueniamus ad ſpecificum modum, ſub quo nobis in hoc qualicunque opere conſideranda eſt.

Primò igitur electio diuiditur in bonam, & malam Ariſt. 2. *Ethic.* quia tamen electio nunquam ſit præter conceptum iudicatum de bono ſimpliciter, vel vt nunc, quemadmodum tradit Albert. magn. 3. *Ethic. tract. 1. c. 5. & lib. de princ. mot. & proceſſ. tract. 2. c. 2.* Propterea hìc etiam à nobis ſub ratione boni conſideratur, quia, vt ait Plutarc. *de vitios. verec. Et in minimis eligendum eſt quod melius eſt.*

Secundò diuiditur electio ſecundum vulgatum dictum: dicimus enim aliam eſſe electionem rerum aut perſonarum, vel actionum.

Et hæc ſubdiuiditur: alia namq; eſt electio rerum aut perſonarum, vel actionum ſecularium, alia ſpiritualium: Nos autem omiſſis alijs ſolummodò verba faciemus de electione perſonarum ad ſpiritualia, ideſt ad Eccleſiaſticas dignitatès, & munera, & non quaſcumq; ſed Regulares ſolùm.

At & rurſum hæc ſubdiuidi poteſt, nam electio ſub hac ratione pertinet ad collationem, nominationem, & propriè dictam electionem, & ratio eſt, quia electio ſpectat ad omnem approbationem factam per inquiſitionẽ ſedulam, vt bene annotauit Petr. Greg. Toloſ. *in tit. de elect. c. 2. num. 2.* Sed in prædictis omnibus, nempè in nominatione, collatione, &c. adhibendus eſt delectus perſonarum, vt idoneæ ſint muneri, & oneri delato. Ergo & ijſdem benè adaptatur nomen electionis.

Nos igitur Deo dante relictis omnibus alijs, nominatione, ſcilicet, collatione, & poſtulatione hìc tractabimus de propriè dicta

3 electione, quæ ſic definitur ab Hoſt. & Ioan. And. quos refert Silueſt. *tit. electio. 1. §. 1. d. Panor. in rubr. de poſtul. prælat. nu. 1. gloſ. in c. vnic. verb. vera electio. de poſtul. prælat. in 6. & ibid. in rubr.* Boer. *q. 1. n. 1.* Dec. *in rubr. de elect. nu. 1.* vbi quoq; Paul. de Eleaz. *num. 1. in repet. Cu*

Digitized by Google

ch.inſtit.maior.lib.4.tit.de elect. num.4. Alter. *de cenſ.tom. 1. lib.2. c.2. in princ.* Bouer. *in ſua parenet.cenſ.p.2.in lib. 3.c. 3. M. Ant. de Dominis* & cõmuniter à DD. *Electio eſt alicuius perſonæ ad Prælaturam, vel fraternam ſocietatem canonicè facta vocatio.* Addunt Gofred. & Toloſ. *vbi ſupra c.2. in fin. confirmatione Superioris legitimè approbata*, quod quidem meritò addendum exiſtimo, cum electio neceſſariò requirat factum alterius, hoc eſt Superioris confirmantis Rota *deciſ.66.nu.6.coram Greg. XV.* maximè loquendo de electione perfectiſſima. Oldrad. *conſ.146.*

Dixi *canonicè facta vocatio* apertè innuens electionem miniſtrorum Eccleſiæ pertinere ad Summum Pontificem, vt vel ipſe eligat, vel præſcribat eligendi modum; vnde cum iam per varios Summos Pontifices fuerit præſcriptus in ſacris canonibus; idcircò rectè dicitur *canonicè facta vocatio.*

4 Hæc definitio ſic explanata eſt contra Mart. Luther. *in lib. de poteſt. Papæ & lib. de inſtituend. miniſt. ad Boem.* Ioan. Caluin. Matthiam Flacum Illyricũ. Ioan. Breut. Martin. Kemnit. & alios huius temporis Sectarios relatos à Bellarm. *tom. 2. contron. 5. lib. 1. de clericis* c. 2. qui volunt electionem iure diuino ſpectare ad Eccleſiam vniuerſam, hoc eſt ad clerum & populum, ita prorſus, vt nemo ſine cõſẽſu, & ſuffragio populi electus habeatur.

At contra hunc errorem eſt authoritas I. Conc. Laodicens. *can.* 13. Conc. Nicæn. II. *can.* 3. Conc. Mart. Papæ apud Mart. Bracarens. *can.* 1. *decretorum* Conc. IV. Conſtantinopol. *quod eſt octauum generale c. 28. & c. Meſſana de elect.* Et item iſdem error ratione deſtruitur: nam illud certum eſt ex Euangelio Eccleſiam vniuerſam nulli vnquam hominum commiſſam fuiſſe, niſi Petro. Ioan. *vlt.* Ad illum ergo pertinet prouidere Chriſtianis de ijs, qui curam eorum gerant. Deinde nemo certè negabit Petrum non latuiſſe ius diuinum. Sed ipſe multos Epiſcopos teſte Damaſo in *Pontificali* Innoc. I. *in Epiſtol. ad Decentium* & Ioan. III. *in epiſt. ad Germanos* varijs prouincijs deſtinauit. Ergo non ſpectat ad populum electio de iure diuino; ſed ad Summum Pontificem, vt ſupra explicatum eſt. Argumenta hæreticorum pulchrè, & ſubtiliter refelluntur ab Illuſtriſs. Bellarm. *vbi ſupra c. 7.* & à doctiſsimo, nec nõ Religioſiſſimo viro P. Zaccharia Bou *tom. 2. lib. 1. demonſt. ſexti ſymboli art. 6.* in terminis de electione Epiſcoporũ, *& in ſua parenet. cenſ. p. 2. in d. lib. 3. c. 3. d. M. Ant. de dominis* & maximè *in fine*, vbi confutat eius errores in terminis de electione Prælatorum Regularium: Ideò in hiſce DD. vide has hæreticorum ineptias, cum præſentis mei inſtituti non ſit iniquorũ hominum irregulatos errores deſtruere; ſed Religioſorum virorum regulata inſtituta veritate canonica conſolidare.

5 Secundò memorata ſpecifica definitio eſt contra Ioan. VViclef. & Ioan. Hus. qui teſte Thoma VValdenſi *lib. 2. doctr. fidei c. 39. & 40.* docebant ſolius Dei munus eſſe eligere Paſtores Eccleſiæ, quòd ſoli Pij, & Prædeſtinati Paſtores eſſe posſint. Horum autem hæreticorum error meritò damnatus fuit in Conc. Cõſtant. *ſeſſ. 8. & 15.* & iterum à Mart. V. per ſuam conſtitutionem, quæ incipit *inter cunctas. Aedita anno.* 1418. 8. *Kal. Martij.* nam vt arguit Bellarm. *vbi ſupra cap.* 5. non ſemper Deus elegit prædeſtinatos ad gubernacula politica, vel Eccleſiaſtica. 1. enim *reg.* 10. Saulẽ Deus elegit, qui tamẽ poſtea reprobus fuit. *Chriſtus Ioan. 6.* Iudam elegit, quem conſtat minimè prædeſtinatum fuiſſe. Apoſtoli *act. 6.* elegerunt Diaconos, & inter eos Nicolaum, qui poſtea fuit Hæreſiarca.

Et tandem contra hunc errorem extat authoritas D. Chryſoſt. *homil. vlt. in Epiſt. ad hebr.* D. Auguſt. *lib. 2. c. 4. contra epiſt. Parmeniani*, & D. Bernardi *Serm. 66. in cantic.* docentium homines malos veros Epiſcopos eſſe poſſe, ſi legitimè eligantur.

DVBIVM SECVNDVM

Quotuplex forma canonica electionis?

SVMMARIVM.

1 *Diuerſis formis electionum olim vtebantur Eccleſiaſtici, quæ hodie reprobantur.*
2 *Nunc triplex tantùm Forma canonica extat.*
3 *An Inſpiratio ſit forma electionis.*
4 *Quid ſit electio per Inſpirationem.*
5 *Quid ſit electio per quaſi inſpirationem.*
Quid imponet dictio quaſi.
6 *Quæ requirantur ad electionem per quaſi Inſpirationem.*
7 *An debeat eſſe Secreta.*
8 *Duplex Compromiſſum, & quomodo vtrumque celebretur.*
9 *Forma Compromiſſi limitati nõ eſt noua forma.*
10 *Item eſt melior cæteris.*
11 *Forma Scrutinij eſt admodum difficilis.*
12 *Quæ ſint ſeruanda in electione per compromiſſum?*

1 DIVERSAS olim formas electionum quidam conabantur inuenire, quas enumerat Petr. Greg. Toloſ. *in tit. de elect. cap. 2. numer. 10. & ſeqq.* ſed quia propter eas multa impedimenta proueniebant, & magna pericula imminebant Eccleſijs viduatis: Idcircò in Conc. generali Lateranenſi ſtatutum eſt vt habetur *in c. quia propter. de elect. vt cum electio fuerit celebranda, præſentibus omnibus, qui debent,*
2 *volunt, & poſſunt commodè intereſſe, aſſumantur tres de collegio, fide digni, qui ſecretò, & ſigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorſus appellationis obſtaculo interiecto, vt is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars capituli conſenſerit: Vel ſaltem eligendi poteſtas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Eccleſiæ viduatæ prouideant de Paſtore. Aliter electio facta non valeat, niſi fortè eſſet ab omnibus quaſi per inſpirationem abſq; vitio celebrata.*

Ex quibus verbis liquidò patet triplicem hic nobis electionis formam aſignari Scrutinij ſcilicet compromiſſi, & quaſi inſpirationis.

3 Nota textum *quaſi per inſpirationem*, & non *per inſpirationem*, ſine illo verbo *quaſi*, quia longè diſtant inter ſe *electio per inſpirationem*, & *per quaſi inſpirationem*. Inſpiratio enim non eſt forma electionis, vt inquiunt Innoc. *in d. c. quia propter num. 6.* Hoſtien. *nu. 50.* Panorm. *ibid. in §. niſi nu. 1. in fin.* Silueſt. *tit. electio 2. nu. 27.* Rota *in Treueren. Abbatia S. Maximini Merc. 20. Nouembris 1624. coram R. P. D. Coccino Decano. §. cum in d. c. quia propter* quia vbicumq; cognitum fuerit electionem per inſpirationem factam, confirmabitur ſed inſpiratio eſt via Spiritus Sancti, vt benè notant gloſ. *in c. perpetuò de elect. in 6.* Hoſtien. *in ſum. tit. de elect. num. 16.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 16. num. 1.* Vnde non ſubiacet legi neq; regulæ, aut formæ quæ requiritur in electione recitati *c. quia propter*. Rota *in Meten. Monaſterij. 5. Iulij. 1621. coram R. P. D. Coccino. §. neque ex eo poteſt.* vbi DD. allegantur: Nec itẽ ſubiacet formæ, ſeu diſpoſitioni alterius additionis, ſiuè limitationis nouæ, quæ fieret ſuper electionẽ etſi eſſet formaliter à Sacro Cõcil. Roman. *conſ. 345. in fin. nu. 21. & 23.* quem refert, & approbat Tuſch. *lit. E. concl. 74.* vel etiam ſi lex noua derogaret legibus antiquis Apoſtol ad Roman. *vbi ſupra num. 18.* Et ratio eſt, quia quæ ſpiritu Dei aguntur libera ſunt, & non ſub lege, neq; abſurditate careret aſſerere ea quæ ſpiritu Dei aguntur legibus humanis ſubeſſe Paul. *ad Galat. 5. Corint. 3. & can. duæ ſunt. 19 q. 2.*

4 Hæc electio per inſpirationem eſt illa, quę fit nullo ordine ſeruato inter eligentes, vt quando quaſi inebriati omnes eligunt Ant. à Butr. *in d. c. quia propter. nu. 49.* Oldrad. *conſ. 155. quia de forma in princ.* Marc q. 1308. *p. 1.* Tuſch. *vbi ſupra.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num.* 26. Rota *vbi ſupra in d. Meten.* Exempla ſint de DD. Ambroſio, Martino, Nicolao, & huiuſmodi, de quibus habetur *in c. ſtatuimus. §. his omnibus. diſt. 61.*

Dixi *omnes*, quia ſi extent aliqui electores ſuſpenſi, vel eligendi poteſtate priuati, licèt non concurrerent, nõ diceretur electio facta per inſpirationem. Cuch. *vbi ſupra* Caſtren. *conſ. 147. forma capituli. in fin. lib.* 1. relatus à Tuſch. *vbi ſupra.*

Tandem hæc via Spiritus Sancti raro, aut nunquam euenit hodie noſtris demeritis id exigentibus Ioan. And. & Butr. *in d. cap. quia propter vbi ſupra* Biax. & Rota *in d. Meten.* & alij proximè præcitati DD.

5 *Quaſi* verò *per inſpirationem* eſt forma nobis tradita in recitato *cap. quia propter* & eſt quando ſubitò, & repente, aliquo tamen ordine ſeruato inter eligentes, vnus poſt alium ſine interuallo eligunt omnes Hoſt. *in c. quia propter num. 50.* Oldrad. Panorm. Greg. Lopez. Alphonſus Diez. omnes relati à Rota *in d. Met.* Differt autem à prædicta via Spiritus Sancti per illud verbum *quaſi* quod cum non ſit expreſſiuum veritatis; ſed habeat ſimilitudinem importare Panor. *in c. quæſiuit. num. 1. de verb. ſignif. & in cap. gratum. num. 9. de offic. deleg. & in cap. cum dilecta. num. 10. de confirm. vtil. vel inutil.* in pręſenti *electio quaſi per inſpirationem* dicitur quia ad ſimilitudinem veræ inſpirationis diuinæ ſupradictæ fit. Hoſt. *in ſum. tit. de elect. §. qualiter facienda col. 16. verſ. tertia forma* & Biax. *vbi ſupra* Cuch. *vbi ſupra* Vnde legi ſubiacet, & confirmatione Indiget, cum certò non conſtet, an ſit vera inſpiratio, nec nè, licet præſumatur ratione vnionis & concordiæ; vt nunc proximè dicam. facit. *c. niſi. de renunc.* Non enim eſt qui poſſit viam Spiritus Sancti perſcrutari. Baruch. 3.

6 Ad hoc vt electio dicatur quaſi per inſpirationem celebrata quatuor requiruntur. Primò vt nulla præcedat nominatio. Secundò nullus tractatus (intellige) ſpecialis, nam poteſt præcedere generalis tractatus vt v. g. poteſt Præſes Capituli præuia exhortatione

commonere electores ad eligendum Prelatũ
idoneum. Tertiò nemine diſcrepante conſen
tiant omnes propter verba tex. *ab omnibus.*
Ioan. And. *in d. cap. quia propter num. 39.* Bel-
lam. *ibid. §. niſi fortè num. 1. & 3.* Compoſtell.
num. 21. Vital. *in clem. ne Romani. num. 22. de
elect.* & alij: Vnde ſi elector contẽptus, ideſt
vocandus, & non vocatus poſtea conſenſum
præbeat electioni pro bono pacis, vt expli-
cabitur infra *dub. 10.* illa electio non cenſe-
tur quaſi per inſpirationem celebrata Hoſt.
vbi ſupra Ioan. And. Ant. à Butr. *in d. c. quia
propter* vbi quoq; Panor. § *niſi. num. 1.* Biax.
vbi ſupra. Ripa. *reſpons. 34. alias 5. de elect. nu.
10. & ſeqq.* Tuſch. *vbi ſupra num. 2.* & Rota
vbi ſupra in §. neq; opitulatur in fin. Quartò cõ
mittendum eſt vni, qui vice omnium eligat
nè tot dicantur electiones, quot ſunt electo-
res *c. in geneſi. de elect.* & tunc cenſebuntur om
nes vnanimiter elegiſſe *c. dilectus. de tempor.
ordin.* Oldrad. *conſ. 155. quia de forma. vers.
per quaſi inſpirationẽ.* Tuſch. *vbi ſupra. num. 8.*
DD. alios cumulat Marc. *q. 1251. num. 2. p. 1.*
Tandem notandum eſt vltra quadruplex
7 requiſitum, quodmodo recẽſui, quintũ addẽ
dum eſſe ex decreto Conc. Trident. *ſeſſ. 25. c.
6. de regul.* vbi præcipitur vt in electione ſupe
riorum quorumcunque & aliorũ officialium
procedatur per vota ſecreta; ita vt nomina
eligentium nunquam publicentur. ſuper
quod decretum quæſitum fuit à ſacra Cong.
teſte Garz. *de benefi. ijs par. 5. c. 4 num. 204 ſi
in elect. Prelatorũ Regularium procedi poſsit alia
via quàm per ſcrutinium vt potè per viam Com-
promiſsi, aut quaſi Inſpirationis: aut oportet pro
cedere per viam ſcrutinij tantùm quò poſsit ſatis
fieri decreto Conc. vt vota ſint ſecreta. Congrega-
gatio cenſuit electionem bonum Prælatorum de-
bere fieri tunc per vota ſecreta, vt ſe habent ver-
ba Cõc. hoc cap.* licet Cõtrariũ aſſerat Rodriq.
in ſum. c. 102. num. 2. & c. 105. num. 3. Et hæc
de forma quaſi per inſpirationem dicta
ſufficiant.

8 Compromiſſum dupliciter fieri poteſt. Pri
mò ſimpliciter, & abſolutè, vt ſcilicet Com-
promiſſarij eligant eum, qui eis in Domino
magis placuerit, de quo compromiſſo dici-
tur *in cap. in cauſam quæ. cap. in cauſis de elect.*
& huiuſmodi vbi Panorm. & Ioan. And. &
Hoſt. *in ſum. tit. de elect col. 13 verſ. ſecunda for
ma.* Et rarò proceditur per hoc compromiſ-
ſum illimitatum; quia vt aduertit Biax. *vbi
ſupra c. 17. nu. 1.* pauci ſunt, qui velint ſua vo
ce priuari & alijs committere.

Secundò Compromiſſum fit limitatè, ſiuè
determinatè, vt ſcilicet compromiſſarij vo-
tis omnium ſecretò inquiſitis eum eligere
adſtringantur in quem maior pars capituli
conſenſerit: Et hæc poſterior forma compro-
miſſi eſt illa quæ habetur *in c. cum dilectus. de
elect. c. ſi cui. & c. cum expediat. eod tit. in 6.* Hen
rich. canis. *in compend. decretal. tit. de elect.* Ro-
ta *deciſ. 6. tit. de elect. in antiq. & in d. Meten. Mo
naſterij. §. & quamuis.*
9 Archid. *in d. c. cum expediat. in fin.* Anchar.
poſt med. & Lap. *de elect. in 6.* aſſerunt hanc
formam Scrutinij determinati eſſe nouam
formam datam *in d. c. cum expediat. & c. cum
dilectus de elect.* & eſſe aliã à formis *in d. c. quia
propter* contentis.

At gloſ. *in d. c. cum expediat.* verb. *concilium
in fin.* Ioan. And. Gemin. & Frãch. *ibid.* Toloſ.
in tit. de elect. c. 2. num. 4. & deniq; communior
opinio, teſte Apoſtil. *ad d. gloſ.* verius affir-
mant non eſſe nouam formam, ſed eſſe for-
mam compromiſſi, & licèt excedat commu-
nem naturam compromiſſi participando ex
Scrutinio, vt patet ex *d. c. cum expediat.* & ex
compromiſſo: attamen principalius dicitur
forma compromiſſi.
10 Et hęc forma meritò eſt vſitatior apud
omnes teſte Biax. *vbi ſupra c. 20. num. 2.* Tum
quia, vt ait gloſ. *in d. c. cum expediat. Si bene ad
uertatur hodie iſta eſt melior forma iudicio meo,
quam hodie habemus* quod & confirmatur à
Panor. *in c. quia propter §. vel ſaltem nume. 2.
de elect.* Angel. *tit. electio num. 27.* Silueſt. *eod.
tit. q. 14. num. 17.* Biax. *vbi ſupra c. 20. num. 2.*
Menoch. *conſ. 6 . num. 27.* & Toloſ. *c. 2. num.*
11 *4.* & alijs. Tùm etiam quia *forma Scrutinij* (vt
ſubdit memorata gloſ.) *ſit multum difficilis, in
qua etiam deficiunt periti, & maximè ſi non ha-
beant practicam* (& paulò inferiùs) *per for-
mam Scrutinij graue eſt procedere, nec omnes
benè ſciunt illam formam ſeruare; immò, &
boni iuriſtæ practicam ignorantes in ea defi-
ciunt:* & idem tradunt Bald. *in d. c. quia propter
num. 1.* & Panorm. *num. 17.*

De hoc igitur duplici compromiſſo, & de
electione per Scrutinium, Deo dante per-
mixtim dicam, licèt in ſingularibus locis cũ
diſtinctione ſim loquuturus ſecundum oc-
currentem varietatis doctrinæ exigentiam.
12 Dixi autem me eſſe *verba facturum permix-
tim*: tum quia in compromiſſo limitato ea
omnia ſeruanda ſunt à compromiſſarijs, &
ab electoribus, quæ in electione per Scruti-
nium ſeruanda ſunt à ſcrutatoribus, & ab eiſ-
dem electoribus *c. ſi cui de elect. in 6.* Rota *in
d. Meten. §. & quamuis in fin.* Tum etiam, quia
licèt Compromiſſarij in compromiſſo abſo-
luto nõ coarctentur ad ſeruandam formam

d. c. quia propter vt patet ex *eod. tex.* & Ioan. And. *in c. per noſtras de iur. patr.* Panor. *in c. cũ in iure. num. 5. circa med. verſ. ſed conſidera de elect.* ideſt quantum ad ea quæ tradit illud caput de forma Scrutinij Silueſt. *tit. electio. 2. q. 18. num. 23.* vnde ſi non obſtaret Conc. Trident. *vbi ſupra* poſsẽt compromiſſarij eligere palam. Attamen idem iuris eſt poſtea in reliquis de compromiſſo, & de Scrutinio *c. ſicut eum. de elect. in. 6. & c. cum ab vno. de re iudic. eod. lib.* & alij textus in ſequentibus citandi. & insuper in eadem electione per compromiſſum abſolutum ea omnia ſeruantur quæ dicenda ſunt de electione in genere, quia neceſſarium Superiori, neceſſarium eſt inferiori. Silueſt. *vbi ſupra num. 18.*

DVBIVM TERTIVM.

An electio celebrata contra aliquam ex tribus formis in c. quia propter de elect. contentis ſit ipſo iure nulla, & an poſsit reiterari ab eiſdem electoribus.

SVMMARIVM.

1 *Quando electio celebrata non ſeruata forma canonica valeat in foro conſcientiæ.*
Quare forma naturalis ſit conſenſus eligentiũ.
Collegium habetur pro vnica perſona, & cenſetur vnicum corpus.
2 *Quando electus contra formam canonicam non teneatur in foro conſcientiæ reſignare.*
3 *Actus contra formam decreti irritantis eſt nullus ipſo iure.*
4 *Clauſula in fine poſita debet referri ad omnia præcedentia.*
5 *Electio celebrata non ſeruata forma* c. quia propter de elect. *eſt nulla ipſo iure.*
Clauſula aliter electio facta non valeat *habet vim decreti irritantis.*
6 *Decretum irritans ligat etiam ignorantes quò ad nullitatem actus.*
7 *Secus verò dicendum quò ad alias pœnas.*
Moniales eligentes contra formam iuris non priuantur.
Ignorantia iuris excuſat mulieres.
8 *An ſit nulla electio celebrata, omiſſo aliqua ſubſtantiali forma* c. quia propter de elect. *in vnico tantùm voto.*
Forma eſt indiuiſibilis.
9 *Contra diſpoſitionem* cap. quia propter de elect. *non poteſt allegari conſuetudo.*
Quare decretum irritans tollat conſuetudinem nedum in præteritum; ſed etiam in futurũ.
Conſuetudo non poteſt tollere incapacitatem.
10 *Quando electio celebrata contra formam iuris poſsit reiterari.*
11 *Electores qui eligunt contra diſpoſitionem* c. quia propter de elect. *ſunt ſolùm priuandi.*

1 HIc non vocatur in dubium an electio ſit nulla in foro conſcientiæ; nam illud certum eſt electionem eſſe validam, & tenere in foro conſcientiæ, vbi cætera iure diuino, & naturali requiſita concurrunt, licèt omiſſa ſint ſubſtantialia iure humano introducta, vt ſingulariter dixit Innoc. *in c. cum in iure & in c. quod ſicut de el. ct.* quem ſequuntur communiter DD. & maximè Bald. *in c. nihil eſt num. 9. de elect.* Nanar. *lib. 1. conſ. 10. num. 2. de elect. in 2. edit.* Rota in *Treueren. Abbatiæ S. Maximi ad Merc.* 20. *Nouembris* 1624. *coram R. P. D. Coccino Decano. §. neq; etiam obſtat ſi dicatur. in fin.* Forma autem naturalis eſt conſenſus eligentium. Innoc. *vbi ſupra* & præſertim *in d. c. quod ſicut. de elect.* Panorm. *in c. cum poſt. num. 3. de elect.* Dec. *in c. canon. p. lect. nu. 20. de conſt.* Marc. *q. 927. num. 3. par. 1.* quia cum vniuerſitas ſit quoddam corpus fictum repreſentatum per ſingulos de vniuerſitate *in l. mortuo. ff. de fideiuſſ.* non poteſt dici iſtud corpus, ſeu iſtam perſonam vniuerſitatis aliquid feciſſe niſi ſaltem maior pars totius corporis concludat: fictione enim iuris quod fit à maiori parte iſtius corporis attribuitur toti corpori, vt in *c. 1. de his. quæ fit à mai. p. cap.* & in alijs textibus adductis à Panor. *in c. Eccl. ſi e. 1. nu. 4. verſ. nam cum de electione* & ita in terminis de conſenſu eligentium eleganter poſt. Lap. Card. & Lambert. firmauit Rota in *Vall. Joletana præbendæ ſuentiarum 29. Martij* 1604. *coram Pamphilio ad finem.*
2 Si talis ergo qui contra formam canonicam eligitur confirmetur, eſt verus Prælatus, nec tenetur in foro cõſcientiæ reſignare, quia habuit fundamentũ naturale. Ius enim poſitiuum adinuenit ſolẽnitates propter periculum animarum, & deceptiones euitandas, quæ cum ceſſent in hoc caſu, non eſt de illarum defectu curandum, Innoc. *in d. c. quod ſicut*, vbi quoq; Bellam. *nu. 54. verſ. ſi vero electio.* Panor. *in c. quia plerique num. 31. de immunit. Eccl.* Iaſon. *in l. nemo poteſt in 2. lect. col. 15. verſ. pro parte negatiua. ff. de legat. 1.* Felin. *in c. 1. col. 11. verſ. fallit ſextò de con-*

de conſtit. Silueſt. tit. electio q. 10. Biax. in direct. el ct. p. 3. c. 20. in fin.

Propoſita igitur quæſtio in præſenti verſatur circa forum externum, in quo poteſt Summus Pontifex conſenſum eligentium non ſolemniter poſitum inualidare c. vnic. de poſtul. prælat. Panorm. in c. quia ſicut. de elect. & Rota in d. Treueren. Abbatiæ vbi ſupra.

3 Ad huius autem quæſtionis ſolutionem clariorem vtile eſt aduertere primò actum, qui fit contra diſpoſitionem iuris, quæ cõtinet decretum irritans, eſſe ipſo iure nullum. pluribus allegatis Marta de clauſ. p. 1. clauſ. 191. num. 6. quod probatur. Nam certum eſt decretum irritans, ſiuè (quod idem eſt) clauſulam annullatiuam inducere formam. Bald. & alij in l. 1. de lib. & poſthum. Socin. iun. conſ. 71. num. 23. lib. 1. & multis DD. & Rotæ deciſsionibus allatis Garc. de benef. p. 9. cap. 2. num. 230. Vnde ceſſante forma, ceſſat formatum c. cum ceſſante de appell. l. 1. §. ſi quæſita de verb. oblig. & d. l. 1. de lib. & poſth. quoniam non ſeruata forma per miſsiua, immediatè ſuccedit forma deſtructiua, & conſequenter actus eſt ipſo iure nullus, vt poſt Bald. notat Iaſon. in illum tex. in l. prætor ait. § ſiuè autem num. 2. in fin. de nou. oper. nunc. Ita diſcurrit Rota deciſ. 286. num. 1. & ſeqq. coram Card. Mantic.

4 Secundò vtile erit aduertere clauſulam in fine poſitam ad omnia precedentia referendam eſſe c. inquiſitioni in fin. de appell. l. talis ſcriptura § 1. de legat. 1. Alex. conſ. 101. num. 10. lib. 3. Cornel. conſ. 174. num. 2. & 3. lib. 4. Socin. ſen. conſ. 188. num. 5. lib. 2. Dec. conſ. 539 num. 4 Garc. de benef. p. 5. c. 4. num. 178. & fuit dictum in Toletana profeſsionis 27. Februarij 1595. coram Pamphilio, & præſertim quando principaliter per ſe eſt poſita, & commodiſsimè poteſt ad omnia referri, vt poſt alios quos refert ſcribit Felin. in c. cauſam quæ num. 22. de reſcript. Menoch. de præſumpt. lib. 4 in aſſumpt. 181. num. 2. Sanchez. de matrim. lib. 6. diſp. 22. num. 19. lib. 8. diſp. 16. in fin. & lib. 10. diſp. 17. in fin. Marta de clauſ. p. 4. clauſ. 17. & latè clauſ. 33. nu. 1. & 4. vbi plures refert Rota deciſ. 51. nu 1. et 3. corã Card. Mantic. & eſt tex. expreſſus in terminis noſtris c. Eccleſia 2. vbi Panor. nu. 5. de elect. quem textũ præ cæteris egregiè põderat Roman. conſ. 332. nu. 12. & Rota in d. Treueren. Abbatiæ; nam ibi aiunt expreſſum clauſulam illam poſitam in d. cap. quia propter. Aliter electio facta non valeat poſt requiſita ad electionem legitimè faciẽdam, referri ad ea omnia, quæ attentantur contra formam electionis repertam ſolùm à d. cap. quiapropter in Conc. generali, non autem ad alia ibi narrata quæ reperta ſunt ab alijs canonibus.

5 His ſic animaduerſis dico electionem celebratam non ſeruata aliqua ex tribus formis, in c. quiapropter de elect. contentis eſſe ipſo iure nullam. Ita in terminis ſuſtinent Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. num. 9. Sanch. in præcept. decal. lib. 2. cap. 38. num. 83. & communiter canoniſtæ in d. c. quiapropter Rota in Meten. Monaſterij 5. Iulij 1621. coram R. P. D. Coccino Decano, & ratio eſt quia ibi in fine appoſita ſunt hæc verba aliter electio facta nõ valeat, quæ verba vim decreti irritantis habent. Roman. conſ. 332. num. 12. Rota in d. Treueren. in princ. & in d. Meten. Monaſterij, & important annullationem ipſo iure abſque aliqua ſententia iuxta prænotata. gloſ. in d. c. quiapropter verb. vice omnium. & ibi Compoſtell. num. 20. verſ. nunquid de iſta. Ioan. And. Imol. Mandagot. Boer. & omnes DD. excepto Hoſtienſ. teſte Rota in d. Meten. Monaſterij.

6 Immo hanc aſſertionem amplia primò vt dictum decretum irritans cum ſit expreſſum liget etiã ignorantes, quò ad nullitatẽ actus cap. dudum & c. penult. de præben. in 6. & c. ſi eo tempore vbi gloſ. verb. ignoranter de elect. in 6. c. 1. & c. ſi ſoli de conceſſ. præben. eod. lib. Innoc. c. quia cunctis num. 19. de conceſſ. præben. Oldrad. conſ. 319. num. 1. Felin. in c. cæterum nu. 37. de reſcript. Caſſad. deciſ. 12. num. 5. ſuper regul. Pute deciſ. 281. lib. 1. Caputaque. deciſ. 249. num. 4. par. 1. Marta de clauſ. par. 1. clauſ. 191. num. 12. Rota deciſ. 76. num. 4. & 5. coram Card. Mantic. & deciſ. 578. num. 3. p. 1. diuerſ.

7 Dixi dictum decretum irritans ligare etiam ignorantes quò ad nullitatem actus. Secus enim dicendum eſt, quò ad alias pœnas, quia tunc ignorantes non incidunt in eas, gloſ. in clem. nolentes in princ. verb. ex tunc de hæret. Felin. in c. cæterum 3. col. 14. in fin. verſ. ſecunda reſtrictio num. 19. de reſcript. & omnes dicunt teſte Gonzal. ſupra reg. 8. cancell. gloſ. 67. num. 19. Gracian. diſcept. forenſ. cap. 631. num. 14. & tenuit Rota in Calaguritana beneficij SS. Apoſtolorum Iacobi, & Andreæ 17. Maij 1593. de qua per Mareſcot. lib. 2. var. reſolut. cap. 39. num. 1. & 13. Hinc moniales quæ elegerunt non ſeruata forma d. c. quiapropter ad quam, & ipſæ tenentur vt probat cap. indemnitatibus de elect. in 6. non ſunt priuandæ eligendi poteſtate, cum ignorantia iuris excuſet mulieres l. regula ff. de iur. & fact. ignorant. & l. iuris ignorantiam, vbi omnes C. qui admitt. Caſtr. conſ. 347. formæ capituli num. 1. lib. 1. Boer. quæſt. 1. n. 41. in fin. & Menoch. cõſil. 67. nu. 27.

Se-

Digitized by Google

8 Secundò hanc eamdem aſſertionem amplia, vt ſufficiat, & ſatis ſit, vt aliquod ſubſtantiale prædictæ formæ *c. quiapropter* non ſit ſeruatum etiam in vno voto ad effectum, vt electio dicatur nulla,& corruat. Vincent. quem refert,& approbat Bellam. *in d.c.quiapropter.§.niſi forte verſ.3.quæro.* Et ratio eſt, quia in parte relinquitur forma, quæ eſt indiuiſibilis Garc.de benefic.*par.5.cap.4.nu.*184. qui loquitur quando etiam defectus eſt in vno voto. Ita Rota *in d. Treueren. Abbatiæ § ſecundo principaliter.circa finem.*

9 Tertiò eamdem aſſertionem amplia, vt contra eam non poſsit allegari conſuetudo contraria,vt in puncto illius tex. *c.quiapropter* ſuſtinent Boer. *deciſ. 1.num. 49.& 50.* Rota *in d.Meten. Monaſterij §. neque obſtat, & in d. Treueren. Abbatiæ §. neque prædictis reſiſtit.* Et ratio eſt euidẽs,vt ibi ſubditur;Nam decretum irritans tollit conſuetudinem nedũ in preteritum ; ſed etiam in futurum.Ita poſt Gemin. *in c.cum de beneficio verſ.nota bene,*& ibi Archid. *verſ.ſed pone.* Frãch. *verſ.ex quibus nota de præben.in 6.*& poſt alios tradit Ant.Gabriel.*commun.concl.lib.6.tit. de clauſ. concluſ.3.num.* 40.quem ſequitur Gonzal. *in reg.8.cancell.gloſ.67.num.* 50. Marta *de clauſ. p.1.clauſ.* 191.*num.9.* vbi varias deciſiones Rotæ cumulat. Nauar. *in c.cum contingat de reſcript.ſecunda cauſa nullitatis num. 12.& de ſpolij. §.14. num. 2.& 3.* pluribus allegatis Garc.*de benef.p.5.c.4.num.* 179. vbi in additionibus adiungit auctoritatem Rotæ *in vna Virdun.parochialis 23.Iunij 1586.coram Gypſio* ab eodem relata *p.4.c.2.num.50. Et in vna cocben.beneficij de Valdeiudios 14. Nouembris. 1611.coram Card. Sacrato* Domini habebant pro indubitato; non vſum, ſiuè contrarium vſum populorum ſine conſenſu Papæ nihil poſſe operari contra validitatem conſtitutionum Apoſtolicarum habentium decretum irritans, vt ibi ex latè deductis *in Romana concordia,S.Petri 13.Nouembris 1609.11.Ianuar.& 12.Februarij. 1610. coram Cauallerio* Et hæc eſt regulare in omni lege & canone habente decretum irritans *c. quod ſuper his. in fin.de conſanguin.& affin. c.ſuper eo in princ. de cognat.Spiritu.* Couar.*p.4.c.6.§.10.nu.35.& ſeqq.* Driedon.*de libert. Chriſtian. lib.1.cap. 16.col.vlt.verſ. & hinc cauſam conſidera.* Rota *in d.Treueren.Abbatiæ vbi ſupra.* Et confirmatur,quia lex irritans facit perſonam incapacem,quando circa illam verſatur:At conſuetudo non poteſt tollere incapacitatem. Dec.*in c.nouit.num.*84.*de iudic.* Felin.& Aym. quos allegat Suar.*de legib.lib.7.c.19.num.13. in fin.* Et quamuis ipſe *num.* 14. hanc ſententiam non probet dum tenet, quod lex irritãs aliqua ratione honeſta poſita ſit abrogabilis per conſuetudinem : Attamen quidquid ſit de hac opinione, quatenus etiam eſſet vera dico cum Rota *in d.Treueren. vbi ſupra* nihil contra nos agere in caſu, & ad effectum de quo agimus in præſenti dubio,de conſuetudine ſcilicet contra *d. c. quia propter* Et ratio eſt quia vt idem Suar. declarat *num. 16. & 17.* eius opinio procederet, ſi vniuerſaliter in toto Orbe per conſuetudinem contrariam cum requiſitis lex abrogata eſſet,quod in caſu noſtro videtur impoſſibile : Secus autem dicendum quando in certo loco ſeruaretur contra id quod in lege habente decretum irritans diſponitur, iſta enim præſcriptio introduci non poteſt obſtante decreto irritanti,quia cũ lex generaliter non ſit abrogata,remanet in ſuo robore.Rota *vbi ſupra.*

10 Tandẽ ad poſteriorẽ dubij partẽ;an ſcilicet electio ipſo iure nulla ob causã hucuſq; explanatam poſſet reiterari ab eiſdem electoribus?Reſpondeo electionem celebratam nõ ſeruata dicta forma iure humano ſolum introducta poſſe reiterari ab eiſdem electoribus ante latam Iudicis ſententiam ; & ratio eſt quia ij ſi non ſunt ipſo iure priuati ; ſed priuandi gloſ. *in c.1.& ibi.* ſequuntur omnes *de ſagittar.cum alijs* per Achill.*de pænis diſt. 1.* Anchar.*conſ.145.num.3.* Rota *deciſ. 8.num. 2.p.1.in recent.* Vnde non tenetur quis amittere ius ſuum propter ſententiam priuationis quæ poſſit fieri in futurum:Ius enim non ſine cauſa noluit iſtos eſſe ipſo iure priuatos, ſed priuandos.Ergo authoritate iuris poſsũt interim vti authoritate ſua. Ita tradunt poſt Innoc.Compoſt.& Cald.Panorm. *in d.c. quia propter.§.niſi num.4.de elect.* Roman.*conſ.483. num.9.verſ.reſpondeo* Caſtr.*conſ.347.num.1. verſ.poſito vero* gloſ. *in c.gratum verb. pauciores de poſtul.prælat.* Angel.*tit. electio numer.3.* Silueſt.*eod.tit.1.q.2.*& Tabien. *eod.tit.n.3.* Menoch.*conſ.67.num.30.* Tiraquel.*in l.ſi vnquam verb.reuertantur.C. de reuoc. donat.* Tuſch. *lit. E.concl.76. num. 5.* Rota *vbi ſupra numero 3. & alij.*

11 Quod autem electores ob contrauentionem formæ *d.c.quia propter* non ſint ipſo iure priuati,ſed priuandi ſolummodò,ſuſtinẽt Innoc.& Panorm.*in c.2.de poſtul. prælat.* gloſ. *in c.cumana de elect.& in d.c.quia propter verb. priuentur* vbi quoq; Ant.à Butr.*nu.65.*& Anchar.& patet ex verbis textus *ea vi e eligendi poteſtate priuentur*, quæ verba cum ſint futuri temporis, ſui natura non ſignificant priua-

tionem

Digitized by Google

tionem ipſo iure; ſed per ſententiam gloſ. *in c.quicumq; verb.innodentur de hæret. in 6.* Ant. à Butr.*in c.quiſquis.num.11.de elect.* Iarè Tiraquel.*in d.l.ſi vnquam.verb.reuertatur.num.39.Cod. de reuoc. donat.* Socin. *iun. conſ.68.num.38.lib.3.* Biax.*in ſuo direct.elect.p.1.c.22.num.1.* Menoch.*conſ.67.num.29.* & Suar.*tom.5.diſp.40.ſect.8.num.2.*

DVBIVM QVARTVM.

An Prælati Regulares poſſint virtute alicuius priuilegij ſupplere defectus *cap. quia propter de elect.* interuenientes in electionibus?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium conceßum P. Generali ſupplendi defectus iuris in electione interuenientes.*
2 *Eius tamen vigore nequit ſupplere defectus c.* quiapropter de elect.
3 *Nunquam cenſetur in priuilegijs derogatum decretis Conc.generalis, niſi exprimatur.*
4 *Confirmatio priuilegiorum non ampliat formam ipſorum.*
5 *An idem ſit dicere Conſtitutio Papæ in Conc. & Conſtitutio Papa approbante Concilio.*

1 SIXTVS Quartus prout refert Rodriq; *tom.2.q.52. art.1. & 5.conceßit, & in perpetuum indulſit capitulis generalibus Ordinis Sanct Hyeronimi, vel inter capitulum & capitulũ Prioribus generationi, vt poſſint ſupplere quoſcumq; defectus ex commiſſione, prætermiſſione, tranſgreſſione, eorum plurium negligentia iuris vel ſtatutorum Ordinis qualitercumq; in electionibus interuenientes. Contrarijs quibuſcumq; non obſtantibus.* Neq; aliud priuilegium mihi conſtat ſuffragari in hac parte Prælatis Regularibus, quod ampliorem facultatem eis tribuat. Quapropter
2 dico nec etiam P.Generali, ſiuè Capitulis generalibus nullo modo eſſe integrum ſupplere defectus *d. c.quiapropter de elect.* virtute recitati priuilegij, nõ quòd illud nõ faueat omnibus Religionibus quæ gaudent priuilegio cõmunicationis: ſed quia nunquam per priui-
3 legium cenſetur derogatum decretis Conc. generalis niſi exprimatur per aliquam clauſulam generalem vt v.g. *etiam ſi eſſent Conc.generalis & c.* Sed rex. *d. c. quiapropter* continet conſtitutionem Conc. generalis Lateranen. celebrati ſub Innoc. 3. Ergo ſupracitatum priuilegium per ſimplicem clauſulam iuris, vel ſtatutorum Ordinis non concedit facultatem P.Generali ſupplẽdi defectus *d.c.quia propter.* ſed opus erat vt diceretur in *eo poſſit ſupplere & c. defectus iuris etiam ſi eſſet Conc. generalis vel ſtatutorum Ordinis & c.*

Maior patet *ex c. cum te. de æt. & qualit. c.ex parte. & c. fin.de Capell. Monac. & c. nonnulli de reſcript.* Sanch. multis allegatis *de matrim.lib.3.diſp.26.num.7.* Suar.*de legib. lib.8. c.19. num.5.* vbi de communi Garc. *de benef. p.4.c.5.num.40.* Mareſcot.*lib.2.var.reſol.cap.38.num.41.* Rota *deciſ.279.num.6.coram* Coccino. & in terminis d. Conc. Lateranenſ. ſub Innoc.3. eadem Rota *deciſ.122.num.1. & deciſ.123.num.1. cum ſeqq. p.1.diuerſ.*

Sed dictæ aſſertioni obijcies primò. Licèt illud priuilegium per ſe non deroget d. Cõc. generali; derogare tamen virtute cuiuſdam confirmationis Apoſtolicæ factæ à Paulo quarto Patribus de Obſeruantia de ſuis priuilegijs *anno 1555.die 1.Iulij.* quæ incipit *Ex Clementi Sedis Apoſtolicæ* vbi adeſt clauſula *Non obſtantibus & c.etiam in vlt.generali Conc. Lateranenſi celebrato,* quod conſtat celebratũ fuiſſe ſub Iul.II.& Leone X. Ergo virtute dicti priuilegij poteſt P. Generalis ſupplere defectus etiam Concil. generalis Lateranen. quod prius celebratum fuerat ſub Innoc. 3.

4 Reſp. eſto veritate illæſa illa confirmatio Apoſtolica nunc in ſuo robore maneat, quod mihi ſanè non eſt certum per ſequentes confirmationes aliorum Pontificum, qui tacitè videntur illam aboleuiſſe, cum nullam mentionem habeant quæ derogare poſſit Concil. generalibus, vti fuſius examinabimus in ſequenti dubio. Reſpondeo, inquam, eam clauſulam *Non obſtantibus etiam in vlt. generali Conc. Lateran. & c.* appoſitã in eadẽ confirmatione operari, quidẽ vt priuilegia quę per ſe ſunt contraria Concilijs generalibus vſq; ad illud tempus celebratis manere in ſuo robore, & firmitate perſiſtere. At non per hoc vllo modo eſt dicendum eamdem clauſulam ampliare, ſiuè alterare formam, & diſpoſitionem ipſorum priuilegiorum; ita vt comprehendant caſum, quem non comprehenderent, ſi præfatæ confirmationes Apoſtolicæ non emanaſſent quò fit dictam clauſulam nõ referri ad ſingula priuilegia ſed ad ea tantumodò, quæ per ſe ſunt talia, vt de directo contrarientur d.Conc. generalibus prout in ſimili multis cumulatis cum Rota docuit

Mare-

Digitized by Google

Mareſcot. *vbi ſupra num. 7. & 44.* & eadem Rota *deciſ.267.num.1.& deciſ.159. numer.4. coram Greg.XV. & deciſ.429.num.1. & deciſ. 555.num.2.& deciſ.111.num.2.p.2. in recent.* Vnde cum præcitatum priuilegium non ſit ſufficiens ſupplere defectus niſi iuris communis ſimpliciter per ſolum Papam æditi, vt probatum eſt ſupra, per conſequens non alteratur eius diſpoſitio ex recitata clauſula allegatę confirmationis ad effectum ſupplendi defectus conſtitutioonum Conciliarium.

Obijcies ſecundò contra ſuprapoſitam aſſertionem ſic. *Dictum c. quiapropter de elect.* non eſt decretum Conc. generalis Lateranen. Sed eſt conſtitutio Papæ in eodem Concilio. Ergo ſi memoratum priuilegium tollit defectus iuris (Conciliari excepto) tollet quoq; defectus eiuſdem met *c. quiapropter* cũ non ſit conſtitutio Conc. ſed Papæ.

5 Reſpondeo ſiuè vno modo, ſiuè alio intelligamus, tantum eſſe dicere conſtitutio Papæ in Conc. quantum eſt dicere conſtitutio Papæ approbante Concilio, quia iſta confunduntur. Rota *d.deciſ.123.in fin.p.1. diuerſ.* approbans ſententiam Iacobat. Feltren. & Famagra.

DVBIVM QVINTVM.

Quid operetur in confirmationibus priuilegiorum Regularium clauſula. *Quatenus decretis Conc. Trident. non aduerſentur.*

SVMMARIVM.

1 *De ſtylo curiæ apponitur in confirmationibus priuilegiorum Regularium* Quatenus decretis Concilij Tridentini non aduerſentur.

2 *Quid operetur dicta clauſula in eiſdem confirmationibus. Variæ opiniones.*

3 *Quando ſit contra naturam exceptionis operari vt comprehendantur in diſpoſitione quæ aliàs non comprehenderentur.*

4 *Concilio generali præſertim Trident. derogatur per communes clauſulas in conſtitutionibus Apoſtolicis propria manu Papæ ſignatis.*

5 *Immò etiam ſi non ſint manu Papæ ſignatæ; dummodò in illis Concilijs ſit expræſſe reſeruata authoritas Sedis Apoſtolicæ vt eſt in Conc. Trident.*

1 DICTVM eſt in ſuperiori dubio *in confirmationibus priuilegiorum Regularium nullam haberi mentionem de Conc. generalibus quæ ſufficienter ipſis poſſit derogare*. Verumtamen eſt in contrarium validiſſimum argumentum. Nam hæc clauſula *Quatenus decretis Concilij Tridentini non aduerſentur* apponitur in eiſdem confirmationibus de ſtylo curiæ ex teſtimonio Quarantæ *in ſum. bull. verb. Concilium Tridentinum §. in confirmationibus.* & Cruz. *de ſta. relig. lib.2.c.3.dub.5, in fin.* de mente Nauár. & aliorum curialium, & patet ex omnibus ferè cõfirmationibus quæ poſt Conciliũ Tridẽtioum expediuntur & nouiſſimè ex illa ampliſſima Clem. VIII. quę incipit *Ratio paſtoralis offici*, ędita *anno.1597.die.20.Decembris.* & ex alia Pauli V. quæ incipit *iniuncti nobis &c.* ædita *anno.1609.die 1. Decembris* quibus confirmata ſunt priuilegia Patribus de Obſeruantia in illis omnibus, in quibus decretis Concilij Tridentini non aduerſentur. Sed eadem clauſula ad nullum alium effectũ appoſita videtur niſi ad firmandum regulam in contrarium, ideſt, vt intelligantur cõfirmata omnia priuilegia alijs Concilijs generalibus contraria,

2 Trident. excepto prout docet Rodriq; *tom.1.q.8.art.11.in fin.* Ergo in memoratis confirmationibus ſufficienter derogatur Concilijs generalibus excepto Trident. Ergo falſum eſt quod ſuppoſitũ eſt in ſuperiori dubio.

Quòd autem præfata clauſula importet prædictum effectum quem docet Rodriq; ex eo maximè probatur quia cum decretis Concilij Generalis nunquam derogetur niſi fiat expræſſa mentio, prout in ſuperiori dubio firmatum eſt, & per conſequens nec etiã derogetur Conc. Trident. quod nedum eſt generale; ſed etiam modernum; & propterea expoſtulat peculiarem mẽtionem inter alia Concilia generalia vt de mente Henrique, & VViuald annotanit Sanch. de matrim. *lib.3. diſp.16.num.7.circa med.* Ergo vel eſt dicendum eam clauſulam prędfatum effectum importare, vel eſſe omninò ſuperfluam, quod eſt abſurdum.

Ad hanc obiectionem reſpondeo cũ Suar. *de legib. lib.8.c.19.n.6.* illam clauſulã non eſſe ſuperfluam, nec proptereà importare explicatum effectum, quem intẽdit Rodriquez, ſi enim illum effectum importaret; ſequeretur eamdem clauſulam, ſiue exceptionem, quæ fit de Concilio Tridẽtino in memoratis confirma-

firmationibus addi in eis ad ampliationem, & non ad reſtrictionem, quod eſt contra naturam eiuſdemet exceptionis, & contra mentem Pontificum, vt ipſe Rodriq; apertè ſenſit *d. q. 8. art.* 1. vnde maioris virtutis eſſent confirmationes cum illa exceptione quàm ſine illa.

2 Et quod ſit contra naturam exceptionis operari, vt ea comprænhendantur in diſpoſitione quæ aliàs non comprænhenderetur fuit latè dictum *in vna Ferrarien. Societatis 28. Iunij* 1599. *coram Millino*, quam multis cumulatis refert, & ſequitur eadem Rota *deciſ.* 158. *num.* 5. *coram Greg. XV. & deciſ.* 110. *nu.* 3. *p.* 2. *in recent.* quod dictum procedit, quando aliàs non ſequeretur hoc abſurdum, vt ſcilicet eadem exceptio eſſet appoſita inutiliter, & ſuperfluè vt benè declarãt Tiraquel. *de retractat. lignag. ad fin. num.* 95. Surd. *conſ.* 572. *num.* 58. *in fin.* & Beltram. *in annot. ad d. deciſ.* 158. *Greg. XV. num.* 8. *in fin.*

Sed quod eadem exceptio non ſit inutiliter, & ſuperfluè appoſita in d. cõfirmationibus quę erat prior pars reſpõſionis principalis ad obiectionem, probat Suar. *vbi ſupra nu.* 7. primò quia Pontifices volunt eam eſſe magis certam, & non relinqui ſub generalibus regulis, quæ incertæ ſunt, & infinitis interpretationibus, & opinionibus ſubiectę. Secundò dicit appoſitam eſſe quia ſpecialiter volunt Pontifices oſtendere volũtatem ſuam circa firmitatẽ dictorum decretoru m Conc. Tridentini, vt non ſolũ generaliter ſicut alia; ſed & ſpeciali modo videantur excepta, ſicuti dictum eſt ſupra cum Sanch. Henriquez, & VViuald.

At vt vera fatear, hæ rationes Suar. pace tanti Doctoris ſunt coniecturæ aliquo modo probabiles, & rationes congruentes: ſed non reſponſiones neceſſariò concludentes. Ratio ergo fundamentalis propter quam illa exceptio in confirmationibus prædictis apponitur eam eſſe firmiter teneo, ſalua ſemper meliori ſententia, quia ſcilicet in illis confirmationibus eſt neceſſaria expræſſa mentio Conc. Trident. aliàs eſſet derrogatum illi, & conſtitutioni Greg. XIII. quæ incipit, *in tantis rerum edita anno* 1573. *die* 1. *Martij*, per clauſulas generales. *Non obſtantibus quibuſcumque quorum tenores, &c.* quod ex eo patet quia illud commune axioma quod nunquam intelligatur derogatũ decretis Conc. generalis niſi de eo fiat expræſſa mentio, non ſolum fallit in conſtitutionibus Apoſtolicis propria manu Papæ ſignatis, in quibus non eſt opus ſpeciali, vel generali derogatione Conc. Trident. prout declarauit Pius V. per ſuum motum proprium qui incipit *cum plerumque* æditum *anno* 1570. *die* 23. *Decembris*,

3 quem de verbo ad verbum refert Garc. *vbi ſupra num.* 33. allegatus in ſuperiori dubio, & tenuit Sacra Cong. teſte eodẽ Doctore *n.* 34. Sed etiam illud axioma fallit in priuilegijs, & reſcriptis Apoſtolicis, ẽt ſi non ſint manu Papæ ſignatis, quia in eis ſufficit clauſula generalis *Non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, &c. quorum tenores &c.* ad derogandum Concilio Tridentino prout teſtatur in praxi obſeruari Gõz. *ſup. re.* 8. *cãcell. gloſ.* 6. *n.* 120. Filliuc. quem refert, & approbat Bonac. *de cenſ. diſp.* 2. *q.* 5. *p.* 2. *nu.* 8. *verſ. ratio deſumitur* Marta *de clauſ. p.* 4. *clau.* 14. *nu.* 3. *&* Rota *deciſ.* 179. *nu.* 6. *& deciſ.* 687. *num.* 24. *p.* 2. *in recent.* quidquid in contrarium afferant Sanch. *vbi ſupra.* Fuſch. *de viſit. ecl. lib.* 2. *c.* 20. *num.* 14. *in fin.* Monera *de commut. vlt. volunt. cap.* 5. *nu.* 165. *& ſeqq.* licèt poſtea nobiſcum ſentire videatur c. 11. *num.* 250. dum approbat Gonzal. *vbi ſup.* Horum autem omnium ratio eſt quia prædictum axioma, nũquam ſcilicet, derogari decretis Conc. generalis, niſi de eo fiat expræſſa mẽtio, vt in ſuperiori dubio explanatum eſt, intelligendum eſt de illis Concilijs generalibus, in quibus nõ eſt expræſsè reſeruata authoritas Sedis Apoſtolicæ Mareſcot. *lib.* 2. *var, reſol. cap.* 38. *num.* 41. referens ſic reſoluiſſe Rotã *in vna Vlixbonen. decimarum* 27. *Nouembris* 1572. *coram Robuſterio, & in vna Oriolenſi decimarũ* 8. *Februarij* 1588. *coram Orano*. Sed in Conc. Tridentino *ſeſſ.* 25. *c.* 21. *de reform.* fuit excepta, & reſeruata ſemper authoritas Sedis Apoſtolicæ in omnibus contentis in eodem Concilio. Ergo ſufficienter illi derogatur abſque derogatione etiam in genere Conc. generalis. Ita Rota *vbi ſup. in recent.*

DVBIVM SEXTVM.

An diſpoſitio *c. quia propter de elect.* ſeruanda ſit in omni electione ad quamcumque dignitatem, & officium?

SVMMARIVM.

1 *In quibus electionibus attendenda ſit diſpoſitio* c. quia propter de elect.
2 *Et præſertim apud Ordinem Prædicatorum.*
3 *Opinio Silueſt. non poteſt ſuſtineri poſt Conc. Tridentinum.*

Dec

4 *Decretum irritans eſt penetrabilius omni gladio ancipiti.*
Et ſi eſt Conc. Trid. infringit & poßeſsionẽ.
5 *Conſuetudo vltra c. quiapropter multum attenditur in electionibus.*
6 *Signum conſuetudinis quæ attenditur in electionibus deſumi poteſt ex earum pronunciationibus.*
7 *De conſuetudine ſeruatur* c. quiapropter de *elect. apud Congregationem S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Ciſtercienſis regularis obſeruantiæ, & apud Congregationem Caßinenſem Monachorum Ordinis S. Benedicti.*

1 EST ſeruanda in electione Epiſcoporum Prælatorũq; Regularium arg. *cap. ne pro defectu de elect.* & eorum omnium qui iuriſdictionem generalem in Eccleſijs collegiatis exercent, & ob quorum mortem Eccleſia quodammodò dicitur viduata, quia tales Prælati Sponſi appellantur 21. *quæſt.* 2. *cap. ſicut in vnaquaque.* Hanc aſſertionem tuentur Innoc. Io. And. Ant. à Butr. gloſ. Panor. Henrich. Boich. Anchar. & communiter canoniſtæ *in d. c. quiapropter* gloſ. *in c. ſicut cum in princ. de elect. in* 6. Lambert. *de iur. patr. lib.* 2. *p.* 2. *q.* 2. *art.* 18. Gemin. *in c.* 1. *num.* 4. *de elect. in* 6. Sanch. *in præcep. decal. lib.* 2. *c.* 38. *num.* 84. Marc. *q.* 992. *num.* 1. *p.* 1. Rota *deciſ.* 3. *in princ. &* 5. *tit. de elect. in nou. & partim. etiam deciſ.* 647. *num.* 4. *coram Card. Seraph.* & tandem multis allegatis cum communi eadem Rota *in Treueren. Abbaciæ Sancti Maximini.* 20. *Nouembris* 1624. *coram R. P. D. Coccino & in Meten. Monaſterij.* 5. *Iulij:* 1621. *coram eodem.* aduerſus Roffred. *de libellis tom.* 2. *ſuper iure Pontificio p.* 3. *tit. quod ſonet hoc nomen Abbatis. num.* 8. *lit. G fol.* 633. dicentem de mandato Papę iudicatum fuiſſe formam *d. c. quiapropter* non eſſe ſeruandam in electione Abbatis, quia hoc eſt nomen ſolicitudinis. Et tandem quaſi ſolus Hoſt. *in d. c. quiapropter paulo poſt prin. verb. viduatis* addidit eum textum procedere quoq; in elect. quoruncumq; Miniſtrorum Eccleſię. At eius dictum meritò ab omnibus reprobatur.

2 Ex dictis duo elicit Silueſt. *tit. electio.* 2. *q.* 1. *num.* 4. Primò in Ordine Predicatorum eligẽdos eſſe iuxta formam memoratę decretalis *quiapropter* Magiſtros Priores prouinciales, ac conuentuales, & prædictis corriſpondentes in alijs Religionibus. Et hoc veriſſimum eſt. Secundò elicit electionem aliorum Superiorum, Diffinitorum ſcilicet, Diſcretorum, & huiuſmodi ſufficere ſi fiat collegialiter, nec neceſſariam eſſe vocem, aut ſcripturam. Sed ſi hic Doctor vult per hoc inferre has electiones de iure fieri poſſe per ſortes fabas, aut Lupinos &c. id nullo modo mihi arridet per dicenda inferius *dub.* 27. *per totũ.* Si verò vult ſolùm inferre in his electionibus nõ eſſe attendẽdã diſpoſitionẽ *c. quiapropter de elect.* id mihi videtur approbãdum de iure antiquo, vt colligitur ex Mandegot. *in ſuo tract. de elect. p.* 1. *c.* 21. vbi Boer. *in addit.* & Toloſ. *in tit. de elect. c.* 2. *num.* 8. Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit de elect. nu.* 42. *in fin.* quidquid in contrarium videatur tenere Oldrad. *conſ.* 146. *num.* 2. dicens apud Innoc. & Hoſt. nullum videri fuiſſe dubium quin ſit ſeruanda forma *c. quiapropter* in perſonatibus, & dignitatibus ad vnguem per *c. dudum. de elect. & c. conſtitutis.* 2. *de appell.*

3 Dixi *de iure antiquo*: nam de iure nouo in eiſdem etiam electionibus ſeruandum eſt ſecretum vigore Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *c.* 6. *de regul.* vbi habetur hoc decretum *In electione quorumcumq; Abbatum temporalium, & aliorum Officialium Regularium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, atq; aliarum Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant, inprimis Sancta Synodus diſtrictè præcipit omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur . . . . Si vero contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit.* Attamen cum prædictæ electiones vigore huius decreti ſint celebrandæ & ipſæ ſecreto, vt declarauit Pius V. in bulla *paſtoralis offi. ij* § 1 ædita *anno* 1571. *die* 15. *Maij.* nec poſſint fieri per ſortes vt ſupra dictum eſt, conſequens eſt,
4 neceſſariam eſſe vocem, aut ſcripturam, cum nullus alius modus videatur excogitari poſſe, quo poſſit ſatisfieri dicto decreto: in quo nota illud decretum irritans *Electio irrita ſit.* quia eſt penetrabilius omni gladio ancipiti. Sarnen. *ad reg. de annal. q.* 23. *num.* 4. Rota *deciſ.* 76. *num.* 4. *coram Card. Mantic.* & infringit etiam poſſeſſionem Biſignet *deciſ.* 1. *num.* 6. *de reſt. ſpoliat.* Caſſad. *deciſ.* 11. *num.* 5. *ſuper regul.* Sarnens *vbi ſupra q.* 14. *num.* 5. *verſ. poſtremò* & alibi ſæpiſſimè Rota *deciſ.* 102. *num.* 7. *coram Cardin. Mantic. & in d. Meteuen. Monaſterij.* § *neq; obſtat.*

5 Tandem aduertendum eſt ſi in aliqua Religione ſeruaretur de conſuetudine d. decretalis *quiapropter* non ſolùm in electionibus Generalium, Prouincialium, Prælatorumq;

con-

conuentualium; ſed etiam in electionibus v. g. Procuratoris Ordinis, Diffinitorum Diſcretorum &c. talē conſuetudinem ſanè tenere cum non ſit contra dictam decretalem prout in terminis docet Henrich. Boich. *in d. c. quia propter num* 3. Mandagot. *de elect. c.* 21. Oldr.
6 *conſ.* 146. *num.* 3. Talisq; conſuetudinis ſignū iure optimo poteſt elici ex pronunciationibus earumdem electionem factis iuxta formam inferius tradendam *dub.* 40. Rota *in d. meten. Monaſterij* §. *neque ſuſtinetur*. Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 280. Et ita de conſuetudine ſeruatur decretalis *quiapropter* in electione Diffinitorum apud Congrega-
7 tionem S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Ciſtercienſis Regularis obſeruantię, vt liquet ex bulla *Romanus Pontifex* Greg. XIII. §. 8. ædita *anno.* 1578. *die* 23. *May.* Et item apud congregationem Caſſinenſem monachorum Ordinis S. Benedicti vt patet ex bulla *Cum ſicut accepimus*. Pauli V. §. 9. ædita *anno* 1607. *die* 6. *Aprilis.*

DVBIVM SEPTIMVM.

An Generalis, ſiuè Prouincialis & Diffinitores teneantur ad obſeruantiam formę *cap. quiapropter de elect.* in prouiſione Priorum, ſiuè Guardianorum ſuppoſito celebrandam eſſe ab ipſis talem electionem, ſeu prouiſionem ex vi ſtatutorum Ordinis ſui.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum correctorium iuris communis recipit interpretationem à iure communi.*
2 *Vnum tantùm operatur contra ius commune, vbi duo operari poteſt.*
2 *Conſtitutiones quæ dant electionem Prælatorum conuentualium alijs quam ſuis conuentibus ſunt correctoriæ iuris communis.*
3 *Cum quibus qualitatibus celebranda ſit electio ab eo ad quem eſt deuoluta.*
4 *Seruandum eſt* c. quiapropter de elect. *in prouiſione Prælatorum conuentualium.*
5 *Forma rei eſt eſſe rei.*
6 *Verba intelligenda ſunt, vt congruant perſonis ad quas diriguntur.*
7 *Quomodo electio, & collatio pro eodem accipiantur.*

1 PRo firmiori ſolutione huius dubij prænotandum eſt primò ſtatutum correctorium iuris communis in dubijs, & in non expręſsis neceſſariò recipere interpretationem, declarationem, & reſtrictionem à iure communi: Statutum enim correctorium tantum corrigit, quantum loquitur *l. ſi verò* §. *de viro ff. ſolut. matrim.* Dec. *conſ.* 333. *num.* 3. *verſic. quibus tamen*, & *conſil.* 669. *num.* 6. Pariſ. *conſ.* 12. *num.* 44. *lib.* 4. Bart. Alex. & alij *in l.* 1. §. *lex falcidia ff. ad leg. falcid.* Roland. *conſ.* 72. *num.* 34. *lib.* 3. *quem ſequuta eſt* Rota *deciſ.* 724. *numer.* 16. *par.* 1. *diuerſ.* vbi de communi. Romam *conſ.* 199. *num.* 7. Mareſcot. *lib.* 2. *var. reſolut. cap.* 29. *num.* 13. & *cap.* 80 *num.* 12. Rota *deciſ.* 853. *num.* 6. *par.* 4. *diuerſ.* & *deciſ.* 398. *num.* 4. *coram Greg. XV.* & tandem omnia iura clamant teſtè Alder. Maſcard. *ſuper ſtat. concl.* 2. *num.* 244. Hinc pręfatum ſtatutum interpretandum eſt, vt vnum tantùm operetur contra ius commune, vbi duo operari poteſt Ant. à Butr. *in cap. cum dilecti de donat.* Roman. *conſ.* 199. *num.* 7. Grat. *conſ.* 43. *col.* 1. *lib.* 1. & *conſ.* 46. *num.* 7. Goz. *conſ.* 29. *num.* 9. Tiraquel. *de retract. lignag.* §. 1. *gloſ. vnic. num.* 4. & Rota *deciſ.* 853. *num.* 8. *par.* 4. & *deciſ.* 432. *num.* 10. *par.* 1. *diuerſ.*

2 Secundò prænotandum ſtatuta, ſeu conſtitutiones de quibus in titulo eſſe correctorias iuris communis dum auferunt electionem Priorum vel Guardianorum à ſuis conuentibus, & dant eam Prouinciali, vel Generali, & Diffinitoribus prout in terminis reſoluit Rota *deciſ.* 65. *num.* 9. *par.* 1. *in recent.* & ego latiùs Deo dante probabo *infra dub.* 114. *num.* 2. & *dub.* 120. *num.* 2.

3 Tertiò prænotandum eſt electionem ad Superiorem deuolutam fieri debere ab eo cum eiſdem qualitatibus, cum quibus debet fieri à principio gloſ. *in clem. quia regulares verb. Monaſterium de ſuppl. negl. prælat.* Ioan. And. *in reg. contra eum in merc. in* 6. quos refert Bertach *in ſuo repert. verb. electio à quibus verſ.* 3. Felin. *in cap. cum acceſſiſſent num.* 18. *de conſt.* Selua *de benef. par.* 3. *quæſt.* 49. *Lambert. de iur. patr.* 3. *par. quæſt.* 7. *art.* 13. *lib.* 3. & *p.* 1. *art.* 30. *lib.* 2. Rebuff. *de nomin. quæſt.* 8. *nu.* 21. Gutierez. *conſil.* 1. *num.* 31. & *conſil.* 2. *nu.* 15. Achil. *deciſ.* 13. *de iur. patr.* & Gonzal. *ſup. reg.* 8. *can-*

8.*cancell.gloſ.46.num.* 33. & multis allegatis Garc. *de beneſ.p.*10.*c.*3.*num.*42.

His prænotatis dico nullo modo licere Prouinciali,& Definitoribus recedere à forma *c. quiapropter de elect.* in electione Priorum vel Guardianorum Nau. *lib.* 1.*conſ.* 8. *tit. de elect.* in 2. ædit. quem ſequitur Ripa *de nost.tempor.c.*99.*in fin.*

4 Hæc aſſertio probatur ex eo quòd ex vi conſtitutionum electio Guardianorum deuoluta eſt à conuentibus ad Prouincialem & Definitores contra ius commune,vt in ſecundo prænotando dictum eſt: Sed à conuentibus erat neceſſariò executioni demandanda forma *d. c. quiapropter* vt ex ſuperiori dubio patet.Ergo & nunc à Prouinciali,& Definitoribus eſt ſeruandum *d.cap. quiapropter*, Nam cum dictæ conſtitutiones poſsint corrigere ius commune circa electores, & circa formam ſeruandam,ita ſunt interprætandæ

5 vt tantum corrigant, circa electores, ſicuti expræſsè faciunt, & non circa formam, vbi id expræſsè ab eis non habetur.

Omnis ergo interpretatio admittatur, vt euitetur iuris com nunis correctio *cap. cum dilectus de conſuet.* & *cap. cum expediat de elect.in* 6.& præſertim circa formam ſeruandam, quia eſt vera electionis ſubſtantia; in talibus enim forma eſt eſſe rei *l. ſi vol.* §.*ſi rem de au.ff.ad exhi.*& alia iura benè deducta per Oldrad. *conſ.* 146. *factum tale eſt: de conſuetudine Eccleſia Eduenſis numer,* 3. quia, vt inquit, Roland. *vbi ſup.* conditores ſtatutorum noluerunt in hoc caſu diſponere, & ſtatuere contra ius commune,& adducit tex. *l. quod verò contra ff. de legib.* & communem DD. *in l.ſi conſtante ff.ſolut.matrim.*

Sed contra primò obijcies ſic: Ergo idem iuris erit de electione quæ deuoluitur ad ſolum Generalem: ſed hoc eſt abſurdum. Ergo &c.Reſp.verba eſſe intelligenda,& interpretāda,vt cōgruāt perſonis ad quas dirigūtur *l. ſi vno. ff. locat. cum alijs adhoc citatis per Barb.conſ.*32.*num.*14.*lib.*2.Rota *deciſ.*66.*nu.* 8.*coram Greg. XV*. Vnde quando electio deuoluitur ad Generalem tenetur quidem & ipſe ad omnes qualitates, ad quas tenebantur primi electores:ſed id non poteſt intelligi de dicta forma electionis, quia non cadit in vnam perſonam,ſed collegiū *c.* 1.*de elect.* Felin.*in c.in noſtra num.*27.*in fin.de reſcript.*Cuch.*inſtit.maior.lib.*4.*tit.de electione num.* 39.

Secundò obijcies cum Nauar.*lib.*1.*conſ.*2. *tit.de elect.in antiq.& conſ.*8.*eod.tit.in nou.* electionem quam celebrat Definitorium non eſſe magis actum iudicialem, quàm collatio beneficiorū, & electio beneficiatorum in qua non eſt ſeruanda forma *d. c. quia propter* Ergo falſa eſt concluſio noſtra. Reſp. licèt collatio & electio aliquando confundantur, vt dicit Mil.*in repert. verb.collatio differt.* quē approbat Rota *deciſ.* 66. *num.* 1.*coram Greg. XV*. attamen id accipiendum eſt, vt innuit, Nauar. *ibid.* colligitur ex Felin. *vbi ſupra nu.* 26. *verſ. & nos. diligenter* & clarius explicat Panorm.*in c.vnic.num.*18. *verſ. & credo quod in quantum vt eccleſ. beneſ.* gloſ. *in c. ſicut cum verb.formam de elect. in* 6. quam ſequitur idē Panorm.*in d.c. quiapropter num.* 9. *verſ. tertiò quæritur.* de electione in qua aliàs non eſt attendenda forma *d. c. quiapropter* vt ſunt electiones de illis dignitatibus, ob quarum vacationem Eccleſia non dicitur quodamodò viduata, vt in ſuperiori dubio monſtratum eſt. Secus verò dicendum eſt de electione in qua de iure, vel de conſuetudine eſt attendēda eadem forma, vt eſt in caſu noſtro iuxta doctrinam in eodemmet Superiori dubio traditam. Vnde dum dicitur in obiectione *electio in qua non eſt ſeruanda forma c. quiapropter de elect. quam celebrat Definitorium non eſt magis actus iudicialis quàm collatio beneficiorū & electio beneficiatorum in qua non eſt ſeruanda forma d.c.quiapropter.* Concedo, quia in hoc caſu collatio & electio confunduntur. Sed quādo dicitur *electio in qua ſeruatur forma d. c. quia propter quam celebrat Definitorium non eſt magis actus iudicialis, quam collatio beneficiorum in qua non eſt ſeruanda forma c.quiapropter* hoc iure optimo nego, quia electioni præſcripta eſt ſpecialis forma à iure, quam non habet collatio.

DVBIVM OCTAVVM.

An electio celebrata non ſeruata forma ſtatuti propriæ Religionis teneat?

SVMMARIVM.

1 *Vbi adeſt expreſsè decretum irritans forma ſtatuti nequit adimpleri per equipollens.*

2 *Habetur pro expreſſo in ſtatuto, quando per prius fuit inductum à iure communi.*

3 *Forma ſtatuti poteſt adimpleri per equipollens quando continet decretū irritans tacitè.*

4 *Et idem iuris eſt, quando nec expreſſè, nec tacitè continet.*

5 *Vbi forma ſtatuti non adimpletur per equipollens actus eſt ipſo iure nullus.*

6 *Statuta habens perpetuam cauſam probibitionis.*

7 *Etiamſi procedant per verba imperatiua ſolùm, & non negatiua.*
8 *Prouinciales & Definitores nequeunt eligere Guardianus niſi ſecretò.*
9 *Ante Conc. Trident. potuiſſent vbi omnes conſenſiſſent.*
10 *In electionibus attenditur conſuetudo.*
11 *Quando verbum Prouiſio comprehendat etiam electionem.*
Statutum quod emanat ad obuiandum fraudibus eſt fauorabile.
12 *Quid iuris de electione & de prouiſione.*

DILIGENTISSIME eſt in primis inſpicienda ipſamet forma ſtatuti; An ſcilicet habeat clauſulam decreti irritantis expræſsè, vel tacitè, vel nullo pacto. & prout variè eam continebit, diuerſimodè quoq; erit ſentiendum.

1 Nam ſi expreſsè adſit decretum irritans; tunc forma ſtatuti nõ poterit adimpleri per equipollens: vbi enim illud decretum appoſitum eſt, magis attenditur forma legis, quã ratio legis, vt ait Bald. *in l. 1. de lib. et poſthum.* quem ibi omnes ſequuntur, & præſertim Iaſon. *num. 1.* Alex. *in fin. num. 3. de procurat.* Pariſ. *conſ. 19. num. 187. lib. 2.* Siueſt. Aldobrand. *conſ. 92. num. 27.* Felin. *in c. cum cauſa. num. 21. de re iud. vbi* Apoſt. multos allegat & ita poſt Aret. & Tiraquel. quos refert firmat Rota *deciſ. 215. num. 1. p. 1. & deciſ. 214. p. 4. diuerſ. & fuit tentum in vna Toletana profeſſionis 27. Februarij 1595.*

2 Et hic aduertendum eſt cum Boer. *q. 24. num. 3. verſ. cum ergo forma.* quem allegat, & ſequitur Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. c. 29. num. 13. & 14.* tunc non eſſe neceſſe, vt ſtatutum habeat clauſulam annullatiuam, vel verba prohibitiuã, ex quo id fuit inductum à iure communi, à quo ſtatuta ſemper recipiunt interpretationem paſſiuam, vt latè probatum eſt *dub. 7. num. 1.*

3 Si verò non expreſsè, ſed ſolùm tacitè ex diſpoſitione ſtatuti colligatur præfatum decretum irritans; tunc poteſt adimpleri per equippollens vt v. g. ſi aliquid fieri mandet adhibens verba negatiua, ſed vlterius non annullet, tunc licèt verba negatiua inducant formam, & nullitatem actus, nihilominus, quia talis forma tacitè colligitur, poteſt adimpleri per equipollens: ita poſt Alex. & alios declarat Felin. *in c. cum dilecta. num. 10. in vndecima ampliatione de reſcript.* quem ſequitur Mareſcot. *cap. 38. numer. 13.*

4 Si nec expreſsè, nec tacitè colligitur memorata clauſula decreti irritantis ex diſpoſitione ſtatuti; tunc quoq; poteſt adimpleri per equipollens: nam licèt forma ſtatuti requiratur ad certum effectum; ſi tamen ille effectus aliundè habeatur per equipollens, poteſt per illud adimpleri, cum in hoc caſu non curetur de modo, ſed de effectu *l. ſi quis mihi bona. §. ſed quid ſi mandauit. & ibi* Bald. *num. 2. ff. de acquir. hæred. l. fin. § fin. ff. mand.* Iaſon. *in l. 1. num. 5. ff. de lib. & poſthum.* & Rota *deciſ. 1413. num. 3. coram Card. Seraph.* allegans Caſſad. *deciſ. 26. ſuper regul.*

5 Si denique non adimpleatur forma ſtatuti per equipollens, licèt tacitè tantùm, vel nullo pacto contineatur clauſula irritans in ea: tunc actus eſt ipſo iure nullus, quia quando aliquid requiritur in ipſo actu; tunc ſi illud non ſeruatur, actus eſt nullus ipſo iure, etiam quod ſtatutum vltra non procedat annullando Bart. *in l. vniuerſa, & ibi* Iaſon. vbi de communi *nu. 8.* dicens in toto mũdo hanc opinionem eſſe receptam *C. de precibus Imper. offer.* Roman. *conſ. 203. num. 2.* Panorm. *in cap. 2. num. 5. verſic. ſcire enim debes,* & ibi Felin. *col. 2. verſ. 3. not. de teſtibus.* Et ratio eſt, quia ſtatuta habent perpetuam cauſam prohibitionis; ſunt enim condita ad obuiandum falſitatibus, & fraudibus, & vt erroris cauſa tollatur. *Alex. conſ. 141. nu. 10. lib. 2.* Socin. *conſ. 2. num. 2. lib. 3.* Ergo omiſsio ſolemnitatis reddit actum nullum ipſo iure, etiam ſi ſtatuta non habeant clauſulam annullatiuam gloſ. communiter approbata *in clem. 1. verb. inhibentes de iur. patr. vbi* DD. Alex. *in l. 1. num. 8. de lib. & poſthum.* Felin. poſt Panorm. *in c. ex parte col. 5. num. 6. verſ. 4. caſus eſt de conſt.* Put. *deciſ. 338. nu. 6. lib. 1.* & quamuis ſtatuta non

7 procedant per modum prohibitionis, tamen idem eſt virtualiter quando per verba imperatiua diſponunt, vt poſt Bart. *in l. cum lex. de fideiuſſor.* tradit Felin. *in dic. c. 1. num. 1. in fin. de teſt.* vbi inquit ſtatutum dici prohibitiuum non ſolùm ſi apponatur verbum negatiuum; ſed etiam ſi in contractu mandetur aliquam ſolemnitatem obſeruari, quia videtur prohibitus actus illa ſolemnitate non ſeruata. Immò ſi ſtatutum deſideret aliquam qualitatem in contractu, quæ inter alias de iure communi neceſſaria non eſt, vtique eam pro forma requirere videtur etiamſi ipſummet ſtatutum loquatur per verba affirmatiua, nec procedat vlterius annullando Anchar. *conſ. 36. num. 1.* Aym. *conſ. 182. num. 10.* Socin. *iun. conſ. 37. num. 6. lib. 2.* Vndè meritò illa

non

Digitized by Google

nón concurrente actus ipſe defectu formæ ſuſtineri non poteſt *vulg. l. cum hi. §. prætor. ff. de tranſact.* cum alijs per Alex. *conſ.* 137. *nu.* 15. *lib.* 2. Rota *deciſ.* 15. *num.* 3. *par.* 2. *in recent.*

8 Ad horum autem omnium clariorem dilucidationem libet hic proponere dubium quod contingit in Illuſtriſsima Religione cuius Conſtitutiones diſponunt vt Prouiſio Guardianorum celebretur à PP. Prouincialib. & Definitionibus per ſcrutinium ſecretum per ſchedulam habitum: Super quam conſtitutionem ſic dubitatum fuit. An teneat prouiſio alicuius Guardiani ſi Prouincialis, & Definitores eam nō celebrent ſecretò; ſed palam ita vt vnuſquiſque aure percipiat vota aliorum? Cui dubio dico reſpondendum eſſe negatiuè de iure, & de cōſuetudine. De iure, quia decretum irritans habetur pro expreſſo in dicta forma illarum Conſtitutionum, cum per prius fuerit inductum à iure communi, nempè à Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de reg.* vbi quò omnia ſine vlla fraude fiant diſtrictè præcipitur vt omnes Superiores Regularium eligi debeāt per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Et poſt pauca ſubditur. *Si verò contra huius d. creti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit.* Vnde cum dictæ conſtitutiones loquantur in eodem caſu, eo ipſo, quo deficit ſecretum quod requirūt in prouiſione Guardianorum ſtatim intrat nullitas inducta à Conc. Trid. vt in terminis ſentit Nauar. *lib.* 1. *conſ.* 2. *nu.* 4. *de elect. in antiq. & conſ.* 8. *num.* 2. *eod. tit. in nou.* & Ripa *de noct. tempor. cap.* 99. *in fin.* Et per conſequens nullo pacto d. forma, ſeu ſolemnitas ſecreti poterit adimpleri per equipollens, vt liquet ex dictis *num.* 1. Quod totum eò magis veritatem habet quò nullum priuilegium contrarium Concilio Tridentino ſuffragetur Regularibus vt dictum eſt dub. 4.

9 Secluſo verò hoc decreto Conc. Trident. potuiſſet quidem eadem forma conſtitutionalis adimpleri per equipollens, quia in ea nullum adeſt decretum irritans expreſsè: vnde potuiſſent v.g. Prouincialis, & Definitores eligere Guardianos palam, & non ſecretò ita vt quiſque vota aliorum audiſſet, quando præſertim omnes conſenſiſſent nemine prorſus diſcrepante: in huiuſmodi namque caſu equipollens illius formę haberetur: tūc enim ceſſarent deceptiones ad quas euitādas ius poſitiuum adinuenit ſolemnitates: vnde de earum defectu in præſenti caſu non fuiſſet curandum Innoc. *in cap. quod ſicut de elect.* Panorm. *in c. quia plerique num.* 31. *de immunit. eccleſ.* Iaſon. *in l. nemo poteſt in.* 2. *lect. col.* 15. *verſ. pro parte negatiua &c. legat.* 1. Felin. *in c.* 1. *col.* 11. *verſ. fallit ſextò de conſtit.* Silueſt. *tit. electio* 1. *quæſt.* 19. Diaz. *in ſuo direct. elect. p.*

10 3. *c.* 20. *in fin.* Sed quia, vt dixi ſupra, adeſt expreſsè decretum irritans Conc. Trident. idcircò eadē forma de iure nō poteſt adimpleri per equipollens.

Quòd verò etiam negatiuè ſit reſpondendum de conſuetudine patet, nam Decretum irritans tollit conſuetudinem nedum in præteritum; ſed etiam in futurum, vt probaui *dub.* 3. *num.* 5.

11 Et quod exemplificatum eſt de prouiſione tu proportionabiliter applica ad quaſcumq; electiones; nam verbum Prouiſio in fauorabilibus comprehendit etiam electionem, vt probatur *dub.* 118 *nu.* 7. ſed ſtatutum, quod emanat ad obuiandum fraudibus eſt fauorabile, & latè interpretandum Rota *deciſ.* 327. *num.* 5. *coram Greg. XV.* afferens tex. *in l.* 1. *§. pecuniam. ff. de calumn. c. quāto de priuil. c. ſi ciuitas de ſent. excom. in* 6. Dec. *conſ.* 5. *in fin.* Aym. *conſ.* 118. *numer.* 1. Ergo quod dictum eſt de prouiſione in terminis de dicto decreto Conc. Trident. emanato ad obuiandum fraudibus, poteſt & proportionabiliter dici de electione.

12 Et non ſolùm in terminis de dicto decreto, ſeu de ſecreto in electionibus habendo; ſed & in terminis de quacumq; alia ſolemnitate, quæ requiratur pro forma in electionibus, poterit & proportionabiliter de prouiſionibus, & è contra; & ratio eſt, quia teſte illa celebri gloſ. *in c. poſtquam verb. prouiſione de elect. in* 6. communiter approbata, cum videamus quotidie iura parificare electionem & prouiſionem *c. ſtatuimus c. vt circa c. ſi poſtquam c. ſi compromiſſarius de elect. in* 6. quid iuris de vno, & de alio.

cialemq; nuncium tranſmittat, qui de legitimo impedimento fidem plenam faciat iuxta generalis Concilij ſtatutum, qua præſtita ei poteſtas fiet, ſi voluerit, vt alicui de capitulo vices ſuas demandet.

Licet verò hæc citationis forma nullam horam præfigat, nihil intereſt, quia conſueta hora nempè matutina appoſita cenſetur: quamuis fortè cautius eſſet horam quoq; ipſam ſpecialiter deſignare capituli celebrandi, putà matutinam, vel miſsæ. Solent; etiam aliquæ citationes pronunciare quod electio celebrabitur ipſo qui nunc citatur amplius non monito, nec citato, quæ clauſula innanis non reddetur & ſi electio deinde ad alium terminum dilata prorogataq; fuerit Ioan. And. in addit. ſpecul. *num. 7. lit. I. verſ. non obſtante* Cuch. *num. 67.*

Sed rogabis quò nam dirigenda ſit citatio eorum electorum, qui ignorantur vbi nam gentium exiſtant, vel latitant ne citatio ad eos peruenire poſsit, dolo id agentes videlicet vt contẽptos ſe dicere poſsint. Reſpõdeo citationem dirigi poſſe ad locum in quo morari conſueuerunt, talis namq; citatio non minus eos coherceret, quàm ſi eos apprehendiſſet. Ita ſpecul. quem refert, & approbat Cuch. *num. 58. & 59.* Et facit quod impediens quo minus citetur, habetur pro citato *c. quoniã frequenter. §. porro vbi* gloſ. *in verb. compet. vt lit. non conteſt. Card. in clem. cauſam q. 13. de elect.* cum alijs per Tiraquel. *de retract. lig. nag. §. 1. gloſ. 10. num. 102. & alibi* penes Rotam *decif. 1094. num. 3. coram Card. Seraph.*

Dixi in aſſertione, eſſe vocandos *qui debent* quia in hoc verbo includuntur qui de iure communi, vel ſpeciali ad electionem conuenire tenentur gloſ. Panorm. Ant. à Butr. *num. 21.* & communiter canoniſtæ *in d. c. quiapropter de elect.* Silueſt. *tit. electio. 1. q. 5.* Et item includuntur qui de conſuetudine habent intereſſe electionibus *c. cum dilectus de conſuet. c. cumana & c. cum Eccleſia vulaterana de elect.* Dec. *in c. licet num. 46. de elect.* Specul. *in tit. de electione. §. primo num. 12.* Cardin. *in c. quiapropter q. 12. in princ.* Bertach. *de Epiſcop. lib. 1. p. 3. q. 5. num. 4.* Boet. *ad Mandagot. de elect. c. 23. lit. B.* Rota *in Treuerēn. Abbatiæ merc. 26. Nouembris 1624. coram* Coccino. *§. neq; prædictis reſiſtit.* Butr. & Panor. quos refert. & ſequitur. Rota. *decif. 65. num. 11. p. 1. in recent.* Item Rota *decif. 11. num. 2. tit. de conſuet. in antiquis & in Meten. Monaſterij. Lunæ. 5. Iulij, 1621. coram* Coccino. *§. neq; obſtat.*

5 Dixi *qui volunt*, quia excluduntur renuentes intereſſe electioni non enim compellendi ſunt niſi id Eccleſiæ, id eſt, Religionis interſit Panorm. *in d. c. quiapropter num. 4. de elect.* communiter receptus Tabien. *tit. electio 1. num. 12.* & ego latius diſputatio *dub. 43. per totum.*

6 Dixi *qui poſſunt commodè, &c.* per quod verbum innuitur non vocandos, qui commodè non valent venire *cap. cum inter 2. de elect.* Innoc. *in cap. cum ex iniuncto de nou. oper. nunc.*

7 Circa hoc dictum tria notanda occurrunt Primò memoratum commodum reſpicere Eccleſiam, ſiuè Religionem, non autem perſonam vocandam Archid. & Anchar. *in cap. cum in Eccleſijs de præben. in 6.* Panor. *in d. cap. quiapropter num. 5. de elect.* Silueſt. *tit. electio 1. q. 5.* Vnde quando in notabile detrimentum Religionis vergeret nullo pacto eſſet vocandus abſens: etiam ſi contrarium ex conſuetudine ſeruaretur, quia talis conſuetudo non tenet *c. 1. de conſuet.* vbi Panor. *& in cap. coram dilecto de elect.* vt puta ſi imminens capituli Prouincialis celebratio non concederet expectari aliquem fratrem abſentem, qui ſuffragium in electione Diſcreti habet præſtare. Item ſi electoribus ad comitia Generalia conuenturis negaretur aditus ob peſtilentiæ morbum quo aliqua prouincia (quod abſit) graſſaretur.

8 Secundò notandum eſt non eſſe attendendum ſimpliciter an electores vocandi, ſint in prouincia vel extra eam degant abſentes; ſed illud in primis inſpiciendum eſt an commodè vocari poſsint, vt benè notat Panor. *in d. c. coram dilecto* Biax. *in direct. elect. p. 3. cap. 7. nu. 3.* Rota *d. decif. 288. coram Card. Mantic.* Nam fieri poteſt, vt aliquis ſit in alia prouincia, & tamen vicinior ſit conuentui, de cuius Diſcreti electione agitur, quàm alter abſens qui eſt in eadem prouincia. DD. autem qui aſſerunt vocandos eſſe, qui ſunt in eadẽ prouincia intelligendi ſunt regulariter, quia vt plurimum tales commodè vocari poſſunt.

9 Tertiò notandum eſt certam regulam ſtatui non poſſe, quando nam dicantur vocari poſſe abſentes: Vnde à boni Iudicis arbitrio non eſt recedendum, vt aſtruunt DD. & in primis Silueſt. *vbi ſupra*, & Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 54.* Idoneus autem Iudex cenſetur in præſenti ille, cuius eſt ratam habere electionem, licèt alias non ſit Ordinarius. Ioan. And. *in c. publicato* vbi Panorm. & Butr. *num. 21. de elect.* & item Butr. *in c. venerabilem num. 15. de elect.* Panor. *in d. c. coram dilecto* Biax. *vbi ſup. & c. 34. num. 3.* & Cuch. *vbi ſup.* Ratio eſt, quia ex quo ipſe

electio c.29. & *c.45.* & poſt Felin. & Boer. Menoch. *conſ.67.num.31.* Biax. *in ſuo direct. elect. p.3.c.7.* vocationem abſentium non eſſe de ſubſtantia electionis; ſed tantummodo de iuſtitia & rationem adducit Panor. *in d.c. in geneſi nu.11. de elect.* quia ſcilicet ſi eſſet de ſubſtantia, non poſſet ratificare electionem ipſe elector abſens contemptus, cum non poſſit quis renunciare fauori publico *c. ſi diligenti de for. compet.* Farinac. qui multos cumulat *de carcer. & carcerat. q.27. num. 84.* Sed tantùm eſt de iuſtitia quia retractabitur electio proſequente contempto, ipſo non vocato.

3 Hęc concluſio ſic explanata dupliciter eſt limitanda. Primò vt ſolus contemptus poſſit allegare contemptum ad effectum, vt retractetur electio; vnde nec Iudex, nec alij de capitulo, ipſo contempto tacente, poterunt cōtemptum allegare. Panorm. *in d.c. in geneſi nu. 10.* Et ratio eſt quia cum hoc caſu agatur de fauore priuato, non autē publico, non poteſt Iudex ſupplere ex officio ſuo, vt probatur *in l. 4. §. hoc autē iudicis. ff. de dam. infect.* Innoc. *in c. ad noſtrā. 2. de iure iur.* Panor. *vbi ſupra & in c. bonæ de poſtul. prælat.* Immo addo non poſſe Capitulum condere ſtatutum inducens nullitatem electionis propter defectum aliquorū non vocatorū qui erant vocandi Panorm. *in d.c. quia propter num. 12. de elect.* poſt Ioan. And. Rota in *Toletana canonicatus 18. Maij. 1584. coram Clem. VIII.* quia non poteſt ſtatutum infringere electionem validam, & validare nullam contra diſpoſitionem *d. c. quia propter. arg. c. inferior. diſt. 21. c. cum inferior. de maioritat. & obedientia. clement. ne Romani de elect.* vbi patet nō poſſe conſtitutionem inferioris in aliquo minuere, vel detrahere conſtitutioni Superioris. Et pro hoc facit quod notabitur infra *dub. 108. num. 2. & ſeq.*

4 Secundò eſt limitanda, vt non audiatur contemptus, ſi non contradicat electioni infra tempus, quod antecedit confirmationē, iuxta *c. fin. de elect. in 6.* additio ad Panor. *in c. in geneſi nu. 10. lit. B.* allegans Franch. Biax. *in ſuo direct. elect. p.3. c.7.* & additio ad Gemin. *in c. ex eo quod de elect. in 6. lit. A.* Cuch. *inſtit. maior. lib.4. tit. de electione num. 31.*

5 Excipe tamen ab hac ſecunda limitatione duos caſus in quibus etiam poſt confirmationem auditur contemptus. Primus eſt ſi conſtat eum ignoraſſe celebrationem electionis, & confirmationis iuxta *c. fin. qui ma. accu. poſſ.* ita præallegati DD. proximè. Secundus caſus eſt ſi celebratio actus de quo agitur re vera non ſit electio; ſed prouiſio: tunc enim etiam poſt confirmationem auditur; quia qui prouident, eligunt, & confirmant vnico actu. gloſ. *in c. 1. verb. prouiſionem de elect. in 6.* & latius declarabitur infra *dub. 119. num. 6.*

At huic aſſertioni ſic explicatæ & limitatæ obijcies ſi ad petitionem electoris eſt irritanda electio, ad quam non fuit vocatus, quia eius vocatio eſt de iuſtitia, & per conſequens agitur de eius cōmodo, & fauore proprio, ſeu priuato. Ergo ad petitionem Religioſi electoris contempti non erit irritanda.
6 Sequella patet, nam Religioſi non habent nec velle, nec nolle; ſed omnia eorum iura relinquuntur diſpoſitioni ſuorum ſuperiorum; ita vt pro mortuis habeantur *l. Deo nobis C. de Epiſc. & cler. auth. ingreſſi C. de ſacr. ſan. Eccl.* & plenè & latè Gutierez multis allegatis *qq. can. lib.2. c.1. num.37. & ſeqq.* Rota *deciſ. 302. nu. 1. p.2. in recent. & deciſ. 87. num.4. & 12. corā Greg. XV.* Ergo prædicta aſſertio non pt̄ ocedit in Religioſis electoribus quia nō poſſunt proſequi contemptum ſui inuito ſuo Superiore.

7 Reſpondeo mortem ciuilem reſultantem ex ingreſſu Monaſterij non facere Monacum haberi pro vero mortuo, niſi in caſibus in iure expræſſis iuxta gloſ. notab. *in c. placuit 2. verb. mortuus 16. q.1.* Alex. *conſ. 139. num.4. lib.1.* Oldrad. *conſ. 284. num.4.* Gutierez. *vbi ſupra* Rota *deciſ. 543. num. 1. par. 2. in recent.* Vnde cum in iure non ſolum reperiatur id prohibitum electoribus Religioſis, ſed con-
8 ceſſum, & ab eorum conſtitutionibus expreſsè confirmatum, & diſpoſitum. Hinc nullus Superior in Ordine, quamuis ſit ipſemet Generalis poteſt ſine cauſa iuſta, & rationabili auferre præfatum ius à quibuſuis electoribus contra diſpoſitionem conſtitutionum, quia inferior non poteſt concedere, ſeu negare contra voluntatem Superioris Gambar. *de aucl. Leg. à lat. num. 708. lib. 6.* Neuizan. *conſ. 116. nu. 1.* & Rota *deciſ. 1328. coram Card. Seraph.* adducens *c. vt noſtrum, & c. vt debitus de appell.*

9 Quòd autem Generalis nedum ſit inferior canonum Conditori; ſed etiam Capitulo Generali, quod conſtitutiones ſanxit, maximè in Religione Minorū patet ex B. Hug. Cord. q. 3. Polic. num. 17. Theſau. *fol. mihi 339.* & communiter ex Expoſitoribus Regulæ illius in *cap. 8.* & his etiam rationibus ſuadetur. Primò quia ex eorum Regula Capitulum generale gaudet auctoritate abſoluendi eundem Miniſtrum generalem ab Officio, cum primum illum inſufficientem nouerit. Ergo & eodem maius eſt.

10 Secundò quia ſicuti ab Archiepiſcopo ad

Sy-

Synodum prouincialem appellatur tāquam ab inferiori ad Superiorem, licèe in ea ſit caput Hoſt. *in c. graue in fin. de praben.* Card. *in clem. 1. §. quod etiam interdictis num. 1. not. 1. de ſent. excommun.* Anchar. *ibid. num. 5. not. 5.* Nauar. *lib. 1. conſ. 6. tit. de mai. & obed.* latè Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 18. num. 36.* Ergo pari ratione Generalis eſt inferior Capitulo generali.

11 Secunda concluſio eſt electionem eſſe ipſo iure nullam, quando non fuerunt congregatæ ſaltem duæ partes eorum qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe; nec poſt ſcrutinium reperitur electum habuiſſe maiorem partem ipſarum duarum partium habito reſpectu ad dictos qui debebant vocari, & non fuerunt vocati. Vnde in huiuſmodi caſu nemo eorum electorum qui ſic contempti ſunt, poteſt ratificare, & validare talem electionem ipſo iure nullam Compoſtell. *in c. quiapropter num. 29.* Bellam, §. *niſi fortè verſ. 3. quæro de elect.* Rota in *Treueren, Abbatiæ S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram Coccino §. ſecundò principaliter in fin.* Explicemus hanc concluſionem exemplo. Sint v. g. triginta electores, qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe electioni, ex quibus congregentur 19. vndecim alijs non vocatis. Modò ex his 19. vocalibus 10. conſentiant in aliquem: tunc electio eſt ipſo iure nulla, quia electus non habuit maiorem partem duarum partium capituli, nec fuerunt congregatę ſaltem duæ partes capituli habito reſpectu ad eos qui debebant vocari, & non fuerunt vocati: vnde ibi non erat congregata vniuerſitas; in electionis namque negocio debent congregari ſaltem duæ partes eorum qui debent, volunt, & poſſunt commodè venire, & valebit quidquid diſponet maior pars; aliàs non conſiſtit ibi vniuerſitas; ſi non ſint ſcilicet duæ partes ad minus

12 *vt not. ind. nulli & in l. planè ff. quod cuiuſc. vniuerſ. no.* Vnde meritò in huius facti contingentia nemo ex illis cōtemptis poteſt conualidare talem electionem ipſo iure nullam. Hæc concluſio apertè habetur ex Panorm. *in c. quiapropter num. 5. & 11.* iuncta doctrina quam tradit in *c. quod ſicut §. ſuper eo. nu. 9. & in c. in geneſi num. 11. de elect. & in c. 1. de his quæ fi. à mai. par. cap.* Marc. *q. 924. num. 3. p. 1.* latè Toloſ. *in tit. de elect. c. 14. num. 5.* Marta *in ſub digeſt. nouiſſ. tit. electio. c. 6. ex varijs deciſionibus* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 52.* & alijs referendis *dub. 111. num. 5.*

Quod autē nemo ex illis contemptis nunquam compareetur in numero eorum, qui in electum cōſenſerunt, nec in numero eorum, qui capitulum conſtituunt intra duas partes, ex eo potiſsimum probatur, quia qui ſic cōputandi ſunt, debent conſentire in ſcrutinio per *d. c. quiapropter,* & collegialiter cum alijs in vnum congregati, vt fusè explicabitur *d. dub. 111. num. 3.* & electus debet gaudere maiori parte eorum qui in ſcrutinio ſuffragantur *dub. 38. num. 8.*

13 Dixi toties in *comparatione ad eos electores qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe,* quia illi qui non ſunt vocandi, vel ſi ſunt vocandi, vocati tamen noluerunt accedere, aut expreſsè renunciarunt, aut non finita electione receſſerunt, & huiuſmodi omnibus non eſt habenda ratio, nec ſunt computandi in numero abſentium, ſeu in numero eorum qui capitulum, ſeu vniuerſitatem conſtituunt; Sed quò ad actum tunc explicandum ſpectat, habentur ac ſi de capitulo non eſſent Innoc. *in cap. Eccleſia 2. de elect.* Panorm. *in c. cum omnes num. 13. de conſt. in c. cum in cauſis num. 9. in d. c. quiapropter num. 5. in c. cum nobis nu. 4. de elect. & in clem. quod circa. vbi quoque gloſ. & communiter DD. eod. tit.* & alij infra referendi *dub. 29. num. 3.*

14 Vltimò notandum in caſu huius poſterioris aſſertionis quando ſcilicet, electio eſt nulla ipſo iure, vt explanatum eſt, &c. non ſolum poſſe allegari comptum ab ipſo, qui contemptus fuit iuxta in ſuperiori concluſione dicta; ſed etiam poſſe allegari ab alio quouis de capitulo, ſeu à Iudice. Ratio eſt quia non propriè vt ius contempti priuati allegatur; ſed vt trangreſsio iuris publici, quia videlicet non fuit facta collatio numeri, nec electus maiori parte ſuffragiorū gaudet Panorm. *in d. c. in geneſi, in fin. de elect.*

DVBIVM VNDECIMVM.

An ſi inhabiles non vocentur, electio, & alia capitularia teneant?

SVMMARIVM.

1 *Electio facta inhabilibus non vocatis tenet, vel ſi vocatis non tamen expectatis numero 3.*

2 *Et hoc maximè vbi vertò conſtat de eorum inhabilitate.*

3 *D. Paulus notorium inceſtuoſum excommunicauit*

Digitized by Google

cauit nullo ordine iudiciario ſeruato.

4 *Si certò non conſtat de inhabilitate electorum, ſunt citandi & audiendi.*

5 *Si res dubia adhuc pendeat admittendi ſunt cum proteſtatione.*

1 RESPONDEO affirmatiuè ex ſententia Innoc. Anchar. & Paoorm. in *c.2. de poſtul. prælat.* Henrich. Boich. *in c. illa quotidiana de elect.* Cuch. *inſtit. maior. lib.4. tit. de elect. nu.* 122. quos ſequuntur Summiſtæ & in primis Tabien. *tit. elect.* 1. *num.* 5. & Siluest. *eod. tit.* 1. *q.* 5. *numer.* 6. *in fin.* & hoc eſt certum apud omnes.

At quod ſubdunt ipſimet DD. id etiam, ſcilicet, procedere, licèt nondum ſit diſcuſſum, an priuari exiſtant, quia ſufficit, inquiũt quòd poſtea poſſint conuinci, non videtur ad mentem Rodtiq; *tom.1.q.51.art.12.* aſſerentis à Iudice non poſſe voce priuari dictos Religioſos abſq; eo quod prius citentur, & ipſis detur copia eorum, quæ contra ipſos ſunt obiecta, quod primò probat exemplo D. O. M. qui vt habetur in *c. Deus omnipotens* 2. *q.* 1. nos docuit delicta eſſe prius cognoſcenda, nè fortè falſis rumoribus, aut delationibus innocens condemnetur. Secundò probat auctoritate *c. porrò de diuort. & c.1. de cau. poſſ. & prop.* vbi Summus Pontifex non permittit aliquem condemnari ſine eo quod prius audiatur.

2 Pro reſolutione. Dico priores DD. loquutos fuiſſe de eo cuius delictum ita eſt manifeſtum, vt nulla tergiuerſione poſſit cælari, quia tunc ad nullum ordinem iudiciarium ſeruandum tenetur Iudex in condemnando huiuſmodi reo, exemplo D. Pauli *Corint.* 5. qui nullo ordine iudiciario ſeruato abſentè illum notorium inceſtuoſum Satanæ tradidit per excommunicationis ſententiam 2. *q.1. c. de manifeſta & c. ad noſtram 2. de iureiur.* Specul. *3. p. tit. de accuſat.* §. 1. *num.* 17. D. Ant. *3. p. tit. 9. c. 8.* §. 3. Nauar. *c.25.* Clar. *lib.5.* §. *fin. q.8. in princ.* Arragon. *2.2. q.67. art.2.* Petr. Nauar. *de reſtit. lib.3. num.* 192. Leſ. *de iuſt. lib.2. c.29. num.* 100. Farinac. *q.21. num.* 133. *& ſeqq.* Vnde non ſolum electio tenet ſi rales non vocentur; ſed ſi etiam vocentur, & poſtea non expectentur *c. cum inter* 2. vbi Panor. *num.* 11. *de elect.*

3 Rodtiq. autem ſermonem habuit de eo, cuius delicti notorietas non eſt talis, vt ſit inexcuſabilis; ſed ſaltem eſt dubium an ali-

4 qua Reo competat defenſio: hoc enim notorium non eſt ſufficiens, vt ſine citatione poſſit protedi ad condemnationem. Bald. *in l. ea quidem num.* 43. C *de accuſ.* Franch. *in c. ex inſinuatione num. 3. de appell.* & Rota *deciſ.* 393. *num.* 10. & 11. *coram Card. Seraph.* Vnde hic reuera eſt citandus, & audiendus vt infra probabitur *dub.95. num.* 8. qui ſi ſe de huiuſmodi delicto probabilibus argumentis contra delationes teſtium purgare nequeat, ita vt earum vigore conuincatur: tunc nullus ambigendi locus relinquitur, quin electio celebrata eo non vocato teneat, quamuis cauſa ob immioentem electionis celebra-

5 tionem remaneat imperfecta. Si verò adhuc res dubia pendeat: tunc poſſet admitti cum proteſtatione ſe non intelligere communicare ei ius eligeodi, & velle einſdẽ vocem nemini dare ſuffragium, vel afferre nocumentum. Innoc. Panot. & Butr. *in c. cumana de elect.* Compoſtell. Panorm. & Henrich. Boich. *in d. c. illa quotidiana de elect.* Biax. *in ſuo direct. elect. p.1. c.9. num.* 5.

DVBIVM DVODECIMVM.

Quid? ſi electus e vita decedat, vel renunciet, vel propter occultum eius vitium irritetur electio.

SVMMARIVM.

1 *Quando electio non conſequitur confirmationem abſq; culpa eligentium, ad eoſdem reuertitur ac ſi vacatio noua eſſet.*

2 *Et id aſſerendum eſt quotieſcumq; id accidat.*

3 *Secus dicendum de Prouiſore, & de compromiſſario quia non ad eum, ſed ad electores reuertitur electio.*

4 *Maior pæna ſummenda eſt de dolo, quàm de negligentia.*

5 *Quando non ſit iteranda electio ob mortem, vel renunciationem electi.*

6 *Nemo debet priuari abſq; culpa niſi ſubſit cauſa.*

7 *Vtilitas publica, magna habet priuilegia, & ſemper eſt preferenda priuatæ.*

In

firmationibus addi in eis ad ampliationem, & non ad reſtrictionem, quod eſt contra naturam eiuſdemet exceptionis, & contra mentem Pontificum, vt ipſe Rodriq. apertè ſenſit *d. q. 8. art. 1.* vnde maioris virtutis eſſent confirmationes cum illa exceptione quàm ſine illa.

1 Et quod ſit contra naturam exceptionis operari, vt ea compræhendantur in diſpoſitione quæ aliàs non compræhenderétur fuit latè dictum *in vna Ferrarien. Societatis 28. Iunij 1599. coram Millino,* quam multis cumulatis refert, & ſequitur eadem Rota *deciſ. 258. num. 5. coram Greg. XV. & deciſ. 110. nu. 3. p. 2. in recent.* quod dictum procedit, quando aliàs non ſequeretur hoc abſurdum, vt ſcilicet eadem exceptio eſſet appoſita inutiliter, & ſuperfluè vt benè declarãt Tiraquel. *de retractat. lignag. ad fin. num. 95.* Surd. *conſ. 572. num. 58. in fin.* & Beltram. *in annot. ad d. deciſ. 158. Greg. XV. num. 8. in fin.*

Sed quod eadem exceptio non ſit inutiliter, & ſuperfluè appoſita in d. cõfirmationibus, quę erat prior pars reſpõſionis principalis ad obiectionem, probat Suar. *vbi ſupra nu. 7.* primò quia Pontifices volunt eam eſſe magis certam, & non relinqui ſub generalibus regulis, quæ incertæ ſunt, & infinitis interpretationibus, & opinionibus ſubiectę. Secundò dicit appoſitam eſſe quia ſpecialiter volunt Pontifices oſtendere volũtatem ſuam circa firmitatẽ dictorum decretorũ Conc. Tridentini, vt non ſolũ generaliter ſicut alia; ſed & ſpeciali modo videantur excepta, ſicuti dictum eſt ſupra cum Sanch. Henriquez, & VViuald.

At vt vera fatear, hæ rationes Suar. pace tanti Doctoris ſunt coniecturæ aliquo modo probabiles, & rationes congruentes: ſed non reſponſiones neceſſariò concludentes. Ratio ergo fundamentalis propter quam illa exceptio in confirmationibus prædictis apponitur eam eſſe firmiter teneo, ſalua ſemper meliori ſententia, quia ſcilicet in illis confirmationibus eſt neceſſaria expræſſa mentio Conc. Trident. aliàs eſſet derrogatum illi, & conſtitutioni Greg. XIII. quæ incipit, *in ſantis rerum* ædita anno 1573. *die 1. Martij*, per clauſulas generales. *Non obſtantibus quibuſcumque quorum tenores, &c.* quod ex eo patet quia illud commune axioma quod nunquam intelligatur derogatũ decretis Conc. generalis niſi de eo fiat expræſſa mentio, non ſolum fallit in conſtitutionibus Apoſtolicis propria manu Papæ ſignatis, in quibus non eſt opus ſpeciali, vel generali derogatione

Conc. Trident. prout declarauit Pius V. per ſuum motum proprium qui incipit *cum plerumque* æditum anno 1570. *die 23. Decembris,*
3 quem de verbo ad verbum refert Garc. *vbi ſupra num. 33.* allegatus in ſuperiori dubio, & tenuit Sacra Cong. teſte eodẽ Doctore *n. 34.* Sed etiam illud axioma fallit in priuilegijs, & reſcriptis Apoſtolicis, ẽt ſi non ſint manu Papæ ſignatis, quia in eis ſufficit clauſula generalis *Non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, &c. quorum tenores &c.* ad derogandum Concilio Tridentino prout teſtatur in praxi obſeruari Gõz. *ſup. re. 8. cãcell. gloſ. 6. n. 120.* Filliuc. quem refert, & approbat Bonac. *de cenſ. diſp. 2. q. 5. p. 2. nu. 8. verſ. ratio deſumitur* Marta *de clauſ. p. 4. clau. 14. nu. 3. & Rota deciſ. 179. nu. 6. & deciſ. 687. num. 24. p. 2. in recent.* quidquid in contrarium afferant Sanch. *vbi ſupra.* Fuſch. *de viſit. ecl. lib. 2. c. 20. num. 14. in fin.* Moneta *de commut. vlt. volunt. cap. 5. nu. 165. & ſeqq.* licèt poſtea nobiſcum ſentire videatur *c. 11. num. 250.* dum approbat Gonzal. *vbi ſup.* Horum autem omnium ratio eſt quia præcitatum axioma, nũquam, ſcilicet, derogari decretis Conc. generalis, niſi de eo fiat expræſſa mẽtio, vt in ſuperiori dubio explanatum eſt, intelligendum eſt de illis Concilijs generalibus, in quibus nõ eſt expræſsè reſeruata authoritas Sedis Apoſtolicæ Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. cap. 38. num. 41.* referens ſic reſoluiſſe Rotã *in vna Vlixbonen. decimarum 27. Nouembris 1572. coram Robuſterio. & in vna Oriolenſi decimarũ 8. Februarij 1588. coram Orano.* Sed in Conc. Tridentino *ſeſſ. 25. c. 21. de reform.* fuit excepta, & reſeruata ſemper authoritas Sedis Apoſtolicæ in omnibus contentis in eodem Concilio. Ergo ſufficienter illi derogatur abſque derogatione etiam in genere Conc. generalis. Ita Rota *vbi ſup. in recent.*

DVBIVM SEXTVM.

An diſpoſitio c. *quia propter de elect.* ſeruanda ſit in omni electione ad quamcumque dignitatem, & officium?

SVMMARIVM.

1 *In quibus electionibus attendenda ſit diſpoſitio* c. quia propter de elect.
2 *Et præſertim apud Ordinem Prædicatorum.*
3 *Opinio Silueſt. non poteſt ſuſtineri poſt Conc. Tridentinum.*

Dec

4 *Decretum irritans eſt penetrabilius omni gladio ancipiti.*

Et ſi eſt Conc. Trid. infringit et poßeſsioné.

5 *Conſuetudo vltra c. quiapropter multum attenditur in electionibus.*

6 *Signum conſuetudinis quæ attenditur in electionibus deſumi poteſt ex earum pronunciationibus.*

7 *De conſuetudine ſeruatur* c. quiapropter de elect. *apud Congregationem S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Ciſtercienſis regularis obſeruantiæ, & apud Congregationem Caßinenſem Monachorum Ordinis S. Benedicti.*

1 Eſt ſeruanda in electione Epiſcoporum Prælatorũq; Regularium arg. *cap. ne pro defectu de elect.* & eorum omnium qui iuriſdictionem generalem in Eccleſijs collegiatis exercent, & ob quorum mortem Eccleſia quodammodò dicitur viduata, quia tales Prælati Sponſi appellantur 21. *quæſt.* 2. *cap. ſicut in vnaquaque.* Hanc aſſertionem tutantur Innoc. Io. And. Ant. à Butr. gloſ. Panor. Henrich. Boich. Anchar. & communiter canoniſtæ *in d. c. quiapropter* gloſ. *in c. ſicut cum in princ. de elect. in* 6. Lambert. *de iur. patr. lib.* 2. *p.* 2. *q.* 2. *art.* 18. Gemin. *in c.* 1. *num.* 4. *de elect. in* 6. Sanch. *in præcep. decal. lib.* 2. *c.* 38. *num.* 84. Marc. *q.* 992. *num.* 1. *p.* 1. Rota *deciſ.* 3. *in priur.* & 5. *tit. de elect. in nou. & partim etiam deciſ.* 647. *num.* 4. *coram Card. Seraph.* & tandem multis allegatis cum communi eadem Rota *in Treuiren. Abbatia Sancti Maximini.* 20. *Nouembris* 1624. *coram R. P. D. Coccino & in Meten. Monaſterij.* 5. *Iulij:* 1621. *coram eodem.* aduerſus Roffred. *de libellis tom.* 2. *ſuper iure Pontificio p.* 3. *tit. quod ſonat hoc nomen Abbatis. num.* 8. *lit. G fol.* 633. dicentem de mandato Papę iudicatum fuiſſe formam *d. c. quiapropter* non eſſe ſeruandam in electione Abbatis, quia hoc eſt nomen ſolicitudinis. Et tandem quaſi ſolus Hoſt. *in d. c. quiapropter paulo poſt prin. verb. viduatis* addidit eum textum procedere quoq; in elect. quoruncumq; Miniſtrorum Eccleſię. At eius dictum meritò ab omnibus reprobatur.

2 Ex dictis duo elicit Silueſt. *tit. electio.* 2. *q.* 1. *num.* 4. Primò in Ordine Predicatorum eligẽdos eſſe iuxta formam memoratę decretalis *quiapropter* Magiſtros Priores prouinciales, ac conuentuales, & prædictis corriſpondentes in alijs Religionibus. Et hoc veriſſimum eſt. Secundò elicit electionem aliorum Superiorum, Diffinitorum ſcilicet, Diſcretorum, & huiuſmodi ſufficere ſi fiat collegialiter, nec neceſſariam eſſe vocem, aut ſcripturam. Sed ſi hic Doctor vult per hoc inferre has electiones de iure fieri poſſe per ſortes fabas, aut Lupinos &c. id nullo modo mihi arridet per dicenda inferius *dub.* 27. *per totũ.* Si verò vult ſolùm inferre in his electionibus nõ eſſe attendẽdã diſpoſitioné *c. quiapropter de elect.* id mihi videtur approbãdum de iure antiquo, vt colligitur ex Mandegot. *in ſuo tract. de elect. p.* 1. *c.* 21. vbi Boer. *in addit.* & Toloſ. *in tit. de elect. c.* 2. *num.* 8. Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit de elect. nu.* 42. *in fin.* quidquid in contrarium videatur tenere Oldrad. *conſ.* 146. *num.* 2. dicens apud Innoc. & Hoſt. nullum videri fuiſſe dubium quin ſit ſeruanda forma *c. quiapropter* in perſonatibus, & dignitatibus ad vnguem per *c. dudum. de elect.* & *c. conſtitutis.* 2. *de appell.*

3 Dixi *de iure antiquo*: nam de iure nouo in eiſdem etiam electionibus ſeruandum eſt ſecretum vigore Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *c.* 6. *de regul.* vbi habetur hoc decretum *In electione quorumcumq; Abbatum temporalium, & aliorum Officialium Regularium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, atq; aliarum Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant, in primis Sancta Synodus diſtrictè præcipit omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur . . . . Si vero contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit.* Attamen cum prædictæ electiones vigore huius decreti ſint celebrandæ & ipſæ ſecreto, vt declarauit Pius V. in bulla *paſtoralis officij* § 1 ædita *anno* 1571. *die* 15. *Maij.* nec poſſint fieri per ſortes vt ſupra dictum eſt, conſequens eſt,
4 neceſſariam eſſe vocem, aut ſcripturam, cum nullus alius modus videatur excogitari poſſe, quo poſſit ſatisfieri dicto decreto: in quo nota illud decretum irritans *Electio irrita ſit.* quia eſt penetrabilius omni gladio ancipiti. Sarnen. *ad reg. de annal. q.* 23. *num.* 4. Rota *deciſ.* 76. *num.* 4. *coram Card. Mantic.* & infringit etiam poſſeſſionem Biſignet *deciſ.* 1. *num.* 6. *de reſt. ſpoliat.* Caſſad. *deciſ.* 11. *num.* 5. *ſuper regul.* Sarnens *vbi ſupra q.* 14. *num.* 5. *verſ. poſtremò* & alibi ſæpiſſimè Rota *deciſ.* 101. *num.* 7. *coram Cardin. Mantic.* & *in d. Meteuen. Monaſterij.* § *neq; obſtat.*

5 Tandem aduertendum eſt ſi in aliqua Religione ſeruaretur de conſuetudine d. decretalis *quiapropter* non ſolùm in electionibus Generalium, Prouincialium, Prælatorumq;

con-

conuentualium; ſed etiam in electionibus v. g. Procuratoris Ordinis, Diffinitorum Diſcretorum &c. talē conſuetudinem ſanè tenere cum non ſit contra dictam decretalem prout in terminis docēt Henrich. Boich. *in d. c. quia propter num* 3. Mandagot. *de elect. c.* 21. Oldr.
6 *conſ.* 146. *num.* 3. Talisq; conſuetudinis ſignū iure optimo poteſt elici ex pronunciationibus earumdem electionem factis iuxta formam inferius tradendam *dub.* 40. Rota *in d. m-ten. Monaſterij* §. *neque ſuſtinetur.* Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 280. Et ita de conſuetudine ſeruatur decretalis *quiapropter* in electione Diffinitorum apud Congrega-
7 tionem S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Ciſtercienſis Regularis obſeruantię, vt liquet ex bulla *Romanus Pontifex* Greg. XIII. §. 8. ædita *anno.* 1578. *die* 23. *May.* Et item apud congregationem Caſſinenſem monachorum Ordinis S. Benedicti vt patet ex bulla *Cum ſicut accepimus.* Pauli V. §. 9. ædita *anno* 1607. *die* 6. *Aprilis.*

DVBIVM SEPTIMVM.

An Generalis, ſiuè Prouincialis & Diffinitores teneantur ad obſeruantiam formę *cap. quiapropter de elect.* in prouiſione Priorum, ſiuè Guardianorum ſuppoſito celebrandam eſſe ab ipſis talem electionem, ſeu prouiſionem ex vi ſtatutorum Ordinis ſui.

SVMMARIVM.

1 *Statutum correctorium iuris communis recipit interpretationem à iure communi.*

1 *Vnum tantùm operatur contra ius commune, vbi duo operari poteſt.*

2 *Conſtitutiones quæ dant electionem Prælatorum conuentualium alijs quam ſuis conuentibus ſunt correctoriæ iuris communis.*

3 *Cum quibus qualitatibus celebranda ſit electio ab eo ad quem eſt deuoluta.*

4 *Seruandum eſt* c. quiapropter de elect. *in prouiſione Prælatorum conuentualium.*

5 *Forma rei eſt eſſe rei.*

6 *Verba intelligenda ſunt, vt congruant perſonis ad quas diriguntur.*

7 *Quomodo electio, & collatio pro eodem accipiantur.*

1 PRo firmiori ſolutione huius dubij prænotandum eſt primò ſtatutum correctorium iuris communis in dubijs, & in non expręſsis neceſſariò recipere interpretationem, declarationem, & reſtrictionem à iure communi: Statutum enim correctorium tantum corrigit, quantum loquitur *l. ſi verò* §. *de viro ff. ſolut. matrim.* Dec. *conſ.* 333. *num.* 3. *verſic. quibus tamen, & conſil.* 669. *num.* 6. Pariſ. *conſ.* 12. *num.* 44. *lib.* 4. Bart. Alex. & alij *in l.* 1. §. *lex falcidia ff. ad leg. falcid.* Roland. *conſ.* 72. *num.* 34. *lib.* 3. *quem ſequuta eſt* Rota *deciſ.* 724. *numer.* 16. *par.* 1. *diuerſ.* vbi de communi. Rumam *conſ.* 199. *num.* 7. Mareſcot. *lib.* 2. *var. reſolut. cap.* 29. *num.* 13. *& cap.* 80 *num.* 12. Rota *deciſ.* 853. *num.* 6. *par.* 4. *diuerſ. & deciſ.* 398. *num.* 4. *coram Greg. XV.* & tandem omnia iura clamant teſtè Alder. Maſcard. *ſuper ſtat. concl.* 2. *num.* 244. Hinc pręfatum ſtatutum interprætandum eſt, vt vnum tantùm operetur contra ius commune, vbi duo operari poteſt Ant. à Butr. *in cap. cum dilecti de donat.* Roman. *conſ.* 199. *num.* 7. Grat. *conſ.* 43. *col.* 1. *lib.* 1. *& conſ.* 46. *num.* 7. Goz. *conſ.* 29. *num.* 9. Tiraquel. *de retract. lignag.* §. 1. *gloſ. vnic. num.* 4. & Rota *deciſ.* 853. *num.* 8. *par.* 4. *& deciſ.* 432. *num.* 10. *par.* 1. *diuerſ.*

2 Secundò prænotandum ſtatuta, ſeu conſtitutiones de quibus in titulo eſſe correctorias iuris communis dum auferunt electionem Priorum vel Guardianorum à ſuis conuentibus, & dant eam Prouinciali, vel Generali, & Diffinitoribus prout in terminis reſoluit Rota *deciſ.* 65. *num.* 9. *par.* 1. *in recent.* & ego latiùs Deo dante probabo *infra dub.* 114. *num.* 2. *& dub.* 120. *num.* 2.

3 Tertiò prænotandum eſt electionem ad Superiorem deuolutam fieri debere ab eo cum eiſdem qualitatibus, cum quibus debet fieri à principio gloſ. *in clem. quia regulares verb. Monaſterium de ſuppl. negl. prælat.* Ioan. And. *in reg. contra eum in merc. in* 6. quos refert Bertach *in ſuo repert. verb. electio à quibus verſ.* 3. Felin *in cap. cum acceſſiſſent num.* 18. *de conſt.* Selua *de benef. par.* 3. *quæſt.* 49. *Lambert. de iur. patr.* 3. *par. quæſt.* 7. *art.* 13. *lib.* 3. *& p.* 1. *art.* 30. *lib.* 2. Rebuff. *de nomin. quæſt.* 8. *nu.* 21. Gutierez. *conſil.* 1. *num.* 31. *& conſil.* 2. *nu.* 15. Achil. *deciſ.* 13. *de iur. patr. &* Gonzal. *ſup. reg.* 8. *can-*

8.*cancell.gloſ.46.num.* 33. & multis allegatis Garc. *de benef.p.10.c.3.num.42.*

His prænotatis dico nullo modo licere Prouinciali,& Definitoribus recedere à forma *c. quiapropter de elect.* in electione Priorum vel Guardianorum Nau. *lib. 1. conſ.* 8. *tit. de elect. in 2.* ædit. quem ſequitur Ripa *de noct.tempor.c.99.in fin.*

4 Hæc aſſertio probatur ex eo quòd ex vi conſtitutionum electio Guardianorum deuoluta eſt à conuentibus ad Prouincialem & Definitores contra ius commune, vt in ſecundo prænotando dictum eſt: Sed à conuentibus erat neceſſariò executioni demandanda forma *d. c. quiapropter* vt ex ſoperiori dubio patet. Ergo & nunc à Prouinciali,& Definitoribus eſt ſeruandum *d.cap. quiapropter*, Nam cum dictæ conſtitutiones poſsint corrigere ius commune circa electores, & circa formam ſeruandam, ita ſunt interpratandæ
5 vt tantum corrigant, circa electores, ſicuti expræſsè faciunt, & non circa formam, vbi id expræſsè ab eis non habetur.

Omnis ergo interpretatio admittatur, vt euitetur iuris com nunis correctio *cap. cum dilectus de conſuet. & cap. cum expediat de elect.in 6.*& præſertim circa formam ſeruandam, quia eſt vera electionis ſubſtantia; in talibus enim forma eſt eſſe rei *l. ſi vol.* §. *ſi rem de au.ff.ad exhi.*& alia iura benè deducta per Oldrad. *conſ.* 146. *factum tale eſt: de conſuetudine Eccleſiæ Eduenſis numer.* 3. quia, vt inquit, Roland. *vbi ſup.* conditores ſtatutorum noluerunt in hoc caſu diſponere, & ſtatuere contra ius commune,& adducit tex. *l. quod verò contra ff. de legib.* & communem DD. *in l.ſi conſtante ff.ſolut.matrim.*

Sed contra primò obijcies ſic: Ergo idem iuris erit de electione quæ deuoluitur ad ſolum Generalem: ſed hoc eſt abſurdum. Ergo &c. Reſp. verba eſſe intelligenda,& interpretāda, vt cōgruāt perſonis ad quas dirigūtur *l. ſi vno. ff. locat. cum alijs adhoc citatis per Barb.conſ.32.num.14.lib.2.* Rota *deciſ.66. nu. 8.coram Greg. XV.* Vnde quando electio deuoluitur ad Generalem tenetur quidem & ipſe ad omnes qualitates, ad quas tenebantur primi electores: ſed id non poteſt intelligi de dicta forma electionis, quia non cadit in vnam perſonam, ſed collegiū *c. 1. de elect.* Felin. *in c.in noſtra num.27.in fin.de reſcript.* Cuch. *inſtit.maior lib.4.tit.de electione num.* 39.

Secundò obijcies cum Nauar. *lib.1.conſ.2. tit.de elect.in antiq.& conſ.8.eod.tit.in non.* electionem quam celebrat Definitorium non eſſe magis actum iudicialem, quàm collatio beneficiorū, & electio beneficiatorum in qua non eſt ſeruanda forma *d. c. quia propter* Ergo falſa eſt concluſio noſtra. Reſp. licèt collatio & electio aliquando confundantur, vt dicit Mil. *in repert. verb. collatio differt.* quē approbat Rota *deciſ. 66. num.* 1. *coram Greg. XV.* attamen id accipiendum eſt, vt innuit, Nauar. *ibid.* colligitur ex Felin. *vbi ſupra nu. 26. verſ. & not. diligenter* & clarius explicat Panorm. *in c. vnic. num.* 18. *verſ. & credo quod in quantum vt eccleſ. benef.* gloſ. *in c. ſicut cum verb. formam de elect. in 6.* quam ſequitur idē Panorm. *in d.c. quiapropter num. 9. verſ. tertiò quæritur.* de electione in qua aliàs non eſt attendenda forma *d. c. quiapropter* vt ſunt electiones de illis dignitatibus, ob quarum vacationem Eccleſia non dicitur quodamodò viduata, vt in ſuperiori dubio monſtratum eſt. Secus verò dicendum eſt de electione in qua de iure, vel de conſuetudine eſt attendēda eadem forma, vt eſt in caſu noſtro iuxta doctrinam in eodemmet Superiori dubio traditam. Vnde dum dicitur in obiectione *electio in qua non eſt ſeruanda forma c. quiapropter de elect. quam celebrat Definitorium non eſt magis actus iudicialis quàm collatio beneficiorū & electio beneficiatorum in qua non eſt ſeruanda forma d.c.quiapropter.* Concedo, quia in hoc caſu collatio & electio confunduntur. Sed quādo dicitur *electio in qua ſeruatur forma d. c. quia propter quam celebrat Definitorium non eſt magis actus iudicialis, quam collatio beneficiorum in qua non eſt ſeruanda forma c.quiapropter* hoc iure optimo nego, quia electioni præſcripta eſt ſpecialis forma à iure, quam non habet collatio.

DVBIVM OCTAVVM.

An electio celebrata non ſeruata forma ſtatuti propriæ Religionis teneat?

SVMMARIVM.

1 *Vbi adeſt expreſsè decretum irritans forma ſtatuti nequit adimpleri per equipollens.*

2 *Habetur pro expreſſo in ſtatuto, quando per prius fuit inductum à iure communi.*

3 *Forma ſtatuti poteſt adimpleri per equipollens quando continet decretū irritans tacitè.*

4 *Et idem iuris eſt, quando nec expreſſè, nec tacitè continet.*

5 *Vbi forma ſtatuti non adimpletur per equipollens actus eſt ipſo iure nullus.*

6 *Statuta habent perpetuam cauſam probibitionis.*

7 *Etiamſi procedant per verba imperatiua ſolùm, & non negatiua.*

8 *Prouinciales & Definitores nequeunt eligere Guardianus niſi ſecretò.*

9 *Ante Conc. Trident. potuiſſent vbi omnes conſenſiſſent.*

10 *In electionibus attenditur conſuetudo.*

11 *Quando verbum Prouiſio comprehendat etiam electionem.*

Statutum quod emanat ad obuiandum fraudibus eſt fauorabile.

12 *Quid iuris de electione & de prouiſione.*

DILIGENTISSIME eſt in primis inſpicienda ipſamet forma ſtatuti; An ſcilicet habeat clauſulam decreti irritantis expræſsè, vel tacitè, vel nullo pacto. & prout variè eam continebit, diuerſimodè quoq; erit ſentiendum.

1 Nam ſi expreſsè adſit decretum irritans; tunc forma ſtatuti nō poterit adimpleri per equipollens: vbi enim illud decretum appoſitum eſt, magis attenditur forma legis, quā ratio legis, vt ait Bald. *in l. 1. de lib. et poſthum.* quem ibi omnes ſequuntur, & præſertim Iaſon. *num. 1.* Alex. *in fin. num. 3. de procurat.* Pariſ. *conſ. 19. nu. 187. lib. 2.* Silueſt. Aldobrand. *conſ. 92. num. 27.* Felin *in c. cum cauſa. num. 21. de re iu. l. vbi* Apoſt. multos allegat & ita poſt Aret. & Tiraquel. quos refert firmat Rota *deciſ. 215. num. 1. p. 3. & deciſ. 214. p. 4. diuerſ. & fuit tentum in vna Toletana profeſsionis 27. Februarij* 1595.

2 Et hic aduertendum eſt cum Boer. *q. 24. num. 3. verſ. cum ergo forma.* quem allegat, & ſequitur Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. c. 29. num. 13. & 14.* tunc non eſſe neceſſe, vt ſtatutum habeat clauſulam annullatiuam, vel verba prohibitiuā, ex quo id fuit inductum à iure communi, à quo ſtatuta ſemper recipiunt interpretationem paſſiuam, vt latè probatum eſt *dub. 7. num. 1.*

3 Si verò non expreſsè, ſed ſolùm tacitè ex diſpoſitione ſtatuti colligatur præfatum decretum irritans; tunc poteſt adimpleri per equippollens vt v. g. ſi aliquid fieri mandet adhibens verba negatiua, ſed vlterius non annullet, tunc licèt verba negatiua inducant formam, & nullitatem actus, nihilominus, quia talis forma tacitè colligitur, poteſt adimpleri per equipollens: ita poſt Alex. & alios declarat Felin. *in c. cum dilecta. num. 10. in vndecima ampliatione de reſcript.* quem ſequitur Mareſcot. *cap. 38. numer. 13.*

4 Si nec expreſsè, nec tacitè colligitur memorata clauſula decreti irritantis ex diſpoſitione ſtatuti; tunc quoq; poteſt adimpleri per equipollens: nam licèt forma ſtatuti requiratur ad certum effectum; ſi tamen ille effectus aliundè habeatur per equipollens, poteſt per illud adimpleri. cum in hoc caſu non curetur de modo, ſed de effectu *l. ſi quis mihi bona. §. ſed quid ſi mandauit. & ibi* Bald. *num. 2. ff. de acquir. hæred. l. fin. §. fin. ff. mand.* Iaſon. *in l. 1. num. 5. ff. de lib. & poſthum.* & Rota *deciſ. 1413. num. 3. coram Card. Seraph.* allegans Caſſad. *deciſ. 26. ſuper regul.*

5 Si denique non adimpleatur forma ſtatuti per equipollens, licèt tacitè tantùm, vel nullo pacto contineatur clauſula irritans in ea: tunc actus eſt ipſo iure nullus, quia quando aliquid requiritur in ipſo actu; tunc ſi illud non ſeruatur, actus eſt nullus ipſo iure, etiam quod ſtatutum vltra non procedat annullando Bart. *in l. vniuerſa, & ibi* Iaſon. vbi de communi *nu. 8.* dicens in toto mūdo hanc opinionem eſſe receptam *C. de precibus Imper. offer.* Roman. *conſ. 203. num. 2.* Panorm. *in cap. 2. num. 5. verſic. ſcire enim debes,* & ibi Felin. *col. 2. verſ. 3. not. de teſtibus.* Et ratio eſt, quia ſtatuta habent perpetuam cauſam prohibitionis; ſunt enim condita ad obuiandum falſitatibus, & fraudibus, & vt erroris cauſa tollatur *Alex. conſ. 141. nu. 10. lib. 2.* Socin. *conſ. 2. num. 2. lib. 3.* Ergo omiſsio ſolemnitatis reddit actum nullum ipſo iure, etiam ſi ſtatuta non habeant clauſulam annullatiuam gloſ. communiter approbata *in clem. 1. verb. inhibentes de iur. patr. vbi* DD. Alex. *in l. 1. num. 8. de lib. & poſthum.* Felin. poſt Panorm. *in c. ex parte col. 5. num. 6. verſ. 4. caſus eſt de conſt.* Put. *deciſ. 338. nu. 6. lib. 1.* & quamuis ſtatuta non

7 procedant per modum prohibitionis, tamen idem eſt virtualiter quando per verba imperatiua diſponunt, vt poſt Bart. *in l. cum lex. de fideiuſſor.* tradit Felin. *in d. c. 2. num. 1. in fin. de teſt.* vbi inquit ſtatutum dici prohibitiuum non ſolùm ſi apponatur verbum negatiuum; ſed etiam ſi in contractu mandetur aliquam ſolemnitatem obſeruari, quia videtur prohibitus actus illa ſolemnitate non ſeruata. Immò ſi ſtatutum deſideret aliquam qualitatem in contractu, quæ inter alias de iure communi neceſſaria non eſt, vtique eam pro forma requirere videtur etiamſi ipſummet ſtatutum loquatur per verba affirmatiua, nec procedat vlterius annullando Anchar. *conſ. 36. num. 1.* Aym. *conſ. 182. num. 10.* Socin. *iun. conſ. 37. num. 6. lib. 2.* Vndè meritò illa

non

nõn concurrente actus ipſe defectu formæ ſuſtineri non poteſt *vulg. l. cum hi. §. prætet. ff. de tranſact.* cum alijs per Alex. *conſ.* 137. *nu.* 15. *lib.* 2. Rota *deciſ.* 15. *num.* 3. *par.* 2. *in recent.*

8 Ad horum autem omnium clariorem dilucidationem libet hìc proponere dubium quod contingit ſin Illuſtriſsima Religione cuius Conſtitutiones diſponunt vt Prouiſio Guardianorum celebretur à PP. Prouincialis & Definitionibus per ſcrutinium ſecretum per ſchedulam habitum: Super quam conſtitutionem ſic dubitatum fuit. An teneat prouiſio alicuius Guardiani ſi Prouincialis, & Definitores eam nõ celebrent ſecretò; ſed palam ita vt vnuſquiſque aure percipiat vota aliorum? Cui dubio dico reſpondendum eſſe negatiuè de iure, & de cõſuetudine. De iure, quia decretum irritans habetur pro expræſſo in dicta forma illarum Conſtitutionum, cum per prius fuerit inductum à iure communi, nempè à Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de reg.* vbi quò omnia ſine vlla fraude fiant diſtrictè præcipitur vt omnes Superiores Regularium eligi debeãt per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Et poſt pauca ſubditur. *Si verò contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit.* Vnde cum dictæ conſtitutiones loquantur in eodem caſu, eo ipſo, quo deficit ſecretum quod requirũt in prouiſione Guardianorum ſtatim intrat nullitas inducta à Conc. Trid. vt in terminis ſentit Nauar. *lib.* 1. *conſ.* 2. *nu.* 4. *de elect. in antiq. & conſ.* 8. *num.* 2. *eod. tit. in nou.* & Ripa *de noct. tempor. cap.* 99. *in fin.* Et per conſequens nullo pacto d. forma, ſeu ſolemnitas ſecreti poterit adimpleri per equipollens, vt liquet ex dictis *num.* 1. Quod totum eò magis veritatem habet quò nullum priuilegium contrarium Concilio Tridentino ſuffragetur Regularibus vt dictum eſt dub. 4.

9 Secluſo verò hoc decreto Conc. Trident. potuiſſet quidem eadem forma conſtitutionalis adimpleri per equipollens, quia in ea nullum adeſt decretum irritans expreſsè: vnde potuiſſent v.g. Prouincialis, & Definitores eligere Guardianos palam, & non ſecretò ita vt quiſque vota aliorum audiſſet, quando præſertim omnes conſenſiſſent nemine prorſus diſcrepante: in huiuſmodi nãque caſu equipollens illius formę haberetur: tũc enim ceſſarent deceptiones ad quas euitãdas ius poſitiuum adinuenit ſolemnitates: vnde de earum defectu in præſenti caſu non fuiſſet curandum Innoc. *in cap. quod ſicut de elect.* Panorm. *in c. quia plerique num.* 31. *de immunit. eccleſ.* Iaſon. *in l. nemo poteſt in.* 2. *lect. col.* 15. *verſ. pro parte negatiua d: lægat.* r. Felin. *in c.* 1. *col.* 11. *verſ. fallit ſextò de conſtit.* Silueſt. *tit. electio* 1. *queſt.* 19. Biax. *in ſuo direct. elect. p.*

10 3. *c.* 20. *in fin.* Sed quia, vt dixi ſupra, adeſt exptæſsè decretum irritans Conc. Trident. idcircò eadẽ forma de iure nõ poteſt adimpleri per equipollens.

Quòd verò etiam negatiuè ſit reſpondendum de conſuetudine patet, nam Decretum irritans tollit conſuetudinem nedum in prę- teritum; ſed etiam in futurum, vt probaui *dub.* 3. *num.* 5.

11 Et quod exemplificatum eſt de prouiſione tu proportionabiliter applica ad quaſcumq; electiones; nam verbum Prouiſio in fauorabilibus comprehendit etiam electionem, vt probabitur *dub.* 118 *nu.* 7. ſed ſtatutum, quod emanat ad obuiandum fraudibus eſt fauorabile, & latè interpretandum Rota *deciſ.* 327. *num.* 5. *coram Greg. XV.* afferens tex. *in l.* 1. *§. pecuniam. ff. de calumn. c. quãto de priuil. c. ſi ciuitas de ſent. excom. in* 6. Dec. *conſ.* 5. *in fin.* Aym. *conſ.* 118. *numer.* 11. Ergo quod dictum eſt de prouiſione in terminis de dicto decreto Conc. Trident. emanato ad obuiandum fraudibus, poteſt & proportionabiliter dici de electione.

12 Et non ſolùm in terminis de dicto decreto, ſeu de ſecreto in electionibus habendo; ſed & in terminis de quacumq; alia ſolemnitate, quæ requiratur pro forma in electionibus, poterit & proportionabiliter de prouiſionibus, & è contra; & ratio eſt, quia teſte illa celebri gloſ. *in c. poſtquam verb. prouiſione de elect. in* 6. communiter approbata, cum videamus quotidie iura parificare electionem & prouiſionem *c. ſtatuimus c. vt circa c. ſi poſtquam c. ſi compromiſſarius de elect. in* 6. quid iuris de vno, & de alio.

cialemq; nuncium tranſmittat, qui de legitimo impedimento fidem plenam faciat iuxta generalis Concilij ſtatutum, qua præſtita ei poteſtas fiet, ſi voluerit, vt alicui de capitulo vices ſuas demandet.

Licèt verò hæc citationis forma nullam horam præfigat, nihil intereſt, quia conſueta hora nempè matutina appoſita cenſetur: quamuis fortè cautius eſſet horam quoq; ipſam ſpecialiter deſignare capituli celebrandi, putà matutinam, vel miſſæ. Solent, etiam aliquæ citationes pronunciare quod electio celebrabitur ipſo qui nunc citatur amplius non monito, nec citato, quæ clauſula inanis non reddetur & ſi electio deinde ad alium terminum dilata prorogataq; fuerit Ioan. And. in addit. ſpecul. *num. 7 lit. I. verſ. non obſtante* Cuch. *num. 67.*

Sed rogabis quò nam dirigenda ſit citatio eorum electorum, qui ignorantur vbi nam gentium exiſtant, vel latitant ne citatio ad eos peruenire poſsit, dolo id agentes videlicet vt conteptos ſe dicere poſsint. Reſpondeo citationem dirigi poſſe ad locum in quo morari conſueuerunt; talis namq; citatio non minus eos cohercet, quàm ſi eos apprehendiſſet. Ita ſpecul. quem refert, & approbat Cuch. *num. 58. & 59.* Et facit quod impediens quo minus citetur, habetur pro citato *c. quoniã frequenter. §. porro vbi* gloſ. *in verb. compet. vt lit. non conteſt. Card. in clem. I. in ſchola q. 13. de elect.* cum alijs per Tiraquel. *de retract. lign. §. 1. gloſ. 10. num. 102. & alibi* penes Rotam *deciſ. 1094. num. 3. coram Card. Seraph.*

Dixi in aſſertione, eſſe vocandos *qui debent* quia in hoc verbo includuntur qui de iure communi, vel ſpeciali ad electionem conuenire tenentur gloſ. Panorm. Ant. à Butr. *num. 21.* & communiter canoniſtæ *in d. c. quiapropter de elect.* Silueſt. *tit. electio. 1. q. 5.* Et item includuntur qui de conſuetudine habent intereſſe electionibus *c. cum dilectus de conſuet. c. cumana & c. cum Eccleſia vulaterana de elect.* Dec. *in c. licet num. 46. de elect.* Specul. *in tit. de electione. §. primo num. 12.* Cardin. *in c. quiapropter q. 12. in princ.* Bertrach. *de Epiſcop. lib. 1. p. 3. q. 5. num. 4.* Boet. *ad Mandagot. de elect. c. 23. lit. B.* Rota *in Treuerèn. Abbatiæ merc. 20. Nouembris 1624. coram* Coccino. *§. neq; prædictis reſiſtit.* Butr. & Panor. quos refert. & ſequitur. Rota. *deciſ. 65. num. 11. p. 1. in recent.* Item Rota *deciſ. 11. num. 2. tit. de conſuet. in antiquis & in Meten. Monaſterij. Lunæ. 5. Iulij, 1621. coram* Coccino. *§. neq; obſtat.*

5 Dixi *qui volunt*, quia excluduntur renuentes intereſſe electioni non enim compellendi ſunt niſi id Eccleſiæ, ideſt, Religionis intereſſit Panorm. *in d. c. quiapropter num. 4. de elect.* communiter receptus Tabien. *tit. electio 1. num. 12.* & ego latius diſputatio *dub. 15. per totum.*

6 Dixi *qui poſſunt commodè, &c.* per quod verbum innuitur non vocandos, qui commodè non valent venire *cap. cum inter 2. de elect.* Innoc. *in cap. cum ex iniuncto de nou. oper. nunc.*

7 Circa hoc dictum tria notanda occurrunt. Primò memoratum commodum reſpicere Eccleſiam, ſiue Religionem, non autem perſonam vocandam Archid. & Anchar. *in cap. cum in Eccleſijs de præbend. in 6.* Panor. *in d. cap. quiapropter num. 5. de elect.* Silueſt. *tit. electio 1. q. 5.* Vnde quando in notabile detrimentum Religionis vergeret nullo pacto eſſet vocandus abſens: etiam ſi contrarium ex conſuetudine ſeruaretur, quia talis conſuetudo non tenet *c. 1. de conſuet.* vbi Panor. *& in cap. coram dilecto de elect.*: vt puta ſi imminens capituli Prouincialis celebratio non concederet expectari aliquem fratrem abſentem, qui ſuffragium in electione Diſcreti habet præſtare. Item ſi electoribus ad comitia Generalia conuenturis negaretur aditus ob peſtilentiæ morbum quo aliqua prouincia (quod abſit) graſſaretur.

8 Secundò notandum eſt non eſſe attendendum ſimpliciter an electores vocandi, ſint in prouincia vel extra eam degant abſentes; ſed illud in primis inſpiciendum eſt an commodè vocari poſsint, vt benè notat Panor. *in d. c. coram dilecto* Biax. *in direct. elect. p. 3. cap. 7. nu. 3.* Rota *d. deciſ. 288. coram Card. Mantic.* Nam fieri poteſt, vt aliquis ſit in alia prouincia, & tamen vicinior ſit conuentui, de cuius Diſcreti electione agitur, quàm alter abſens qui eſt in eadem prouincia. DD. autem qui aſſerunt vocandos eſſe, qui ſunt in eadẽ prouincia intelligendi ſunt regulariter, quia vt plurimum tales commodè vocari poſſunt.

9 Tertiò notandum eſt certam regulam ſtatui non poſſe, quando nam dicantur vocari poſſe abſentes. Vndè à boni Iudicis arbitrio non eſt recedendum, vt aſtruunt DD. & in primis Silueſt. *vbi ſupra*, & Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 54.* Idoneus autem Iudex cenſetur in præſenti iſte, cuius eſt ratam habere electionem, licèt alias non ſit Ordinarius. Ioan. And. *in c. publicato* vbi Panorm. & Butr. *num. 21. de elect.* & item Butr. *in c. venerabilem num. 15. de elect.* Panor. *in d. c. coram dilecto* Biax. *vbi ſup. & c. 34. num. 3.* & Cuch. *vbi ſup.* Ratio eſt, quia ex quo ipſe

habet confirmare electionem, & cognitio ipſius confirmationis ad eum ſpectat, per conſequens etiam ad eum pertinebunt præambula, & præparatoria ad cõfirmationem, ſeu eorum cognitionem *c. licet in fin. de elect.* B. Auguſt. *de Ancon. de poteſt. eccl. q. 2. art. 4. in fine reſolut.* Cui namque committitur cau-
10 ſa ſuper omnia quæ ad cauſam ipſam pertinere noſcuntur, plenariam recipit poteſtatem *c. præterea, & c. ſuſpicionis de offic. deleg. l. 15. de iuriſd. omn. iud. l. 3. §. fin. ff. de pœn. leg. l. veteres vbi gloſ.* & Bart. *ff. de iten. actuque priu.* Rota *deciſ. 66. in fin. coram Greg. XV.* quæ iura exponuntur à DD. vt ſub cauſa commiſſa recipiat poteſtatem non ſolùm ſuper omnia neceſſaria; ſed etiam ſuper omnia valdè commoda, quæ ad ipſam cauſam pertinere noſcuntur Suar. *tom. 4. diſp. 49. ſect. 1. num. 17.*

11 Dixi *ab eo ad quem de iure, vel de conſuetudine ſpectat,* & ita ſuſtinet poſt Innoc. Panorm. *in d. c. cũ ex iniuncto de non. oper. nunc. & in c. cum nobis num. 9. de elect.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 163.* Sed ſi non adſit ad quem de iure, vel de conſuetudine pertineat tunc antiquior congregabit Felin. *in c. 1. de mai. & obed. & in c. cum omnes col. penult. verſ. ſed dubium eſt. de conſt.* vbi multorum Doctorũ opiniones concordat. Biax. *vbi ſup. num. 1.* Per antiquiorem verò, intellige antiquiorem à tempore emiſſæ profeſſionis, non autem in ætate gloſ. *verb. antiquiores in c. fin. de conſuet. in 6.* Felin. & Biax.
12 *vbi ſupra num. 5.* Et licèt dubitari poſſit an antiquioritas ſit computanda à tempore ingreſſus, & ſuſcepti habitus Regularium; an verò à tempore emiſſæ profeſſionis; tamen in terminis de antiquioritate monialium Sacra Congregatio cenſuit attendendum eſſe tempus emiſſæ profeſſionis.

DVBIVM DECIMVM.

An vocatio abſentium ita ſit de ſubſtantia electionis vt ſi non vocentur, electio ſit ipſo iure nulla.

S V M M A R I V M.

1 *Electio non vocatis abſentibus ad eorum petitionem eſt irritanda.*
2 *Vocatio abſentium non eſt de ſubſtantia electionis; ſed de iuſtitia.*
3 *Solus elector contemptus poteſt allegare contemptum ſui Excipitur caſus num. 14.*
Non poteſt ſtatutum infringere electionem validam, & validare nullam contra ius commune.
Conſtitutio Inferioris non poteſt mutare in aliquo conſtitutionem Superioris.
4 *Abſens contemptus auditur ſolùm ante confirmationem.*
5 *Et quando etiam poſt confirmationem.*
6 *Religioſus non habet nec velle nec nolle; ſed habetur pro mortuo.*
7 *Mors ciuilis reſultans ex ingreſſu monaſterij differt à morte naturali.*
8 *Generalis non poteſt ſine cauſa auferre ius eligendi ab electoribus.*
9 *Generalis eſt inferior capitulo generali.*
10 *Ab Archiepiſcopo ad Synodum Prouincialem datur appellatio.*
11 *Quando electio ſit ipſo iure nulla ex defectu non vocatorum.*
Elector contemptus non poteſt conualidare electionem ipſo iure nullam.
12 *Vniuerſitas conſiſtit in duabus ſaltem partibus in negotio electionis.*
13 *De capitulo ſolùm cenſetur, qui debent, volunt & poſſunt ei commodè intereſſe.*

1 Si celebretur electio non vocato ſufficienti modo aliquo eorum qui debent, volunt, & poſſunt ei commodè intereſſe iuxta in Superiori dubio dicta, illa non eſt ipſo iure nulla; ſed ſi non vocatus contemptum ſui proſequitur; tunc ad petitionem eius eſt irritanda. Secus verò dicendum ſi non proſequitur contemptum, vel electionem vult ratam facere *c. quod ſicut. vbi* Imol. *num. 4. c. bonæ 2. vbi quoq;* Imol. *nu. 5. c. venerabilem verſ. obiectioni in fin. c. Eccleſia 2. vbi gloſ. penult. de elect.* Innoc. *in c. quia propter & in c. conſiderauimus de elect.* Panorm. *in c. in geneſi num. 10. & ſeqq.* vbi rationes affert *& in c. 1. num. 16. de his quæ ſi. à mai. par. cap. & in c. gratum de poſtul. prælat.* Archid. & Anchar. *in c. cum in Eccleſijs de preben. in 6.* And. ab Exea. *in c. cum omnes num. 171. de conſt. in repet.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 3. q. 2. art. 8. num. 15.* Tabien. *tit. electio. 1. num. 13* Silueſt. *eod. tit. 1. q. 5. dict. 5. &* Tuſch. *lit. C. concl. 967. & lit. A. concluſ. 36.* Et hęc concluſio procedit tàm de his, qui iure communi, quàm iure ſpeciali, vel conſuetudine eligere habent. Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 51.*

Hinc inferunt Panorm. *in d. c. quia propter* Marc. relatus à Marta *in ſuo digeſt. nouiſ. tit. electio.*

electis c.29. & c.45. & poſt Felin. & Boer. Menoch. *conſ.67.num.31.* Biax. *in ſuo direct. elect. p.9.c.7.* vocationem abſentium non eſſe de ſubſtantia electionis; ſed tantummodo de iuſtitia & rationem adducit Panor. *in d.c. in geneſi nu.11. de elect.* quia ſcilicet ſi eſſet de ſubſtantia, non poſſet ratificare electionem ipſe elector abſens contemptus, cum non poſſit quis renunciare fauori publico *c. ſi diligenti de for. compet.* Farinac. qui multos cumulat *de carcer. & carcerat. q.27. num. 84.* Sed tantùm eſt de iuſtitia quia retractabitur electio proſequente contemptu, ipſo non vocato.

3 Hęc concluſio ſic explanata dupliciter eſt limitanda. Primò vt ſolus contemptus poſſit allegare contemptum ad effectum, vt retractetur electio; vnde nec Iudex, nec alij de capitulo, ipſo contempto tacente, poterunt contemptum allegare. Panorm. *in d.c. in geneſi nu. 10.* Et ratio eſt quia cum hoc caſu agatur de fauore priuato, non auté publico, non poteſt Iudex ſupplere ex officio ſuo, vt probatur *in l. 4. §. hoc autē iudiciū. ff. de dam. infect.* Innoc. *in c. ad noſtrā. 2. de iure iur.* Panor. *vbi ſupra & in c. bonæ de poſtul. prælat.* Immo addo non poſſe Capitulum condere ſtatutum inducens nullitatem electionis propter defectum aliquorū non vocatorū qui erant vocandi Panorm. *in d.c. quia propter num. 12. de elect.* poſt Ioan. And. Rota in *Toletana canonicatus 18. Maij. 1584. coram Clem. VIII.* quia non poteſt ſtatutum infringere electionem validam, & validare nullam contra diſpoſitionem *d. c. quia propter arg. c. inferior. diſt. 21. c. cum inferior. de maioritat. & obedientia. element. ne Romani de elect.* vbi patet nō poſſe conſtitutionem inferioris in aliquo minuere, vel detrahere conſtitutioni Superioris. Et pro hoc facit quod notabitur infra *dub. 108. num. 2. & ſeq.*

4 Secundò eſt limitanda, vt non audiatur contemptus, ſi non contradicat electioni infra tempus, quod antecedit confirmationē, iuxta *c. fin. de elect.* in 6. additio ad Panor. *in c. in geneſi nu. 10. lit. B.* allegans Franch. Biax. *in ſuo direct. elect. p.3. c.7.* & additio ad Gemin. *in c. ex eo quod de elect.* in 6. *lit. A.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 31.*

5 Excipe tamen ab hac ſecunda limitatione duos caſus in quibus etiam poſt confirmationem auditur contemptus. Primus eſt ſi conſtat eum ignoraſſe celebrationem electionis, & confirmationis iuxta *c. fin. qui ma. accu. poſſ.* ita præallegati DD. proximè. Secundus caſus eſt, ſi celebratio actus de quo agitur re vera non ſit electio; ſed prouiſio: tunc enim etiam poſt confirmationem auditur; quia qui prouident, eligunt, & confirmant vnico actu. gloſ. *in c. 1. verb. prouiſionem de elect. in 6.* & latius declarabitur infra *dub. 119. num. 6.*

At huic aſſertioni ſic explicatæ & limitatæ obijcies ſi ad petitionem electoris eſt irritanda electio, ad quam non fuit vocatus, quia eius vocatio eſt de iuſtitia, & per conſequens agitur de eius cōmodo, & fauore proprio, ſeu priuato. Ergo ad petitionem Religioſi electoris contempti non erit irritanda.
6 Sequella patet, nam Religioſi non habent nec velle, nec nolle; ſed omnia eorum iura relinquuntur diſpoſitioni ſuorum ſuperiorum; ita vt pro mortuis habeantur *l. Deo nobis C. de Epiſc. & cler. auth. ingreſſi C. de ſacr. ſan. Eccl.* & plenè & latè Gutierez multis allegatis *qq. can. lib. 2. c. 1. num. 37. & ſeqq.* Rota *deciſ. 302. nu. 1. p. 2. in recent. & deciſ. 87. num. 4. & 12. corā Greg. XV.* Ergo prædicta aſſertio non procedit in Religioſis electoribus quia nō poſſunt proſequi contemptum ſui inuito ſuo Superiore.

7 Reſpondeo mortem ciuilem reſultantem ex ingreſſu Monaſterij non facere Monacum haberi pro vero mortuo, niſi in caſibus in iure expreſſis iuxta gloſ. notab. *in c. placuit 2. verb. mortuus 16. q. 1.* Alex. *conſ. 139. num. 4. lib. 6.* Oldrad. *conſ. 284. num. 4.* Gutierez. *vbi ſupra* Rota *deciſ. 543. num. 1. par. 2. in recent.* Vnde cum in iure non ſolum reperiatur id prohibitum electoribus Religioſis, ſed con-
8 ceſſum, & ab eorum conſtitutionibus expreſsè confirmatum, & diſpoſitum. Hinc nullus Superior in Ordine, quamuis ſit ipſemet Generalis poteſt ſine cauſa iuſta, & rationabili auferre præfatum ius à quibuſuis electoribus contra diſpoſitionem conſtitutionum, quia inferior non poteſt concedere, ſeu negare contra voluntatem Superioris Gambar. *de auth. Leg. à lat. num. 708. lib. 6.* Neuizan. *conſ. 116. nu. 1.* & Rota *deciſ. 1328. coram Card. Seraph.* adducens *c. vt noſtrum, & c. vt debitus de appell.*

9 Quòd autem Generalis nedum ſit inferior canonum Conditori; ſed etiam Capitulo Generali, quod conſtitutiones ſanxit, maximè in Religione Minorū patet ex B. Hug. Cord. *q. 3.* Polic. *num. 171.* Theſau. *fol. mihi 337.* & communiter ex Expoſitoribus Regulæ illius *in cap. 8.* & his etiam rationibus ſuadetur. Primò quia ex eorum Regula Capitulum generale gaudet authoritate abſoluendi eundem Miniſtrum generalem ab Officio, cum primum illum inſufficientem nouerit. Ergo & eodem maius eſt.

10 Secundò quia ſicuti ab Archiepiſcopo ad

Sy-

cauit nullo ordine iudiciario ſeruato.

4 *Si certò non conſtat de inhabilitate electorum, ſunt citandi & audiendi.*

5 *Si res dubia adhuc pendeat admittendi ſunt cum proteſtatione.*

1 RESPONDEO affirmatiuè ex ſententia Innoc. Anchar. & Panorm. in *c. 2. de poſtul. prælat.* Henrich. Boich. *in c. illa quotidiana de elect.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu.* 122. quos ſequuntur Summiſtæ & in primis Tabien. *tit. elect.* 1. *num.* 5. & Silueſt. *eod. tit.* 1. *q.* 5. *numer.* 6. *in fin.* & hoc eſt certum apud omnes.

At quod ſubdunt ipſimet DD. id etiam, ſcilicet, procedere, licèt nondum ſit diſcuſſum, an priuati exiſtant, quia ſufficit, inquiũt quòd poſtea poſſint conuinci, non videtur ad mentem Rodriq; *tom.* 1. *q.* 51. *art.* 12. aſſerentis à Iudice non poſſe voce priuari dictos Religioſos abſq; eo quod prius citentur, & ipſis detur copia eorum, quæ contra ipſos ſunt obiecta, quod primò probat exemplo D. O. M. qui vt habetur in *c. Deus omnipotens* 2. *q.* 1. nos docuit delicta eſſe prius cognoſcenda, nè fortè falſis rumoribus, aut delationibus innocens condemnetur. Secundò probat auctoritate *c. porrò de diuort. & c.* 1. *de cau. poſſ. & prop.* vbi Summus Pontifex non permittit aliquem condemnari ſine eo quod prius audiatur.

2 Pro reſolutione. Dico priores DD. loquutos fuiſſe de eo cuius delictum ita eſt manifeſtum, vt nulla tergiuerſione poſſit cælari, quia tunc ad nullum ordinem iudiciarium ſeruandum tenetur Iudex in condemnando huiuſmodi reo, exemplo D. Pauli *Corint.* 5. qui nullo ordine iudiciario ſeruato abſentẽ illum notorium inceſtuoſum Satanæ tradidit per excommunicationis ſententiam 2. *q.* 1. *c. de manifeſta & c. ad noſtram* 2. *de iureiur.* Specul. 3. *p. tit. de accuſat.* §. 1. *num.* 17. D. Ant. 3. *p. tit.* 9. *c.* 8. §. 3. Nauar. *c.* 25. Clar. *lib.* 5. §. *fin. q.* 8. *in princ.* Arragon. 2. 2. *q.* 67. *art.* 2. Petr. Nauar. *de reſtit. lib.* 3. *num.* 193. Leſ. *de iuſt. lib.* 2. *c.* 29. *num.* 100. Farinac. *q.* 21. *num.* 133. *& ſeqq.* Vnde non ſolum electio tenet ſi tales non vocentur, ſed ſi etiam vocentur, & poſtea non expectentur *c. cum inter* 2. vbi Panor. *num.* 11. *de elect.*

3 Rodriq. autem ſermonem habuit de eo, cuius delicti notorietas non eſt talis, vt ſit inexcuſabilis; ſed ſaltem eſt dubium an aliqua Reo competat defenſio: hoc enim notorium non eſt ſufficiens, vt ſine citatione poſſit procedi ad condemnationem. Bald. *in l. ea quidem num.* 43. C. *de accuſ.* Franch. *in c. ex inſinuatione num.* 3. *de appell.* & Rota *deciſ.* 393. *num.* 10. *&* 11. *coram Card. Seraph.* Vnde hic reuera eſt citandus, & audiendus vt infra probabitur *dub.* 95. *num.* 8. qui ſi ſe de huiuſmodi delicto probabilibus argumentis contra delationes teſtium purgare nequeat, ita vt earum vigore conuincatur: tunc nullus ambigendi locus relinquitur, quin electio celebrata eo non vocato teneat, quamuis cauſa ob imminentem electionis celebra-
5 tionem remaneat imperfecta. Si verò adhuc res dubia pendeat: tunc poſſet admitti cum proteſtatione ſe non intelligere communicare ei ius eligendi, & velle eiuſdẽ vocem nemini dare ſuffragium, vel afferre nocumentum. Innoc. Panor. & Butr. *in c. cumana de elect.* Compoſtell. Panorm. & Henrich. Boich. *in d. c. illa quotidiana de elect.* Biax. *in ſuo direct. elect. p.* 1. *c.* 9. *num.* 5.

DVBIVM DVODECIMVM.

Quid? ſi electus e vita decedat, vel renunciet, vel propter occultum eius vitium irritetur electio.

SVMMARIVM.

1 *Quando electio non conſequitur confirmationem abſq; culpa eligentium, ad eoſdem reuertitur ac ſi vacatio noua eſſet.*

2 *Et id aſſerendum eſt quotieſcumq; id accidat.*

3 *Secus dicendum de Prouiſore, & de compromiſſario quia non ad eum, ſed ad electores reuertitur electio.*

4 *Maior pœna ſummenda eſt de dolo, quàm de negligentia.*

5 *Quando non ſit iteranda electio ob mortem, vel renunciationem electi.*

6 *Nemo debet priuari abſq; culpa niſi ſubſit cauſa.*

7 *Vtilitas publica, magna habet priuilegia, & ſemper eſt preferenda priuatæ.*

In

1 IN *c.ſi electio de elect. in 6.* hæc formalia verba habentur. *Si electio ex eo non ſortiatur effectũ* (ideſt confirmationis iuxta Innoc. *in c. 2. num. 5. de reſt. in integ.* Archid. & *gloſ. 1. hic*) *quia electus conſentire recuſat, vel poſt conſenſum renunciat iuri ſuo, aut fortè diem claudit extremum, ſeu propter occultum eius vitium irritatur. Electores, qui iam fecerant, quod ſpectabat ad ipſos infra terminum iuris eligendo, habebunt à diſſenſu, renunciatione morte, vel irritatione prædictis, ac ſi vacatio noua eſſet tempus integrum ad electionẽ aliam celebrandam, dummodo nil fraudulenter egerint in præmiſſis.*

2 Circa quæ verba primò notandum eſt cum gloſ. *ibid. verb. aliam* & Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 302.* idem eſſe dicendũ de tertia, & quarta electione &c. Si tertium, quartum & quintum electum diſſentire, aut poſt conſenſum renunciare, vel mortem oppetere, aut occulto ſuo vitio irritari accidat.

Secundò notandum eſt, quamuis quotieſcumq; electio effectum prædictum non conſequitur abſq; culpa eligentium ad eoſdem reuertatur eligendi poteſtas Grac. *diſcept. fo*
3 *rens. c. 746. num. 13.* Secus tamen dicendum eſſe ſi Superior iure deuolutò prouidet ex eo quod v.g. electores intra terminum eis præfixum ex negligentia electionem non celebrarint: tunc enim ſi prouiſus renunciat, vel &c. non ad eumdem prouiſorem; ſed ad electores reddit electio, vt bene notant Anchar. *in d. c. ſi electio verſ. quarto not.* Ant. à Butr. *num. 2.* & gloſ. *verb. integrum.* Et idem iuris eſt quoq; quando ille in quem abſolutè compromiſſa eſt eligendi poteſtas ab electoribus, & electus ab eo conſentire recuſat &c. Tunc enim non ad eum; ſed ad compromittentes reuertitur *c. ſi compromiſſarius vbi gloſ. verb. idem.* & communiter canoniſtæ *de elect. in 6.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. numer. 38.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 19. num. 26.*

Quòd electio reuertatur ad electores & cæt. probatur ex Archid. & gloſ. *ibid.* Imol. *in c. cum dilectus num. 4. de conſuet.* Nam electio non dicitur perfecta, quouſq; fuerit confirmata, & ideo electores eam defendunt, & ſe iunguntur quouſq; confirmationis effectum aſſequatur.

4 Quòd verò non reuertatur ad prouiſorẽ; ſed ad electores &c. probatur ex gloſ. *verb. integrum.* quia ſi ob culpam ex delicto prouenientem plectuntur electores priuatione primæ electionis ſolùmmodo *c. cum VVitenienſis de elect.* quantò fortiùs idem aſſerendum erit de hac culpa, quæ prouenit ex negligentia, cum minor pœna ſumenda ſit de negligentia, quam de dolo *c. nihil eſt. vbi* Panorm. *nu. 3.* & Ant. à Butr. *num. 22. de elect. c. ad falſariorum de crim. falſi. & c. ſuper litteris de reſcript.*

5 Tertiò notandum eſt ſi ſuffragatores à loco capituli huc, illucque de more profecti fuiſſent, antequam memoratus electus electioni de ſe factæ nuncium remiſiſſet, vel propter occultum eius defectum inanis redderetur electio, vel vitam cum morte commutaſſet, &c. tunc non tantam neceſſitatem vrgere ad aliam electionem denuò reuertendi, quin ei longè præponderet incõmodum iteratò congregandi capitulum, quando propter talem renũciationem, irritationem vel mortem electi, Eccleſia non remanet viduata: Generalis enim ſiuè Prouincialis ſine eo Definitore v.g. rectè cauſas adiudicare valent: Vel electio Generalis celebrari poteſt abſque interuentu nonnullorum electorum: Et idem exiſtimo affirmandum eſſe cum proportione de electione Diſcreti, ſi conuentus fratrum de cuius Diſcreti iterata electione agitur, commodè congregari nequit.

6 Huic quartò notando obijcies: Sine culpa nemo debet priuari iure ſuo *c. ſatis peruerſum 56. diſt. c. inuentum 16. q. vlt. q. 1. de re iud. & c. deſcriptionem de eo qui cogn. con.* Sed ſi prouincia caret voce in Capitulo Generali, vel conuentus in capitulo prouinciali ob mortem Diſcreti per conſequens ſine culpa priuatur iure ſuo. Ergo, &c. Reſpondeo eam regulam *nemo debet priuari iure ſuo*, temperandam eſſe, *niſi ſubſit cauſa per reg. ſine culpa de reg. iur. in 6.* Iuſta autem cauſa, ſecundum Dyn. ibidem, eſt vtilitas publica, quæ
7 vt inquit Bald. *in c. bonæ 1. num. 6. de poſt. prælat.* magna habet priuilegia. Semper enim vtilitas publica præfertur priuatæ vulg. *l. vni §. fin. C. de caduc. tollen. l. actione §. labeo ff. pro ſocio §. 1. verſ. ea enim quæ communiter in auth. de reſtitutio. & ea quæ parit. c. ſcias 7. q. 1.* quod procedit etiam ſi fiat in damnum, & incommodum particularium, vt tradunt Crauet. *conſ. 132. num. 23.* & alij: multa namque conceduntur fauore publicæ vtilitatis, quæ aliàs non permitterentur, vt latè ſcribit Felin. *in c. nonnulli num. 16. verſ. & fauore de reſcript.* etiamſi ſint contra reg. iuris. Vide eum ibidem.

DVBIVM XIII.

Quid? ſi aliqui electorum, vel maior pars, ſeu omnes e vita deceſsiſſent, vel inhabiles eſſent, ſeu non veniſſent intra terminum.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſemper remanet penes habiles, quantumcumque numero pauciores.*
Secus verò dicendum de compromiſſarijs.
2 *Si omnes inhabiles exiſtunt ad quos fiat deuolutio.*
3 *Quot requirantur ad conſtituendum collegium.*
4 *Capitulum conſtitutum ſemel in multis, poteſt reduci ad vnum, & conſeruari in illo.*
5 *Vocati ad electionem non venientes habentur ac ſi de capitulo non eſſent.*
6 *Si tamen electione inchoata, & nondum completa accedant, admittendi ſunt in reliquis.*
7 *Casus in quo expectandi ſunt abſentes vocati, & non venientes.*

1 SI ferè omnes de collegio inhabiles exiſtunt, vel mortui ſũt, tota potentia capitularis reſidet penes habiles, vel viuos, licèt faciant multò minorem partem collegij, quia in hoc caſu iſti totum collegium repræſentant, cum priuati, & inhabiles non ſint computandi in numero Innoc. *in c. 2. de nou. oper. nunc.* Ant. à Butr. *in cap. gratum num. 7. & 18. de poſtul. prælat. vbi* quoque Panorm. *num. 5. & in c. cum in iure nu. 9. de elect.* Felin. *in cap. cum omnes de conſt.* Tabien. *tit. electio 1. num. 3.* Marc. *q. 1389. par. 1. relatus à* Marta *in ſuo digeſt. nouiſs. tit. electio cap. 6.*

Dixi *ſi ferè omnes de collegio*, quia ſi v.g. electores compromiſiſſent abſolutè electionem in tres compromiſſarios, quorum duo elegiſſent indignum, & propterea eſſent inhabiles; non ideò poteſtas eligendi remanet penes tertiũ, etiamſi ipſe dignum elegiſſet; ſed reuertitur ad eoſdem compromittentes electio *c. ſi compromiſſarius de elect. in 6.* Panorm. *in cap. gratum num. 8. de poſtul. prælat.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 38. in fin.*

2 Si verò omnes electores mortem oppetierint, vel inhabiles exiſtant, tunc electio deuoluitur ad Superiorem proximè immediatum *c. ne pro defectu de elect. c. licet, & c. fin. de ſupplen. neglig. prælat. c. quamquam vbi gloſ. poſt ſig. caſus verſ. not. primò de elect. in 6. cap ſi compromiſſarius eod. tit. & lib. cap. 2. de conceſs. præben. vbi* Panor. *in princ. & c. cum in cunctis §. fin. num. 5. & in c. quia propter §. niſi num. 4. de elect.* Toloſ. *in tit. de elect. c. 6. num. 4. & cap. 13. num. 9.* Silueſt. *tit. electio 1. q. 12.* Marta *vbi ſup.* Et ab illo proximo immediato ad alium proximum immediatum ſemper deuoluitur electio gradatim vſque ad Papam *d. c. licet de ſuppl. negl. prælat.* Panorm. *in c. litteras eod. tit.* Corraſius *de beneſic. p. 1. c. 7. num. 8. & p. 4. c. 1. num. 11.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 27.* Garc. *de beneſic. p. 10. c. 3. num. 1. & 2.* Rota *decif. 632. num. 4. p. 4. diuerſ. decif. 186. num. 1. p. 2. in recent. decif. 260. num. 2. & 4. & decif. 271. num. 31. coram Card. Mantic.* & ſæpè reſoluit eadem Rota teſte Gonzal. *ſupra reg. 8. cancell. in proœm. §. 3. num. 4.*

3 Dixi *licèt faciant multò minorem partem collegij*, quia quamuis ad cõſtituendum collegium de iure canonico requirantur ſaltẽ duo *c. 1. de elect.* & de iure ciuili ſaltem tres *l. neratius ff. de verb. ſignif.* gloſ. *in c. 1. q. 1. 10.* Ant.
4 à Butr. *in d. c. gratum num. 19. & ſeqq. de poſtul. prælat.* Alter. *de cenſ. lib. 5. diſp. 3. c. 2. lit. P.* conſtitutum tamen ſemel in multis, poteſt ius collegij venire ad vnum, & conſeruari in illo *l. ſicut §. fin. quod cuiuſc. vniu. no.* gloſ. & Panor. *in c. nullus de elect.* Innoc. *in c. quia propter eod. tit.* Item gloſ. *verb. pauciores.* Panorm. & Anchar. *in d. c. gratum de poſtul. prælat.* Ant. à Butr. *vbi ſup.* Henrich. Boich. *in c. illa quotidiana num. 3. de elect.* Biax. *in direct. elect. p. 1. c. 2. num 3.* Lambert. *de iur. patr. lib. 1. par. 1. q. 9. art. 3. num. 27.* Cuch. *vbi ſup. num. 39.* Nauar. *lib. 1. conſ. 6. tit. de elect. in 2. edit.* Rodriq. *tom. 2. q. 54. art. 11.* & Rota *decif. 860. num. 7. & decif. 1050. num. 5. coram Card. Seraph.*

5 Quod huc vſque dictum eſt de inhabilibus, idem cum proportione aſſerendum eſt de vocatis non venientibus intra terminum ad electionem eis conſtitutum, quando conuocatio fit per eum ad quem de iure, vel de conſuetudine ſpectat, quia talis citatio eo cõſtituit non venientes in contumacia *cap. cum in nobis de elect.* Innoc. & Anchar. *in c. 1. de mai. & obed.* & clarius Panor. *in c. in cauſis de elect.* vbi de com. muni aduerſus Bart. Idem tenent Gofred. *in ſum. num. 19. tit. de elect.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 19. num. 5.* &
6 Tuſch. *lit. E. concl. 64.* Si tamen huiuſmodi non venientes accedant electione nondum completa, licet inchoatâ, admittendi ſunt

in

in omnibus quæ agenda remanent circa illam *cap. Eccleſia. 2. de elect.* & poſt Albert. & Archid. quos refert, tenet Silueſt. *tit. electio. 1. q. 5. dict. 5.*

7 Tandem notandum eſt pro limitatione huius ſecundæ concluſionis, quæ verſatur circa non venientes, quòd licèt Superior in rigore poſſit ad electionẽ cum præſentibus procedere abſentes vocatos vltra terminum conuocationis non expectando Panor. *in clem. vt hi. num. 11. de æt. & qualit.* Innoc. Bart. & Tãcr. relati à Bertach. *in ſuo repert. verb. electio num. 57.* Attamen expectandi ſunt abſentes ſi ipſi notabilem partem collegij conſtituerent, & aliqua cauſa neceſſaria, vel ſaltem probabili, vt puta imbre detinerẽtur, & Superior pro certo haberet eos nõ lõgè abeſſe, nec aliqua graui neceſſitate ad electionẽ cõpelleretur Panor. *in c. cum nobis nu. 9. de elect.* Cuch. *vbi ſupra num. 83.* Rota *deciſ. 288. num. 3. coram Card. Mantich.* Et ſi ipſe Superior vel Capitulum dicat reexpectandos eſſe, tunc præſentes non poſſunt recedere non finita electione. Et ſi recedent, habebuntur ac ſi de capitulo non eſſent Innoc. Hoſt. Butr. & Rota *in firm. Parochialis 6. Martij. 1592.* corá *Card. Pamphilio*, quos omnes refert & ſequitur Maraſcot. *lib. 1. var. reſol. c. 52. num. 31.* Immò ipſe actus electionis eſſet nullus, ſi præſentes duas partes non conſtituerent, etiamſi maior pars illorum præſentium conſentiret in aliquem vt latè explicatum eſt dub. 10. *numer. 11.*

DVBIVM XIV.

An elector abſens valeat exprimere votum ſuum per litteras vel Procuratorem inſtituere qui eius nomine ſuffragium in electione ferat?

SVMMARIVM.

1 *Quare elector abſens non valeat exprimere votum ſuum per litteras.*

2 *Quando, & quomodo Procuratorem inſtituere valeat elector abſens & ſeq.*

3 *An liceat inſtituere Procuratorem qui non ſit de capitulo?*

4 *An qui inſtituit Procuratorem cum ſpeciali, mandato cenſeatur exprimere votum ante ſcrutinium, ſicut qui exprimit per litteras.*

5 *Procurator inſtituendus debet eſſe in ſacris, niſi conſuetudo ſuadeat contrarium.*

6 *Laici, & clerici Capucini nondum ſacris initiati poſſunt intereſſe electionibus.*

7 *Procurator habens duas voces tenetur vni, & eidem vtramq; dare.*

8 *Secus vbi occurrerent ei plures æqualis meriti.*

9 *Elector abſens non poteſt dare ſpeciale mandatum Procuratori ſuo.*

10 *Quomodo intelligendum.* In electionibus nõ poſſe ſuppleri vota abſentium.

11 *Apud Ordines Prædicatorum & Capuccinorum excluduntur Procuratores ab electionibus.*

12 *In quibus electionibus conſtitutiones antiquæ* Capuccinorum *admittebant Procuratores.*

13 *Quid importet clauſula* Eligant, vel decidant ſecundum ſuam conſcientiam.

14 *Et quid importet illa alia* Super quo conſcientiam tuam oneramus.

1 AD priorem partem dubij reſpondeo abſenti non licere vllo modo per litteras exprimere votum ſuum eſt textus expreſſus *c. ſi quis iuſto. §. fin. de elect.* & tenent communiter DD & præcipuè ferè omnes infra proximè citandi. Et ratio expreſſe adducitur in eodem tex. quia ſcilicet votũ nõ eſt exprimendum ante ſcrutinium; ſed in ipſo ſcrutinio ſecretè & ſigillatim tantumodò. Quæ ratio cum fundetur in diſpoſitione *c. quia propter de elect.* per conſequens actus contrarius eſt ipſo iure nullus, nec conſuetudo contraria aliquid iuuat propter decretum irritans ibidẽ appoſitum vt plenè tradidi *ſupra dub. 3. num. 3. & 9.* Et pro hoc quoq; facit quod infra dicetur *dub. 111. num. 3.*

2 Ad poſteriorem partem dubij reſpondeo electorem abſentem poſſe, ſi vult, committere vocem ſuam vni, vel pluribus inſolidum de ipſo collegio, dummodò tamen iuſto impedimento ipſe detẽtus ſit, ſuper quo ſi opus fuerit fidem faciat proprio iuramento *c. quia propter. §. illud de elect.*

Dixi *vni vel pluribus inſolidum*, quia elector abſens poteſt nedum vnum, ſed & plures conſtituere procuratores ad eligendum; dum tamen cuilibet eorum det poteſtatem inſolidum.

Dixi *de collegio* quia ſi de collegio nemo velit aſſumere vices eiuſdem abſentis; ipſi, nolente Capitulo, non licet extraneum depu-

puta;

putare, *c. ſi quis iuſto §. abſens quoq;* vbi Ioan. And. & Ant. à Butr. *num. 4. de elect. in 6.*

Dixiſſi opus fuerit, quia vt notat gloſ. *ibid.* non multum expedit talis fides, ſed caſu, quo præſentes ei fidem habere nollent, nec

3 aliter Procuratorem admittere vellent, & tunc poſtea huiuſmodi iuramento præſtito de dicto impedimento tenentur eum admittere Panorm. *in c. conſtitutus. de appell.* Felin. Præpoſit. Silueſt. *inferius citandi.*

Hanc totam aſſertionem ſic explanatam ſuſtinent gloſ. Innoc. Anchar. & Panorm. *in c. quia propter de elect.* item Panorm. Præpoſit. & Franch. *in c. conſtitutus de appellat.* Angel. *vers. electio num. 5.* Silueſt. *eod. tit. q. 3.* Tabien. *eod. tit. 1. num. 7.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 2. q. 2. art.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 14. q. 7.* Cuch. *inſtitut. maior. lib. 4. tit. de electione à numer. 224. vſq; ad 228.*

4 Sed contra hæc ſic reſponſa ad vtramque partem obijcies dictum eſſe in reſponſione ad priorem partem dubij, rationem propter quam elector abſens non valet exprimere votum ſuum per litteras, eam eſſe, quia votum non eſt exprimendum ante ſcrutinium, ſed in ipſo actu ſcrutinij, Et poſtea dictum in reſponſione ad poſteriorem partem dubij conceſſum eſſe electorem abſentem poſſe inſtituere Procuratorem cum ſpeciali mandato de eligenda certa perſona. Sed ſi hoc ſecundum eſt licitum electori abſenti: Ergo & illud primum. Vel ſi illud primum eſt illicitum: Ergo & hoc ſecundum. Conſequentia patet, nam ita æquè votum ſuum exprimit ante ſcrutinium elector abſens inſtituendo Procuratorem cum ſpeciali mandato &c. quàm ſi illud idem exprimat per litteras.

Nego hanc conſequentiam; nam vt benè aſſerit gloſ. *in d. c. ſi quis iuſto. verb. exprimendum* quam poſt Anchar. *conſ. 78. ſub num. 2. verſ. ſed his non obſtat. & numer. 3.* approbat Rota *in Vallisoletana præheminentiarum 23. Ianuarij. 1602. coram Pamphilio.* elector abſens inſtituendo Procuratorem nõ exprimit votum ſuum, ſed mandatum dat de voto exprimendo, vnde illud mandatum, certè non augebit numerum ſuffragiorum, ſi illud idẽ non fuerit expreſſum à Procuratore in actu ſcrutinij. Dico igitur aliud eſſe dicere *eligo talem:* & aliud eſt dicere *do mandatum Titio de tali eligendo* illud enim primum debet fieri in ſcrutinio ſecretò, & ſigillatim. At hoc ſecundum fieri poteſt ante ſcrutinium.

5 Quãuis autẽ hæc ſic ſe habeant vt dictum eſt, tripliciter tamen eadem concluſio eſt limitanda. Primò, vt huiuſmodi Procurator

ſaltem ſubdiaconatus ordine decoretur vt colligitur ex c. *Is qui in Eccleſijs de elect. in 6. clem. ne in agro. & de æt. & qualit.* & Conc. Trid. *ſeſſ. 22. c. 4. de reform.* iuxta notata per Azor. *p. 2. lib. 6. vbi ſupra* & alios.

6 Ab hac limitatione excipe nonnullas Religiones apud quas ſicut clerici nondum ſacris initiati, & laici ex conſuetudine, ſtatuto, ſeu priuilegio valent intereſſe electionibus, vt benè aduertunt DD. & nos probabimus inferius dub. 91. *per totum.* Ita à fortiori poſſunt Procuratores inſtitui, & idem de laicis, & clericis Capuccinis multò magis aſſerendum eſſet iure optimo, ſi admitterentur dicti Procuratores in ea Religione, quia non ſolum ex antiqua conſuetudine ſed etiam ex Pontificia declaratione, & conceſsione Pij V. electionibus interſunt, prout in prææallegato dubio referam.

Secundò limitanda eſt dicta concluſio vt

7 non poſsit præfatus Procurator de collegio ſimpliciter conſtitutus eligere vnum ſuo, & alium procuratorio nomine, quia nihil valeret; ſed tenetur ad eum accedere nomine illius, ad quem adſtringitur nomine proprio *d. c. ſi quis iuſto § .porrò vbi* Archid. Panorm. *in c. cum olim de re iud. & in c. conſtitutus num. 8. de appell.* Felin. & Dec. *in c. quamuis de offic. deleg.* Angel. Tabien. Silueſt. *vbi ſup.* & Toloſ. *in tit. de elect. cap. 6. num. 11.* Cuch. *vbi ſupra num. 229.*

Ab hac ſecunda limitatione excipe quo-

8 que duos caſus; primus eſt, vbi merita duorum vel trium adeò eſſent æqualia, vt diſcerni non poſſet ab electoribus, quis eorum melior, & idoneior cæteris eſſet Molin. *de hiſp. primog. lib. 2. c. 5. num. 52. & 53.* Gutierr. *2. qq. can. c. 11. num. 9.* Secundus caſus eſt, vbi de aliquo certo denominando dominus ſpeciale mandatũ dederit Procuratori: tunc enim in illum eius, & in alium ſuo nomine licitè poterit conſentire *d. §. porrò,* & omnes DD. in aſſertione citati. Et licèt hic ſecundus

9 caſus exceptus ita verè ſic de iure antiquo; at nunc de iure nouo aliter dicendum videtur poſt Conc. Trident. diſtrictè præcipiens, vt electiones Regularium per vota ſecreta celebrẽtur; & ita apertè cenſuit Sacra Cong. teſte Garc. de benef. *p. 5. cap. 4. num. 200.* his verbis *Procuratores legitimè conſtituti cum generali mandato ad eligendum ab ijs qui legitimè impediti ſunt non excluduntur, dummodò non habeant ſpeciale mandatum de eligenda certa perſona, quia tunc vota non poſſet eſſe ſecreta, prout in hoc decreto.*

Tertiò limitanda eſt concluſio vt ſi prius

SVMMARIVM.

1 *Triplici iure poſſunt habere vocem in electioni bus Regulares.*

2 *Prouinciales, & Cuſtodes non poſſunt renunciare voci actiuæ quæ eis competit ex officio.*

Aliàs peccant mortaliter.

3 *Idem dic de Prælatis conuentualibus & Diſcretis.*

Clericus non poteſt renunciare illis, quæ concernunt priuilegium clericale.

4 *Quilibet priuatus poteſt renunciare voci ſuæ.*

5 *Niſi per hoc notabiliter eius fama conſeneſceret.*

6 *Vel Religio notabile detrimentum pateretur.*

7 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, nec inducitur per verba vrbanitatis.*

8 *An qui renunciauit voci actiuæ poſſit eam reaſſumere?*

1 QVi voce actiua gaudent in electionibus Religioſorum in triplici differentia ſe habent: Primò namq; nonnulli electionibus actiuè interſunt iure Regulari vt ſunt apud Minores S. Franciſci Prouinciales, & Cuſtodes in electione Miniſtri Generalis, qui ex vi Regulæ eumdem Generalem eligere tenentur.

Secundò alij ad electionem celebrandam actiuè conueniunt ex officio publico vt ſunt Guardiani Priores, Abbates, & Diſcreti in electionibus Capituli Prouincialis. Tertiò deniq; alij interſunt ratione iuris priuati, id eſt ſpecialis fraternitatis vt ſunt fratres in electione Diſcreti localis.

2 Modò qui regulari iure tenentur electioni accedere, non poſſunt voci ſuę renunciare & ſi renunciant mortale flagitium perpetrant. Prior pars huius aſſertionis ex eo maximè patet, quia ſtatutis pro bono publico principaliter factis, renunciari non poteſt; vt latè probant Panor. *in c. in geneſi nu. 10. de elect.* & Felin. *in c. ſi diligenti nu. 19. de for. compet.* Et latè Farinac. qui multos cumulat. *de carcer. & carcerat. q. 27. num. 84.* Poſterior verò pars probatur ex regula c. 8. vbi habetur Miniſtros Prouinciales & Cuſtodes teneri eligere Miniſtrum Generalem, vt declarabitur *dub. 5 1.* Sed *in Clem. Exiui. de verb ſignif.* exponitur hoc verbum *tenentur* vim præceptiuam præ ſe ferre in Regula minorum. Ergo inobedientes grauiter peccant.

3 Qui verò ex officio ius actiuæ vocis habent ad electionem celebrandam, nequeunt illi renunciare, cum tale ius eis ſuffragetur non in fauorem proprium, ſed in fauorem officij, ſicuti non poteſt clericus renunciare illis, quæ concernunt priuilegium clericale iuxtà notata *in d. c. ſi diligenti & c. ſignificaſti de for. compet. & in c. contingit. de ſent. excomm.* Felin. *vbi ſupra num. 17.* Rota *deciſ. 269. in fin. p. 2. in recent. & deciſ. 441. num. 8. coram Greg. XV.* Hinc dixit Decian. *conſ. 19. num. 60* relatus à Tuſch. *lit. R concl. 171. num. 11. Iuri Prælationis non poſſe quempiam renunciare, inconſulto eo, qui Prælationem conceſſit, & dignitatem.*

4 Qui deniq; ſpecialis fraternitatis iure habẽt ſuffragium ferre in electionibus, poſſunt huiuſmodi iuri renunciare, quia quilibet poteſt renunciare fauori proprio *l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. c. cum acceſſiſſent de conſt. & c. ad Apoſtolicam. de reg.* Bald. *in c. cum omnes num. 24. de conſt* Panorm. *in c. in geneſi. nu. 10. de elect.* Felin. *vbi ſupra numer. 1.* Angel. *tit. electio num. 19.* Armil. *eod. tit. num. 20.* Tuſch. *lit. R concl. 170. per totam* Rota. *deciſ. 265. nu. 3. p. 1. in recent.*

5 Hæc vltima concluſio dupliciter eſt limitanda: primò vt non procedat, vbi ex tali renunciatione fama renunciantis non leue detrimentum pateretur: & hoc eſt certum apud

6 omnes. Secundò niſi illa renunciatio cædat in damnum Religionis vel prouinciæ ſiuè Monaſterij, de cuius electione agitur, vt notat Panor. *in c. quiapropter num. 4. de elect.* communiter receptus dicens *Illi qui nolunt intereſſe, non debent compelli, niſi Eccleſiæ interſit, nam pro intereſſe Eccleſiæ poterunt compelli.* Tũc autem in detrimentum Religionis cedere diceretur talis renunciatio, vbi v. g. ſi fratres obſeruantiæ Regularis cultores ab eligendo ſe abdicarent, poteſtas eligendi penes alios laxioris diſciplinæ amatores, & ſequaces remaneret. Vel ſi ex defectu illius vocis electio dirigenda eſſet in indignum, ſeu in dignum quidem; ſed non in notabiliter digniorem, qui fuiſſet electus, ſi præfatus renũcians ſuffragium tuliſſet, & huiuſmodi &c. Hinc Silueſt. *tit. conſenſus q. 3. in fin. & tit. electio 1. q. 5. dict. 5. Et ſic malè faciunt qui permittunt eligi indignos vel inſufficientes, renunciantes voci ſuæ, ne notentur, vel alio humano reſpectu: Et poſſet faciliter hic eſſe peccatum mortale. Grauitas verò, vel leuitas huius culpæ metienda eſt ex leniori, vel grauiori detrimento prædicto.*

Hanc concluſionem ſic limitatam ſuſtinent etiam Tabien. *tit. electio. 1. num. 12.* Rodriq; *tom. 2. q. 53. art. 10.* Manual *pralat. tom.*
7 *2. q. 23. art. 6. concl. 3.*

ſet haberi electio, & electores inter ſe diſſentirent de loco, vbi nam eſſet habēda electio? Reſpondeo hanc cōtrouerſiam ſorte eſſe dirimendam, vel alijs ſimilibus modis, de quibus pet Bellamet. & alios *in cap. & temporis 16. q. 1.* Quamuis enim electio non ſit celebranda per ſortes, vt infra mōſtrabitur *dub. 27.* attamen aliud eſt dicendū de loco, prout multis allegatis benè annotauit Gratian. *diſcept. forenſ. c. 655. num. 40. in fin. & 43.*

4 Secundò diſcrepant An electio celebrata in loco non conſueto teneat? Hoſt. quem refert, & approbat Anchar. *in d. c. cum terra* negatiuam partem ſuſtinent. At Panor. *ibid.* Dec. & Paul. *de Eleaz. vbi ſup.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 23.* affirmatiuam tuentur. Et egomet his libenter adhæreo, quia locus non eſt de ſubſtantia electionis, prout ipſemet Anchar. fatetur, nec locus ſanctificat hominem *c. non loca diſt. 40.* *Malè tamen faciunt* (ſubdit Panorm.) *Electores peruertendo conſuetudinem.*

5 Tertiò diſcrepant an valeat electio in loco interdicto habita? Archid. *in d. c. in nomine diſt. 23.* negatiuè reſpondet. At Hug. Vercell. quem refert, & ſequitur Ioan. And. Bal. Ant. à Butr. Panor. & idem Anchar. *in cap. 1. num. 8. de poſtul. prælat.* Dec. *vbi ſup.* Biax. *in ſuo direct. elect. p. 1. cap. 19.* Tabien. Angel. Silueſt. Manual. prælat. & communiter omnes contrarium aſſerunt: à qua communi opinione reuera non eſt recedendum, cum optimo fundamento nitatur. Electio enim non eſt Sacramentum ſed quædam obligatio, ſeu contractus; ſed per interdictum ſolùm ſuſpenduntur diuina, & Eccleſiaſtica Sacramenta *c. fin. de ſent. excom. in 6.* Ergo non ſuſpenditur electio.

6 Nec obſtat celebrationem electionis Summi Pontificis arceri à loco interdicto per *c. vbi periculum §. porrò de elect. in 6.* Nam illud eſt ſpeciale in electione Papæ, vt omnes concedunt: Et dato etiam non eſſe ſpeciale in electione Papæ, ibi non dicitur illa electio per hoc nulla, atque adeò iure optimo ſuum valorem non amittit, vt notant ibidem gloſ. Ioan. And. Panor. & Anchar. *vbi ſup.*

DVBIVM XVII.

Quando ſit celebranda electio?

SVMMARIVM.

1 *Varium tempus eſt à iure ſtatutum electionibus, ſecundum earum varios actus.*
2 *Religioſis non currit tempus à iure ſtatutum ſuper electiones.*
3. *Generi derogatur per ſpeciem.*
4 *An ſit valida conſtitutio Capuccinorum quæ corrigit ius commune circa tempus prouiſionis Guardianorum?*
5 *An electio, & confirmatio poſsint celebrari diebus feſtis?*
In extraiudicialibus iuramentum etiam die feſto interpoſitum, valet.
Contractus die feſto facti tenent, licèt fieri prohibeantur.

1 CIRCA hoc iura ſanxerūt multa vt v.g. ſtatuerunt temporis terminum electionibus poſt obitum prædeceſſoris: Item ſtatuerunt temporis ſpacium electoribus ad præſentandam electionem electo. Item conſtituerunt certos menſes electo, intra quos præſtet conſenſum electioni. Item determinarunt tale tempus ad effectum impetrandæ confirmationis eiuſdem electionis, & huiuſmodi alia, &c. vt patet ex *c. bonæ 2. c. ne pro defectu de elect. c. quam ſit c. cupientes, & c. ſi compromiſſarius eod. tit. in 6. cum ibi notatis DD.* At quia hæc omnia modificata ſunt quò ad Regulares Mendicantes ſpectat, & qui eorum priuilegijs perfruuntur. Idcircò omitto breuitatis gratia explanationem eorum omnium, & eò magis, quo in ſequenti parte huius tractatus ea à me dilucidanda ſint, quæ de ſingulorum Prælatorum electionibus huc pertinere poſſent, iuxta Pontificum bullas, Conſtitutiones Ordinis præſertim minorum, & eiuſdem conſuetudines quibus deuinciuntur circa tempora dictarum electionum.

2 Quòd autem hæc omnia modificata ſint quò ad Regulares patet Tum quia id teſtantur Rodriq. *tom. 2. q. 53. art. 13.* & Manual. prælat. *tom. 2. q. 113. art. 10.* per priuilegium relatum *in Compend. tit. electio num. 4.* quò Clemens IV. *ſtatuit, ſeu conceſſit, quod in electionibus Generalis, & Prouincialium Miniſtrorum prædicti Ordinis Minorum fratribus, qui debent electionem huiuſmodi celebrare, tempus ſuper hoc à iure ſtatutum non currat, nec ipſi in hac parte iuris huiuſmodi regulis coarctentur.* Et idem priuilegium conceſsit Greg. XI. Ordini Prædicatorum in ſua Bulla *virtute conſpicuo,* edita *anno* 1374. Tum verò in primis quia cum

3

à varijs Summis Pontificibus fuerit ſpecificè præſcriptum tempus, ſecũdum quod ſunt dirigendę electiones cuiuſcumque ferè Ordinis, vt apparet *in clem. exiui de verb. ſignif. in Bulla Pauli III. facta Religioni Capuccinorum & alibi, &c.* propterea hæ ſpeciales Pontificiæ Conſtitutiones ſunt Regularibus attendendæ, & non illæ generales, quia generi derogatur per ſpeciem *cap. generi de reg. iur. in 6. vbi gloſ. & Dyn.*

4 Sed hìc oritur dubium; An ſcilicet valida ſit conſtitutio illa Religionis Capuccinorum quæ habetur in cap. 8. *Mancando, ò morendo alcun Guardiano meſo di ſei Meſi inanzi il Capitolo non ſi faccia altrò Guardiano*, ratio dubitãdi de valore huius cõſtitutionis eſt, quia, cum nec in recitato priuilegio, nec in dicta clemẽtina nec in allegata Bulla Paul. III. nec in Bulla vnionis Leon. X. nec alibi quoad, videre potuerim, Summi Pontifices ſpeciale tempus ſtatuerint. quod illi Religioni attendendum ſit in electione ſeu prouiſione Guardianorum per conſequens non eſt illi recedendum à diſpoſitione iuris cõmunis, nam caſus omiſſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis *l. commodiſſimè cum ibi not. ff. de lib. & poſthum.* Rota *deciſ. 675. num. 2. p. 4. diuerſ.* ſed prædicta conſtitutio de directo militat contra ius commune, quod *in c. ne pro defectu de elect.* ſtatuit vt *vltra tres menſes Cathedralis, vel Regularis Eccleſia Prælato non vacet, infra quos, iuſto impedimento ceſſante, ſi electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate careant ea vice, ac ipſa eligendi poteſtas ad eum, qui proximo præeſſe dinoſcitur, deuoluatur: Is verò ad quem fuerit deuoluta poteſtas Deum præ oculis habens non differat vltra tres menſes, &c.* Ergo prædicta conſtitutio videtur nulla: Conſequentia patet quia nulla Religio valet ſtatuta cõdere contra ius commune, aliàs nulla ſunt, vti probabitur *dub. 108. num. 2. & ſeq.*

Reſpondeo breuiter nullam Religionem poſſe ſtatuere contra ius commune: verum eſſe. Sed quando vel ipſa ſtatuta ſunt confirmata in forma ſpeciali à Sede Apoſtolica, vel ipſa Religio gaudet ſpeciali priuilegio ſtatuendi in aliquo caſu contra ius commune tunc ipſa ſunt valida, vt ex prææallegato dubio 108. patet: Vndè cum, licet Capuccinorum conſtitutiones non ſint confirmatæ in forma ſpeciali, adſit tamen priuilegium ſpeciale conualidans prouiſionem Guardianorum ſecundum ſtatuta Ordinis contra ius commune factam, quod referetur in *d. dub. 108. num. 7.* per conſequens ceſſat propoſita difficultas: Sed eſt firmandum eſſe validam præfatam conſtitutionem.

5 Tandem ad huiuſce dubij plenam ſolutionem videtur poſſe excitari dubiolum. An electiones poſſint celebrari diebus feſtis? Reſpondeo affirmatiuè, cum id nullibi prohibitum inueniatur. Hinc Statuta Sacri Ordinis Cartuſienſis *p. 2. c. 2. nu. 41. fol. 14.* hæc habent, *Sciendum eſt autem quod quamuis electiones diebus feſtis Eccleſiæ, vel Ordinis licitè fieri valeant: aſſignationes tamen terminorum, quæ fiunt per Priores vocatos ad opponendum contra Electionis formam, & perſonam electi, debent cadere in diem non feſtiuam: & die feriali confirmatio ipſa fieri, cum ſit actus iudicialis.* Et licet hìc dicatur confirmationem eſſe habendam die feriali; attamen ſi habeatur etiã in die feſto, profectò nõ vitiabitur ipſa confirmatio; & ratio eſt, quia etiam ſi ſit actus iudicialis confirmatio: tamen in foro iudiciali non ſeruatur iuris ordo à Regularibus, ſicut à ſæcularibus, vti probabitur infra *dub. 122. num. 6.* Maximè verò hoc ſine vlla hæſitatione procedit, quando dicta confirmatio ſit extraiudicialiter, quia & iuramẽtum, & contractus, & omnes actus extraiudiciales prohibentur celebrari die feſto, *capit. cum contingat de iur. iuran. & cap. quamuis de pact. in 6.* & nihilominus facti tenent vt benè tuentur DD. approbati à Rota *deciſ. 1282. num. 4. & ſeqq. coram Card. Seraph.*

DVBIVM XVIIII.

An electiones poſſint fieri nocte.

SVMMARIVM.

1 *Nox, & dies quando propriè incipiant.*
2 *Electiones in quibus ſeruatur* cap. quia propter de elect. *non poſſunt fieri nocte.*
3 *Secus verò dicendum ſi aliqua grauis neceſſitas vrgeat.*
4 *Vel non ſeruetur* d. cap. quia propter.
5 *Caſus in quibus electiones Prouincialis Diffinitorum &c. poſſunt fieri nocte.*
6 *An prouiſio Guardianorum poſſit celebrari nocte à Diffinitorio ſine cauſa.*

1 PER noctẽ ad effectum de quo agimus, intelligimus tempus quod incipit poſt ſignatã Aue Maria quoad vſque videri poteſt lumine artificiali, & durat vſque

vſque ad diem, ideſt vſque ad illud tempus, quo iam albeſcit, quia tunc propriè appellatur dies *c. conſuluit. de offic. iud. del.* & hoc totum iuxtà doctrinam Card. *in c. ſi perfodiens de homic.* Natta *conſ. 469. ex tat decretum num. 6. verſ. idem latius proſequitur* Selua *de benef. p. 3. q. 1 num. 5. verſ. in contrarium facit.* Tiraquel. *de retract. lignag. §. 1. gloſ. 11. num. 2. verſ. cuius rei.* Ripa *de noct. temp. c. 3. num. 52.* & Nauar. *lib. 1. conſ. 8. tit. de elect. in 2. adit.* quidquid aſtruant alij.

2 Senſu quæſtionis ſic explanato, reſpondeo primò electiones, in quibus obſeruatur *c. quia propter de elect.* vetari celebrari nocte nulla per graui cauſa vrgente, quia ibi electiones clandeſtinæ reprobantur Panorm. *in c. 1. num. 18. vt eccl. benef. & in c. 1. num. 2. de clandeſt. deſpons.* Felin. *in c. conſuluit. num. 20. de offic. & poteſt. iud. deleg.* quos ſequuntur Selua *vbi ſup. num. 4. verſ. & illud* Tabien. *tit. electio. num. 8.* Nauar. *vbi ſup.* Ripa *c. 98. num. 4.* Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 15.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 12.* aſſerentes communem idem atteſtare de actibus iudicialibus.

3 Reſpondeo ſecundò electiones prædictas poſſe celebrari de nocte, aliqua neceſsitate per graui vrgente: ita tamen vt adſint tria luminaria, ne in dandis, ſeu conſcribendis ſuffragijs aliquod vitium contingat. Grauis cauſa v.g. erit, ſi per diem maior pars capituli concors non fuerit, & die ſequenti ſit peritura poteſtas eligendi, & ad Superiorem deuoluenda; tunc enim poterit finiri nocte. Hanc concluſionem ſuſtinent Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 22.* Nauar. Rodriq. & Manual. prælat. *vbi ſupra* referentes communem canoniſtarum *in d. cap. quia propter*, & Panorm. Et pro hoc facit. *dict. cap. conſuluit. de offic. iud. deleg.* quod benè comentatur Rota *decis. 131. num. 4. coram Greg. XV.*

4 Reſpondeo tertiò poſſe procedi nocte ad omnes electiones in quibus executioni non demandatur *d. cap. quia propter* etiamſi nulla intercedat neceſsitas; Hæc concluſio patet ex præcitatis DD. in ſuperiori aſſertione, & Ripa *d. c. 98. num. 2.*

5 Ex dictis infertur poſſe in nocte celebrari electionem Prouincialis Minorum, ſi in die finiri non potuit, quia poſt terminum illi ſtatutum à Clem. V. deuoluitur liberè ad Generalem, vt ſuo loco dicetur. Alias verò electiones Diffinitorum, & Cuſtodum nullatenus autumo præſeferre ſufficientem cauſam celebrandi in nocte, niſi fortè talem dixerimus ad euitandam nimis longam celebrationem Comitiorum, vt quando nimis in longum protraheretur multiplicatio Scrutiniorum antequam electorum maior pars in aliquem conſentiret. Et item ſufficiens cauſa celebrandi electionem Diſcreti, eſt imminens celebratio Capituli Prouincialis, quæ non patitur in alterum diem differri.

6 Rodriq. & Manual. prælat. probant valere electiones quæ à Diffinitoribus noctu peraguntur in Diffinitorio ad eligendos Guardianos ex eo quòd in ipſis non ſit attendenda forma *d. c. quia propter*. Sed eorum fundamentum plenè ſublatum eſt *dub. 7. per totum* vbi latè firmauimus eſſe attendendum *d. c. quia propter* in prouiſione Guardianorũ. Et inſuper *dub. 8. num. 8. vſque ad finem num. 10.* concluſum eſt eſſe obſeruandum in eadem prouiſione Concilium Tridentinum ſtatuens vt in electionibus Superiorum Regularium, quò omnia ſine vlla fraude fiant, procedatur per vota ſecreta: Vnde iure meritò contrariam ſententiam tutatur Nauar. *vbi ſup.* & clariùs Ripa *c. 99. in fin.* dicens electionem Guardianorum à Diffinitorio factam nocturno tempore ſine lumine artificiali, vt explicatum eſt, non valere, & aduerſari Tridentinæ Synodo *ſeſſ. 25. c. 6. de reg.* aut enim declaranda, & manifeſtãda erunt ſuffragia: aut fraudi facillimè locus erit, quorũ vtrũq; ſanctæ aduerſatur ſynodo. Et ſi aliquando tales electiones noctu celebrantur, non eſt ex eo quòd in eis non ſeruetur *d. c. quia propter* ſed ob rationem ſupratactam de electionibus Diffinitorum, & Cuſtodum, ad euitandam ſcilicet longiorem protractionem Capituli.

DVBIVM XIX.

An electionis celebrationem debeat præcedere oratio?

SVMMARIVM.

1 *Ante electionem Paſtorum eſt orandum ex decreto Conc. Trid.*
2 *Expoſitio D. Greg. ſuper ea verba* Vnges quem monſtrauero tibi.
3 *Quare Chriſtus diſcipulos elegerit poſt orationem.*
4 *De iure ſpeciali Miſſæ auditio, & ſacra communio præcedunt electionem neceſſariò.*
5 *Secus verò dicendum de iure communi.*
6 *Poteſt tamen aliquando eſſe peccatum propter ſcandalum omittere talia.*
7 *Forma generalis abſolutionis ad electionem.*

Conc.

1 CONC. Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 1. *de reform.* ſtatuit, *vt cum primum Eccleſia vacauerit ſupplicationes, ac preces publicè, priuatimq; habeantur, atq; à Capitulo per Ciuitatem, & diœceſim indicentur, quibus clerus, populusq; bonum à Deo Paſtorem valeat impetrare.* Quod & omnium ferè Religionum Conſtitutiones confirmarunt. Et quidem ſanctiſſimè factum eſt, quandoquidem, vt inquit
2 D. Greg. *lib.* 1. *reg. c.* 16. quærendi ſunt idonei Eccleſiæ Paſtores; ſed niſi Deus demonſtret, non Inuenientur iuxta illud dictum Dei ad Salomonem *Vnges quem moſtrauero tibi.* Orandum ergo vt à Deo demonſtretur. *Quid* (ſubdit tantus Doctor) *hortor Paſtores quærere, cum niſi Deus occultos proferat, nequeant inueniri? Quid enim aliud eſt* Vnges quem monſtrauero tibi? *Tamen ſunt etiam quærendi, quia niſi*
3 *quæſiti diu, minimè demonſtrantur.* Et licèt hæc Diui Greg. procedant ſolùm in electione Paſtorum & Prælatorum, vt inquit Tamẽ Theophilatus *in Luc.* 6. poſt Orationem Chriſtus elegit diſcipulos, vt doceat etiam nos quando quempiam in ſpirituale Miniſterium ſumus ordinaturi cum precibus hoc faciamus, vt Deus reuelet quis idoneus ſit.
4 Biax. *in ſuo direct. de elect. p.* 1. *c.* 24. & *p.* 3. *c.* 13. quem ſequitur Rodriq; *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 1. tenet Miſſæ auditionem, & Sacram communionem neceſſariò præcedere electionem, & allegat Conc. Baſil. de quo dicit haberi *in pragmat. tit. de elect. in §. & cum humana.* At quid-
5 quid ſit de his iuribus, quæ ſunt ſpecialia, licèt id non aduerterit Rodriq; certum eſt de iure communi prædicta non eſſe de ſubſtantia electionis nec ex eorum omiſſione eam viciari *c. cum terra, vbi* Anchar. *nu.* 3. & *c. cum inter* 2. *de elect.* Panor. *in c. tranſmiſſam col. penult. de elect.* & *in c. cum Eccleſia Sutrina vbi quoq;* Ant. à Butr. *num.* 3. *de cau; poſſ. & prop.* Tabien. *tit. electio.* 1. *num.* 20. *In fin.*
6 Benè verum eſt ſi omittantur, electores culpa non vacare grauiori, vel leniori pro qualitate ſcandali indè inſurgentis.
7 Tandem honeſtum ac vtile erit vt Præſes Capituli legitimato capitulo, ac alijs de more ſolito habitis præmittat abſolutionem generalem ad abundantem cautellam; Vnde omnes genua flectentes recitato *Confiteor* ſtãs ipſe poterit vel conſimilium verborum forma dicendo *Miſereatur. &c. Indulgentiam &c. Ego auctoritate mihi commiſſa, & vobis conceſſa quatenus gratiæ, ac priuilegia Ordinis permittũt abſoluo vos ab omni vinculo excommunicationis maioris, vel minoris, ſuſpenſionis, & interdicti, & reſtituo vos ſacroſanctis Sacramentis Eccleſiæ, communioni, & vnitati fidelium. Item eadem auctoritate, Ego diſpenſo vobiſcum ſuper omni irregularitate, ſi quam contraxiſtis, & vos Ordinum, & Officiorum veſtrorum ac omnium actuũ legitimorum executioni habiles reddo; Item eadem auctoritate abſoluo vos ab omnibus delictis, & peccatis veſtris, vt hic & ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti ſitis abſoluti, & omnes congaudeamus in vita æterna. In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti ✠ Amen.*

CAPVT TERTIVM

De electione & poteſtate Scrutatorum, & Compromiſſariorum.

DVBIVM XX.

Qui, & quot Scrutatores eligendi ſint in electione per Scrutinium?

SVMMARIVM.

1 *Scrutatores debent eſſe tres, nec plures, nec pauciores.*
2 *Si vnus ſcrutatorum deficiat, alter eſt eius loco ſubrogandus.*
3 *Scrutatores aſſumendi ſunt ex illis qui ſunt de collegio.*
4 *An poſſint eligi ſcrutatores ex illis qui ſolùm de conſuetudine vocem habent in capitulo?*
5 *Contra decretum irritans non valet conſuetudo.*
6 *Quando communis opinio Doctorum obligationem inducat?*
7 *Vbi incipiant ſubſtantialia formæ electionis per ſcrutinium tradita* in c. quia propter de elect.
8 *An vltra tres ſcrutatores de collegio poſſint aſſumi alij tres extra collegium nu.* 10. & 14. *cum ſeqq.*

Do-

9 *Doctoribus atteſtantibus de receptatione, ſeu de conſuetudine non eſt credendum, quando ab eis illa non probatur. nu. 12. an id procedat ſolum in illis curijs, & foris, in quibus non fuit verſati ipſi Doctores num. 13.*

11 *Non eſt relinquenda communis opinio quando eſt conformis litteræ textus.*

In interpretatione legis ſemper attenditur verborum ſignificatio.

13 *conſuetudo eſt quid facti. Et quod tunc fuit poteſt hodie non eſſe.*

14 *Vtile per inutile non debet vitiari.*

15 *Fallit quando aliquid inducitur pro forma.*

Forma eſt indiuidua.

Forma ſunt ſicut numeri.

RESPONDEO eligendos eſſe tres ſcrutatores de collegio *c. quia propter de elect.* In quibus verbis duo nobis ſubſtantialia innuuntur ſeruanda in electione per ſcrutinium. Primum eſt vt Scrutatores ſint tres, & non plures, nec pauciores. Secundum eſt vt dd. tres ſcrutatores ſint de collegio: Et quouis horum duorum non ſeruato electio eſt nulla ipſo iure propter verba appoſita *in d. c. quia propter aliàs electio facta non valeat.* vt vberrimè explicatum eſt *dub. 3.* per totum.

1 Quò igitur ad primum attinet, quòd ſcilicet debeant eſſe tres ſcrutatores & non plures, nec pauciores alias electio facta non valeat, eſt communis, & indubitata ſententia Panor. *in d. c. quia propter num. 7.* Imol. *num. 4.* Bald. *num. 31.* Ioan. And. *num. 9. verſ. aſſumantur.* Butr. *num. 22. verſ. dicuntur ſex* & Hoſtien. *num. 17. & 41.* dicit hoc tenendum eſſe Card. *num. 3. q. 12.* Anchar. *col. 1. in fin.* Goffred. *in ſum. tit. de elect. num. 7.* Hoſtien. *in ſum. §. qualiter facienda verſ. ſed verba Conc.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 23.* vbi de communi. Bertrand. *conſ. 187. num. 1.* vbi quoq; de communi, & quod ab hac opinione non ſit recedendum in conſulendo, neq; in iudicando. Rebuff. *ſuper concord. in tit. de regul. ad Prælat. nomin. faciend. §. vlt. verb. formam verſ.* vbi de communi. Franc. Marc. *q. 1201.* vbi pariter de communi. Io. de Friburg. *in ſum. tit. de elect. q. 7. ibi: verſ. eſſe tenentur.* Silueſt. *tit. electio num. 12. verſ. tertium* de communi. Angel. *eod. tit. num. 16.* Tabien. *eod. tit. 13. num. 20. verſ. 2. quod* Roſell. *eod. tit. 2. & 5. verſ. quot ſunt formæ.* Azor *p. 1. lib. 3. c. 14. q. 11.* Rodriq; *in ſum. c. 2. de elect. col. 3.* vbi de communi. *num. 102.* Lodoch. Lorich. *in theſauro vtriuſque theologiæ verb. electio in forma prima.* [illegible]

ſcrutinij. verſ. ſ. ubi ipſi eligunt. Et ratio huius ſententiæ eſt quod tres facilius conueniunt, & fideliùs negotium tractent Hoſtien. *in ſum.* Biax. Butr. & Bertrand. *locis iam allegatis &*
1 tandem in terminis Prælatorum Regularium hæc communis opinio fuit firmata in Rota *in Meten. monaſterij Luna 5. Iulij 1621. coram R. P. D. Coccino Decano. & in Treueren. Abbatiæ*
2 *S. Maximini merc. 20. Nouembris. 1624. coram eodem.* Hinc ſi vnus, vel alter ex ſcrutatoribus deficiat ob mortem, vel aduerſam valetudinem, alter loco eius erit ſubrogandus. Innoc. Ioan. And. & Panor. *in d. c. quia propter* Biax. *vbi ſupra* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4 de elect. num. 210* & Rodriq. *tom. 2. q. 51. art. 3. in fin.*

3 Quò verò ad ſecundum ſubſtantiale ſpectat quòd ſcilicet dd. tres ſcrutatores debeant eſſe de collegio eligentium, aliàs electio ſit nulla, eſt pariter communis opinio. Panor. *in d. c. quia propter num. 13. verſ. quartum ſubſtantiale.* Imol. *num. 8.* vbi de communi Ioan. And. *num. 11.* Butr. *num. 22. verſ. dicitur ſeptimò.* Hoſtien. *num. 25. & 43.* Card. *num. 3. q. 12.* Compoſt. *num. 5. in fin. verſ. de colleg.* Anchar. *col. 2. verſ. circa hoc.* Goffred. *in ſum. de elect. num. 7.* Hoſtien. *in ſum. eod. tit. §. qualiter facienda col. 4. verſ. de collegio.* Roman. *conſ. 412. num. 12.* vbi de communi Rebuff. *vbi ſupra verſ. quartò requiritur* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 24.* Marc. *d. q. 1201. in fin.* Silueſt. Angel. Io. de Friburg. Tabien. Roſell. Azor. Lodoch. Lorich. *vbi ſupra.* Et ratio huius dicti eſt, quia præſumitur eos qui ſunt de collegio fideliùs tractaturos electionem: nec eſt honeſtum, vt qui ſunt extra collegium ſciant conſcientiam illorum de collegio Hoſtien. Imol. Biax. Rebuff. Cuch. *num. 198. in fin.* & Rota *vbi ſup.* & præſertim *in d. Meten. Monaſterij* vbi ſubdunt Domini de mente Specul. *de elect. §. primo num. 12.* Card. *in d. c. quia pro-*
4 *pter q. 12.* tutius eſſe vt dd. tres ſcrutatores eligantur ex illis electoribus qui de iure, & non de conſuetudine ſolum, vocem habent in capitulo.

5 Neq; contra hæc duo ſubſtantialia valet allegari conſuetudo, quia contra diſpoſitionem hominem decretum irritans non poteſt allegari conſuetudo vt latè probatum eſt *dub. 3. num. 9.*

6 Quòd ſi dicatur hîc non agi de conſuetudine inducenda contra ius ſed contra communem opinionem Doctorum? Reſpondeo hoc falſum eſſe, nam agitur de conſuetudine inducenda contra diſpoſitionem *d. c. quia propter.* & non contra communem opinionem DD. quod patet ex eo quia ſcrutatores debent

eſſe

eſſe tres, & de collegio eligentium iuxta diſpoſitionē ipſius *c. quia propter*, iuxta quòd illud interpretātur communiter DD. Leges. n. humanæ admittunt doctrinalem interpretationem, quæ licèt per ſe non inducat obligationem, quia non habet poteſtatem inducendi legem Suar. *de legib. lib. 6. c. 1. num. 5.* tamen ſecus eſt dicendum quando communis opinio conuenit in interpretatione quia tunc facit humanam certitudinem, & inducit obligationem ſeruandi legem, & ducendi illam in praxi iuxta communē interpretationem Suar. *vbi ſupra verſ. de hac igitur interpretatione* Rota *in d. Meten. §. neq; dicatur quod hic. & in d. Treueren. §. neq; prædictis reſiſtit.*

7 Sed obijcies opinionem gloſ. *in d. c. quia propter verb. ſanior in fin.* Vincentij Tancredi Abbat. antiq. *nu. 17.* Mandagot. *de elect. c. 23. verb. irritari.* aſſerentium ſubſtantialia formę *c. quia propter* non incipere à verbis illis *aſſumantur tres de collegio*; ſed à verbis immediatè ſequentibus *qui vota cunctorum ſecretò, & ſigillatim diligenter exquirant &c.*

8 Item obijcies in Curia confirmatam fuiſſe electionem Abbatis Tullen. licet in ea fuiſſent electi ſex ſcrutatores, tres de collegio, & tres extra collegium prout referunt Mandagot. & Boer. *ibid. lit. S.* Menoch. *conſ. 63. num. 37.* Card. *in d. c. quia propter nu. 13. q. 12. verſ. & iuxta Mandagotum.*

9 Et deniq; obijcies hanc opinionem contrariam eſſe in curia receptam ex teſtimonio Hoſtien. *in ſum. de elect. §. qualiter facienda col. 4. verſ. aſſumantur.* Goffred. *in fin. nume. 7.* Io. de Friburg. *in ſum. tit. de elect. q. 7. colum. 4. verſ. aſſumantur* Ioan. And. *verſ. aſſumantur.* ſic de poſtea & ipſi tenent opinionem quam ego ſequor cum communi.

10 Reſpondeo ad primam obiectionem omnes ſere illos DD. Doctores opinionem contrariam moueri ex illa confirmatione electionis Abbatis Tullen. & idcircò nihil valet prima nec ſecunda obiectio, nam vt rectè ait Rota *in d. Meten. & in d. Treueren.* illa electio potuit confirmari per Summum Pontificem ex gratia, non autem ex eo quòd Pontifex cenſuerit illam electionem validam. 11 Item reſpondeo quoq; ſecundo ad primam obiectionem, non eſſe relinquendam communem licèt illi pauci DD. diſſentiant, quia communis eſt conformis literę textus ibi *aſſumantur tres de collegio* vt aduertunt omnes DD. quos pro noſtra opinione ſupra citauimus, nam in interpretatione legis ſemper eſt attendenda verborum proprietas, id eſt verborum ſignificatio *l. 1. §. ſi is qui nauem,* *ff. de exercit. act. l. preſpexit. ff. qui & à quibus c. 2. §. ſed neq; de transl. epiſc.* eleganter Suar. *de legib. lib. 6. c. 1. numer. 5.* & Rota *in d. Meten. §. neq; dicatur in fin.*

12 Ad tertiam obiectionem reſpondeo non probari illam opinionem eſſe in curia receptam, & ideò merito corruit obiectio, quia non eſt credendum DD. de receptatione atteſtantibus pro vt nec creditur de conſuetudine fidem facienti Nauar. relatus & approbatus à Suar. *tom. 3. diſp. 82. ſect. 1. col. 3. poſt medium.* Rota *decıſ. 274. num. 5. coram Greg. XV.* & aliæ quam plurimę deciſiones ibidem cumulatę per Beltraminum in additionibus, vbi & ſi addat id procedere ſolùm in illis curijs & foris in quibus non ſunt verſati dd. DD. atteſtantes; ſed ſecus eſſe in illis in quibus ſunt verſati ſecundum diſtinctionem traditam à Surd. *conſ. 74. num. 14* poſt Gabriel. *de probat. concl. 4. num. 2.* Attamen *in d. Treueren. Abbatia* dicitur à Reuerendiſſimo Decano ſuo tempore ſemper Rotam reprobaſſe
13 opinionem illorum qui tenent credendum eſſe Doctori de conſuetudine teſtanti, quando eſt verſatus in illo foro. Et ratio eſt quia conſuetudo eſt quid facti, & quod tunc fuit poteſt hodie non eſſe.

Sed dices eſtò aſſumendi ſint neceſſariò
14 tres ſcrutatores de collegio hoc tamen non obſtante, poterit defendi illam electionem Abbatis Tullen. iuridicè, & non ex gratia fuiſſe cōfirmatam per Sedem Apoſtolicam, quia cum interuenerint tres ſcrutatores de collegio prout poſtulat diſpoſitio *d. cap. quia propter* non potuit vitiari electio, ſi alij tres extra collegium fuerint adhibiti quia vtile per inutile non vitiatur *c. vtile de reg. iur.*

Reſpondeo iſtam regulam iuris, *vtile ſci-*
15 *licet per inutile vitiari*, habere locum in diuiduis. Rota *decıſ. 649. num. 4. p. 2. in recent.* fallere verò in indiuiduis, quia tunc vtile per inutile vitiatur. Rota *decıſ. 552. num. 10. & decıſ. 135. num. 9. p. 1. decıſ. 631. num. 7. p. 2. in recent.* Et per conſequens vitiatur vtile per inutile, quando aliquid inducitur pro forma ſubſtantiali, prout eſt in caſu noſtro, vbi pro forma inductum eſt, vt tres ſcrutatores tantùm de collegio eligantur, vt probatum eſt ſupra. Conſequentia patet, quia forma eſt indiuidua, formas namque dicimus eſſe ſicut numeri, quia binarium additum ternario variat formam. Ergo tunc vtile per inutile vitiatur; quando aliquid inducitur pro forma. Dec. *conſ. 581. num. 5.* Mandos *de communi reg. 27. q. 24. num. 10.* Macien. *in l. 1. tit. 4. lib. 5. gloſ. 4. num. 9.* Becc. *conſ. 12. num. 30.*

Gug

*Gutierez.qq.can.lib.2.cap.15.num.114.*Rota *deciſ.471.num.9.par.1.*& in terminis electionis Roman.*conſ.66.nu.2. vſque ad fin.*

DVBIVM XXI.

Qui & quot eligendi ſint Compromiſſarij in electione celebranda per Compromiſſum?

S V M M A R I V M.

1 *Tot Compromiſſarij poßunt eligi quot placent, Siuè ſint de collegio, ſiuè non.*
2 *Poſſunt eligi à collegio per ſe vel per alium.*
3 *Compromiſſum abſolutum non poteſt fieri aliquo de capitulo diſſentiente.*
In re communi potior eſt condicio prohibentis.
4 *Compromiſſum limitatum poteſt fieri aliquo de capitulo diſſentiente.*
5 *Captioſi oppoſitores non audiendi.*
6 *Poteſtas eligendi data Compromiſſarijs fauore ipſorum non poteſt reuocari etiam re integra.*
7 *Data verò fauore Eccleſiæ poteſt reuocari re integra.*
8 *In dubio non præſumitur gratia vel donatio.*
9 *Compromiſſarij in electione per compromiſſum limitatum poßunt mutari quando iterandum eſt ſcrutinium.*
10 *Compromißum non poteſt reuocari etiam re integra à minori parte capituli.*
11 *Etiamſi aliquo infamia laborarent.*
12 *An laici poßint aſſumi in Compromiſſarios?*

1 ELIGENDI ſunt aliqui viri idonei: ſic enim habet tex. c. *quia propter de elect. Vel ſaltem aliquibus viris idoneis committatur eligendi poteſtas, qui Eccleſiæ, viduatæ prouideant, &c.* Vnde ſiuè ab vniuerſitate compromittatur in vnum, vel duos, ſiue plures ſecundum numerum ſibi gratum: hoc non refert *c. in cauſis vbi* Panor. *nu.2. iuncto c. cum in iure, & c. cum dilectus vbi* Ant. à Butr. *num.2. de elect.* Siuè ſint de collegio, ſiuè non Gloſ. *in d. c. quia propter verb. viris.* Panorm. *in c. cauſam quæ vbi* quoq; Ant. à Butr. *num.3. de elect.* per illum textum, & per *c. cum inter de elect.* & idem Ant. à Butr. poſt Imol. *num.9. in c. quia propter num.36. de elect.* Silueſt. *tit. electio 2. q.15. num.18.* Biax. *in direct. elect. p.3. c.17.* Marc. *q.1206. p.1.* & aperte ſupponit Rota *in meten. Monaſterij 5. Iulij*
2 *1621. coram R. P. D. Coccino Decano §. penult.* Immo addit Panorm. *in d. c. in cauſis num.2.* cui nemo contradicit, poſſe capitulum eligere compromiſſarios non ſolùm immediatè, ſed etiam mediatè, ideſt non ſolùm poſſe capitulum per ſe committere perſonis certis poteſtatem eligēdi; ſed etiam poſſe aliquos eligere per quos eligantur Compromiſſarij, qui habeant poſtmodum eligere vice capituli. Et hæc hucuſque dicta videntur certa: Sed meritò vertitur in dubium. An poſſit compromitti electio aliquo de capitulo diſſentiente?

3 Negatiuam ſententiam nulla diſtinctione habita amplexati ſunt Panorm. *in c. ſcriptum nu.3. in c. VVitonienſis num.4. in c. in cauſis num.3. in c. quia propter §. vel ſaltem num.6. de elect. & in c. conſtitutus num.6. vbi quoque* Franch. *de appell.* Ant. à Butr. *in d. c. quia propter num.40. de elect.* Biax. *in ſuo direct. elect. p.3. c.20. num.1.* Felin. *in c. cum omnes num.18. in fin. verſ. decimo quartò fallit de conſtit.* Lambert. *de iur. patr. lib.2. p.2. q.2. art.17.* Marc. *q.1206. par.1.* Silueſt. *tit. electio 2. q.15. in fin.* Cuch. *inſtit. maior. lib.4. tit. de elect. num.36.* & alij. Ratio horum Doctorum eſt quia tollitur vox ab electoribus, & præiudicatur cuilibet eorum ſingulariter ex tranſlatione poteſtatis eligendi ab eis in compromiſſarios: Vnde in re communi potior eſt cōdicio prohibentis *c. in re iuncta gloſ. in fig. caſus de reg. iur. in 6.*

4 At Lap. Gemin. & Franch. *in c. cum expediat de elect. in 6.* quos approbat Ioan. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes num.41. in fin. de conſt. in repet.* Roſſell. Angel. *tit. electio nu.27.* Tabien. *eod. tit. 2. num.31.* & alij ſuperiorem ſententiam concedunt in compromiſſo ſimpliciter facto; ſed negant in compromiſſo limitato, hoc eſt quando compromittitur in aliquos hac tamen limitatione, vt votis ſingulorum ſecretò perſcrutatis eligant eum in quem maior pars capituli conſenſerit, vt fuſius explicatum eſt *dub. 2. num.8.* Tunc enim, aiunt hi DD. poterit per maiorem partem ſic compromitti alijs contradicētibus, & ratio eſt, quia nemini fit præiudicium; nam quilibet retinet vocem ſuam, & quem vult, nominat: Et hanc limitationem cenſeo verā, niſi quis
5 opponeret aliquod rationabile ipſis promouendis in compromiſſarios, vt benè aduertit Panorm. *in d. c. in geneſi nu.9. in fin. de elect.* Ex quo manifeſtè apparet non obeſſe eos, qui irrationabiliter, modò huic, modò illi fratri in compromiſſarium promouendo opponunt.

Secun-

in omnibus quæ agenda remanent circa illam *cap. Eccleſia. 2. de elect.* & poſt Albert. & Archid. quos refert, tenet Silueſt. *tit. electio. 1. q. 5. dict. 5.*

7 Tandem notandum eſt pro limitatione huius ſecundæ concluſionis, quæ verſatur circa non venientes, quòd licèt Superior in rigore poſſit ad electioné cum præſentibus procedere abſentes vocatos vltra terminum conuocationis non expectando Panor. *in clem. vt bi. num. 11. de at. & qualit.* Innoc. Bart. & Tãcr. relati à Bertach. *in ſuo repert. verb. electio num. 57.* Attamen expectandi ſunt abſentes ſi ipſi notabilem partem collegij conſtituerent, & aliqua cauſa neceſſaria, vel ſaltem probabili, vt puta imbre detinerẽtur, & Superior pro certo haberet eos nõ lõgè abeſſe, nec aliqua graui neceſſitate ad electioné cõpelleretur Panor. *in c. cum nobis nu. 9. de elect.* Cuch. *vbi ſupra num. 83.* Rota *deciſ. 288. num. 3. coram Card. Mantich.* Et ſi ipſe Superior vel Capitulum dicat reexpectandos eſſe, tunc præſentes non poſſunt recedere non finita electione. Et ſi recedent, habebuntur ac ſi de capitulo non eſſent Innoc. Hoſt. Butr. & Rota *in firm. Parochialis 6. Martij. 1592. corã Card. Pamphilio,* quos omnes refert & ſequitur Mareſcot. *lib. 1. var. reſol. c. 52. num. 31.* Immò ipſe actus electionis eſſet nullus, ſi præſentes duas partes non conſtituerent, etiamſi maior pars illorum præſentium conſentiret in aliquem vt latè explicatum eſt dub. 10. *numer. 11.*

DVBIVM XIV.

An elector abſens valeat exprimere votum ſuum per litteras vel Procuratorem inſtituere qui eius nomine ſuffragium in electione ferat?

SVMMARIVM.

1 *Quare elector abſens non valeat exprimere votum ſuum per litteras.*

2 *Quando, & quomodo Procuratorem inſtituere valeat elector abſens & ſeq.*

3 *An liceat inſtituere Procuratorem qui non ſit de capitulo?*

4 *An qui inſtituit Procuratorem cum ſpeciali, mandato cenſeatur exprimere votum ante ſcrutinium, ſicut qui exprimit per litteras.*

5 *Procurator inſtituendus debet eſſe in ſacris, niſi conſuetudo ſuadeat contrarium.*

6 *Laici, & clerici Capucini nondum ſacris initiati poſſunt intereſſe electionibus.*

7 *Procurator habens duas voces tenetur vni, & eidem vtramq; dare.*

8 *Secus vbi occurrerent ei plures æqualis meriti.*

9 *Elector abſens non poteſt dare ſpeciale mandatum Procuratori ſuo.*

10 *Quomodo intelligendum.* In electionibus nõ poſſe ſuppleri vota abſentium.

11 *Apud Ordines Prædicatorum & Capuccinorum excluduntur Procuratores ab electionibus.*

12 *In quibus electionibus conſtitutiones antiquæ Capuccinorum admittebant Procuratores.*

13 *Quid importet clauſula* Eligant, vel decidant ſecundum ſuam conſcientiam.

14 *Et quid importet illa alia* Super quo conſcientiam tuam oneramus.

1 AD priorem partem dubij reſpondeo abſenti non licere vllo modo per litteras exprimere votum ſuum eſt tex tus expreſſus *c. ſiquis iuſto. §. fin. de elect.* & tenent communiter DD & præcipuè ferè omnes infra proximè citandi. Et ratio expreſſe adducitur in eodem tex. quia ſcilicet votũ nõ eſt exprimendum ante ſcrutinium; ſed in ipſo ſcrutinio ſecretè & ſigillatim tantumodò. Quæ ratio cum fundetur in diſpoſitione *c. quia propter de elect.* per conſequens actus contrarius eſt ipſo iure nullus, nec conſuetudo contraria aliquid iuuat propter decretum irritans ibidẽ appoſitum vt plenè tradidi *ſupra dub. 3. num. 3. & 9.* Et pro hoc quoq; facit quod infra dicetur *dub. 111. num. 3.*

2 Ad poſteriorem partem dubij reſpondeo electorem abſentem poſſe, ſi vult, committere vocem ſuam vni, vel pluribus inſolidum de ipſo collegio, dummodò tamen iuſto impedimento ipſe detẽtus ſit, ſuper quo ſi opus fuerit fidem faciat proprio iuramento *c. quia propter. §. illud de elect.*

Dixi *vni vel pluribus inſolidum*, quia elector abſens poteſt nedum vnum, ſed & plures conſtituere procuratores ad eligendum, dum tamen cuilibet eorum det poteſtatem inſolidum.

Dixi *de collegio* quia ſi de collegio nemo velit aſſumere vices eiuſdem abſentis; ipſi, nolente Capitulo, non licet extraneum deputa-

Digitized by Google

putare, *c. ſi quis iuſto §. abſens quoq;* vbi Ioan.
And. & Ant. à Butr. *num. 4. de elect. in 6.*

Dixiſſi *opus fuerit*, quia vt notat gloſ. *ibid.*
non multum expedit talis fides, ſed caſu,
quo præſentes ei fidem habere nollent, nec
3 aliter Procuratorem admittere vellent, &
tunc poſtea huiuſmodi iuramento præſtito
de dicto impedimento tenentur eum admit-
tere Panorm. *in c. conſtitutus. de appell.* Felin.
Præpoſit. Silueſt. *inferius citandi.*

Hanc totam aſſertionem ſic explanatam
ſuſtinent gloſ. Innoc. Anchar. & Panorm. *in c.*
quia propter de elect. item Panorm. Præpoſit.
& Franch. *in c. conſtitutus de appellat.* Angel. *verb.*
electio num. 5. Silueſt. *eod. tit. q. 3.* Tabien. *eod.*
tit. 1. num. 7. Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 2. q.*
2. art. Azor. *p. 2. lib. 6. c. 14. q. 7.* Cuch. *inſtit.*
maior. lib. 4. tit. de electione à numer. 224. vſq;
ad 228.

4 Sed contra hæc ſic reſponſa ad vtramque
partem obijcies dictum eſſe in reſponſione
ad priorem partem dubij, rationem propter
quam elector abſens non valet exprimere
votum ſuum per litteras, eam eſſe, quia vo-
tum non eſt exprimendum ante ſcrutinium,
ſed in ipſo actu ſcrutinij. Et poſtea ſtatim in
reſponſione ad poſteriorem partem dubij
conceſſum eſt electorem abſentem poſſe in-
ſtituere Procuratorem cum ſpeciali manda-
to de eligenda certa perſona. Sed ſi hoc ſecũ-
dum eſt licitum electori abſenti: Ergo & il-
lud primum. Vel ſi illud primum eſt illicitũ:
Ergo & hoc ſecundum. Conſequentia patet,
nam ita æquè votum ſuum exprimit ante
ſcrutinium elector abſens inſtituendo Procu-
ratorem cum ſpeciali mandato &c. quàm ſi
illud idem exprimat per litteras.

Nego hanc conſequentiam; nam vt benè
aſſerit gloſ. *in d. c. ſi quis iuſto. verb. exprimen-*
dum quam poſt Anchar. *conſ. 78. ſub num. 2.*
verſ. ſed his non obſtat. & numer. 3. approbat
Rota *in Vallisoletana præeminentiarum 23.*
Ianuarij. 1604. coram Pamphilio. elector ab-
ſens inſtituendo Procuratorem nõ exprimit
votum ſuum, ſed mandatum dat de voto ex-
primendo: vnde illud mandatum certè non
augebit numerum ſuffragiorum, ſi illud idẽ
non fuerit expreſſum à Procuratore in actu
ſcrutinij. Dico igitur aliud eſſe dicere *eligo*
talem: & aliud eſt dicere *do mandatum Titio*
de tali eligendo illud enim primum debet fieri
in ſcrutinio ſecretò, & ſigillatim. At hoc ſe-
cundum fieri poteſt ante ſcrutinium.

5 Quãuis autẽ hæc ſic ſe habeant vt dictum
eſt, tripliciter tamen eadem concluſio eſt li-
mitanda. Primò, vt huiuſmodi Procurator
ſaltem ſubdiaconatus ordine decoretur vt
colligitur ex c. ex eo. § in Eccleſijs de elect. in 6.
clem. vt in. & de ær. & qualit. & Conc. Trid.
ſeſſ. 22. c. 4. de reform. iuxta notata per Azor.
p. 2. lib. 6. vbi ſupra & alios.

6 Ab hac limitatione excipe nonnullas Re-
ligiones apud quas ſicut clerici nondum ſa-
cris initiati, & laici ex conſuetudine, ſtatuto,
ſeu priuilegio valent intereſſe electionibus,
vt benè aduertunt DD. & nos probabimus
inferius dub. *91. per totum.* Ita à fortiori poſ-
ſunt Procuratores inſtitui, & idem de laicis,
& clericis Capuccinis multò magis aſſeren-
dum eſſet iure optimo, ſi admitterentur di-
cti Procuratores in ea Religione, quia non ſo
lum ex antiqua conſuetudine ſed etiam ex
Pontificia declaratione, & conceſsione Pij
V. electionibus interſunt, prout in præalle-
gato dubio referam.

Secundò limitanda eſt dicta concluſio vt
7 non poſsit præfatus Procurator de collegio
ſimpliciter conſtitutus eligere vnum ſuo, &
alium procuratorio nomine, quia nihil vale-
ret; ſed tenetur ad eum accedere nomine il-
lius, ad quem adſtringitur nomine proprio
d. c. ſi quis iuſto § . porrò vbi Archid. Panorm.
in c. cum olim de re iud. & in c. conſtitutus num.
8. de appell. Felin. & Dec. *in c. quamuis de offic.*
deleg. Angel. Tabien. Silueſt. *vbi ſup.* & Toloſ.
in tit. de elect. cap. 6. num. 11. Cuch. *vbi ſupra*
num. 229.

Ab hac ſecunda limitatione excipe quo-
8 que duos caſus; primus eſt, vbi merita duo-
rum vel trium adeò eſſent æqualia, vt diſcerni
non poſſet ab electoribus, quis eorum me-
lior, & idoneior cæteris eſſet Molin. *de hiſp.*
primog. lib. 2. c. 5. num. 52. & 53. Gutierez. *qq.*
can. c. 11. num. 9. Secundus caſus eſt, vbi de
aliquo certo denominando dominus ſpecia-
le mandatũ dederit Procuratori: tunc enim
in illum eius, & in alium ſuo nomine licitè
poterit conſentire *d. §. porrò,* & omnes DD.
in aſſertione citati. Et licèt hic ſecundus
9 caſus exceptus ita verè ſit de iure antiquo;
at nunc de iure nouo aliter dicendum vide-
tur poſt Conc. Trident. diſtrictè præcipiens,
vt electiones Regularium per vota ſecreta
celebrẽtur; & ita apertè cenſuit Sacra Cong.
teſte Garc. de benef. *p. 5. cap. 4. num. 200.* his
verbis *Procuratores legitimè conſtituti cum ge-*
nerali mandato ad eligendum ab ijs qui legitimè
impediti ſunt non excluduntur, dummodò non ha-
beant ſpeciale mandatum de eligenda certa per-
ſona, quia tunc votum non poſſet eſſe ſecretum,
prout in hoc decreto.

Tertiò limitanda eſt concluſio vt ſi prius

SVMMARIVM.

1 *Triplici iure poſſunt habere vocem in electioni-bus Regulares.*

2 *Prouinciales, & Custodes non poſſunt renun-ciare voci actiuæ quæ ijs competit ex officio.*

Aliàs peccant mortaliter.

3 *Idem dic de Prælatis conuentualibus & Di-ſcretis.*

Clericus non poteſt renunciare illis, quæ con-cernunt priuilegium clericale.

4 *Quilibet priuatus poteſt renunciare voci ſuæ.*

5 *Niſi per hoc notabiliter eius fama conſene-ſceret.*

6 *Vel Religio notabile detrimentum pateretur.*

7 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, nec inducitur per verba vrbanitatis.*

8 *An qui renunciauit voci actiuæ poſſit eam reaſſumere?*

1 QVi voce actiua gaudent in ele-ctionibus Religioſorum in tri-plici differentia ſe habent: Pri-mò namq; nonnulli electioni-bus actiuè interſunt iure Re-gulari vt ſunt apud Minores S. Franciſci Pro-uinciales, & Cuſtodes in electione Miniſtri Generalis, qui ex vi Regulæ eundem Gene-ralem eligere tenentur.

Secundò alij ad electionem celebrandam actiuè conueniunt ex officio publico vt ſunt Guardiani Priores, Abbates, & Diſcreti in electionibus Capituli Prouincialis. Tertiò deniq; alij interſunt ratione iuris priuati, id-eſt ſpecialis fraternitatis vt ſunt fratres in electione Diſcreti localis.

2 Modò qui regulari iure tenentur electio-ni accedere, non poſſunt voci ſuæ renunciare & ſi renunciant mortale flagitium perpe-trant. Prior pars huius aſſertionis ex eo ma-ximè patet; quia ſtatutis pro bono publico principaliter factis, renunciari non poteſt; vt latè probat Panor. *in c. in geneſi nu. 10. de elect.* & Felin. *in c. ſi diligenti nu. 19. de for. com-pet.* Et latè Farinac. qui multos cumulat *de carcer. & carcerat. q. 27. num. 84.* Poſterior verò pars probatur ex regula c. 8. vbi habe-tur Miniſtros Prouinciales & Cuſtodes tene-ri eligere Miniſtrum Generalem, vt declara-bitur *dub. 54.* Sed in *Clem. Exiui. de verb ſignif.* exponitur hoc verbum *tenentur* vim præcep-tiuam præ ſe ferre in Regula minorum. Ergo inobedientes grauiter peccant.

3 Qui verò ex officio ius actiuæ vocis ha-bent ad electionem celebrandam, nequeunt illi renunciare, cum tale ius eis ſuffragetur non in fauorem proprium, ſed in fauorem officij, ſicuti non poteſt clericus renunciare illis, quæ concernunt priuilegium clericale iuxtà notata *in d. c. ſi diligenti & c. ſignificaſti de for. compet. & in c. contingit. de ſent. excomm.* Felin. *vbi ſupra num. 17.* Rota *deciſ. 269. in fin. p. 2. in recent. & deciſ. 441. num. 8. coram Greg. XV.* Hinc dixit Decian. *conſ. 19. num. 60* rela-tus à Tuſch. *lit. R concl. 171. num. 11. Iuri Præ-lationis non poſſe quempiam renunciare, incon-ſulto eo, qui Prælationem conceſſit, & digni-tatem.*

4 Qui deniq; ſpecialis fraternitatis iure ha-bet ſuffragium ferre in electionibus, poſſunt huiuſmodi iuri renunciare, quia quilibet po-teſt renunciare fauori proprio *l. ſi quis in con-ſcribendo C. de pact. c. cum acceſſiſſent de conſt. & c. ad Apoſtolicam. de reg.* Bald. *in c. cum om-nes num. 24. de conſt.* Panorm. *in c. in geneſi, nu. 10. de elect.* Felin. *vbi ſupra numer. 1.* Angel. *tit. electio num. 19.* Armil. *eod. tit. num. 20.* Tuſch. *lit. R concl. 170. per totam* Rota. *deciſ. 265. num. 3. p. 1. in recent.*

5 Hæc vltima conclusio dupliciter eſt limi-tanda: primò vt non procedat, vbi ex tali re-nunciatione fama renunciantis non leue de-trimentum pateretur: & hoc eſt certum apud

6 omnes. Secundò niſi illa renunciatio cedat in damnum Religionis vel prouinciæ ſiuè Monaſterij, de cuius electione agitur, vt no-tat Panor. *in c. quia propter num. 4. de elect.* com-muniter receptus dicens *Illi qui nolunt inte-reſſe, non debent compelli, niſi Eccleſiæ interſit, nam pro intereſſe Eccleſiæ poterunt compelli.* Tūc autem in detrimentum Religionis cedere di-ceretur talis renunciatio, vbi v. g. ſi fratres obſeruantiæ Regularis cultores ab eligendo ſe abdicarent, poteſtas eligendi penes alios laxioris diſciplinæ amatores, & ſequaces re-maneret. Vel ſi ex defectu illius vocis electio dirigenda eſſet in indignum, ſeu in dignum quidem; ſed non in notabiliter digniorem, qui fuiſſet electus, ſi præfatus renūcians ſuf-fragium tuliſſet, & huiuſmodi &c. Hinc Sil-ueſt. *tit. conſenſus q. 3. in fin. & tit. electio 1. q. 5. dict. 5. Et ſic malè faciunt qui permittunt eligi in-digniores vel inſufficientes, renunciantes voci ſuæ, ne notentur, vel alio humano reſpectu? Et poſſet faciliter hic eſſe peccatum mortale. Grauitas ve-rò, vel leuitas huius culpæ metienda eſt ex lenio-ri, vel grauiori detrimento prædicto.*

Hanc concluſionem ſic limitatam ſuſti-nent etiam Tabien. *tit. electio. 1. num. 12.* Ro-driq; *tom. 2. q. 53. art. 10.* Manual *prælat. tom. 2. q. 23. art. 6. concl.*

7 Vltimò circa hanc eamdem conclusionē aduertendum eſt, & alta mente reponēdum, curandum eſſe, vt huiuſmodi renūciatio à renunciante fiat expreſſe, & in loco patenti, vel in ſcriptis per literas ad præcidendam viam innumerabilibus controuerſijs, & litibus, quæ ex natura renunciationis poſſent oriri; ipſa enim eſt ſtricti iuris, & debet intelligi, vt quantò minus dicatur renunciatum, quatenus tamen verba patiuntur; ita vt minus renuncianti noceat, quàm ſit poſſibile. Dec. *conſ.* 379. *num.* 4. Socin. *ſen. conſ.* 38. *num.* 10. *lib.* 3. Burſ. *conſ.* 397. *num.* 44. Hond. *conſ.* 29. *num.* 93. *& ſeqq. lib.* 1. Rota *deciſ.* 669. *in fin. & deciſ.* 782. *nu.* 4. *&* 5. *p.* 2. *in recent.* multos DD. cumulans *& in Bonon. hæreditatis de Armis Luna* 12. *Decembris.* 1622. *coram R. P. D. obſeruandiſſimo meo Merlino circa fin.* Nec renunciatio trahitur ad ea, quæ expreſſa, & ſignificata non ſunt, niſi adſint coniecturæ ad nodum vrgentes Rota *deciſ.* 471. *num.* 5. *p.* 8. *iunct. deciſ.* 383. *num.* 3. *p.* 2. *in recent. & deciſ.* 43. *num.* 5. *coram Coccino*; Vnde in dubio non præſumitur quis renunciare iuri ſuo, & omnis interpretatio admittenda eſt, vt talis præſumptio excludatur. Bal. *l. in c. adhac num.* 11. *de ſeq. poſ. & fruct.* Dec. *conſ.* 308. *num.* 8. Tiraquel. *de retract. lignag.* §. 36. *gloſ.* 2. *nu.* 59. *&* Rota *deciſ.* 636. *num.* 6. *p.* 1. *in recent.* Nec renunciatio inducitur per verba vrbanitatis vt dictum fuit in Rota *d. deciſ.* 636.

8 Sed forſan hic obiter rogabis: An qui renunciauit voci ſuæ poſſit eam reaſſumere? Reſpondet Bald. *in c. licet nu.* 8. *de elect.* affirmatiuè, quia licèt teneat renunciatio, tamē res reddit de facili ad naturam ſui *c. ab exordio. d.* 35. At hoc intelligendum exiſtimo, quādiu Superior eam renunciationem non acceptauerit per ea quę dicta ſunt de voce paſſiua à gloſ. fin. Ioan. Andr. Archid. Gemin. Franch. & Anchar. *in c. licèt de præcri.* in quos ſequuntur Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 32. *nu.* 2. & Moneta *de commut. vltim. volunt. c.* 8. *numer.* 845.

DVBIVM XVI.

In quo loco electio canonica ſit habenda?

S V M M A R I V M.

1 *Electio canonica eſt celebranda in loco conſueto.*

Electiones clandeſtinæ reprobantur.

2 *Vbi ſit celebranda electio, quando nulla ſubeſt conſuetudo?*

3 *Quomodo dirimenda ſit controuerſia orta inter electores de loco electionis?*

4 *Electio habita in loco non conſueto tenet.*

5 *Etiamſi eſſet interdictus.*

6 *Etiamſi eſſet electio Summi Pontificis.*

Locus non ſanctificat hominem, nec eſt de ſubſtantia electionis.

1 IN loco conſueto, dummodò non ſit inhoneſtus, nec clandeſtinus, quia electiones, quæ fiunt in cubiculis per occulta conuenticula reprobantur *cap.* 2. *diſt.* 79. *& cap. quia propter* §. *electiones* vbi gloſ. & Panorm. *num.* 2. *de elect.* Hoſt. *in c. cum terra de elect. & in ſum. tit. de elect. num.* 9. item Panorm. *in c.* 1. *de cland. deſponſ.* Anchar. *in c. vnic. num.* 20. *vt eccl. benefic.* Innoc. *in c. cum inter canonicos num.* 1. *de elect.* Dec. *in cap. adhac in ſecundo num.* 4. *de poſtul. prælat.* Lambert. *de iur. patr. lib.* 2. *par.* 2. *q.* 2. *art.* 7. *num.* 1. Paul. *de Eleaz. in rubr. de elect. num.* 3. *in repet.* Angel. *tit. electio num.* 11. Siluest. *eod. tit.* 1. *q.* 8. Tabien. *eod. tit.* 2. *num.* 9. Manual. prælat. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 9. & itandem in hoc conueniunt omnes; ſed diſcrepant in tribus.

2 Primò vbi ſit celebranda electio, quando nulla ſubeſt conſuetudo certi alicuius loci? Hoſt. *vbi ſup.* Anchar. *in d. c. cum terra*. Lambert. & Tabien. *vbi ſup.* aiunt in quocumque loco, dummodò ſit honeſtus; & Gonzal. *ſup. reg.* 8. *cancell. gloſ.* 62. *num.* 13. concordat, nulla tamen honeſtatis loci mentione habita.

At Panorm. *in d. c. cum terra & c. quod ſicut de elect.* à quo nec diſſentire videtur idem Anchar. *ibid. & in c. quia propter de elect.* Dec. *vbi ſup.* Toloſ. *in tit. de elect. c.* 15. *num.* 2. Marc. *in pluribus. qq. p.* 1. quem ſequitur Marta *in ſuo digeſto nouiſſ. tit. electio. c.* 3. & alij ſuſtinent eſſe celebrandam in Eccleſia, vt apertè habetur *in d. c. quod ſicut de elect.* vel in choro, vel in capitulo illius loci, cui debet præeſſe Prælatus eligendus. Hæc poſterior ſententia mihi magis arridet extra cauſam. Ex cauſa verò priorem etiam approbo, & hoc propter verba *d. c. quod ſicut. Præſertim cum iuxta conſtitutiones canonicas, ſi fieri poteſt, in cathedrali eccleſia electio debeat celebrari.* Eiuſdem ſententiæ eſt Rota *deciſ.* 3. *num.* 1. *tit. de elect. in non.* allegans *c. in nomine domini diſt.* 23. *cap. cum terra, & c. in cauſis de elect. c. quia frequenter & c. conſtitutus de appell.*

3 Sed quid ſi in nullo ex prædictis locis poſſet

ſet haberi electio, & electores inter ſe diſſentirent de loco, vbi nam eſſet habēda electio? Reſpondeo hanc cōtrouerſiam ſorte eſſe dirimendam, vel alijs ſimilibus modis, de quibus per Bellamer. & alios *in cap. & temporis 16. q. 1.* Quamuis enim electio non ſit celebranda per ſortes, vt infra mōſtrabitur *dub. 27.* attamen aliud eſt dicendū de loco, prout multis allegatis benè annotauit Gratian. *diſcept. foreuſ. c. 655. num. 40. in fin. & 43.*

4 Secundò diſcrepant An electio celebrata in loco non conſueto teneat? Hoſt. quem refert, & approbat Anchar. *in d. c. cum terra* negatiuam partem ſuſtinent. At Panor. *ibid.* Dec. & Paul. *de Eleaz. vbi ſup.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 23.* affirmatiuam tucantur. Et egomet his libenter adhæreo, quia locus non eſt de ſubſtantia electionis, prout ipſemet Anchar. fatetur, nec locus ſanctificat hominem *c. non loca diſt. 40. Malè tamen faciunt* (ſubdit Panorm.) *Electores peruertendo conſuetudinem.*

5 Tertiò diſcrepant an valeat electio in loco interdicto habita? Archid. *in d. c. in nomine diſt. 23.* negatiuè reſpondet. At Hug. Vercell. quem refert, & ſequitur Ioan. And. Bal. Ant. à Butr. Panor. & idem Anchar. *in cap. 1. num. 8. de poſtul. prælat.* Dec. *vbi ſup.* Biax. *in ſuo direct. elect. p. 1. cap. 19.* Tabien. Angel. Silueſt. Manual. prælat. & communiter omnes contrarium aſſerunt: à qua communi opinione reuera non eſt recedendum, cum optimo fundamento nitatur. Electio enim non eſt Sacramentum ſed quædam obligatio, ſeu contractus; ſed per interdictum ſolùm ſuſpenduntur diuina, & Eccleſiaſtica Sacramenta *c. fin. de ſent. excom. in 6.* Ergo non ſuſpenditur electio.

6 Nec obſtat celebrationem electionis Summi Pontificis arceri à loco interdicto per *c. vbi periculum §. porrò de elect. in 6.* Nam illud eſt ſpeciale in electione Papæ, vt omnes concedunt. Et dato etiam non eſſe ſpeciale in electione Papæ, ibi non dicitur illa electio per hoc nulla, atque adeò iure optimo ſuum valorem non amittit, vt notant ibidem gloſ. Ioan. And. Panor. & Anchar. *vbi ſup.*

DVBIVM XVII.

Quando ſit celebranda electio?

SVMMARIVM.

1 *Varium tempus eſt à iure ſtatutum electionibus, ſecundum earum varios actus.*

2 *Religioſis non currit tempus à iure ſtatutum ſuper electiones.*

3 *Generi derogatur per ſpeciem.*

4 *An ſit valida conſtitutio Capuccinorum quæ corrigit ius commune circa tempus prouiſionis Guardianorum?*

5 *An electio, & confirmatio poſſint celebrari diebus feſtis?*

In extrajudicialibus iuramentum etiam die feſto interpoſitum, valet.

Contractus die feſto facti tenent, licet fieri prohibeantur.

1 CIRCA hoc iura ſanxerūt multa vt v. g. ſtatuerunt temporis terminum electionibus poſt obitum prædeceſſoris: Item ſtatuerunt temporis ſpacium electoribus ad præſentandam electionem electo. Item conſtituerunt certos menſes electo, intra quos præſtet conſenſum electioni. Item determinarunt tale tempus ad effectum impetrandæ confirmationis eiuſdem electionis, & huiuſmodi alia, &c. vt patet ex *c. bonæ 2. c. ne pro defectu de elect. c. quam ſit c. cupientes, & c. ſi compromiſſarius eod. tit. in 6. cum ibi notatis à DD.* At quia hæc omnia modificata ſunt quò ad Regulares Mendicantes ſpectat, & qui eorum priuilegijs perfruuntur. Idcircò omitto breuitatis gratia explanationem eorum omnium, & eo magis, quo in ſequenti parte hoius tractatus ea à me dilucidanda ſint, quæ de ſingulorum Prælatorum electionibus huc pertinere poſſent, iuxta Pontificum bullas, Conſtitutiones Ordinis præſertim minorum, & eiuſdem conſuetudines quibus deuinciuntur circa tempora dictarum electionum.

2 Quòd autem hæc omnia modificata ſint quo ad Regulares, patet Tum quia id teſtantur Rodriq. *tom. 2. q. 53. art. 13.* & Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 10.* per priuilegium relatum *in Compen. tit. electio num. 4.* quò Clemens IV. *ſtatuit, ſeu conceſſit, quod in electionibus Generalis, & Prouincialium Miniſtrorum prædicti Ordinis Minorum fratribus, qui debent electionem huiuſmodi celebrare, tempus ſuper hoc à iure ſtatutum non currat, nec ipſi habeat per te iuris huiuſmodi regulis coarctentur.* Et idem priuilegium conceſſit Greg. XI. Ordini Prædicatorum in ſua Bulla *virtute conſpicuo*, edi-
3 ta anno 1374. Tum verò in primis quia cum

à varijs Summis Pontificibus fuerit ſpecificè præſcriptum tempus, ſecũdum quod ſunt dirigendę electiones cuiuſcumque ferè Ordinis, vt apparet *in clem. exiui de verb. ſignif. in Bulla Pauli III. facta Religioni Capuccinorum & alibi, &c.* propterea hæ ſpeciales Pontificiæ Constitutiones ſunt Regularibus attendendæ, & non illæ generales, quia generi derogatur per ſpeciem *cap. generi de reg. iur. in 6. vbi gloſ. & Dyn.*

4 Sed hìc oritur dubium; An ſcilicet valida ſit conſtitutio illa Religionis Capuccinorum quæ habetur in cap. 8. *Mancando, ò morendo alcun Guardiano meʒo di ſei Meſi inanʒi il Capitolo non ſi faccia altrò Guardiano*, ratio dubitãdi de valore huius cõſtitutionis eſt, quia, cum nec in recitato priuilegio, nec in dicta clemẽtina nec in allegata Bulla Paul. III. nec in Bulla vnionis Leon. X. nec alibi quoad, videre potuerim, Summi Pontifices ſpeciale tempus ſtatuerint, quod illi Religioni attendendum ſit in electione ſeu prouiſione Guardianorum per conſequens non eſt illi recedendũ à diſpoſitione iuris cõmunis, nam caſus omiſſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis *l. commodiſſimè cum ibi not. ff. de lib. & poſthum.* Rota *deciſ. 675. num. 2. p. 4. diuerſ.* ſed prædicta conſtitutio de directo militat contra ius commune, quod *in c. ne pro defectu de elect.* ſtatuit *vt vltra tres menſes Cathedralis, vel Regularis Eccleſia Prælato non vacet, infra quos, iuſto impedimento ceſſante, ſi electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate careant ea vice, ac ipſa eligendi poteſtas ad eum, qui proximo præeſſe dinoſcitur, deuoluatur: Is verò ad quem fuerit deuoluta poteſtas Deum præ oculis habens non differat vltra tres menſes, &c.* Ergo prædicta conſtitutio videtur nulla: Conſequentia patet quia nulla Religio valet ſtatuta cõdere contra ius commune, aliàs nulla ſunt, vti probabitur *dub. 108. num. 2. & ſeq.*

Reſpondeo breuiter nullam Religionem poſſe ſtatuere contra ius commune: verum eſſe. Sed quando vel ipſa ſtatuta ſunt confirmata in forma ſpeciali à Sede Apoſtolica, vel ipſa Religio gaudet ſpeciali priuilegio ſtatuendi in aliquo caſu contra ius commune, tunc ipſa ſunt valida, vt ex præallegato dubio 108. patet: Vndè cum, licèt Capuccinorum conſtitutiones non ſint confirmatæ in forma ſpeciali, adſit tamen priuilegium ſpeciale conualidans prouiſionem Guardianorum ſecundum ſtatuta Ordinis contra ius commune factam, quod referetur in *d. dub. 108. num. 7.* per conſequens ceſſat propoſita difficultas: Sed eſt firmandum eſſe validam præfatam conſtitutionem.

5 Tandem ad huiuſce dubij plenam ſolutionem videtur poſſe excitari dubiolum. An electiones poſsint celebrari diebus feſtis? Reſpondeo affirmatiuè, cum id nullibi prohibitum inueniatur. Hinc Statuta Sacri Ordinis Cartuſienſis *p. 2. c. 2. nu. 41. fol. 14.* hæc habent, *Sciendum eſt autem quod quamuis electiones diebus feſtis Eccleſiæ, vel Ordinis licitè fieri valeant: aſſignationes tamen terminorum, quæ fiunt per Priores vocatos ad opponendum contra Electionis formam, & perſonam electi, debent cadere in diem non feſtiuam: & die feriali confirmatio ipſa fieri, cum ſit actus iudicialis.* Et licet hìc dicatur confirmationem eſſe habendam die feriali; attamen ſi habeatur etiã in die feſto, profectò nõ vitiabitur ipſa confirmatio; & ratio eſt, quia etiam ſi ſit actus iudicialis confirmatio: tamen in foro iudiciali non ſeruatur iuris ordo à Regularibus, ſicut à ſæcularibus, vti probabitur infra *dub. 122. num. 6.* Maximè verò hoc ſine vlla hæſitatione procedit, quando dicta confirmatio ſit extraiudicialiter, quia & iuramẽtum, & contractus, & omnes actus extraiudiciales prohibentur celebrari die feſto, *capit. cum contingat de iur. iuran. & cap. quamuis de pact. in 6.* & nihilominus facti tenent vt benè tuentur DD. approbati à Rota *deciſ. 1282. num. 4. & ſeqq. coram Card. Seraph.*

DVBIVM XVIII.

An electiones poſsint fieri nocte.

SVMMARIVM.

1 *Nox, & dies quando propriè incipiant.*
2 *Electiones in quibus ſeruatur* cap. quia propter de elect. *non poſſunt fieri nocte.*
3 *Secus verò dicendum ſi aliqua grauis neceſſitas vrgeat.*
4 *Vel non ſeruetur* d. cap. quia propter.
5 *Caſus in quibus electiones Prouincialis Diffinitorum &c. poſſunt fieri nocte.*
6 *An prouiſio Guardianorum poſſit celebrari nocte à Diffinitorio ſine cauſa.*

1 PER noctē ad effectum de quo agimus, intelligimus tempus quod incipit poſt ſignatã Aue Maria quoad vſque videri poteſt lumine artificiali, & durat vſque

vſque ad diem, ideſt vſque ad illud tempus, quo iam albeſcit, quia tunc propriè appellatur dies *c. conſuluit. de offic. iud. del.* & hoc totum iuxtà doctrinam Card. *in c. ſi perfodiens de homic.* Natta *conſ. 469. ex tas decretum num. 6. verſ. idem latius proſequitur* Selua *de benef. p. 3. q. 1. num. 5. verſ. in contrarium facit.* Tiraquel. *de retract. lignag. §. 1. gloſ. 11. num. 2. verſ. cuius rei.* Ripa *de noct. temp. c. 3. num. 52.* & Nauar. *lib. 1. conſ. 8. tit. de elect. in 2. edit.* quidquid aſtruant alij.

2 Senſu quæſtionis ſic explanato, reſpondeo primò electiones, in quibus obſeruatur *c. quia propter de elect.* vetari celebrari nocte nulla per graui cauſa vrgente, quia ibi electiones clandeſtinæ reprobantur Panorm. *in c. 1. num. 18. vt eccl. benef. & in c. 1. num. 2. de clandeſt. deſpons.* Felin. *in c. conſuluit. num. 20. de offic. & poteſt. iud. deleg.* quos ſequuntur Selua *vbi ſup. num. 4. verſ. & illud* Tabien. *tit. electio. num. 8.* Nauar. *vbi ſup.* Ripa *c. 98. num. 4.* Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 15.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 12.* aſſerentes communem idem atteſtate de actibus iudicialibus.

3 Reſpondeo ſecundò electiones prædictas poſſe celebrari de nocte, aliqua neceſsitate per graui vrgente: ita tamen vt adſint tria luminaria, ne in dandis, ſeu conſcribendis ſuffragijs aliquod vitium contingat. Grauis cauſa v.g. erit, ſi per diem maior pars capituli concors non fuerit, & die ſequenti ſit peritura poteſtas eligendi, & ad Superiorem deuoluenda; tunc enim poterit finiri nocte. Hanc concluſionem ſuſtinent Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 22.* Nauar. Rodriq. & Manual. prælat. *vbi ſupra* referentes communem canoniſtarum *in d. cap. quia propter*, & Panorm. Et pro hoc facit. *dict. cap. conſuluit. de offic. iud. deleg.* quod benè comentatur Rota *deciſ. 131. num. 4. coram Greg. XV.*

4 Reſpondeo tertiò poſſe procedi nocte ad omnes electiones in quibus executioni non demandatur *d. cap. quia propter* etiamſi nulla intercedat neceſsitas; Hæc concluſio patet ex præcitatis DD. in ſuperiori aſſertione, & Ripa *d. c. 98. num. 2.*

5 Ex dictis infertur poſſe in nocte celebrari electionem Prouincialis Minorum, ſi in die finiri non potuit, quia poſt terminum illi ſtatutum à Clem. V. deuoluitur liberè ad Generalem, vt ſuo loco dicetur. Alias verò electiones Diffinitorum, & Cuſtodum nullatenus autumo præſeferre ſufficientem cauſam celebrandi in nocte, niſi fortè talem dixerimus ad euitandam nimis longam celebrationem Comitiorum, vt quando nimis in longum protraheretur multiplicatio Scrutiniorum antequam electorum maior pars in aliquem conſentiret. Et item ſufficiens cauſa celebrandi electionem Diſcreti, eſt imminens celebratio Capituli Prouincialis, quæ non patitur in alterum diem differri.

6 Rodriq. & Manual. prælat. probant valere electiones quæ à Diffinitoribus noctu peraguntur in Diffinitorio ad eligendos Guardianos ex eo quòd in ipſis non ſit attendenda forma *d. c. quia propter*. Sed eorum fundamentum plenè ſublatum eſt *dub. 7. per totum* vbi latè firmauimus eſſe attendendum *d. c. quia propter* in prouiſione Guardianorū. Et inſuper *dub. 8. num. 8. vſque ad finem num. 10.* concluſum eſt eſſe obſeruandum in eadem prouiſione Concilium Tridentinum ſtatuens vt in electionibus Superiorum Regularium, quò omnia ſine vlla fraude fiant, procedatur per vota ſecreta: Vnde iure meritò contrariam ſententiam tutatur Nauar. *vbi ſup.* & clariùs Ripa *c. 99. in fin.* dicens electionem Guardianorum à Diffinitorio factam nocturno tempore ſine lumine artificiali, vt explicatum eſt, non valere, & aduerſari Tridentinæ Synodo *ſeſſ. 25. c. 6. de reg.* aut enim declaranda, & manifeſtāda erunt ſuffragia: aut fraudi facillimè locus erit, quorū vtrūq; ſanctæ aduerſatur ſynodo. Et ſi aliquando tales electiones noctu celebrantur, non eſt ex eo quòd in eis non ſeruetur *d. c. quia propter* ſed ob rationem ſupratactam de electionibus Diffinitorum, & Cuſtodum, ad euitandam ſcilicet longiorem protractionem Capituli.

DVBIVM XIX.

An electionis celebrationem debeat præcedere oratio?

SVMMARIVM.

1 *Ante electionem Paſtorum eſt orandum ex decreto Conc. Trid.*
2 *Expoſitio D. Greg. ſuper ea verba Vnges quem monſtrauero tibi.*
3 *Quare Chriſtus diſcipulos elegerit poſt orationem.*
4 *De iure ſpeciali Miſſæ auditio, & ſacra communio præcedunt electionem neceſſariò.*
5 *Secus verò dicendum de iure communi.*
6 *Poteſt tamen aliquando eſſe peccatum propter ſcandalum omittere talia.*
7 *Forma generalis abſolutionis ad electionem.*

Conc.

1 CONC. Trid. *ſeſſ. 24. c. 1. de reform.* ſtatuit, *vt cum primum Eccleſia vacauerit ſupplicationes, ac preces publicè, priuatimq; habeantur, atq; à Capitulo per Ciuitatem, & diœceſim indicentur, quibus clerus, populusq; bonum à Deo Paſtorem valeat impetrare.* Quod & omnium ferè Religionum Conſtitutiones confirmarunt. Et quidem ſanctiſſimè factum eſt, quandoquidem, vt inquit
2 D. Greg. *lib. 1. reg. c. 16.* quærendi ſunt idonei Eccleſiæ Paſtores; ſed niſi Deus demonſtret, non inuenientur iuxta illud dictum Dei ad Salomonem *Vnges quem monſtrauero tibi.* Orandum ergo vt à Deo demonſtrētur. *Quid* (ſubdit tantus Doctor) *hortor Paſtores quærere, cum niſi Deus occultos proferat, nequeant inueniri? Quid enim aliud eſt* Vnges quem monſtrauero tibi? *Tamen ſunt etiam quærendi, quia niſi*
3 *quæſiti diu, minimè demonſtrantur.* Et licèt hæc Diui Greg. procedant ſolùm in electione Paſtorum & Prælatorum, vt inquit Tamē Theophilatus *in Luc. 6.* poſt Orationem Chriſtus elegit diſcipulos, vt doceat etiam nos quando quempiam in ſpirituale Miniſterium ſumus ordinaturi cum precibus hoc faciamus, vt Deus reuelet quis idoneus ſit.
4 Biax. *in ſuo direct. de elect. p. 1. c. 24. & p. 3. c. 13.* quem ſequitur Rodriq; *tom. 2. q. 52. art. 1.* tenet Miſſæ audicionem, & Sacram communionem neceſſariò præcedere electionem, & allegat Conc. Baſil. de quo dicit haberi *in pragmat. tit. de elect. in §. & cum humanæ.* At quid-
5 quid ſit de his iuribus, quæ ſunt ſpecialia, licèt id non aduerterit Rodriq; certum eſt dè iure communi prædicta non eſſe de ſubſtantia electionis nec ex eorum omisſione eam vitiari *c. cum terra. vbi* Anchar. *nu. 3. & c. cum inter 2. de elect.* Panor. *in c. tranſmiſſam col. penult. de elect. & in c. cum Eccleſia Sutrina vbi quoq;* Anc. *& Butr. num. 3. de cau. poſſ. & prop.* Tabien. *tit. electio 1. num. 20. in fin.*
6 Benè verum eſt ſi omittantur, electores culpa non vacare grauiori, vel leniori pro qualitate ſcandali indè inſurgentis.
7 Tandem honeſtum ac vtile erit vt Præſes Capituli legitimato capitulo, ac alijs de more ſolito habitis præmittat abſolutionem generalem ad abundantem cautellam; Vnde omnes genua flectentes recitato *Confiteor* ſtās ipſe poterit vti conſimilium verborum forma dicendo *Miſereatur &c. Indulgentiam &c. Ego auctoritate mihi commiſſa, & vobis conceſſa quatenus gratiæ, ac priuilegia Ordinis permittūt abſoluo vos ab omni vinculo excommunicationis maioris, vel minoris, ſuſpenſionis, & interdicti, & reſtituo vos ſacroſanctis Sacramentis Eccleſiæ, communioni, & vnitati fidelium. Item eadem auctoritate. Ego diſpenſo vobiſcum ſuper omni irregularitate, ſi quam contraxiſtis, & vos Ordinum, & Officiorum veſtrorum ac omnium actuū legitimorum executioni habiles reddo. Item eadem auctoritate abſoluo vos ab omnibus delictis, & peccatis veſtris, vt hic, & ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti ſitis abſoluti, & omnes congaudeamus in vita æterna. In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti ✠ Amen.*

CAPVT TERTIVM

De electione & poteſtate Scrutatorum, & Compromiſſariorum.

DVBIVM XX.

Qui, & quot Scrutatores eligendi ſint in electione per Scrutinium?

SVMMARIVM.

1 *Scrutatores debent eſſe tres, nec plures, nec pauciores.*
2 *Si vnus ſcrutatorum deficiat, alter eſt eius loco ſubrogandus.*
3 *Scrutatores aſſumendi ſunt ex illis qui ſunt de collegio.*
4 *An poſſint eligi ſcrutatores ex illis qui ſolùm de conſuetudine votem habent in capitulo.*
5 *Contra decretum irritans non valet conſuetudo.*
6 *Quando communis opinio Doctorum obligationem inducat?*
7 *Vbi incipiant ſubſtantialia formæ electionis per ſcrutinium tradita* in c. quia propter de elect.
8 *An vltra tres ſcrutatores de collegio poſſint aſſumi alij tres extra collegium nu. 10. & 14. cum ſeqq.*

Do-

Digitized by Google

9 *Doctoribus atteſtantibus de receptatione, ſiue de conſuetudine non eſt credendum, quando ab eis illa non probatur. nu. 12. An id procedat ſolum in illis curijs, & foris, in quibus non ſunt verſati ipſi Doctores num. 13.*

11 *Non eſt relinquenda communis opinio quando eſt conformis litteræ textus.*

12 *In interpretatione legis ſemper attenditur verborum ſignificatio.*

13 *Conſuetudo eſt quid facti. Et quod tunc fuit poteſt hodie non eſſe.*

14 *Vtile per inutile non debet vitiari.*

15 *Fallit quando aliquid inducitur pro forma.*
Forma eſt indiuidua.
Formæ ſunt ſicut numeri.

RESPONDEO eligendos eſſe tres ſcrutatores de collegio *c. quiapropter de elect.* In quibus verbis duo nobis ſubſtantialia innuuntur ſeruanda in electione per ſcrutinium. Primum eſt vt Scrutatores ſint tres, & non plures, nec pauciores. Secundum eſt vt dd. tres ſcrutatores ſint de collegio. Et quouis horum duorum non ſeruato electio eſt nulla ipſo iure propter verba appoſita *in d. c. quiapropter alias electio facta non valeat*, vt vbertimè explicatum eſt *dub. 3.* per totum.

1 Quò igitur ad primum attinet, quòd ſcilicet debeant eſſe tres ſcrutatores & non plures, nec pauciores, aliàs electio facta non valeat, eſt communis, & indubitata ſententia Panor. *in d. c. quia propter num. 7.* Imol. *num. 4.* Bald. *num. 31.* Ioan. And. *num. 9. verſ. aſſumantur.* Butr. *num. 22. verſ. dicitur ſexto.* Hoſtien. *num. 17. & 41.* dicit hoc tenendum eſſe Card. *num. 3. q. 12.* Anchar. *col. 1. in fin.* Goffred. *in ſum. tit. de elect. num. 7.* Hoſtien. *in ſum. §. qualiter facienda verſ. ſed verba Conc.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 23.* vbi de communi. Bertrand. *conſ. 187. num. 1.* vbi quoq; de communi, & quod ab hac opinione non ſit recedendum in conſulendo, neq; in iudicando. Rebuff. *ſuper concord. in tit. de regul. ad Prælat. nomin. facien. §. vlt. verb. forma ins verſ.* vbi de communi. Franc. Marc. *q. 1201.* vbi pariter de communi. Io. de Friburg. *in ſum. tit. de elect. q. 7. ad 27 verſ. aſſumantur.* Siluest. *tit. electio num. 11. verſ. tertium de communi.* Angel. *eod. tit. num. 16.* Tabien. *eod. tit. 12 num. 20. verſ. 2. quod* Roſell. *ibidem tit. 5. verſ. quot ſunt formæ.* Azor *p. 1. lib. 13. p. 14. q. 11.* Rodriq; *in ſum. c. 21. de elect. col. 3.* vbi de communi. *autem c. 102.* Ludoch. Lorich. *in theſauro vtriuſq; theologiæ verb. electio in ſcrutinio prima* ſcrutinij. *verſ. 1.* vbi ipſi eliguntur. Et ratio huius ſententiæ eſt quod tres facilius conueniunt, & fideliùs negotium tractent Hoſtien. *in ſum.* Biax. Butr. & Bertrand. *locis iam allegatis* & tandem in terminis Prælatorum Regularium hæc communis opinio fuit firmata in Rota *in Meten. monaſterij Lunæ 5. Iulij 1621. coram R. P. D. Coccino Decano. & in Treueren. Abbatiæ*

2 *S. Maximini merc. 20. Nouembris. 1624. coram eodem.* Hinc ſi vnus, vel alter ex ſcrutatoribus deficiat ob mortem, vel aduerſam valetudinem, alter loco eius erit ſubrogandus. Innoc. Ioan. And. & Panor. *in d. c. quiapropter* Biax. *vbi ſupra* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. de elect. num. 210.* & Rodriq. *tom. 2. q. 51. art. 3. in fin.*

3 Quò verò ad ſecundum ſubſtantiale ſpectat quòd ſcilicet dd. tres ſcrutatores debeant eſſe de collegio eligentium, aliàs electio ſit nulla, eſt pariter communis opinio. Panor. *in d. c. quiapropter num. 13. verſ. quartum ſubſtantiale.* Imol. *num. 8.* vbi de communi Ioan. And. *num. 11.* Butr. *num. 22. verſ. dicitur ſeptimò.* Hoſtien. *num. 15. & 43.* Card. *num. 3. q. 12.* Compoſt. *num. 5. in fin. verſ. de colleg.* Anchar. *col. 2. verſ. circa hoc.* Goffred. *in ſum. de elect. num. 7.* Hoſtien. *in ſum. eod. tit. §. qualiter facienda col. 4. verſ. de collegio.* Roman. *conſ. 112. num. 12.* vbi de communi Rebuff. *vbi ſupra verſ. quartò requiritur* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 24.* Marc. *d. q. 1201. in fin.* Silueſt. Angel. Io. de Friburg. Tabien. Roſell. Azor. Lodoch. Lorich. *vbi ſupra.* Et ratio huius dicti eſt, quia præſumitur eos qui ſunt de collegio fideliùs tractaturos electionem: nec eſt honeſtum, vt qui ſunt extra collegium ſciant conſcientiam illorum de collegio Hoſtien. Imol. Biax. Rebuff. Cuch. *num. 198. in fin.* & Rota *vbi ſup* & præſertim *in d. Meten. Monaſterij* vbi ſubdunt Domini de mente Specul. *de elect. §. primo num. 12.* Card. *in d. c. quiapro-*

4 *pter q. 12.* tantùm eſſe vt dd. tres ſcrutatores eligantur ex illis electoribus qui de iure, & non de conſuetudine ſolùm, vocem habent in capitulo.

5 Neq; contra hæc duo ſubſtantialia valet allegari conſuetudo, quia contra diſpoſitionem hominem decretum irritans non poteſt allegari conſuetudo vt latè probatum eſt *dub. 3. num. 9.*

6 Quòd ſi dicatur hic non agi de conſuetudine inducenda contra ius ſed contra communem opinionem Doctorum? Respondeo hoc falſum eſſe, nam agitur de conſuetudine inducenda contra diſpoſitionem *d. c. quiapropter.* & non contra communem opinionem DD. quod patet ex eo quia ſcrutatores debere

eſſe

Gutierez.qq.can.lib.2.cap.15.num.114.Rota deciſ.471.num.9.par.1.& in terminis electionis Roman.conſ.66.nu.2. vſque ad fin.

DVBIVM XXI.

Qui & quot eligendi ſint Compromiſſarij in electione celebranda per Compromiſſum?

SVMMARIVM.

1 *Tot Compromiſſarij poſſunt eligi quot placent, Siuè ſint de collegio, ſiuè non.*
2 *Poſſunt eligi à collegio per ſe vel per alium.*
3 *Compromiſſum abſolutum non poteſt fieri aliquo de capitulo diſſentiente.*
In re communi potior eſt condicio prohibentis.
4 *Compromiſſum limitatum poteſt fieri aliquo de capitulo diſſentiente.*
5 *Captioſi oppoſitores non audiendi.*
6 *Poteſtas eligendi data Compromiſſarijs fauore ipſorum non poteſt reuocari etiam re integra.*
7 *Data verò fauore Eccleſiæ poteſt reuocari re integra.*
8 *In dubio non præſumitur gratia vel donatio.*
9 *Compromiſſarij in electione per compromiſſum limitatum poſſunt mutari quando iterandum eſt ſcrutinium.*
10 *Compromiſſum non poteſt reuocari etiam re integra à minori parte capituli.*
11 *Etiamſi aliqua infamia laborarent.*
12 *An laici poſſint aſſumi in Compromiſſarios?*

1 ELIGENDI ſunt aliqui viri idonei: ſic enim habet tex. c. *quia propter de elect. Vel ſaltem aliquibus viris idoneis committatur eligendi poteſtas, qui Eccleſiæ viduatæ prouideant, &c.* Vnde ſiuè ab vniuerſitate compromittatur in vnum, vel duos, ſiue plures ſecundum numerum ſibi gratum: hoc non refert *c. in cauſis vbi* Panor. *nu.2. iuncto c. cum in iure, & c. cum dilectus vbi* Ant. à Butr. *num.2. de elect.* Siuè ſint de collegio, ſiuè non Gloſ. *in d. c. quia propter verb. viris.* Panorm. *in c. cauſam quæ vbi* quoq; Ant. à Butr. *num.3. de elect.* per illum textum, & per *c. cum inter de elect.* & idem Ant. à Butr. poſt Imol. *num.9. in c. quia propter num.36. de elect.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 15. num. 18.* Biax. *in digeſt. elect. p.3. c.17.* Marc. *q. 1206. p. 1.* & apertè ſupponit Rota in meten. *Monaſterij 5. Iulij*
2 *1621. coram R. P. D. Coccino Decano §. penult.* Immo addit Panorm. *in d. c. in cauſis num. 2.* cui nemo contradicit, poſſe capitulum eligere compromiſſarios non ſolùm immediatè; ſed etiam mediatè, ideſt non ſolùm poſſe capitulum per ſe committere perſonis certis poteſtatem eligẽdi; ſed etiam poſſe aliquos eligere per quos eligantur Compromiſſarij, qui habeant poſtmodum eligere vice capituli. Et hæc hucuſque dicta videntur certa; Sed meritò vertitur in dubium. An poſſit compromitti electio aliquo de capitulo diſſentiente?

3 Negatiuam ſententiam nulla diſtinctione habita amplexati ſunt Panorm. *in c. ſcriptum nu.3. in c. VVonienſis num.4. in c. in cauſis num.3. in c. quia propter §. vel ſaltem num.6. de elect. & in c. conſtitutus num.6. vbi quoque* Franch. *de appell.* Ant. à Butr. *in d. c. quia propter num. 40. de elect.* Biax. *in ſuo direct. elect. p.3. c. 20. num.1.* Felin. *in c. cum omnes num. 18. in fin. verſ. decimo quartò fallit de conſtit.* Lambert. *de iur. patr. lib.2. p.2. q.2. art. 17.* Marc. *q. 1206. par. 1.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 15. in fin.* Cuch. *inſtit. maior. lib.4. tit. de elect. num. 36.* & alij. Ratio horum Doctorum eſt quia tollitur vox ab electoribus, & præiudicatur cuilibet eorum ſingulariter ex tranſlatione poteſtatis eligendi ab eis in compromiſſarios; Vnde in re communi potior eſt cõdicio prohibentis *c. in te iuncta gloſ. in fig. caſus de reg. iur. in 6.*

4 At Lap. Gemin. & Franch. *in c. cum expediat de elect. in 6.* quos approbat Ioan. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes num. 41. in fin. de conſt. in repet.* Roſſell. Angel. *tit. electio nu. 27.* Tabien. *eod. tit. 2. num. 31.* & alij ſuperiorem ſententiam concedunt in compromiſſo ſimpliciter facto; ſed negant in compromiſſo limitato, hoc eſt quando compromittitur in aliquos hac tamen limitatione, vt votis ſingulorum ſecretò perſcrutatis eligant eum in quem maior pars capituli conſenſerit, vt ſuprà explicatum eſt *dub. 2. num. 8.* Tunc enim aiunt hi DD. poterit per maiorem partem ſic compromitti alijs contradicẽtibus, & ratio eſt, quia nemini fit præiudicium; nam quilibet retinet vocem ſuam, & quem vult, nominat. Et hanc limitationem cenſeo verã, niſi quis
5 opponeret aliquod rationabile ipſis promittendis in compromiſſarios, vt benè aduertit Panorm. *in d. c. in genesi nu.6. in fin. de elect.* Ex quo manifeſtè apparet non obeſſe eos, qui irrationabiliter, modò huic, modò illi fratri in compromiſſarium promouendo opponunt.

Secun-

Digitized by Google

6 Secūdò dubitatur an poteſtas data Compromiſſarijs poſsit reuocari?

Gloſ. *in d. c. in cauſis verb. cum res non eſſet integra de elect.* concludit poteſtatem datam Compromiſſarijs etiam re integra exiſtente non poſſe reuocari. Ratio eius eſt quia huiuſmodi poteſtas non eſt purum mandatum, ſed potius quædam donatio, ſeu gratioſa conceſsio iſtis Compromiſſarijs facta.

7 Hoſtien. *in c. in cauſis* vbi quoq; Vincent. & Goffred. *& in c. cauſam de elect.* aſſerunt rè non integra non poſſe reuocari præfatam poteſtatem Compromiſſarijs factam; ſed ſolum re integra. Hanc opinionem admittunt Ioan. And. *in d. c. in cauſis* & communiter DD. teſte Panorm: *ibid. num.* 11. Biax. *vbi ſupra c.* 19. *nu.* 2. Silueſt. *tit. elect.* 2. *q.* 11. Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 37. Mirand. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 34. *concl.* 3. quando expreſsè non conſtaret huiuſmodi poteſtatem factam eſſe Compromiſſarijs à Capitulo gratia ipſorum Compromiſſariorum, vt ſcilicet eos honoraret in actu eligendi, tunc enim approbant opinionem gloſſę ob rationem ibi factam, & adducunt *c. conſtitutus de conceſſ. praben.* At quando expreſsè non conſtat, & etiam quando dubitatur, an hæc poteſtas data ſit fauore ipſorum Compromiſſariorum, an fauore Eccleſiæ vt ſcilicet faciliùs fortè prouideretur Eccleſiæ per Compromiſſarios, tunc inquam, & ipſi tutantur re ſolùm integra (ideſt quando iam non eſt proceſſum ad ſubſtantialia negocij, licèt ſit proceſſum ad ſolemnitates) poſſe reuocari huiuſmodi poteſtatem: Secus verò re non integra, ideſt quando iam proceſſum eſt ad ſubſtantialia negotij: & in hoc caſu dicunt procedere *c. in cauſis* & videtur quoq; de mente Innoc. *in d. c. conſtitutus. de conceſſ. præbend.* Ratio eſt quia ipſi Compromiſſarij ſunt nudi Miniſtri, & executores deputati.

8 Dixi etiam quando dubitatur an ſit facta fauore Compromiſſariorum dicta poteſtas, re ſolùm integra poſſe reuocari huiuſmodi poteſtatem &c. quia tunc gratia, vel donatio non eſt præſumenda *l. cum de indebito. ff. de praben. in fin.* & not. gloſ. *in l. cum quid ff. ſi cer. pet.* quo mo. vbi quod ſi dico tibi Tolle hanc pecuniam, non præſumitur donatio, ſed potius mutuum, vel depoſitum; quia nemo præſumitur iactare ſuum *vt in c. ſuper eo. de regul. & d. l. cum de indebito.* & facit quod dictum eſt de renunciatione *dub.* 15. *num.* 7.

9 Hinc infertur Compromiſſarios in electione per compromiſſum limitatum poſſe mutari quando aliud ſcrutinium eſt iterandum: tunc enim in rei veritate cenſetur eſſe res integra: Nec minus id aduerſatur Sanctæ Synodo Tridentinæ *ſeſſ.* 25. *c.* 6. *de regul.* diſtrictè præcipienti vt nomina eligentium nunquam publicentur, vt explicabo *dub.* 31. nam dico ſuffragia data in vno Scrutinio poſſe variari in altero, ſicut ſuo loco dicemus. Et ideo non eſt inferendum vota eligentium vtriſq; Compromiſſarijs eſſe nota ſi mutentur in iteratione ſcrutiniorum.

10 Hanc ſolutionem huiuſce difficultatis ſic explicatam amplia, vt nec etiam compromiſſum factum poſsit reuocari re integra ab vno de capitulo, vel à minori parte eiuſdem capituli, quia ex quo compromiſſum ſemel tenuit oportet vt maior pars concurrat in reuocatione arg. *in c.* 1. *de his quæ fi. à mai. p. cap. & l. quod maiori. ff. ad muni.* Ita aduerſus Innoc. & Compoſtell. tenet Panorm. *in d. c. in cauſis num.* 16. vbi additio *lit. D.* pro hac opinione citat Roman. *conſ.* 352. *col.* 3. *verſ. quoad tertium.* Oldrad. *conſ.* 120. Felin. *in c.* 1. *col.* 1. *verſ. quæ ſit verior. de maior. & obed.* & Mandagot. *in ſuo tract. de elect. p.* 1. *c.* 49. vbi aliquid, & latius in gloſ.

11 Et hoc totum procedit quamuis ipſi Compromiſſarij aliqua infamia meti facti laborarent, cum electio aliòquin ritè, & rectè facta per hoc non vitietur vt firmabitur *dub.* 86. *num.* 9.

12 Tandem hic eſſet decidenda illa quæſtio an Compromiſſarij debeant eſſe Clerici, & non laici in qua quidem quæſtione multi affirmatiuè ſenſerunt per *c. contingit. de arbitr.* At tu vide *dub.* 90. per totum & ex ibi dictis cum proportione ſolue hanc difficultatem.

DVBIVVM XXII.

Quomodo ſint diſquirenda vota eligentium à Compromiſſarijs & à ſcrutatoribus?

S V M M A R I V M.

1 *Quæ obſeruanda ſint à Compromiſſarijs in electione per Compromiſſum limitatum.*

2 *Honeſtum eſt Præſidentem Capituli exigere fidelitatem à Scrutatoribus per iuramentum vel per præceptum Sanctæ Obedientiæ.*

3 *Qualis locus ſcrutatorum?*

4 *Subſtantiale eſt vt ſcrutatores ſcrutentur per ſe, & non per alium.*

Aliud eſt facere, aliud aſsidere.

Aliud eſt facere, & aliud eſſe præſentem alium partium explicato.

An ſit

5 *An ſit ſubſtantiale vt ſcrutatores ſcrutentur adhibitis quibuſdam adhortatorijs verbis?*

6 *Quando eſt vtile, & quando neceſſarium vt ſcrutatores prius ſe ipſos ſcrutentur.*

Scrutatores poſſunt etiam conſiderari vt electores.

7 *Vbi ſuffragatur viua voce non eſt ſcrutandus dignior collegij priuſquam ſcrutatores ſe ipſos ſcrutentur contra Cuchum, & Rodriquez.*

8 *Forma qua ſcrutari debent ſeipſos ſcrutatores quando proceditur viua voce.*

9 *Si forma non ſeruetur in vnico tantùm voto, electio corruit in totum.*

10 *Reprobantur opinantes eligendum eſſe ſcrutatorem quartum, qui vna cum Tabellione ſcrutetur ſcrutatorem tertium.*

11 *Quare in ſcrutandis ſuis votis ſcrutatores ſemper duo ſcrutentur tertium.*

In cauſa graui aſſumendi ſunt duo teſtes in examinatione cuiuslibet teſtis.

12 *Conſuetudo contra decretũ irritans non valet.*

13 *Subſtantiale eſt electionis vt vota in ſcriptis redigantur.*

14 *Refelluntur aliter ſentientes.*

15 *Forma ſtatuti non poteſt adimpleri per æquipollens quando in ea adeſt decretum irritãs.*

16 *Vota redigenda ſunt in ſcriptis per aliquem ex ſcrutatoribus, & non per tabellionem.*

17 *Creditur ſcripturæ & ſcrutatoribus in officio eis delato.*

1 VTRAMQVE quæſtionem iure optimo in præſenti inſtituo, nempè de ſcrutatoribus, & de Compromiſſarijs, cum, vt *dub. 2. in fin.* dixi, quæcumque obſeruanda ſunt à ſcrutatoribus in electione per ſcrutinium, eadem quoque obſeruanda ſunt à compromiſſarijs in electione per compromiſſum limitatum.

Scrutatores igitur primò, vel Compromiſ-
2 ſarij præfati non prius ſcrutari incipient, quàm iureiurando, vel formali Sanctæ Obedientiæ præcepto adſtricti fuerint, à Præſide Capituli, vt electionis negotium fideliter, & canonicè explicent. Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 24.* & Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 204.* Si tamen huiuſmodi ſolemnitas omitteretur, non viciaretur electio de iure communi, vt benè aduertit Panor. *in c. in cauſis num. 2. in fin. de elect.* & eò magis quò ſcrutatores ipſi, vel Compromiſſarij ad hoc deuinciuntur ex natura rei.

3 Secundò prædicti ſcrutatores, vel Compromiſſarij in loco patenti de more exiſtentes, qui licèt videri, non tamen audiri poſſint Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 25. num. 2.* & Mirand. *tom. 2. q. 23. art. 16. concl. vnic.* ſecretò, & ſigillatim vota cunctorum diligenter ex-
4 quirent, vt expreſsè cauetur *in c. quia propter de elect.* vbi per illud verbum *exquirant* apertè nobis innuitur eſſe ſubſtantiale, vt ipſi per ſe, & proprio ore, & non per alios exquirant, etiam ſi ipſi aſsiderent. Rota *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram R. P. D. Coccino Decano §. tertiò principaliter.* Aliud enim eſt facere, aliud aſsidere *l. 1. ff. de offic. Aſſeſ.* & aliud eſt facere, & aliud eſt eſſe præſentem actui partium explicato Bart. *in l. omnium num.* 8. *per illum textum, & ibi* Bald. *num. 9.* Alex. *num. 9. in l. modeſtinus num. 3. ff. de donat.* Bald. *in l. illud*
5 *ſub num. 4. C. ut ſacr. ſan. eccl.* Addunt multi vt exquirant adhibitis quibuſdam verbis adhortatorijs, Marc. *q. 1202. p. 1.* quem ſequitur Marta *in ſuo digeſto nouiſſ. tit. electio. c. 20.* At hæc non poſſunt dici de ſubſtantia, prout de ſubſtantia eſt vt ipſi exquirant, ſicuti explicatum eſt ſpecul. *de elect.* §. 1. *num.* 17. quem approbat Bertach. *de Epiſcop. lib. 2. p. 1. num. 2.* Ant. à Butr. *in d. c. quia propter num. 25.* Panorm. *num. 5. verſ. not. 3.* Hoſtien. *num. 30.* Innoc. *num. 6.* & Rota *vbi ſup.*
6 Tertiò ſcrutatores, & etiam Compromiſſarij ſi ſunt de collegio ſe ipſos ſcrutari incipient: ſatiuſque erit ſi Præſes capituli id in principio exprimat eis. Et quòd prius ſe ipſos ſcrutentur, aiunt, eſſe vtile Ioan. And. Innoc. & Panorm. *in d. c. quia propter num. 9. verſ. quartò quæritur de elect.* Tabien. *tit. electio 1. num. 21.* Silueſt. *eod. tit. 2. q. 4. num. 7.* Et hoc exiſtimo verum. vbi ſuffragia feruntur per ſchedulas ſecretas obſignatas. At vbi ſuffragatur viua voce, non ſolùm cenſeo vtile, ſed omninò neceſſarium, vt prius ſe ipſos ſcrutentur ſicuti innuit Rota *deciſ. 6. tit. de elect. in antiq.* Ratio, quam adducũt, eſt, quia cum aliorum vota eſſent eis nota poſſet electio dependere ab eorum poteſtate, cum enim eſſent conſcij aliarum ſententiarum, ex illis poſſent ſuas ſumere, & informare. Ita omnes proximè præcitati DD. quibus adde Hoſtien. *in ſum. tit. de elect.* §. *qualiter facienda col. 9. circa med.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 26. num. 6.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 208.* 8
& Rod. *q. tom. 1. q. 51. art. 3. ad fin.* Et licèt hæc ratio videatur concludere ſolùm eſſe vtile, vt ſcrutatores prius ſe ipſos ſcrutentur in electionibus, in quibus proceditur viua voce: Modò tamen poſt Conc. Tridentinum *ſeſſ. 25. c. 6. de regul.* neceſſariò concludit il-

ed by Google

lam electionem eſſe nullam in qua ſcrutatores, vel Compromiſſarij qui ſunt de capitulo prius, ſe ipſos non ſcrutantur quãdo ſuffragatur ſecretò, & viua voce. Quod patet nam huiuſmodi Miniſtri conſiderandi ſunt dupliciter, vt electores ſcilicet, & vt ſcrutatores, vel Compromiſſarij ſunt: Quæ diſtinctio vidètur haberi ex *d. cap. quia propter* ibi *vota cunctorum diligenter exquirant* ac proindè etiam ſui ipſorum Rota *in d. Treueren. §. ſecundò principaliter*. Si vt electores conſideramus (quod fit antequam ipſi ſua ſuffragia tulerint) tunc dico ipſis non poſſe eſſe notum votum alterius electoris in ipſo actu ſcrutinij, nec ipſi poſſunt manifeſtare ſuum item ſuffragium alteri electori in ipſo actu ſcrutinij, aliàs electio eſt nulla ipſo iure, quod ex eo maximè illuſtràtur quia electio ſic celebrata non cenſetur ſecreta iuxtà Concilium Tridentinum vbi ſupra in quo eſt appoſitum decretum irritans *aliter electio facta non valeat* prout latè probabo *dub. 31. num. 3.* Si verò conſideramus eos vt ſcrutatores, ſiue vt Compromiſſarij ſunt (quod fit cum iam ipſi ſemetipſos ſcrutati ſunt) tunc quidem electio dicitur ſecreta iuxtà terminos *cap. quia propter* & Conc. Trident. ſi eis ſint nota vota aliorum poſtquam per prius ipſi ſunt ſuffragati vti probabitur *dub. 27. num. 9.* Ergo ſi prius ſe non ſcrutentur, antequam vota aliorum de capitulo exquirant, electio eſt nulla
7 ipſo iure. Ergo non benè philoſophatus eſt Cuch. *vbi ſupra num.* 208. dum hæc ſcripſit. *In primis tamen ſe ipſos inuicem ſcrutabuntur antequam ex collegio vllum excepto eo qui cæteris omnib. dignor eſt, ſcrutari incipiant, ne aliarum ſententiarum conſcij ex illis ſuas ſumant, & informent*, & multò incautius eum ſequendo Rodriq. *vbi ſup. d. art. 3.* eius verba reſcripſit; debebat namque ponderare illam exceptionem, *Excepto eo qui cæteris omnibus dignior eſt* Si enim hoc votum eſſet notum ſcrutatoribus antequam ipſi ſua ſuffragia tuliſſent, ideſt quando etiam electoris perſonam repræſentant, eſſet nulla ipſo iure per ſupradicta, cum ſufficiat vt in vno ſolo voto non ſeruetur forma ad effectum eam annullandi vt in præcitato *dub. 31.* probabitur.

Et ex his quoque dictis infertur formam
8 ſcrutandi ſe ipſos à ſcrutatoribus, & à Compromiſſarijs, vbi & ipſi erunt de collegio, adhibendam in electionibus, in quibus proceditur viua voce iuxtà diſpoſitionem *c. quia propter*, & Conc. Trident. eſſe vt nemini eorũ antequam ſuum ſuffragium depoſuerit ſit notum ſuffragium ſocij, ne eius conſcius poſſit ſuum ſumere, & informare, aliàs electio eſt nulla vt dictum eſt, &c. Et cum hoc quoque debet ſtare ſecundum formam *d. c. quia propter* vt ſemper duo ſcrutentur tertiũ, ideſt vt vnum quodque votum ipſorum ſit exquiſitum à duobus alijs ſcrutatoribus, aliàs electio eſt nulla Hoſtien. *in d. cap. quia propter num. 3. verb. cunctorum*, & Rota *in d. Treueren. § ſecundò principaliter*. Vnde nulla alia videtur poſſe excogitari forma ſcrutãdi ſeipſos, qua vtrumque ſubſtãtiale ſeruetur, niſi hæc, videlicet, vt primus ſcrutatorum ita ſecretò, vt nec ab alijs duobus videri poſſit, ſcribat nomen eius quem eligit: Poſtea ſecundus ſecretò, & ipſe quoque ſcribat vt à nemine videri poſsit in ſchedulam ſeparatam nomẽ eius quem eligit, quam ſchedulam clauſam, apponet ipſis alijs duobus ſcrutatoribus, nempè primo, & tertio. Deinde ipſe ſecundus cum primo exquirent votum tertij ſecretò vt nemo alius audire poſsit, quo voto diſquiſito, & in ſcriptis redacto, ſecũdus, & tertius aſpicient cuinam aſcripſerit ſuum ſuffragium Primus: Et vltimò primus, & tertius aperient ſchedulam ſecundi, & in ſcriptis redigent eius votum: Et hanc formam
9 diligenter nota, quia ſi in vnico tantùm voto non ſeruetur, electio eſt nulla vt firmarunt Domini de Rota *vbi ſupra* per rationem dictam *dub. 3. nu. 8* & dicendam *dub. 31. nu. 5.*

10 Neque obſtant nonnulli opinantes eligendum eſſe quartum ſcrutatorem, qui vna cum notario ſcrutetur ſcrutatorem tertium, quia communiter ſeruatur vt duo ex eis ſcrutentur tertium Panorm *in d. c. quia propter num. 9 verſ. quartò quæritur* Innoc. *in verb. cunctorum num. 6.* Hoſtien. *num. 43. verſ. ſed quis inquirit.* Ioan. And. *num. 18.* Ant. à Butr. *num. 26.* Con. poſtell. *num. 6.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 26. num. 8.* Roſell. *tit. electio 1. col. 5. verſ. quot ſunt*. Marc. *q. 1200. p. 1. relatus à* Marta *in ſuo digeſt. nouiſſ. tit. electio cap.* 20. Mirand. *tom. 2. q. 23. art. 29. §. ſeptimò ſubſtantiale eſt*, & Rota & *vbi ſup.* quæ communis opinio eò magis abſque vlla hæſitatione modò tenenda eſt poſt Concilium Tridentinum per quod prohibitum eſt vltra ſcrutatores adhibere alios in teſtes, vti probabitur *dub. 31. num. 5.*

Ratio verò ob quam duo ſemper debeant
11 ſcrutari tertium, vt explicatum eſt, eam eſſe exiſtimo, quia ſicuti quando in aliquo caſu in quo reperiretur ita inhabilis ille ſcrutator, vt eſſet excludendum eius votum, nõ eſſet credendum ipſi ſuffragatori, nec etiam poſſet plena fides adhiberi alijs ſcrutatoribus ſi fuiſſent ſingulares in ſcrutando voto

illius

illius quod fecus erit ſi fuerint conteſtes: ſic enim meritò creditur ſcripturę, & ſcrutatoribus. vt in fine dubij dicetur de alijs electoribus. Et ita in cauſa graui, & ponderoſa cautum eſt vt aſſumantur duo teſtes in examinatione cuiuſlibet teſtis *vt in cap. vt officium de hæret. in 6.* & ſenſerunt Innoc. & Hoſtien. *in c. Albericus de teſtibus.* Ergo benè vult tex. vt duo ſemper ſcrutentur tertium.

12 Neque huic rationi obſtat communis obiectio, aliter, ſcilicet, conſuetudine inductum eſſe: nam & eſt in promptu communis quoque reſponſio, contra diſpoſitionem, videlicet *cap. quia propter* vel Conc. Trident. non poſſe allegari vllam conſuetudinem vt fusè probaui *dub. 3. num. 9.*

Quartò denique ipſimet ſcrutatores, vel Compromiſſarij aliorum eligentium vota ſecretò, & ſigillatim diligenter exquirent, & in ſcriptis redigent, ideſt fideliter aſsignando vota cuicumque data fuerint per ſcripturam: & hoc eſt ſubſtantiale, vt in ſcriptis redigantur *d. cap. quia propter de elect.* ibi
13 *in ſcriptis redacta* Panorm. *ibid. num. 6. & num. 16. verſ. octauum.* Ant. à Butr. *num.* 27. Ioan. And. *num.* 19. Hoſtien. *num.* 31. vbi expreſsè aliter non ſeruari formam Innoc. *nu.* 6. Imol. *num. 7. in fin. verſ. in capitulo redacta,* vbi hoc requiri, quia melius conſtat de voto per ſcripturam, hoc eſt ne memoria ſcrutatorũ pereat Innoc. *ibid.* Anchar. *num.* 1. Biax. *vbi ſup. c. 28. num. 1. & ſeqq.* & Rota *vbi ſup. §. quartò etiam.*

14 Aliqui moderniores innominati conantur adinuentare alium modum deponendi vota quàm per ſcripturam, ideſt per quędã ſignacula mobilia appoſita in foraminibus cuiuſdam tabellæ in qua ſcribuntur ſolùm nomina eorum quibus vota dantur; & ſuffragia poſtea non ſcribuntur ſed ſignantur cum prædictis ſignaculis. Sed quæſo aduertant quid agant: nõ enim ſatisfaciunt formæ textus, quæ eſt vt vota in ſcriptis redigantur, & cum talis diſpoſitio textus contineat decretum irritans, non poteſt adimpleri per equi-
15 pollens vt dictum eſt *dub. 8. num. 1.*

16 Dixi, *& in ſcriptis redigent*, quia de mente textus fuit vt ipſimet ſcrutatores per aliquẽ eorum redigerent vota in ſcriptis teſte Panorm. *in d. c. quia propter num. 9.* quidquid dicat gloſ. de tabellione, quod etiam à fortiori patet ex dictis *dub. 31. num. 5.* vbi probatum eſt nec ex diſpoſitione *d. c. quia propter* nec ex diſpoſitione Con. Trident. *ſeß. 25. cap. 6. de regul.* poſſe adhiberi teſtes in depoſitione ſuffragiorum: plena enim fides adhibetur
17 ſcrutatoribus vel Compromiſſarijs in hoc officio eis delato vt eſt tex expreſſus *c. cum dilectus* vbi idem Panorm. & Anchar. *num. 1. verſ. ſex. not. de elect.* & alij referendi *dub. 66. num. 9.*

DVBIVM XXIII.

An valeat compromiſſum factum à Superiore, ſiuè ab aliquo alio nomine, ſeu vice omnium alijs tacentibus, & non contradicentibus? & an idem iuris ſit de ſcrutatoribus?

SVMMARIVM.

1 *Non valet compromiſſum factum ab vno nomine aliorum tacentium.*
2 *Electores, qui habent compromittere vocandi ſunt vt conſentiant, vel diſſentiant.*
Aliud eſt quidpiam fieri in loco capituli, & aliud fieri capitulariter.
3 *Non valet compromiſſum quando compromittentes non contradicunt metu.*
4 *Item non valet, ſi non detur aliquantula deliberatio.*
5 *Materia tacentis ex quibus declaretur?*
6 *An valeret electio ſi tres de capitulo ſe ingererent in ſcrutandis ſuffragijs abſq; eo quod fuiſſent aſſumpti ab eodem capitulo ad hoc munus?*

1 RESPONDEO negatiuè. Quò ad illud quod ad Compromiſſarios ſpectat vt patet ex Panor. *in c. in cauſis de elect* Biax. *in ſuo direct. elect. p. 3. c. 17. num. 2.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 12.* & Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 2. q. 2. art. 17.* qui omnes de communi teſtantur.

2 Hoc dictum pulchrè ad rẽ noſtram tripliciter regulat Felin. *in c. conſtitutus num. 12. de appell.* & primò procedere dicit, vbi illi de collegio non vocantur vt conſentiant, vel diſſentiant: nam vbi ſimpliciter in eorum præſentia ab vno nomine aliorum fieret compromiſſum, & ipſi tacerent, certè quamuis incurrerent peccatum ex non contradictione, non valeret tamen actus, vt addit idem Felin. *in c. cum omnes num. 12. in fin. de conſt.* & meritò nam aliud eſt quidpiam fieri in loco

Digitized by Google

capituli, aliud fieri illud idem capitulariter. Mohed. *deciſ. 164. aliàs 1. de for. compet.* Rota *deciſ. 1247. num. 3. coram Card. Seraph.*

Secundò procedere dicit quando illi tace-
3 rent propter timorem contradicere non audentes, quod intelligendum eſt dummodò cauſa cognita conſtet reuerentiam Superioris, vel alterius ita vrgere, vt ſilentium imponat; aliàs ſola præſentia Superioris non inducit ſufficientem metum, vt fusè declarabitur *dub. 75. num. 5. & ſeqq.*

Tertiò procedere dicit ſi ad reſponden-
4 dum non detur aliquantula deliberatio, ita vt innuit Calder. *in c. cum in iure num. 15. de elect.* ſit interuallũ in quo poſſint commodè deliberare, vel contradicere electores, quia taciturnitas poſt interrogationem non ſtatim pro reſponſione habetur Innoc. *in c. cum in cunctis de elect.* Bald. *in l. 2. §. qui ſi actor.* C. *de iur. calum. & in c. cum in veteri. num. 1. & 2. vbi quoq;* Innoc. *num. 5.* Hoſt. *num. 5.* Imol. *nu. 5.* Ant. à Butr. *num. 7. 15. & 16.* Panorm. *num. 7. de elect.* Item Panormitanus. *in c. cum nos num. 5. de his quæ fi. à præl.* gloſ. *in c. cum conſuetudinis verb. conſenſu de conſuet. & ibi* Hoſt. *ſuper illo verb.* Caputaq; *deciſ. 222. num. 3. p. 1.* Felin. *vbi ſupra & in c. nonne num. 8. in fin. de præſum. & in d. c. cum omnes de conſt.* Bertach. *in tract. de epiſc. lib. 3. p. 1. num. 87. & 88.* Gonzal. *ſuper reg. 8. cancell. gloſ. 46. numero 40. & 45.*

Ex his regulis apparet veritas illius ſingu-
5 laris dicti quod poſt Felin. *in d. c. nonne nu. 6.* ſequuta eſt Rota *deciſ. 708. nu. 5. coram Card. Seraph.* Materiam, ſcilicet, hanc tacentis declarari ex circumſtantijs facti, & coniecturis ex quibus poteſt arbitrari iudex an taciturnitas pro conſenſu, vel diſſenſu ſit habenda.

Vnde idem iuris eſſe de ſcrutatoribus pro-
6 portionabiliter exiſtimo, quod & de Compromiſſarijs hucuſq; dictum eſt, nempè, vt licèt Inſpicione non careant illi qui de capitulo congregato ſe ingerunt ad ſcrutandum vota eligentium abſq; eo quòd prius eligantur à collegio; attamen ſi demum ipſo capitulo non contradicente, ſeruatis omnibus ſeruandis ſequatur communis electio, credunt eam tenere Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 22.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 197.* Silueſt. *tit. elect. 2. q. 10. verſ. ſecundũ eſt*, quia cũ agatur de re meritoria, & concupiſcibili, tacentes habentur pro conſentientibus.

DVBIVM XXIV.

Quomodò procedent ad electionem tres, vel duo, vel vnus, ſi ipſi tantumodò ſint in capitulo, vel in eos recidat ius eligendi?

SVMMARIVM.

1 *Duplex opinio circa propoſitam quæſtionem.*
2 *Electores tenentur ad formam* c. quia propter de elect. *etiamſi ſint tres ſolùm in capitulo.*
3 *Modus quò poßunt ſcrutari ſe ipſos, ſi nolunt aſſumere Compromiſſarios extra collegiũ.*
4 *Non obeſt ſcientia quæ habetur de ſuffragijs trium electorum poſt publicationem ſcrutinij, ſi ipſi tantumodò ſint in capitulo.*
5 *An duo electores adſtringantur ad formam* d. c. quia propter de elect.?
Lex non ſtringit, vbi de facto ſeruari nequit.
6 *Quomodò eliget vnus ſi penes eum remanſit ius eligendi.*
7 *Modus quo poßunt procedere ad electiones non canonicas tres vel duo, vel vnus penes quem remanſit ius eligendi.*
8 *Electio de ſe ipſo à ſemetipſo non valet.*

1 CONTROVERTITVR inter DD. an dicti electores teneantur ad formam *cap. quia propter de elect.* Vnde Innoc. *ibid.* Anchar. *in c. nullus eod. tit.* Gofred. *in ſum. eod. tit. nu. 2.* quem approbat Tabien. *eod. tit. num. 3.* & Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 203.* partem negatiuam tuentur, & aiunt ſufficere mutuum conſenſum.

Hoſtien. *in ſum. tit. de elect. num. 4.* quem ſequitur Paul. de Eleaz. *in c. nullus num. 11. de elect. in repet.* affirmatiuam ſuſtinet, nõ enim (ſubdit Paul.) recedam ab illa forma, niſi in quantum neceſsitas arctat.

Pro reſolutione dico primò in electionibus in quibus neceſſariò aliàs executioni demandatur diſpoſitio *d. cap. quia propter* & Conc. Trident. *ſeß. 25. c. 6. de regul.* & adſunt tres magis placere opinionem Hoſtien. ſiuè per viam ſcrutinij, ſiuè compromiſsi celebretur electio, nihil enim refert, cum in omnibus electionibus procedendum ſit per vota ſecreta ex vi Conc. Trident. *vbi ſupra.* Et

quando

Digitized by Google

quidem quando proceditur per ſchedulam obſignatã, nullũ omninò video dubiũ quin ſit ſeruãda d.forma. Quando verò proceditur viua voce, aliqua forſan poſſet eſſe difficultas: ſed hæc etiam diluitur; nam in electionibus Compromiſſarijs, ſi memorati electores nolũt aſſumere Compromiſſarios extra collegium, prout licet, ſicuti notum eſt ex dictis *dub. 21. num. 1.* conueniant ipſimet in capitulo, & ſe inuicem ſcrutentur, ſicut edocti ſunt *dub. 22. num. 8.* Et idem dic ſi electio celebretur per ſcrutinium.

Sed obijcies dictum eſt ſupra de mente Rotæ *in Treueren. Abbatiæ 20. Nouembris 1624. coram Coccino §. vlt.* Conciliũ non aboleuiſſe formã decretalis *quia propter de elect.* ſed ſolùm addidiſſe quòd nedũ vota ſint ſecreta; ſed ita & taliter, vt nomina eligẽtium nunquam publicentur. Sed ſi adſint tres quorum vnus eligitur à duobus, clarum eſt nomina eligentium non eſſe ſecreta, quia ſuffragium electi iã publicatum eſt, cum ſibimetipſi ſuffragari non poſsit, & per conſequens etiam alia duo. Huic difficultati reſpondit Sacra Congregatio nam ab ea ſic quæſitum, & reſolutum fuit. *Vbi ſunt tres vocales quorum vnus poteſt eligi in Diſcretum, & per conſequens neceſſe eſt, vt alter aliorum duorum qui remanent det alteri vocem ſuam, & ita electio non poteſt eſſe ſecreta, dubitatum fuit an poſſit fieri electio Diſcreti, quæ non ſit contra huius decreti formam ſeſſ. 25. c. 6. de regul.* Congregatio cenſuit *poſſe ſi ita ſtatus Religionis permittit.* Ratio huius reſponſionis poteſt eſſe, quia lex non ſtringit vbi de facto ſeruari nequit, vt nunc proximè probabo.

Dixi in aſſertione *ſi adſint tres,* quia ſi duo tantummodò extent, poſſunt illi procedere ad electionem ſine forma ſcrutinij, prout poſt Ioan. And. *in reg. in toto de reg. iur. in 6. in mercur.* ſcripſit Panorm. *p. 2. conſ. 25. num. 2.* Henrich. Boich. *in c. quia propter num. 1. de elect.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 23. num. 3.* Tuſch. *lit. E. concl. 72. & 78.* nec erit inanis ex defectu formæ *d. c. quia propter* quia ex paucitate numeri eius obſeruantia impeditur, & lex non ſtringit vbi de facto ſeruari nequit *c. erit autem lex. diſt. 4. l. fin. ff. quæ ſent. ſine app. reſci. & l. ita autem ff. de adm. tut.* vnde addunt dd. DD. poſſe eligi ab alio palam vnum, qui electus non prohibetur electioni de ſe factæ conſentire, prout fusè declarabitur *dub. 115. per totum* vel vnus actiuæ voci renunciare poteſt, antequã ad electionem deueniatur teſte Anchar. *vbi ſup.* & Eleaz. *num. 131.* & tunc, poſt præſtitum ſibi ſocij ſuffragium, cenſebitur electus à maiori parte. Si verò neutrum modum ex his propoſitis naneiſci velint, vel conſuetudo contrarium poſtulet non permittuntur ad electionem deuenire. Ioan. And. Panor. & Nauar. *lib. 1. conſ. 6. nu. 4. tit. de elect.* Quæ omnia accipienda ſunt ſi de collegio eligendus ſit neceſſariò quis ad munus, de quo agitur: Si enim extra collegium aſſumi poſsit, tunc quoque puto hos duos adſtringi eligere per ſcrutinium ſecretum propter rationẽ ſupra factam de tribus electoribus.

Si deniq; in vno tantùm remanſit ius collegij ipſe eligat, & poſtea publicet electionẽ, vt benè aduertunt omnes DD. pro vtraq; ſententia allegati *num. 1.* quando extra collegium eſt eligendus. Si verò de collegio, dic vt in num. ſeq.

Dico ſecundo in omnibus electionibus, in quibus aliàs non eſt neceſſariò attendenda forma *c. quia propter* me libenter adhærere opinioni Innoc. vnde non ſolùm poteſt electus conſentire vt *ſupra* ſi ſint tres; ſed etiam ſi duo ſint eligendi ex ipſo triumuirato: poteſt enim primò eligi vnus, qui erit electus à duobus, poſtmodum poterit conſentire in alium; qui & ipſe erit electus à duobus à primo ſcilicet electo, & ab alio nõ electo Panor. *d. conſ. 25. num. 2.* Si verò ad vnum deuenta ſit congregatio collegij ipſe inchoatiuè ſibimet ipſi ſuffragari nequit Panor. *in capit. gratum num. 8. de elect.* aliàs notaretur ambitione vt in præcitato *dubio 115.* dicetur. Et confirmatur, nam electio à ſemetipſo de ſe ipſo non valet *l. planè. & ibi DD. poſt gloſ. ff. quod cuiuſc. vniu. no. l. ſi mandauero. §. ſi tibi & ibi Bart ff. mandati* & Albert. de Roſa *in opere ſtatutorum q. 174.* relatus à Bertach. *in ſuo repert. verb. electio a quibus verſ. 2.* Propter quam rationem nunquam mihi plenè placere potuit ſententia Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 3.* poſt Decium aſſerentis in eo caſu nullum tunc electioni locum eſſe; ſed illum qui ſuperſtes ſolùm inuentus fuerit prelatum collegij ſine electione eſſe, ſolãq; Antiſtitis confirmationem ſibi expectandam eſſe, qua accedente electionis titulo; & nomine non carere. Puto igitur in hoc caſu electionem deuolui ad Superiorem, qui prouidebit de illo, qui de collegio remanſit; & tunc verè erit Prælatus, quia prouiſio habet vim electionis & confirmationis, vti dicetur plenè *dub. 119. num. 5.* vnde non eſt dicendum, ipſum remanere Prælatum collegij abſq; electione; quia hæc reuera eſſet electio de ſe ipſo ſe ipſo quã etiam deteſtatur ipſe Cuch. *vbi ſupra numer. 159. in fin.*

Quod confirmator prouidebit de illo, qui de collegio remanſit probatur, nam ex ſuppoſito, electio eſt celebranda de aliquo qui ſit de collegio. Sed electio ad Superiorem de noluta fieri debet ab eo cum eiſdem qualitatibus, cum quibus debet fieri à principio vt latè prenotaui *dub.7.num.3.* Ergo cum in hoc caſu ad eum deuoluatur electio, tenebitur & ipſe prouidere de illo qui eſt de collegio, ſicuti tenebantur primi electores.

Si denique de aliquo extra collegium celebrari poſſit electio; tunc qui ſolus remanſit, eligat, & electionem publicet vt ſupra dictum eſt. Biax. *in ſuo direct. elect. par.1. cap.2. num.3.*

DVBIVM XXV.

An teneat electio facta per compromiſſarios non ſcrutato voto electi, qui & ipſe eſt de capitulo?

SVMMARIVM.

1 *Fingitur caſus ad declarationem tituli.*
2 *Mandati forma eſt diligenter obſeruanda.*
Secundum aliquos non tenet electio facta per Compromiſſarios ſi non ſunt ſcrutati vocem electi, quando eſt de capitulo.
3 *At verior eſt opinio affirmatiua.*

1 ELECTORES v.g. compromiſerũt in tres de ipſis ſub hac forma compromiſſi limitati, vt ſcilicet ſcrutatis votis omnium, & ſingulorum de capitulo illum eligerent in Prouincialem, in quem maior pars ipſorum conuenirent. Ipſi ſcrutatores ſcrutatis votis ſuis primò, & demum aliorum videntes, omnes conueniſſe in P.F. Titium à Parma, cum elegerunt ſolemniter, nõ prius ſcrutato eius voto, qui præſentata ſibi electione conſenſit ei. Modo quæritur vtrum teneat huiuſmodi electio?

2 Ad hoc dubium propoſitum in Rota vt conſtat ex *deciſ.6.tit. de elect. in antiq.* nonnulli Dominorum, & poſt eos Franc *in c. cũ expediat de elect. in 6.* dixerũt non valere, quia ſcrutatores non ſunt ſcrutati vocem illius electi, qui erat præſens, & de capitulo iuxtà formã compromiſſi, quæ habebat, vt ſcrutatis vocibus omnium, & ſingulorum &c. At ipſi nõ fuerunt ſcrutati voces omnium, & ſingulorũ ex quo illum omiſerunt; & tamen mandati forma eſt diligenter obſeruanda *c. cum dilecta de reſcript. c. cum expediat. de elect. in 6. & l. diligenter. ff. mandati.* Vnde cum non completa fuerit conditio ſub qua data fuit eligendi poteſtas compromiſſarijs ſequitur eos non potuiſſe eligere.

3 Alij verò Dominorum quos ſequutus eſt Cuch. *inſtit. maior. lib.4. tit. de electione nu. 35.* partem affirmatiuam amplexati ſunt ſuſtinentes ſcilicet huiuſmodi electionem eſſe bonam, ex eo quòd fruſtra eius electi vox fuiſſet inquiſita per Compromiſſarios in ſcrutinio: cum & ſi fuiſſet inquiſitus non poſſet, nec deberet ſe nominare, quia ſic ambitioſus eſſet, vt ex infra dicendis *dub. 61. num. 1.* patebit. Et ſi alium nominaſſet, ille nihil profeciſſet, cum neceſſariò ipſe eligendus eſſet, ex quo omnes alij in ipſum P F. Titium conuenerant. Ergo parui interfuit ſi eius vocem non ſunt ſcrutati compromiſſarij, cum & illa ſcrutata non prodeſſet. arg. *l. aliquando cum concordan. ff. ad velleia.* Et ita pro maiori parte Dominorum fuit reſolutum.

CAPVT QVARTVM

De ſuffragijs, & ſuffragantium poteſtate.

DVBIVM XXVI.

Quomodo procedere debeant electores ad ſuffragia ferenda?

SVMMARIVM.

1 *Quomodo electores vocandi ſint ad diſquiſitores vt ab eis ſcrutentur?*
2 *Quomodo ſcrutandus infirmus?*
3 *Quo iure proponendum ſit iuramentum electoribus?*
4 *In cuius manibus præſtandum ſit iuramentum ab electoribus?*

Quo-

Digitized by Google

5 *Quomodo ſit iurandum?*
6 *Quando poßit præſtari iuramentum per Procuratorem, & quando non num. 9.*
7 *Cuius nomine debeat iurare Procurator cum generali mandato ad eligendum?*
8 *An indigeat ſpeciali mandato ad iurandum?*
9 *In dubio opinio diſtinguens eſt amplectenda.*
10 *Non valet argumentum à matrimonio ad iuramentum.*
11 *Iuramentum non eſt de ſubſtantia matrimonij.*
In matrimonio expoſtulatur conſenſus liber: ſecus in iuramento.

1 PRIMÒ electores vocandi ſunt ſuo ordine ſingulatim non autem bini, vel trini ad diſquiſitores, quò ab eis vota ipſorum ſecretò, & ſigillatim exquirantur iuxtà diſpoſitionem *cap. quia propter de elect. vbi* Panorm. *num.* 15. Anchar. *in c. cum inter canonicos num.* 2. *de elect.* Angel. *tit. electio num.* 26. *verſ. quartum.* Silueſt. *eod. tit. q.* 4. *nu.* 7. Biax. *in direct. elect. par.* 2. *c.* 26. *num.* 1. Mirand. *tom.* 1. *q.* 23. *art.* 16. *concl.* 2.

2 Si verò quis electorum infirmitate detineretur in clauſtro, vel in ciuitate, ſiue in oppido, ita vt accedere ad diſquiſitores non valeret: tunc ſcrutatoribus adeundus eſt infirmus, & ſecretò eius votum exquirendum, quia præſens huiuſmodi dicitur, vt patet ex dictis *dub* 9. *num.* 2. Ita Hoſtien. & Innoc. *in d. c. quia propter num.* 1. Angel. *tit. electio num.* 17. Silueſt. *eod. tit.* 1. *q.* 5. Toloſ. *in tit. de elect. c.* 16. *num.* 7. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 14. *q.* 7. *§. verum quid.*

3 Secundò aſſerit Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 204. *&* 205. *de mente Biax. ab eo rela i.* electoribus præſtandum eſſe iuramentum in manibus ſcrutatorum de probitate, & integritate ſeruanda in eligendo, & Rodriq. *tom.* 2. *q.* 51. *art.* 3. addit in Religionibus obidientiæ votum eſſe proponendum electoribus à ſcrutatoribus, & tàm Cuch. quàm Rodriq. allegant *d. c. quia propter.* At pace tantorum DD. non video quomodo ex illo textu id eliciatur, nec odoratus ſum in alio iure communi in corpore iuris inſerto id reperiri, vt bene prius aduerterunt Panorm. *in d. c. quia propter num.* 11. *circa med.* & Manual. prælat. *tom.* 1. *q.* 23. *art.* 29. *§. ſeptimò ſubſtantiale eſt* de mente aliorum. Solùm in decretis generalib. q̃ pro reformatione Regularium tàm Monachorum quàm mendicantium cuiuſcunq; Ordinis, & inſtituti æditis à Clem. VIII. *anno Domini* 1599. *die* 25. *menſis Iulij* extant hæc verba *in §.* 36. *Inſuper in Officialium electionibus forma præſcripta à ſacro Conc. Trid. & Ordinis cõſtitutionib. inuiolabiliter ſeruetur, iurentq. electores ſecundum veritatem cuiuſcumque conſcientiæ, probiores ac magis idoneos electuros.* Quæ decreta non ab omni-

4 bus Regularibus ſunt vſu recepta, vt plenius dicam *dub.* 56. *num.* 3. Et inſuper ex prædictis verbis certè non habemus in cuius manibus ſit præſtandum huiuſmodi iuramentũ. Hinc Illuſtriſsimus Princeps Ludouicus Ludouiſius Cardinalis Ampliſsimus ac multarum Religionum Protector vigilantiſsimus, Apoſtolica auctoritate Capitulo Generali Capuccinorum Romæ hoc anno 1625. celebrato ſumma cum laude aſsiſtẽs de ſpeciali mandato S.D.N. per ſe detulit hoc iuramentum omnibus RR. PP. Electoribus illis.

5 Stantibus verò his decretis in Religionibus, in quibus fuerunt vſu recepta, vocatur in dubium quomodo ſit præſtandum hoc iuramentum? Reſpondet in ſimili Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 4. *num.* 170. præſtandum eſſe corporaliter tactis ſcripturis, nec alias ſatisfieri formæ; nam. vbi iuramentum defertur à iure, ſeu conſtitutione requiritur neceſſariò in actu iurãdi tactus corporalis ſcripturarũ & addit *num.* 171. videri præſtandum tactis Euangelijs, nec ſatis eſſe præſtari tactis alijs ſcripturis cum ſemper in iure vbi ponitur forma iuramenti exigatur Euangeliorum tactus vt *in c. quoties* 1. *q.* 7. *c. ego Berengarius de conſerat. diſt.* 2. *c. ego N. de iureiurand. c. cum in cauſa de iuram. calumn. & c. quoties verſ. porrò de purgat. can. c. laudabilem de frigid. & malef. cum alijs:* & ita tenent gloſ. *in cap. vt circa verb. præſtito,* & ibi Archid. & Anchar. *de elect. in* 6.

Sed his non obſtantibus dico ſatis eſſe, ſi tangatur quælibet ſcriptura vel ſacrum pectus de more ſacerdotali vbi nihil exprimitur de euangeliorum tactu. Et ita ſeruari dicunt de conſuetudine gloſ. *in clem.* 1. *§. porrò de hæret. verb. tacta.* & ibi Card. *q.* 1. *&* 3. & Boniſac. *num.* 14. Monach. *in d. c. vt circa nu.* 11. Franch. *num.* 9. Panorm. *in c. fin. de iuram. calu. num.* 3. Coſmas *in pragmat. ſanct.* 3. *tit. de elect. §. ad locum verb. manibus.* Silueſt. *verb. iuramentum* 1. *q.* 1. *in fin.* Immò etiam quando petitur à iure ipſe Euangeliorum tactus poteſt conſuetudine induci contrarium, & illa tenebit Panorm. *in c. & ſi Chriſtus. num.* 10. *de iureiur. & c. fraternitatis ad fin. de teſt. & atteſt.* Alex. *in l.* 3. *§. iuuari num.* 3. *ff. de iureiur.* Couar. *in c. quamuis pactum de pactis in* 6. *par.* 1. *§.* 1. *num.* 2. *ad fin.* quos omnes cum multis alijs refert Sanch. *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 108. *num.* 14.

Digitized by Google

Et tãdem d. Illuſtriſsimus Ludouiſius ille qui tanti ſcientia, & vſu rerum valet, præſertim in Romana Curia, quanti vniuerſus penè Orbis expertus teſtatur, in præfato Capitulo generali recepit iuramentum ab electoribus tacto pectore de more ſacerdotali: quòd iuramẽtum certè ſufficiens eſt abſq; eo quòd tangantur ſcripturę vti receptum eſſe ex conſuetudine omnium curiarum teſtatur Guid. Papa *deciſ. 615. nu. 2. & Theſaur. deciſ. 47. num. 12.* quos refert & approbat Rota *deciſ. 587. num. 1. p. 2. in recent.*

6 Sed hic noua emergit difficultas: nam ſi neceſſariò præſtandum eſt iuramentum, ſequitur electorem legitimè impeditum non poſſe committere vices ſuas alteri de collegio vt explicatum eſt *dub.* 14. Conſequentia patet nam iuramentum ita corporaliter præſtandum eſt, vt non poſsit exhiberi per Procuratorem vt de iuramento profesſionis fidei dictum eſt *dub.* 50. *num.* 3. Ergo hoc erit canonicum impedimentum per quod prohibebitur elector committere vices ſuas.

Garc. *vbi ſupra num.* 173. diſtinguit de iuramento, aliud ſcilicet eſſe iuramentũ, quòd per ſe & principaliter requiritur vt in d. iuramẽto, profeſsionis fidei, fidelitatis &c. Et tũc concedit eſſe præſtandum per ſe corporaliter, & nõ per Procuratorem. Aliud verò eſſe, inquit, iuramentum quod præſtandum eſt acceſſoriè & in ordine ad actum qui per Procuratorem exerceri poteſt; & tunc negat iuramentum quoq; ipſum non poſſe committi Procuratori vt in iuramento calumniæ *c. fin. de iur. calum. in 6.* & in iuramento requiſito in appellatione ab electione aut prouiſione alicuius vt *in c. procurator de elect. in 6.* & in alijs iuramẽtis iudicialibus. Vnde cum electio fieri poſsit per Procuratorem vt dictum eſt

7 *dub.* 14 poterit etiam per Procuratorem præſtari iuramentum requiſitum etiam corporaliter dato ad id ſpeciali mandato. Benè verum eſt, quia vt ibi dixi obſtat Cõcilium Tridentinũ quò minus poſsint Regulares in ſuis electionibus committere vices ſuas alicui Procuratori cum ſpeciali mandato ad eligẽdam certam perſonam. Idcircò Procurator qui ſolummodò conſtituitur cum generali mandato ad eligendum debet præſtare dictum iuramẽtum nomine ſuo, & in animam

8 ſuam, & non nomine, & in animam conſtituentis. Et hinc Procuratori ſic generaliter conſtituto ad eligendum non eſt opus mandato ſpeciali ad iurandum.

9 Cum hac reſponſione Garciæ ſic explicata cõcordat doctrina tradita à Couar. *in c. quamuis pactum p. 1. §. 5. num.* 8. Azor. *p. 1. lib. 11. c. 7. q. vlt.* Suar. *tom. 2. de relig. lib. 2. de iuramento c. 31.* Clar. *lib. 4. recept. §. feudum q. 49. in fin.* Sanch. *in præcept. decal. lib. 3. c. 13. nu.* 17. & alijs; excepto quòd nõ concordant in primo membro diſtinctionis; in quo ipſe Garc. aſſerit iuramentum quod per ſe, & principaliter requiritur, vt iuramentum profeſsionis fidei, fidelitatis, &c. pręſtandum eſſe corporaliter per ſe, & non per Procuratorem; Nam horum DD. doctrina generalis, & indiſtincta eſt iuramentum, quamuis perſonale ſit ex parte iurantis, poſſe tamen præſtari per Procuratorem, & allegant *cap. vlt. de iur. calumn. in 6. & c. 1. §. verum de ſta. regul. eod. lib.* 1
& addunt poſſe etiam præſtari per nũcium, ſicut matrimonium poteſt contrahi per Procuratorem vel per nuncium.

Hinc apud Azor. *vbi ſup.* & Sanch. *num.* 21. inferunt omnes prææallegati DD. contra Baldum, & alios relatos; ſed non approbatos à Couar. *vbi ſup.* poſſe vaſſallum ex conſenſu domini feudi iuramentũ fidelitatis ipſi Domino feudi præſtare per Procuratorem habentem ad id ſpeciale mandatum per *d. c.* 1. 2
§. verum de ſta. reg. in 6. & Azor. teſtatur hanc eſſe communem.

Hinc quoque Azor. & Sanch. cum alijs Doctoribus allegatis *dub.* 50 *num.* 3. inferunt contra declarationem Sacræ Congregationis, & deciſiones Sacræ Rotæ iuramentum profeſsionis fidei poſſe præſtari per Procuratorem.

At tamen magis placet opinio Garciæ tum quia fundamentum contrariorum nihil me mouet: Tũ etiã quia ipſa opinio Garciæ ſic diſtinguens ſaluat communem de qua teſtatur Azor. circa iuramentum fidelitatis feudatarij, & item ſaluat opinionem Sacræ Cõgregationis Sacręq; Rotæ circa iuramentum profeſsionis fidei. Et in dubio opinionem diſtinguentem ſequi debemus gloſ. *vlt. in fin. in c. ſciente de cenſib.* Imol. *in c. ſuper litteris num. 2. de reſcript.* Alex. *conſ. 50. num. 7. lib. 7.* Neuizan. *in ſilu. lib. 5. num.* 32. cum
10 alijs infinitis teſte Rota *deciſ. 837. num. 10. & 11. coram Card. Seraph.*

Quod contrariorum fundamentum iure optimo nihil me moueat ex eo maximè probatur quia dum ipſi aſſerunt poſſe iuramentum præſtari per Procuratorem vel per nuncium, ſicut matrimonium: Ego nego conſequentiam; ideſt nego valere argumentum à iuramento ad matrimonium: nam non ſolùm iuramentum non eſt de ſubſtantia matrimonij vt poſt gloſ. 2. *in fin.* notat Panorm.

in c.

in c.ſuper eo num.5. de conſanguin. & affin. & in c.licet num. 3. de ſponſa duo. Sed etiam inſuper matrimonium exigit conſenſum liberum in contrahente, quod non fit in iuramento: Hinc matrimonium iuſto metu contractum irritatur vt patebit ex infra dicendis *dub. 54. per totum*. At è contra iuramentum graui metu extortum tenet, & valet, etiamſi iniuſtè extorquatur, modò fit de re licita, vt expreſsè deciditur *in cap. ſi verò, & c. verum de iureiuran. & c. audientiam de ijs quæ vi. met.* & docet D. Thom. 2.2. *q. 89. art. 7. ad 3. & q. 98. art. 5. ad 1.* receptus ab omnibus Theolog. 3. *diſt.* 39. & ab omnibus canoniſtis, teſte ipſomet Sanch. *c. 16. num.* 14. Ergo non valet argumentū à matrimonio in quo multa ſunt inducta fauore eius libertatis, ad iuramentum in quo non eſt talis libertas.

Quòd verò dicta opinio Garciæ ſic diſtinguens ſaluet Sacræ Congregationis Sacræq; Rotæ opinionem tutantem non poſſe præſtari iuramentum profeſsionis fidei per Procuratorem: per ſe patet: Sed quod etiam ſaluet communem de qua teſtatur Azorius circa iuramentum fidelitatis probatur ex eo, quia ipſa communis opinio concedit quidem iuramētum fidelitatis eſſe præſtādū per ſe corporaliter à ſubdito; ſed cum hoc ſuſtinet etiam quoque præſtari per Procuratorem, quando id à Domino feudi impetrari potuerit, quod apertis verbis habetur ex *d. c. 1. §. verum de ſta. regul.* ſuper quod fundatur ipſamet communis opinio: ibi. *Verum quando Abbatiſſa, vel Prioriſſa cuiuſuis monaſterij pro feudo quod monaſterium ipſum tenet ab aliquo principe, ſeu Domino temporali, ſibi debebit homagium, vel fidelitatis Sacramentum præſtare, (niſi quod per Procuratorem illud præſtet poſſit efficere apud eum) de monaſterio cum honeſta, & decenti ſocietate exire poterit, eo caſu licenter homagio facto, &c.* Et hoc non impugnamus.

Sed dices iuramentum fidelitatis poteſt præſtari per Procuratorem vbi Dominus nō contradicit. Ergo, & iuramentum profeſſionis fidei, & fidelitatis erga Romanam Eccleſiam quod eſt cōtra dicta in præallegato *dubio* 50. Nego ſequellam, nam quod Dominus feudi excipiat iuramentū fidelitatis quo ſubditus ſe ei futurū fidelē promittat, eſt ius ipſiuſmet Domini, cui licitè renunciare poteſt: quilibet enim poteſt renunciare fauori proprio *l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. c. cum acceſſiſſent de conſt. & c. ad Apoſtolicam de reg.* At quod Epiſcopus, ſeu eius generalis Vicarius exigat iuramentum profeſsionis fidei ac fidelitatis erga Romanam Eccleſiam, non eſt ius ipſius Epiſcopi priuatum; ſed eſt ius publicum Eccleſiæ: Vnde ipſi renunciare non poteſt iuxta notata *in c. ſi diligenti, & in c. ſignificaſti, de for. compet. & in c. contingit de ſent. excommunic.*

DVBIVM XXVII.

An poſſint ſuffragia dari per ſortes, vel per fabas, ſiue per Lupinos, ſeu per ſchedulas, ſeu viua voce?

S V M M A R I V M.

1 *Prohibitæ ſunt ſortes in quibuſcumq; electionibus Eccleſiaſticis.*
2 *Et etiam in tractatibus electionum.*
3 *Triplex reſponſio ad obiectionem de S. Matthia qui electus fuit per ſortes.*
4 *Primus caſus in quo licet ſortium vſus in electionibus Eccleſiaſticis.*
5 *Secundus caſus.*
Electiones Diſcretorum celebrantur per ſortes apud monachos S. Bernardi & apud canonicos S. Saluatoris.
6 *Electiones canonicæ non poſſunt haberi per fabas, lupinos, calculos &c.*
7 *Poſſunt tamen haberi per ſchedulas num. 10.*
8 *An electiones Eccleſiaſticæ habitæ per ſortes ſint ipſo iure nullæ?*
9 *An nunc in electionibus poſſint dari viua voce ſuffragia in electionibus Regularium?*
10 *Ius eſt obſeruandum, ſecundum quod obſeruantia, & conſuetudo illud declarat.*
11 *Diſpoſitio* c. quia propter de elect. *non eſt ſublata per Conc. Trident.* ſeſſ. 25. cap. 6. de regul.

1 NVLLAE electiones quæ vel ſunt ad beneficium, vel ad compromiſſariaratum, vel ad quodcumque aliud officium, ſiue miniſterium Eccleſiaſticum haberi poſſunt per ſortes, quia deteſtantur *c. non ſtatim. & c. non exemplo 26. q. 2.* & perpetua prohibitione damnantur *c. Eccleſia vbi* Panorm. *de ſortil.* Oldrad. *conſ. 191. nullo modo num. 3. verſ. quarto ſi iſta.* Felin. *in c. capitulum nu. 21. de reſcript.* Tuſch. *lit. E. concl. 79.* Azor. *par. 1. lib. 9. c. 12. q. vinc. verſ. at verò in electionibus* Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. c. 12. num. 5.* vbi de communi Theologorum & Canoniſtarum Sāch. plu-

plurimis relatis *in præcep. decal. lib. 2. c. 38. nu. 71. & 72.*

2 Et uon ſolùm in electionibus ſunt interdictæ ſortes; ſed etiam in tractatibus earundem electionum Eccleſiaſticarum Ananias *in c. fin. num. 2. in fin. de ſortil.* Angel. *tit. ſors. nu. 2.* & Sanch. *vbi ſupra num. 73.*

3 Neq; obſtat communis obiectio S. Matthiæ Apoſtoli nam reſpondeo cum multis quos allegat Bellarm. *tom. 1. controu. 5. de clericis lib. 1. c. 5.* illud fuiſſe priuilegium, atq; inſpirationem Dei peculiarem, de qua egimus *dub. 2. c. non ſtatim. 26. q. 2.* & huius electionis per inſpiratiouem cauſa fuit, quia ceteri Apoſtoli à Chriſto electi fuerant: vnde ne videretur Sanctus Matthias cæteris inferior voluit fortaſſe Chriſtus per ſe illum eligere: itaq; inſpirauit Apoſtolis, vt ſorte vterentur. Præterea vt inquit idem Bellarm. *vbi ſupra c. 7. in reſponſ. ad quartum* illa non tàm electio fuit, quàm poſtulatio quædam, qua cupierunt Apoſtoli aliquem à Deo eligi in locum Iudæ. Concordat Suar. *numero. 21. & 22.*

4 Vel dic poſtremò ſine vllo priuilegio Apoſtolos in ea electione vti voluiſſe ſortibus, quia Matthias. & Barſabas adeò eſſent pares ſanctitate, & doctrina, vt humano iudicio diſcerni non poſſet vter præponendus eſſet. In huiuſmodi namq; caſibus licitus eſt vſus ſortium ſecluſa prohibitione poſitiua: vt docet D. Auguſt. *lib. 1. doctr. Chriſtiana c. 28. & in epiſt. 180. ad Honoratum.* Tùm quia non tentatur Deus cum id ab eo exquiratur quod humano iudicio declarari non poteſt: tùm quia nullum eſt periculum quicumq; ſorte exeat etiamſi planè caſu exitet, quando pares ſunt de quibus præficiendis agitur, & tollitur materia querimoniarum, neminique fit iniuria.

5 Et hic aduertendum quaſi obiter non ſolum in præfato caſu licitum eſſe ſortium vſum; ſed etiã in alijs caſibus in quibus apud aliquam Religionem vigeret conſuetudo, vel ex eo quòd haberetur talis modus circa electiones & officia, quibus nulla competit adminiſtratio eccleſiaſtica, vel ex eo quod ei id indultum ſit ex aliqua conſtitutione Apoſtolica, per quam aliquo modo iuri communi derogatur, quo ſublato, talis modus electionis per ſe malus non
6 eſt. Ita Suar. *vbi ſup. num. 8.* & Sanch. *num. 75.* vt eſt v. g. electio Diſcretorum, ſeu ſociorum Prælati quam Greg. XIII. præſcripſit fieri per ſortes apud congregationem S. Bernardi in Italia Monachorũ Ordinis Ciſtercienſis regularis obſeruantiæ per ſuam bullam *Romanus Pontifex* §. 4. *æditam anno* 1578. *die 23. Maij.* Et item eſt electio eorumdem Diſcretorum ſiuè ſociorum quæ ſecundum ſtatuta Ordinis Canonicorum Regularium S. Saluatoris fit per ſortes, & tamen conſtat eſſe validam vigore bullæ *ex varietate* §. 8. Sixti V. æditæ *anno* 1589. Et hæc omnia hucuſque dicta certa ſunt apud omnes, ſicuti etiam certum eſt electiones canonicas nullo pacto haberi poſſe per lupinos, ſiuè per fabas, vel calculos, &c. Panorm. quem refert, & approbat Tabien. *tit. electio num. 24.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 3. num. 6.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 17. concl. 3.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. num. 222.* & ratio deſumitur ex infra dicendis vbi patebit vota debere eſſe certa, & determinata: Sed profectò hæc certitudo, & determinatio haberi non poſſet per calculos, fabas, vel lupinos, &c. cum electio ſit eligere vnum ex pluribus vt alibi dictũ eſt: ſed electio quodamodo coarctaretur, & non eſſet libera, prout iura poſtulant.

7 Et item certum eſt apud omnes, electiones canonicas rectè celebrari per ſchedulas vt inferius dicetur, & firmat vſus ferè om-
8 nium Religionum.

Primò verò controuertitur inter DD. an electiones Eccleſiaſticæ habitæ, per ſortes ſint ipſo iure nullæ, vel ſolùm annullandæ? Suar. *vbi ſup. num. 9.* & Sanch. *nu. 83.* aſſerunt aduerſus Panorm. electiones in quibus ſeruatur diſpoſitio *c. quia propter de elect.* eſſe nullas ipſo iure, cæteras vero irritandas: ratio eorum eſt quia in præcitatis iuribus, in quibus ſortes perpetua prohibitione remouentur ab omnibus electionibus Eccleſiaſticis, nullum adeſt verbùm irritans: *in d.* autem *c. quia propter* decernuntur inualidæ electiones vltra triplicem modum ibi præſcriptum celebratæ. A ego pace tantorum Doctorum magis adhæreo opinioni Panormitani, quã etiam tenet Garc. *de benef. p. 5. c. 4. num. 205. in addit.* vtraſque ſcilicet electiones eſſe ipſo iure nullas. Ducor quia licèt in alijs iuribus à dicto *c. quia propter* nullum adſit decretum irritans expræſsè; adeſt tamen tacitè, quo caſu eſt adimplenda diſpoſitio iuris ſaltem per equipollens; aliàs actus eſt ipſo iure nullus: vt latè explicui, & probaui *dub. 8. per totum.* Illud verò decretum irritans appoſitum *in d. c. quia propter* operatur vt nec etiam forma iuris adimpleri poſsit per equipollens *vt ex præallegato dubio* 8. liquet.

9 Secundò controuertitur an ſuffragia poſſint præſtari viua voce in electionibus? Boer.

deciſ.

deciſ.1.num.35. ſuſtinet diſpoſitionem *d.cap. quia propter* & omnia iura voluiſſe, vt conſenſus eligentium verbo, ſeu voce exprimatur propter ea verba *eiuſdem met c. quia propter, vt ſecretò, & ſigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta mox publicent, &c.* Einſdem ſententiæ eſt Cuch. *inſtit. maior. lib.4.tit. de electione num.222.*

At Manual. prælat. *vbi ſup. art.15. concl.2.* circa med. probare contendit hanc diſpoſitionem *cap. quia propter* modò ſublatam eſſe per Conc. Trident. *ſeſſ.25.c.6. de regul.* diſtrictè præcipiens vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur

10 Pro reſolutione dico opinionem Boer. nimis rigoroſam conuinci ex contraria conſuetudine, & praxi non ſolùm omnium ferè Religionum teſte Mirand. *vbi ſup.* ſed etiam multarum vniuerſitatum Eccleſiaſticarum teſte Garc. *de benef. p.5. cap. 4. num.* 188. quæ non viua voce; ſed per ſchedulam ſuffragari conſueſcunt iuxtà formam, & modum præſcriptum ab ipſo Mirand. *art.16.* & Garc. *vbi ſup.* vel Sixtus V. in Bulla, *& cum omnis cura* ordinauit PP. Minoribus de obſeruantia *anno 1587. die 29. Iulij.* Pius V. Canonicis Regularibus S. Saluatoris Ordinis S. Auguſtini per ſuam bullam *inter cæteras* æditam *anno 1571. die 6. Decembris* Clemens VIII. dedit fratribus Tertiarijs Sancti Franciſci de pœnitentia per ſuam conſtitutionem quæ incipit *Decet*, æditam *anno 1595. die 29. Iulij*, & Paulus V. dedit Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini in bulla, quæ incipit *paſtoralis noſtra*, ædita *anno 1614. die 16. Maij.* Vnde ſecundum quod conſuetudo, & obſeruantia ius declarat, ita eſt intelligendum, & obſeruandum; nam hæc potius dicitur aſſuetudo, quàm conſuetudo, prout fusè multis allegatis tradit Alder. Maſcard. ſuper ſta. *concl. 2. à num. 139. vſq; ad 157. & ſeqq.*

Opinio verò Mirandæ ſufficienter refel-

11 litur tum ex contrario fundamento quod iacit Rota *in Meten. Monaſterij 5. Iulij. 1621. coram R. P. D. Coccino Decano. §. vlt.* allegans Rodriq. Zerol. & Azor. aſſerendo, ſcilicet, diſpoſitionem *c. quia propter de elect.* non eſſe ſublatam per Concilium Tridentinum *vbi ſupra* quod & cõfirmatur *in Treueren. Abbatiæ 20. Nouembris 1624. coram eodem §. neque etiam obſtat*, vbi dicitur Concilium ſolùm addere quòd nedum vota ſint ſecreta; ſed ita, & taliter, vt nomina eligentium nunquam publicentur. Tum verò in primis refellitur quoque eadem opinio Mirand. ex auctoritate Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 8. verſ. circa quam* & Garc. *de benef. p.5. c.4. num.189.* affirmantium electionem eſſe canonicam iuxta *cap. quia propter*, & ſecretam iuxtà Conc. Trident. ſi Capitulum ponat aliquos, qui recipiant vota omnium, modò poſtea non publicentur nomina eligentium. Et horum Doctorum authoritas fulcitur à Conc. Trident. *c. 7.* vbi decernitur vt ille qui electioni Abbatiſſarum, &c. præeſt vota ſingulorum audiat, vel recipiat. Super quem locum Concilij Sacra Congregatio ſic cenſuit teſte ipſomet Garc. *ſi electi fuerint à ſuperioribus aliqui, vt putà quatuor, qui vota omnium recipiãt, electio reputabitur canonica, & ſecreta.* Et item eadem Sacra Congregatio prout refert idem Gar. *num. 190.* cenſuit ſic. *In electionibus Abbatiſſarum vota ore tenus accipi poſſunt à ſuis ſuperioribus, licèt quatuor, aut quinq; ea ſciant.* Aliam conſimilem refert idem Garc. Sed hæc ſufficiant, & eò magis, quò conſuetudo quæ eſt altera lex idem declarat, & confirmat apud multas Religiones.

Sit ergo concluſio huius quæſiti electionem eſſe canonicam iuxtà *c. quia propter*, & ſecretam iuxta Conc. Trident. ſiuè ſuffragia dentur viua voce, ſiuè per ſchedulam, dummodò nomina eligentium nunquam publicentur, quæ concluſio firmata eſt in Rota *in ſupracitatis deciſionibus coram R. P. D. Coccino* in terminis de electione Abbatis Regularis *præſertim verò in d. Treueren. §. ſecundo principaliter.*

DVBIVM XXVIII.

Quę ſit forma ſuffragij?

SVMMARIVM.

1 *Varia forma pronunciandi ſuffragium.*
2 *Vota debent eſſe certa pura gratuita, & determinata.*
3 *Et non alternatiua incerta conditionalia, vel indeterminata.*
4 *Quare non poſſint eſſe alternatiua?*
Quid ſit ſuffragium? & num. ſeq. in fin.
5 *Quare non debeant eſſe incerta?*
Motus animi vnius non poteſt conſumari per motum animi alterius.
6 *Quare non poſſint eſſe conditionalia?*
Actus legitimi non recipiunt conditionem.
7 *Duplex diſtinctio conditionum.*
8 *Conditiones de præterito, vel de præſenti, quæ inſunt actui non vitiant electionem.*
9 *Secus ſi non inſunt actui.*
10 *Conditiones de futuro etiam ſi tacitè inſint actui*

actui vitiant electionem.

11 *Reprobatur opinio Cuchi.*

12 *Defenditur Ripa à reprehenſione Cuch. & Rodriquez.*

13 *Quare vota non debeant eſſe indeterminata.*

Infinitum nullam habet determinationem.

An poſtquam quis dixit ſe velle facere Titium ſuum hæredem, Titius cenſeatur hæres?

1 FORMA ſuffragij hæc eſt vt ſuffragatores voce exprimãt ſi proceditur viua voce, vel ſcribant, ſi proceditur per ſchedulam *nomino*, vel *conſentio*, vel *eligo N. &c.* Panorm. *in c. quia propter nu. 11. in fin. de elect.* approbat primam. & ſecundam prædictarum formam, videlicet *nomino*, vel *conſentio*, Tabien. verò *tit. electio num. 22.* plus ſecundam ideſt *conſentio in N.* & hoc propter verba textus *is eligatur in quem omnes, vel maior pars capituli conſenſerit*: Subdit tamen vterq; Doctor non vitiari electionem ſi per tertiam formam per verbum ſcilicet *eligo* ſuffragiũ ferretur, quod firmatur authoritate Bart. relati à Bertach. *in ſuo repert. verb. electio qualiter & quando. verſ. 12. & 16.* firman. quem refert & ſequitur Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 2. q. 3. art. 3.* qui addunt ſufficere nominationem per aliquod dictorum verborum, licet non dicatur *in Prouincialem, Diſcretum &c.* quia ſubauditur nomen dignitatis, ad quam dirigitur electio. Immò idem iuris eſt, ſi nominetur tantùm aliquis abſq; vllo prædictorum verborũ *nomino, conſentio, vel eligo*. Quibuslibet enim verbis electio facta valet, ſi per eam voluntatis intentio declaratur *l. quoniam. C. de teſtam.* & quamuis verba quodammodo imperfecta ſint, ſi tamen ex his colligi poteſt ſenſus, talis imperfectio non vitiat. *l. 1. §. ſin autẽ ff. de hæred. inſt. l. cum auus. ff. de condi. & demonſtr.* Ita Gamma *decif. 287. num. 1.* Marc. *q. 1204. num. 2. p. 1.* & Marta *in ſuo digeſt. nouiſs. tit. electio c. 127.* Illud tamen ſemper altâ mente repone, vt ſcilicet vota ſint certa, determinata, pura, ſincera, & gratuita *diſt. 23.*
2 *c. in nomine domini verſ. quod ſi prauorum* Ioan. And. *in c. in electionibus num. 4. de elect. in 6.* vbi etiam Archid. *num. 3.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 3.* Mirand. *tom. 2. q. 23. art. 17. concl. 1.* & ratio eſt quia vota non debent eſſe alternatiua, incerta condicionalia, vt expreſsè cautũ eſt *in*
3 *d. c. in electionib.* vbi gloſ. Innoc. Anch. Frãch. *de elect. in 6.* Tabien. *tit. electio num. 24.* & omnes præcitati. Nec item eſſe debent indeterminata, vt ſubdunt Bald. & Boer. inferiùs citandi.

4 Dixi *non debent eſſe alternatiua*, vt v.g. conſentio in P.F. Franciſcum, vel in P.F. Petrum. Et ratio deſumitur ex deſcriptione voti, quã tradunt Bal. *in d. c. quia propter col. 5. in princ. de elect.* & Boer. *deciſ. 1. num. 2.* Eſt enim votum animi deliberatio cum beneplacito determinans ſe ad hoc aliquid: Sed qui conſentit in vnum, vel in alium non ſe determinat ad hoc aliquid. Ergo non debent eſſe alternatiua.

5 Dixi *incerta* vt v.g. eligo quem Guardianus elegerit, &c. Et ratio poteſt eſſe, quia huiuſmodi voluntas eſt deceptoria, & non eſt voluntas: motus namque animi vnius nõ poteſt conſummari per motum animi alterius, & voluntas tua non eſt voluntas mea, & propria, nec diſpoſitio valet. Angel. & Bald. *in l. captatorias ff. de hæred. inſtit.* Iaſon. *in l. frater à fratre num. 8. C. de impu. & alys ſub.* Pariſ. *cõſ. 38. nu. 40. lib. 3.* Surd. *deciſ. 53. nu. 28. & deciſ. 68. num.* & Simon. de Præt. *de int. vlt. vol. lib. 1. int. 1. dub. 1. ſol. 5. fol. 16.* Sed vota ideò dicuntur *vota cunctorum in cap. quia propter*, quia idem ſonant quod deſideria cunctorum, vel diſpoſitiones animorum vt benè notat Panor. *num. 11.* & Boer. *d. deciſ. 1. num. 2.* Ergo non poſſunt conſummari per diſpoſitionem animi alterius.

Hic autem obiter aduerte hanc voluntatem quam deceptoriam dixi, verè non dici deceptoriam ab his Doctoribus quos retuli ſed dici captatoriam. Sed reuera pace tantorum Doctorum non eſt captatoria: ſed deceptoria. Voluntas namque captatoria propriè eſt illa per quam quis alium quærit inducere, vt ſibi vel alteri commodum in vltima voluntate relinquat, inde dicta quòd captari eſt veluti aucupari aliena, vt à recentioribus, melius quàm ab antiquis explicatur, vt perbellè quidẽ, & elegantiſsimè multis ex eiſdem recentiorib. allatis docet Rota in Roman. legati re. *Iuny 1616 coram R. P. D. Martino & deciſ. 359. p* totã; ſed præcipuè *nu.* 1
11. 12. & 19. corã Card. Seraph. vbi quoq; conceditur *d. num. 12.* præfatam voluntatem in alienum arbitrium collatam non valere ratione qua ſupra; ſed non quod ſit captatoria.

6 Dixi *condicionalia* vt v.g. conſentio in talem ſi eſt talis condicionis, vt puta ſi nouit iura, &c. Ratio autem quare condicionalia non debeant eſſe vota eſt quia actus legitimi non recipiunt condicionem *c. actus de reg. iur. in 6.* Sed eligere eſt actus legitimus vt probabitur *dub. 86.* Ergo vota non debent eſſe condicionalia: ita gloſ. *in d. actus legitimi* Anchar. *in d. c. 2. in princ.* & Franch. *num. 2. de elect. in 6.*

Ad

7 Ad lucidiorem verò excluſionem horum condicionalium votorum dupliciter ſunt diſtinguendæ condiciones. Primò namq; ſunt condiciones quæ inſunt ipſi actui ex natura ſua, vel de iure vt v. g. eligo talem ad Prouincialatũ ſi vacat,& huinſmodi: Et sũt aliæ quæ ſic non ſunt vt v. g. eligo Petrum ſi iura nouit,& huiuſmodi. Secundò aliæ ſunt condiciones quæ referuntur ad futurum tempus vt v. g. eligo Zoilum ſi maior pars capituli conſenſerit in eum. Et aliæ ſunt condiciones quæ referuntur ad præſens,vel ad pręteritum tempus vt v.g. eligo Titium ſi viuit, vel legitimè natus eſt.

8 His ſic diſtinctis dico primò condiciones de præterito, vel de præſenti, quæ inſunt actui nõ vitiare electionem,& ratio eſt quia adiectiones iſtæ non ſuſpendunt actum, nec faciunt illum condicionalem *l. 3. ff. de legat. 1. l. aliquando ff. de condic. & demonſtat.* Lambert. *de iur. patr. 2. p. 2. lib. q. 3. art. 9. num. 2.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 216.* Rodriq. *tom. 2. q. 51. art. 4.*

9 Dico ſecundò condiciones de præterito, vel de præſenti,quæ tamen non inſunt actui, vitiare electionem, quia re vera videntur ſuſpendere actum Monach. *in d. c. 2. num. 5.* Garc. *de benef. p. 8. c. 2. num. 9.* qui ait ſic accipiendum eſſe Coraſ. *de benef. p. 4. c. 3. num. 24.* approbantem gloſ. & alios in ſequenti dicto referendos.

10 Dico tertiò cõdiciones de futuro, quamuis etiam tacitè inſint actui, vitiare tamen electionem, & ratio eſt, quia tunc iſtæ condiciones videntur exprimi ſuſpenſiuè,& faciunt actum condicionalem,& ſic non exprimuntur eò modo quo inſunt, nõ enim inſunt ſuſpenſiuè *l. ſi ita relictum §. illi ſi volet ff. de legat. 1.* Monach. *in d. c. 2. num. 7. de elect. in 6.* Et in hoc ſenſu Corras. *vbi ſup.* quem ſequitur Garc. *num.* 8. dicunt eſſe veram opinionem gloſ. *in d. cap. 2. verb. incerta* Archid. Domin. *num. 10. & 11.* Franch. *num. 5.* & aliorum *ibid.* Dec. *in reg. actus legitimi ff. de reg. iur. nu. 14.* Rebuff. *in concordat. in forma mandati verb. innodatus exiſtit. verſ. intellige, &* Couar. *lib. 3. var. reſol. c. 18. num. 2.* Et pro hoc facit quòd condiciones ſuſpenſiuè etiam vitiant ſententiam Panor. *in c. in litteris num. 4. de offic. deleg.* & Rota *decif. 701. nu. 5. coram Card. Seraph.*

11 Hinc conuincitur quod tradidit Cuch. *num. 220.* ſcribens *condiciones illas non vitiare electionem, videlicet eligo ſi iuramentum ſolitum præſtiterit, vel ſi prius beneficium dimiſerit, vel in Eccleſia reſederit modo exprimantur ſicut inſunt actui:* Sed reverà tantus Doctor hallucinatus eſt; nam vt rectè docuit Garc. *num.* 10. condiciones non exprimuntur, ſicut inſunt actui; cum exprimantur in futuro,& per conſequens ſuſpenſiuè: Vltima namque condicio nempè *eligo ſi in Eccleſia reſederit* ex ſui natura reſpicit tempus futurum, & ſic eſt ſuſpenſiua: Prima verò, & ſecunda cum ſint indifferentes ad tempus præſens,pręteritum vel futurũ exprimuntur,& ipſæ quoq; ſuſpenſiuè,cum exprimantur in futurum. Benè igitur exprimerentur,ſicut inſunt actui,ſi diceretur eligo Titium ſi iuramentum ſolitum præſtitit,vel pręſtat,ſi beneficiũ dimiſit,&c. Neque authoritates Geminiani,& Panorm. quas affert ipſe Cuch. quicquam iuuant vel ſaltem parum,quia ſunt in terminis de collatione,in qua aliud videtur dicẽdum vt ſentit item Garc. *vbi ſup.*

Et hinc quoque patet quàm immeritò ipſe Cuch. *num.* 221. approbatus à Rodriq. *vbi ſup. in fin.* repræhendat Ripam *lib. 2. reſponſ. c. 32.* ſcribentem electionem factam ſub illa condicione, ſi placuerit Summo Pontifici, irritam forè, quia licet (inquit ipſe Ripa) in omni electione intelligatur reſeruata voluntas Summi Pontificis,tamen iſta ineſt reſolutiuè, & contra eligentium voluntatem, at expreſſa,eſt ſuſpenſiuè, & iuxtà eligentium voluntatem.

Dixi denique *vota non debere eſſe indeterminata* vt v. g. volo eligere per verba infiniti modi,& non præſentis *eligo*: & ratio eſt quia infinitum nullam determinationẽ habet *l. ſerui electione ff. de leg. 1.* Bald. & Boer. *vbi ſupra* ſola namque præparatio, vel deſtinatio ad actum nõ producit actus diſpoſitionem: differunt etiam facere,& facere velle *tex. in §. ex eo autem inſtit. quibus mod. teſt. infir. l. pen. §. fin. ff. de bon. poſſ. ſecu tab. l. fin. §. illud quoq; C. de codicill.* Sim. de Præt. *de int. vlt. vol. lib. 2. inter. 1. dub. 2. ſol. 1. num. 27. fol. 113.* Hinc eſt vt qui dicit velle facere Titium ſuum hęredẽ etiam coram legitimo numero teſtium; non tamen is ſit ſuus hæres, ſi ad actum non fuerit deuectum *§. planè de teſtam. inſtit. de milit. teſtam.* Soc. *iun. conſ. 179. lib. 2.* Patiſ. *conſ. 67. num. 78. lib. 3.* Sim. de Præt. *d. ſol. 1. num. 30. verſ. rurſus idem in eo.*

DVBIVM XXIX.

Quid ſi aliquis in ſcrutinio vota deſerat inutiliter?

SVMMARIVM.

1 *Qui dicantur inutiliter ſuffragari.*
2 *Vota inutilia habentur ac ſi de capitulo non eſſent.*
3 *Idem iuris eſt de eo qui immittit ſchedulam albam in vrnam.*
Item qui exijt à loco capituli.
Item qui renunciauit.
4 *Quomodo fiant inhabiles actiuè, & paſsiuè qui ſuffragantur inutiliter?*
5 *Qui inutiliter ſuffragantur, poſſunt variare antè publicationem ſcrutinij.*
6 *Qui ſuffragati ſunt inutilier in vno ſcrutinio, poßunt purè ſuffragari in altero, ſi caſſato primo, celebretur ſecundum.*
7 *Ignorantia, & ſimplicitas excuſat inutiliter ſuffragantes.*
8 *Quomodo excludenda inutilia vota?*

1 HVIVSCE tituli ſenſus eſt quid agendum ſit, ſi aliquis inutiliter vota deferat inutiliter, ideſt, ſi quis in electione Prælati, vel alterius Officialis Regularis ſuffragetur Sũmo Pontifici, ſiuè Epiſcopo, vel Hiſpaniarum Regi, &c. Vel in electione Diſcreti localis nominet v. g. Generalem, ſiuè Prouincialem, vel Guardianum ſiuè Priorẽ, & alios huiuſmodi viros maiori, vel conſimili cura detentos contra iuris, vel ſtatutorum Ordinis diſpoſitionem, ſiuè excluſos à paſſiua voce &c. Vel deniq; ſi condicionalia, alternatiua, ſiuè incerta vota ferret vt explicatum eſt *dub.* 28.

Explicatione tituli quæſtionis ſic præha-
2 bita reſpondeo primò huiuſmodi vota pro non adiectis haberi, nec computari in numero vocalium ac ſi neminem nominaſſent, nec de capitulo eſſent; ſed electionem conſurgere ex maiori parte eorum, qui purè conſenſerunt: vt ſi, v. g. collegium conſtet ex decem ſuffragatoribus, quorum quatuor in aliquem conſenſerint, tres in alium, ſuffragium tulerint, & reliqui tres inutiliter ſuffragati ſint, tunc quatuor gaudens cenſetur electus à maiori parte, cum tres inutiliter ſuffragãtes nõ ſint computandi in numero eligentium. *c. in electionibus de elect. in 6.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num.* 214. *&* 215. & DD. multi ex allegatis *in d. dub.* 28. & probatur etiam argumento eius qui in ſcrutinio per ſchedulas celebrato immiſit ſchedulam albam in
3 vrnam, item eorum qui exeunt à loco capituli iam ad electionem congregati *c. cum nobis vbi* Panorm. *numer.* 11. *de elect.* & benè & latè tradit Cuch. *vbi ſupra num.* 181, *vſq; ad* 184. item argumento eius qui voto ſuo renunciauit gloſ. *in clem. quod circa de elect.* quia de his omnibus idem iuris eſt, quod de præfatis inutiliter ſuffragantibus concluſum eſt in præſenti: & vltra omnes DD. citatos *dub.* 10. *nu.* 13. ſunt etiam Bonifac. *in d. c. cum nobis.* Nau. *lib. 1. conſ. 7. tit. de elect. in nonis* Rodriq; *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 13. Manual prælat. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 20.

4 Reſpondeo ſecundò dictos inutiliter ſuffragantes non ſolum fieri inhabiles actiuè ea vice de qua agitur vt modò explicatum eſt; verum etiam paſſiuè hoc pacto, vt v. g. Si quatuor eſſent electores quorum vnus ſperans eligi per duos conſentiret v.g. in illum, ad quem maior pars accederet, vt ſic, ſi valeret votum, vinceret, ſi non valeret, eodemmet voto pro non adiecto habito, cenſeretur electus à maiori parte, putà à duobus ex tribus, in quibus remanſit ius eligendi. Vnde talis electio non eſt confirmanda Ioan. And. *ſuper gloſ. antepen.* & Anchar. *in d. c. in electionibus num.* 1: *de elect. in 6.* & præſertim quia in talibus multum notatur ambitio.

5 Quamuis autem hæc ita ſe ſe habeant, in triplici tamen caſu non eſt locus præfatis pœnis irrogatis inutiliter ſuffragantibus: & primò ſecundum Ioan. And. Anchar. & Franch. *in d. c. in electionibus* ſi non ſequatur publicatio ſcrutinij; vnde ſi ante dictam publicationem variaſſent prædicti deponentes, conſentiendo poſtea purè, videtur huiuſmodi pœna ceſſare, & hoc eſt ſecundum eumdẽ Franch. quod ſcribit Innoc. *ibid.* tales ſcilicet, *inutiliter eligentes poſſe alium purè eligere, antequã priuentur eligendi poteſtate*, ideſt antequã fiat publicatio ſcrutinij, iuxta interpretationem & intellectum Ioan. de Lign. & probatur ex *c. publicato de elect.*

6 Secundò non eſt locus memoratis pœnis, ſi poſt publicationẽ ſcrutinij appareat maiorem partem purè eligentium non conſenſiſſe in aliquem: vndè ſi nouum celebretur ſcrutinium poſſunt, & ipſi, qui inutiliter ſuffragati ſunt iteratò ſuffragium præſtare in hoc altero ſcrutinio, quia ille *tex. in electionibus* non priuat eos niſi pro ea vice, in eo, ſcilicet, ſcrutinio, in quo inutiliter ſuffragati ſunt gloſ. *ibid. in fin.* Franch. & Gemin. qui ita exponit ſupracitatum dictum Innoc.

Tertiò non eſt locus memoratis pœnis vbi
7 ignorãtia, vel ſimplicitas excuſat, & de fraude nullo modo præſumitur, vt in iunioribus fratribus euenire poteſt; vnde diſquiſitores audientes ſibi inutile votum deferri, tenentur ex officio ſecretò admouere, & docere

hu-

Digitized by Google

huiuſmodi ſuffragatorem quæ vtilia,& quæ inutilia ſint vota, & vt dicitur *in c. conſtitutis 2. de appell.* cum ſub animæ periculo adiurare vt conſentiat in vnum quem ſecundũ Deum, & conſcientiam ſuam meliorem dijudicat, & hoc eſt teſtè Panor. *in c. quia propter nu. 11. de elect.* & Silueſt. *tit. electio 1. q. 4.* quod innuũt verba illius *tex. c. quia propter ſecretò, & ſigillatim vota cunctorum exquirant.* Et licèt dictum ſit ſupra *dub. 22. num. 5.* huiuſmodi verba adhortatoria non eſſe de ſubſtantia; Attamen in præſenti caſu negari ſaltem non poteſt quin ſint de iuſtitia: Vndè ſi talis admonitio non præceſſerit ante publicationem ſcrutinij, & eo voto pro non adiecto habito, ſequatur electio, tunc, ſi ſuperiori conſtiterit nullam interceſsiſſe fraudem dicti ſuffragatoris; ſed talem errorem ex eius ignorantia, vel ſimplicitate proceſsiſſe; tunc, inquam, idem aſtruendum eſſe exiſtimo de hoc ſuffragatore, quod de non vocatis vocandis cõcluſum eſt *ſup. dub. 10. nu. 11. & 12.* prout clarè deſumitur ex Panorm. *vbi ſupra nu. 16.*

Vltimò notandum circa hoc dubium eo modo eſſe excludenda hæc inutilia vota, quo inferius *dub. 67. num. 6.* & ſeqq. dicetur, eſſe excludenda excommunicatorum vota.

DVBIVM XXX.

An ſuffragium datum poſsit reuocari, & mutari?

SVMMARIVM.

1. *Electores nequeunt variare poſt; ſed ſolùm ante publicationem ſcrutinij.*
2. *Huius aſſertionis vera ratio aſsignatur.*
3. *Explicatur eadem ratio.*
   Dupliciter ſe habere poſſunt electores ad electionem.
   Prætor ſiuè bene, ſiuè malè ſententiam tulerit non poteſt eam mutare.
4. *Quomodo intelligenda concluſio?*
5. *Et quomodo limitanda?*
   Fraudibus eſt occludendus aditus.
6. *An quando ex publicatione ſcrutinij apparet electionem futuram eſſe nullam ipſo iure vel annullandam, poſsit reiterari antequã pronuncietur.*

1 Respondeo negatiuè poſt publicationem ſcrutinij; affirmatiuè verò ante eandẽ publicationem, quod probatur *ex c. publicato de elect.* vbi habetur *Publicato ſcrutinio variare nequeunt electores;* & per conſequens à contrario ſenſu reſilire poſſunt à prima nominatione ante publicationem ſcrutinii, & in alium conſentire Anchar. *in cap. perpetuo num. 3. de elect. in 6.* Goffred. *in ſum. tit. de elect. num. 31.* Tabien. *eod. tit. num. 25.* Silueſt. *eod. tit. q. 7.* & communiter omnes in hoc conueniunt; ſed diſcrepant in duobus.

2 Primò in aſsignanda ratione dictæ aſſertionis, multi enim DD. & præſertim gloſ. 2. *in d. cap. publicato verb. variare.* Ioan. And. & Ant. à Butr. varias adducunt, quæ pulchrè, & ſubtiliter refelluntur à Panorm. tamquam non neceſſariò concludentes, & monſtratur ab eodem illas non magis militare contra variationem poſt publicationem ſcrutinii, quàm ante, & tandem ab ipſo vera ratio affertur dicendo *Ideò publicato ſcrutinio nequeunt variare electores, quia ſunt functi officio ſuo.*

3 Pro reſolutione hæc ratio Panorm. mihi ſumoperè placet, & maximè ſi declaretur: notandum eſt igitur ſummatim ex eius ibi dictis dupliciter ſe habere ad electionẽ electores. Primò non vt collegium; ſed vt ſinguli iure proprio, ex quorum ſingularibus conſenſibus reſultat electio; ita vt non ſit neceſſe, vt fiat electio ab vno nomine omnium. Exemplum ſit de electione iuris patronatus: & in his non ſibi vendicat locum hic tex. *publicato.* Secundò ſe habent ad electionem electores non iure proprio; ſed vt collegium (vt ſunt Religioſi quemadmodum Rota *dec. ſ. 370. num. 8. coram Greg. XV.* explicat *clem. 1. de elect.*) & hi funguntur officio à iure eis delato ſingulariter conſentiendo in ſcrutinio: at eius publicatione facta, quæ requiritur de vnanimi eligẽtiũ cõſenſu, nequeunt variare, quia iam perfecerũt quod ad ipſos ſpectabat: & ſi maior eorũ pars in aliquem conuenerit, ius eligendi ab eis aufertur ſingulis, & remanet penes collegium: Electio enim, quæ poſtea cõmunis ſubſequi debet, non eſt ſingulorum; ſed capituli *c. in geneſi de elect.* Et hic tex. *publicato* ſecundum eundem Panor. aduerſus Ioan. And. extenditur quoque ad electiones in quibus non attenditur *cap. quia propter de elect.* Hæc doctrina videtur ad mentem Anchar. *verſ. tertiò principaliter.* Et item ad mentem Rotæ *deciſ. 486. num. 8.*

coram Greg. XV. ſcribentis, Prętori, qui ſiuè benè, ſiuè malè functus eſt officio ſuo non cõuenire reuocationem ſuæ ſententiæ *l. Paulus 1. & l. iudex poſtquam. ff. de re iudic. l. duo fratres. ff. de pœnis.*

4 Secundò diſcrepant circa intellectum *d. c. publicato.* DD. enim ſupracitati in aſſertione ſimpliciter illud interpretantes à contrario ſenſu, aſſerunt variationem ſemper licere ante publicationem ſcrutinij, vt dictum eſt, & idem videtur innuere Panorm. *vbi ſupra.*

At Hoſt. *in ſum. tit. de elect. §. qualiter. verſ. nullo prorſus* Anchar. *in d. c. publicato. in fin. vbi* quoq; Henrich. Boich. *nu.* 3. Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num.* 241. Rodriq; *tom. 2. quæſt.* 51. *artic.* 7. Manual prętat. *tom. 2. q.* 23. *artic.* 24. *concl.* 2. ita illum textum exponunt. *Publicato* ideſt, *antequam vocati ſint* ſimul, vt publicationem audiant, vel poſtquam omnia ſuffragia in ſcriptis redacta, & ſimul permixta ſint, quamuis ea nondum compromiſſarij, ſeu ſcrutatores recitare cæperint.

Pro reſolutione dico priorẽ ſentẽtiã illorũ DD. per ſe intelligendam eſſe, quia vt inquit Panorm. *vbi ſupra* textus requirit publicationem ſcrutinij, vt præcluſa ſit via variandi. Secunda verò ſententia horum DD. intelligenda eſt per accidens, ideſt, aliqua fraude accedente arg. *c. ſedes & c. ex tenore de reſcript.* quæ fraus re vera præſumitur, ſi iam completo ſcrutinio, licèt nullatenus publicato, quis ſine cauſa iuſta vellet eo tẽpore in alium cõſentire, priore quem nominauerat omiſſo: tunc enim non videtur audiendus. quia *quod ſemel placuit, amplius diſplicere nõ poteſt c. quod ſemel. de reg. iur. in 6. & can. horrendus 23. quæſt. 5.*

Dixi *ſine cauſa iuſta,* quia intercedente iuſta cauſa ſecus eſt dicendum, vt puta ſi quis in aliquem inhabilem ſuffragium pręſtitiſſet de quo ſi ſequeretur electio, eſſet irritanda, tunc namq; videtur audiendus, etiam poſtquam omnia ſuffragia in ſcriptis redacta, & ſimul permixta ſunt, modò ea nondum Compromiſſarij, ſeu ſcrutatores recitare cæperint.

5 Sed hęc limitanda ſunt dummodò, ſcilicèt, ſaltem vnus ex eiſdem compromiſſarijs, memoria certò teneat in quem latum fuerit votum ab eligente, qui vult reſilire à priori nominatione aliàs non eſſet admittenda variatio, nè fraudibus aperiretur aditus, quod fieri non debet. *l. in fundo. verſ. neq; malitijs. ff. de rei vend. l. 3. §. penult. C. de latina libert. tollen.* *& c. vt circa iuncta gloſ. verb. viam malitijs de elect. in 6.*

6 Immò addo ſi maior pars electorum ſuffragata fuiſſet alicui indigno, & regulariter quandocumq; ex publicatione ſcrutinij appareat electionem mox publicandam futuram ex nullam ipſo iure, poſſe electores, antequam pronuncietur electio, repetere ſcrutinium, aliumq; eligere, qui nihil vitij patiatur, & videtur textus *cap. perpetuò de elect. in 6.* Ita Ioan. And. & Innoc. *in c. Eccleſia veſtra verſ. ſed quid dices. col. 4. de elect.* Bald. Compoſtell. *col. 5. verſ. ſecundò quæro.* & DD. teſte Panorm. *num. 9. in c. publicato de elect.* Hoſtien. *in ſum. eod. tit. §. qualiter. verſ. nullo prorſus.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 3.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num.* 243. Secus verò dicendum, ſi electio futura non eſſet nulla, ſed ſolum annullanda veniret; tunc enim non eſſet locus variationi, ſed debet ſequi electio, fortè namq; Superior diſpenſabit, vel contemptus elector aquieſcet electioni, caſu quo veniret irritanda, ex eo quod celebraretur electio aliquo electore contempto iuxta dicta *dub.* 10. & huiuſmodi. Ita Innoc. Panorm. & Bald. *in d. c. publicato num.* 12. *verſ. modò ego quæro.*

DVBIVM XXXI.

An vnquam poſſint manifeſtari ſuffragia?

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſarij ſiuè ſcrutatores reuelantes aliquod ſuffragium peccant mortaliter, & electio eſt nulla.*
Proditor ſecreti de re graui peccat mortaliter.
2 *An teneat electio ſi elector ante, vel poſt ſcrutinium publicet votum ſuum?*
3 *In actu ſcrutinij ſi ſuffragia dentur publicè, vt ab alijs vltra ſcrutatores audiantur, electio eſt nulla.*
4 *Etiam ſi vnicum tantùm ſuffragium publicetur.*
5 *Etiam ſi ab vno tantum audiatur.*
6 *Item electio eſt nulla ſi ſuffragia manifeſtentur ſcrutatoribus vbi proceditur per ſchedulam obſeratam.*
7 *Reprobatur opinio Nauar. & ſequacium in in vno ſenſu.*

Vbi

Vbi appoſitum eſt decretum irritans magis attenditur forma legis, quàm intentio.

8 *Manifeſtatio ſuffragij facta ab electore in fraudem ad annullandam electionem non vitiat eam. Et in hoc ſenſu defenditur Nauar. opinio.*

9 *Dummodo tamen de tali fraude conſtet per concludentes probationes.*

10 *Decretum de non manifeſtandis ſuffragijs ligat etiam ignorantes quò ad nullitatem actus, non autem quò ad alias pœnas. num. 12.*

11 *Elector manifeſtans ſuum ſuffragium in actu ſcrutinij alijs vltra ſcrutatores, eſt priuandus eligendi poteſtate.*

13 *Immo ſunt etiam priuandi illi alij audientes, & tacendo ratificantes.*

Delicta quæ patitur ciuitas perpetrari ab aliquibus ex ſuis, cenſentur delicta eiuſdem ciuitatis.

14 *Compromiſſarij abſoluti tenentur eligere per vota ſecreta.*

Non tamen adſtringuntur ad obſeruantiam c. quia propter de elect.

1 DE Compromiſſarijs, ſiuè ſcrutatoribus nullum iure meritò videtur eſſe dubium quin negatiuè ſit ſentiendum: tum quia adeſt ſecretum de re graui, cuius proditor mortalis culpæ nexu innodatur, ſicuti tenet communis opinio quã cũ alijs citat. Pater mihi colẽdiſſim. Onuphrius *de ſacr ſigill. ſect. 5. q. 1. verſ. dixi tamen fol. mihi 325 & ferè in terminis ſect. 2. q. 1. verſ. dixi ſecundo fol. 41.* Bonac. *de contract. q. 2. punct. vnic. num. 3.* Tùm verò in primis, quia Compromiſſarij, ſiuè ſcrutatores reuelantes, expreſsè conuincuntur violare præceptum Conc. Trident. *seſſ. 25. c. 6. de regul.* diſtrictè præcipientis vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Vnde non ſolum peccant vt dictum eſt, ſed etiam talis electio eſt nulla vt plenè notaui *dub. 8. nu. 8.* & patebit ex infra dicendis.

2 Non leuis autem difficultas vrget circa ſuffragatores, quid ſcilicet ſit ſentiendum, ſi elector votum ſuum alijs electoribus aperiret ante, vel poſt ſcrutinium, vel in ipſo actu ſcrutinij? Sit ergo prima concluſio *Ante, vel poſt ſcrutinium nullo modo licet cui ſuum votum dederint publicare.* Sic Congregatio reſpondit *petenti an electio ſic facta teneret?* teſte Garc. *de benef. p. 5. c. 4. num. 197.* ex qua declaratione nobis innuitur iuxtà eumdem Doctorem, electorem quidem perperam agere, electionem tamen eſſe validam, quia ex hoc in rei veritate non deſinit eſſe ſecreta: tali enim manifeſtatione non obſtante, potuit ipſemet elector pro vno ſuffragium ferre: & alium nominare, fingere, & ſimulare.

3 Secunda concluſio eſt ſi in ipſo actu ſcrutinij manifeſtatio ſuffragij fit ab electore publicè, ita vt ab alijs vltra ſcrutatores audiatur, tunc electio ſic celebrata viribus nõ ſubſiſtit Nauar. *lib. 1. conſ. 9. num. 3. tit. de elect. in nou.* Rodriq. *tom. 2. quæſt. 51. art. 9.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 19.* & alij. Et elector ſic publicans eſt priuandus eligendi poteſtate pro illa vice. Garc. *de benef. p. 5. cap. 4. num. 195.* niſi ignorantia probabili excuſetur.

4 Primam partem huius aſſertionis in qua dictum eſt electionem ſic non ſecretò celebratam eſſe nullã, &c. amplia primò vt non ſolùm procedat ſi omnes palã ſuffragia præſtent; ſed etiam ſi vnus tantùm Garc. *vbi ſup. num.* 184. quem approbat Rota *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini merc. 20. Nouembris coram R. P. D. Coccino Decano §. ſecundò principaliter.* Et ratio eſt, quia cum decretum irritans appoſitum *in c. quia propter de elect.* & in Conc. Trident. *vbi ſup.* inducat formam per dicta *dub. 3.* & forma ſit indiuidua per reſponſa *in dub. 20. nu. 15.* ſequitur electionem eſſe nullam etiam ſi vnus ſolummodò palam ſuffragetur.

5 Amplia ſecundò non eſſe neceſſe ad effectum irritandi electionẽ in caſu de quo agimus, vt præfatus elector ſuffragetur palam cunctis audientibus; ſed ſufficere ſi vnus ſolummodò, vel aliqui qui non ſint ſcrutatores, audiant, ſi viua voce dantur ſuffragia: Et ita in terminis procedit d. deciſio Rotæ *in Treueren. Abbatia*, præſertim verò in *§. ſecundò principaliter, & in §. neq; etiam obſtat.* vbi habetur electionem Abbatis non fuiſſe ſecretam ſecundum diſpoſitionem *c. quia propter de elect.* vt tenet Hoſtien. *ibidem*, & diſpoſitionem Conc. Trident. *vbi ſup.* ex quo electi fuerunt tres ſcrutatores de collegio, & tres extra collegium: quod certè (inquiunt Domini) non eſſet dicendum ſi tres dumtaxat de collegio electi fuiſſent. Item facit declaratio Illuſtriſſimorum Interpretum ſuper Concilium relata à Garc. *vbi ſup. num. 191* tenoris ſequentis. *In electione Abbatiſſarum vota ore tenus accipi non poſſunt à ſuis Superioribus cum duobus teſtibus, nec poteſt proximus Superior huiuſmodi electionem irritam, vtpotè factam con-*

tra formam huius Decreti confirmare, & reualidare abſq; Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Quæ declaratio teſte d. Garc. loquitur, & procedit quando vltra deputatos adhibentur aliqui in teſtes per quos poſſet publicari ſuffragium.

6 Amplia tertiò vt quando dantur ſuffragia per ſchedulam, &c. nec etiam poſsit manifeſtari ſuffragiũ ipſis ſcrutatoribus. Hinc Sacra Congregatio cenſuit teſte Garc. *vbi ſup. num. 193. Electionem eſſe nullam quando aliqui ex electoribus vnam ſchedulam recipiunt vnico nomine ſcriptam, & nomen electi notum ſcribæ, vel alteri reponunt in capſula: Similiter quando accipiunt de manu ſcribæ duas ſchedulas, & vnam, quam voluerint reponunt, alteram ſcindunt: Et ſcriba poterit reuelare talem qui habuit vnam tantùm ſchedulam, vel talem qui habuit duas. Monendus eſt autem ſic electus non legitimè ſe electũ fuiſſe, & ſi fuiſſet conſcius fraudis, eſſet puniendus, & admonendus vt petat à S. D. confirmationẽ.* Cuius nullitatis eã eſſe rationem autumat Rota *vbi ſup.* quia per decretum irritans in Concilio Tridentino poſitum infringitur etiam poſſeſsio vt notaui *dub. 6. num. 4.*

7 Contra hanc ſecundam, & tertiam ampliationem eſt doctrina Nauar. Rodriq. & Mirand. *vbi ſup.* aſſerentium electionem ſuſtineri quando votum alteri oſtenditur ſine culpa capituli, quia defectus clandeſtinus alicuius electoris non debet nocere capitulo id ignoranti, neque actui aliàs legitimè facto per *capit. firma cum ei adnot. de procur.*

At meritò hanc opinionem noluit approbare Rota *vbi ſup.* dicens *quidquid ſit de hoc*, & ratio poteſt eſſe, nam vt in ſimili reſponſum eſt *dub. 20. num. 15.* fallit illud axioma quando aliquid inducitur pro forma, tunc enim videtur iure optimo defectus clandeſtinus nocere capitulo id ignoranti, & actui aliás legitimè facto, quia cum ipſa forma ſit indiuiſibilis non poteſt in parte relinqui etiam in vnico tantum voto, quin tota deſtruatur Rota *vbi ſupra. §. ſecundò principaliter.*

Nec valet interpretari Concilium vt ipſi Nauar. Rodriq. & Manual. interpretati ſunt, intentionem, ſcilicet, eius fuiſſe, vt electio nõ eſſet nulla, quando manifeſtatio ſuffragij ſit ſecretò nec eſt cauſa præſumptiua, vel effectiua electionis: Nam reſpondeo formam legis magis attendi quàm eius intentionem, vbi expreſsè appoſitum eſt decretum irritans, vt eſt in caſu noſtro, ac proinde talem formam non poſſe adimpleri per equipollens, vt fuſius tractaui *dub. 8. numero primo.*

8 Benè verum eſt, ſi opinio horũ Doctorum accipiatur in ſenſu, in quo accipiendam eſſe defendit Garc. *vbi ſupra* nempè electionem non eſſe nullam quando manifeſtatio ſuffragij ſit ab electore in fraudem ad annullandã electionem, me quoq; libenter adhærere eorum ſententiæ: non enim debet quiſpiam de ſua fraude reportare cõmodum, & adduco bonum textum *in c. nobis, & in c. ſicut tuis de ſimon* vbi habetur actum teuere licèt aliquis occultè det pecuniã in aquiſitione iuris ſpiritualis hac fraude vt qui illud adipiſcitur,
9 priuetur vt latè aduerti *dub.* 58. Hinc infero electionem non vitiari ſi cõſtaret apertè per concludentes probationes v. g. ſcrutatores non ſe inuicem ſcrutatos fuiſſe ſecretò ſicut edocti ſunt *dub. 22. num.* 8. vel prius ſcrutati fuiſſent aliquem electorem qui non eſſet ſcrutator vt *ibidem* dictum eſt, vel egiſſent aliud quidpiam ſimile de quo exemplificatum eſt ſupra *num. 5. & 6.* in ſecunda, & tertia ampliatione, & conſtaret, inquam, apertè aliquid horum ab eis, vel ab vno eorum factum fuiſſe, hac fraude, vt ſi poſtea electione peracta ei, vel eis diſpliceret illum talẽ electum fuiſſe, poſſet in medium afferre ſe ſecretò ſuffragatum non fuiſſe ad effectum vt ipſa electio irritaretur.

Concludens autem probatio in præſenti erit ſi v. g. conſtaret eum electorem, vel ſcrutatorẽ qui has inſidias electo parauit vt eius electionem irritaret, eſſe eius inimicum & huiuſmodi, &c. vt expreſsè habetur ex *d. c. ſicut tuis cum ibi not.* per DD. *de ſimon.* Hìc tamen aduertat electus, quòd ſi ſit de collegio eligentium nõ poſſe opponere ſcrutatori vel compromiſſario eſſe ſuum inimicum, & ratio eſt, quia ex quo ipſe electus conſenſit in dictum ſcrutatorem quãdo ad id munus aſſumptus eſt à collegio, vel ſaltem tacẽdo ratum habuit conſenſum aliorum, nõ licet amplius ei opponere: eſt expreſſus tex. *in c. nulli de elect. in 6.*

10 Eandem denique priorem partem ſecundæ aſſertionis amplia quartò vt ignorantia ſeu ſimplicitas nõ excuſet quo minus ſit nulla electio ſi non ſuffragetur ſecretò, ſicuti hucuſque explicatum eſt. Hinc Sacra Congregatio ſic cenſuit. *Electio Abbatiſſæ facta per vota non ſecreta per ignorantiam huius decreti non valet regulariter ac de more S. D. N. tamen diſpenſat conſideratis circumſtantijs;* Quia ex quo electio eſt nulla à principio illa non

poteſt

poteſt conualidari per ſuperuenientem diſpenſationem Epiſcopi vt dicetur infra *dub.* 73.*num.*4.*&* 5.

11 Poſterioris partis huiuſce ſecundæ concluſionis in qua dictum eſt Electorem ſic publicantem eſſe priuandum eligendi poteſtate pro illa vice, niſi ignorantia probabili excuſetur. Ratio eſt quia in omnibus electionibus in quibus attenditur diſpoſitio *c. quia propter de elect.* ſuffragia ſunt ſecretò ferẽda, ſi procedatur per viam ſcrutinij vel compromiſsi limitati, quemadmodum notatur communiter à canoniſtis ibid. *in verb. ſigillatim & in c. cum expediat de elect. in 6.* aliàs imponitur pœna violatoribus his verbis *eligendi poteſtate priuentur* explanatis *dub.* 3. *num.* 8. *&* 9. Sed in caſu noſtro ſupponimus eſſe attendendã d. decretalem *quia propter*. Ergo & eius trangreſſores erunt priuandi.

12 Subdidi *niſi ignorantia probabili excuſetur, &c.* quia licèt decretum irritans liget etiam ignorantes quò ad nullitatem actus vt dixi ſupra, ſecus tamen eſt dicẽdum quò ad alias pœnas vt patet ex dictis *d. dub.* 3. *num.*7.

13 Hanc quoque poſteriorem partem concluſionis ſic probatam amplia vt non ſolum dictus elector ſic manifeſtans ſuũ ſuffragium ſit priuandus eligendi poteſtate vt dictum eſt, ſed etiam alij electores audientes illum publicè ſuffragantem, & tacendo ratificantes, ſunt & ipſi priuandi, niſi ignorantia excuſentur. Pro hoc facit quod in ſimili traditur de ciuitate quæ patitur perpetrari delicta ab aliquibus ex ſuis, quia cenſentur eſſe delicta ciuitatis, eiq; imputantur, ſatis enim declaratur voluntas factis, & habetur proindè ac ſi cõſultè id fieret, cum ab ea id prohiberi poſsit, vt deſumitur *ex c. felicis in fin. verſ. ciuitas. vbi gloſ. verb. priuata*, & communiter canoniſtæ *de pœnis in 6.* & tradunt Anchar. *conſ.* 156. *ex narratis in facto col.* 5. *& in clem.* 1. *vbi quoq;* Card. *in* 2. *quæſt. de pœnis.* & ſequitur Arenias *in c. dilectis* 2. *de ſimon.* Felin. *in c. cum omnes num.* 31. & Ioan. Bapt. Ferret. *num.* 59. *de conſt. in repet.* & latiſsimè Farinac. *in tract. de crim. læs. maieſt. q.* 112. *num.* 101. *& ſeqq.*

14 Tertia concluſio eſt, ſi electio celebretur per compromiſſum abſolutum, adſtringi, & ipſos Compromiſſarios ad ſecretò ſuffragandum ex vi Conc. Tridentini, licèt non teneantur ad obſeruantiam *d. cap. quia propter* ideſt quantum ad illa, quæ tradit illud capitulum de forma ſcrutinij.

Ratio huius concluſionis eam eſſe cenſeo quia quamuis valeat argumentum quod in omni electione in qua attenditur decretalis *quia propter de elect.* ſit quoque attendenda diſpoſitio Concili Tridentini; non tamen ſequitur poſtea quòd in omni electione in qua nõ eſt ſeruanda illa decretalis, non ſit item executioni mandanda diſpoſitio Conc. generalior enim eſt diſpoſitio Concilij, quàm decretalis præfatæ.

Et inſuper prior pars huiuſcemet concluſionis probata relinquitur ex declaratione Sacræ Congregationis relata à Garc. *p.* 5. *c.* 4. *num.* 204. *Quæſitum fuit ſi in electione Prælatorum Regularium procedi poſsit alia via quàm per ſcrutinium, vtpotè per viam Compromiſsi, aut quaſi Inſpirationis, aut oportet procedere per viam ſcrutinij tantùm quò poſsit ſatisfieri decreto Conc. vt vota ſint ſecreta? Congregatio cenſuit electionem horum Prælatorum debere fieri tunc per vota ſecreta vt ſe habent verba Concilij* licèt contrarium afferat Rodriq. *in ſum. c.* 102. *num.* 2. *& cap.* 105. *num.* 3. *& qq. reg. tom.* 2. *q.* 51. *art.* 9. *in fin.*

Poſterior verò pars patet ex *d. c. quia propter*, & docent Ioan. And. *in c. per noſtras de iur. patr.* Panorm. *in c. cum in iure num.* 5. *circa med. verſ. ſed conſidera de elect.* & Silueſt. *tit. electio* 2. *q.* 18. *num.* 23.

CAPVT QVINTVM

De idoneitate, ſeu meritis eligendorum.

DVBIVM XXXII.

Quis ſit dignior ad hoc, vt ſit alijs pręferendus in electionibus?

SVMMARIVM.

1 *Quis dignior cæteris ſit cenſendus?*
2 *Dignior ſimpliciter non dicetur, qui aliàs ſuſtinuit munus de quo agitur.*
3 *Antiquioritas nihil confert ad dignioritatem.*
4 *Nec item nobilitatis qualitas. Quod limita, vt num. 5.*
Reſponſio quorundam electorum, qui fuerunt redarguti ex eo quòd ignobilem elegiſſent.

1 DIGNIOR dicitur ad effectum de quo agimus ille, qui ad Pręlaturam, vel munus de quo agitur gubernandum, & ſuſtinendũ aptior, & conuenientior eſt omnibus conſideratis, & perpenſis, non verò ſanctior, vel doctior, qui tamen in cæteris non eſt ita aptus illi miniſterio ſicut primus non tanta ſanctitate, & doctrina excellens, quia ad maiores qualitates morum, & litterarũ abſolutè non eſt attendendum in hac materia: ſed ad illas ſolummodò, quæ muneri de quo agitur magis proficuæ, & vtiliores erunt, dummodo præficiendus, ſiuè eligendus ſit aliàs bonus, ac idoneus vita, & moribus ac Doctrina D.Thom. 2.2.*q.*63.*art.*2. *& quodlibet* 8.*art.*6. Felin. *in c. cum adeò num.* 6. *de reſcript.* Sot. *de iuſt. lib.*3.*q.*6.*art.*2.*concl.*9.*prim. limit. concl.* Silueſt. *tit. electio* 1.*q.* 16. Couar. *in reg peccatum* §. 7.*num.*4.*verſ. dignior.* Tabien. *tit. electio* 1.*num.*14. Azor. *p.*2.*lib.*6.*c.*15.*q.*1. Gutierez *qq. can. lib.*2.*c.*11.*num.* 66. Aragon. 2.2.*q* 62.*art.*2.*ad.*4.*concl.*1. Leſſ. *de iuſt. lib.*2. *c.*34.*dub.*14.*num.*64. Rota *deciſ.*65.*num.*8. *& deciſ.*537.*num.*14.*p.*1.*in recent.* vbi quoq; refertur idem reſolutum fuiſſe in *Beneuentana Parochialis* 13.*Iunij.* 1590. *coram Orano & in Rauennat. Parochialis* 2. *Decembris. coram Card. Arrigonio.*

2 Hinc infertur primò digniorem ſimpliciter non dici, qui Eccleſiam, vel munus de quo agitur, aliàs rexit, & ſuſtinuit; quia hoc reſpicit ipſius ſufficientiam; ſed non concludit dignoritatem; ita vt in concurſu, ſeu electione ſit præferendus Rota *deciſ.* 11.*num.*7. *coram Greg. XV. & fuit dictum in d. Beneuentana Parochialis coram Orano. & nouiſsimè in Eugubina Parochialis S. Venantij* 13. *Ianuarij.* 1623. *coram R. P. D. Remboldo.*

3 Infertur ſecundò antiquioritatem receptionis ad habitum, ſiuè Sacerdotij, vel anterioritatem ætatis nihil conferre ad idoneioritatem, & per conſequens eam non eſſe attendendam. Rota *deciſ.* 38. *lib.*2.*p.*3. *diuerſ. quam allegat, & ſequitur ead.* Rota *deciſ.* 481. *num.* 1.*p.*2.*in recent. & in d. Eugubina coram Remboldo.* Neq; eſt nouum iuniores plerumq; ſenioribus doctrina, & morum honeſtate præcellere, vt reſpondit Rota *deciſ.* 275. *corã Card. Mantic.* canicies enim hominum eſt prudentia, non ætas. *can. fin. d.* 84.

4 Infertur tertiò nullo pacto eſſe attendendam nobilitatis qualitatem ad effectum eligendi digniorem *c. venerabilis de præben. gloſ. vul. in c. quoniam vetus.* 24.*q.*1. & Felin. *in c. cũ adeò num.*6. *de reſcript.* vbi refert quoſdam electores redargutos ex eo quòd Pręlatum ignobilem elegiſſent reſpondiſſe *Petro piſcatori ſucceſſorem quærimus, non Auguſto Imperatori.* Vnde nobilitas electi non excuſabit electores, ſi malum elegerint: immo grauioribus pænis eſſent puniendi, quia quantò nobilior, tãtò nocibilior teſte, Felin. *vbi ſup.* Neq; ſi fuerit indoctus nobilitas ſola ſupplebit literaturam; Bald. *in l. in dando. ff. de tutor. & cur. dat. ab his.*

5 Hanc tertiam tamen illationem limita, vt procedat conſiderata; nobilitatis qualitate in ſe; ſed quando in aliquo caſu electio alicuius nobilis futura eſſet in utilitatem Religionis, vel Eccleſiæ: poſſet tunc præferri alteri abſq; acceptione perſonarum B. Auguſt. Ancon. *de poteſtat. Eccleſ. quæſt.* 47. *artic.* 4. *in fin. reſol.* & latè Marc. *quæſt.* 1210. *num.* 2.*p.* 1.

Digitized by Google

DVBIVM XXXIII.

An eligentes dignum digniore omiſſo mortali labe ſe commaculent?

S V M M A R I V M.

1 *Peccat mortaliter, qui eligit dignum, & omittit digniorem.*
2 *Quod limitatur.*
3 *Sententia Abulens communiter reprobata.*
4 *Item Caietani & refellitur à Salon.*
5 *Peccat mortaliter qui eligit dignum, & prætermittit notabiliter digniorem in beneficijs curatis, non verò in alijs, licèt magni momenti: Niſi fiat concurſus. num. 9.*
6 *Vel niſi cautum ſit aliqua lege, vt ſemper eligatur dignior, vt ſit in multis Religiobus*
7 *fratres Minores violantes ſuas conſtitutiones nullam contrahunt culpam.*
8 *Quomodo vigeat præceptum canonicum de eligendo digniorem in quibuſcumque muneribus.*
10 *Peccat venialiter tantùm, qui eligit dignum, & prætermittit parum digniorem.*
11 *Refellitur opinio cuiuſdam modernioris.*
12 *Ex quo ſumenda ſit radix grauitatis, vel leuitatis materiæ reſpectu peccati ad effectum eligendi digniorem? & num. 14.*
13 *Quod peccatum ſit inuertere ordinem charitatis in ſubueniendis propinquis?*
15 *An mortaliter peccent electores violantes in parua materia iuramentum quo ſe adſtrinxerunt ad eligendum digniorem?*

1 RESPONDEO affirmatiuè au-*th. de monachis. §. ordinationem.* vbi iubet Imperator, vt qui inter monachos eſt omnium optimus, præficiatur in Paſtorem & Abbatem. & Conc. Trident. *ſeſſ. 24. c. 1. de reform.* vbi decernit Sancta Sinodus eos mortaliter peccare, qui non eligunt quos digniores iudicauerint vide *cap. 18. eiuſdem ſeſſ.* D. Thom. 2. 2. *q. 63 art. 2. & quodlib. 8. art. 6.* Panorm. *in c. conſtitutis num. 7. de appell.* Gomes. *in c. vt animarum num. 23. de conſtit.* Abulens. *in c. 22. Matt. q. 118. § ſecundò quæritur* Bannes. 2. 2. *q. 63. art. 2. dub. 3 concl. 2.* Zecch. *in ſum. p. 2. tit. de accept. perſonarum c. 77. num. 8.* Pariſ. *de reſign. benef. lib. 4. q. 12. num. 35.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 15. q. 1. §. altera opinio affirmat.* Gõzal. *ſupra reg. 8. cancell. gloſ. 4. num. 128.* Garc. *de benef. p. 7. c. 16 num. 3.* Turrian. *de iuſt. tom. 2. diſp. 22. dub. 1. & 2.* & innumerabiles ferè DD. tàm SS. PP. quam Theolog. Canoniſt. & Summiſt. qui paſſim non ſolùm à prædictis, ſed ab omnibus ferè referuntur, quorum maior pars, licèt expreſſè lethale peccatum non aſtruat; attamen ita ſunt intelligendi, prout non obſcurè ex ipſis elicitur teſte Salon 2. 2. *q. 63. art. 2. controu. 3. concl. 2. §. nunc ad argumenta.* Ratio eſt quia Iuſtitia diſtributiua, & commutatiua læditur. Et deniq; hanc aſſertionem ſuſtinet Rota *decif. 942. nu. 4. coram Card. Seraph. & fuit dictum in Toletana canonicatus 18. Maij. 1584. corã Clem. VIII. & in Valeſoletana Præminen. 24. Nouembris. 1603. coram Pamphilio.*

2 Huic verò aſſertioni duplex limitatio adhibenda eſt ex paruitate materiæ. Prima limitatio verſatur circa prælaturam, vel munus de quo agitur. Secunda verſatur circa exceſſum dignitatis, ſiuè meriti eligendorum.

3 Quò ad primam limitationem ſpectat variè opinantur DD primò namq; Alenſ. *p. 2. q. 119. art. 3.* vult ſolùm memoratam concluſionem procedere in electione ad Epiſcopalem dignitatem, in minoribus autem beneficijs negat. At eius ſententia communiter refellitur, vt notum eſt ex Leſſ. de iuſt. *lib. 2. c. 34. dub. 14. num. 64.*

4 Secundò Caiet. *in ſum. tit. electio & ientacu lo 12. ad 4.* aſſerit conſiderato officio, labore & onere quod præſefert ſpiritu ale regimen, non autem conſiderato honore perſonæ eligendæ, non eſſe mortale, ſi poſtpoſito digniotis minus dignus ad oneris officiũ eligatur. At hæc opinio nullo modo eſt admittenda & aduerſari videtur communi DD. ſufficienterq; reprobatur à Salon *vbi ſupra concl. 2.* & ſatis ſuperque conuincitur ex verbis Sacri Conc. Trid. *vbi ſupra. Omnes verò, & ſinguli qui ad promotionem præficiendorum quodcumq; ius, quacumq; ratione à Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in ijs pro præſenti temporum ratione innouando hortatur & monet, vt in primis meminerint nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promouere ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus; ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint, &c.*

Neque obſtat illud Paul. *ad Timot. 3. & ad Tit. 1.* qui ſcribens de conditionibus eligendorum

dorum ad Epiſcopatum non meminit condicionis comparatiuæ, vt ſcilicet eligendus ſit cæteris dignior; ſed tantùm condicionum poſitiuarũ, vt ſcilicet ſit ſobrius caſtus, &c. Nam reſp. cum Sot. & Salin. *vbi ſup. verſ. argumenta quoque Caiet.* D. Paulum illis locis tot partes, & perfectiones exigere in Epiſcopo, & Paſtore, vt apertè conſtet exigere digniorem, etiamſi abſolutè, ſimpliciter, ac ſine vlla comparatione loquatur: poſitis enim illis perfectionibus in vno, poterit quidem dari par illi, & equalis, non tamen melior, nec dignior.

Tertiò Gabriel. 4. *diſt.* 15. *q.* 7. *art.* 3. *dub.* 1.
5 *propoſ.* 2. Angel. *tit. electio num.* 21. Petr. Nau. *de reſtit. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 147. generatim docent lethale tantumodò eſſe ad omnia beneficia curam animarum habentia eligere dignum prætermiſſo digniore. Rebell. *de oblig. iuſt. p.* 1. *lib.* 3. *quæſt.* 4. *num.* 11. hoc dictum extendit ad Prælaturas Regulares: & idem Rebell. Silueſt. *tit. electio* 1. *quæſt.* 16. Azor. *vbi ſupra cap.* 26. *q.* 12. *&* c. 15. §. *altera opinio* Arragon. 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. *concl.* 1. Leſſ. *vbi ſup. num.* 66. Sanch. *in præcep. decal. lib.* 2. *c.* 38. *num.* 67. *circa med.* Turrian. *vbi ſup. num.* 6. & alij extendunt etiam ad ſimplicia, & munera magni momenti. At hanc poſteriorem extenſionem validè probant non admittendam eſſe Ledeſm. *in ſum.* 2. *p. tract.* 7. *c.* 2. *concl.* 7. *maximè in princ. &* 9. *&* 15. *difficult.* Gutierez. *qq. can. lib.* 2. *c.* 11. *num.* 12. & Garc. *de benef. vbi ſup. num.* 16. aliàs omnes ferè Prælati prouidentes dicta beneficia, & munera dignis, omiſsis dignioribus, eſſent in ſtatu damnationis, quæ acerbiſsima eſſet profectò ſententia.

Pro reſolutione huius limitationis mihi placet ſententia Gabriel. ſic primò extenſa per Rebellum, moderatamque per Ledeſm. & ſequaces: ita vt ſemper ſit peccatum mortale eligere dignum, omiſſo digniore ad munus cui animarum cura ſubeſt: & eiuſdẽ ſententiæ ſunt gloſ. *in c. monaſterium* 16. *q. vlt. & in c.* 3. *verb. quia maioribus vbi quoq;* Panorm. *de iur. patr.* & idem Panorm. *in c. conſtitutus* 2. *vbi* Franch. *num.* 4. & Dec. *de appell.* & idem Dec. *conſ.* 129. *num.* 2. Couar. *in reg. poſſeſſor. p.* 2. §. 7. *num.* 4. Natta *conſ.* 537. *num.* 53. *lib.* 3. & ſæpiſsimè reſoluit Rota apud Caputaque *deciſ.* 69. *lib.* 1. *in manuſcript.* prout refert, & ſequitur eadem Rota *d. deciſ.* 942. *num.* 5. *coram Card. Seraph.* vbi explicatur ſic voluiſſe Sacrũ Conc. Trident. *vbi ſup.* & refertur ita cenſuiſ-
5 ſe Sacram Congregationem. Hæc ergo, inquam, mihi placet ſententia, dummodò intelligatur, niſi aliqua lege, vel conſtitutione particulari cautum ſit, vt ſemper eligatur, ſeu prouideatur dignior, vt benè aduertit Garc. *vbi ſup. num.* 17. & quidam alij ex præcitatis, & colligitur ex Gutierez, vbi ſupra, & alijs ab eo ibi allegatis. Vt de facto in multarum Religionum ſtatutis cauetur.

Vndè infertur in huiuſmodi Religionibus neminem electorum à culpa mortali immunem eſſe, ſi in dignum, omiſſo notabiliter digniore ſuffragium tulerit, nec refert an ſit electio, vel prouiſio, vt expreſsè tradunt Armil. *tit. electio num.* 4. Gutier. *num.* 42. Rodriq. *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 2. *&* 5. & Polic. *in c.* 8. *num.* 27. nam cum vbicumque militet eadem ratio, nempè læſio iuſtitiæ diſtributiuæ, militat quoque eadem iuris diſpoſitio, & ſit extenſio de caſum *l. illud ff. ad leg. Aquil. vbi gloſ. l. non poſſunt ff. de legibus c. tranſlato de conſt. cum ibi not.* & explicabitur infra *dub.* 125. *nu.* 3. *& ſeqq.*

7 Obijcies ſtatuta multarum Religionum nullam culpam imponunt eorum violatoribus præter iniunctam à iure communi vt Rodriq. *tom.* 1. *q.* 10. *art.* 8. de ſtatutis fratrum Minorum probat per quandam conſtitutionem Sixti IV. Sed per moderationem prædictam Ledeſmæ, & ſequacium de iure communi nulla contrahitur culpa lethalis eligendo dignum, omiſſo notabiliter digniore in muneribus magni momenti, quibus animarum regimen non competit. Ergo, & in Ordine illo ſtatutorũ violatores in electionibus Diſcretorum, Diffinitorum, & huiuſ-
8 modi culpa lethali vacabunt.

Reſpondeò primò negãdo minorem nam *in c. vnic. vt eccl. benef.* extat quidem præceptum Innoc. III. de dando munera magni momenti dignioribus: At ipſe Papa, & omnes alij Prælati faciunt vt abrogata videatur dicta Conſtitutio Pontificia inter clericos ſæculares: ſtatuta verò prædicta iudicũt ipſam nullatenus eſſe abrogatam inter regulares. 7

9 Reſpondeo ſecundò in beneficijs ſimplicibus, & muneribus magni momenti, ad quę plurium oppoſitorum numerus concurrit, & vbicumque ſit comparatio boni ad meliorem, nemini verti in dubium quin ſit peccatum mortale, prætermittere notabiliter digniorem ob hanc præcipuè rationem, quia grauis iniuria ſit ipſi digniori. B. Auguſt. Ancon. *de poteſt. Eccl. q.* 3. *art.* 3. *in reſolut.* Nau. *c.* 17. *num.* 74. Arragon. *vbi ſup. quæſt.* 63. *art.* 2. *concl.* 1. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *c.* 34. *num.* 75. & ita intelligendam vel potiùs limitandam eſſe di-

ctam

Digitized by Google

ctam moderationem Ledeſmæ inſinuat ipſe Gutierez eius ſequax, & apertè reſoluit Rota *d. deciſ. 942. coram Card. Seraph.* Ergo pari ratione liber non eſt à mortifero crimine elector qui in electionibus regularibus prætermittit digniorem notabiliter, & eligit dignũ, negari enim non poteſt quin non leui afficiatur iniuria præfatus longè dignior: Vndè meritò Salon. 2. 2. *q. 63. art. 2. cõtrou. 3. cõcl. 2. verſ. quarid in Religionibus*, & Turrian. *dub. 4. nu. 1.* volunt Religioſos ſemper teneri in ſuis electionibus digniorem eligere, vel eorum ſuperiores ſemper adſtringi prouidere de digniori.

Hæc igitur prior limitatio limitat aſſertionem, in hoc, vt non procedat in beneficijs non curatis, & muneribus magni momenti, quando ſine concurſu conferuntur, vel aliud aliqua lege, vel conſtitutione cautum nõ ſit: vt eſt apud clericos ſæculares: At vbi per comparatione boni ad meliorem conferuntur dicta munera vt eſt apud Religioſos, vel id cauetur aliqua conſtitutione, concluſio ſolum limitatur in hoc vt non procedat in muneribus parui momenti iuxtà doctrinam Arragon. *vbi ſup. q. 62. art. 2. ad 4. concl. 1. in fin.* & omnium proximè citandorum in ſequenti limitatione.

10 Quò ad ſecundam limitationem attinet Gerſon. alphab. 24. *lit.* R. Sot. *de iuſt. lib. 3. q. 6. art. 2. concl. 9. prim. limit. concl.* Valent. & Bannes *vbi ſup. concl.* 1. Salon. *vbi ſup. art. 2. verſ. his poſitis* citans quamplurimos alios Zecch. *in ſum. tit. de accept. perſon. c. 77. col. 9. §. notandum ſextò* Gutierez *vbi ſupra num. 2. & 59.* Rebell. *vbi ſup. num. 12.* Garc. *num. 8. &* alij ita limitant memoratam concluſionem, vt ſcilicet veniale tantùm ſit eligere dignum, digniore omiſſo, vbi exceſſus dignitatis, & meriti huius dignioris eſt paruus, licèt officium, vel munus magni momenti extet. Hinc ſtatuta Sacri Ordinis Carthuſienſis loquentia de electione Prioris conuentualis *p. 2. c. 2. num. 9.* hæc habent de mente iuris communis, vt legentibus notum ſit. *Quin etiam ſcire illos debere, quòd ſub pœna peccati mortalis tenentur eligere ſolum, quem ipſi in ſua conſcientia credunt aut veriſimiliter exiſtimant eſſe magis idoneum ad regendum ſecundum Deum animas, & domũ eorum in vtroque ſtatu: quòd ſi aliquis alius qui pro tunc ad id ab eis eligi poſſet, niſi fortè dum parua eſſet inter eum quem eligunt, & alium illo aptiorem differentia, quòd merito hoc pro nihilo reputari debere videretur.*

11 At non ſic ſentit quidam ex prællegatis modernioribus omninò exiſtimat falſam hanc limitationem, nec vllo pacto admittendam eſſe ſingulariter contendit. Fundamentum eius eſt, quia præceptum eligendi digniorem habet pro materia actum electionis beneficij, aut præbendæ &c. actus autem iſte, ſicut beneficium, & præbenda, magni momenti eſt. Ergo ſi manifeſtus ſit exceſſus aliquis dignitatis, & meriti, quamuis paruus, ita vt quis dijudicetur dignior omnibus conſideratis, grauis erit obligatio eligendi illum, & grauis itidem erit violatio iuſtitiæ diſtributiuæ electionem facere muneris magni momenti contra ius dignioris.

Hæc opinio pace tanti Patris plus mihi videtur conferre ad ſcrupulos incutiendos viris timoratæ conſcientiæ, vt liquet ex doctrina Sot. & Gutierez. *vbi ſup. nu. 58.* quàm ad veritatem: Nec vllo modo exiſtimo tutum recedere à priori ſententia omninò communi, vt videre licet apud Salon.

12 Ad fundamentum eius dico radicem grauitatis materiæ reſpectu peccati non eſſe hic ſumendam ex maiori, vel minori quantitate vtilitatis, vel qualitate honoris, & huiuſmodi &c. quæ efficiunt munus, ſeu beneficium præſtantius; ſed ex exceſſu magno, vel paruo meriti, ſeu dignitatis, qui eſt inter perſonas eligendas, vt expræſsè habetur ex ſupra relatis verbis Conc. Trid. & ibi: *ſed eorum exigentibus meritis &c.* qui exceſſus cum in hoc caſu ſit exiguus efficit vt culpa venialis non excedatur: Vt in ſimili docet D. Thom. *vbi ſup. q. 26. art. 8.* communiter receptus de ordine charitatis magis coniunctis eſſe faciendam eleemoſynam: At ſi quis ſubueniat conſanguineo in quarto gradu, dimiſſo conſanguineo in tertio: Vel opem ferat Matri, relicto Patre, veniali tantùm macula ſe inficit, quia exceſſus inter has perſonas eſt exiguus, licèt res in qua non ſeruaretur ordo eſſet vita, aut aliquid aliud graue, quia etiãſi vita res grauiſſima ſit: ratio tamen ſubueniendi potius Patri, quàm Matri eſt leuiſſima, ſicut exceſſus etiã ſanguinitatis Patris ad Matrem eſt exiguus vt patet ex ipſo Salon. & videtur etiam ſentire Suar. *de triplici virt. theol. tract. 3. diſp. 9 ſect. 4. num. 8.*

13 Dices ergo quando inter munera erit exceſſus leuiſſimus, inter perſonas autem notabilis, erit peccatum mortale contra priorem limitationem, ſi ab exceſſu, qui eſt inter perſonas ſumenda eſt radix grauitatis materiæ. Reſpondeo ſummẽdam eſſe quidem ſimpliciter ab exceſſu, qui eſt inter perſonas; nihilominus, quia quando inter beneficia exceſſus eſt exiguus, damnum quod infertur digniori

Digitized by Google

digniori eſt exiguum; ideò ex paruitate materiæ eſt tunc quoq; veniale. Vnde concludamus hoc dubium dicendo tunc ſolum eſſe peccatum mortale eligere dignum digniore omiſſo, quando adeſt exceſſus magnus inter perſonas eligendas, & inter munera conferenda, quando verò exceſſus eſt leuis inter perſonas, licèt ſit grauis inter munera, ſeu verſa vice, ſit grauis inter munera, & leuis inter perſonas, tunc nunquam exceditur culpa venialis.

Sed hæc regulariter intellige; nam ſi acce-
15 dit iuramentum: tunc maior difficultas vrget, an electores ſemper mortali labe ſe commaculent etiam in paucitate materiæ: Vndè in Religionibus, in quibus electores iurant ſecundum veritatem cuiuſcumq; conſcientiæ ſe probiores, ac magis idoneos electuros, non improbabile eſt eos ſemper mortaliter peccare non eligendo digniorem, licèt eſſemus in paruitate exceſſus beneficij, vel meriti eligendorũ iuxtà opinionẽ Valent. *tom. 3. diſp. 6. q. 7. punct. 2.* Leſſ. *dub. 5. n. 23.* Reginald. *lib. 18. nu. 79.* & aliorum affirmátiũ transgredientẽ iuramentũ in re parua ſeriò promiſſa non vacare culpa lethali, quã ſententiã tutiorem, & probabiliorem exiſtimat Bonac. *de legib. diſp. 4. q. 1. p. 14. num. 2. in fin.*

Licèt re verà mitior videatur opinio Nauar. Suar. & aliorum multorum quos refert & approbat Sanch. *in præcep. decal. lib. 3. c. 14. num. 23.* non eſſe, ſcilicet, peccatum mortale, quando iuramento promiſſorio ſola veritas de futuro deficit: ideſt quando adfuit quidẽ animus adimplendi tempore iuramẽti emiſſi. At poſtea res promiſſa non impletur.

Dixi *quando tali iuramento promiſſorio ſola veritas de futuro deficit*, quia ſi veritas de præſenti deficiat, ideſt ſi tempore quo iuramentum emittitur non adſit animus ſeruandi rem quæ cum iuramento promittitur, ſiuè ea parua, ſiuè magna ſit, nunquam ſic iurans à mortifero crimine excuſatur. Et in hoc cõueniunt omnes, & eſt certiſſima, & communiſſima ſententia vt videre licet apud eumdem Sanch. *vbi ſupra num. 16. & apud* Barboſ. *de offic. epiſc. p. 3. alleg. 50. num. 20. & 21.*

DVBIVM XXXIV.

An electio habita de digno, omiſſo notabiliter digniore teneat in foro fori, & an ſic electus poſſit iuſte conſentire electioni huiuſmodi?

SVMMARIVM.

1 *Electio facta de digno prætermiſſo notabiliter digniore tenet in foro iudiciali.*
2 *Statutum annullans electiones habitas de dignis omiſſis dignioribus non tenet.*
3 *Opinio Beltramini refellitur.*
4 *Exponitur bulla Pij V. ſuper prouiſione Parochialium.*
5 *Dignus iuſtiſſimè acceptat, & poſſidet munus ad quod electus eſt.*
6 *Superbum, præſumptuoſum, atq; adeò ſtultum eſt arbitrari ſe cæteris meliorem.*

1 AD priorem partem dubij dico talem electionem eſſe validã in foro externo, prout apertè tradunt D. Tho. 2. 2. *q. 63. art. 2. ad 3.* Abul. *in c. 22. Matth. q. 18. §. conſiderandum etiam.* B. Auguſt. Ancon. *de poteſt. eccleſ. q. 3. art. 4. in reſolut. iuncta q. 47. art. 2. in reſolut.* gloſ. *in c. quoniam verb. qui maioribus;* vbi quoq; Panor. *de iur. patr.* & idem Panor. *in c. conſtitutus num. 7.* Franch. *numer. 4.* Imol. & Præpoſit. *num. 16. de appell.* idem Præpoſit. *in c. ſexta Synodus diſt. 16. num. 8.* Dec. *in c. in præſentia nu. 193. de probat.* Pariſ. *de reſign. benef. lib. 4. q. 11. nu. 40.* Nau. *lib. 5. tit. de Sim. conſ. 21. num. 1. in antiq.* Gonzal. *in reg. 8. cancell. gloſ. 4. num. 129.* Salon. 2. 2. *q. 63. art. 2. controu. 3. col. 4. verſ. obſeruemus ergo* vbi de communi Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 5.* dixerunt aliqui ex Dominis in Rota *deciſ. 12. num. 8. coram Greg. XV.* & ſemper firmatum eſt in ea, vt liquet ex eadem Rota *deciſ. 4. 5. 6. & 7. apud Marches. p. 1. tit. de commiſſ. appell. in cau. benef. c. 7. in fin.* & maximè idem reſoluit in terminis de electione Prælatorum Regularium *deciſ. 65. num. 8. p. 1. in recent.* & probatur ex *c. cum nobis de elect. c. niſi cum quidam. §. pro defectu. de renunc. c. fin. de præſumpt.* & ab ijs benè deductis per Couar. *in reg. peccatum p. 2. §. 7. num. 4. verſ. igitur iura humana.* quem expreſsè ſequuta eſt nouiſſimè Rota *in Eugubina Parochial. S. Venātij Veneris 13. Ianuarij 1623. coram R. P. D. Remboldo.* etiam non obſtante
2 iuramento de digniore eligendo præſtito ab electoribus Rota *in Toletana canonicatus 18. Maij 1584. coram Clem. VIII.* Atq; adeò dico ſi v. g. conderetur ſtatutum per quod electio facta de digno omiſſo digniore, irrita denunciaretur: profectò tale ſtatutum nullius roboris, vel momenti exiſteret, vtpotè contra ius commune militans, niſi confirmaretur à Summo Pontifice in forma ſpeciali iuxta dicenda *dub. 108. nu. 1.* Ita Rota *deciſ. 4. apud Marcheſ.*

Beltra-

3 Beltraminus *in annot. ad d. deciſ. 11. Greg. XV.* dictam aſſertionem concedit in omnibus beneficijs præterquã in Parochialibus, & Curatis, in quibus, ait periculoſam eſſe ex deductis ſecundum eumdem à dictis *in Tuden. Parochialis 28. Aprilis 1603. coram Card. Sacrato, & Ripana Parochialis 1. Iunij 1609. coram Ottombergo à Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 18. & Bulla Pij V. ſuper prouiſione Parochialiũ.*

Quamuis autem huius Doctoris authoritas apud me plurimum valeat ob eximiam eius ſcientiam, & longum eius vſum in Romana curia: attamen in præſenti tutius cenſeo vniuerſaliter ſequi dictam aſſertionem in praxi, aliàs huiuſmodi electiones eſſent litib. & cõtrouerſijs innumeralib. ſuppoſitæ.

Neque obſtant dictæ deciſiones Rotæ ab eo adductę; tum quia non ita clarè loquuntur: tum verò in primis, quia factæ ſunt aliæ poſteriores deciſiones, quæ & clarè loquuntur, & maiori ſtudio ſunt elaboratæ, vt patet ex allegatis à nobis, & maximè ex illa *in Eugubina de anno* 1623. vnde prioribus derogant: ſic in ſimili reſpondit eadem Rota *deciſ. 1029. num. 13. coram Card. Seraph.*

4 Neque item obſtat Conc. Triden. & Bulla Pij V. nam reſpondit eadem Rota *in ipſamet Eugubina*, illam bullam ſibi vendicare locum, vbi probatum fuerit Epiſcopum in collatione Parochialium, &c. ſequutum fuiſſe non rationis iudicium; ſed carnalitatis, aut humanæ paſsionis affectum: & vbi non probatum fuerit per concludentes probationes liquidò conſtare de tali irrationali, & doloſo iudicio Epiſcopi, eius arbitrio relinquitur dijudicare quis idoneior ſit non obſtante contrario iudicio, & approbatione examinatorum, quia non ligantur manus Epiſcopi, vt eorum iudicium, & approbationem ſequi, vel eis credere teneatur: & ita procedere *d. c. 18. Conc. Trid.* declarauit Sacra Congregatio teſte eadem Rota *vbi ſupra in d. Eugubina.* Vnde cum difficilimum, atque adeò ferè impoſsibile ſit cõſtare in foro externo per concludentes probationes de dicto doloſo iudicio Epiſcopi ſequitur electionem ab ipſo factam de digno digniore omiſſo, eſſe validam in foro externo, cum eius arbitrio ſtandum ſit. Ita Rota *in d. Eugubina & d. deciſ. 11. num. 1. & deciſ. 538. num. 5. coram Greg. XV.* Immo idem Beltraminus *in annot. ibid. num. 6.* referens Rotam *in pluribus deciſionibus* & Mareſcot. *lib. 1. var. reſol. c. 52. num. 23. & 24.*

5 Ad poſteriorem partem dubij dico breuiter dignum qui eſt electus, omiſſo notabiliter digniore tutum eſſe in foro conſcientię, & iuſtiſsimè eam dignitatem, ſiuè illud munus acceptare; & poſsidere: Ratio eſt quia electus non debet ſe reputare alijs meliorem: hoc enim eſſet ſuperbum, & præſumptuoſum atq; adeò ſtultum; ſed ſufficit quòd nihil in ſe inueniat per quod illicitum ei reddatur aſſumere Prælationis officium. Ita reſoluunt communiter ſcribentes *in 4. diſt. 15.* præſertim verò Scot. & Richard. & Ioan. Maior *ibid. q. 8. & 9.* D. Thom. & Caiet. 2. 2. *q. 185. art. 3.* Sot. *de iuſt. lib. 3. q. 6. art. 2. poſt. 9. concl.* Couar. *vbi ſup. p. 2. num. 4. verſ. ex his autem* Gutierez *qq. can. lib. 2. c. 11. nu. 43.* Azor. *p. 2. lib. 6. cap. 15. q. 8.* Rebell. *de oblig. iuſt. p. 1. lib. 3. q. 6. num. 4.* Turr. *de iuſt. diſp. 22. dub. 3. num. 8. & alij.*

Dixi atque *ad eò ſtultum eſſe exiſtimare ſe alijs meliorem.* Nam (vt ait D. Ioan. Chryſoſt. *homil. 59. in Matt. circa med.*) *quemadmodum ſi quis cum ſtatura tricubitalis ſit, inſtar montium, immo etiam altiorem ſe putet, ac ideò ſe ipſum quaſi montes exceſſurus erigat, nullum aliud argumentum inſaniæ ſuæ quæremus: Sic cum inflatum videris hominẽ, qui meliorem ſe cæteris arbitretur, contemnique opinetur, ſi cæteris hominibus conferatur, nullum iam aliud ſignum vecordiæ hominis exquiras. Tantò quippè ridiculoſior his eſt qui natura ſtulti ſunt, quantò ipſe ſponte hunc ſibi morbum iniecit: Nec hac re ſolùm miſer; verum etiam, quia in miſeriæ fundum abſque ſuæ miſeriæ ſenſu ſe præcipitauit.* Hæc 2
ille.

DVBIVM XXXV.

An electio alicuius Prælaturæ vel Officij à collegio fienda debeat celebrari de digno eiuſdem collegij, digniore omiſſo alterius v.g. prouinciæ vel Monaſterij?

SVMMARIVM.

1 *Affirmatiua opinio circa titulum.*
2 *An eſſe de corpore prouinciæ vel conuentus digniorem exteris aliquem reddat?*
3 *An electores teneantur ſub mortali ad notitiam morum eligendi.*
An præferendus ſit ille qui certò noſcitur dignus ei qui probabiliter creditur dignior.
4 *An electio celebrata de extero teneat?*

Multa fieri non debent, quæ facta tamen manent.

5 *An electio ſeu præſentatio ad ius patronatus facta de extero teneat?*

6 *An ſuperior ad quem deuoluitur electio, teneatur eligere aliquem de gremio Prouinciæ vel Conuentus vacantis?*

1 RESPONDEO: affirmatiuè ità Præpoſit. *in c.nullus num.4.in fin. diſt.61.* Henrich.Boich.*in c.dilectus num.6. de conceſſ.præben.* & Card.*in clem.vnic.num.4.in fin. not.6.* & Vital. *num.13. de ſupl. negl. prælat.* Panorm. & Franch.*in c.conſtitutus 2.de appell.*Cuch.*inſtit. maior. lib.4. tit. de electione num.127.* & pro hoc videtur facere quod dixit. Petrus *act.1.* in electione ſucceſſoris Iudæ: *Oportet ex his viris qui nobiſcum ſunt congregati eligere vnum &c.*& item facit *c.nullus c.obitum c.nec emeritis diſt.61.c.metropolitano diſt.63.c.bona.2.de poſtul.præl. circa fin. c. cum inter canonicos. vbi gloſ.verb.aliam.& c.ne pro defectu. de elect.* ex quibus colligitur non celebrandam electionem Epiſcoporum niſi ex perſonis eiuſdem Eccleſiæ, quando illic idonei reperiuntur Abulenſ. *in c.22. Matth.q.119.*Valent.*tom.3. diſp.5.q.7.p.2.§.tertiò quæritur.*Sot.*de iuſt.lib.3.q.6.art.2.* Petr.Nauar. *lib.2.c.2.nu.196.*& Arragon.*2.2.q.63.art.2.§.ſecunda concl.*

2 Potiſsima ratio huius aſſertionis ea videtur eſſe, quia quamuis alibi abſolutè inueniri poſsint digniores: tamen qui eſt de corpore prouinciæ vel Conuentus dignior cenſetur omnibus benè perpẽſis tàm ex parte electi, quàm ex parte eligentium.

Ex parte electi ob lucidiorem cognitionem morum prouinciæ vel Monaſterij, eorumdemque fratrum quàm habet, & ob ſingularem dilectionem qua eamdem prouinciam ſiuè Monaſterium proſequitur, tamquàm eius membrum, & alumnus: vnde facilius inducuntur ad reſidentiam indigenæ, quàm aduenæ Panorm. *in c. cum decorem nu.4.de inſtit.* Felin.*in cap.ſicut tuis col.2. verſ.vlt. not.de ſi.non.*Selua *de beneſ. p.3.q.6.* Abulenſ. *vbi ſupra* Salon. *2.2.q.63.art.2.contr.3.*& alij ex prǽcitatis.

3 Ex parte verò eligentium, ob notitiã morum, quam tenentur ſub mortali habere ipſi vel per ſe, vel per alios de eo in quem ſuffragium ferre volunt iuxtà Ioan. And.Panorm. *in c.bona 2.de poſtul.prælat. & in c.ſcriptum de elect.* Abulens.*vbi ſup.*& Armil. *tit.electio,nu.23.* ea autem magis patet de alumno prouinciæ vel Monaſterij quàm de extraneo: Hinc Sacra Congregatio prout refert Rota *deciſ.537.num.14.p.1.in recent.* declarauit *eſſe præferendum eum cuius mores noti probatiq; ſunt, ei, cuius vita ignoratur, licèt Doctori*, & idem et fuit dictũ *in fauentina Parochialis 28. Iunij 1613. & 13. Ianuarij 1614. coram Pirouano* teſte Beltram. *in annot. ad deciſ.11.Greg.XV.* Et ob hanc cauſam ſecundum præællegatos DD.ſeruatur in Romana curia, vt recipiantur teſtes ſuper idoneitate perſonæ *ibid.*promouendæ. Et denique pro hoc facit, quod ſcribit Salon. *vbi ſup.col.vlt.* electorem, ſcilicet, eſſe tutiorem ſi eligit dignum, quem certiſsimò nouit eſſe talem, & prætermittit illum quem probabiliter credit eſſe digniorẽ; quia certitudo illa, qua nouit ſuum familiarem dignum, habita longa experientia, præferenda eſt opinioni quæ habetur de maiori dignitate alterius cum ſit dubia.

4 Sed in hucuſque dictis nullum videtur eſſe dubium. Maior verò difficultas eſt an electio ſic celebrata de extero teneat? Diſtinguo, nam vel illæ dignitates, & officia ex approbata conſuetudine ſeu ſtatuto ſunt ſolita gubernari per Monachos illius prouinciæ vel monaſterij ita vt nunquam conferantur exteris: vel non ſunt ita ſolita, quin etiam quandoque tradantur aduenis.

Si primò modo: dico non poſſe conferri, ſub pœna priuationis iuris conferendi pro ea vice, alijs monachis eiuſdem Religionis, diuerſæ tamen prouinciæ, vel monaſterij, aliàs talis electio eſt nulla *cap. cum ſingula §. prohibemus, & ibi tradunt omnes de præben. in 6.*Rebuff.*in prax. tit.de diſpenſatione cum Regularibus facta num.1.& ſeqq.* vbi dicit neminem à Papa poſſe ſuper hoc diſpenſare; laudabilis namque, & valida eſt conſuetudo, ſeu ſtatutum quòd beneficia niſi vni de gremio ipſius capituli, Collegij, ſeu Monaſterij non conferantur, aliàs collatio ſit nulla *cap. cum dilectus, & ibi gloſ. verb. conſtitutum de conſuet.* vbi omnes docent Biax. *in direct.elect. p.1.cap.4.num.1. & per totum, & fuit dictum in vna Tarraconen. Sacriſtia 19. Martij 1601. coram Iuſto.* Paul.Caſtren.*conſ.365.ſuper primò num.1.lib.1. & fuit quoque dictum in deciſ.218.coram Greg.XV. vbi refertur etiam fuiſſe firmatum in ſegontina præheminen. 22. Martij 1604.coram Card. Seraph.*

Si verò ſecundò modo: ideſt ceſſante prædicta approbata conſuetudine vel ſtatuto, &c. Dico electionem factam de extraneo eiuſdem Ordinis, & profeſsionis eſſe validã, licèt ſit diuerſæ prouinciæ vel monaſterij: 5
quia nullibi id inuenitur prohibitum teſte

Con-

Gonzal. *ſup. reg. 8. cancell. gloſ. 8. num.* 110. Et *tex. in d. c. ſingula §. prohibemus de preben. in 6. & clem. 1. de ſuppl. negl. prælat.* loquuntur de ſolitis conferri Religioſis eiuſdem Monaſterij: Et ita apertè ſuſtinent gloſ. *in c. ne pro defectu verb. ipſius de elect.* Felin. *vbi ſupra* Coſmaſ. *in proem. pragmat. ſanct. §. nam eccleſiarum verb. exterorum* Silueſt. *vbi ſup.* Nau. *lib. 1. conſ. 6. tit. de elect. in 2. edit.* Garc. *de beneſ. par. 7. cap. 9. num. 7.* nam multa fieri non debent, facta tamen manent *c. nuptiarum 27. q. 1. & c. ſi vir, diſt. 27.*

Neque his dictis obſtat opinio Lambert. *de iur. patr. p. 3. lib. 2. q. 5. art. 4. & 5.* Mandoſ. *in reg. 16. cancell. q. 41. num. 9.* Gutierez *conſ. 2. num. 23. & 24.* & aliorum qui omnes innuunt inanem eſſe electionem, ſeu prouiſionem de extero, ſi aliàs reperiatur idoneus oriundus, nam reſpondeo hos DD. ſermonē habere de præſentatione ad ius patronatus, quod aliud eſt à dubio noſtro, ſicuti etiam aliud eſt quando incola habet ius ad beneficium.

Tandem hæc omnia huc vſq; dicta proportionabiliter applica ad Superiorem ad quem deuoluitur electio ab electoribus, vt ſcilicet & ipſe debeat eligere de gremio Prouinciæ vel Monaſterij vacantis cum limitationibus ſupra explicatis, vt plenè dicam infra *dub. 106. num. 2. & ſeqq.*

DVBIVM XXXVI.

An vnquam poſſit, vel teneatur elector ſuffragari digno digniori omiſſo?

S V M M A R I V M.

1 *Quare in electionibus Prælatorum quæ ſpectant ad ſubditos liceat accedere ad dignum dignore omiſſo?*

2 *Strictiùs obligat commutatiua, quàm diſtributiua iuſtitia.*

3 *Perſiſtendum eſt in ſuffragando digniori vbi æqualia ſunt vota.*

4 *Item vbi electiones non ſpectant ad ſubditos.*

5 *An ſuffragandum ſit digno digniore omiſſo, ne indignus eligatur?*

7 *Item an ſuffragandum ſit digniori, digniſſimo omiſſo, ne dignus eligatur?*

1 DIco primò in electione alicuius Prælati, qui eligitur ab vniuerſitate ſubditorum licere ad dignum accedere, relicto digniore, quando multò plures voces conueniunt in d. dignum, quàm in digniorem: Et ratio eſt, quia, experientia teſte, electus communi conſenſu, & deſiderio ſubditorum multò ſuauiùs, & meliùs regit, & illi promptior obedientia defertur ab ipſiſmet ſubditis: Sed cum ſuaue, & pacatum regimen ſit vtilius Eccleſiæ, & Reipublicæ, dignus eſt in tali caſu vtilior, & per conſequens dignior Salon. *2. 2. q. 63. art. 2. controu. 4. circa med.* concordans varias Thomiſtarum opiniones.

2 Neq; obſtat lædi iuſtitiam diſtributiuam: nam dignior in hoc caſu parum detrimenti patitur ex defectu huius ſuffragij, cum maior pars in alium inclinauerit, nec ipſe eſſet eligendus: & ſi aliquod damnum pateretur, nihil intereſt, ſtrictiùs enim obligat commutatiua, quàm diſtributiua iuſtitia.

3 Ex his ſic dictis infertur à contrario ſenſu primò electorem teneri ſuffragari ſemper digniori, vbi æqualia eſſent vota digni, & digrioris; ita vt probabiliter crederet dictus elector augendum eſſe numerum eligentium digniori mediāte ſua voce B. Auguſt. Ancon. *de poteſt. Eccleſ. q. 3. art. 3. in reſol. verſ. Ex parte verò electi.*

4 Infertur ſecundò à contrario ſenſu: in electione aliorum beneficiorum, ſeu munerum, quibus ſubditorum regimen non competit: vel ſi competit; non tamen eliguntur ab ipſorum vniuerſitate; vt eſt prouiſio &c. In huiuſmodi, inquam beneficijs, ſeu muneribus ſemper ſuffragandum eſſe digniori; etiam ſi maior pars eſſet propenſa in dignum: ratio eſt quia ſuffragium ferre in dignum non eſt vtile bono communi eo modo quo explicuimus in ſuperioribus: vnde in hoc caſu iuſtè, & rationabiliter dignior habet gaudere aliquibus ſuffragijs, licèt munus ſeu beneficiū non obtineat, ita Salon. *vbi ſupra.*

5 Dico principaliter ſecundò nedum licere ſuffragari digno prætermiſſo digniore, vbi moraliter loquendo, quis iudicet aliàs indignum eſſe eligendum, vt patet ex Zecch. *in ſum. tit. de accept. perſon. c. 77. num. 7. verſ. notandum ſextò* Corrad. *in reſpon. caſ. conſc. p. 1. q. 121. in add.* Valent. *tom. 3. diſp. 5. q. 7. §. tertiò quæritur.* Salon. *2. 2. q. 63. art. 2. controu. 4.* Rodriq; *in ſum. p. 1. c. 106. num. 7.* Arrag. *2. 2. q. 63. art. 2. concl. 3.* Sà *tit. electio num. 9.* & communiter ex omnibus. Sed etiam obligationē

eſſe, ſicuti teſtatur Sot. *de iuſt.* & Bannes quos refert, nec non approbat Turrian. *de iuſt. diſp.* 32. *dub. 12. num.* 4.

6 Huius ſecundi dicti potiſſima ratio videtur, quia iuſtitia commutatiua, reſpectu communicatis obligat ad non eligendum indignum: Ergo quando quis nouit in indignum electionem dirigendam fore, ſi ipſe in dignũ non conſentit: tunc obſtringetur relicto etiã digniſſimo ad ferendam ſuffragium pro digno, nè eligatur indignus: Strictius enim obligat iuſtitia commutatiua, quàm diſtributiua.

7 Sed quamuis hoc ſecundum dictum ſic ſe habeat, eſt tamen limitandum, vt liceat quidem electori, ac non obligetur votum præbere pro digniori, relicto digniſſimo, vbi nullus ambigendi locus relinquitur quin electio erit celebranda de digno, ſi digniſſimo d. vox data fuerit. Atq; adeò addo nec etiam licitum eſſe quando prædicta infignis certitudo non adeſt: quia ſpectato communi hominum more, non poteſt non eſſe contra honorem digniſſimi non habere ſuffragium in electione. Ita Turrian. *vbi ſup.*

DVBIVM XXXVII.

An elector poſſit negare ſuffragium ei, qui licèt exiſtimetur digniſſimus, ipſe tamen per ſolam confeſſionem ſacramentalem ſcit eſſe indignum?

SVMMARIVM.

1 *Eligentes indignum per ſolam ſacramentalem confeſſionem cognitum nullas incurrunt cenſuras.*

2 *Et tenentur ſecundùm antiquiorem ſententiam vti ſcientia confeſſionis in electione.*

2 *Secundum verò recentiorem poſſunt non vti.*

3 *An vſus confeſſionis in electione poſſit prohiberi?*

4 *Omnes Regulares prohibiti ſunt vti ſcientia confeſſionis in electione.*

5 *Quando poteſtas eligendi ſit priuatum officium, & quando publicum? & num. 7.*

Capitulum habet officium publicum in pertinentibus ad ſe.

6 *Quare poſſit excludi elector excommunicatus ante electionem, & non poſt?*

8. *An apud omnes Religiones Confeſſarij gaudeant eligendi poteſtate?*

9. *Decretum Clem. VIII. de caſib. reſer. eſt fauorabile pœnitentibus.*

1 D. Bonauent. D. Thom. Scot. Alenſ. Durand. & multi alij graues DD. quos citat Suar. *tom. 4. diſp. 33. ſect. 7. nu.* 12. & Sanch. *de matrim. lib. 9. diſp. 16. num. 6.* ſimpliciter aſſerunt non ſolum poſſe, ſed etiam debere, quando nullum eſt periculũ reuelationis, & poteſt fieri abſq; ſigilli confeſſionis fractione, & iniuria. Et S. Ant. & Nauar. *in c. ſi ſacerdos diſt. 6. de pænit. num.* 147. addit hunc eligentem indignum per confeſſionem Sacramentalem cognitum incurrere pœnas à iure ſtatutas contra eligentes indignum. At eius dictum meritò, ab omnibus reprobatur.

2 Ex altera parte Suár. Sanch. *vbi ſup.* Rodriq. *tom. 2. q. 54. art. 4.* quos ſequuntur Reginald. *in prax. for. pænit. lib. 3. cap. 3. num.* 33. Corinl. *de caſib. reſer. par. 1. ſect. 1. art. 16. in 2. edit.* & Reuerendiſsimus Pater Onuphrius *de ſacr. ſigill. ſect. 2. q. 2. dub. 2. §. verùm quid in hac ſol. mihi* 72. & alij recentiores non audent quidem affirmare electorem teneri non vti ſcientia confeſsionis in electione maximè ſecreta propter illorum celeberrimorũ Doctorum authoritatem; fortiſsimis tamen rationibus ſuſtinent probabiliùs ſibi videri electorem poſſe licitè, & ſine perpetratione alicuius culpæ eligere quem in publica ſcientia noſcit dignum; licèt in ſecreto foro pœnitentiali ſciat indignum.

3 Et tandem nemo quem adhuc viderim vocauit in dubium an poſsit prohiberi talis vſus ſcientiæ Sacramẽtalis in electione vnde meritò concludit Suar. etiam priorem ſententiam ſemper intelligendam eſſe, vbi prohibitio humana nõ interuenerit: & ratio eſt, quia vſus huiuſce notitiæ per Sacramentalem confeſsionem in electione adeò expoſitus eſt grauiſsimo periculo offendendi ſigillum, vt opus ſit magna prudentia, & cautione multæq; circumſtantiæ requirãtur, prout omnes nemine diſſentiente fatentur: ſed ſi id, quod per ſe malum non eſt ob periculum mali poteſt prohiberi. Ergò licita eſt prohibitio ſupradicta.

4 Hinc pro reſolutione dico Religioſos eſſe prohibitos ex decreto Clem. VIII. pro omnibus Regularibus æditi *anno* 1593. 26. *Maij* in quo §. 5. hæc ad rem noſtrã leguntur *Tàm Superiores pro tempore exiſtentes, quàm Confeſ-*

ſarij

ſarij qui poſtea ad Superioritatis gradum promoti fuerint caueant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur. . . Atq; ita per quoſcumq; Regularium Superiores, quicumq; illis ſint obſeruari mandamus.

5 Sed obijcies Innoc. *in c. cum dilectus num.* 5. & Ant. à Butr. *num.* 62. *de conſuet.* idem Innoc. *in c. veritatis num.* 2. & clarius Panorm. *num.* 47. *de dol. & contum.* Felin. *in c. ad probandum num.* 6. *de ſent. & re iud.* Gemin. *in cap. ſi poſtquam* §. *ſi verò num.* 2. *de elect. in* 6. Sayr. multis allegatis *de cenſ. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 8. Alter. *de cenſ. tom.* 1. *lib.* 2. *diſp.* 5. *c.* 3. §. *ſed quari poteſt*, & communiter omnes aſſerunt poteſtatem eligendi eſſe priuatum officium, & authoritatem priuatam, ac per conſequens non eſſe Superioritatis gradum. Ergo ſi Superiores prohibentur in præfato decreto, non tamen comprehenduntur electores ſub nomine Superiorum.

Diſtinguo antecedens, nam vel poteſtas eligendi cõſideratur inchoatiuè, id eſt quando nondum celebratum eſt ſcrutinium: vel completiuè, id eſt quando celebrato ſcrutinio, celebratur quoque in actu electio. Si inchoatiuè conſideratur ipſa eſt ius ſingulare, & priuatum, & hoc eſt quod voluit Ioan. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes num.* 38. *in princ. de conſt. in repet.* dicens tractari de præiudicio iuris ſingulorum, ſi verſatur in præſtando votum in electione futura.

Si verò poteſtas eligendi conſideratur cõpletiuè eſt ius vniuerſale, & officium publicum: Et hoc eſt quoque quod voluit idem Ferret. *vbi ſup. num.* 39. qui approbans Decium aſſerentem poteſtatem ſingulorum eſſe intereſſe vniuerſale, dicit id procedere in actu electionis qui vniuerſaliter conſideratur: Vnde ſicut Capitulum habet officium publicum vt dixit Innoc. *in d. c. cum dilectus nu.* 5. *de conſuet.* quem ſequuntur Ant. à Butr. Panorm. Felin. *vbi ſup.* & communiter omnes: ita etiam quilibet elector, vt ſingulariter annotauit Suar. *tom.* 5. *diſp.* 14. *ſect.* 2. *nu.* 18. *& de legib. lib.* 5. *c.* 9. *num.* 5. Et pro hoc

6 facit quod inferius *dub.* 66. *num.* 11. probabo de communi omnium conſenſu, electorem videlicet cui obijcitur excommunicationis defectus, antequam completum, & publicatum ſit ſcrutinium poſſe excludi ab electione quia eius ſuffragatione priuati muneris non ſuſtinentur ab Eccleſia: At poſt publicationem ſcrutinij in quo conuenit maior pars eligentium non poteſt excludi, & eius ſuffragium validum eſt, quia ratione illius publici muneris acta eius ſuſtinentur ab Eccleſia.

7 Ratio autem quare poteſtas eligendi in actu electionis vniuerſaliter conſideretur, &c. eſt, quia vt dixi *dub.* 30. *num.* 3. de mente Panorm. electores conſentiunt ſingulariter in ſcrutinio: At publicatione ſcrutinij peracta in quo maior pars eligentium conuenit, tunc illa electio reſultans ex illis ſingularibus conſenſibus, communis poſtea ſubſequi debet, & non eſt amplius ſingulorum, ſed capituli, *ſic in gem. ſi de elect.*

Patet ergo reſponſio ad argumentum quia nos hic conſideramus ius eligendi completiuè, ſeu in actu electionis, quia per eam ſolum, & non per ſingulares conſenſus confertur dignitas electo.

8 Obijcies ſecundò litteram textus *Tam Superiores, pro tempore exiſtentes, quàm Confeſſarij, qui poſtea ad ſuperioritatis gradum fuerint promoti*. Sed Confeſſarij, niſi ſpecialiter prohibeantur, ſunt ſemper promoti ad electoratum. Ergo præfatum decretum per gradum ſuperioritatis non intelligit gradum electoratus. *Reſp.* licet ferè omnes Confeſſarij in aliqua Religione gaudeant poteſtate eligendi: Non tamen apud omnes Religioſos, vt patet in Canonicis Gregorianis, Dominicanis, Auguſtianis, Clericis Regularibus, ſeu Theatinis, & in alijs quamplurimis Religionibus: Vnde cum Decretum fuerit indictum ad omnes Regulares, non eſt cur argumentemur ab vna Religione tamquàm ab omnibus.

9 Obſeruetur igitur ſimpliciter dictum Decretum, nè pœnitentes intelligentes ſibi negari ſuffragia ob ſolius confeſſionis Sacramentalis notitiam formidarent electoribus maculas conſcientiæ detegere, quod eos adducere poſſet in æternę damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem, quæ eſt ratio finalis ipſius Decreti: prout infra *dub.* 123. *num.* 13. dicetur, quod dubium omnino vide, cum plurimum conducat ad huiuſce dubij pleniſsimam ſolutionem.

Digitized by Google

CAPVT SEXTVM

De publicatione Scrutinij, & electionis, ac de electi poteſtate.

DVBIVM XXXVIII.

An vota cunctorum in ſcriptis redacta ſint publicanda, & eorum collatio facienda?

SVMMARIVM.

1 *Subſtantiale electionis eſt vt mox publicentur ſuffragia in communi. Excipe electionem per compromiſſum abſolutum. num. 3.*

2 *Ad quem effectum ſint ſic publicanda vota?*

3 *In electione per compromiſſum abſolutum olim non erat ſubſtantiale vt fieret collatio votorum: hodie tamen ſecus eſt per Conc. Trident.*

4 *Quid importet dictio mox.*

In non determinatis à iure requiritur arbitrium iudicis. Secus in determinatis.

5 *Subſtantiale electionis eſt vt fiat collatio votorum.*

6 *A quo ſit facienda?*

7 *Ad quem effectum?*

Hodie in electionibus Regularium non fit collatio niſi numeri, vel numeri ad numerum

In ſcrutinij ſcriptura, & in patentibus confirmationis reticentur nomina eligentium.

8 *Electio eſt celebranda in quem maior pars capituli conſenſerit.*

9 *Etiam ſi hac maioritas conſiſtat in medietate vnius vocis.*

10 *Quid agendum, ſi maior pars capituli in neminem conſenſerit?*

1 AD priorem partem dubij dico mox eſſe publicanda in communi, ſic enim habet tex. c. *quia propter de elect. Et in ſcriptis redacta mox publicent in communi*, aliàs electio eſt nulla, quia hoc eſt vnum de ſubſtantialibus electionis. Hoſtien *in d. c. quia propter nu. 44. verſ. octauum.* Ioan. And. n. 28. *verſ. 9.* Anchar. & Butr. *eod. verſ.* Panorm. *num. 9. in fin. & num. 16. verſ. octauum ſubſtantiale de elect.*

2 Bian. *in direct. elect. p. 3. c. 9. in princ.* Mirand. *tom. 2. q. 23. art. 29. verſ. nono.* Rota *in Treuer. Abbatia. S. Maximini* 20. *Nouembris*, 1624. *coram Coccino. §. quinto adeſt nullitas*, vbi dicitur ideò publicanda eſſe ſuffragia, quia ſaltem facienda eſt collatio numeri votorum, vt paulò inferius explicabo in ſequenti reſponſione. Aliàs eſſet in arbitrio ſcrutatorum pronunciare, & eligere quem maluerint.

3 Et ex hac ratione infertur à contrario ſenſu in electione per compromiſſum abſolutũ non eſſe publicanda ſuffragia ipſorum Compromiſſariorum in communi, ideſt in capitulo: Conſequentia probatur: nam ſuffragia ſunt publicanda ad effectum collationis habendę, vt iam dictum eſt. Sed in huiuſmodi electione nõ eſt ſubſtantiale vt fiat collatio, licèt ſit vtile Compoſtell. & Panor. *in c. in geneſi. num. 2. verſ. ſecundum vt procedat.* Ergo nec eſt neceſſe vt fiat publicatio. Benè verùm eſt modo eſſe neceſſe poſt Concilium Tridentinum vt fiat publicatio ſuffragiorum inter ipſos compromiſſarios, & per conſequens fiat collatio numeri ab ipſis & ratio eſt, quia & ipſi adſtringuntur ad ſecretò procedendũ in huiuſmodi electione vt probatum eſt *dub.* 5 *31. num. 14.*

4 Dixi in aſſertione *mox eſſe publicanda vota*, per quam dictionem *mox* aſſerendum eſt breui, & in modico tempore eſſe publicanda dicta vota, prout arbitrabitur bonus Iudex: quamuis enim dictio *mox* vbi ius determinat verificetur ſecundum eiuſdem iuris diſpoſitionem vt in caſibus allegatis à gloſ. *in* 6 *c. ſi in qualibet* 20. *q. 2. & in d. cap. quia propter verb. mox vbi* quoq; additio ad Panorm. *nu* 17. Regulariter tamen ſecundum eumdem Panorm. *ibid.* vbi ius non determinat, illa, vel alia ſimilis dictio verificatur in modico tempore iuxtà quod arbitrabitur bonus Iudex habito reſpectu ad ipſius rei circumſtantias, & materiam, quod confirmatur à gloſ. *in c. an ſit de appell. citante* Alan. & à Tuſch. *lit. D. concl.*

D. concl. 9. 21. referente Alex. *conſ.* 115. *in cauſa inquiſitionis lib.* 3. & tandem circa hanc materiam arbitrariam vide *dub.* 54. *num.* 2. *&* *dub.* 158. *num.* 2. Hinc licèt memorata gloſ. *in cap. quia propter* afferat præfatam dictionem *mox* accipiendam eſſe pro incontinenti, ideſt nullo actu intermedio: Attamen concludimus à boni Iudicis arbitrio non eſſe recedendum.

5 Ad poſteriorem partem dubij reſpondeo ſubſtantiale quoq; eſſe electionis, vt poſt publicationem votorum fiat collatio numeri votorum quod apertè colligitur ex tex. *d. c. quia propter*, ibi *Et is collatione habita eligatur in quem omnes, vel maior, & ſanior pars capituli conſenſit*, & confirmatur ex *c. cumana in fin. de elect.* ab Hoſtien. *vbi ſupra num.* 44. *verſ.* 9. Ioan. And. *verſ.* 10. Anchar. & Butr. *eod. verſ.* Panorm. *verſ.* 15. *& in c. in geneſi num.* 11. *de elect.* Mirand. *verſ.* 11. Silueſt. *tit. electio.* 2. *q.* 10. *verſ.* 11. & communiter Summiſtis *eod. tit.*

6 Circa autem predicta verba primo dubitari poteſt à quo ſit facienda hæc collatio, & ratio dubitandi eſt, quia tex. abſolutè loquitur *collatione habita*. Reſpondet Panor. *in d. c. quia propter num.* 10. Silueſt. *tit. electio.* 2. *q.* 8. faciendam eſſe per illum, cui capitulum hoc commiſerit. Vnde ſi v.g. Præſes capituli eam fecerit & capitulum tacendo ratam habuerit, cenſetur tacitè commiſiſſe. Et idem cum proportione dic in electione per compromiſſum ſiuè abſolutum, ſiuè limitatum, nempe vt fiat collatio per vnum eorum vel per illum cui hoc ipſi tacitè, vel expreſsè commiſerint.

7 Secundò dubitari poteſt ad quem effectū ſit facienda hæc collatio? reſpondeo faciendam eſſe ad effectum vt appareat in quem omnes, vel maior, & ſanior pars capituli conſenſit, vt expreſſe dicitur in ſupra recitatis verbis textus. Et quia maioritas, & ſanioritas dignoſcitur iuxtà Panorm. *vbi ſupra approbatum* à Rota *vbi ſupra d. §. quintò adeſt nullitas*, ex collatione numeri ad numerum, meriti ad meritum, & zeli ad zelum; Idcirco facienda eſt collatio eorumdem omnium: Nam maioritas conſiſtit reſpectu numeri; ſanioritas verò reſpectu meriti & zeli, ideſt quo zelo, ſeu animo electores fuerunt moti ad eligendum. At licet hæc ſic ſe ſe habeant ex diſpoſitione *d. capit. quia propter*. Modò tamen in electionibus Regularium per Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de regul.* ſublata eſt hæc collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium, vt benè adnotauit Mirand. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 27. *ante primam concluſionem verſ. d. ſupradictis*: Et hinc praxis iuridica habet vt Compromiſſarij, ſeu ſcrutatores in redigendis vota in ſcriptis reticeāt nomina eligentium, ex eo quòd nedum vota ſunt ſecretò ferenda vt *in d. cap. quia propter*. Sed ita, & taliter, vt nomina eligentium nunquam publicentur Conc. Trident. *vbi ſupra* iuncta Rota *in d. Treueren. §. neq; etiam obſtat*. Et facit declaratio Illuſtriſsimorum Interpretum quæ cenſuit, *vt ſi poſt factam electionem in bullis confirmationis ſeu patentibus exprimerentur nomina eligentium, electio eſſet nulla*. Solùm ergo facienda eſt collatio numeri ad numerum, vel ſaltem numeri: ſicuti quoque prius fuerat ſtatutum ſpecialiter in electione Prouincialis Minorum *clem. exiui §. demum de verb. ſign.* Collatio numeri ſolùm fieri poteſt ad videndum ſi omnes, vel duæ partes eligentium legitimè vocem habentium in capitulo in vnum conſenſerint *cap. ſi quando* vbi Gemin. *de elect. in* 6. Panorm. *vbi ſup.* Marc. *q.* 924. *ante num.* 6. *ſt.* 1. Vbi verò apparet nec omnes nec ſaltem duas partes eorum qui legitimè vocem habent in capitulo conſenſiſſe in vnum, ſed ſe diuiſiſſe in plures partes: tunc facienda eſt collatio numeri ad numerum ad videndum an conſenſerit in vnum maior pars capituli: ideſt omnium congregatorum qui legitimè vocem habent in capitulo, & non maior pars reſpectu minorum partium:

8 Si enim maior pars capituli conuenerit in aliquem de eo celebranda erit electio *cap. eccleſia veſtra* 1. *vbi* Bald. & Panor. *num.* 4. *item c. eccleſia veſtra* 2. *vbi quoq;* Panorm. *num.* 10. *d. c. quia propter & d. cap. in geneſi vbi* Bald. & Panorm. *num.* 1. *verſ. qualiter autem de elect. c. ſi cui eod. tit. in* 6. Item Panorm. *conſ.* 25. *num.* 4. *lib.* 2. Felin. *in c. cum omnes num.* 20. *de conſt.* Marc. *vbi ſupra num.* 3. Toloſ. *in tit. de elect. cap.* 16. *num.* 13. Perez. *quem allegat. & ſequitur* Rota *in meten. monaſterij lunæ* 5. *Iulij* 1621. *coram Coccino §. neque ex eo poteſt*. Et hoc procedit etiam ſi ſola dimidia vox, vt ita dicam, excedat mediā partē capituli vt v.g. ponamus capitulū cōgregatū cōſtare ex nouē vocibus: tunc ſi quinq; conſentiant in vnum, ille dicetur electus, quia excedit mediam partem capituli hac altera media pars ſolùm in dimidia voce: medietas namque totius capituli conſiſtit in quatuor cum media. Ergo habens quinque excedit tantùm in media voce, & per conſequens de eo erit celebrāda electio. Panorm. *in cap. cumana num.* 9. *poſt med.* & Ant. à Butr. *num.* 15. *in fin. de elect.*

Et ſi denique ex collatione numeri ad nume-

merum appareat maiorem partem congregatorum qui legitimè vocem habent in capitulo non conſenſiſſe in vnum, tunc toties ſcrutinium eſt iterandum, quamdiu conſenſerit arg. *cap. cum terra cum ibi not. de elect.* Sed ſi omninò moraliter loquendo ſit deſperata maioris partis eligentium concordia dic vt infra plenè explicabo *dub. 47.* per totum.

DVBIVM XXXIX.

An neceſſariò ſit publicanda electio ſtatim poſt publicatum ſcrutinium?

SVMMARIVM.

1 *Statim poſt publicatum ſcrutinium eſt celebranda electio, quod limita vt num. 4.*
Ex fine legis ſumenda eſt intentio authoris.
2 *Ratio legis eſt anima legis.*
3 *Qua mora vitiet electionem?*
5 *Ad cuius petitionem, & à quo ſint compellendi Compromiſſarij ad publicandam electionem?*
6 *Quomodò ſe gerere debeat qui maiori ſuffragiorum parte gaudet, vt publicetur ſui electio?*
7 *Expreſſa nocent, non expreſſa non nocent.*

1 Respondeo affirmatiuè, aliàs electio erit irrita denuncianda *cap. cum poſt petitam de elect.* vbi Hoſt. Ioan. And. gloſ. Panor. & Anchar. Ant. à Butr. *in c. publicato num. 1. de elect.* Archid. quem refert & ſequitur Silueſt. *tit. electio 1. q. 10.* Nauar. *inferius citandus*, & Mirand. *tom. 2. quæſt. 23. art. 15. concl. vnic.* & probatur, nam ex fine legis ſumenda eſt intentio authoris *l. & ſi non ſint § perueniamus ff. de aur. & arg. legat.*
2 *& l. fin. ff. de tranſa. inſtit.* & in conſiderando legis intentione ſemper attenditur eius ratio, quia ratio legis eſt anima legis Dyn. *in reg. certum eſt de regul. iur. in 6.* Baldus *in l. ſi quis ſeruo ff. de furt. & in l. 2. C. de inſtit. & in l. 2. C. quæ ſint long. conſuet.* Aſt *in cap. quia propter de elect.* requiritur, vt mox fiat publicatio ſcrutinij propter finem electionis aſſequendum, ibi *Vt ſi collatione habita eligatur, &c.* Ergo multò magis requiretur, vt mox ſequatur electio communis. Parum enim prodeſſet illicò publicare ſcrutinium, vel collationem habere, niſi poſtea celebraretur electio, cum omnia illa ſint ordinata ad finem electionis, quæ quàm citò fuerit celebrata, ſolemniter eſt publicanda, vt expreſsè dicitur *in d. c. quia propter § fin.*

3 Sed rogabis quænam mora vitiet electionem? Respondeo à boni Iudicis arbitrio non eſſe recedendum, vt dictum eſt, qui profectò arbitrabitur moram naturalem, & compendioſam non vitiare electionem, nec item ſi diceretur Miſſa de Spiritu Sancto, & tractaretur concordia, modo ante electionem non diuertatur ad extraneos actus, vt volunt Philip. & Hoſt. quos refert Panor. *in d. c. cum poſt petitam num. 2.* vbi quoque Innoc. Biax. *in direct. elect. p. 3. n. 33.* & in Su. Cucħi. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 29.*

4 Hæc aſſertio ſic explanata eſt limitanda, vt ſolum procedat, id eſt ſolùm ſit electio irrita denuncianda, quando eiuſdem electionis publicatio protrahitur ex ignorantia, vel ignauia eligentium vel fraude electi, non autem vbi differretur ob malitiam electorum, vel propter aliquam iuſtam cauſam, vt docent Archid. quem allegat, & ſequitur Gemin. *in c. ſi confirmationem num. 4. de elect. in 6.* Panorm. *in d. c. cum poſt petitam num. 4. in fin.* Mandagot. *de elect. p. 1. c. 31.* vbi Boer. *in addit.* Tolol. *in tit. de elect. c. 17 nu. 17.* & Nauar. *lib. 1. conſ. 7. tit. de elect. nu. 3. in 2. edit. & conſ. 3. in antiq.* & ratio eſt, quia ille in quem apparuit ex publicatione ſcrutinij maiorem partem conſenſiſſe non eſt priuandus iure ſibi acquiſito ſaltem in hoc ad implorandum officium ſuperioris, vt compellat Compromiſſarios, ſiuè electores ad publicandam ſui electionem iuxtà *c. publicato de elect.* nec ex hoc electus notabitur ambitione *c. cum dilectus de conſuet. & c. 2. de in integr. reſtit. cum ſimilibus* Panorm. *in rubrica de elect. num. 11.*

6 Quomodo verò ſe gerere debeat electus in huiuſmodi caſus contingentia docet Bald. *in d. cap. publicato num. 10. de elect.* ſcribens ei proponendum eſſe de ſe in genere, dicendo publicatum fuiſſe ſcrutinium: non tamen dicet in quo maior pars conſenſit in me, quia poſſet notari in eo ambitio: expreſſa namque
7 nocent, non expreſſa non nocent *l. ſi quis ſeruum ff. de hæred. inſtit. l. 1. ff. de cond. inſt.*

DVBIVM XL.

Quomodo, & à quo ſit publicanda electio?

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Electio eſt neceſſariò publicanda verbis.*
Vbi verba ſunt de ſubſtantia factum nõ equipollet verbis.
2 *Electio eſt pronuncianda per verba ſingularis numeri ab vno de eligentibus.*
3 *Collegium eſt quoddam corpus fictum.*
4 *Forma pronunciandi electionem.*
5 *A quo ſit deputandus publicator electionis?*
An poſsit deputari publicator qui non ſit de collegio?
Forma compromiſsi eſt diligentiſsimè obſeruanda.
6 *An ſi electio eſſet pronunciata per verba pluralis numeri, & poſtea pronunciaretur per verba ſingularis teneret electio?*
7 *An caſſata electione ex defectu eius pronunciationis, caſſetur quoque ſcrutinium?*
An ex ſolo ſcrutinio oriatur aliqua obligatio nominato in eo?
Vtile per inutile non debet vitiari multipliciter limitatur.
8 *Electionis pronunciatio non eſt habenda ſecretò.*
9 *Quæ dicantur electiones clandeſtinæ?*
10 *An decantato hymno* Te Deum laudamus, &c. *poſt completam electionem ſit de ſubſtantia?*

1 DIco primò electionem eſſe neceſſariò publicandam ore, expreſſa, & clara voce; nec ſufficit aliquod factum eligentium quod electionem importet; ſed requiruntur verba ore prolata; vt dictũ eſt *cap. eccleſia veſtra 1.* vbi Ioan. And. & Panorm. *num.* 3. Biax *in direct. elect. p.* 3. *c.* 36. Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 276. Ratio huius primi dicti eſt, quia vbi verba ſunt de ſubſtantia (vt eſt in præſenti per *d. c. eccleſia veſtr. cap. quia propter de elect.*) factum non equipollet verbis; vt eſt in ſimili de baptiſmo, in quo verba ſunt de ſubſtantia per *cap.* 1. *de baptiſ.* Vbi verò verba non ſunt de ſubſtantia non minus valet factum, quàm verba vt dicitur de confirmatione.

2 Dico ſecundò ſiue electio celebretur per ſcrutinium, ſiue per compromiſſum, ſemper pronunciabitur per verba ſingularis numeri ab vno nomine capituli ſi celebretur p ſcrutinium, vel ab vno Compromiſſariorum nomine ſuo, & ſociorum Compromiſſariorum ſi electio celebretur per compromiſſum *cap. in geneſi* vbi Panor. *num.* 7. & 9. *de elect. c. ſicut cum* vbi Gemin. *num.* 1. *eod. tit. in* 6. & *cap. cum ab vno de electione* Ant. & Butr. *in c. quia propter num.* 41. vbi quoq; Panorm. §. *vel ſaltem num.* 2. *de elect.* item Ant. & Butr. *in c.* & *ſi vnanimiter num.* 9. *de poſtul. prælat.* Oldrad. *conſ.* 155. *quia de forma elect.* Marc. *dec.* 921. *num.* 2. *p.* 1. & *in alijs q.* teſte Mart. à *in ſuo digeſt. nouiſs. tit. electio c.* 22. & *c.* 38. Toloſ. *lib.* 1. *tit. de elect. c.* 16. *num.* 17. Biax. *vbi ſupra c.* 19. *num.* 6. Tuſch. *lit. E. concl.* 75. *num.* 8. & Rota *in Mediolan. Monaſterij* 5. *Iulij* 1621. *coram* Coccino. §. *neque*

3 *etiam ſuſtinetur.* Ratio huius ſecundi dicti eſt, quia cum collegium ſit quoddam corpus fictum repreſentatum per ſingulos in vnum congregatos *l. mortuo ff. de fideiuſſ.* & *per gloſ. in l. ſicut. ff. quod cuiuſcumq; vni.* & plenius per Bart. *in l. aut facta.* §. *fin. ff. de pœnis.* & tenent. Fr. hoc. & Panorm. *in d. c. in geneſi.* & electio ſit eiuſdem collegij, & non ſingulorum, ſequitur ab vno eſſe pronunciandam per verba ſingularis numeri nomine totius capituli, alias tot dicerentur electiones, quot ſunt electores, quod eſt abſurdum *d. c. in geneſi.*

4 Hinc ſi electio celebretur per ſcrutinium licebit vti conſimili forma verborum ad mentem Panorm. *in d. c. quia propter num.* 11. *in fin. Ego N. ex commiſſione capituli eligo nomine totius capituli P. F. N. in N. in quem maior pars eiuſdem capituli conſenſit.*

Si verò celebretur electio per compromiſſum limitatum dicet vnum Compromiſſariorum ad mentem Silueſt. *tit. electio* 2. *q.* 5. *num.* 18. *Ego N. compromiſſarius nomine meo, & ſociorum meorum compromiſſariorum (ſi habet alios) virtute compromiſsi limitati; in me (vel) in nos facti eligo P. F. N. in N. in quem maior pars capituli conſenſit.*

Et ſi denique electio celebretur per compromiſſum abſolutum dicet vnus eorum ad mentem eiuſdem Silueſt. *Ego N. compromiſſarius &c. vt ſupra* excepto quod non dicet *in quem maior pars capituli conſenſit*, ſed *in quem maior pars noſtrum conſenſit.*

5 Circa autem hoc ſecundum dictum rogabis à quo ſit deputandus hic vnus, qui ſic habet pronunciare electionem? Reſpondeo in electione per ſcrutinium eum eſſe deputandum à capitulo ſaltem tacitè: Vnde ſi quis ſine mandato eligat nomine totius capituli, eodemmet capitulo præſente, & non contradicente, videtur capitulum conſentire, quia agitur in hoc caſu de re meritoria, & concupiſcibili, vt ſcilicet Eccleſiæ prouideatur de

6 Paſtore Compoſtell. *in d. c. quia propter nume.* 14. *verſ. ſed & ſi capitulum.* Panorm. *num.* 21. *in princ.* & idem Panorm. *in d. c. in geneſi num.* 7. & 9. *de elect. gloſ. in c. ſicut* vbi quoq; Gemin.

& Frag-

& Franch. *de elect. in 6.* Specul. *in tit. de elect. §. 1. num. 20. verſ. ſi autem* vbi Ioan. And. *verb. pro conſenſu.* Marc. *q. 92. num. 2. lib. 1.* Rota *in d. Meten. vbi ſupra.* Et ſi omnes tacitè conſentiant nemine prorſus contradicente, iſta cõmunis electio poteſt etiam fieri per extraneum, vt voluit Specul. *vbi ſupra* & Compoſtell. Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 33. numer. 4. & ſeqq.* Cuch. *num. 270.* Rodriq. *tom. 2. q. 55. art. 14.* Rota *vbi ſupra.*

Si verò loquimur in electione per compromiſſum ſiuè abſolutum, ſiuè limitatum, ille quoq; Compromiſſarius electionem pronunciabit, qui à iure, vel à conſuetudine vel ab alijs ſuis ſocijs compromiſſarijs authoritatem habebit ſaltem tacitè, quemadmodum declaratum eſt ſupra cum proportione reſpectu vocalium capituli in electione per ſcrutinium, &c. excepto eo quod ipſis compromiſſarijs non licebit admittere extraneũ propter formam compromiſſi, quæ eſt vt ipſi eligant, quia ipſa eſt diligenter obſeruanda *c. cum dilectis de reſcript. c. cum expediat. de elect. in 6. & l. diligenter. ff. mandat.*

6 Secundò rogabis an ſi in plurali eſſet pronunciata electio, & poſtea pronunciaretur in ſingulari teneret eadem met electio? Reſpondeo negatiuè, quia conſumpta eſt facultas ex primo actu, vt notat Oldrad. *conſ. 184. Pater Sancte. verſ. ſecundo excuſat.* Attamen ſi illicò fiat correctio in ſingulari videtur tenere, vt poſt. Ioan. And. & Franch. *in d. c. ſicut* aduertit idem Oldrad. *conſ. 183. num. 22. circa finem verſ. & valdè mirandum* & Tuſch. *vbi ſupra concl. 76. num. 4.* quod maximè procedit vbi abeſt dolus.

7 Tertiò rogabis, an aboletum ſit quoq; ſcrutinium iam legitimè, & ritè factum ex prædicto, vel alio conſimili defectu ſuperueniente in electione? Card. *in clem. 1. in princ. verſ. quartò not. de iur. patr.* Bald. *in c. publicato num. 8. de elect.* de mente Ioan. And. & Archid. & alij, quos ſequitur Ioan. *de lign.* reſpondent negatiuè, quam opinionem defendebat Papa Innoc. in publico conciſtorio teſte Compoſtell. Fundamenta quibus fulcitur hæc eadem opinio ſunt primò, quia ex illis votis publicatis fuit orta obligatio, ſaltem naturalis, nominato in ſcrutinio, quæ obligatio non debet tolli ex tranſgreſſione formæ accidentaliter inducta.

Secundò quia irritatur illud quod eſt vitioſum, & nõ ſcrutinium vbi non eſt vitium: vtile enim per inutile non debet viciari *l. certi conditio §. quoniam qui, & §. optimè facit ſi ſubtiliter inducatur ff. ſi cer. pe. & reg. 37. de reg. iur. in 6.*

Quod ſi obijcias dictam regulam iuris ſibi vendicare locum vbi vitioſum eſt ſeparabile ab his quæ vitioſa non ſunt, quia ſecretorum, ideſt ſeparatorum ſeparata debet eſſe ratio *l. ſi maritus C. de dona inter vi. & vxo. l. de bonis in princ. ff. ad carbo.* At hæ tres electionis partes, ſcrutinium ſcilicet, ipſius publicatio, & electio ſunt vnus actus. Ergo non poteſt ipſamet electio partim caſſari, & partim non caſſari. Reſpondet Bald. *vbi ſupra* licèt hæ tres partes ad vnum, & eundem finem tendant; attamen quamlibet ipſarum eſſe actum per ſe, vnde cum electio in præſenti conſideretur cum inchoatur, ideò ſunt ſeparabiles.

At Panorm. *in d. c. publicato num. 9.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 246.* & alij teſte Innoc. *in d. cap. publicato* affirmatiuam partem tutati ſunt, poſſe ſcilicet electores repetere, ac reiterare ſcrutinium, & recedere à priori nominatione aliumque eligere. Fundamentum huius opinionis verè non pænitendum eſt, quia ſcrutinium, ipſius publicatio, & electio conſtituunt vnicam formam: Ergo forma non ſeruata in vno debet in totum caſſari. Sequella patet, nam forma eſt indiuiſibilis, vt aliàs dixi de mente Doctorum, & Rotæ *dub. 1. & dub. 20. num. 15.* vbi quoque patet reſponſio ad dictam regulam iuris vtile ſcilicet per inutile non vitiari. Et inſuper ſatis conuincitur ex theorica ipſiuſmet Bald. *in l. græcè §. illud ff. de fideiuſſ. per illum t x.* quod vbicũq; reſpectu formæ actus eſt indiuiduus, & inſeparabilis, licèt ſit diuiduus reſpectu eſſentiæ ſemper vtile per inutile viciatur. Cum autem in caſu propoſito actus iſte electionis indiuiduus ſit reſpectu formæ, licèt diuiduus reſpectu ſubſtantiæ actuum: attamen in totum non valet vt benè in ſimili aſtruit Roman. *conſ. 66. numer. 2.*

Neque eſt verum aliquam obligationem, nec etiam naturalem quæſitam eſſe ex ſcrutinio ipſi nominato, nam vt benè ait Cuch. antequam electio pronuncietur, ſcrutinium ipſum eſſe videtur actus quidam informis, & inutilis, cũ ex ſe nihil ſit: neq; enim actus hic per ſe cõſiſtere valet; ſed eſt acceſſorius, & præparatorius ad alterum actum, nempè electionem, & hac deficiente, neceſſe eſt quoque actum ipſum præparatorium, & acceſſorium deficere, nec quem quam ad obſeruationem eius obligare.

8 Dico tertiò electionis pronunciationem non eſſe habendam ſecretò, & occultè, quia electiones clandeſtinæ reprobãtur *in d. cap.*

quia

quia propter §. *fin.* vnde electiones clandeſtinæ ſunt ipſo iure nullæ, vt tenuit gloſ. *in cap. vnico vt eccl. benef. verb. occulta*, & Panorm. *in d.* §. *fin.* & patet, nam ſi ius tales electiones reprobat. Ergo inducitur nullitas ipſo iure: vt *in reg. quæ contra ius de reg. iur. in 6. & cap. vides fili chariſſime 10. diſt. & l. non dubium C. de legib.*

9 Electio clandeſtina verò illa dicitur, quæ habetur ſingulariter, & per occulta conuenticula gloſ. *in d.* §. *fin. verb. clandeſtinas* Biax. *p. 3. cap. 20.* Silueſt. *tit. electio* 1. §. 1. *num.* 10. *verſ. decimo quæritur* Cuch. *num.* 239. & Mirand. *tom. 2. q. 23. concl. 2.* Et item illa dicitur clandeſtina, quæ non quidem eſt celebrata ſingulariter; ſed in communi, idest in capitulo, ſed poſtea ordinauit Capitulum, vt clandeſtina maneat, idest vt ab electoribus nihil de ipſa dicatur Innoc. Ioan. And. Compoſtell. & Panorm. *vbi ſup.* qui in hoc ſenſu ait electionem vitiari, ſi nõ publicetur populo, ita ſcilicet vt clandeſtina non maneat, & ei occultetur: quidquid diuerſi ſenſus apponãt ei alij falsò. Et hæc opinio re vera eſt ad mentẽ tex. *d. c. quia propter* §. *fin.* vbi habetur *Electiones quoq; clãdeſtinas reprobamus, ſtatuentes vt quã citò electio fuerit celebrata, ſolemniter publicetur*: idest vt populo non occultetur. Hinc apud multos de more ſeruatur, vt prædicta publicatio in capitulo fiat ſolemniter, nempè pulſata campana, & detur ſigillum officij in eccleſia publicè ipſi electo, vel vt facta dicta pronunciatione poſtea fiat altera ſolemniter populo per vnum de capitulo vel per extraneum: non enim refert, cum hæc omnia non ſint de ſubſtantia, vt annotauit Biax. *p. 3. cap. 37. num. 4.* & omnes præcitati. Sed de neceſsitate ſufficit vt fiat dicta pronunciatio electionis in communi, nec occultetur populo. Immò addo ſi dicta occultatio primæ publicationis fieret populo, vt explicatum eſt ad effectum nocendi electo ex tali occultatione nõ vitiare electionem arg. *c. nobis, & c. ſicut de ſimon.* vbi explicatum eſt dantem pecuniam in acquiſitione ſpiritualis iuris in damnum, & fraudem alterius, non poſſe illi nocere: Ita dicitur nub in omiſsione huius publicationis ſi fiat in fraudem electi. Hoſtien. & Panorm. *vbi ſup.*

10 Tandem hic obiter recordare Religioſe Lector conſuetudinẽ piam apud multos indeuiſſe vt ipſi poſt completam electionem, & publicatam gratias Deo agant decantando *Te Deum laudamus, &c.* ſolemniter. Rota *in d. Meten. monaſterij 5. Iulij 1621. coram R. P. D. Coccino Decano* §. *quod verò.* Cuch. *vbi ſup. num. 281.* quamuis velaiunt Mandagot. *de elect. p. 1. c. 35.* & Toloſ. *in tit. de elect. c. 17. num. 18.* omiſsio huius requiſiti non vitiet electionem.

DVBIVM XLI.

Quando, quomodo, & ſub qua culpa teneatur electus conſentire electioni de ſe factæ?

S V M M A R I V M.

1 *Electus non poteſt conſentire niſi poſt celebratam electionem?*
2 *Quid ſi conſentiat ante publicationem ſcrutinij.*
3 *Et quid ſi poſt publicationem ſcrutinij, ſed ante publicationem electionis.*
4 *Quandoq; ſit vtile requirere conſenſum eligendi ante electionem.*
5 *Quomodò ſe gerere debeat electus, ſi eius conſenſus requiratur ante electionem.*
6 *Et quomodò ſi poſt.*
7 *Renunciatio non inducitur per verba vrbanitatis.*
8 *Electus ante confirmationem poteſt renunciare ſine licentia Superioris 14. dummodò non cedat in damnum confirmatoris numer. 10.*
9 *Secus poſt confirmationem.*
11 *Gemin. negat Religioſum poſſe renunciare ſine licentia Superioris.*
12 *Eius opinio refellitur.*
13 *Religioſus non habet nec velle nec nolle. explicatur.*
Qui ſe immittit in electionem paſsiuam commodum proprium quærit.
Mens Superioris ſemper præſumitur qualis eſt mens legis ſcripta.
14 *Eius eſt nolle cuius eſt velle.*
15 *Quando peccet mortaliter electus non conſentiendo ſecundum aliquos.*
16 *Verior ſententia Richard. communiter recepta.*
17 *Iuxta quam peccat mortaliter primò ſi diſſentiat contra formale præceptum Sanctæ Obedientiæ ſine iuſta cauſa.*
18 *Secundò quando ſe cæteris idoneiorem agnoſcit, quod tamen eſt difficile num. 22.*
19 *Tertiò ſi per viam illicitam diſſentiret.*
20 *Quando venialem culpam non excedat diſ-*

ſentien-

ſentiendo, & quando merebitur.

21 *Tutius eſt Prælationi renunciare, non tamen pertinaciter.*

22 *Quiſque debet in ſe ipſo culpam agnoſcere, & de alio benè præſumere.*

1 QVo ad primam partem dubij ſpectat dico electum nõ poſſe conſentire, niſi poſtquam ſit celebrata electio communis reſultans ex ſingularibus conſenſibus præſtitis in ſcrutinio, alias electio eſt irritanda. *c. cum poſt petitam*: vbi Gofred. Innoc. Comp. gloſ. Panor. & Ant. à Butr. *de elect.* Firm. quem refert, & approbat Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 1. q. 9. art. 13. nu. 2.* Silueſt. *tit. electio 1. q. 10. num. 11.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 324.*

Ratio huius aſſertionis eſt, quia ſi electus
2 conſentiat electioni antequam vota redigantur in ſcriptis, & publicentur, tanquam ambitioſus eſt repellendus, quia conſenſit electioni, ãtequã electores ei ſuffragẽtur in ſcrutinio *c. in ſcripturis 8. q. 1. c. per noſtras de iur. patr. c. fin. de inſt.* Innoc. *in c. cum in iure de elect.* Panorm. *vbi ſupra num. 5. in princ.* Ant. à Butr. *in c. vbi periculum de elect. in 6.* Gonzal. *in reg. 8. cancell. gloſ. 2. num. 57. & 58.* vbi plures allegat Rota *deciſ. 6. tit. de elect. in antiq.* & multa alia iura & DD. quos citat Bertach. *in ſup repert. verb. electio à quibus verſ. 2.* Et item ſi
3 electus conſentiat electioni ſuæ poſtquam vota redacta ſunt in ſcriptis, & iam publicata, ſed antequam ſequatur communis electio, tunc electus non poteſt quidem notari ambitione, cum ſit prius vocatus à Deo, & à fratribus, vt *in c. cum in iure de elect.* & dicã infra *du. 11. num. 3. in fin.* At electio eſt ipſo iure nulla quia electus erauit in forma *cap. quia propter. de elect.* ſubſtantiale enim eſt electionis, vt omnia ſuo ordine quo præſcribuntur à *d. c. quia propter* ſeruentur Panorm. *ibid. num. 16. verſ. decimum octauum.* Mirand. *tom. 2. q. 23. ar. 29. §. decimo octauo.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 10. verſ. decimo octauo.* Et pro hoc facit quod dictum eſt *dub. 3. num. 8.*

4 Et hic aduertendum eſt non vitiari electionem, ſi requiratur conſenſus eligendi ante eiuſdem electionis celebrationem, modò ipſe eligendus non conſentiat, eſt enim quandoq; vtile requirere conſenſum eligendi, nè ſi contingeret electum poſtea renuere, vilipendatur dignitas, aut differatur prouiſio Eccleſiæ, ita Gofred. Compoſt. & Panorm. *in d. c. cum poſt.*

5 Quò verò ad ſecundam partem dubij attinet: quomodo, ſcilicet, ſe habere debeat electus, vt conſentiat electioni? Reſpondeo cum Panorm. *vbi ſupra* de mente aliorum cum diſtinctione: Nam vel eius conſenſus requiritur ante electionem, & tunc non debet conſentire, nè notetur ambitione, vel nè ſaltem peccet in forma *c. quia propter de elect.* vt explicatum eſt: Sed debet reſpondere ſecundum aliquos *nolo quod me eligatis; & ita rogo,* ſeu ſecundum alios dicere *non intendo Dei vocationi reſiſtere,* vel *ſe dignum fieri optare cui tantum honoris conferatur.* Vel eis gratias agendo quod talem ſe iudicent, cui dignitas illa conueniat, & huiuſmodi verbis quibus ſic indirectè declaret voluntatem ſuam; ita vt ſe ab omni ambitione vacare monſtret. Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 42. col. penult. ad fin. num. 3.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 325.*

6 Si autem conſenſus requiritur poſt electionem factam poteſt electus reſpondere nolẽs volo, & volens nolo: Poteſt etiam, & eſt honeſtum, non ſtatim conſentire, ſed aliquantulum reſiſtere, ne videatur ambitioſus: non tamen ipſe eſt damnandus, ſi ſubitò, & incontinenti conſentiat, & maximè ſi fortè dubitet, ne aliquis pernicioſus ſe ingerat: vnde tunc poteſt dicere *Charitas cogit me ad conſentiendum* arg. *c. ſciendum & c. qui epiſcopatum 8. q. 1.* Et per hæc limitatur dictum gloſ. *in d. c. cum poſt verb. requiſitum. in fin. de elect.* dum ait ſi electus diſſentiat non eſt eligendus: nã hoc eſt intelligendum iuxta Panorm. *vbi ſup.* quando conſtaret præcisè eum non velle acceptare electionem, vel dignitatem: ſecus autem vbi pro honeſtate diceret ſe nolle conſentire: & pro hoc facit illud ſingulare dictum Rotæ *deciſ. 636. p. 1. in recent.* non induci
7 ſcilicet renunciationem per verba vrbanitatis. Immò addo electum qui diſſenſit, & renuit conſentire electioni de ſe factæ poſſe mutata voluntate eamdem acceptare electoribus in priori voluntate perſiſtentibus gloſ. fin. Ioan. And. Archid. Gemin. Franch. & Anchar. *in c. licet de procur. in 6* per illum textum quos ſequuntur Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 32. num. 2.* & Moneta *de commut. vlt. volunt. c. 8. num. 845.*

8 Sed hic maior vrget difficultas in hac ſecunda parte dubij, An ſcilicet electus poſt conſenſum ante confirmationem poſsit renunciare in manibus eligentium abſque licentia Superioris?

Reſpõdeo affirmatiuè dummodò tamen talis renunciatio non cedat in præiudicium Superioris cuius eſt confirmare gloſ. *in cap. ſi*

electio

Digitized by Google

electio verb. renunciat Ioan. And. Gemin. *num.* 5. & Franc. *num.* 3. Innoc. & Henrich. Boich. *in c.* 2. *de poſtul. prælat.* Panorm. *in c. quia propter* §. *niſi num.* 5. *de elect. in cap.* 2. *num.* 38. *de translat. Epiſcop. in c. ad aures num. de his quæ vi met. cau. & in c.* 2. *num.* 11. *de in integr. reſtit.* Franc. *in cap. conſtitutus num.* 22. *de appell.* Dec. *in cap. poſtquam num.* 16. *de elect.* Pariſ. *de reſign. benef. lib.* 7. *q.* 1. *num.* 78. Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de poteſt electi num.* 33. Rota *deciſ.* 6. *num.* 1. *tit. de elect. & deciſ.* 8. *num.* 3. *tit. de iur. patr.* vbi teſtantur Domini de commu-
9 ni recentiorum *in d. cap. ſi electio.* Secus verò aſtruendum eſt poſt confirmationem *cap. niſi cum pridem. vbi* communiter DD. *de renunc.*

10 Dixi *dummodò non ſit in præiudicium Superioris cuius eſt confirmare.* Vnde ſi v. g. negotium ad Antiſsitem confirmatorem ſit iam delatum, & contra electum aliquid opponatur quod electionem infirmet, electoreſque eligendi poteſtate priuet; tunc quamuis electus poſsit eam electionem quo ad ſe repudiare, nihil tamen ea renunciatio Confirmatori obierit, quin ſuper oppoſitis veritatem inquirere, eiſque compertis eligere, & prouidere non ſecus poſsit, quàm ſi nulla renunciatio facta eſſet.

11 At contra hanc reſponſionem eſt dictum Gemin. *in c. ſi religioſus* § *quia vero num.* 4. *de elect. in* 6. vbi aſtruit Religioſum non poſſe renunciare ſine Superioris licentia, & ex eo maximè probat quia Religioſus non habet
12 nec velle nec nolle. Additio in ad eumdem Gemin. ibidem meritò eius dictum refellit tequens contrarium Oldradi *conſ.* 158. *num.* 7. *in fin.* Huius contrarij dicti potiſsimam rationem autumo, quia quilibet poteſt renunciare iuri ſuo *l. ſi quis in conſcribendo vbi gloſ. C. de pact.* Rota *deciſ.* 265. *num.* 3. *p.* 1. *in recent.* Sed qui ſe in electionem paſsiuam immittit commodum proprium quærit *d. cap. ſi electio.* per illud verbum *iuri ſuo de elect. in* 6. Felin. *in cap. ad probandum num.* 6. *de re iudic.* Suar. *de legib. lib.* 5. *cap.* 9. *num.* 7. *in fin.* ergo eidem renunciare poteſt, niſi id per viam illicitam faceret, vel niſi ei iniungeretur à ſuperiore, ſeu in detrimentum Religionis cederet, prout fusè explicabitur in ſequentibus.

13 Ad fundamentum Gemin. dico illud axioma Religioſum non habere nec velle, nec nolle, intelligendum eſſe vltra voluntatem Superioris, de qua cum oppoſitum apertè non conſtet ea ſemper præſumitur, eſſe qualis eſt mens legis ſcriptæ Bald. *in cap.* 1. *col.* 2. *apud quos controu. inueſt.* Dec. *conſ.* 33. *num.* 5. & præſumitur velle quod iura volunt *Sicuti ...* *in authent. iudic.* Calcan. *conſ.* 8. *in fin.* & ſe conformare cum diſpoſitione iuris Oldrad. *conſ.* 69. Rota *in Oriolen. beneficij* 6. *Martij coram Card. Mantic.* cum pluribus alijs relatis per Gonzal. *ſuper reg.* 8. *cancell. gloſ.* 43. *num.* 166. *in fin.* Sed Religioſus electus in proprio monaſterio poteſt conſentire electioni de ſe factæ ſine alicuius licentia Innoc. & Compoſt. *in c.* 1. *de poſtul prælat.* Marc *q.* 1115. *num.* 6. *p.* 1. Archid. Ioan. And. Anchar. & Franch. *in d. c. ſi religioſus de elect. in* 6. per illum textum,
14 à contrario ſenſu. Ergo & diſſentire poteſt, quia eius eſt nolle, qui poteſt velle *l. pater Seuerinam de condi. & demon. & l. eius eſt nolle de reg. iur.* Et hinc forſan dixit Panorm. *in cap. quia propter num.* 4. *de elect.* communiter receptus non eſſe compellendos nolentes intereſſe electioni, niſi id Eccleſiæ interſit. Ergo ſatis erit ad hoc vt Religioſus poſsit renunciare ante confirmationem, ſi prohibitione ſui Superioris careat, vt in alijs terminis docuit Suar. *tom.* 4. *diſp.* 46. *ſect.* 1. *num.* 12.

15 Tandem quò ad tertiam partem dubij attinet. Sub qua ſcilicet culpa teneatur electus conſentire electioni, &c. Archid. *in c. ſi electio num.* 2. *de elect. in* 6 *& in c. in ſcripturis nu.* 1. *&* 2. vbi quoque gloſ. 8. *q.* 1. tuentur electum mortali labe ſe commaculare, ſi nõ conſentiat, vbi ſe dignum ad Prelaturã agnoſcit: quod dictũ Gemin. Anchar. & Franch. *in d. c. ſi electio* Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4. *tit. de electione num.* 302. *in fin.* exiſtimant verum ſecundum Ioann. And. *ibid.* vbi non eſt alius æquè idoneus per quem poſsit illi Eccleſiæ conſuli.

16 At magis placet opinio Richard. *in* 3. *quodlibet.* 21. quem ſequuntur Angel. *tit. electio num.* 30. Silueſt. *eod. tit.* 1. *q.* 19. & communiter omnes, & cum quo cõcordat D. Thom. *quodlib.* 5. *art.* 22. *vt patebit.* §. *ten.* qui aſſerit in triplici caſu electum non excuſari à culpa lethali, ſi diſſentiat.

17 Primus eſt ſi à Superiore cogatur diſtrictò Sanctæ Obedientiæ præcepto, & tamen ipſe conſentire recuſet, nec ſuffragetur ei iuſta cauſa cedendi: vt putà quod ſit certus de notabili defectu ſcientiæ, vel alio huiuſmodi defectu, propter quem exercere non valet munus ſibi iniunctum ſine peccato *c. niſi cum pridem de renunc.* Atque adeò ſubdunt Gerſon. *alphab.* 55. *lit. R. & Cord. c.* 16. *q.* 7. *punct.* 2. *verſ. quoq tatu frater.* vbi electus dubius de dicta cauſa eam Superiori expoſuiſſet, qui nihilominus ab iniungendo non deſiſteret, tũc quoq; ſubditum conuinci obedientiam abijcere, ſi ipſe non conſentit, etiam ſi ſub

humi-

humilitatis ſpecie contradicat, quia non ſolùm voluntatis affectus ditioni Superioris eſt ſubijciendus à ſubdito; verum etiam intellectus iudicium.

18 Secundus caſus eſt vbi electus ſibi conſcius eſt neminem alium æquè idoneum eſſe, ac ipſe, qui poſsit, & velit prouidere ſaluti animarum, ex quo conijcit non leue detrimentum, & periculum imminere illi Eccleſiæ, de cuius prouiſione, ſeu electione agitur, niſi ipſe aſſentiat *c. olim. & d. c. in ſcripturis 8. q. 1.*

19 Tertiùs caſus eſt vbi electus per viam illicitam conſentire refugit, vt putà abſcindendo ſe, prout patet ex fonte Richard. & *non abſcondendo ſe*, vt multi perperam referunt, quam mendam autumo irrepſiſſe forſan ex typographorum incuria.

20 Extra verò hos enumeratos caſus neceſſitatis ſi per viam illicitam quis conſentire renuat electioni de ſe factæ propter ignauiam, ſeu pigritiam, non excedit venialem culpam: Si autem propter humilitatem indignum ſe exiſtimans, meretur. Vnde concludendum eſt cum D. Thom. *vbi ſup. ar. 2 3.* tutius Prælationis officium declinari; non tamen pertinaciter, cum ad illud ſuſcipiendum ſuperna voluntas agnoſcitur. Hinc in *d. c. niſi cum pridem. de renunc.* hæc habentur. *Quod ſi forſan humilitatis cauſa de culmine quæris Pontificali deſcendere; eò ipsò humilitatis videris erigere malè verticem, quòd te nimis in reſignandi propoſito exhibes pertinacem: quia tunc in te veram humilitatem cuſtodies, cum, & per eam locum ſublimè fugies, & per obedientiam non dimittes; & Panorm. ibidem num. 2. Humilitas quæ contra obedientiam erigitur eſt ſuperbia.*

21 Dixi *tutius declinari munus prælationis* iuxtà D. Thom. quia, vt ipſe ait, difficile eſt purgatum ſe quemlibet agnoſcere: & iuxtà Innoc. in *c. cum in iure de elect.* quiſque debet in ſe ipſo culpam agnoſcere *c. ad eius diſt. 6.* & de alio debet præſumere bonum *c. fin. de præſumpt.* & plura alia ad hoc congerit Marc. *q. 1220. num. 7. p. 1.*

22 Dixi *non tamen pertinaciter, &c.* quia, vt ait D. Paul. *2. ad Corint. 3. fiduciam habemus ad Deum per Ieſum Chriſtum, non quòd ſufficientes ſimus cogitare aliquid à nobis, quaſi ex nobis: ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt, qui & idoneos nos fecit Miniſtros noui teſtamenti, &c.*

DVBIVM XLII.

An culpa vacet ille, qui Prælationis muneri ſe ſubijcit, quod ex multis circumſtantijs probabiliter conijcit futuram eſſe ſibi occaſionem peccandi?

SVMMARIVM.

1 *In quo differant eſſe in periculo peccandi, & eſſe in certo ſtatu peccati.*
2 *Quando teneamur effugere periculum peccãdi?*
3 *Et quando non?*
4 *Præceptum affirmatiuum variè obligat.*
5 *Quod nam diſcrimen ſit inter opinionem de peccato futuro, & propoſitum peccandi?*
6 *Peccat quærens Prælaturam quæ eſt ei periculum peccati.*
7 *Item cui eſt ſtatus peccati.*
8 *Quomodo manifeſtanda ſit Superiori cauſa reſiſtentiæ, quæ ſit eius mandato.*
9 *Quid agendum ſit ei, qui cogitur à Superiore ad acceptandam Prælaturam quæ eſt ſibi occaſio peccandi?*

1 PRo maiori & tituli, & dicendorum dilucidatione prænotandum eſt primo longè inter ſe diſtare eſſe in periculo peccati, & nullo modo poſſe vitari peccatum; hoc enim eſt certum; illud verò cum ſit futurum quoddam liberum, & contingens, nec de futuro contingenti ſit determinata veritas; fatendum eſt non obſtante periculo, & opinione de futuro peccato poſſe illud idem diuina iuuante gratia per liberũ arbitrium euitari. Itaq; periculum peccandi in hoc ſolum conſiſtit in præſenti, quòd facilius fieri poteſt, vt peccatum committatur; & ideò probabiliſsimè ſit, id futurum. Quapropter qui periculum peccati ſuſcipit, vel in eo manet, nihil aliud eo ipſo facit, quàm quòd non optimo, & ſecuriſsimo modo conſulit indemnitati ſuæ ſpirituali, vt faceret, ſi ex charitate erga ſe ipſum periculum omnino effugeret, occaſione abiecta; ex qua ſe
2 probabiliter peccaturum timet, id quod communiter loquendo, tenetur quis ex præcepto affirmatiuo erga ſe ipſum facere.

3 Secundò prænotandum eſt ob aliquam circumſtantiam grauem, vt putà boni communis, non peccare eum, qui ſe ſubijcit, vel manet in periculo, tametſi non optima, & ſecuriſsima via proprio exitio ſpirituali non proſpiciat; ſed alia ſufficienti quidem, minus tamen tuta; Etenim præceptum de con-

ſulendo

Digitized by Google

ſulendo propriæ incolumitati ſpirituali af-
4 firmatiuum eſt; & proinde non eodem modo obligat in eodem caſu; ſed varie pro ratione circunſtantiarum.

Dixi *ob aliquam circumſtantiam grauem, vt putà boni communis,* vt exempli gratia ſi electi vita futura ſit multis ſubditis proficua, vel ſit ſpes certa eum corrigere poſſe deprauatos mores nonnullorum, vel poſſe obiurgare aliorum viuendi licentiam. Et huiuſmodi, &c.

Tertiò prænotandum eſt diſcrimen, quod
5 intercedit inter opinionem, ſiuè formidinem de peccato futuro, ſi quis maneat in periculo, & inter propoſitum peccandi in futurum. Primum enim poteſt eſſe ſine ſecundo: poteſt namq; quis illud ipſum animo auerſari, quod opinatur futurum: Quare qui in periculo exiſtens opinatur ſe peccaturum; non idcirco eſt in peccato; cum ei poſſit nihilominus eſſe propoſitum vitandi quamcumq; culpam diuino fauente numine.

His poſitis, & prælibatis, quidquid dicat
6 Soto relatus, nec non ſufficienter improbatus à Valent. *tom. 3. diſp. 10. q. 3. verſ. ſecundum dubium eſt.* Sit prima concluſio eum, qui probabiliter timet, nè Prælatura futura ſit ſibi occaſio peccandi; & nihilominus eam quærit, & ambit, nulla graui circumſtantia vrgente, à culpa graui, vel leui non excuſari pro qualitate peccati quod timetur ſi in eam ſe intromittat: tum quia aſſumens ſtatum, vbi eſt periculum ad mortale, mortaliter peccat, vt eſt communis omnium ſententia: tum etiam quia agit contra charitatem, quam quis tenetur erga ſe ipſum habere. Hanc concluſionem firmat omnium Doctorum concors authoritas.

Secunda concluſio eſt, eum qui omnino
7 deſperat, & cui certum eſt ſe nullo pacto prælationis munus exercere poſſe abſq; peccato, conſcientiam ſuam lædere, ſi illud recipit, etiamſi id ei præcipiatur: atq; adeò obſtringitur huiuſmodi obedientiam abijcere: dummodò cauſam ſuæ reſiſtentiæ, ſeu impoſſibilitatis prædictæ ſuo Superiori aperiat, & in dubijs, ſtet eius iudicio. Hæc concluſio liquidò conſtat ex *c. niſi cum pridem §. propter malitiam de renunc.* Abulenſ. *in par. 1. Exod. cap. 18. q. 6.* & Cord. *c. 10. q. 7. p. 2. verſ. ſecundo dic.*

Dixi *dummodò cauſam ſuæ reſiſtentiæ Supe-*
8 *riori aperiat*, quod intelligendum eſt, niſi ipſa cauſa ortum ducat ex aliquo delicto occulto; tunc enim quàm cautiſſimè patefacienda eſt ipſimet Superiori, id eſt, per aliquas clauſulas generales, quæ ſatis ſint vt Superior re ipſa diſpenſet circa impedimentum, ſi poteſt, vel ceſſet ab iniungendo præceptum, vt rectè annotauit Valent. *vbi ſupra. §. vlt.* Et ratio eſt quia propriæ famæ eſt habenda ratio.

9 Tertia cõcluſio bipertitò diuiditur. Prima pars eſt, deponendam eſſe opinionem de peccato futuro ei qui probabiliter opinatur ſe ſæpè peccaturum eſſe in illo ſtatu prælationis qui illi imponitur ob neceſſitatem boni communis. Nam Deus, qui ob dictum commune bonum ad Prælaturam eum vocauit, facili negotio poteſt eumdem ab omni culparum labe immunem reddere: Nõ enim ſtatus Prælationis eſt neceſſaria cauſa peccati: ſed poteſt quis in eo ſanctiſſimam vitam ducere, vt latè oſtendit D. Athanas *in fin. epiſtol. ad Dracontium fugientem Epiſcopatum.*

Secunda pars concluſionis eſt, ei, qui prædictam opinionem deponere non valet, acceptandam eſſe nihilominus Prælationem iniunctam in commune commodum, & ad firmiter ſecum ſtatuendum non declinandi à regulari obſeruantia, & agendi, vt dictum eſt in tertio prænotando. Quod patet ex ſecundo prænotando; nam talis circumſtantia excuſat eum, quò minus ſecuriſſima via ſibi cauendum ſit; atq; ita conuincitur committere inobedientiæ crimen, niſi ſuſcipiat Prælationem præfatam, ſi quidem licitè poteſt facere.

Hæc concluſio contra Sayr. *in claui reg. lib. 8. c. 5. num. 8. poſt medium* patet ex *c. aduerſitas 7. q. 1.* Cord. & Valent. *vbi ſupra* & tandem ex verbis D. Petri *apud clem. epiſt. 1.* vbi planè hoc videtur ſentire, loquens namque Clementi ſic inquit. *Si periculum peccati timens Eccleſiæ gubernacula ſuſcipere refugis* (intellige potiſſimum in Eccleſiæ neceſſitate, prout ſupplet Valẽt.) *certus eſto, quod grauiùs peccas, quàm ſi populum Dei in mari fluctuantem, cum iuuare poſſes, ſubterfugis tui tantummodo conſiderationem habens.*

DVBIVM XLIII.

An decretum electionis ſit de eius ſubſtantia, & an plenam fidem faciat?

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit decretum electionis?*
2 *Non eſt de ſubſtantia electionis.*
3 *Plenam fidem facit quando habet omnia requiſita ad ſcripturam publicam.*
4 *Secus ſi ſit ſcriptura priuata.*
5 *Quando decretum electionis dicatur littera teſtimonialis.*
6 *Non eſt credendum ſcriptura alicuius in facto proprio.*
7 *In quo differat forma decreti electionis clericorum ſecularium, à forma Regularium.*
8 *Creditur ſcriptura, & ſcrutatoribus in officio eis delato.*
9 *Decretum electionis praſcriptum à Pio V. Canonicis Regularibus S. Saluatoris non facit plenam fidem.*
Forma decreti electionis.
10 *Eſt de ſubſtantia electionis vt omnia eius ſubſtantialia ſuo ordine ſeruentur, nec praepoſterentur in aliquo.*
11 *An decretum electionis poſsit confici per notarium laicum.*
12 *Pralati Regulares poſſunt creare notarios perpetuos.*
13 *Caritatiua & pia mens Pauli V. erga Religioſos, vt eius negotia, & lites celerentur tabellionibus laicis.*

1 DECRETVM electionis nihil aliud eſt, quàm quædam ſcriptura continens ſeriē electionis à principio vſq; ad finem, facta ad effectum in primis, vt appareat formam fuiſſe ſeruatam in electione, & etiam vt ſi quis elector vellet variare vota ſua inciperet ei obuiare propria confeſsio; Dicitur decretum à *decerno decernis*, quod idem eſt in caſu, de quo agimus, quod ordino, ſeu diſpono: Vnde d. decretū eſt diſpoſitio, ſeu ordinatio totius electionis, vel continens ordinem electionis *gloſ. in cap. innotuit verb. decreto*, & Panorm. *num. 13. in fin. de elect.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit de elect. num. 179.* quæ poſtea diſpoſitio electionis mittenda eſt ad Superiorem, qui habet confirmare talem electionem. Ant. à Butr. *in c. bona 2. num. 40. de poſtul. prælat.* & Marc. *q. 1305. num. 3. p. 1.*

De hoc ergo decreto quærimus in præſenti an ſit de ſubſtātia electionis, & an plenam fidem faciat?

2 Et quò ad primum attinet gloſ. *vbi ſupra* aſſerit hodie ita eſſe de ſubſtantia, vt ſi non fiat publicatio voluntatum, & inquiſitio, & collatio, & electio, ſubſequēter incōtinenti, caſſetur electio.

Gloſ. verò *in Epiſcopus verb. ſubſcriptionibus diſt. 61.* & Hoſtien. *in d. cap. innotuit.* & communiter omnes teſte Marc. *q. 1359. num. 3. p. 1.* negant eſſe de ſubſtantia electionis, ſed ſatis eſſe, vt de ea poſsit aliter fides fieri. Et Ioan. And. ac Panorm. *vbi ſup. num. 16.* addunt d. gloſſam *in d. c. innotuit vbi ſup.* ineptè loqui; nam quamuis ea quę ibi recitat ſint de ſubſtantia electionis, tamquam formam concernentia; non tamen ſequitur eam ſcripturam eſſe de ſubſtantia.

3 Quò verò ad poſterius quęſitum attinet, an ſcilicet dictum decretum plenam fidem faciat? Certum, & indubitatum eſt teſte Rota *in Treueren. Abbatia S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram R. P. D. Coccino Decano §. penult.* plenam fidē facere quando illud continens ſigillum, & ſubſcriptionem omnium eligentium ſit ſcriptum à publica manu teſtante omnia geſta fuiſſe in ſua præſentia, & ſit roboratum alijs requiſitis ad ſcripturæ publicæ ſubſtantiam, vt putà teſtium pręſentia, & huiuſmodi Specul. *in tit. de elect. §. 1. verſ. celebrata* vbi latè de hac materia Innoc. *in d. cap. innotuit. num. 3.* Ioan. And. *num. 20.* Card. *num. 7. verſ. 6. quæro* Ant. à Butr. Panor. *num. 15.* Bellamer. *num. 20. verſ. item dicit.* Marc. *d. q. 1359. num. 2. p. 1.* Burſat. *conſ. 159. num. 15. lib. 2.* Silueſt. *tit. elect. 1. q. 18.* Biax. *in direct. elect. c. 3. cap. 41.* Cuch. *inſtit. maior.*
4 *lib. 4. tit. de elect. num. 181.* Et per conſequens certum eſt quoque à contrario ſenſu plenam fidem non facere quando non eſt cōfectum per tabellionem, vt modò explicatum eſt, ſed ſolùm manu priuata licèt authoritate capituli, eiuſque ſigillo munita, nec tunc verè poteſt dici decretum, ſed potius quædā
5 litera teſtimonialis. Ita Innoc. Compoſtell. Ant. à Butr. Panorm. & omnes *vbi ſup.* & Hoſtien. addit prima facie hanc literam teſtimonialem fidem facere quamdiu non denegetur per aduerſarios. Quare autem ple-
6 nam fidem non faciat litera teſtimonialis ſicuti facit decretum? dico id euenire quia in facto proprio non eſt credendum ſcripturæ alicuius vt notatur à Doctoribus *in cap. 2. de fid. inſtrum. & in l. exemplo C. de proba.* Sed d. litera teſtimonialis eſt ſcriptura inita per capitulum, ſeu ipſius authoritate ſuper facto eiuſdem capituli. Ergo non poteſt facere plenam fidem.

Pro declaratione primi membri huius aſ-
7 ſertionis vbi cōcluſum eſt decretum continens ſigillum, & ſubſcriptionem omnium eli-

eligentium plenam facere fidem, quando eſt confectum per notarium publicum, &c. aduertendum eſt in decreto electionum non regularium quemcumque electorem apponere ſuam ſubſcriptionē huiuſcemodi tenore verborum vt v. g. *Ego N. Canonicus S. Petri huic electioni interfui, conſenſi, & propria manu ſubſcripſi.* Et hoc fit, vt dictum eſt *num.* 1. vt ſi quis eligentium electione peracta vellet variare votum ſuum, inciperet ei obuiare propria confeſsio. At hodie hæc ſublata ſunt ab electionibus Regularium per Conc. Tridentinum *ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de regul.* diſtrictè præcipiens, *vt Regularium electiones ita per vota ſecreta procedant, vt nomina eligentium nunquam publicentur.* ſuper quem locum Congregatio Illuſtriſsimorum cenſuit *vt ſi poſt factam electionem in bullis confirmationis, ſeu patentibus exprimerentur nomina eligentium electio eſſet nulla,* vt apertè colligitur ex bulla Pij V. *inter cæteras* de qua mox dicam. Et quamuis hæc ita ſint in electionibus Regularium: non ex hoc tamen ſequitur ſcripturam ſcrutinij confectam à ſcrutatoribus, & ab eis publicatam nō facere plenam fidem, ita vt electione peracta poſsint electores variare ſuum votum licet non obuiet illis propria confeſsio ſupradicta, quam dixi obuiare in alijs electionibus non Regularium: & ratio eſt quia, non eſt credendum electoribus: ſed ſcripturæ, & ſcrutatoribus ex officio eis delato: ſinguli enim electores in ſuis teſtimonijs, & voti, ſunt ſingulares: ſcrutatores verò ſunt conteſtes: eſt tex. expreſſus *cap. cum dilectus de elect.* & tradūt DD. quamplurimi infra allegandi *dub.* 66. *num.* 9.

Ex dictis apparet quid ſentiendum ſit de forma decreti quam præſcripſit Pius V. Canonicis Regularibus S. Saluatoris per ſuam bullam *inter cæteras anno* 1571. *die* 6. *Decembris* nam cōcludendum eſt meritò illam non facere plenam fidem in totum, cum potius ſit quędam littera teſtimonialis.

Si quis igitur velit decretum electionis tale quo plenam fidem facere poſsit, cum petitur confirmatio, vel poſſeſsio, aliuſuè vſus venerit, qui probationem deſideret, eidem curandum eſt, vt totus proceſſus electionis pulchra ſerie, & ordine per tabellionem ad hoc munus lectum conſcribatur, nempè vt præmiſſa abſentium vocatione, & citationis relatione contumaciæ accuſatione, Notarij, teſtiumque cōſtitutione, teſtetur deindè Notarius exemp. gratia dicendo *Præſentibus in capitulo prouinciæ N. omnibus qui debent, volunt, & poſſunt adeſſe, videlicet v. g. quinquaginta vocalibus in vnum congregatis in conuentu N. ad electionem canonicè celebrandam per formam ſcrutinij coram me notario infraſcripto, & teſtibus quoq; infraſcriptis: ab omnibus de capitulo nemine diſſentiente aſſumpti fuerunt tres ſcrutatores de collegio eodem videlicet N. N. N. qui ſcrutatores ſcrutati ſunt prius ſe ipſos, nempè primò P. F. N. primus ſcrutator ita ſecreto, vt nec ab alijs duobus ſcrutatoribus videri potuerit ſcripſit, nomen eius quem elegit* (& ſequetur narrando ordine quem poſui *ſupra dub.* 22. *num.* 8.) *& deinde primus ſecundus, & tertius ſcrutator ſcrutati ſunt, & exquiſierunt vota aliorum omnium de collegio ita ſigillatim, & ſecretò vt quiſque elector de per ſe ſingulariter votum ſuum dederit ac detulerit ipſis ſcrutatoribus ita vt nec à me notario infraſcripto, nec à teſtibus infraſcriptis, nec ab alijs quibuſuis, exceptis ſcrutatoribus auditum ſit tale votum, & in ſcriptis ea redegerunt, (ſcilicet nec ego nec teſtes vidērimus redigere) moxque eadem publicarunt in capitulo idest P. F. N. primus ſcrutator alta, & intelligibili voce publicauit, & dixit P. F. N. habuit voces N. & P. F. N. habuit voces N. &c. & ſicut publicatum eſt ab eo, ita quoque de facto ſcripturam quam in manibus tenebat, continere oculis proprijs legi, & vidi cum infraſcriptis teſtibus, & ſtatim collatio facta fuit numeri ad numerum eorundem votorum per P. F. N. in qua collatione cum inuentus fuerit P. F. N. habuiſſe maiorem totius capituli partem ex eo quòd habuerit voces N. illicò pulſata campana de eo fuit pronunciata electio à P. F. N. qui, & ipſe eſt de capitulo alta, & intelligibili voce in eodem capitulo per verba ſingularis numeri nomine totius capituli tenore ſequenti, videlicet* (vt dictum eſt *dub.* 40. *num.* 4.) *Deinde ipſe P. F. N. electus qui erat præſens genuflexit, & humiliter conſenſit electioni de ſe factæ. Quibus ſic peractis fuit decātatus hymnus Te Deum laudamus, &c. altera, & clara voce à toto capitulo, hoc modo, videlicet intonarunt d. hymnum in loco capituli, & decantantes exierunt è loco capituli, & introierunt eccleſiam ſupradicti conuentus in quo celebrata eſt electio, & ibi ante altare maius R. P. F. N. præuio ſermone, dedit, ſigillum officij publicè ipſi P. F. N. iam electo. De quibus omnibus, cum ego N. notarius ita interfuerim cum N. N. teſtibus, vt tamen nemo noſtrum ſciat alicuius ſuffragium nominatim, fidem facio vniuerſis, & ſingulis præſentes literas inſpecturis prædicta omnia ita fuiſſe ordine quo narraui geſta. Et ita rogatus fui. Ideo in fidem præſens publicum inſtrumentum ſubſcripſi, & ſubſignaui.*

Circa hāc formam Decreti electionis pri-

mo aduertendum eſt eam eſſe variandam ſecundum diuerſitatem formæ, electionis per quam proceſſerint electores, compromiſſi ſcilicet abſoluti, vel limitati, quàm prudens, & doctus Lector eliciet ex hucuſq; dictis, prout ſuis locis aptatum eſt: Ego enim appoſui hanc utpote difficiliorem, quæ inſeruiet quando procedetur per formam ſcrutinij viua voce, cæteraſq; tanquam faciliores ſilentio inuoluo breuitatis gratia. Deinde variandа erit quoq; forma decreti ſi aliquod non fuerit ſeruatum ſicut debetur & ibi narraui: hæc enim forma ſupponit omnia ritè rectè, & canonicè fuiſſe exequtioni demandata, quæ in aliquo poſſent obſtare electioni.

10 Secundò aduertenda ſunt ea verba quæ poſui in fine dicti Decreti *omnia ita fuiſſe ordine, quo narrant geſta*, quia ſubſtantiale eſt vt in electione ſeruetur omnium ibi prædictorum ſubſtantialium ordo, ſucceſſiuèq; omnia attendentur per ordinem ſubſtantialia ſicut ibi ſunt narrata Panorm. *in c. quia propter num. 16. verſ. decimum octauum. de elect.* quem ſequuntur Manual prælat. *tom. 2. q. 23. artic. 29. §. decimo octauo.* Silueſt. *tit. electio 2. q. 10. verſ. decimo octauo.* Tabien. *eod. tit. & verſ.* & communiter omnes.

11 Tertiò aduertendum eſt controuerti inter DD. an dictus Notarius per quem conficiendum eſt hoc electionis decretum poſſit eſſe laicus ſecularis. Compoſtell. *in d. c. quia propter.* Ioan. And. *in c. 1. de procur. in 6.* Specul. *in tit. de inſtrument. edi. in §. reſtat. verſ. quid ergo ſi tabellio.* & quidam alij affirmatiuum partem tuentur, quia Notarius ſcribendo nullam authoritatem exercet, nec aliquid ſpirituale miniſtrat; ſed ſolùm præbet nudũ miniſterium, ſeu officium, quemadmodum procurator in re ſpirituali non repellitur ab officio Procuratoratus ex eo quòd laicus ſit vt *in d. c. 1. de procur. in 6.* Præterquamquod ſpeciale videtur in cauſa hæreſis vt clericus, ſeu perſona religioſa poſſit eſſe Notarius vt decernitur *in c. vt officium §. verum quia de hæret. in 6.* Et ob has rationes Panorm. *in d. cap. quia propter num. 10. de elect.* cenſet hanc opinionem veriorem quàm contraria Hoſtien. Abb. antiq. & aliorum quos ibi refert qui fundatur ſuper *c. Maſſana de elect.* vbi reprobatur electio per interuentum laicorum. At quidquid ſit de hoc in iure cum Additio ad eum-
12 dem Panorm. *ibid. lit. a.* multis Doctoribus adductis ei contradicat, cenſeo ſemper honeſtius eſſe vt Religioſi aſſumant aliquos ex ſuis in Notarios, ſicuti ad hunc, & alios huiuſmodi effectus conceſſit Pius V. per ſuum motum proprium *anno 1571. die 21. Martij.* Generali & Prouincialibus omnibus Ordinis Prædicatorum, vt poſſent in vnaquaq; prouincia aliquos dicti Ordinis Religioſos in Notarios creare, conſtituere, & deputare pro
13 ut plenè refert Rodriq. *tom. 3. q. 8. art. 1.* Hinc felicis recordationis Paulus Papa V. in bullis Illuſtriſs. Protectorum hæc apponere conſueuit prout apparet ex patente facta Illuſtriſſimo Cardinali Lantes Protectori vigilantiſſimo Ordinis Minorum S. Franciſci Conuentualium, quæ incipit *Cum ordo.* data *anno 1608. die ſeptima Octobris*, cuius tenori omnes alias facultates Protectorum aliarum Religionum conſonare teſtatur Collector bullarij *tom. 3. fol. mihi 243.* *Quando autem ab ipſis fueris requiſitus, vt in iiſdem negotijs auctoritatem interponas, vel neceſſe fore cognoueris, vt eamdem auctoritatem tuam in eiſdem negocijs exerceas; tunc id liberè facere poſſis. Sed quoad potueris per te ipſum hoc facere cures, adhibito ad ſcribendum, quando opus fuerit in eiſdem negotijs, ſeu cauſis loco notarij aliquo ex fratribus dicti Ordinis.*

DVBIVM XLIV.

An electus poſſit adminiſtrare ante confirmationem?

SVMMARIVM.

1 *Electus non poteſt adminiſtrare ante confirmationem.*
2 *Electio dat habitum, confirmatio exercitium.*
3 *An electus notetur ambitione, ſi confirmationem ſuæ electionis petat?*
4 *An electus ex conſuetudine poſſit adminiſtrare ante confirmationem?*
5 *Quando conſuetudo det iuriſdictionem?*

1 RESPONDEO negatiuè *c. noſti. c. qualiter de elect. c. iamdudum de præben. & c. auaritiæ. de elect. in 6.* ac tenet communis opinio Doctorum teſte Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. cap. 35. num. 44.* & ratio eſt quia electio dat habitum adminiſtrationis, & confirmatio exercitium gloſ. *in c. quanto diſt. 63.* item gloſ. & Panorm. *in d. c. noſti. num. 2. de elect.* Oldrad. *conſ. 146. factum tale eſt de conſuetudine Eccleſiæ Eduenſis num. 4.* Felin. *in c. ne Dei. num. 2. in fin. de ſim.* Franch. *in c. quam ſit. ver. electus. de*

elect.

elect. in 6. Biax. *in direct. elect. p. 1. c. 8.* Berous *in c. quoniam de offic. deleg.* Dec. *in c. poſtquam nu. 18. de elect.* & Rota *deciſ. 240. coram Greg. XV.* Hinc electus non notatur ambitione ſi
3 confirmationem ſuæ electionis petat, cùm non tàm proprium, quàm Eccleſiæ negotiū confirmationem petendo agere videatur *c. quam ſit & c. cupientes. de elect. in 6.* Panorm. *in c. exhibita nu. 1. de iudic.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de confirm. & confirm. poteſt. num. 8.* Et hæc ſunt certa apud omnes: ſed meritò vertitur in dubium. An teneat contrària con-
4 ſuetudo vt quis electus ſine confirmatione adminiſtret?

Innoc. & Hoſtien. quos allegat, & ſequitur Panorm. *in c. tranſmiſſam. num. 3. verſ. tertio caſu. & in d. c. qualiter num. 2. & in cap. poſtquam de elect.* Franch. *in c. auaritiæ. column. 2. de elect. in 6.* Cuch. *vbi ſupra de poteſt. elect. nu. 13.* negatiuè ſentiunt.

At Anchar. *conſ. 51. per totum.* Imol. *in d. c. noſtri. & alibi* Tuſch. *lit. E. concl. 90.* Dec. *in d. c. poſtquam num. 21. de elect.* ſequens Oldrad. *d. conſ. 146.* quod conſilium dicitur aureum à Felin. *in c. capit. in noſtra num. 26. verſ. hoc autem quod debet. de reſcript.* affirmatiuam tuentur. Et ratio poteſt eſſe, quia ad confirmationem faciendam non requiritur neceſſariò verborum prolatio; ſed ſatis eſt aliquis actus à Superiore manans, quo declaret
5 voluntatem ſuam, vt firmabitur *dub. 46. nu. 5.* Sed conſuetudo eſt ſufficiens ſignum iuriſdictionis conceſſæ, vbi Superior ad quem confirmare ſpectat, non contradicit Bart. *in l. 1. ff. de aqua plu. arcen.* & idem Panorm. *in c. cum contingat. num. 10.* referens alios *de for. compet.* & fortiùs gloſ. *ibid. verb. conſuetudine* vbi varia cumulat iura & Suar. *tom. 4. diſp. 17. ſect. 3. num. 3.* Ergo &c. Et confirmatur: Nam Decius *in c. licet num. 46. de elect.* inquit conſuetudinem habere tacitum conſenſum, & poſſe iuri derogare. & Innoc. *in cap. cum ab Eccleſiarum num. 3. de offic. ordin. per l. 3. §. vlt. C. de emanci. & c. 2. de exceſſ. prælat.* Nauar. *in c. nullam 18. q. 2. num. 52. ad fin. per c. duo ſimul. de offic. ordin.* & Suar. *de legib. lib. 6. c. 14. num. 11.* aiunt conſuetudinem non ſolum poſſe augere, ſed etiam dare iuriſdictionem.

CAPVT SEPTIMVM

De confirmatione & confirmati poteſtate.

DVBIVM XLV.

An electionis confirmatio ſit neceſſaria?

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio electionis eſt neceſsitatis, & debita.*
In neceſſarijs liberalitas non exercetur.
Non impendit beneficium, qui exhibet debitum.
2 *Quid ſi Superior ad quem ſpectat nollet confirmare electionem?*
3 *Ad confirmandum non eſt tempus à iure præfixum.*
4 *Confirmatio electionis regulatur ſicut appellatio in deuolutione.*
5 *An ſit confirmanda electio ſi poſt publicationem antequam confirmetur, pereant electores?*
6 *An ſit celebranda electio ex illis votis in ſcrutinio publicatis ſi moriantur electores ſtatim poſt ipſam publicationem?*
7 *Scandali vitandi cauſa non eſt confirmanda electio.*
8 *Propter ſcandalum multa licita dimittuntur, & receditur à iure.*

1 CONFIRMATIO electionis, nedum eſt neceſſaria ex parte electi, vt fusè dictū eſt in ſuperiori dubio; ſed etiā ex parte Confirmatoris ita eſt neceſsitatis, & debita *cap. fin. de elect. in ſextò canit. poſtquam* vbi Ant. à Butr. *num. 5.* Panormit. *in primo not.* & Dec. *num. 1. de elect.* & Rota *d. deciſ. 240. num. 12. coram Greg. XV.* vt allegans contraria nō ſit audiendus gloſ. *in c. vnico poſt figur. caſus verſ. nam confirmatio de poſtul. prælat. in 6.* Vnde nullam liberalitatem in ea exercet Superior, quia in neceſſarijs liberalitas non exercetur *l. rem legatam ff. de adim. leg.* Nec impendit beneficium qui exhibet debitum *l. ſi ſeruus §. 1. ff.*

Digitized by Google

§. 1. *ff. de reb. ind. l. proximè ff. de rit. nupt.* Bald. *conſ. 507. num. 1. ad fin. lib. 5.* Rota *vbi ſup. co-*
2 *ram Greg. XV.* Immò ſi ipſe ſuperior ad quẽ ſpectat, nollet confirmare, poteſt compelli per ſuum ſuperiorem, vel ei præfigi terminũ cum comminatione, ſiuè intimatione quòd, niſi infra talem terminum confirmet, ſuperior iure deuoluto hoc faciet gloſ. *in rubr. de poſtul. prælat. in 6.* Panorm. *in c. nullus, & in c. poſt traſlat. de iur. patr. & in cap. 2. col. fin. de conceſſ. præben.* Dec. *in d. c. poſtquam col. fin. in fin.* Cuch. *vbi ſup. tit. de poteſt. electi num. 5. & tit.*
3 *de confirm. & confirm. poteſt. num. 57.* licèt enim ad conferendum, & eligendum ſit tempus à iure præfixum; tamen ad confirmandũ non reperitur tempus præfixum à iure, prout poſt Dominos de Rota teſtatus eſt Panorm. *in d. cap. poſtquam in fin. de elect.* & ideò
4 oportet, vt modo explicato procedatur, cum confirmatio electionis reguletur ſicut appellatio, quæ deuoluitur ab inferiore ad ſuperiorem Rota *deciſ. 615. num. 3. coram Card. Seraphino.*

5 Sed rogabis num electio ita trahat confirmationem neceſſariò, vt etiam ſit confirmanda ſi ea publicata omnes electores ex quadam v. g. ruina perierint, & mortui ſint, antequam confirmetur? Reſpondeo affirmatiuè, modò eorũ loco alij ſucceſſerint. Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 44.* Firm. *in tract. de epiſc. lib. 3. p. 3. 1. p. princ. num. 4.* Cuch. *tit. de confir. & confirm. poteſt. num. 7.* & videtur ad mẽtem
6 Bald. *in c. publicato num. 12. de elect.* vbi ſuſtinet idem eſſe dicendum de ſcrutinio reſpectu electionis, vt ſcilicet celebranda ſit electio ex illis votis in ſcrutinio publicatis, ſi eo publicato omnes electores ex quadã ruina mortui ſint, dummodò eorum loco alij ſint ſubrogati, & rationem dicit eſſe quia vnum èrit ſemper v. g. capitulum prouinciæ Bononiæ licèt non ſint ijdem numero electores, hoc enim non refert, cum ipſi iam functi eſſent officio ſuo eligendi eis à iure delato; vnde electio quæ poſtea cõmunis ſubſequi debet, non eſt amplius ipſorum ſingulorum, ſed Capituli quod iam fictione iuris viuit c. *in geneſi de elect.* & idem cum proportione dic de electione reſpectu confirmationis, quia iam capitulum v. g. prouinciæ Bononiæ functum eſt officio ſuo electionem celebrandi; Ergo ſi idem capitulum, iam ſubrogatum ſit, vel ſaltem eadem prouincia per illud idem repreſentata, cui præficiẽdus eſt ille electus Prouincialis, viuat fictione iuris, hoc ſatis eſt vt illa electio trahat neceſſariò à ſuperiore confirmationem.

7 Et quamuis hæc dicta ex parte confirmatoris ſic ſe habeant; attamen ſunt limitanda, vt tunc electio non trahat confirmationem, quando aliquid iure naturali, diuino, vel humano obſtaret, iuxta in ſequenti dubio dicenda, vel quando aliquod ſcandalum ſequeretur, quia non eſt eligendus nec confirmandus, qui ſcandalum in populo præbiturus eſt, etiam ſi multum defectum patiatur Panor. *in c. 1. num. 8. de elect. per c. cumque redundet, & c. niſi cum pridem. de renunc.* Roman. *conſ. 331. in vlt. col.* Felin. *in c. nihil cum ſcandalo num. 2. verſ. tertiodecimè propter ſcandalum de præſcript.* Rota *deciſ. 516. num. 4. coram Card. Seraph.* nam, vt inquit Panorm. *in c. con-*
8 *ſiderauimus num. 5. vſque ad fin. de elect.* multa licita ſunt dimittenda ſcandali vitandi cauſa, ex quo poſſunt omitti ſine peccato, & adducit *c. fin. de nou. oper. nunc. c. nihil prodeſt de præſcript. & cap. cum teneamur de præben.* Et ſcandali item vitandi cauſa à iure receditur, vt ſubdit Additio ad idem Panorm. *vbi ſup.* afferens *cap. non poteſt, 23. q. 4.* & referens Card. *in clem. 1. in princ. de pæn.*

DVBIVM XLVI.

Ad quem pertineat confirmatio electionis? Quæ eius forma: Quod munus confirmatoris: Et an caſſata confirmatione, caſſetur quoque electio aliàs canonica?

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio electionis pertinet ad immediatum Superiorem.*
2 *A quibus confirmentur exemptorum electiones.*
3 *Generales Religionum à quo confirmentur.*
4 *Quomodo petenda confirmatio electionis ab Apoſtolica Sede?*
5 *Quænam forma confirmationis.*
6 *Vbi verba nõ ſunt de ſubſtantia factum equipollet verbis.*
7 *Confirmatoris eſt examinare electionis proceſſum, & perſonam electi.*
8 *An in tali examinatione procedendum ſit iudicialiter.*
9 *Quomodo examinanda electio Prouincialis Minorum à ſuo Generali.*

Quam-

Digitized by Google

10 *Quando nulla facienda ſit examinatio?*
11 *Pœna imponenda Confirmatori ſi ob negligentiam, vel malitiam exceſſerit.*
12 *Vindicatur iuridica praxis, & Pater Rodriquez à reprahenſione Miranda.*
Decretum irritans non ampliat principalem diſpoſitionem.
13 *An Generales Minorum teneantur ad obſeruationem* c. fin. de elect. in 6. *in confirmatione Prouincialium?*
14 *Quando confirmatio facta poſt appellationem ad Apoſtolica Sedem, ſit nulla?*
15 *An caſſata confirmatione caſſetur quoque electio?*
16 *Vtile per inutile non vitiatur.*
17 *Quando electio dicatur perfecta?*
18 *An venditio ſolo conſenſu partium perficiatur?*
19 *Si electio eſt nulla, irrita quoque eſt confirmatio. At non è contrario.*
An obiectio electionem nullam declarans admittatur poſt confirmationem?

1 RESPONDEO primò confirmationem electionis ſpectare ad immediatum Superiorem electi, vt rectè annotauit Panorm. *in c. monachi. §. prioratus numer.* 10. *de ſta. monach.* per illum tex. & per *c. cum ad monaſterii. §. nec alicui. eod. tit.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de confirmat. & confirm. poteſt. num.* 1. niſi aliud iure ſpeciali, vel conſuetudine cautum ſit Paul. de Eleaz. *in rub. de elect. num.* 7. *in repet. per c. mos antiquus. & c. quoniam diſt.* 65. *c. duo ſimul. de offic. ordin. c. antiqua. cum ſimil. de priuil. & alia iura.* Marc. *q.* 930. *p.* 1. Toloſ. *in tit. de elect. c.* 19. *num.* 10. *&* 14. Exemptorum
2 autem qui immediatè ſubſunt Papæ electiones confirmantur ab ipſomet Summo Pontifice, vel à Legato de latere, ſi quis eſt in illa prouincia *c. ſi abbatem de elect. in* 6. Ex his dictis infertur Prouinciales exemptos confirmandos eſſe à ſuo Generali, & non à Papa, quia non ſunt illi immediati, ſed dicto Generali. Silueſt. *Verb. confirmatio q.* 1. Mirand. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 3. 2. *concl.* 2. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 16. *q.* 7. & in ſpecie id ſtatutum eſt de Prouincialibus Ordinis Minorum *in clem. exiui. §. denique de verb. ſignif.*

3 Infertur ſecundò Generales Religionum exemptarum confirmandos eſſe à Romano Pontifice, eò quod ipſi ſubſunt immediatè, vel à Legato de latere vt explicatum eſt. At hodie omnium ferè Ordinum Generales ſtatim ac ſunt electi remanent confirmati ex diuerſorum Pontificum conceſſione, vt eſt vi- 8
4 dere apud Rodriq. *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 3. Mirand. *concl.* 3. Si quis verò eſſet, qui huiuſmodi conceſſionibus non frueretur, tunc tàm electus, quàm electores adſtringerentur petere confirmationem à Summo Pontifice iuxta terminos *c. cupientes de elect. in* 6. *iuncto c. ſi poſtquam. eod. tit. & lib.* prout firmauit Rota *in Treueren. Abbatia S. Maximini* 20. *Nouembris* 1624. *coram R. P. D. Coccino Decano §. vlt.* & præ cęteris explicat Cuch. *vbi ſupra à nu.* 13. *vſq; ad nu.* 33. Ea tamen ſemper excipe, quæ ſublata cenſentur per Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *c.* 6. *de regul.* diſtrictè præcipiens, vt electiones Regularium ita ſecretò peragantur, vt nomina eligentium nunquam publicentur. Vnde iure merito per hoc decretum ſeruari non poteſt *d. c. cupientes. §. ſi verò,* vbi decernitur vt quando electio vna, vel plures celebratæ ſunt in diſcordia tranſmittantur ad curiam duæ ſaltem perſonæ ex qualibet diſcordium parte. Et ratio eſt; quia ſi hoc fieret, publicarētur nomina eligentium, cum ignorentur partes, ex quibus mittendi ſunt duo, niſi manifeſtentur ipſorum partialium nomina. Satisfieri autem videtur poſſe huic textui, & dicto decreto Concilij, ſi quatuor perſonæ v. g. eligantur per ſcrutinium ſecretum à toto capitulo ad hoc munus ſubeundum.

5 Reſpondeo principaliter ſecundò nullam formam confirmationis eſſe præſcriptam in iure; ſed ſufficere aliquod ſiuè dictum, ſiuè factum, quo Superior declaret voluntatem ſuam confirmandi vt v. g. eſt inſtallatio, ſiuè intronizatio, & huiuſmodi &c. Oldrad. *conſ.* 146. *nu.* 6. Rota *deciſ.* 16. *de conceſſ. præben. in nou. & deciſ.* 262. *num.* 3. *coram Card. Mantic.* Quod ex eo maximè probatur, quia in talibus non refert quoquomodo Superior declaret voluntatem ſuam iuxta notata per Innoc. *de re iudic. c. cum Bertholdus. in gloſ. mirum vi-*
6 *detur* & per Archid. *de elect. in* 6. *c. vt quis duon. in gloſ. quis inter duos.* Vbi namq; verba non ſunt de ſubſtantia non minus valet factum quàm verba Panorm. *in c. Eccleſia veſtra* 1. *nu.* 3. *de elect.*

7 Reſpondeo principaliter tertiò munus cōfirmatoris eſſe diligenter examinare, & electionis proceſſum, & perſonam electi etiamſi nihil obijciatur electo *c. cum nobis & c. venerabilem verſ. eſt enim generaliter de elect. & c. fin. de transl. epiſc. in fin. clem. Exiui. §. denique de verb. ſign.* aliàs confirmatio viribus non ſubſiſtit *cap. nihil. eſt de elect. & cap. fin. eod. tit. in* 6. Azor. *pár.* 2. *lib.* 6. *cap.* 16. *quaſt.* 6. &

Con-

8 Compil. pridil. *tit. electio numer. 8. in fin.*
Cuch. *vbi ſup. num. 38.* Et in hac examina-
tione facienda interdũ poteſt procedi extra
judicialiter, & interdum, ac vt plurimum
proceſſus fieri debet cum cauſæ cognitione
in contradictorio iudicio, & requiritur diffi
nitiua pronunciatio ſecundum caſus, & oc-
caſiones occurentes, & prout natura negotij
poſtulat, de quo videndum eſt dubium ſe-
quens *num. 4. & ſeqq.* Ita multis allegatis
tradit Gonzal. *ſup. reg. 8. cancell. gloſ. 9. §. 1. in
annot. cont. nullis. & attent. in cau. benef. num.
41.* Speciale tamen eſt in Ordine Minorum
9 vt non procedatur iudicialiter, præſertim in
confirmatione Prouincialium Miniſtrorum
d. clem. exiui § demum. vbi gloſ. verſ. quintò not.
& Marc. *q. 1360. num. 3. p. 1.* habet enim tex-
tus *exceptione, ſeu contradictione quacumque
alterius partis non obſtante.* Et ſi hoc proce-
dit quãdo electio celebrata eſt in diſcordia,
vt ibi dicitur, & explicabitur dub. ſequenti,
quantò magis procedet quando fuerit cele-
brata in concordia? arg. *cap. fin. de elect. in 6.*
Immo addo poſſe Generalem fidem adhibe-
re ſoli famæ vel literis teſtimonialibus In-
noc. Ioan. And. *in cap. poſtquam de elect.* Cuch.
vbi ſupra num. 39. & maximè ſi non apparet
contradictor offerens obiectiones proban-
das: Panorm. *in d. c. poſtquam num. 5. de elect.*
10 Et quidem electus poteſt eſſe ita notoriè ido
neus vt nulla alia ſit facienda examinatio.
Oldrad. *conſil. 146. in fin. de conſuetudine Eccle-
ſiæ Ed ſenſis per c. de Petro diſt. 47. & cap. qui
Epiſcopus iuncta gloſ. verb. examinetur diſt. 23.*
Panorm. *vbi ſup. per cap. nullus diſt. 24. iuncta*
11 *gloſ. & per cap. conſtitutis 2. de appell.* Benè
verum eſt quòd ſi non extiterit prædicta fa-
ma, vel non fuerint exhibitæ literæ teſtimo-
niales, & tamen conſtiterit Generalem nulla
adhibita diligentia approbaſſe hominem
inſufficientis ſcientiæ, vel inhoneſtæ vitæ,
vel ætatis illegitimę, nõ ſolũ deijciendũ eſſe
huiuſmodi indigne promotũ, & confirmãtẽ
cõfirmandi primum ſucceſſorẽ illius carere
poteſtate, verum etiam à perceptione pro-
prij beneficij ſuſpendi, quouſque (ſi ęquum
fuerit) indulgentiam valeat promereri, Si ve
rò conuictus fuerit in hoc per malitiam ex-
ceſſiſſe, vtputa ſpernendo oppoſitiones
huiuſmodi defectuum; quæ incontinẽti pro-
bandæ offerebãtur, grauiori ſubiacere vltio
ni, ideſt ad arbitrium Iudicis *d. c. vbi eſt iun
cta gloſ. verb. grauiori de elect.*

Sed his dictis obijcies diſpoſitionem le-
gis continentem decretum irritans non poſ-
ſe adimpleri per equipollens, vt probatum
eſt *dub. 8. nu. 2. ſed in d. clem. ad fin.* appoſitum
eſt decretũ irritans his verbis *Porrò ſi quid
de huiuſmodi Miniſtro prouinciali ſecus attenta-
ri fortè contigerit illud ipſo facto ſit irritum, &
inane,* vbi gloſ. hoc decretum appoſitum eſſe
ſcribit ijs quę de Miniſtro Prouinciali dicta
ſunt in *§. demum, & duobus ſequentibus.* Ergo
præmittenda erit ſemper diligens examina-
tio antequam confirmetur electio memora-
ti Prouincialis.

Reſpondeo verba diſpoſitionis præfatæ
clementinæ in caſu de quo agimus hæc eſſe
*Prius tamen ex officio prout ſpectat ad ipſum
diligenti examinatione præmiſſa confirmetur,
vel infirmetur;* Vnde quando ipſe præmiſe-
rit examinationem eo modo quo limitatè
diximus, cenſebitur præmiſiſſe eam exami-
nationem ex officio, prout ſpectat ad ipſum,
& per conſequens ſatisfaciet illi diſpoſitioni
etiamſi appoſitum ſit illi recitatum decre-
tum irritans, cuius rei potiſsima ratio eſt,
quia illud decretum non ampliat principa-
lem diſpoſitionem; ita vt cõpræhẽdat quod
non compræhenderet, ſi dictum decretum
non fuiſſet appoſitum. Rota *deciſ. 2. num. 2. de
conceſſ. præben. in nou.* Creſcen. *deciſ. 7. nu. 11.
eod. tit.* Put. *deciſ. 1. num. 2. & 3. lib. 1. & de-
ciſ. 156. num. 7. lib. 2.* Rota *deciſ. 300. num. 6.
lib. 3. p. 3. diuerſ. & deciſ. 569. num. 8. par. 2. in
recent.*

12 Ex his dictis apparet primò quàm imme
ritò Mirand. *tom. 2. q. 23. art. 28.* condemnet
communem praxim, & conſuetudinem quæ
diu inoleuit apud viros graues, & doctos cõ
firmandi electiones Prouincialiũ nulla exa-
minatione facta, & adhibendi fidem famæ
ac literis teſtimonialibus. Itemque apparet
quàm irrationabiliter ipſe Miranda repræ-
hendat Patrem Rodriquez. defendentem
tom. 2. q. 51. art. 5. illam praxim eſſe iuri-
dicam.

13 Secundò apparet Generales Minorũ non
teneri in confirmandis electionibus Prouin-
cialium eiuſdem Ordinis ad obſeruantiam
formę *cap. fin. de elect. in 6.* nec per hoc confir-
matio illa vllo modo vitiabitur. Nam ea
forma præſcribitur ad effectum, vt illi qui-
bus ius opponendi competit, opponere poſ-
ſint. Sed *in d. clem. exiui §. demum* habetur
14 electionem Prouincialis Minorum exceptio
ne ſeu contradictione quacumque alterius
partis non obſtante confirmandam, vel in-
firmandam eſſe à Generali Miniſtro, vt la-
tius explicabitur *dub. 47. & 48.* Ergo ad præ
fatam formam non deuincitur. Benè, verum
eſt confirmationem illam inanem cenſeri,
quæ

quæ facta fuit poſtquam ab electione celebrata fuerit in ſcriptis appellatum ad Sedem Apoſtolicam ex cauſa probabili, quæ pbata deberet legitima reputari, niſi prius fuerit canonicè ab ipſa appellatione receſſum, vt expreſſè cauetur *in cap. ſi poſtquam de elect. in 6.*

15 Si pone (& erit reſolutio vltimæ partis tituli quæſtionis) pone inquam confirmationem caſſari, vel caſſam, irritamque nunciari, quia ipſa facta fuerit pendente appellatione ad Apoſtolicam Sedem, & propterea ipſe qui confirmauit confirmandi non habuerit poteſtatem, quæritur an in hujus facti contingentia infirmetur quoque electio, quæ aliàs eſt canonica? Reſpondeo negatiuè *c. ſi confirmationem de elect. in 6.* Toloſ. *in tit. de elect. c. 19. num. 23.* & Rota *deciſ. 1274. num. 2. coram Card. Seraph.* Et ratio eſt quia electio, & confirmatio ſunt actus diuerſi, & à diuerſis procedentes *d. cap. fin. de tranſl. epiſc.* unde non ſequitur quòd ſecundo amoto, amotus ſit quoque primus; quia ſunt ſecreta, ideſt ſeparata, & ſecretorum, ideſt ſeparatorum ſeparata debet eſſe ratio vt *l. ſi maritus C. de dona inter vi. & vxo. l. de bonis in princ. ff. ad carbo.* & ubi textus benè deducit per Oldrad. *vbi ſup. num. 4.* Nec item vtile per inu-

16 tile debet vitiari *cap. vtile de reg. iur. in 6.* vbi Dyn. & in terminis aſſerit Monach. *in d. c. ſi confirmationem.*

17. Neq; his dictis obſtat primò, me *dub. 22. num. 4.* ſuſtinuiſſe de mente aliorum electionem non dici perfectam, quouſq; fuerit confirmata: Nam reſpondeo cum eodē Oldrad. *vbi ſupra* illud intelligendum eſſe de perfectiſſima electione quæ ſortitur ſuum intentum, quem ex confirmatione habet arg. *l. is qui quadraginta §. vlt. ff. ad l. falc.* Et hoc etiam

18 reſpectu venditio dicitur traditione impleri vt *l. ſi quis aliena, ff. de act. empt. & vend.* & tamen conſtat quantum ad perfectionem obligationis eam ſolo conſenſu eſſe perfectam vt *l. conſenſu ff. de act. & ob. & l. 1. §. vlt. de contrahen. emp. & ven. inſt. de oblig. §. quæ ex conſenſu, in princ.* Burſat. *conſ. 100. num. 10.*

19 Neq; obſtat ſecundò confirmationem nō poſſe eſſe validam, etiam ſi aliàs rectè fiat, vbi electio per ſe eſt nulla. Nam reſpondeo diſparem eſſe rationem, quia cū actus prior ideſt electio ſit inualidus deeſt fundamentum, ſine quo actus ſubſequens nō poteſt eſſe validus. Et hinc eſt vt etiam poſt confirmationem admittatur omnis obiectio (modò in continenti probanda offeratur) quæ electionem nullam eſſe declaret, vt ſi per ſi-

moniam celebrata electio dicatur, vel non ſeruata forma *c. quia propter de elect.* vel Cōc. Tridentini *ſeſſ. 25. c. 6. de regul.* &c. Panorm. *in c. accedens col. fin. de accuſ.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 45. num. 2. & 3* Cuch. *vbi ſupra nu. 47.* At quando confirmatio eſt nulla, electio poteſt eſſe valida, ſi omnia alia requiſita concurrāt, quia actus prior non pendet à poſteriori. Ita Suar. *tom. 2. de relig. tract. 3. lib. 4. c. 58. num. 7.*

DVBIVM XLVII.

An ſi vota in plures ſe diuiſerint partes, ita vt nemo à maiori parte capituli electus ſit, poſſit Superior ad quem ſpectat eligere aliquem eorum in quem ſuffragia diriguntur, & confirmare.

S V M M A R I V M.

1 *Superior nequit confirmare electionem, in qua maior pars capituli non conuenit.*

2 *De iure naturali requiritur conſenſus eligentium ad electionem.*

3 *Non decet eligentes habere electum quem nolunt, vel quem non expedit habere. numer. 10.*

4 *Quando liceat ſuperiori confirmare electionem quæ peccat in iure naturali.*

5 *Diuiſio votantium in duas partes equales bono zelo facta præſumitur.*

5 *Quid iuris? quando diuiſio votorum malo zelo ducta creditur.*

6 *Vis & authoritas ſententiæ definitiuæ.*

7 *Confirmatio electionis in contradictorio iudicio habet vim ſententiæ definitiuæ.*

8 *Propter ſubiectam materiam de qua agitur ſunt impropriianda verba.*

9 *Quis præferendus à Superiore quando eligit in contradictorio iudicio.*

11 *Superior nequit confirmare electionem peccantem in iure naturali, quando in ea eſt ſeruanda forma* c. quia propter de elect. *Etiam in deſperata eligentium concordia.* ibid. & num. 17. *Excipe tamen electionē Prouincialis Minorum num. 13.*

12 *Diſpoſitio legalis continens decretum irritans non poteſt adimpleri per equipollens.*

Quid

Quid diſponant ſtatuta Cartuſienſis Ordinis quã
do deſperatur votantium concordia in ele-
ctione Prioris conuentualis?
13 *Generi derogatur per ſpeciem.*
14 *Explicatur* §.demum.clem.exiui.de verb.
ſign. & vindicatur Silueſt. & communis
expoſitio à Mirand.
15 *Approbatur conſtitutio PP. de Obſeruãtia*
præfigẽs terminum electionibus in diſcordia
celebratis, quo elapſo dat electionem Præſi-
denti Capituli.
16 *Quid iuris ſi fratres alicuius conuentus non*
concordauerint in electione Diſcreti localis?
17 *An ſit valida conſtitutio quæ dat Prouincia-*
li & Diffinitorio electionem ita ab electo-
ribus in diſcordia celebratam, vt nemo gau
deat maiori parte capituli?
An huiuſmodi electio poßit compromitti.
Quid diſponant ſtatuta Cartuſienſis Ordinis in
huius facti contingentia?

1 RESPONDEO negatiuè ſi in pri-
mo, vel ſecundo, vel tertio ſcru-
tinio v. g. tantumodo hæc diui-
ſio votantium appareat; ita vt
probabiliter conijciatur, moraliter loquen-
do, maiorem ipſorum votantium partem
tandem conſenſuram eſſe in aliquem. Ita In-
noc. quem ſequitur Bald. *in c. nihil nu. 17. verſ.*
2 *quæro cum Innoc. de elect.* & ratio eſt quia talis
electio peccat in iure naturali ex quo non
habetur in ea conſenſus maioris partis capi-
tuli, vt multis allegatis aſſerit Ma. c. *q. 784.*
num 3. & q. 1200. p. 1. & peccat in iure poſi-
tiuo contra diſpoſitionem *c. quia propter de*
elect. Vnde Superior non poteſt eam confir-
mare, vt plenè tradidi *dub 3. per totum*, & me
rito, quia vt inquit Panorm. *in c. quoniam qui*
buſdam num. 6. de iur. patr. id in notabile de-
3 trimentum eligentium cederet, cum fortè ha
berent electum quem non vallent, vel non ex
pediret habere *c. ſi fortè diſt. 63.*
Reſpondeo autem affirmatiuè ſi ex pluri-
4 bus iterationibus ſcrutiniorum nunquam ha
beatur conſenſus maioris partis eligentium;
ita vt ex probabilibus coniecturis deſpere-
tur moraliter loquendo eiuſdem met partis
votantium concordia, vt v. g. Si Superior ad
concordiam compellendo *inſtit. de ſatiſda. tut.*
§. *ſin autem* electoribus certum terminum
præſcripſerit, quo elapſo nondum concor-
dent; quod totum intelligendum eſt, dummo
dò partes ipſæ bono zelo ductæ credantur,
qui zelus vt plurimum præſumendus eſt,
quando vota ſe diuiſerunt in duas partes
æquales *d. c. ſi fortè diſt. 63. & c. nec nonum.* 8.
ſ. 1. 5.

q. 1. Hanc aſſertionem ſuſtinet Bald. *vbi*
ſupra.
5 Dixi *dummodo partes bono zelo ductæ cre-*
dantur, quia ſi malo zelo, temeritateq; votan
tium talis diuiſio facta præſumatur; ita vt
ſcandalum timeatur: tunc illa electio caſſa-
bitur *c. ſi duo diſt. 79. & gloſ. in d. c. ſi fortè verb.*
ſe diuiſerint, ac neuter eorum qui electi fue-
runt, poteſt aſſumi, ſiue eligi in eadem vaca-
tione eiuſdem Eccleſiæ, niſi fortè poſt di-
ctam caſſationem omnes eligentes vnanimi
ter in alterum eorum conſentirent *c. conſidera-*
uimus de elect.
6 Ratio huius ſecundæ reſponſionis ſic ex-
planatæ deſumpta ex Bald. *vbi ſupra* eſt, quia
definitiua ſententia facit omnia eſſe rata in-
ter litigantes *l. cum putarem. ff. fami. erc. l. eo*
tempore. ff. de pecul. & eum qui non eſt filius fa
cit filium, & eum qui non eſt Pater facit Pa-
trẽ: vnde dicitur ſententia definitiua eſt alte
ra natura, quia ius facit, & originem creat *l.*
1. §. in fin. ff. de lib. agno. & quo ad effectum mu
tat naturalia vincula, & conuertit falſa in ve
ra. idem Bald. *in c. in præſentia de probat.* Surd.
lib. 1. conſ. 61. num. 2. & ius facit inter partes
Alex. *conſ. 39. col. 2. vol. 6.* Surd. *vbi ſupra.*
7 Sed prædicta diſcordia, ſeu deſperata eli-
gentium concordia eſt contradictorum iu-
dicium ſecundum quod patitur ſubiecta ma
teria, & natura rei, & per conſequens confir-
matio tũc facta à ſuperiore eſt definitiua ſen
tentia gloſ. *in cap. fin. verb. inanes de elect. in 6.*
vbi quoque Domin. *col.* 8. Ioan. And. *in capit.*
auaritiæ de elect. in 6. Franch. poſt Imol. & Pa-
norm. *in c. conſtitutis 2. col. 5. de appell.* Felin.
in rubr. de ſent. & re iud. num. 21. Marc. *quæſt.*
1357. num. 2. p. 1. Lambert. *de iur. patr. lib. 2.*
p. 2 q. 2. art. 3. Gonzal. *ſup reg. 8. cancell. gloſ.*
9 §. 1. in annot. cont. nullit. & attent. in cauſ. be-
nefic. num. 43. Ergo facit de non electo ele-
ctum, quia mutat naturalia vincula.
8 Dixi *ſecundum quod patitur ſubiecta mate-*
ria, quia propter ſubiectam materiã, & pro-
pter naturam rei, de qua agitur, ſunt impro-
prianda verba à proprio ſignificatu, quem
habent; ita vt quando ad proprium ſenſum
trahi nõ poſſunt, trahantur ad improprium
l. ſi vno anno ff. locati l. fluminum §. ſi at ſtipula-
tio ff. de damno infecto plenè Euerard. *in loco à*
ſubiecta materia num. 2. & per totum Gonzal.
gloſ. 48. num. 58. vbi Rotam, & plures DD.
allegat. Vndè licèt memorata confirmatio
electionis facta à ſuperiore in præfata diſcor
dia eligentium, nõ poſſit propriè dici facta
in contradictorio iudicio, & maximè pro-
pter ſecretum quod obſeruandum eſt in ele-
ctionibus

electionibus Regularium ex vi Conc. Trident. *ſeſſ.25.cap.6.de regul.* non ex hoc tamen ipſa amittit vim definitiuæ ſententiæ.

Sed rogabis quis eorum ſit tunc præferendus à ſuperiore? Reſpondeo tunc præferendum eſſe eũ qui à maiori parte reſpectu minorum partium electus fuerit, & id maximè procedit in electione Prouincialis Minorum ſic in diſcordia celebrata *clem. exiui §. demum.*

Si verò vota ſint paria recurratur ad meritum perſonæ, & ille præferatur, qui indicio ipſiuſmet ſuperioris maioribus ſtudiis iuuatur, & meritis *d.cap.ſi fortè diſt.63.* Azor. *p.2. lib.6.cap.16.quæſt.4.* Sed ſi omnia ſunt æqualia, vel ipſemet ſuperior rem ſorte dirimat, vt in Matthia *cap.cleros diſt.21* iuncta gloſ. & in hoc ſenſu non videntur prohibitæ ſortes Suar. *nu.12.* & Sanch. *nu.79. vbi infra.* Vel iſdē ſuperior poteſt gratificari cui velit *cap. 1. de paroch.* vel præferatur ille qui antiquior eſt *cap.1.35.q.6.* vel præferatur ille qui diutius militauit in eccleſia *cap. quid prodeſt.diſt.61.* vel potius ille qui ſemel malus fuit, & poſtea conuerſus ad bonum, quàm qui ſemper bonus *cap.fideliter diſt.50.* vbi gloſ. Felin. *in cap.*
10 *per tuas 1.num. 9. de ſimon.* Illud ſemper alta mente reponendo non poſſe dari Prælatum omnibus eligentibus inuitis, vel vniuerſitate ſubditorum renuente *d. c. ſi forte* vbi Gemin. *& cap. nullus diſt.61.*

11 Hanc ſecundam reſponſionem ſic probatam, & explicatam in qua concludo poſſe ſuperiorem in deſperata maioris partis eligentium concordia eligere, & confirmare eo modo quo explicaui, limita vt non procedat in electionibus, in quibus eſt ſeruanda forma *capit. quia propter de elect.* quia per iſtud *cap. quia propter* correctum eſt *d. cap. ſi forte* teſte Gemin. *ibid. diſt. 63.*

Ratio huius limitationis eam eſſe exiſtimo, quia dum partes ſunt in contradictorio iudicio per conſequens omnes tacitè conſentiunt in illum quem eliget Iudex de illis electis à partibus in diſcordia; vnde ſi non immediatè conſenſerunt omnes vel maior pars capituli in aliquem ex eis, conſentiunt poſtea mediatè, nempè mediante Iudice, & ſic ſatisfaciunt iuri naturali, qui conſiſtit in hoc; ſicut dixi ſup. vt electus gaudeat maiori parte ſuffragiorum totius capituli. At in electionibus, in quibus exequtioni demandatur diſpoſitio *cap. quia propter de elect.* non poteſt conſentiri mediatè, ſiuè per equipollens vt explicatum eſt, quod ex eo maximè probatur quia in *d. cap. quia propter* diſponitur idem quod diſponit ius naturale, videlicet, vt is eligatur in quem maior totius capituli pars conſenſerit, & amplius ſubiungitur decretum irritans *aliàs electio facta nō valeat.*
12 Ergo non poteſt adimpleri per equipollens cum in lege continente decretum irritans magis attendatur forma legis, quàm verba legis vt prænotaui *dub.8. num 1.* Et hæc limitatio ſic probata firmatur ex *cap. ſi cui de elect. in 6.* iuncta gloſ. *ibidem verb. præter, & verb. concilium* quam approbat Panor. *in cap. eccleſia veſtra 1. num.4. de elect.*

13 Ab hac tamen eadem limitatione excipe electionem Prouincialis Minorum vt in ea vendicet ſibi locum dicta ſecunda concluſio ſine hac limitatione; licèt enim in hac quoq; electione ſit ſeruanda diſpoſitio *cap. quia propter de elect.* attamen excipiuntur quæ de huiuſmodi Prouincialis electione ſācita ſūt *in clem. exiui §. demum de verb. ſignif.* cum generi derogetur per ſpeciem *cap. generi de reg. iur. in 6.* Quæ autem ibi ſtatuantur ad rem noſtram hæc ſunt, nempè *vt cum ad electionem huiuſmodi Prouincialis per formam ſcrutinij procedītur (votis in diuerſa diuiſis) electiones plures in diſcordia celebrari contingat, illa quæ à maiori parte capituli numero, (nulla zeli, vel meriti collatione aut conſideratione habita) fuerit celebrata, exceptione ſeu cōtradictione quacumque alterius partis non obſtante per dictum Generalem Miniſtrum de conſilio Diſcretorum de Ordine (prius tamen ex officio, prout ſpectat ad ipſum diligenti examinatione præmiſſa) confirmetur, vel etiam infirmetur, prout eis ſecundū Deū viſum fuerit expedire. Et ſi fuerit infirmata ad capitulum prouinciale electio huiuſmodi reuertatur.*

14 Nota ea verba *à maiori parte capituli numero*, per quæ dicunt ſpeciale eſſe in electione Prouincialis Minorum vt electus à maiori parte reſpectu minorum partium confirmetur gloſ. *ibid. verſ. ſecundò not.* Panorm. *in capit. Eccleſia veſtra 1. num.6. verſ. & fallit prima de elect.* Felin. *in c. cum omnes num. 28. de conſtit.* Marc. *relatus* à Marta *in ſuo digeſt. nouiſſ. tit. electio c.6.* Silueſt. *tit. electio 2.q.9. in fin.* Biax. *in direct. elect.p.3.c.3 : num. 4.* & Cuch. *inſtit. maior lib.4.tit.de elect.num.263.*

Vnde ſenſus huius clement. in recitatis verbis eſt vt quando Prouincialis electio fuerit celebrata in deſperata eligentium concordia, vt explicatum eſt in concluſione confirmetur à Generali illa quæ à maiori parte reſpectu minorum partium fuerit celebrata, ſi bono zelo ductæ credantur partes: Si verò malo zelo, temeritateq; votantium illa diui- 15

ſio facta præſumatur, caſſetur electio &c. & fiat vt dictum eſt in concluſione, & tunc electio huiuſmodi ad capitulum prouinciale reuertatur.

Ex his ſic latè dictis infertur primò immeritò ſanè reprehendi Silueſtrum *vbi ſup.* & per conſequens communem Doctorum à Mirand. *tom. 2. q. 23 art. 27. concl. 2. in fin.* eò quòd interpretati fuerint dicta verba clementinæ vt relatum eſt.

15 Secundò infertur validam eſſe illam conſtitutionem Toletanam PP. de Obſeruantia, quam refert Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 5. ad finem.* vbi ſic habetur. *Si tamen electores in varia placita diuiſi in vnius diei ſpacio non elegerint, Præſidens Capituli poterit ſecundum iuris communis diſpoſitionem quem voluerit ſecundum Deum eligere, etiamſi electio ſit Miniſtri Prouincialis.*

16 Tertiò infertur non videri generaliter approbandum quod ſubiungit d. Rodriq. *vbi ſupra* dicendo. *Notandum eſt tamen quod in electione Diſcretorum ad Capitulum prouinciale in noſtra Sacra Religione, etiamſi fratres conuentuales per vnum diem naturalem minimè concordēt, non deuoluitur ad Præſidentem in capitulo conuentuali prouiſio talis Diſcreti. ipſe enim Diſcretus mittitur à Conuentu vt Procurator, qui ſi non conſtituatur, videtur conuentus ſuo iuri renunciare. Et ita ego vidi in facti contingentia præſidente Reuerendiſs. P. noſtro. P. Mattheo de Burgos in prouinciali capitulo prouinciæ Sancti Iacobi de terminari.* At pace tanti Doctoris non videtur, inquam, hoc dictum generaliter approbandum. Si enim malo zelo ducti credantur præfati electores conuentuales, veriſſimum exiſtimo quod aſſerit iuxtà ſuperius dicta *num. 5.* Sed ſi bono zelo ducantur, vt puta ſi vota in duas ſe diuiſerint partes, ex eo quod duo electi ſint præ cæteris digniores, nec inter eos dijudicari, ſeu diſcerni poteſt quis ſit dignior altero; quis hos electores audebit arguere, ita vt ſint priuandi iure ſuo, quod habent in capitulo prouinciali? Cum Leo & Gregorius Pontifices Maximi dicant vt habetur *in d. c. ſi fortè & d. c. nec nouum.* id non eſſe nouum, irreligioſum, vel reprehenſibile iuncta gloſ. *ibid. verb. nec reprehenſibile.*

17 Quartò infertur validas, & iuridicas eſſe conſtitutiones aliquarum Religionum in quibus definitur *quòd ſi in electione Priorum ſeptem aut octo ſcrutinia peragantur & ſi in ijs omnibus minimè fratres cōcordauerint prouiſio Prioris ad Prouincialem, & PP. Prouinciæ deuoluatur.* Non ea quidem ratione quia fratres in vnum congregati in capitulo hanc electionem compromittant in dictos PP. vt ſibi gratis finxit Rodriq. *vbi ſupra.* obſtat enim ſacrum Concilium genera *in d. cap. quia propter* vt ſupra *num. 11. & 12.* explicatum eſt: Sed dicta electio deuoluitur ad dd. PP. & nullo modo in eos compromittitur quia ſicuti ad Superiorem poſt lapſum temporis deuoluitur eligendi poteſtas *c. 2. de conceſſ. præben.* ita ex eorum negligentia deuoluitur in præſenti caſu. Et ita tenent in terminis gloſ. communiter recepta *in c. penult. verb. teneantur de reſcript. in 6.* vbi quoq; Archid. Ant. à Butr. *in c. fin. num. vlt. de ſortil.* & ibi Hoſt. *num. 3.* Ioan. And, *num. 12.* Card. *q. penul.* Socin. ſen. *nu. 26.* Ananias. *num. 11.* Idem Card. *in c. licet cauſam ad fin. de probat.* Felin. *in c. capitulum. num. 21. verſ. ſed ſaluando ad fin. de reſcript.* & Suar. *tom. 1. de relig. tract. 9. lib. 2. c. 12. num. 6. & 7.* quos omnes approbat Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. c. 38. num. 74.* Et deniq; idem apertis verbis decidunt ſtatuta Cartuſienſis Ordinis in puncto proprio de electione Prioris conuentualis *p. 2. c. 2. num. 32.* vbi ſic dicitur. *Et cum in ſupputato votorum, & eorum qui electi ſunt numero publicè conſtiterit coram omnibus neminem eorum habuiſſe ſufficientem numerum: tunc ibidem coram omnibus comburentur ſchedulæ, & toties ſcribendæ, ſiuè faciendæ erunt nouæ donec aliquis ſufficientem numerum habuerit niſi fortè toties effectæ iam eſſent, vt iudicio confirmatorum deſperari de electione poſſet, & obſtinati apparerent animi. Quare contingente ceſſandum erit ab electione, ac per viam aliam ſcilicet, prouiſionis procedendum, vt negotio delato ad R. P. Cartuſiæ non in eum quidem compromittatur: hoc enim per decretum Sacri Concilij minimè licet; ſed expectetur quòd ille re intellecta reſpondeat, vel faciat.*

DVBIVM XLVIII.

An: A quibus: quomodo: & intra quod tempus poſſit opponi contra electiones, & prouiſiones Prælatorum Regularium?

SVMMARIVM.

1 *Poſt confirmationem factam repellitur contradictor. Explica vt num. 3. & Limita vt num. 5.*

2 *An poſſit opponi contra electionem Generalis remanentis confirmati ſtatim ac eſt electus.*

Iura ſemper pariſicant electionem, & prouiſionem.

Quid iuris de electione & de prouiſione.

Vbi militat eadem ratio, militat quoq; eadem iuris diſpoſitio.

4 *An poſsit opponi contra electionem Prouincialis Minorum ex eo quòd ſit confirmanda exceptione ſeu contradictione quacumq; alterius partis non obſtante.*

Duplex exceptio, ſeu contradictio.

6 *Eligentes, vel electioni conſentientes contra electum nequeunt opponere niſi ex noua cauſa, vel noniter eis pandita.*

7 *Quibus competat ius opponendi.*

8 *Si obijciatur euidens defectus ſcientiæ vel perſonæ: in primis examinandus electus: & ſi falſum reperietur, quomodo punitur opponens?*

9 *Nec eſt locus pænitentiæ oppoſitoris in præiudicium eius contra quem opponitur.*

10 *In quorum beneficiorum electione hæc habeant locum?*

11 *Forma obijciendi contra electionis, prouiſionis, vel poſtulationis formam, aut perſonam eligentium, vel electi, ſiuè illius cui erat prouiſio facienda.*

12 *Et quod ibi præſcribitur de præſtando iuramento eſt ad vnguem obſeruandum cum ad Sedem Apoſtolicam appellatur.*

13 *Item eamdem formam obijciendi ſeruare tenetur qui contra certam & nominatam perſonam ne ab alijs eligatur ad eamdem Sedem, antequam fiat electio, appellauerit.*

14 *Et nedum appellans ipſe; ſed eius procurator ad hunc effectum conſtitutus.*

15 *Et ſi criminum, vel defectuum expoſitorum debitas circumſtantias omiſerit obijciens non eſt poſtmodum audiendus etiamſi iuret eas ad ſe de nouo peruenisſe.*

16 *Nec eſt principaliter admittendus alius ſuperueniens in eadem cauſa eoſdem articulos proſequendo.*

17 *Et etiam repellitur ab obiectibus in appellatione ſua expreſsis obijciens ſi non obſeruauerit dictam formam quando procedit per viam querelæ ſimplicis.*

18 *Non tamen propter dictæ formæ omisſionem infirmabitur probatio aliàs legitima de ipſis obiectis facta.*

Iudex poteſt ſupplere non ſolùm ea quæ ſunt iuris; ſed etiam quæ ſunt facti.

19 *Dicta ſunt obſeruanda quando extra iudicium appellatur.*

20 *In quibus ſolùm obiectis ſit ſeruanda dicta forma obijciendi?*

21 *Quando obiectio dicatur reſpicere ius Eccleſiæ; & quando ius opponentis?*

22 *Intra quod tempus poſsit opponi, vel appellari ab electione vel prouiſione?*

Item intra quod tempus opponentes, vel appellantes ſe ſiſtere debeant Apoſtolico conſpectui?

An poſsint opponentes mittere Procuratorem?

PROBATVM eſt *dub.* 46. Generales Religionum ex diuerſorum Summorum Pontificum concesſione cenſeri confirmatos authoritate Apoſtolica ſtatim ac ſunt electi. Et item dictum eſt Prouinciales Minorum eſſe confirmandos à Generali Miniſtro exceptione ſeu contradictione quacumq; alterius partis non obſtante. Modò vrget difficultas an amplius pateat aditus opponendi contra dictas electiones. Ratio dubitandi eſt, quia confirmatione facta non eſt quis
1 poſtmodum audiendus qui opponere velit. Panorm. *in c. fin. qui matri. accuſ & in c. cum olim. de cauſ. poſſeſſ.* Biax *in direct. elect. p. 3. cap.* 45. *num.* 3. Cuch. *inſtit. maior. tit. de confirm. & confirm. poteſt. num.* 43. & omnes DD. citati *dub.* 10. *num.* 4. Sed dicti Generales iam confirmati ſunt, & Prouinciales contradictione ſeu exceptione quacumq; alterius partis nõ obſtante ſunt confirmandi. Ergo nullus videtur patere aditus ad opponendum contra ipſas.

2 His tamen non obſtantibus quò ad Generalem ſpectat reſpondeo poſſe opponi, ac ſi non eſſet confirmatus, quod patet: nam cũ in caſu, & ad effectum de quo agimus iura ſemper parificent electionem, & prouiſionẽ vt perſpicuum ſit ex *clement. conſtitutionem. §. inſuper de elect. c. 1. c. ſi poſtquã. §. fin. c. conſtituto. c. procurator & c. vt circa de elect. in 6.* ex eo maximè quia is qui prouidetur ita vnico actu eligitur & confirmatur vt nullum intermediet tempus in quo poſsit opponi ante cõfirmationẽ gloſ. *in d. c. vt circa verb. electiones &* ergo dicam infra *dub.* 119. *num.* 4. Sed in caſu noſtro ſupponimus Generalem ſtatim ac eſſe electum cenſeri quoq; in eodem inſtanti cõfirmatũ. Ergo quid iuris de electione quæ indiget cõfirmatione & de hac quoq; electione quæ nõ indiget ſed per ſe remanet confirmata vt nullus detur locus opponendi ante ipſam confirmationem: Vbi enim militat eadem omnimoda ratio, militat quoque iuris diſpoſitio, vt fusè explicabitur *dub.* 123.

3 Et ad rationem dubitandi, quæ videtur

obſtare dico diſparem eſſe opinionem illo-
rum Doctorum à caſu noſtro: nam illi DD.
ibi allegati quando aſſerunt neminem eſſe
audiendum poſt confirmationem, ſupponũt,
vt ex eorum fontibus expreſsè habetur, ipsã
confirmationem factam fuiſſe elapſis termi-
nis ad opponendum præfixis, & publicatis
iuxta formam *cap. fin. de elect. in 6.* & in multis
Religionibus ſeruatur, & maximè apud Car-
tuſianos. Vnde tunc iure meritò poſtea non
eſt amplius patefaciendus aditus ad oppo-
nendum cum in tanta diſſidia non omninò
malitia vacare præſumatur *d. c. fin. qui matri.
accuſ. poſſ.* At in caſu noſtro nullus præceſsit,
aut præſcriptus fuit terminus ad opponen-
dum. Ergo diſpar eſt opinio &c.

Quò verò ad Prouinciales attinet reſpon-
4 deo quoq; poſſe opponi: & probatur, nam ſi
in alijs electionibus, in quatum confirmatio
ne attenditur forma *d. c. fin. de elect. in 6.* poteſt
etiam obijci poſt confirmationem quando
obiectio declarans electionem ipſo iure nul-
lam incontinenti probanda offertur, vt pro-
batum eſt *dub. 46.* quantò magis idem aſſe-
rendum erit in caſu noſtro ante confirmatio
nem, cum ſemper in illis alijs electionibus
præſumatur malitia in opponentibus poſt
confirmationem, vt ſupra dictum eſt.

Neq; obſtant verb. *clem. exiui. §. demum de
verb. ſign. exceptione, ſeu contradictione quacũq;
alterius partis non obſtante confirmetur &c.* Nã
reſpondeo ea intelligenda eſſe de exceptione
ſeu contradictione quæ ſolum extenuat ze-
lum, meritum, vel authoritatem eligentium,
ſeu electi; non autem de exceptione ſeu con-
tradictione quæ nullum reddit ipſo iure vo-
tum eius cui opponitur, vel nullam electionẽ
quia tunc ſecus eſt dicendum. Et hoc totum
indicant illa alia verba eiuſdem clem. *§. de-
mum vbi ſupra. Nulla zeli, vel meriti collatione
aut conſideratione habita exceptione ſeu contra-
dictione quacumq; alterius partis non obſtante
confirmetur &c.* Et quod hic ſit ſenſus prædi-
ctorum verborum pulchrè deſumitur ex *c. ſi
quando de elect. in 6.*

Immo addo non ſolum poſſe opponi ante
5 confirmationem; ſed etiam poſt ipſam, vbi
nulla negligentia, aut culpa in ipſis oppo-
nentibus notari poſſet: vtputa quia fortè vel
egritudine impediti fuiſſent; vel quia abſen-
tes electionem ignoraſſent niſi poſt confir-
mationem; & huiuſmodi &c. & eſt optimus
tex. *d. c. fin. qui matrim. accuſ. poſſ.* vbi DD. cum
alijs ſupra in ratione dubitandi allegatis *nu.
1.* Benè verum eſt nullum locum opponendi
poſt confirmationem eſſe, quando illud ip-
ſum, quod opponitur iam ante confirmatio-
nem propoſitum, & diſcuſſum fuit, ac ſuper
eo pronunciatum. Biax. *in direct. elect. vbi ſu-
pra p. 3. c. 45.* & Cuch. *num. 4.*

6 Ad ſecundam partem tituli quæſtionis. A
quibus, ſcilicet, poſsit opponi? Reſpondeo
ita decretum fuiſſe à Greg. X. in Conc. gene-
rali Lugdunenſi prout habetur *in cap. nulli de
elect. in 6. Nulli licere decernimus poſtquam in
ſcrutinio nominauerit aliquem, & electio fuerit
ſubſequuta, vel poſtquam præſtiterit electioni de
ipſo ab alijs celebratæ conſenſum, illum ſuper ele-
ctione ipſa niſi ex cauſis poſtea emergentibus im-
pugnare, vel niſi ei morum ipſius antea celata de
nouo pandetur improbitas, ſeu alicuius alterius
latenſis vitij, vel defectus, quæ veriſimiliter igno-
rare potuerit veritas reueletur. De huiuſmodi au-
tem ignorantia fidem faciat proprio iuramento.*
Ergo à contrario ſenſu huius textus illi qui
7 de collegio ſunt, poſſunt opponere, & non ſo-
lum illi qui ſunt de collegio, verum etiã om-
nes ſubiecti, & quos Eccleſiæ illius cura tan-
git poſſunt opponere Gemin. *in c. vt circa § 1.
de elect. in 6.* Felin. *in c. ſuper his num. 14. & 15.
poſt* Anan. *de accuſ.* Folle. *in praxi. crim. can. p. 2.
iudic. verſ. aut criminibus ſpecificatis nu. 6.* Cu-
ch. *vbi ſupra num. 33.*

8 His autem qui ſe ad hoc opus opponendi
accingunt perpetuò ob oculos mentis verſe-
tur quod ab eodem Gregor. X. in d. generali
Concilio Lugdunenſi ſtatutum eſt, vt refer
tur *in cap. ſi fortè de elect. in 6. ſi fortè inter cæ-
tera quæ obijciuntur electo, aut poſtulato, ſeu aliàs
promouendo ad aliquam dignitatem euidentem
ſcientiæ vel alium perſonæ defectum opponi con-
tingat in diſcuſsione obiectorum illum ſtatuimus
ordinem incommutabiliter obſeruãdum, vt pro-
mouendus ſuper defectu ipſo ante omnia ſubijcia-
tur examini, cuius euentus examinãdis alijs aut
dabit initium, aut negabit. Cæterum ſi præmiſsi
examinis exitus huiuſmodi oppoſitiones docue-
rit veritate deſtitui, opponentes omninò a proſe-
cutione cauſæ, in qua talia obiecerũt excludimus
& perindè puniri decernimus, ac ſi penitus in
probatione omnium quæ obiecerunt defeciſſent.*

9 Ex quod magis eſt non eſſe locum pœni-
tentiæ: Vnde *in cap. ab eo de elect. in 6.* ſic de-
cernitur. *Ab eo qui contra electum, vel poſtu-
latum, ſeu promouendum ad aliquam dignitatem
inter cætera quæ obijcit euidẽtem notorium, ſeu
manifeſtum ſcientiæ, vel alium perſonæ defectum
opponit: ipſius defectus oppoſitio vel eius quali-
tas, nequeunt poſtea reuocari: cum enim opponẽs
ſi quod de defectu oppoſuit huiuſmodi, deſtitui ve
ritate contingat à proſecutione cauſæ debeat om-
nino excludi, & puniri, perindè ac ſi in probatio-
ne om-*

ne omnium, quæ obiecerat, deſtitiſſet: iuſtum eſt, vt poſtquam ad oppoſitionem eamdem procedit nequeat in præiudicium eius contra quem oppoſuit vlterius peruitere.

10 Circa hos autem textus nota illos non eſſe extendendos ad alia beneficia, quæ non ſunt dignitates per illud verbum *dignitatem* vbi gloſ. *in d. cap. ſi forte.*

Ad tertiam partem dubij quomodo ſcilicet
11 ſit opponendum? Reſpondeo d. Gregorium X. in eodem Concil. generali Lugdunenſi, prout habetur *in cap. vt circa de elect. in 6. prouidiſſe edicto perpetuo vt ſi quando aliqui electionibus, poſtulationibus, vel prouiſionibus ſe opponunt proponendo aliqua contra electionis poſtulationis, ſeu prouiſionis formam, aut perſonam eligentium, vel electi, ſiuè illius cui erat prouiſio facienda, ſiuè facta, & propter hoc contigerit appellari, appellantes in inſtrumento publico, ſeu litteris ſuper appellatione confectis omnia, & ſingula exprimant, quæ in formam intendunt obijcere, vel perſonas, coram perſonis authenticis, aut perſona, quæ ſuper hoc teſtimonium perhibeant veritati, corporali præſtito iuramento, quod credunt ea, quæ ſic exprimunt eſſe vera, & ſe poſſe probare: Alioquin tàm opponentes quàm tempore appellationis interpoſitæ adhærentes eiſdem obijciendi aliqua, quæ non fuerint in huiuſmodi litteris, vel inſtrumentis expreſſa poteſtatem ſibi nouerint interdictam niſi aliquid poſtea forſan emerſerit, vel ſuper antiquis ſuperuenerit probandi facultas, aut aliqua antiqua in opponentiū notitiam de nouo peruenerint, quæ appellantes appellationis emiſſæ tempore veriſimiliter ignorare potuerint, & etiam ignorarint. Super huiuſmodi autem ignorantia, & ſuperueniente facultate probandi fidem per proprium præſtandum corporaliter faciāt iuramentum hoc adijciendum in iuramento eodem, quod ad ea probanda credunt ſe ſufficientes probationes habere.*

12 Quod decretum amplia primò vt in eo quod dicitur de præſtando iuramento &c. præſcripta ibi forma ſit ad vnguem adeò ſeruanda, cum ad Sedem Apoſtolicam appellatur vt non ſit ſuper obiectis, vel expreſſis huiuſmodi audiendus quis, & ſi hoc modo iurauerit, videlicet, quod illa quæ in appellatione ſua expreſſerat, vel ea quæ de ipſis deberent ſufficere vera eſſe credebat, & ſe poſſe probare; cum non ſimpliciter, vt ex prædicto Gregoriano, conciliariq; decreto tenetur iurauerit; ſed indeterminatè, & disiunctiuè *c. is qui contra. de elect. in 6.*

13 Amplia ſecūdò vt procedat etiam ſi quis contra certam, & nominatam perſonam, nè ab alijs eligatur ad Sedem Apoſtolicam, antequam fiat electio duxerit appellandum: debet enim per omnia in appellando ſeruare formam dicti decreti, ac ſi electione iam facta eum contingeret appellare: Alioqui non obſeruans pœnę conſtitutionis eiuſdem ſe nouerit ſubiacere *c. qui contra. de elect. in 6.*

13 Amplia tertiò vt procedat nedum in ipſo appellante, ſed etiam in ipſo Procuratore ad appellandum ab electione, poſtulatione, aut prouiſione dato; ita vt non aliàs cenſeatur idoneus, niſi omnia quæ in formam, vel perſonas intendit obijcere, & propter quæ appellare deſtinat ſingulariter, & clarè ſint expræſſa in inſtrumento procuratorio; & niſi habeat ſpeciale mandatum ad iuramentum corporaliter in eorum animas quorum Procurator exiſtit, quòd ipſi credunt expreſſa eiuſcemodi vera eſſe, & ſe poſſe probare *c. procurator de elect. in 6.*

15 Amplia quartò vt appellans non ſit poſtmodum in proſecutione negotij audiendus, ſi criminum, vel defectuum expoſitorum debitas circumſtantias exprimere omiſit, etiāſi poſtea iuramento aſſirmet ipſas criminum circumſtantias, earumuè probationes ad ſe de nouo perueniſſe *clement. conſtitutionem de elect in 6.*

Amplia quintò vt ſi quis appellauerit op-
16 ponendo crimina, vel defectus, forma dicti decreti omiſſa, ipſo poſtea proſequente huiuſmodi appellationem in his quibus prędicta forma violata non fuerit, alius ſuperueniens qui nō appellauerit nōerit in eadē cauſa principaliter admittendus pro intereſſe communi eoſdem articulos proſequendo, licèt appellanti, nè in ſpecificatis colludat, poſſit aſſiſtere: Non tamen ei propter hoc proſecutionem proprij intereſſe non negatur. *d. clemen. conſtitutionem. §. ſanè.*

17 Amplia ſextò, vt ſi appellans per viam quærelæ ſimplicis cauſam agat, vel eam appellato agente defendat, repellatur ab obiectibus in appellatione ſua expreſſis, & alijs, niſi conſtiterit ipſum formam ſeruaſſe prædictam, præterquam in caſibus in præfato decreto exceptis, etiamſi appellationem ſuam non proſequatur, nec exhibeat, & illa ſe aſſerat nolle vti, dum tamen de ipſa coram Iudice fiat fides, quia per ipſam ius repellendi aduerſario quęſitum eſt *d. clem. conſtitutionem §. inſuper.*

Idem verò Decretum Gregorianum in
18 Cōcilio generali Lugdunenſi ſic ampliatum limita primò vt licèt illius Decreti, formæq; omiſſio repellat appellantem ab obiectibus in formam electionis, vel perſonam eligentis

vel electi propoſitis, vel proponendis, & eorum facienda probatione attamen probationem factam aduerſarij confesſione, vel aliàs legitimè non infirmet. *d. clem. conſtitutionem* §. *fin.* Et tunc Iudex poterit ex tali probatione per ſe caſſare electionem, ſi non ſit canonicè facta, vel ſi perſona electi ſit indigna, & ratio eſt, quia Iudex tunc poteſt ſupplere non ſolum ea quæ ſunt iuris; ſed etiam ea quæ ſunt facti gloſ. *in c. bona. 1. verb. curauimus allegare de poſtul. prælat.* Panorm. *in c. cum nobis de elect.* Nauar. *lib. 1. conſ. 2. num. 2. tit. de elect. in nou.*

19 Limita ſecundò vt locum ſibi non vendicet, niſi ſolum cum in electionibus, poſtulationibus, aut prouiſionibus extra iudicium appellatur. Quando enim in iudicijs in huiuſmodi negotijs appellari contingit anteriora iura ſunt obſeruanda cum per illud nõ fuerint immutata *c. conſtitutiõ de elect. in 6.*

20 Limita tertiò, vt nõn procedat vbi ea quæ opponuntur ius Eccleſiæ, vel opponentis perſonæ directè reſpiciunt: Sed tantùm ſi in perſonam crimina, in formam defectus opponantur *d. clem. conſtitutionem.*

21 Ius Eccleſiæ obiectio dicitur reſpicere, vt puta ſi Eccleſiæ nomine allegetur eius quoq; ſuffragia in electione recipienda eſſe, vel de ipſius gremio eſſe aliquem eligendum, vel ad eam omninò ius prouidendi ſpectare. & huiuſmodi &c. Ius verò opponentis reſpicere dicitur, vt quando aſſerit beneficium ad ſe pertinere, vel ſibi debitum eſſe vel ad ſe prouidendi ius ſpectare putà iure ad ipſum deuoluto, vel quia ſe in ſuffragijs electioni ferendis contemptum queratur; alijsq; huiuſmodis caſibus &c.

22 Ad vltimam partem tituli quæſtionis infra quod ſcilicet tempus poſſit opponi? Reſpondeo me circa hanc difficultatem nihil aliud ſtatutum in iure inueniſſe, niſi vt dicti opponentes deuinciantur ad obſeruantiam *c. cupientes de elect. in 6.* in omnibus quę ibi perſtringuntur quando ad Sedem Apoſtolicam appellauerint ab electione v. g. Generalis Miniſtri, vel à confirmatione Prouincialis, ſeu à prouiſione facta de Prouinciali per ipſum Generalem vbi ad eum propter capituli prouincialis negligentiam deuoluta fuiſſet talis electio. Ita habetur *in c. ſi poſtquam de elect. in 6.*

Quæ autem ad rem noſtram contineantur in d. *c. cupientes de elect. in 6.* hæc ſunt, videlicet vt tam opponens, quàm opponentes, ſi duo tantùm, vel ſi plures duo ad minus ex ipſis opponentibus expenſis ipſorum opponentium proprijs cum actis, & munimentis plenè inſtructi compareant coram Summo Pontifice infra idem tempus, infra quod electi ab ipſa S. Sede confirmandi venire obſtringuntur, vt vel negotium plenariè inſtrui, vel Sedes eadem valeat per ipſos informari an Eccleſiarum vtilitate perpenſa, & alijs inſpectis circumſtantijs ſuper habendis aliquibus probationibus, ſeu quibuſcumq; alijs ſit alibi facienda commisſio, Vel an æquitate ſuadente partes potius apud Sedem ipſam in probationibus, & alijs ſint arctandæ. *d. c. cupientes* § *ſi verò.* vbi gloſ. *verb. compareant.*

Vnde tempus quod pręfigitur electis, &c. infra quod diximus teneri opponentes ſe ſiſtere Apoſtolico conſpectui eſt vt infra menſem vnum ad Sedem Apoſtolicam iter arripiant, poſt quod alterum quoq; ſpatium conceditur ex itineris longinquitate moderandum, ad effectum ſe præſentandi vt dictum eſt. Poſt quod item dantur viginti dies, vt in eis vel perſonaliter compareant, vel ſi impediti quo minus comparere posſint, proponãt impedimenti cauſam, ad quam probandam permittuntur alij quindecim dies. Et ſi admittatur, Procuratorem poſtea ſufficienter inſtructum mittent niſi ceſſaret ipſa cauſa, quia tunc accedere ipſimet perſonaliter tenerentur. Aliàs ipſi opponentes (quo ad ſe) à totali proceſſus proſecutione priuantur & alijs pænis puniuntur *in d. c. cupientes.* Vbi ſubditur nullum præiudicium generari electis in proſecutione ſui iuris ſuper hoc quod opponentes quò ad ſe à proceſſus proſecutione priuentur.

DVBIVM XLIX.

An Prælati Regulares posſint amoueri à ſuis Prælaturis, & dignitatibus ad libitum ſuorum Superiorum ſine cauſa?

S V M M A R I V M.

1 *Dignitates regulares electiuæ cenſentur perpetuæ.*
2 *Quod nam dicatur beneficium electiuum.*
3 *Beneficia regularia nõ electiua ſunt manualia, niſi aliud exprimatur, vel cautum ſit.*
4 *Regularis non poteſt amoueri à dignitate electiua ſine cauſa.*

Pri

5 *Priuatio tituli imponitur tantùm in caſibus expreſſis in iure.*
6 *Id tamen fallit in Religioſis.*
7 *Religioſi poſſunt amoueri à dignitatibus manualibus, etiam ſine cauſa.*
Niſi interueniat prohibitio vt eſt apud Monachos S. Bernardi in Italia Ordinis Ciſterclenſis.
8 *Niſi ſubſit malitia, vel præſumptio Odij.*
9 *Pendente accuſatione vel inquiſitione non poteſt priuari beneficiatus manualis.*
10 *Ex leuiori culpa inducitur priuatio beneficij manualis, quàm perpetui.*
Priuatio beneficij manualis non cenſetur grauis pœna.
11 *Quando inducatur conſuetudo, vt Religioſi poſſint amoueri à Prælaturis manualibus etiam ſine cauſa.*
12 *In actibus meræ voluntatis nunquam inducitur conſuetudo.*
13 *Generalis Prouincialis, & Prior conuentualis Ordini Prædicatorum non poteſt amoueri infra tempus ſui Officij ſine iuſta & rationabili cauſa.*
14 *Secus verò dicendum de Prioribus ſeu Guardianis qui per viam prouiſionis inſtituuntur, & item de Prouincialibus & Rectoribus Societatis Ieſu qui inſtituuntur à ſuo Præpoſito generali.*
15 *Quæ beneficia curata dicantur manualia?*

PRo maiori intelligentia eorũ quæ dicenda ſunt prænotandũ eſt in caſu, & ad effectum de quo agimus nos poſſe conſiderare beneficia, & Prælaturas regulares dupliciter: vel vt ſcilicet ſunt perpetua, vel vt ſunt manualia, ideſt ad nutum Superioris amouibilia.

1 Perpetua cenſentur quæ ſunt electiua. Panorm. *in cap. monachi num. 5. de ſtat. monach.* Selua *de benef. par. 3. quæſt. 68. num. 2.* Caſſad. *deciſ. 4. num. 3.* & Rota *deciſ. 296. nu. 7. coram* Coccino. & ratio eſt quia generaliter perpetua cenſentur quæ adimi nequeunt niſi certis de cauſis à iure conceſſis. gloſ. *in clemen. quia regulares de Supplen. negl. prælat. & in clemen. & ſi principalis verb. electio de reſcript.* Nicol. Milis. *in verb. beneficium num. 18.* & alij quos allegat Azor. *par. 2. lib. 3. cap. 1. quæſt. 4. § quintò diuiditur.* Sed electiua ſunt huiuſmodi, *capit. monachi. in fin. de ſtat. monach.* Ergo &c.

2 Ad hoc autem vt beneficium dicatur electiuum duo debent concurrere. Primò vt procedatur in eo per electionem, quæ exigit confirmationem Superioris: nam ſecus eſſet ſi confirmatio Superioris neceſſaria non 2
eſſet gloſ. *in verb. electionem in clem. quia contingit. §. vt autem* & ibi Card. *num. 2. de relig. dom.* Felin. *in cap. in noſtra num. 25. verſ. hoc autem quod debet de reſcript.* Toloſ. *in tit. de elect. cap. 3. num. 2.* Gonzal. *ſupra reg. 8. cancell. gloſ. 19. num. 12. & 13.* vbi multos allegat, & Rota *deciſ. 1. de elect. in antiq.*

Secundò vt beneficium dicatur electiuum 3
fieri debet electio per Capitulum Cathedralis Eccleſiæ vel Collegiatæ, ſiuè Conuentualis Gonzal. *vbi ſupra* & fuit dictum *in vna Calaguritana beneficij 22. Maij 1551. teſte* Caputaq. *deciſ. 295. num. 1. & per totam p. 1.*

Manualia verò dicuntur cætera omnia be-
3 neficia regularia *clem. 2. vbi gloſ. verb. per electionem de reſcript.* Egid. *deciſ. 203.* Rota *deciſ. 772. num. 1. p. 1. diuerſ. & deciſ. 20. num. 4. par. 2. in recent.* Hoc autem dictum limita, niſi ſcilicet aliud priuilegio, conſuetudine, vel ſtatuto cautum eſſet. Gonzal. multis allegatis *vbi ſupra gloſ. 5. § 6. num. 8. & 59.* Ratio horum dictorum eſt quia talis manualitas potius venit ex parte illa obtinentium, quia ſunt Regulares profeſſi, & quid propriũ habere prohibiti *cap. cum ad monaſterium. §. tales de ſta. monach.* quàm ex natura illorum beneficiorum Gambar. *in tract. de offic. & poteſt. leg. de lat. lib. 4. c. 1. num. 15. & 16.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 34. dub. 1. num. 3.* Garc. *de benef. in addit. ad nu. 78. cap. 2. p. 1.* & Rota *deciſ. 739. num. 6. & 772. num. 6. p. 1. diuer.*

4 His animaduerſis dico primò nullum beneficiatum, ſiuè Prælatum Regularem poſſidentem beneficium, vel Prælaturam Regularem electiuam poſſe ab ea amoueri, niſi iuſta, & rationabili cauſa exiſtente. *cap. nullam poteſtatem. 18. q. 2. & c. monachi. in fin. de ſtat. monach. vbi* gloſ. *verb. non mutentur.* & Panor. *num. 8. verſ. in gloſ. penult. ibi, qui per electionem.* Azor. *p. 2. lib. 3. cap. 16. quæſt. 15.* & communiter DD. teſte Rota *deciſ. 772. num. 3. par. 1. diuerſorum.* & ratio eſt quia quamuis Religioſi quid propriũ habere nequeant, *vt ſupra* dictum eſt; attamen Superiores Religionum qui ius amouendi habere prætendunt, cenſentur prohibiti à Summo Pontifice per *d. c. monachi.* vt nõ poſſint amouere, niſi iuſta, & rationabili cauſa exiſtente: vnde quò ad amotionem illius Prælaturæ dicti Prælati ſunt obedientiarij Papæ, vt non poſſint amo-
neri ab alio eidem inferiore, niſi iuxtà diſpo- 3
ſitionem *d. c. monachi.* In reliquis verò in omnibus & per omnia ſubiecti remanent ditio-

ni Prælatorum maiórum Religionis.
Dico ſecundò licèt pęna priuationis titu-
5 li nunquam veniat imponenda, niſi in caſi-
bus in iure expreſſis *c.ſatis peruerſum.diſt.56.*
gloſ.*verb.ex vi.iur.patr.in cap.fin. de iur.patr.*
vbi Panorm.*num.*8.Creſcent.*deciſ.9.num.1.*
*tit.de probat.*Caputaq. *deciſ.98.num.3.par.3.*
Rota *deciſ.286.num.6. coram Card. Seraphino*
& deciſ.489.num.2.in fin.p.2. in recent. & fuit
dictum in vna Aſten.fructuum 27.Martij.1613.
6 *coram Manzanedo.* Attamen Prælati & bene-
ficiati Regulares de facili, & ex leuioribus
cauſis poſſunt amoueri à ſuis Prælaturis etiã
electiuis. *cap.per tuas.1.in fin.de ſim.c.qualiter*
& quando 2.in fin.de accuſ. gloſ.*in cap.porrecta*
verb. confirmantur de confirm. vtil. vel inutil.
Et hæc videtur eſſe ratio quare Prælati Re-
gulares perſonaliter non confirmentur per-
petuò à Sede Apoſtolica *c. ad noſtram & d. c.*
*porrecta de confirm.vtil.vel inutil.*quia ſi eſſent
confirmati cum derogatione eiuſdemmet
*cap.ad noſtram & d.c.porrecta,*nõ poſſent indè
amoueri ſine mandato Papæ *c.1.& 2.eod.tit.*
gloſ. *in d.c porrecta,*Innoc.communiter rece-
ptus teſte Nauar.*in c.non dicatis 12.q.1.num.*
*66.verſ.addo octauo in fin.*Panor. *in c.cum inter*
1.num.10.de elect. Rota *deciſ.6. de reſtit.ſpol.in*
antiq.& deciſ.9.eod.tit. in nou.
Dico tertiò Superiores Religionum poſſe
7 amouere,& ſpoliare beneficiatos, ſiuè Præ-
latos manuales de ſuis beneficijs,ſiuè Pręla-
turis manualibus quomodocumq; & quan-
documq; ipſis placuerit etiam ſine cauſa;
nec ipſi Prælati manuales poſſunt conqueri,
ſiuè agere quicquam contra ſpoliatores *cap.*
cum ad monaſterium. §. *tales in fin. iuncta gloſ.*
verb. perpetuò de ſta. monach. Et ratio eſt quia
ipſi Prælati manuales per hoc non deſinunt
eſſe Religioſi, & obedientiarij Superiorum
ſuorum: & ideò Superiores vtuntur iure ſuo,
& non faciunt illis iniuriam. *l. iniuriarum.* §.
1.ff.de iniurijs,cap.cum Eccleſia Vulaterana. vbi
gloſ.verb. iniuria.de elect. Beſignet. *deciſ. 2. de*
rerum permut.
Hęc aſſertio plurib.auctoritatib.cũ cõmu
ni ſuadetur à Selua *de benef.par.3.q.68.in fin.*
Nau.& Azor. *vbi ſup.*Rota *deciſ.6.de reſtit.ſpo*
liat.in nou.& deciſ.1.num.1. verſ. nec ſeruamus
eod.tit.in antiq.& deciſ.778. num.1.p.1.diuerſ.
vbi refertur idem reſolutum fuiſſe in vna Bur-
gens. amotionis magiſtri capellæ 11. Decembris
1591.coram Card.Blanchetto.
Et quamuis hæc eadem aſſertio ſic ſe ha-
8 beat, vt dictum eſt; attamen eſt intelligenda
vt prohibitione careat ſpoliator, aliàs ſecus
eſſet dicendum, vt eſt v. g. in congregatione
S. Bernardi in Italia monachorum Ordinis
Ciſtercienſis regularis obſeruantiæ in qua à
Greg.XIII. per conſtitutionem *Romanus Pon*
tifex §.24.de anno 1578.*die 23.Maij.* prohi-
biti fuerunt tàm Viſitatores quàm Diffini-
tores amouere Prelatos niſi ob notoria de-
merita, vel ob incurſum aliquorum ex ibi
ſcriptis & enumeratis erroribus. Vel vt ab-
ſit malitia ab eodem ſpoliatore ſicuti per
Card.*in clem.1.* §.*præmiſſa.num.4. ad fin.verſ.*
*ego puto.de ſuppl.negl.prælat.*vel vt non ſubſit
præſumptio alicuius odij ſicuti poſt Bartol.
tenet Imol.*in d. clem. 1. num.44.verſ.D. Ant.*
*credit.*Nauar.*vbi ſupra* Franch.*in cap.cum ſin-*
gula num.1.circa med.verſ. ſed Imol.de præben.
in 6. Rota *d deciſ.778.num.1.par.1.diuerſ.* Et
9 de hoc poſſet aliquatenus apparere, veluti ſi
Superior pendente accuſatione vel inquiſi-
tione contra aliquem beneficiatum manua-
lem cæpta,eum ſpoliaret beneficio.Ita Gon-
zal.*in reg.8.cancell.gloſ.5.* §.*6. num.48.* Dum
enim Superior cæpit accuſationem, vel in-
quiſitionem contra ſubditum ad effectum
ſpoliandi eum beneficio: tunc ipſa ſpoliatio
ſuperueniens non conſiderabitur, vt ius ſim-
plex, & imperium Superioris in ſubditum:
ſed vt pæna illius delicti,de quo ipſe iam cæ-
pit accuſationem,vel inquiſitionem. Sed hu
iuſmodi pæna non poteſt imponi niſi prius
probato delicto per concludentes probatio-
nes,vti dicetur *dub.95.num.9.*& *dub.* præſen-
ti. *numer.* 11. Ergo præſumitur malitia, vel
odium in ſpoliatore in tali caſu.
Quod vero *in d.dub.95.* & mox dicam non
eſſe ſcilicet imponendam aliquam pænam
maximè priuationis niſi prius probato de-
10 licto per concludentes probationes, limita
nunc vt minor, ſiuè leuior cauſa, vel culpa
ſufficiens ſit ad inducendam pænam hanc
priuationis beneficij manualis, quàm bene
ficij perpetui,de quo ibi verba faciemus. Et
ratio eſt quia priuatio beneficij manualis
non cenſetur grauis pæna,quod vel ex eo ma
ximè patet quia Prior de iure communi in-
ſtituit,& deſtituit Monachos, neq; tamen de
grauibus cognoſcit,neq; dum deſtituit iudi-
cialiter procedit. *cap. qualiter & quando 2. in*
fin.de accuſ. Ita Rota *deciſ.20. num.4. par.1.in*
recent.
Sed eidemmet aſſertioni obijcies poſſe ius
induci conſuetudine vt beneficia manualia
non amoueantur, cum conſuetudo habeat
vim legis vt per ſe notum eſt.
11 Reſpondeo cum diſtinctione nam aut ſu-
mus in conſuetudine vel præſcriptione intro
ducta à tempore quo qui ius amouendi ha-
bere

Digitized by Google

bere prætendit prohibitus eſt, & tunc currit, & valet obiectio: Aut ſumus in caſu in quo ille qui ius amouendi habere prętendit, nunquam fuit prohibitus, & tunc cum ſit in eius facultate, licèt nunquam ea vſus fuerit, nec vnquam amouerit, etiamſi id per mille annos, nunquam tamen amittit talem libertatem, nec conſuetudo introducitur, quia in
12 actibus meræ facultatis, & voluntatis nõ inducitur conſuetudo prout in ſpecie tradunt Panorm. *in cap. ad noſtram num.* 11. *& ibi* Dec. *num.* 6. *verſ. vlt. Abbas concludit. de confirm. vtil. vel inutil.* Rebuff. *de pacific. poſſeſ. num.* 335. latè Gonzal. *in reg.* 8. *cancell. gloſ.* 5. §. 6. *num.* 36. & Rota *d. deciſ.* 778. *in fin. p.* 1. *diuerſ. & deciſ.* 162. *num.* 20. *coram Greg. XV.* vbi latè Additio *num.* 16.

13 Ex his omnibus ſic latè probatis infertur primo Generales, Prouinciales, & omnes Prælatos Regulares, qui ad tales Prælaturas per viam electionis aſſumuntur vt ſunt Priores conuentuales Ordinis Prædicatorum nõ poſſe mutari, vel ſpoliari eiſdem nec Prælaturis ſine iuſta, & rationabili cauſa exiſtente. Et non quacumq; ſed v. g. ſi pro neceſſitate maioris officij de conſilio fratrum fuerint transferendi, *d. c. monachi in fin.*

Nec item ex quocumq; delicto, ſed verbi gratia ex incontinentia *cap. ſi quis Abbas.* 18. *q.* 2. *d. c. monachi.* vel ex dilapidatione bonorum monaſterij aut tale aliquid egerint pro quo amouendi meritò videantur *d. cap. monachi. in fin.* vt eſt v. g. apud fratres Minores Capuccinos dilapidatio Sanctiſſimæ Paupertatis in qua eſt omne theſaurum, & omne bonum illius præclariſſimi Ordinis *cap. exijt ſeminare. de verb. ſignif. in* 6. *clem. exiui. eod. tit.*

Nota ea verba *aut tale aliquid egerint pro quo amouendi meritò videantur.* Non enim de prædictis aut ſimilibus defectibus debet cõſtare taliter & qualiter; ſed conſtare debet in tanto exceſſu, vt per illos dicti Prælati ſecundum diſpoſitionem iuris communis fuerint digni priuatione vt eleganter ſuſtinet in terminis Rota *deciſ.* 234. *num.* 8. *p.* 1. *in recent.* Et amplius conſtare debet per concludentes probationes *d. dub.* 95. *num.* 9. Vnde v. g. ad probandam dilapidationem bonorum monaſterij concludens probatio non reſultaret ex eo quòd monaſterium fortè aliquo ęre alieno ſit implicatum, quia poteſt eſſe, quod illud æs alienum fuerit contractum ex iuſta cauſa Imol. *in c. venerabili num.* 23. *de offic. deleg.* Rota *vbi ſupra num.* 11. *in recent.*

14 Secundò infertur Prouinciales Rectores &c. Illuſtriſſimæ Societatis Ieſu, qui inſtituuntur à ſuo Præpoſito Generali, & item Priores, ſeu Guardianos aliarum Religionũ qui prouidentur à ſuis Generalibus, ſeu Diffinitorijs poſſe mutari, vel ſpoliari ab eiſdẽ ſuis Prouiſoribus, ſeu Inſtitutoribus etiam ſine cauſa quomodocumq; & quandocumque id eis placuerit. Hi enim omnes cenſentur beneficia manualia Gonzal. *gloſ.* 8. *num.* 50. *&* 51. & ideò ad nutum Superioris amouibilia. idem Gonzal. *gloſ.* 5. §. 6. *num.* 46. *& ſeqq.*

Sed dices ſi de iure communi poſſunt Superiores amouere Prælatos, ac officiales manuales: Ergo fruſtra id explicarunt conſtitutiones d. Societatis Ieſu. Et item fruſtra quò ad hanc partem fuerunt in forma ſpeciali confirmatæ tales conſtitutiones à Gregorio XIV. in bulla *Eccleſia catholica, anno* 1591. *die* 28. *Iunij.* Et ſi hæc conſtitutio non eſt fruſtratoria. Ergo iure communi non licet talis facultas.

Ad hanc communem obiectionem, extat quoque communis reſponſio infra *dub.* 55. *num.* 8.

15 At huic eidem aſſertioni obijcies Regularia beneficia non ſolum cenſeri perpetua, quando ſunt electiua; ſed etiam quãdo ſunt curata Garc. *de benef. par.* 1. *cap.* 2. *numer.* 66. Gonzal. *vbi ſupra num.* 60. quem nouiſſimè ſequutus eſt Bekram. *in annot. ad deciſ.* 109. *Greg. XV. num.* 12. Sed Prioratus vel alius qui non habet alium ſuper ſe in eodem monaſterio ſemper habet annexam curam animarũ fratrum ſibi ſubditorum. Ergo, talis Prioratus licèt non ſit electiuus, cenſetur tamen perpetuus, & per conſequens non eſt amouibilis ad nutum Superioris. Reſpondeo cum diſtinctione quam de mente Panorm. tradit Fuſcus *de viſit. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 18. *&* 19. Nam aut loquimur de Eccleſijs parochialibus, quæ vel nullo, vel non pleno iure ſubduntur Regularibus, ad quas ipſi promouentur tanquam quilibet clericus ſecularis *cap. ſi monachus cap. ſi clericatus cap. monachi vagantes & per alios textus* 16. *q.* 1. Azor. *par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 2. *q.* 8. & habetur in gloſ. *in d. cap. monachi. verb. parochiales. de ſtat. monach.* & tunc currit, & valet obiectio; quia tunc deſinunt eſſe monachi monaſterij, nec vllam 2
amplius habent communionem cum eo *cap. ne pro cuiuslibet* 16. *q.* 1. Panorm. *in d. cap. monachi. num.* 3. vnde iure optimo non poſſunt amoueri ſine conſilio Epiſcoporum, qui eis talem curam animarum concedunt Innoc. *in d. cap. monachi.* ſecluſis Religioſorum priuile-

Digitized by Google

uilegijs. Aut loquimur de Eccleſijs conuentualibus, quę ſubduntur Regularibus, vt eſt in caſu noſtro, & tunc non valet obiectio, quia earum Eccleſiarum Prælati per hoc non deſinunt eſſe obedientiarij Superiorum ſuorum, ſi ab ipſis per prouiſionem inſtituantur, vt dictum eſt *ſupra* Innoc. Hoſtien. Panormit. quos allegat, & ſequitur Henrich, Boich. *in d. cap. monachi num.* 10. vbi adducit varia iura: & hinc d. Gonzal. *gloſ.* 8. *num.* 50. *&* 51. inquit Prioratus Religionum Sancti Auguſtini, & huiuſmodi non cenſeri perpetuos & Clarius Panorm. *in clem. & ſi principalis num. 6. de reſcript.* & Azor. *par. 2. lib. 3. cap. 26. q. 15.*

DVBIVM L.

An Prælati Regulares teneantur profeſsionem fidei emittere?

SVMMARIVM.

1 *Prouiſi de beneficijs tenentur profeſſionem fidei emittere intra duos menſes.*
2 *Quod extenditur etiam ad Regulares:*
3 *An dicta profeſſio fidei poſſit fieri per Procuratorem?*
Super regulis generalibus non eſt laborãdum, quando adſunt deciſiones in terminis.
Expedire conſulentes per regulas generales eſt officium Procuratorum, & Doctorum poſitiuorum.
Regulæ generales ſunt regulæ cantalicij.
Concludunt ſolùm hominibus rudis ingenij.
4 *An ſit multiplicanda ad multiplicationem beneficiorum?*
5 *An Epiſcopo non impedito poſſit fieri coram eius Vicario?*
6 *An qui non emiſit eam intra duos menſes, teneatur amplius ad eam?*
7 *An teneat conſuetudo, vt non emittatur dicta profeſſio fidei?*

1 IN Conc. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *de reform.* ſic decretum eſt. *Prouiſi etiam de beneficijs quibuſcumque curam animarum habentibus teneantur à die adeptæ poſſeſſionis ad minus intra duos menſes in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito, coram Generali eius Vicario, ſeu Officiali Orthodoxæ fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent.*

2 Circa quæ verba primò dubitari poteſt: an extendantur ad Regulares, cum videantur ſolũ loqui de clericis ſæcularibus? Reſp. affirmatiuè: Et ita tenent Nauar. *lib. 2. conſ. 10. de iur. iur. in 2. edit.* Rodriquez *tom. 2. q. 72. art. 1.* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. capit. 5. num. 3.* Emanuel. *ſũ verb. fides in fin.* & Sayr. *deciſ. 12. tit. de ſum. trin. & fid. cathol.* per bullam Pij IV. quæ incipit *Iniunctum nobis* æditam *anno* 1564. *die* 13. *Nouembris* qua mandauit idem decretum Conc. Trident. etiam ſeruari per quoſcumque quibus de monaſterijs, conuentibus, domibus, & alijs quibuſcumque locis Regularium quorum cumque Ordinum, & militiarum quocumque nomine, vel titulo prouidebitur.

3 Secũdò dubitari poteſt an fieri poſsit per Procuratorem? Affirmant Nauar. *lib. 2. conſ. 11. num. 2. tit. de iur. iur. in 2. edit.* Ledeſm. *in ſum. par. 2. tract. 1. cap. 4. poſt. 10. concl. diffic. 6.* Azor. *par. 2. lib. 7. capit. 2. quæſt. 6.* Sanch. *vbi ſup. num. 7.* At meritò negant Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 166. num. 22.* Garcia *de beneſ. par. 3. cap. 3.* cum Rota *in vna carthaginen. 19. Februarij* 1581. *coram Plato. & in eadem coram eodem 1. Iulij, & 22. Nouembris eodem anno*, & Sacra Congregatione ſicuti etiam aduertit Sanch. quia certum eſt huiuſmodi iuramentum præſtandum eſſe corporaliter, vt tradunt DD. *in cap. ego N. de iur. iur. vbi* Panorm. *num. 6.* Quæ autem contra obijci poſſunt plenè ſoluta ſunt *dub. 26. num. 9. & ſeqq. vſque ad fin.*

Nec me latet Barboſam *de offic. Epiſc. p. 3. alleg. 60. num.* 20. parui pendentem authoritatem Sacrę Congregationis, ſacræque Rotę, dicere opinionem priorem de rigore iuris eſſe recipiendam, quia regulariter quicumque poteſt aliquid facere per ſemetipſum, poteſt illud facere per procuratorem, niſi lex, vel canon. aliter conſtituat *l. 1. ff. de procurator cap. qui per alium, & cap. poteſt quis de reg. iur. in 6.*

At re vera miror hunc Doctorem, quem eius ſcripta accuratiſsimum, ac modeſtiſsimum indicunt, nunc eò hallucinatum fuiſſe vt quaſi immemor reuerentiæ, & authoritatis, quæ Sacro Senatui Rotæ Romanę vbique terrarum defertur per dicta in præfatione *num. 7.* Immò modeſtiæ propriæ auſus ſit opinionem eiuſdem Rotę refellere per regulam generalem, quippe qui ignoraret ſuper regulis generalibus nõ eſſe laborandũ, quan- 4

do

do adſunt deciſiones in terminis. Rota *deciſ. 456. num. 3. coram Greg. XV.* & expedire conſultãtes per regulas generales eſſe officium Procuratorum, & eorum Doctorum quos vulgus poſitiuos appellat Felin. *in cap. cum ordinem ante num. 4. de reſcript.* approbatus à Gonzal. *ſuper reg. 8. cancell. §. 4. prohemiali num. 42.* Et denique regulas generales eſſe regulas Cantalicij, vt vulgò dici ſolet, ac pertinere non ad perſpicatiſsimum illud Excellentiſsimi Barboſæ ingenium; ſed ad pauperes Doctores illos, iuxta quas non eſt reſpondendum de iure, eum concludant ſolùm hominibus tardi, ac rudis ingenij, ſed per ſpeciales deciſiones, vt dicit Felin. *in cap. 1. col. 6. poſt med. num. 6. in fin. de præſcript.* Aret. *conſ. 106. col. 4. poſt med. verſ. venio ad tertium nu. 6. in fin.* & Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 462. num. 17.*

4 Tertiò dubitari poteſt an qui ſemel emiſit profeſsionem in adeptione alicuius ex ſupradictis dignitatibus obſtringatur denuò eam emittere in aquiſitione alterius? Reſp. affirmatiuè cum Garcia *num. 18* propter generalitatem verborum Concilij, & ita cenſuit Sacra Congregatio teſte eodem Doctore.

5 Quartò, dubitari poteſt an poſsit fieri profeſsio fidei coram Vicario, Epiſcopo nõ impedito? Reſp. cum Garc. *num. 23.* affirmatiuè, quia verba illius textus ſolùm ponuntur ad monitionem, & denotandum conuenientius eſſe eam facere coram ipſo Epiſcopo, ceſſante impedimento. Et ratio eſſe poteſt quia Vicarius, & Epiſcopus conſtituunt vnum, & idem tribunal, & ideò cauſa commiſſa decidenda Epiſcopo poteſt decidi per Vicarium. Veral. *deciſ. 130. par. 3.*

6 Quintò, dubitari poteſt. An qui intra duos menſes à die adeptæ poſseſsionis profeſsionem non emiſit, deuinciatur poſtea ad eam? Reſpond. affirmatiuè, nam licèt vbi tempus præfinitur ad finiendam obligationem, eo elapſo illa extinguatur, *c. ſpiſ. ſicut de ſponſ.* vbi tamen præfinitur ad dilatandam, vel differendam executionem non terminatur per lapſum temporis; immò vegetior efficitur *l. celſus ff. de recept. arbitr. cap. cum dilecti verſ. prætereà de dol, & contum.* vbi Panor. *num. 22.*

7 Sextò dubitari poteſt an ex cõſentor prædicti Prelati memoratam profeſsionem non facientes in Religionibus in quibus conſuetudo non viget? Reſpond. affirmatiuè cum Sorb. *in compend. tit. profeſsio fidei* referens ſic cenſuiſſe Sacram Congregationem, & reſpondiſſe doctiſsimos viros de hac re conſultos. Hanc ſententiam ſequitur Sanch. quidquid dicat Ledeſm. & ita obſeruatur in praxi, quia vel ſupra relatum decretum in dictis Religionibus non eſt receptum, vel contrario vſu eſt aboletum.

DVBIVM LI.

An Prælati Regulares exempti iuriſdictionem epiſcopalem, vel quaſi epiſcopalem habentes poſsint in ſibi ſubditos, ſi non ſint prohiti, quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos?

S V M M A R I V M.

1 *Quidam Prælati habent iuriſdictionem epiſcopalem in propria diœceſi.*
2 *Alij verò in loco exempto ſolùm, qui licèt non ſit de diœceſi, eſt tamen in diœceſi alterius.*
3 *Quomodo locus exemptus dicatur conſtituere territorium per ſe?*
4 *Quidquid poteſt Epiſcopus in ſua diœceſi, poteſt & omnimodam iuriſdictionem epiſcopalem habens in propria, præter ea quæ ſunt Ordinis.*
5 *Et hi poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus.*
6 *Quando Prælati exempti iuriſdictionẽ epiſcopalem habentes poſsint in ſibi ſubditos, quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos?*
7 *Et quando non?*
8 *Et hi exempti non poſſunt diſpenſare ſicut Epiſcopi ex vi Conc. Trid. ſeſſ. 24. capit. 6. de reform.*
9 *Nec item valent agere cauſas matrimoniales & criminales.*
Dictio tantùm eſt excluſiua aliorum.
10 *Quare loca exempta non poſsint conſtituere diœceſim per ſe?*
11 *Exempti ſecluſo priuilegio exemptionis, ſubijciuntur Epiſcopo.*
Epiſcopatus eſt vnum corpus, cuius caput eſt Epiſcopus.
12 *Quæ expreſſè non adimuntur Epiſcopo per* pri-

Digitized by Google

priuilegium exemptionis, cenſentur illi reſeruata.

13 *Quomodo hodie omnes ferè Religioſi eximantur plenariè à iuriſdictione Epiſcoporum?*

14 *Prælati Regulares iuriſdictionem epiſcopalem habentes non poſſunt quidquid poteſt Papa, etiam ſi non prohibeantur.*

15 *Nec item Epiſcopus aduerſus Rodriq.*

16 *An Religioſus exemptus poſſit ſe ſubijcere Epiſcopo de licentia ſuorum Superiorum?*

1 IN duplici differentia ſe habent Prælati iuriſdictione quaſi epiſcopali gaudentes: nam nonnulli tam habent in territorio ſeparato, qd dicitur eſſe nullius diæceſis; ita vt nec in diæceſi, nec de diæceſi alterius ſit; ſed eſt propria diæceſis per ſe, reſpectu cuius ipſi quoque diæceſani vocantur Card. *in clem.* 1. §. *volumus q.* 4. *num.* 2. Imol. *num.* 38. & Panormit. *num.* 15. *de for. compet.* Sanch. *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 29. *num.* 16. *verſ. ad* 1. *confirmationem, & lib.* 8. *diſp.* 2. *num.* 12. & Moneta *de commutat. vltim. volunt. cap.* 5. *num.* 443. *& ſeqq. vſque ad* 455. & Rota *deciſ.* 324. *num.* 1. *par.* 1. *in recent.*

2 Alij verò territorium ſegregatum non habent; ſed ſunt in diæceſi alterius, vt exempti; licèt enim loca exempta non ſint de diæceſi; ſunt tamen in diæceſi, vt patet ex *capit.* 2. *de conſt. in* 6. *cap. cum epiſcopus, & ibi* Franc. *in* 2. *not.* & Gemin. *num.* 3. *de offic. iud. ord. eod. lib.* Puteus *deciſ.* 83. *lib.* 3. & firmauit Rota *deciſ.* 207. *p.* 2. *diuerſ.* & plurimis relatis *deciſ.* 324. *num.* 3. *par.* 1. *in recent. & deciſ.* 346. *num.* 8. *coram Coccino.* Idque ratione comprobatur, quia ſi loca non eſſent in diæceſi, fruſtrà impetraretur priuilegium exemptionis: tale autẽ priuilegium ſolùm eximit à ſubiectione, non verò à ſituatione, & denominatione Vital. *in clem.* 2. *num.* 44. *de priuileg.* Franch. *vbi ſup. verſ. ſed aduerte,* & Rota *d. deciſ.* 324. *num.* 4. & aliæ deciſiones, quas refert, & ſequitur Gonzal. *ſup. reg.* 8. *cancell. gloſ.* 43. *num.* 187. *& ſeqq.*

3 Neque obſtant Doctores quos cumulat Roland. *conſ.* 13. *num.* 44. *& ſeqq. lib.* 3. dixiſſe locum exemptum conſtituere territorium per ſe: nam reſpõdeo illos loqui impropriè, & quò ad certos effectus, & per modũ equiparationis: pulchrè Felin. *in cap. graue num.* 2. *in fin. de offic. iud. ord.* Gonzal. *vbi ſup. num.* 191. & ſic dictum in Rota d. *deciſ.* 207. *num.* 4. *par.* 2. *diuerſ. & in vna Saluiatin. iuriſdictionis* 14. *Decembris* 1579. *coram Card. Seraphino.*

4 Hac diſtinctione præhabita dico primò illis Prælatis habentibus omnimodam iuriſdictionem Epiſcopalem in aliqua diæceſi per ſe, vt dictum eſt, ſi nõ ſint prohibiti, competere ea omnia, quæ poſſunt cõpetere Epiſcopo in ſua diæceſi, præter ea, quæ ſunt ordinis gloſ. *in cap. ordinarij, vbi* Domin. *de of-*
5 *fic. ordin. in* 6. Sayr. inferiùs citandus Moneta *d. num.* 455. Rota *deciſ.* 1386. *coram Card. Seraphin. & deciſ.* 1052. *coram eodem* vbi pro hac concluſione affertur Sacræ Congregationis authoritas. Et tandem ſuper §. *ad hæc capit.* 20. *ſeſſ.* 24. *de reform. Conc. Trid.* vbi decernitur, vt cauſæ matrimoniales, & criminales relinquatur Epiſcopis tantùm. Eadem Sacra Congregatio cenſuit ſæpè ſæpius ac reſoluit hoc decretũ non ſe extendere ad Prælatos inferiores, qui nullius diæceſos ſunt. Item ſuper illam clauſulam *ibid. ſeu Archidiaconum. Hoc procedit in Archidiaconis, & Diaconis, qui ſunt in diæceſi Epiſcoporum, non autem in illis qui nullius diæceſeos ſunt.* Et ſic voluit Sacra Congregatio.

6 Dico ſecundò Prelatos exemptos habentes iuriſdictionem epiſcopalem, vel quaſi, ſi non ſunt prohibiti, poſſe in ſibi ſubditos, quę Epiſcopi in ſuos, vbi in conceſſione apparet ſub nomine Epiſcopi intelligi omnes iuriſdictionem epiſcopalem, quomodocumque habentes, & in hoc ſenſu accipiendi ſunt. Innoc. in *capit.* 2. *de tranſac. gloſ. in clemen.* 1. §. *volumus in verb. diæceſanis de foro compet. & in clemen.* 1. *verb. proprij de relt. Eccleſ. non alien.* Panormit. *in capit. at ſi clerici.* §. *de adulterijs. numer.* 13. *in fin. de iud.* vbi quoque Felin. *numer.* 11. & Decian. *numer.* 137. item Panormit. *in capit. de monialibus in fin. de ſenten. excommun.* vbi loquitur de Generali Fratrum Minorum, & idem Felin. & alij *in capit. auditis de præſcript.* Nauar. *capit.* 12. *numer.* 75. *& lib.* 1. *conſil.* 36. *numer.* 1. *de temper. ordin. in ſecunda edit.* Sanchez. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 3. *num.* 9.

7 At vbi ex conceſſione notum eſt ſub nomine Epiſcoporum non comprehendi omnes iuriſdictionem epiſcopalem qualitercumque habentes; ſed tantumodo eam poſſidentes in aliqua diæceſi; tunc manifeſtum eſt appellatione Epiſcopi non contineri præ-
8 dictos exemptos. Exemplum ſit in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. *de reformat.* vbi conceditur Epiſcopis ampla facultas diſpenſandi quoſcumque ſibi ſubditos in diæ-

ceſi

ceſi ſua &c. ex quo loco non obſcurè colligitur eam conceſsionem non extendi ad omnes iuriſdictione epiſcopali quomodocumque perfruentes; ſed ad eos dumtaxat, qui in aliqua diœceſi pleno iure exercent: & hoc propter ea Concilij verba quoſcumque ſibi ſubditos in diœceſi ſua, vt benè inter alios annotarunt Sayr. in clau.reg.lib.6. capit. 11. numer. 83. Auil. de cenſur.par.7. diſput. 10. dub. 6. & Sanchez. in præcep.decalog.lib.2. capit. 11. numer. 9. præſertim verò lib.4.capit.38. num. 19. Victorel. in addit.ad Tolet. capit. 89. numer. 5. in fin. Duard. in bull. can. Domini lib. 3. §. 2. quæſt. 8. num. 55. Moneta vbi ſupra nume. 455. & tandem magiſter Sacri Palatij in indice librorum expurgandorum in expurgatione numer. 6. pag. 461. Emanuelis ed. his verbis. Prælati exempti habentes iuriſdictionem quaſi epiſcopalem in ſuos non poſſunt in eos quidquid poſſunt Epiſcopi in ſibi ſubditos, niſi ex ſpeciali indulto Sedis Apoſtolicæ. Et Sacra Congregatio ſic cenſuit. In hoc decreto non comprahenduntur inferiores habentes iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem; ſed tantùm Epiſcopi priuatiuè.

9 Item exemplum ſit d. §. ad hæc, vbi ſermo habetur de cauſis remittendis Epiſcopis tantum, vt dictum eſt in priori concluſione ex quo loco liquidò conſtat per eam dictionem tantùm, quæ eſt excluſiua aliorum præter nominatos Rota deciſ. 9. num. 2. verſ. præterea de cauſ. poſſ. & prop. in nou. Caſſad. deciſ. 6. numi. 12. eodem tit. & eadem Rota. deciſ. 348. num. 2. coram Coccino excludi omnes iuriſdictionem epiſcopalem quomodocumque habentes aliter, quàm in diœceſi, quod tum notum ſit ex ſecunda declaratione Illuſtriſsimorum ſupra relata, tum etiam ex ſequenti ſuper idem § ad hæc nempè. Quòd Decani, & cæteri hic nominati non poſsint cognoſcere cauſas matrimoniales, hoc procedit, etiam ſi eſſent exempti. Et denique Rota in vna conſtantien. iuriſdictionis Veneris 29. Nouembris 1617. coram R. P. Domino Ottombergo & deciſ. 346. numer. 8. coram Coccino. reſoluit, in d. §. ad hæc. ſub nomine Epiſcopi non comprahendi Abbates exemptos iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes.

10 Harum autem declarationum, & deciſionum ea potiſsimum ratio videtur fuiſſe, quia eo ipſo, quòd huiuſmodi loca ſunt in diœceſi, vt probatum eſt, non poſſunt conſtituere territorium ſeparatum per ſe: hoc enim idem eſſet, ac ſi eſſent extra diœceſim, quod ſibi inuicem repugnat, & contradictionem implicat: vnde per conſequens non ſolùm ſecluſo priuilegio exemptionis,

11 exempti ſubiecti eſſent Epiſcopo de iure communi capit. monaſteria 18. quæſt. 2. capit. qui verè. 16. quæſt. 1. capit. omnes baſilicæ 16. quæſt. 7. capit. 1. de offic. ordin. capit. cum contingat. & ibi omnes Doctores de for. compet. capit. cum perſonæ de priuil. in 6. Firm. de epiſcop. lib. 4. par. 2. quæſt. 35. numer. 80. Decian. in capit. tua nobis 4. notab. numer. 4. de confirmat. vtil. vel inutil. Mareſcot. lib. 2. var. reſol. capit. 34. num. 125. & Rota deciſ. 15. numer. 2. par. 1. in recentior. Sayr. de cenſur. lib. 7. capit. 7. num. 23. & Gratian. diſcept. forenſ. capit. 270. num. 29. ſed etiam eodem met priuilegio non obſtante ſubijciuntur in aliquibus ipſi Epiſcopo, vt inquit Hoſtien. in capit. cum contingat. numer. 1. de for. compet. & in capit. quanto num. 13. & in cap. quoniam. de offic. ordin. cum Epiſcopatus ſit vnum corpus, cuius caput eſt Epiſcopus: Si ponantur ibi duo Epiſcopi, fiet vnum corpus duo capita habens, quod eſt moſtruoſum, ſiuè prodigioſum quod natura abhorret, & ius reſpuit capit. in apibus 7. quæſt. 1.

12 Sed his omnibus obijcies hæc omnia procedere in illis exemptis, qui non plenè eximuntur, quia omnia quę per priuilegium exemptionis Epiſcopo non adimuntur, cenſentur illi reſeruata, ac manent ſub eius iuriſdictione. Anchar. in capit. poſtulaſti. numer. 45. ante med. verſ. quod probo. de for. compet. & in capit. 2. num. 10. ante med. verſ. quod probo. vbi etiam Franch. numer. 10. verſ. quando Prælatus de conſt. in 6. At hodie omnes ferè Regulares, ita plenariè eximuntur à iuriſdictionali, & diœceſana lege Epiſcopi, vt excludatur omnis illius iuriſdictio, mediata, immediata, principalis, vel acceſſoria in quauis cauſa ciuili, criminali, vel ſpirituali, vt videre licet in compend. tit. exemptio. & tradunt Panormit. in d. capit. cum contingat. num. 11. allegans Rotam Nauar. in cap. non dicatis 12. quæſt. 1. num. 63. & plenè, ac eruditè Henriquez lib. 7. capit. 24 25. & 26. & præſertim capit. 25. §. 5. Rota deciſ. 324. num. 12. par. 1. in recent. alias deciſiones cumulans, & præcitatum §. ad hæc Concilij Tridentini intelligendum eſt de ſecularibus; non autem de Regularibus, prout voluit Sacra Congregatio. Ergo &c.

13 Reſpondeo hæc ita accipienda eſſe, vt ſe explicant Panormit. ibidem numer. 18. Rota d. numer. 12. Henriquez d. cap. 25. §. 2. & confirmat Couar. in capit. alma mater par. 1. §. 12. num. 3. ad fin. de ſentent. excommun. in 6. & clarius Oldrad. conſil. 172. nu. 13. vt eximantur quaſi ſub Epiſcopo; ita vt Epiſcopus habeat vniuer-

vniuerſalem iuriſdictionem ſaltem habitu, & iſte Prælatus inferior habeat quaſi ſub eo, licèt exercitio excludatur Epiſcopus: vnde tanquam vnicum caput, & principalis Paſtor coletur in ſua diœceſi. Atq; adeò iuriſdictionem etiam actu exercere valebit in multis caſibus vigore Concilij Tridentini qui enumerantur ab Henriquez *d. capit.* 24. §.2.*in gloſ.liter.O.*& aliqui etiam à Mareſcot. *lib.*2.*var.reſol. cap.*35. *numer.* 126.*& ſeqq.*& fuit reſolutum in Rota *deciſ.*709 *par.*4. *num.* 3. *diuerſ.* tradit Gonzal. *vbi ſupra num.* 190. & Duard.*in bull.can. Domini lib.*1. *cap.*1. *q.* 3. *num.* 111.*& ſeq. vſq. ad fin.*

14 Ex dictis infertur non ſatis cautè. loquutum fuiſſe Rodriquez *tom.*1.*q.*17.*art.*6. aſſerentem Prælatos Regulares, ſi non eſſent prohibiti, nedum poſſe in ſibi ſubditos quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos,ſed etiã quidquid poteſt Summus Pontifex in vniuerſa Eccleſia Dei, ea ratione, quia hoc poſſunt Epiſcopi: Ergo & Prælati Regulares eorum iuriſdictionem habentes,cum ſint pares.

Sed dicat mihi tantus Doctor, quomodo 15 id verum eſſe poteſt,ſi dicti Prælati vniuerſaliter non valent quidquid poſſunt Epiſcopi,vt nunc probatum eſt.Præterea illud axioma *quidquid poteſt Papa in vniuerſa Eccleſia Dei poteſt & Epiſcopus in ſuo Epiſcopatu, niſi prohibeatur* non videtur admittendum, atque adeò in rigore eſt falſum,abſolutè loquendo niſi multipliciter limitetur, vt validè probant Suar.*tom.*5.*diſp.*7.*ſect.*4 *num.*5. *& de legib.lib.*6.*c.*14.*numer.*6 Salas.*de legib.diſp.*20. *ſect.*3.*num.*20.& alij.

16 Tandem hic eſſet decidenda illa celebris quæſtio; An ſcilicet Religioſus exemptus poſſit de licentia ſui Superioris cedere priuilegio exemptionis, & ſe ſubijcere Epiſcopo diœceſano,vt ab eo diſpenſetur, ſeu abſoluatur in eo, quo nequit diſpenſari, ſeu abſolui ab eodem met ſuo Prælato: Et an idem iuris ſit de ipſo Prælato exempto. Sed eam breuitatis gratia omitto: Tum quia hęc fusè pertractata ſunt à Sanch. *in præcep.decal. lib.*4.*c.* 39.*num.* 27. *& ſeqq. &* 39. quem nouiſſimè ſequutus eſt Duard. *vbi ſupra lib.*3.§.2.*q.*11. *num.*26. *& ſeqq.* Tum etiam quia videri poſſunt priuilegia,quę Regularibus in hac parte fauent *in annot.Cord.ad compend.tit. abſolutio ordinaria quò ad Fratres fol. mihi* 15. *adit, brix.*

Finis primæ Partis.

PARS SECVNDA

Quę continet canonica impedimenta, & eorumdem abſolutionem, ſeu diſpenſationem, quæ per Prælatos Regulares impertiri poteſt.

CAPVT PRIMVM

De his quæ impediunt libertatem electionis.

DVBIVM LII.

Quæ coactio, ſeu reſtrictio libertatis vitiet electionem?

SVMMARIVM.

1 *Quæ libertas requiratur in electione?*

2 *An electio actiua poſsit reſtringi ad certum genus perſonarum?*

3 *An quoque paſsiua?*

Cuius iuris diſpoſitioni aduerſetur electio indigni?

4 *Quid ſi electores compellerentur ad eligẽdum aliquem certum, & determinatum?*

Etymologia nominis electio.

5 *Quid ſi electores coarctarentur ad tres vel quatuor?*

6 *Quid de electores coacto metu leui, vel graui ad ferendum ſuffragium pro aliquo certo, & determinato?*

1 IN electione requiritur ſumma libertas, ita vt ab ea debeat longè abeſſe omnis coarctatio, & reſtrictio. *c. cum dilectus de conſuet in fin. ibi liberã habeant, &c.* Vnde ſi facultas eligendi ita reſtringatur, vt certum genus perſonarum, immò vna perſona eligi non poſsit, non dicitur libera electio *l. nec ſolum l. immò ff. de option. legata* Bald. *in tract. de ſchiſmat. quem poſuit poſt titulum C. ſi quis aliquem teſtari prohibuerit num. 12. verſic. eſt & tertium, & in l. fin. §. ſed & ſi quis num. 26. C. comm. de legat.* Gonzal. *ſup. reg. 8. cancell. gloſ. 53. num. 25.* & fuit dictum in Rota *deciſ. 65. num. 6. par. 1. in recent.*

2 Hæc concluſio præſertim locum ſibi vendicat in electione actiua pertinente ad totam Congregationem, quia non poteſt reſtringi talis electio ad certum genus perſonarum illius Congregationis, aliàs electio eſt nulla, vt v.g. electio Generalis pertinet de iure communi ad totãm Congregationem, ſi verò reſtringeretur v.g. ad eos ſolũ qui oriundi eſſent ex ciuitate Mutinenſi, vel ex prouincia Bononienſi profectò nõ valeret talis electio. Ratio eſt, quia, cum capitulum ſeu congregatio habeatur pro vnica perſona vt probaui *dub. 3. nu. 1.* hoc eſſet vnam, & eamdem perſonam in partes ſcindere, quod fieri non poteſt, vt benè poſt Lap. *in clem. plures num. 4. in fin.* Card. *in §. quibus nu. 3. in tertia quæſt. de iur. patr.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. par. 2. quæſt. 3. art. 6. in fin.* declarat Rota in *Valleſoletana præheminẽtiarum 29. Martij 1604. coram Pamphilio.*

3 Quamuis autem vt dixi hoc veritatem habeat in electione actiua, quò tamen ad electionẽ paſsiuã ſpectat, ſi electores metu cadẽte in virium conſtantem, ſtatuto, vel approbata cõſuetudine compellãtur ad eligẽdũ ex certo genere perſonarum, valet electio, & ratio eſt quia non adimitur omninò libertas eligendi Panor. *in cap. licet num. 3. de elect. in cap. 2. num. 13. de his quæ vi met. cauſ. fiun. & in cap. cum terra num. 3. de elect.* Dec. *in d. c. licet, num. 46.* Silueſt. *tit. electio 1. q. 23.* Tabien. *eod. tit. 1. num. 23.* Ioan. Calder. *in c. cum in iuncto num. 9. de elect.* Anchar. *in c. cum terra num. 2. eod. tit.* Præpoſit. *in c. cum locum num. 8. de ſponſ.* Biax. *in direct. electionis par. 3. cap. 6.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num.*

num. 106. Tuſc. *lit. E. concl.* 62. Alter. *de cenſ. tom. 2. de ſuſp. diſput.* 13. *cap.* 5. §. *poſt pœnam impoſitam.* Nauar. *lib.* 1. *conſ.* 7. *de conſt. in* 2. *edit.* qui benè ſubiungit *num.* 2. poſſe profectò eligi alium extra dictum genus perſonarum, vbi intra illud non reperiretur dignus, quia nunquam eligẽdus eſt indignus. D Thom. 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. & hoc certiſsimũ eſt tum per *l. honor.* §. *gerendorum ff. de mun. & honor.* Bal. *conſ.* 318. *in princ. lib.* 3. Tuſch. *lit. E. concl.* 73. *num.* 4. Tum etiam quia eligere indignum eſt contra ius diuinum, naturale, & Pontificium teſte Salon. 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. *controu.* 3. *poſt ſecundam concluſionem.*

4 Si verò electores compellerẽtur ſtatuto, vel conſuetudine eligere aliquem certum, & determinatum; ita vt pœnes capitulũ nõ reſideret poteſtas eligendi: ſed penderet ex voluntate tertij; talis electio eſt ipſo iure nulla, & illud ſtatutum eſt quoque nullum. nec valet talis conſuetudo *capit. cum terra de elect.* Panorm. *in c. ex ore ſedentis num.* 3. *de his quæ fi. à ma. par. cap.* Anchar. *in c. ſacroſancta num.* 2. *de elect.* Ioan. Cald. *in d. cap. cum in iure num.* 9. *de elect.* Pariſ. *de reſignat. benef. lib.* 13. *q.* 2. *num.* 15. Et idem iuris eſt ſi metu cadente in virum conſtantem ad idem compellerentur electores per *cap. vbi periculum* §. *cæterum de elect. in* 6. *gloſ.* 4. *in cap. bonæ verb. inturbant de elect.* Panorm. *in cap. quiſquis num.* 5. *de elect.* Alex. *conſ.* 98. *col.* 3. *num.* 5. Rebuf. *tom.* 2. *conſtit. gallicarum tit. de reſciſſ. contract. artic. vnico gloſ* 22. *num.* 6. Gutierez. *conſ.* 16. *nu.* 11. prout refert Bertachin. *in ſuo repert. verb. electio qualiter verſic.* 35. Nauar. *lib.* 1. *conſil.* 5. *num.* 2. *tit. de elect.* Suar. *tom.* 5. *diſp.* 3. *ſect.* 3. *num.* 14. Sanch. *de matrim. lib.* 4. *diſp.* 1. *num.* 18. & Alter. *de cenſ. vbi ſupra* Rota *in d. Valleroletana præheminentiarum* 29. *Martij* 1604. *coram Pamphilio.* Ratio huius dicti eſt quia adimuntur ſubſtantialia electionis: non eſt enim electio, vbi adimitur libertas eligendi: quia eligere eſt vnum ex pluribus capere, vt ipſum vocabulum ſonat.

5 Hoc ipſum dictum ampliant Rodriq. *tom.* 2. *quæſt.* 72. *art.* 11. & Manual prælat. *tom.* 2. *quæſt.* 23. *concluſ.* 3. vt non ſolùm procedat ſi coarctatio fiat ad vnum determinatum, vel ad duos ob verba tex. *capit. cum terra de elect.* ibi *duas perſonas*, ſed etiam eſſe ipſo iure nullam electionẽ, ſi coarctatio fiat ad tres, vel quatuor certas, & determinatas: Et inſuper aiunt ſi electores eligant alium extra dictos tres, vel quatuor certos, & determinatos, electionem valere: quod ſanè veriſsimum eſt, dummodò memorata coarctatio non proueniat ex voluntate eligentium, vel ex accidenti: tunc enim poteſt etiam electio reſtringi ad duos, vt v. g. ſi electio deberet fieri de certo gremio perſonarum ex vi alicuius ſtatuti, ſeu approbatæ conſuetudinis vel ex priuilegio *d. cap. cum dilectus de conſuet. & cap. abbate de verb. ſignif.* & non eſſent ibi niſi duo idonei: tunc profectò compellerentur electores ad vnum ex illis duobus eligendum: Ità Franch. *in cap. conſtitutis num.* 2. *vbi quoq; communiter DD. teſte Præpoſit. ibid. num.* 11. & Alex. *de Neuo num.* 19. *de appell.* Et ita intelligendum cenſeo Sanch. *de matrim. lib.* 4. *diſp.* 12. *num.* 20. *verſ. non obſtant.* aliàs minimè placet ibi dictum. Pro hac doctrina vide *dub.* 13. *num.* 3. *& ſeqq.*

6 Dixi *num.* 3. *ſi metu cadente in virum conſtantem electores compellerentur ad certum aliquem; & determinatum eligendum talem electionem eſſe nullam, &c.* Nam ſecus dicendum eſſet, ſi metus eſſet leuis non cadens in virum conſtantem, vt ex *dub.* 54. latè conſtabit. Immò addo ſi quis tantummodò ſingularis elector, vel aliqui pauci electores metu cadente in virum conſtantem cogerentur ferre ſuffragium in aliquem, non eſſe ipſo iure nullam electionem: ſed in hoc caſu concludendum eſt proportionabiliter quod de non vocatis vocandis concluſum eſt *dub.* 10.

DVBIVM LIII.

An abuſus poteſtatis ſæcularis vitiet electionem?

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit eligere per abuſum poteſtatis ſæcularis?*
2 *Electio celebrata per ſæcularis poteſtatis abuſum eſt ipſo iure nulla. Limita vt num.* 6.
3 *Quibus pœnis afficiatur conſentiens huiuſmodi electioni?*
4 *Quid importet verbum præſumpſerint?*
5 *Dignitas quæ propriè dicatur.*
6 *Poteſt induci conſuetudine vt requiratur conſenſus Principis in electione futura Prælati de honeſtate num.* 8.
7 *Ad petitionem Principis eſt irritanda electio Prælati qui ſit ei ſuſpectus.*

1 Eligere per abuſum poteſta-
tis ſæcularis importat electio
nem celebrari quidem ab ele-
ctoribus Eccleſiaticis, cum
aliquo tamen abuſu Principis
ſæcularis vt v.g. cum clerici eius pręſentiam
tali electioni requirunt, vel eius conſenſum
ſuper certis perſonis eligẽdis, vel vt aliquod
munus in ea exerceat: Ita Innoc. gloſ. Pa-
norm. Ant. à Butr. & Anchar. *in cap. quiſquis
de elect.* Suar. *tom. 5. diſp. 31. ſect. 3. num. 13.*
& Alter. *de cenſ. tom. 2. de ſuſpenſ. diſp. 13. cap.*
2 *5. verſ. pænæ igitur.* In hoc ergo caſu, quan-
do, ſcilicet, electio celebratur per abuſum
poteſtatis ſęcularis ſcienter, & ſpontè dico
eſſe nullam ipſo iure, & electores eſſe priua-
tos ipſo iure eligendi poteſtate per trien-
nium; ita vt non ſit expectanda alia ſenten-
3 tia iudicis. Et qui huiuſmodi electioni de
ſe factæ ſcienter cõſenſerit ipſo iure eſt ine-
ligibilis ad quamlibet dignitatem *d. c. quiſ-
quis* vbi Panormit. & DD. Biax. in director
elect. par. 1. cap. 10. Cuch. *inſt. maior. lib. 4. tit.
de electione num.* 104.

Dixi *ſcienter, & ſpontè* per verba *d. capit.
quiſquis. Quiſquis electioni de ſe factæ per ſæ-
cularis poteſtatis abuſum conſentire præſumpſe-
rint. . . . . . . Et qui electionem huiuſmodi*
4 *præſumpſerint celebrare* quod verbũ *præſum-
pſerint* importat dolum perindè ac ſcienter,
& ſpontè Cardin. *in clem. 1. num. 22. de priuil.*
Nauar. *cap. 27. num. 155. & 156.* Multis alle-
gatis Sanch. *de matrim. lib. 9. diſp. 32. num. 38.
& 40.* & Rota *decis.* 200 *num. 2. par. 2. in re-
cent.* Vnde meritò ſi electores per vim, &
metum cadentem in virum conſtantem ad-
mittant præfatum ſæcularis poteſtatis abu-
ſum non erunt priuati vt ſupra. nec electio
erit irrita, ſi eo metu non obſtante liberè fiat
electio. Et ratio eſt, quia vbi abeſt dolus,
ibi non intelligitur delictum *l. 1. §. dictus ad
leg. Cornel. de ſicar.* & vbi non adeſt delictum,
ibi non infligitur pœna *l. ſancimus C. de pæn.*
Ita Rota *decis 668. nu. 3. coram Card. Seraph.*
Sed hìc ſupponimus longè abeſſe dolum, &
per conſequens delictum. Ergo abeſt quo-
que pœna. Hæc concluſio non ſolùm elici-
tur ex *d. c. quiſquis de elect.* & eam apertè ſu-
ſtinent omnes prææallegati DD. *num. 1.* Sed
etiam tutantur, Henrich: Boich. *in d. capit.
quiſquis* Biax. *in direct. elect. par. 1. c. 10. num.
1.* Sayr. *in clau. reg. lib. 3. cap. 9. num. 34. verſ.
ex dictis ſequitur.*
5 Nota in eligibilem eſſe ad quamlibet di-
gnitatem, qui dictę electioni de ſe factę con
ſenſerit: vnde infertur non eſſe ineligibilem

ad Diſcretatum, & aliud id generis officiũ,
quod non ſit dignitas, vt perſpicuum eſt ex
Panorm. & Alter. *vbi ſup.* Et quamuis alias
officia, & perſonatus dicantur quandoque
etiam dignitates: Attamen illud accipien-
dum eſt in materia fauorabili teſte Tuſch.
lit. P. concl. 321. referente Oldrad. *conſ. 150.
verſ. ſi autem ſumitur largè num. 3.* & Federic.
*de ſen. conſ. 25. num. 21. in fin. in verb. videtur ſal
uo.* Hìc autem cum ſimus in materia pœna-
li, debet hoc nomen *dignitas* ſtrictè, & pro-
priè intelligi, vt probat Panormit. *vbi ſupra.*
Communiter verò, & propriè dicitur habe-
re dignitatem qui iuriſdictione gaudet gloſ.
in c. 1. vbi Archid. *num. 2.* Anchar. *num. 6. de
conſuet. in 6.* Panorm. *in cap. de multa num. 21.
de præben.* & Azor. *par. 2. lib. 3. capit. 13. quæſt.
5. §. cæterum.* Ergo non eſt ineligibilis ad
illud munus, quod non eſt dignitas propriè
ſumpta.
6 Tandem hanc concluſionem ſic explica-
tam limitant primò, vt non procedat ſi id
memoratis laicis competat ex priuilegio:
Ita Innoc. Panormit. Alter. & communiter
omnes.
7 Secunda limitatio eſt poſſe introduci ex
conſuetudine vt non procedatur ad electio-
nem priuſquam electores denuncient Prin-
cipi mortem Prælati, & petant ipſius aſſen-
ſum in electione futuri Prælati, id eſt vt po-
teſtatem comitiorum habendorum faciat
arg. bonum *in cap. lectis. diſt. 63.* vel vt conſen-
tiat electioni iam factæ Innoc. & Panormit.
in cap. quod ſicut de elect. Item Panorm. *in cap.
cum terra de elect. & cap. quod ſuper his de ac-
cuſ. & in cap. 1. num. 9. de elect.* Biax. *in dir. ect.
elect. par. 1. quart. requiſit. num. 2.* Silueſt. *tit. ele
ctio 1. quæſt. vlt.* Item Innoc. *in d. cap. quod ſu-
per his* Roman. *ſing. 296.* Azor. *par. 2. lib. 6.
cap. 14. quæſt. 6. poſt med.* Quod in vſu obſer-
uari etiam interdum fortè pluſquam par eſt
videmus, vt ait Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de
elect: num.* 108.

Hanc limitationem intellige de honeſta-
te: nam vt benè aduertit Panor. *in d. cap. quod
ſicut §. ſuper eo num. 7.* aduerſus Innoc. non vi
detur poſſe induci conſuetudine vt electio
retractetur, quando non fuit petita dicta li-
centia à Principe, quia talis vſus potius eſt
dicendus abuſus, & corruptela, & pro hoc
facere dicit illud *§. ſuper eo in verb. & ſi ſecus
aliquando per vſurpationem.* Benè verum eſt
tunc eſſe retractandam, & annullandam ele
ctionem ad petitionem Principis, quando
ipſe probaret v.g. electum eſſe ſibi ſuſpectũ:
Plurimum enim intereſt Principis, ne eliga-

A a tur

tur aliquis ſibi ſuſpectus, qui poſsit reuelare ſecreta regni ſui Innoc. Panorm. Anan. & Felin. *col.* 4. *in d. cap. ſuper his de ac. uſ.* gloſ. *in cap.* 1. *diſt.* 62. Biax. Silu̇ſt. & Azor. *vbi ſup.* Folle. *in pract. crim. can. part.* 2. *iudic. verſ. aut criminis ſpecificatis num.* 6. Vnde meritò dixi requiri conſenſum Principis de honeſtate; non enim requiritur, vt talis conſenſus habeat præſtare robur; ſed vt ipſe in futurũ non poſsit opponere contra electum, vel electionem, vt dictum eſt. At ſi ſine cauſa legitima diſſentie non debet induci retractatio vllo modo, quando tamen ſ: cluſo ſcandalo fieri poteſt, vt probatum eſt *dub.* 45. *num.* 7.

DVBIVM LIV.

Qui metus dicatur cadere in virum conſtantem ad annullandam electionem?

SVMMARIVM.

1 *Primus requiſitus metus cadentis in virum conſtantem.*
2 *Quæ mala relinquantur iudici ad arbitrandum an ſint grauia?*
3 *Secundus requiſitus metus cadentis in virum conſtantem.*
4 *Ad dijudicandum metum cadentem in virum conſtantem conſideratur perſona, quæ illum patitur.*
5 *Sola reuerentia per ſe non inducit ſufficientem metum niſi iunctis adminiculis.*
6 *Quæ mina cum reuerentia inducant ſufficientem metum.*
7 *Reuerentia cum ſeueritate, vel terribilitate illum inducit.*
8 *Item cum indignatione.*
9 *Item cum pracibus importunis, & ſepiùs repetiis.*
10 *Reſpectu quarum perſonarum detur metus reuerentialis.*
11 *Tertius requiſitus iuſti metus.*
12 *Metus incuſsus conſanguineis electoris cenſetur incuſſus eidem electori.*
13 *Et idem iuris eſt de arctiſſimis amicis.*
Quid ſit amicus?
14 *Metus durat quamdiu durat eius cauſa, & durant impedimenta quibus à reclamando impeditur.*
15 *Quod dicitur de metu, dicitur quoq; de eius ſuſpicione.*
16 *Compromiſſarij reſpui poſſunt, ſi ſuſpicetur metus ab eis.*
17 *Ex præſentia Superioris, ſiuè Iudicis excluditur metus, & eius ſuſpitio.*
Niſi qui incuſſerit metum contrahenti incuteret etiam ipſi Superiori.
18 *Quando excommunicationem incurrant qui grauant electores.*
19 *Valet argumentum à matrimonio vel à profeſsione ad electionem.*

1 AD hoc vt metus dicatur cadẽs in virum conſtantem ad prædictum effectum tria præcipuè requiruntur. Primò vt malum quod timetur ſit graue *l. metum.* 1 *ff: de eo quod met. cauſ. iuncta gloſ. in princ.* nõ quidem reſpectu ad minus malum; ſed in ſe cõſideratum, vt egregiè docuit Sot. 4. *diſt.* 29. *q.* 1. *art.* 2. *verſ. ſecundo per accidens.* Sanch. *de matrim. lib.* 4. *diſp.* 1. *num.* 12.

2 Quale autem malum in præſenti cenſeatur graue, relinquitur arbitrio iudicis io facti contingentia definiendum *l. metus autem cauſa. ff. ex quib. cau. maio* Panorm. *in c. cum vi rum num.* 8. *de regul.* gloſ. *in c. penult. de ijs quæ vi. met. cau. ſi.* Dec. *in c.* 1. *num.* 1. & 8. *de appell.* & *conſ.* 218. *num.* 3. Couar. *in epitom.* 4. *decretal. p.* 2. *c.* 3. §. 4. *nu.* 8. *pluribus relatis* Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *caſ.* 135. *numer.* 3. Gaſpar Ant. Theſaur. *qq. forenſ. q.* 51. *nu.* 22. & Sanch. *de matrim. lib.* 4 *diſp.* 5. *num.* 1. *vbi de communi, quem ſequuta eſt Rota deciſ.* 374. *num.* 12. *coram Greg. XV.* & ratio eſt, quia vt optime aiunt Bald. *in c.* 2. *de his quæ vi. met. ad fin.* Franciſcus Duarenus *in l. in actionibus, in verb. licuit. ff de iureiur.* Iacob Beluiſius referens Thomã Parpaleam *in l.* 1. *num.* 45. *ff. ſolut. matrim.* Iudicis arbitrio ea relinquuntur, quæ ſub certa regula comprehendi nequeunt ob humanam varietatem, vt notauit *l. non poſſunt ff. de legib.* Hinc fit vt Iudex iure merito legis auxilium appelletur ab Eguinario Barone *de diuid. & indiuid. c.* 4. *num.* 11. *quem refert & ſequitur* Menoch. *de arbitr. iudic. in proæm. num.* 5. Vnde in præſenti arbitrium Iudicis non ad ea requiritur mala, quæ iure conſtat eſſe ſufficientia ad metum viri conſtantis; ſed ad ea quæ reducuntur ad damna expreſſa in iure, & ad diſcernendum an ſit probabilis æſtimatio illorum, vt docent Bald. *in c.* 1. § *item ſacramenta num.* 1. *de pac. iur. firm.* Couar. *in epit. lib.* 4. *decret. p.* 2. *c.* 3. §. 5. *num.* 10. Silu. *tit. metus q.* 1. & Rota *deciſ.* 112. *numer.* 13. *coram Card. Mantic.* Exemplum ſit. Inter plures caſus, qui in iure habentur enumerati á Sanch. non

imme-

immeritò ſibi locum vendicat metus infamiæ grauis per *l. nec timorem ff. de eo quod met. cauſ.* Bonus autem Iudex arbitrabitur v. g. metum non amouẽdi ab officio, (ſi talis amotio præſeferat infamiæ grauis notam) eſſe metum cadentem in virum conſtãtem, quòd & innuit d. Sanch. *d. diſp. 5. num. 28. in fin.* ſequens Imol. *in c. cum dilectus num. 9. de his quæ vi met.* & apertè tradunt Tuſch. *lit. M. concl. 216. in fin.* & Leſſ. *de iuſt. lib. 2. capit. 17. numer. 35.*

Secundò ad hoc, vt metus dicatur cadere in virum conſtantem, deſideratur, vt dictum graue malum probabiliter, & rationabiliter pertimeſcatur *l. metum 2. ff. de eo quod met. cau.*

Ad cuius ſecundi requiſiti rectam conſiderationem, aduertendum eſt, inſpiciendam eſſe qualitatem perſonę tàm incutientis, quã patientis metum, vt tradit Cald. *conſ. 1. circa princ. verſ. ſecundo quod metus tit. de his quæ vi. met. cau. ſi. cum alijs relatis* à Tiber. Decian. *conſ. 30. num. 24. lib. 4.* Surd. *deciſ. 194. num. 3.* Tuſch. *lit. M. concl. 215. num. 4.* & dixit Rota *deciſ. 326. num. 8. & deciſ. 374. num. 6. coram Greg. XV.*

4 Multum ergo attendenda eſt qualitas perſonæ metum patientis, vbi de eius iuſtitia agitur, vt liquidò conſtat ex *d. deciſ. 326. num. 24. coram Greg. XV.* Vnde tanquam certum ſtatuendum eſt metum cadentem in virum conſtantem dici reſpectiuè, & proinde metum qui reſpectu vnius eſt cadens in virum conſtantem, non eſſe talem reſpectu alterius qui fortior, & robuſtior eſt: Hinc minor metus requiritur in minore, quàm in maiore, & perfectæ ætatis, vt dictum fuit *in d. deciſ. 326. vbi refertur* Paul. de Caſtr. Purpur. & Rimin. ſen. Item minor exigitur in eo, qui eſt animo vili, & imbecilli, quam qui fortis animi magnitudine roboratur. Quare dum dicitur metus cadens in virum conſtantem, intelligitur nomine *viri* animi robur pro cuiuſque conditione.

Hanc ſententiam apertè tutantur Innoc. *in c. cum dilectus quod met. cau.* Dec. *in c. fin. nu. 2. de appell.* Tiraquel. *de leg. connubia l. 9. num. 110. & 111.* vbi multa egregiè congerit Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. cap. 135. numer. 4.* Alba. *conſ. 77. num. 4.* Pariſ. *conſ. 26. num. 64. lib. 3.* Ita etiam tenent Couar. *d. §. 4. nu. 9.* Nauar. *c. 22. num. 5. verſ. ſextum* Sot. *de iuſt. lib. 7. q. 2. art. 1. ad ſecundum verſ. haud tamen* Hẽriq; *de matrim. lib. 11. c. 9. num. 4.* Salon. *2. 2. q. 62. art. 1. controu. 5. in confir. 3. concluſionis* Sanch. *vbi ſupra diſp. 4. num. 4.* Leſſ. *vbi ſupra* & Gaſpar. Ant. Theſaur. *qq. forens. quæſt. 51. numer. 23.*

5 Quò verò ad qualitatem incutientis metum ſpectat, notandum eſt, licèt ſola reuerentia non inducat per ſe ſufficientem metum, vt eſt communis opinio, prout teſtantur Tuſch. *lit. M. concl. 219. in fin.* Gaſpar. Ant. *vbi ſupra num. 3.* Suar. *tom. 3. de relig. lib. 6. c. 4. num. 16.* & Rota *d. deciſ. 120. num. 22. coram Greg. XV.* Attamen negari non poſſe quin propter huiuſmodi reuerentiam minor metus poſtuletur, quam ſi ipſe metus incuteretur ab alio, cui nulla debetur reuerentia. Sanch. *diſp. 6. num. 16. verſ. ad confirmationem* & Rota *in Toletana profeſsionis 19. Nouembris 1614. coram Vbaldo & d. deciſ. 374. num. 14. & deciſ. 326. num. 11. coram Greg. XV.* vbi quoque dictum fuit iuſtum metum incutere metum reuerentialem iunctis adminiculis ex ſententia Alciat. *conſ. 1. num. 14.* & eiuſdem Rotæ *in Valentina profeſsionis 27. Aprilis 1570. coram Card. Lancellot.* à qua ſententia nec diſcrepare videtur Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. caſ. 136. num. 10.*

6 Hinc primò infertur eum, cui reuerentia debetur, inducere metum viri conſtantis ſi minatur, & potens ſit minas exequi, vt multis allegatis aſſerit Sanch. *d. diſp. 6. numer. 20.* Suar. *vbi ſupra num. 17.* & firmat Rota *deciſ. 771. num. 9. coram Card. Seraph. & d. deciſ. 326. num. 18. & deciſ. 374. nu. 14. coram Greg. XV. & deciſ. 259. num. 7. coram Card. Mantic.* Hoc autem dictum meritò temperant Panormit. *in c. cauſam matrimonij num. 5. de offic. deleg. & in c. cum virum num. 8. de regul.* Couar. *in 4. decret. p. 2. c. 3. § 6. num. 3.* & alij relati à Sanch. *num. 21.* & a Gaſpar. Ant. *vbi ſupra num. 9.* vt procedat ſolùm, vbi minans ſolitus eſt minas exequi, & vbi etiam vocatur in dubium an ſolutus ſit: tunc enim quoq; dicendum eſt incutere iuſtum, & ſufficientem metum, vt latè probat Berous *in c. 1. num. 19. de offic. delegat.* & ipſemet Sanch. *num. 22.*

7 Secundò infertur reuerentiam cum ſeueritate, vel terribilitate ſufficientem eſſe pro iuſto metu Panorm. *in d. c. cum virum* Felin. *in d. c. cauſam matrimonij num. 4. de offic. deleg.* & fuit dictum *in vna Neapolitana profeſsionis 15. Iunij 1598. coram Gypſio quam refert, & approbat d. deciſ. 326. num. 12. & 374. num. 16. coram Greg. XV.* Hinc notabiliter dixit Bald. *in c. 1. § ieiunia col. penult. de pace firm.* vultum potentis terribilem incutere iuſtum, & ſufficientem metum, quia virtute clauduntur ibi minæ. Sequuntur Decius. Berous. Sigiſmundus Loffredi *inter conſilia feudalia, & alij*

Digitized by Google

relatis à Sanchez, num. 13.

8 Tertiò infertur reuerentiam cum indignatione plurimum conferre ad iuſtum, & ſufficientem metum vt fuit dictum in Valentiniana profeſsionis, coram Card. Pamphilio quam refert, & ſequitur eadem Rota d. deciſ. 326. num. 14. coram Greg. XV. Vnde Sanch. num. 14. ſubdit iuſtum timorem incuti, vbi eſt ſpes certa talem indignationem diuturnam fore; ſecus verò, ſi breuis.

9 Quartò infertur preces importunas quando ſumus in perſona, cui debetur reuerentia iuſtum metum inferre, & vim coactionis habere Innoc. in c. petitio de iureiur. Soc. conſ. 263. num. 8. lib. 2. Curt. Iun. conſ. 41. numer. 18. Ayn. conſ. 11. num. 17. Apoſtil. ad Panorm. in c. tuam, de at. & qualit. lit. b. & fuit dictum in Romana legatorum 13. Nouembris 1595. coram Orano, & in d. Valentiniana profeſsionis d. deciſ. 326. coram Greg. XV. Leſſ. vbi ſupra Tuſch. lit. M. concl. 217. num. 22. & concl. 219. num. 3. & & tandem in terminis de elect. docet gloſ. in c. ſunt qui opes. verb. non iudicio 17. q. 4. & in c. tuæ verb. importunitatem vbi quoq; Hoſt. in initio. Imol. num. 2. de praben. Rebuff. tom. 2. conſtitutionum regiarum tit. de reſcript. art. 2. gloſ. 3. verſ. item non valet electio. & Biax. in directo. electionp. 1. c. 6. num. 5. Maluerim tamen cum Sanch. diſp. 7. num. 8. non quaſcumq; preces aſsiduas dici importunas; ſed quæ ſunt inſtantiſsimæ, vt ipſe ait, & ſæpius repetitæ, & inculcatæ.

10 Sed ſtatim rogabis reſpectu quarum perſonarum detur metus reuerentialis? Reſpondeo in ſpecialibus caſibus à iudicis arbitrio non eſſe recedendum; vniuerſaliter verò dico dari in eo, qui iure aliquo ſubiectionis alteri ſubeſt, vt in Monacho reſpectu Abbatis. Et in hoc conueniunt omnes DD.

11 Tertiò ad hoc vt metus dicatur cadere in virum conſtantem requiritur vt timens non poſsit facilè occurrere malis, quæ timentur: Si enim poſsit alia ratione ea à ſe facili negotio repellere, vt implorando alicuius auxilium, vel adeundo Superiorem, &c. non eſſet metus cadens in virum conſtantem; inconſtantis enim eſt, & timidi ea metuere mala, quæ paruo labore vitare poteſt; & immeritò ſibi perſuadet illud malum euenturum. Hæc tertia condicio apertè colligitur ex reg. damnum de reg. iur. in 6. l. fin. in princ. ff. quod met. cau. Bellon. conſ. 18. num. 14. Tuſch. lit. M. concl. 215. num. 20. Sanch. diſp. 2. num. 23. Duard in bullam cœna Domini lib. 3. §. 8. q. 1. num 20. verſ. hac autem, & ex dictis in d. deciſ. 326. num. 34. coram Greg. XV.

12 Tandem circa præſentem materiam metus ad effectum de quo agimus notandum eſt. Primò ad iuſtum metum incutiendum non requiri, vt mala prædicta timeantur in perſona propria: ſed ſatis eſt, ſi timeantur in perſona conſanguineorum, quod probatur ex cap. ſciant cuncti de elect. in 6. quem textum Iaſon. in l. de pupillo §. ſi quis ipſi num. 12. ff. de oper. nou. nunciat. Felin. in cap. Eccleſia S. Mariæ num. 99. de conſt. Franch. in cap. ſciant cuncti num. 2. de elect. in 6. aſſerunt eſſe notabilem ad probandum metum illatum conſanguineis electoris ad incutiendum ei timorem, cenſeri illatum eidemmet electori Duard. in bull. cœn. Domini lib. 3. §. 8. q. 1. num. 15. referens D. Thom. & Siueſt. Et pro hoc facit quædam deciſio Rotæ quam approbat Padilla in l. interpoſitas num. 10. C. de tranſactio Flamin. Pariſ. de reſign. benefic. lib. 12. quæſt. 1. num. 158. vbi quoque de communi, & Felin. vbi ſup. in qua reſolutum fuit reſignationem beneficij factam ob metum illatum cōſanguineis clerici eſſe reſcindendam, ac ſi ipſi clerico metus incuteretur. Hanc autem conſanguinitatem putant gloſ. in capit. poſtremò verb. conſanguineos de appell. Sanch. diſp. 4. num. 12. verſic. vnde exiſtimo. extendi vſque ad quartum gradum, ſicut vſque ad illum perſeuerat naturalis affectio, & vltra illum non cenſentur illi conſanguinei, nec grauiter quis læditur ex timore incuſſo cōſanguineo vltra illum gradum, niſi eſſet timor rei vergentis in non leuem, immò grauiſsimam iacturam honoris; ita vt cederet in contumeliam, & dedecus totius proſapiæ, etiam vltra eum gradum: tūc enim iam in propria perſona damnum pertimeſceretur.

13 Et iuxtà eundem Sanch. num. 9. quod dictum eſt de conſanguineis, aſſerendum eſt quoque de perſonis arctiſsimo neceſsitudinis vinculo coniunctis electori, quia amicus eſt alter ego Ariſt. lib. 9. æthic c. 4. & D. Auguſt. lib. 4. conf. ſ. c. p. 6. & Horat. lib. 1. Ode. 3. appellat amicum dimidium animæ amici, & idem Ariſtotil. 2. Rethor. cap. 4. ait amicorum eſſe animum vnum in corporibus duobus habitantem. Et tandem pro hoc facit Alex. de Neuo in cap. cum locum num. 12. de ſponſal. vbi ſcribit eſſe metum cadentem in virum conſtantem ſufficientem ad annullandum contractum, ſi inferatur alijs, de quibus rationabiliter debet timere cōtrahens, ne offendantur: quod dictum ſanè nemo vocabit in dubium, quin procedat in arctiſsima amicitia coniunctis.

14 Secundò notandum eſt metum durare,

quam-

quamdiu durat eius cauſa; quamuis in actu externo appareat omnimoda libertas: vnde quicumque actus fiat, etiamſi præſeferat liberam voluntatem, & lætum iucundumque animum; nedum metum nō purgant Panor. *in c.1. de his quæ vi met.* Natt. *conſ.* 451.*num.* 3.Couar.*in epitom.4.decret. par.2.cap.3.* §. 5. *num.*1.Menoch.*præſumpt.4.num.*23.*lib.*3. & Sanch.*diſp.*18.*num.*7.Rota *deciſ.* 705.*num.*1. *deciſ.*463.*num.*3.*par.*2.*in recent.* & præſertim *deciſ.* 643. *num.* 4.*par.* 1. *in recent. deciſ.*771. *num.*8. *& deciſ.* 863.*num.*1. 2. *& ſeqq.coram Card.Seraphino.* Sed potius eum magis confirmant, vt dixit eadem Rota *in Neapolitana profeſſionis* 26.*Iunij* 1598.*coram Orano.& deciſ.*392.*num.*3.*coram Greg.XV.*& hoc procedit quamuis quodcumque temporis ſpatiū intercedat inter actum, & metum incuſſum ad illius effectum Bal. Aret. Dec. & alij per Sanch.Gaſpar. Ant.*nu.*19.*et* Rota *deciſ.*392. *coram Greg.XV.* Nec ſufficit cauſam metus ceſſare,niſi quoque ceſſent impedimēta quibus à reclamando impeditur: poterit namque reclamare longè poſt ceſſationem metus,ſi longo tempore illa durarent. Sic Sanch.*num.* 8. & Nauar. *comment.* 4. *de regul. in cap.ſtatutmus num.*71, referens Panormit. & Felin. & in terminis de profeſſione metu emiſſa Barboſ.*de offic. epiſc. par.*3.*alleg.*104. *num.*18.vbi varios DD. & Rotam allegat,& denique Rota *in Valleſoletana præbemmentiarum* 23.*Ianuarij, & in eadem cauſa* 29. *Martij* 1604. *coram Pamphilio*. Si verò non reclamet poſtquam ceſſauit cauſa metus, vel dicta impedimenta ceſſarunt: tunc meritò ex geſtis poſt huiuſmodi ceſſationem,excluditur metus,vt ſenſit Rota *d.deciſ.*463.*num.*3. multis allegatis.

Tertiò notandum eſt non ſolùm hæc di-
15 cta in præſenti dubio veritatem habere de metu; ſed de eius ſuſpicione; nam iuſta, & probabilis ſuſpicio metus habetur pro metu Bald.*in l.fin.num.*7. *C. de iur. delib.* Rimin. *ſen.conſ.*15.*num.*16.Alban. *conſ.*77.*num.*11. Gram. *deciſ.* 5. *num.*7. *cum duobus ſeqq.*quos omnes refert, & ſequitur Rota *d. deciſ.* 374. *num.*18.*coram Greg XV.*& ſic ſatis eſt ad reſcindendum actum,vt ſubdit Sanch. multis cumulatis *diſp.*2.*num.* 17. Hinc apparet quā
16 iure optimo aduertant Hoſt. *in ſum. tit. de elect.* §. *qualiter faciendi verſ. quiſecretò* Ioan. And. Panorm. *in cap. quia propter num.* 1.*in fin.de elect.* Silueſt.*tit.electio* 2.q. 10. *verb.quartum* Tabien.*eod.tit.*1.*num.* 20. & Biax. *in direct. elect.par.*3.*capit.* 25. *num.* 3. reſpni poſſe compromiſſarios, ſiue ſcrutatores, inſtamque cauſam appellandi cenſeri, ſi ipſi tales exiſtant,vt timorem electoribus incutere valeant.

17 Quartò notandum eſt ex præſentia Superioris, ſiuè Iudicis excludi nedum ſuſpicionem metus,iuxtà Bartol. *in l.* 2. *num.*4.*C. de præd.decur.l.*10.Pariſ.*conſ.*10.*nu.*35.*lib.*1.& Rota *deciſ.*120.*num.*25.*& deciſ.*188.*num.* 9. *coram Greg.XV.* Sed & ipſum metum excludi ſecundum eumdem Bart.& DD.*in l.tranſactionem C.de tranſactio.*Iaſon. *in l.interpoſitas num.* 5. *de tranſactio.*Aym. alijs relatis *conſil.* 114.*num.*2. Sanch. *diſp.* 27. *num.* 2. & Rota *deciſ.*184.*num.*2.*par.*2. *in recent.* Vnde ſi v.g. Prouincialis præeſſet alicui capitulo locali congregato ad electionē Diſcreti celebrandam, & in eo quis electorum ſileret non audens obijcere contra fratres in ſcrutatores eligendos propter probabilem ſuſpicionem metus ſibi à Guardiano incutiendi, ſi obijceret: tunc poſt factum non eſt locus appellationi, quia ex præſentia Prouincialis excluditur illa ſuſpicio metus. Et idem iuris eſt in dando ſuffragio,& in omnibus actibus capitularibus,quando adeſt Superior ei,qui electoribus intulit metum. Cuius doctrinæ communiter receptę rationem autumo eſſe; Quia tunc metus non dicitur cadere in virum conſtantem,vt *ſup.num.*11. explicatum eſt. Hoc tamen quartum notandum intell git regulariter;nam ſi ille qui incutit metum contrahenti, eſſet talis, vt grauem metum etiam incuteret Superiori præſenti tunc ex præſentia illius Superioris non excluderetur metus,vt rectè cum multis alijs aduertit d.Ant.Gaſpar.*d.q.*51.

18 Tandem in fine dubij notanda ſunt verba Greg.X. in Generali Conc. Lugdunen. quæ & habentur *in capit. ſciant cuncti de elect. in* 6. *Sciant cuncti qui clericos, vel quaslibet alias perſonas eccleſiaſticas, (ad quos in aliquibus Eccleſijs,Monaſterijs,aut alijs pijs locis ſpectat electio) pro eo quod rogati,ſeu alias inducti, eum pro quo rogabantur, ſiuè inducebantur,eligere noluerint, vel conſanguineos eorum,aut ipſas Eccleſias, monaſteria,ſeu loca cætera beneficijs, ſeu alijs bonis ſuis per ſe, vel per alios ſpoliando,ſiuè aliàs iniuſtè proſequendo grauare præſumpſerint, ſe ipſo facto excommunicationis ſententia innodatos.*

19 Sed forſan his omnibus hucuſque in hoc dubio dictis obijcies multa allegata ex præcitatis Doctoribus dicta eſſe in terminis matrimonij,vel in terminis profesſionis multoties,& non ſemper in terminis de electione? Reſpondeo requiri conſenſum liberum in electione, & in profesſione, ſicut in matrimonio

monio carnale, & ideò quò ad hæc valere argumentum à matrimonio ad electionem *c. ſicut vir. c. ſicut alterius 7. q. 1.* Pan. *in c. & ſi vnanimiter num. 5. de poſtul. præl.* gloſ. *in c. bona de elect.* Ant. à Butr. *in c. licet nu. 2. de transl. epiſc.* Biax. *in direct. elect. p. 1. cap. 6. num. 3.* Euerard. *in ſuis topicis loco à matrimonio ſpirituali ad carnale* Nauar. *lib. 1. conſ. 5. num. 2. de elect. in 2. edit.* & Suar. *tom. 3. de relig. lib. 6. cap. 4. num. 16. ante med.* vbi teſtatur hos actus quò ad hoc æquiparari ab omnibus ferè Iuris peritis, nec poſſe veriſimilem rationem differentiæ aſſignari.

§. De ſubornatione.

DVBIVM LV.

Quæ ſubornatio vitiet electionem?

SVMMARIVM.

1 *Quid & quotuplex ſit ſubornatio?*
Malæ ſubornationis genus dicitur minus propriè ſimonia.
2 *Quando ſubornatores peccent, & non peccent?*
Eleganter explicatur materia ſubornationis in ſtatutis Ordinis Cartuſienſis.
3 *Electio habita per ambitioſum tractatum eſt annullanda.*
4 *Conuentiones de eligendo aliquo determinato ſunt illicitæ.*
Quid ſit captatoria voluntas?
Donatio captatoria eſt nulla.
5 *Tractatus pro electione habendi non prohibentur in electione Romani Pontificis.*
6 *Tractatus eſt vnum de ſubſtantialibus electionis.*
7 *Demandato vno, cenſetur demandatum omne aliud per quod deuenitur ad illud.*
Subornationem bonam permittit Greg. XIII. monachis S. Bernardi in Italia Ordinis Ciſtercienſis regularis Obſeruantiæ.
8 *Priuilegio fruſtra impetratur quod iure communi conceditur.*
Limita vt non procedat quando impetratur ad tollenda dubia, & ſcrupulos.
9 *An ſubornatio occulta præſumatur mala?*
10 *Quæ vitia dicantur nota ad effectum ea manifeſtandi in ſubornatione bona?*
An poſſit inſtitui inquiſitio tendens ad examinanda merita eligendorum, ſi nulla eorum procedat infamia?
11 *An ſubornatio bona habita in Religione quæ eam admittere non conſueuit, præſumatur mala?*
12 *Admonitio ſubornatori.*

1 SVBORNATIO iuxtà ſignificationem vocabuli, & doctrinam Card. *in clem. 2. not. 4. de teſtib.* eſt ſuaſio, qua ſuadetur verum, vel falſum in bonũ, vel malum finem, ex qua definitione duplex nobis innuitur ſubornationis genus, bonæ ſcilicet, & malę, vt rectè annotauit Nauar. *lib. 5. conſ. 20. num. 8. tit. de ſent. excom.* quem ſequitur Rodriquez *tom. 2. q. 56. art. 1.* illa, enim, qua in alicuius animũ inducitur verum in bonum finem, eſt bona: illa verò, qua conſulitur falſum in malum finem, eſt vtiq; mala atq; adeò Diabolica, & ex qua multa ſequuntur inconuenientia, quæ recenſet idem Nauar. *comment. 3. de regul. verſ. ſecundo quod experientia circa med.*

Hæc mala ſubornatio ſubdiuiditur; nam aliquando fit verbis, vt dictum eſt: aliquando verò fit muneribus, ideſt quando dantur munera electoribus, vt eorum beneuolentia, & gratia aucupetur ad effectum conſequendi ipſorum ſuffragia: Et de hoc genere ſubornationis poteſt intelligi illud Exod. 23. *Nec accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes, & ſubuertunt verba iuſtorum.* Etenim, vt inquit Eutym. teſte Barrad. *tom. 2. lib. 10. c. 2. in fin.* repleto ventre omnia ſubornatis ille erit, qui donis ſubornarit, & quacumque dignus dignitate iudicabitur. Et deniq; hoc poſterius malæ ſubornationis genus dicitur quoque minus propriè ſimonia, vt patet ex Rodriq; *tom. 3. q. 63. art. 4. circa fin.* Sorb. *in expoſit. tituli conſtitutionis Clem. VIII. de largitione munerum.* Et ex eademmet conſtitutione edita contra huiuſmodi ſubornatores per dicenda *dub. ſequenti* in qua hæc habentur in §. 16. *Nec non vltra huiuſmodi pœnas etiam tan quam contra furti, & ſimoniæ criminum reum. . . . . condignisq; ſupplicijs affici debent.*

2 Suadere igitur electoribus virtutes veras, quibus eligendi ornantur, & vitia vera, & nota, quibus notantur, vt dignus indigno, & dignior minus digno præferatur eſt ſanctum, teſte Nauar. *vbi ſup. conſ. 20.* Et è contra ſuadere virtutes falſas, & diſſuadere vitia nota, vel donis ſubuertere mentes electorum quò indignus digno, minuſque dignus digniori anteponatur, eſt impium, & inde vitiatur electio.

Hu-

Huius aſſertionis vtraque pars declaratur, & probatur ex authoritate ſtatutorum Sacri Ordinis Cartuſienſis *p. 2. c. 2. num. 15.* vbi pro electione Prioris conuentualis, hæc habentur *Et quoniam ſunt aliqui interdum, qui non cognoſcunt perſonas, & libenter per alios informarentur, ſed putant non licere: Declaramus quòd omnes qui in hoc pia intentione ducuntur licitè poſſunt; immò etiam potius debent interrogare illos, qui & melius cognoſcunt perſonas, & meliores etiam, & aptiores Paſtores ſecundum Deum habere deſiderant: Nam qui cognoſcunt quidem meliores, ſed eos nolunt, volunt autem Priores prurientes auribus, & qui ſunt vitæ largæ, & relaxatæ, iſti interrogari non debent: quia potius darent conſilium conforme ſuæ inordinatæ cupiditati.*

Sicut autem plurimum commendandi ſunt, qui piam ſalicitudinem pro bonorum Paſtorum electione gerunt; ita illi ſunt magnopere culpandi, qui pro eligendis deterioribus ſtatim inter ſeſe ſecreta conuenticula faciunt, & vt omnes ad ſuam cupiditatem trahant, conantur quantum poſſunt per ſe, & per interpoſitas perſonas non precibus modò; ſed interdum etiam, quod eſt deterius, muneribus, promiſſionibus, & bonorum maledicentijs, & detractionibus multis obtinere quod volunt. Quam perniciem, vt omnes diligentiſſimè caueant, Vicarius quanta poterit maiori efficacia debebit omnibus perſuadere. Nam qui talibus medijs inducunt, aut inducuntur ad conſentiendũ ſcienter in perſonas non tales, quales ius commune, & noſtra inſtituta neceſſariò requirunt, mortaliter peccát, & vitium ſimoniæ, ſaltem mentalis committunt, & Spiritum Sanctum à tali electione, & à domo ſua expellunt.

3 Inſuper poſterior pars eiuſdemmet aſſertionis confirmatur quoq; ex communi *in c. ſi papa. diſt. 79. & in c. bona de elect.* quæ ſcribit teſte Menoch. *conſ. 96. num. 21.* electionem factam ab illis, qui ambitioſè conuenerunt de eligendo aliquem, atq; ita malo zelo; annullandam eſſe, quia omnis tractatus ambitioſus prohibetur Ioan. And. *in d. c. bonæ. col. 2. ad fin. de elect.* & Menoch. *vbi ſupra* & facit *c. per noſtras de iur. patr.* cum alijs iuribus, & DD. allegatis *dub. 61. num. 1.*

4 Et multò magis erit annullanda electio, ſi electores non ſolùm habebunt conſilium de eligenda perſona; ſed deliberauerint de ea Biax *in direct. de elect. par. 3. capit. 3.* quia tractatus de eligenda perſona eſt quidẽ ſemper permiſſus, vt modò probabimus; at conuentio de tali eligendo eſt illicita. Imol. *in d. cap. bonæ 2. num. 5. vbi quoque* Card. *quæſt. 6. de elect.* Et firmauit Rota *deciſ. 516. coram Card. Seraph.* Sed cum hæ deliberationes, ſiuè conuentiones propriè Simoniæ rationem habeant: idcircò de eis ſuo loco dicemus. Tantũ hìc addo pro hoc facere videri quod de captatoria volũtate ſiue inſtitutione quã conſtat eſſe nullam, notãt communiter DD. *in l. captatorias C. de milit. teſt.* Propriè namque captatoria voluntas eſt illa per quã quis alium quærit inducere, vt ſibi vel alteri commodum in vltima voluntate relinquat: inde dicta, quia captare eſt veluti aucupari aliena. Couar. *in c. cum tibi num. 1. de teſtam.* Sarmient. *lib. 2. ſelect. opin. cap. 4.* & multis cum communi recentiorum relatis Rota *in Roman. legati re. 5. Iunij 1616. corã R. P. D. Martino deciſ. 359. num. 11. & 12. corã Card. Seraph.* vbi deciſum fuit *num. 13. 14. & ſeqq.* donationem factam cauſa mortis Titio, qui inſtituerat ſuum hæredem dictum donantem eſſe nullam tãquam captatoriam: Et captio conſiſtebat in hoc, qa in dicta donatione fuerat facta adiecto hoc pacto quod in euentum in quem teſtamentum reuocaretur, ipſa quoque donatio reuocata cenſeretur: vnde hæc condicio imponit neceſſitatem cauſatiuam non reuocandi teſtamentum.

5 Ad prioris verò partis aſſertionis confirmationem plurimum conducit conſtitutio Greg. XV. de electione Romani Pontificis, quæ incipit *Æterni Patris* ædita *anno 1621. 14. Nouembris* quæ conſtitutio quamuis in his regularibus electionibus non liget; fortiſſimum tamen præbet argumentum ad effectum de quo agimus: Nam illa ad hoc promulgata fuit: tũ vt quò nihil omittatur eorũ, quę ad electionem Romani Pontificis negotium cautius, & meliùs tranſigendum conducunt, vt in eiuſdem conſtitutionis principio dicitur: tum etiã quò ſi talis electio per ſcrutinium, ſeu ſcrutinium, & acceſſum celebrari contingat, ſecretiſsimè tranſigatur, vt propè finem eiuſdemet conſtitutionis habetur. Et quamuis in hunc finem hæc conſtitutio emanarit, vt dictum eſt. Attamen poſtquam ferè omnes ſpeciales ſubornationis caſus, enumerauit, ac eos diſtrictè inhibuit, ſubdit *Tractatus tamen pro electione habendos vetare non intelligimus.* Quantò magis ergo id aſſerẽdum erit de quibuſcumq; alijs electionibus, in quibus non agitur de eligendo digniore ad vniuerſale regimen S.R.E.

6 Ratio autem horum omnium dictorum eſt quia tractatus eſt vnum de ſubſtantialibus electionis. Ant. à Butr. *in cap. cum inter. num. 7. & in c. in cauſis de elect.* Immò dicunt gloſ. *in capit. cum in veteri verb. in tractatu de*

elect.

Digitized by Google

*elect.& in cap.in nomine domini verb.tractantes. diſt.*23.Toloſ. *in tit.de elect. cap.* 15. *in fin.* electionem nõ valere, niſi præceſſerit tractatus adducens *cap. in geneſi de elect.* Et probatur nam certũ eſt nos teneri eligere digniorem, vt latè firmatum eſt *dub.*31.*per totum*, & ſemper dimittere indignum de iure diuino, naturali, & poſitiuo Salon. 2.2. *quaſt.*63.*art.*2. *controu.*3.*poſt* 2.*concluſionẽ*.Et per conſequẽs ſub pœna lethalis culpæ deuincimur ad notitiam morum, & virtutum eligẽdorum *dub.* 34.*num.*8. Sed hoc vix, atque adeò impoſsibile eſt fieri poſſe, moraliter loquendo, vt ait gloſ. *vbi ſupra in capit. cum in veteri* abſque eo quòd electores colloquãtur, vel tractent inter ſe aliquando qui nam ſint digni munere, de quo agitur, vel quis dignior alio, cum multos ſuffragatores ſæpè ſæpiùs lateant vitia nota, vel virtutes eligendorum. Ergo demandata electione dignioris, & excluſione indigni, demandatur etiam tractatus per quem deuenitur ad hunc finem. Ergo tractatus eſt vnum de ſubſtantialibus electionis.

Quòd demandata electione dignioris, &
7 excluſione indigni, demandetur quoq; tractatus &c. probatur ex illo vulg. axioma, quòd ſcilicet demandato vno, cenſetur omne aliud demandatum per quod deuenitur ad illud *c.præterea c.ſuſpitionis de offic.deleg. l.*15. *ff.de iuriſdict.omn.iud.l.*3.§ *fin.ff.de pæn. leg.l. veteres.v* i gloſ.& Bart *ff.de itẽ.actuq; priu.* Rota *deeiſ.*66.*in fi* 1.*coram Greg XV*. Quæ iura exponuntur à DD. vt ſub vno conceſſo, pariter cõcedantur non ſolùm neceſſaria; ſed etiam valdè commoda, per quæ deuenitur ad illud teſte Suar. *tom.*4.*diſp.*49.*ſect.*1.*num.*17.

Hinc Greg. XIII. in bulla *Romanus Pontifex* edita *anno* 1578.*die* 23.*Maij*.pro electione Prælatorum Congregationis S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Ciſtercienſis Regularis obſeruantiæ, hæc habet in § 18.*In faciendis autem electionibus capitularium ſcrutatorum, Diffinitorum, Viſitatorum, Prælatorum, & Præſidentis, quoniam difficilimum, & quaſi impoſsibile foret votum aliquando non communicari; liceat vnicuique pro exoneratione ſuæ conſcientiæ ante votum ſuum ferendum aliquem magis inſtructum conſulere, & per modum informationis, & conſilij vocem ſuam, ſi ita videbitur accommodare abſq; alicuius cenſuræ, aut pænarum incurſu.*

Sed dices ſi de iure communi licitus eſt
8 hic bonæ ſubornationis vſus: Ergo fruſtra concedit Summus Pontifex hoc ſpeciale priuilegium *l.* 1.*ff. ad municipalẽ*, & tradit gloſ. *in cap.*1.*de reſcript.* Et ſi hoc priuilegium non eſt fruſtra conceſſum: Ergo iurẽ communi non licet illud quod in eo conceditur.

Ad hanc communem obiectionem primò eſt communis reſponſio Nauar. *lib.* 3.*conſil.* 48.*num.* 5. *de regul. in antiq.* non eſſe quidem neceſſarium impetrare in priuilegium ſpeciale quod iure communi conceditur, & hoc probant iura in obiectione allegata: frequentiſsimè tamen impetrari, concedique conſueſcit à S. Sede Apoſtolica ad tollenda dubia, & ſcrupulos, vt per varia exempla monſtrat d. Nauar. *vbi ſupra, & de hor. canon. c.*3. *num.*57. Et nouum non eſt quod idem bis repetatur, ratione tollendæ dubitationis *l.* 1. §.*ſed ſciendum verſ. ego puto ff. de ædil. edict.* Rota *decıſ.*20.*num.*2.*in fin.par.*3.*in recent.* Et hæc communis reſponſio optimè adaptatur caſui noſtro, in quo ex teſtimonio ſtatutorũ Cartuſienſis Ordinis in ſuprarecitatis verbis *multi putant non licere, &c.*

9 Secundò reſpondeo ſuperfluitatem ceſſare ex hoc, quòd licet in foro conſcientiæ veritatem habeant quæ de hac ſubornatione bona tradidimus. Attamen in foro externo ſi occulte fiat, vt fieri ſolet, meritò probabilem ſuſpicionem inducit *d.* 19.*can. anaſtaſius* 18.*q.*3.*can.pernicioſam, & cap.vnic.vt eccl.benef.* & per conſequens præſumptionem facit 32.*q.*1.*can.dixit cap. literis de præſumpt. l.vlt. quod met. cau.* Cum ergo præfata conceſsio Pontificia, tollat hanc præſumptionem in foro externo, per conſequens ſatis ſuper ius commune operatur; ita vt non poſsit vllo modo dici ſuperflua.

Dixi denique in aſſertione *ſuadere electoribus . . . . . vita nota eſſe ſanctum, &c.* ad excludenda ſecreta, & pænitus occulta, quæ nullo pacto detegere licet. Vt autem nota dicantur, ſufficit eſſe publica in aliquo monaſterio, ideſt, vt ſit famoſum, notorium, vel manifeſtum maiori parti monaſterij, dummodò in eo monaſterio commorentur ſaltẽ decem fratres. Nauar. *cap.*2.*num.*73. *& cap.* 27.*num.*255.Suar.*tom.* 5.*diſp.*41.*ſect.*3.*nu.*6. Sayr.*de cenſ.lib.*4.*cap.*17.*num.*21. *& lib.*7.*c.* 13.*num.*12. Sanch. *de matrim. lib.*8.*diſp.*34. *num.*55. *& in præcep.decal. lib.*2.*c.*11.*nu.*19. Emãnuel sà *verb. Epiſcopus num.* 33. Duard. *in bull.can. Domini lib.*3.§.2.*q.*11.*num.* 5. Et quamuis Sanch. *vbi ſupra in præcep.decal.* non approbet opinionem Suar. *tom.*4. *diſput.*30. *ſect.*2.*num.*2.*in fin.* dicentis quòd alicubi publicum eſt, ſimpliciter eſſe publicum, & non occultum: Nam Sanch. *num.*10. aſſerit delictum publicum in aliquo loco, non cenſeri publicum in alio loco ita diſtanti, ad quem non

non eſt ſpes fore, vt facilè fama perueniat. Attamen quidquid ſit de hoc in terminis abſolutionis à cenſuris, à quibus nequit abſoluere Epiſcopus ex vi Conc. Triden, vt ibi Sanc. loquitur; illud mihi certum eſt in terminis noſtris de electione contrariam ſententiam Suar. eſſe veriorem, & tutiorem per ea quæ congerit ipſemet Sanch. *de matrim. lib. 2. diſp. 37. nu. 11. & ſeqq.* in terminis matrimonij: Et ſequella patet, quia valet argumentum à matrimonio ad electionem, vt in fine præcedentis dubij probatum eſt. Et tandem confirmatur quia vitium concernens perſonã ſigillat, & notat eã, ac ſequitur ſicut lepra leproſum *can. cito turpem 1. quæſt. 7.* Et pro hac opinione facit quod ſcribit Panor. *in cap. 1. num. 34. de poſtul. prælat. & in cap. cum nobis nu. 4. de elect.* & Leſſ. *de iuſt. lib. 2. capit. 29. num. 121.* quem nouiſſimè ſequutus eſt Doctiſſimus Bouer. *in ſuo direct. for. iud. pro regularibus par. 2. c. 6. in fin.* nempè licet Iudex non poſſit inſtituere inquiſitionem tendentem ad punitionem delictorum, niſi præcedat aliqua infamia authoris: Attamen benè poſſe inſtitui inquiſitionem tendentem ad examinanda merita, vel demerita, eligendorum ab ipſomet Iudice, etiamſi nullus extet rumor de authore, alioquio omnia eſſẽt plena prauis rerum ſacrarum miniſeris.

Tandem quamuis hæc omnia hucuſq. dicta in hoc dubio ſic ſe habeant: Attamen aduertendum eſt primò cauté ſubornatoris officium eſſe ſubeundum; nè ſubornator cõuincatur metum intuliſſe per importunas præces, vt explicatum eſt in ſuperiori dubio: Vel nè ſubornatio re vera bona ſit apparenter mala in foro externo ob imprudentes circumſtantias eam concomitantes: Vel qđ huiuſmodi bonæ ſubornationis vſus non vigeat in aliqua Religione, & ideò pœna mulctetur ipſe ſubornator.

11 Dixi *vel quod huiuſmodi bonæ ſubornationis vſus non vigeat in aliqua Religione*, quia ſunt nonnullæ Religiones quæ non ſolum non irritant, electiones, quibus nullus præcedit tractatus; ſed etiam nullo pacto eoſdem tractatus admittere conſueſcunt; immò ſemper malè ſentiunt de quibuſcunque ſubornationibus. *V*nde cum talis approbata conſuetudo teneat, meritò ſubornatores in huiuſmodi Roligionib. punirẽtur. Quod autem talis conſuetudo teneat, patet: Nam, & ſi admittamus eam contra iura commune militare; attamen valet per dicenda *dub. 108 num 5.* & eò magis, quò ipſa ortum non ducit ex malo fine; ſed quaſi ex cauſa vrgenti, & veriſimiliter non ſpulſa à canone, videlicet non quia ſubornatio bona in ſe mala ſit; ſed quia cum vſus huiuſce ſubornationis bonæ adeò expoſitus ſit grauiſſimo periculo incidendi in malam ſubornationem, vt opus ſit magna prudentia multæque circumſtantiæ requirãtur; Idcircò benè poteſt induci contraria conſuetudo, quæ ſit valida ob periculũ mali, vt in ſimili de prohibitione contra licitam doctrinam, expoſitam tamẽ multis periculis aſſerit Suar. *tom. 4. diſp. 33. ſect. 7. num. 4. ad fin.* & ego dixi *dub. 37. num. 3.*

12 Secundò aduertendum eſt eidem ſubornatori inuigilandum eſſe, nè ipſe proprij animi impetu efferatur in malam ſubornationem; ſed illud in primis ei propoſitum ſit, atq. ob oculos perpetuò verſetur, vt minus dignis occludat aditus ad dignitates, & officia, & pateſiat dignioribus, quò Religionis bonum inde ſumat augmentum. Ac proinde exuat ipſe qualcunq. humanas affectiones, & ſolum induat Dominum Ieſum Chriſtum memor nihil prodeſſe homini ſi vniuerſum mũdum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur.

D V B I V M LVI.

Quibus pœnis afficiantur ſubornantes in electionibus Regularium?

SVMMARIVM.

1 *Pœna inflicta ſubornatoribus cuiuſcunque Ordinis.*

2 *An conſtitutio Papæ derogata cẽſeatur per non vſum, ſiuè per contrarium vſum ſubditorum?*

3 *Quando conſtitutiones Papales dicantur vſu receptæ.*

4 *Quando requiratur expreſſus conſenſus Papæ ad derogandum eius conſtitutionibus.*

5 *Bulla de largitione munerum lata fuit contra ſubornatores.*

6 *An paruum munus faciat ſobornationem?*
Forum conſcientiæ ſola veritate nititur.

7 *An bulla de largitione munerum ſit in vſu apud omnes Religioſos?*
Probatio conſuetudinis eſt multũ difficilis.

8 *Variæ bullæ contra ſubornatores diuerſarum Religionum in ſpecie, quæ tamen nõ extenduntur ad omnes alios num. 10.*

9 *An ex paritate rationis fiat extenſio de perſonis ad perſonas in pœnalibus?*

In

Digitized by Google

In materia pœnali verba ſummuntur ſtri-ctè, & propriè.

An ſub nomine Monachorum veniant omnes Religioſi?

11 *An prædicta pœna contra ſubornatores poſſint diſpenſari à Prælatis Regularibus?*

1 IN decretis generalibus æditis *anno 1599. die 25. Iulij* pro reformatione Regularium tàm monachorum, quàm mendicantium cuiuſcunq; Ordinis, & inſtituti à Clem. VIII hæc habentur *§. 22. Vt omnis officiorum ambitus occaſio præcludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, ſeu ſuffragiorum procuratione tàm pro ipſis, quàm pro alijs, tùm in capitulis locorũ, tũ in cæteris, præſertim generalib. capitulis, aut congregationibus ſeu alibi. Quicumque ſecus fecerint præter alias pœnas, & cenſuras hactenus contra huiuſmodi ambientes inflictas, quas in ſuo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipſo incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur. ſuper quo cum eis diſpenſari à nemine poſſint, niſi à nobis, vel à ſucceſſoribus noſtris; & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur. Porrò ſupradictas omnes pœnas ad complices, & ſimpliciter ſcientes, & non reuelantes extendimus.*

2 Quæ decreta cum fuerint innouata anno 1624. die 21. Septembr. à ſacra Congregat. de expreſſa mente S. D. N. Vrbani VIII. meritò circa ea nihil aliud in præſenti poſſe dubitari videt, niſi hoc; an. ſ. ad hoc vt obligent reqratur neceſſariò, vt vſu acceptentur à Religioſis?

Reſpondeo negatiuè: nam vel intelligitur quæſtio neceſſariò requiri ad integritatem conſtitutionum Papaliũ, vt vſu, & moribus approbentur à ſubditis, vt tenet Gonzal. *ſup. 8. cancel. gl. 26. nu. 2. & ſeqq.* & multi alij DD. quos citat, & confutat Suar. *de legib. lib. 4. c. 16. nu. 1 & ſeqq.* vel intelligitur, vt contrarijs actibus eiſdem conſtitutionib. non contraueniatur. Sed neutrum horum requiritur Panor. *in c. vlt. nu. 4. verſ. vnde ibi. de treug. & pac.* Felin. *in c. 1. nu. 6. verſic. lex noua eod. tit.* Rota *deciſ. 197. nu. 3. p. 1. in recent.* & fuit confirmatum *deciſ. 221. nu. 4. & 5. ibid.* Ergo vſus, & obſeruantia non requiritur in cõſtitutione Papæ de forma ſubſtantiali Felin. *d. c. 1. n. 13. col. pen. verſ. benè facit* Rota *vbi ſup. d. deciſ. 197.*

3 Et quòd non requiratur primum? patet, nã eo ipſo quò conſtitutiones Papales promulgatæ ſunt, habentur pro effectuatis, & vſu receptis Rota *deciſ. 213. nu. 1. vbi ſup.* vnde Iaſon qui teſtatur de cõi *in l. de quib. nu. 3. ff. de leg.* Alex. *conſ. 136. nu. 19 lib. 2.* & Rota *vbi ſup. nu. 2.* aſſerunt nunquàm tolli dictas conſtitutiones per non vſum.

Quòd verò nec etiam requiratur ſcdm, probatur, quia authoritas Papæ non eſt ab hoïe. *c. nouit. de iudic.* Rota *deciſ 10. de conſuet. in antiq.* Ergo eius conſtitutionibus non licèt inferioribus ſine eius permiſſione contrauenire *c. conſequens 11. diſt.* Panorm. *in c. t. num. 4. verſ. vnde ibi. de treug. & pace.* Præpoſit. *in c. in iſtis §. leges. nu. 3. verſ. niſi dato conſenſu Papæ.* Rota *d. deciſ. 213. & d. deciſ. 197. num. 3.*

4 Et nedum licet inferioribus contrauenire conſtitutionibus Papæ ſine eius permiſſione, & expreſſa ſcientia; ſed nec etiã ſine eius expreſſo conſenſu. Et quòd nõ ſufficiat tacitus, ſed requiratur expreſſus, dicunt Franch. *in c. eũ de beneficio. nu. 4 de præbend. in 6.* cum alijs ibi per eum allegatis, & Archid. *ibid. n. 2. verſ. ne mireris.* quos ſequitur Rota *d. deciſ. 221. nu. 5. p. 1. in recent.* Quæ opinio ſine contradictione videtur locum habere in caſu noſtro, in quo parum temporis ſpatium dimidiat ab innouatione, & noua publicatione dictorũ decretorum. Certum eſt. n. tã breui tpis ſpatio non poſſe induci conſuetudinem rationabilem legitimè præſcriptã iuxtà terminos *c. fi.* vbi gl. & DD. *de conſuet.* in quo textu fundata eſt opinio Cardinalis Turrecrematæ *in d. c. in iſtis §. ſicut enim. verſ. ſecunda opinio. 4. diſt.* aſſerentis ſufficere tacitum conſenſum *Papæ*.

5 Secundò principaliter contra ſubornantes donis, & munerib. eſt bulla Clem. VIII. cuius rubrica eſt *de largitione munerũ vtriuſque ſexus Regularib. interdicta* in qua hæc habentur *§. 16. Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus vtriuslibet ſexus cuiuſcumq. gradus Ordinis, &c. noſtrarum huiuſmodi probibitionum tranſgreſſor fuerit, ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus gradib. munerib. & officijs eo ipſo priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſsimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, ignominia notatus exiſtat. Et prætereà priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat.*

Quod autem hæc conſtitutio ædita fuerit cõtra eos qui ſubornant electores, muneribus, atquè donis patet ex Rodriq. *tom. 1. q. 27. art. 7. circa finẽ*, dicente hanc cõſtitutionem

tionem loqui tantumodò de donationibus gratioſis, & ambitionis gratia factis. Item patet ex rubrica ſecundum quòd eam expo-nit Sorb. §. *ſecundo aduertendum*. Et denique patet ex eadem conſtitutione. §.8. vbi ſic di citur *Ita vt inter ipſos quoq; Religioſos (ne prava ambitione impulſi pro conſequendis in ſuæ Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcumq; largitio, aut donatio (niſi rerum minimarum de licentia expreſſa, & inſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.*

6 Nota ea verba *Niſi rerum minimarũ, &c.* Nam videri poteſt paruum munus non inducere ſubornationem. Conſequentia probatur, quia quæcumque largitio, ſeu donatio eſt interdicta, excepta rerum minimarum. Ergo, &c.

Sed contra obijcies. Non datur paucitas materiæ in peccato Simoniæ; ita vt ſemper non ſit peccatum mortale, vti probabitur *dub.57.num.*8. At ſubornatio, quæ ſit donis, & muneribus dicitur Simonia non purè mentalis per dicta *in ſuperiori dubio num.* 1. *in fin.* & clariùs explicabitur *dub.79.num.2.* Ergo etiam quodcumque minimum munus facit ſubornationem.

Diſtinguo: Aut enim nos loquimur in foro conſcientiæ, quod ſola veritate nititur *cap.tuæ de ſponſ.* Aut loquimur in foro externo, quod præſumptionibus procedit in ſimilibus. Si primo modo, currit, & valet obiectio. Si verò poſteriori modo, dico quando datur paruum munus, quod votum recipientis inclinare, vel mouere non debet, Eccleſiam Romanam non conſueuiſſe interpretari accipientem, vel donantem in his delinquere *cap. & ſi quæſtiones de ſimon.* quem tex. præ cęteris egregiè exponit Suar. *tom. 1. de relig. tract.* 3. *lib. 4. cap.* 36. *num.* 10. *vſque ad fin. & cap.38.num* 2. *in fin.*

7 An hæc bulla *de largitione munerum* liget nunc omnes Regulares ad effectum de quo agimus? Illud mihi certum eſt, fuiſſe, ſcilicet, receptam apud multos. Cęterum an poſtea tractu temporis fuerit inducta contraria conſuetudo, ignoro. Vnde benignum Lectorem moueo, qui vſu rerum propriæ Religionis magis valet quàm ego, vt examinato huiuſmodi vſu doctrinis, quæ de conſuetudine traduntur à DD. & maximè vltra ſupra præallegatos à Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. cap.* 100. *ferè per totum, præſertim verò num.* 24. & aliquid à Rota *deciſ.* 51. *num.* 4. *coram Cardin. Mantic. & deciſ.* 162. *per totam coram Greg. XV.* conſulat, ſiuè decidat quod ſibi æquum videbitur, ſemper memor nõn ita de facili induci conſuetudinem contrariam iuri Iaſon. *conſ.* 192. *in fin. lib.* 2 cum eius probatio ſit multùm difficilis Fulgoſ. *conſ.* 6. *in fin.* Dec. *conſ.* 215. *num.* 2. *in fin.* Aymon. *conſil.* 325. *num.* 1. Multa namque per patientiam tolerantur, quæ ſi fuerint in iudicium deducta exigente iuſtitia tolerari non debent *cap. cum iam dudum de præben.* Aym. *conſ.* 96. *num.* 7. Ita Rota *vbi ſup. coram Greg. XV.*

8 Tertiò principaliter extat bulla Clem. VIII. quæ incipit *quoniam nemo* ædita *anno* 1604. *die* 23. *Iulij* cõtra fratres Ordinis Cruciferorum, qui pactis pollicitationibus palã, vel occultè procurauerint obtinere, &c. Itẽ bulla *cum nihil magis* Greg. XIII. ampliata à Clem. VIII. per bullam *Religioſos viros*, & roboratam à Paulo V. per bullam *admonemur paſtoralis* æditam *anno* 1608. *die* 7. *Ianuarij* contra fratres Ordinis Sancti Dominici qui per mendicatos fauores, & ſuffragia ſibi procurant, &c. Item bulla *ambitioſam honorum* eiuſdem Clem. VIII. ædita *anno* 1596. *die* 3. *Septembris* contra Monachos Congregationis Camaldulenſis Ordinis S. Benedicti qui pactis, pollicitationibus palam, vel occultè procurauerint obtinere, &c. Item eiuſdem ferè tenoris extat alia bulla *quoniam nemo eiuſdem* Clem. VIII. contra fratres Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo *ædita anno* 1593. *die* 21 *Maij*. Item alia bulla *ambitioſam honorum* ædita *anno* 1600. *die* 23. *Decembris* contra fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis. Item extat eiuſdem tenoris bulla *quoniam nemo* Pauli V. *ædita anno* 1616. *die* 27. *Auguſti* contra Monachos Ordinis S. Benedicti congregationis Cœleſtinorum. Item bulla *Nihil in vna quaque*. Greg. XIII. ædita *anno* 1574. *die* 17. *Aprilis* contra Monachos Congregationis Caſsinenſis aliàs S. Iuſtinæ Ordinis Sancti Benedicti. Item bulla *Alias per nos* Pauli V. ędita *anno* 1613. *die* 30. *Martij* contra Monachos Sancti Bernardi Congregationis Ciſtercienſium Italiæ. Item bulla *Paſtoralis officij* ædita *anno* 1571. *die* 28 *Maij* Pij V. contra fratres Minores de obſeruantia Sancti Franciſci Moderata per aliam bullam *conſueuit Romanus Pontifex* Greg. XIII. æditam *anno* 1593. *die* 8. *Septembris* quarum explanationẽ tradit Rodriq. *tom.* 2. *quæſt.* 56. *art.* 1.

9 Circa quas omnes bullas meritò vocatur in dubium; An extendantur ad alios Regulares? Pro reſolutione dubij aduertendum eſt cum Suar. *de legib. lib.6. cap.3. num.* 12. illud quod aliquando diſponit lex canonica

in vna Religione mendicante, quod poſſet, ſimili ratione generaliter diſponere; non extendi ad alias ſi lex ſpecialiter loquatur de aliquibus Religioſis vt v.g. *in cap. non ſolum de regul. in 6.* prohibentur fratres Minores, & Prædicatores recipere nouitios ad profeſſionem ante annum probationis elapſum: Modò hæc conſtitutio extenſa eſt poſtea ad alios Regulares à Bonifac. VIII. *in cap. conſtitutionem de regul. in 6.* Et addit *Nos pari ſimilitudine rationis inducti, &c.* clarè oſtendens antea non habuiſſe locum extẽſionem illam non obſtante ſimilitudine rationis, vt benè aduertit gloſ. *ibid. verb. prorogamus.* Et id maximè procedit in materia pœnali, in qua verba ſtrictè, & propriè ſumuntur *cap. ſtatutum, de elect. in 6.* Quantum tamen patitur prudens diſpoſitio, vel iuſticia legis, vt limitat *Suar. de legib. vbi ſup. cap. 4. num. 3.* Hinc docent Panorm. *in cap. ex parte num. 1. de poſtul.* & Duard. *in bull. can. Domini lib. 2. c. 17. quæſt. 8. num.* Alicet ſub nomine Monachorum veniant omnes Regulares, vt aſſerunt communiter canoniſtæ *in c. quia in inſulis de regul.* attamen ſecus eſſe dicendum, ſi conſtitutio loquatur de monachis nigris, vel aliam qualitatem apponat, per quam neceſſariò reſtringatur ad monachos tantùm.

10 His ſuppoſitis dico illas bullas contra ſubornatores aliarum Religionum in ſpecie, & nominatim emanatas non extendi ad alios contra quos nõ fuerunt ſpecialiter, & nominatim latæ. Et ratio eſt quia ſpecialiter illæ bullæ loquuntur de ſpecialibus Religioſis: vnde cum ſint pœnales non comprehẽdunt alios; quamuis enim vnicum ſit mendicitatis inſtitutum omnibus mendicantibus, & vnica viuendi forma omnibus fratribus Minoribus: tamen non conueniũt in re per nomen, ſiuè clauſulam v.g. *S. Franciſci de Paula*, Vel *Fratrum Minorum de obſeruantia*, ſignificata; quia varia illos diſiungunt exercitia, iuxta quæ diuerſæ quoque inſurgunt Religiones, & nominantur & ideo ſub nomine v.g. *Minimorum S. Franciſci de Paula*, Vel *Minorum de obſeruantia* nunquam intelliguntur alij.

11 Vltimò aduertendum eſt tenorem dictarum conſtitutionum eſſe diligentiſſimè inſpectandum ab illis contra quos latæ fuerũt: Si enim non fuerit expreſsè commiſſa diſpẽſatio eorum Prælatis ſuper inhabilitatem, vel alias pœnas, quas incurrunt & ad ſui abolitionem requirunt diſpenſationem, & non abſolutionem; profectò non poterunt diſpenſari ab eis per dicta à Rodriquez *tom. 1. q. 34. art. fin. circa med.* vbi ſcribit delictum ſubornationis eſſe grauiſſimum, & allegat Sot. probãtẽ eſſe crimen cõtra Rempublicã, ſicut eſt crimen læſæ maieſtatis: Vnde cum ſit per conſequens grauius adulterio, non poſſunt in eo diſpenſare prædicti Regulares Prælati vt fuſe explicabitur *dub. 98.*

§. De ſimonia.

DVBIVM LIV.

Quod precium inducat ſimoniam in electionibus?

S V M M A R I V M.

1. *Ad incurrendum ſimoniam punibilem debet neceſſariò præcedere pactum illicitum.*
2. *Verba generalia indicantia animum gratum nullam probant Simoniam.*
3. *Diuiſio ſufficienter comprehendens præcium ſimoniæ.*
4. *Quid ſit munus à manu, munus ab obſequio, et munus à lingua?*
5. *Quomodo contrahatur ſimonia per munus à manu?*
6. *Quomodo per munus ab obſequio?*
7. *Quomodo per munus à lingua?*
8. *An in peccato ſimoniæ detur paruitas materiæ?*

1 Hic non inquirimus de ſimonia in ordine ad culpã, quia ad præſens inſtitutum noſtrum non ſpectat; ſed inquirimus de ſimonia in electionibus in ordine ad pœnam Eccleſiaſticam, quatenus ſcilicet ei conſtitutæ ſunt pœnæ ab Eccleſiaſtico iure; quamuis enim nullus ſimoniacus diuinam mulctam effugere nequeat: At multi ſunt ſimoniaci quibus Eccleſia nullam indicit pœnam, & de hac non quærimus; ſed benè de illa alia ſupradicta quę & ſimonia punibilis dicitur, à Doctoribus.

Ad hanc ergo ſimoniam punibilem incurrendam non ſolum debet neceſſariò interuenire pactum, ſeu conuentio illicita inter emptorem, & venditorem pro re ſpirituali, ſiue annexa ſpirituali; ſed etiam neceſſariò requiritur, vt tale pactum, ſeu conuentio illicita precij præcedat electionem, ad hoc vt dicatur inducere ſimoniam, aliàs nunquam

in-

Digitized by Google

inducitur c. *Artaldus* 8. q. 3. *gloſ. in c. quam pio. verb. poſtmodum.* 1. q. 1. Mareſcot. *lib.* 2. *var. reſol. c.* 35. *nu.* 24. & tradunt communiter DD. *in c. veniens de teſtib.* cum Dec. *conſ.* 118. *num.* 4. Put. *deciſ.* 171. *num.* 9. *lib.* 2. & alijs quos refert, & approbat Rota *deciſ.* 1029. *num.* 8. *coram Card. Seraph. deciſ.* 165. *nu.* 9. *p.* 2. *in recent. deciſ.* 238. *num.* 9. *& deciſ.* 517. *num.* 11. *coram Greg. XV.*

2 Hinc ſi eligendus diceret electori ſe non fore ingratum, cum hæc verba ſint generalia, & nullum arguant pactum, nullam probant ſimoniam, vt per Sotum *de iuſt. & iur. lib.* 9 *q.* 8. *art.* 5. *concl.* 3. *& fuit dictum in vna Britonorient. p[r]ouiſionis coram Gy[m]naſio quam allegat & ſequitur eadem Rota d. deciſ.* 1029. *num.* 9. *coram Card. Seraph.* Neq; obſtat ea verba innuere electum non immemorem fore beneficij ſibi collati ab electoribus, & per conſequens ſe eis obligatum agnoſcere. Nam etiamſi eligendus agnoſcat ſe obligatione antidotali (q̃ ex virtute gratitudinis oritur) adſtrictũ, & aliquid poſtea electori det, vt huic obligationi ſatisfaciat; non erit Simonia, vt rectè annotauit Nauar. *c.* 23. *num.* 106. *&* Couar. *lib.* 1. *var. reſol. c.* 20. *num.* 4. *quos citat, & approbat* Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *c.* 35. *num.* 115. Et ratio eſt, quia ſimonia requirit vt ex pacto, ſeu obligatione iuſtitiæ detur: latè Suar. *de Religione tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 45. *num.* 4. *& ſeqq.* vbi de communisſima opinione Rodriq. *tom.* 3. *q.* 63. *art.* 4. *in fin.*

Si verò aliquis eligatur cum ea conditione vt poſtea teneatur tales remunerare, ſeu, vt dicunt, recompenſare: erit quidem ſimonia Roman. *conſ.* 359. Petr. Greg. Toloſ. *in tit. de elect. c.* 9. *num.* 7. ſi præceſſerit tale pactum electionem. Sed ſi fuerit factum poſt electionem, ſecus eſt dicendum, vt apertè habetur ex *d. deciſ.* 1029. *& alijs ſupracitatis in fine præcedentis numeri.*

3 Hoc precium de quo hucuſque diſſeruimus agi in præſenti, dicitur eſſe munus à lingua, vel ab obſequio, ſicuti eſt etiam pecunia, vel quælibet alia res exterior, quæ pertinet ad munus à manu *can. ſunt nonnulli* 1. *quæſt.* 1. *can. ſaluator circa med. vbi communiter canoniſtæ* 1. *quæſt.* 3. & D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 100. *art.* 5. *in corpore quæſt. in fin.* quem omnes Theologi communiter ſequuntur. Et ſub hac tripartita diuiſione ſufficienter continetur precium ſimoniæ, vt latè probat Suar. *de relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *cap.* 37. *per totum.*

4 Munus à manu, vt dicit Greg. *in can. ſunt nonnulli* 1. *quæſt.* 1. eſt pecunia. Hinc cum quæcumque homines poſsidet in terra, quorum domini ſunt, pecunia dicatur, vt habetur *in can. totum* 1. *quæſt.* 3. & ſupponitur in multis decretis de ſimon. *vt in cap. & ſi quæſtiones cap. in noſtra, cap. tantum* vbi de equo, de vacca, deque omnibus bonis ſermo eſt: rectè ſtatuendum eſt per munus à manu intelligi pecuniam, & omne donum precio æſtimabile, quod datur electori vt v. g. equus, torques, annullus, liber, veſtis, &c. Azor. *par.* 3. *lib.* 12. *cap.* 2. *quæſt.* 2. Leſ. *vbi ſupra num.* 115. & latè Suar. *cap.* 38. *per totum.*

Per munus ab obſequio intellige omne obſequiũ præſtitum Eccleſiæ, vel collatori, ſeu electori, vel eorum amicis, &c. Azor. Leſ. *num.* 117. & Suar. *cap.* 39. *per totum.*

Per munus denique à lingua intellige fauorem, vt inquit Greg. in *d. can. ſunt nonnulli* ideſt humanas preces, laudes, commendationes, & ſimilia Suar. *c.* 41. *num.* 12. Azor. & Leſſ. *num.* 118.

5 Ex dictis infertur primò ſimoniam committi, quando datur aliquod munus à manu alicui hoc pacto, ſeu hac conditione expreſſa, vel tacita, vt eligat, vel preſentet, ſeu prouideat, &c. hunc vel illum *c. nobis* 1. *de regularibus c. Mathæus de ſimon.* Et hæc illatio eſt certa apud omnes: immò ampliatur, vt etiã contrahatur ſimonia ſi quis ex electoribus contradicens electo pecunia accepta, etiam ab amico electi, ceſſet à contradicendo, deberque renunciare electus electioni in hoc caſu *d. c. Mathæus.* Toloſ. *vbi ſup.* & Azor. *par.* 3. *lib.* 12. *c.* 7. *q.* 2. *verſ. quæres quid dicendum.*

6 Infertur ſecundò obſequium alicui præſtitum pacto, ſeu conditione tacita, vel expreſſa, vt eligat hunc, vel illum, eſſe ſimoniacũ; quod multò magis locum habebit ſi in pacto interueniat promisſio beneficij, vt quis eligatur *c. de hoc de ſimon.* D. Thom. *vbi ſup. ad ſecundum in fin.* Azor. *vbi ſup. verſ. eſt itidem ſimoniaca.* Item ſi dicam: Elige tu v. g. me, vel meum nepotem in Prouincialem, & ego eligam te vel tuum Nepotem in Præpoſitum Rebuff. §. 1. *verb. ſimoniacis de electionis decreto pat. ne n concorda.* Selua *de benefic. par.* 1. *q.* 7. *p[r]o num.* 64. Toloſ. *vbi ſup.* Ang. *in tit. ſimonia* 3. §. 3 Silueſt. *eod. tit. q.* 13. *num.* 4. Nauar. *cap.* 23. *num.* 100. § *ſecundò quod duplex.* Rodriq. *tom.* 3. *q.* 63. *art.* 4. *circa fin.* Emanuel Sà *verb. ſimonia num.* 3. Suar. *cap.* 31. *num.* 13. *&* 14. *& cap.* 39. *num.* 13. *in fin. &* num. 14. Azor. *vbi ſup. q.* 3. *in fin.* qui addit item vitio Simoniæ non carere, qui diceret; Nunquam v. g. me viuente fiet Prior Pater F. Caius, niſi fiat R. F. ſeius, pro quo ego rogaui. Vel ſi dicat tu exauditus es in electione v. g. Caij, ego quoque

exau-

exaudiri debeo in electione Titij, & allegat Silueſt. *verb. ſimonia q. 13. verſ. 4.* Quod tamen dictum meritò temperat cum eodem Silueſt. *verb. ſimonia vbi ſupra* vt non procedat vbi conſuetudine receptum eſſet, vt exaudito vno in vna electione alter quoque exaudiretur in alia; tunc enim abſque ſimoniæ labe poſſet quis inſtare, vt huiuſmodi conſuetudo ſeruaretur.

Ratio huius illationis eſt ſecundum Nauar. & Rodriq. *vbi ſupra* quia id tanquam ſimoniam meritò prohibet Eccleſia: nam in his omnibus datur, vel relinquitur ius ſpirituale cũ onere, vt fiat aliquid quaſi pro prætio rei ſpiritualis, vel cauſa principali immediata eam habendi, quod prohibetur *in c. ſicut 3. & cap. non ſatis de ſimon. can. quam pio 1. q. 2. cap. fin. de pact.*

7 Infertur tertiò ſimoniam eſſe ſi quis ſuffragetur alicui cum pacto, ſeu conditione tacita, vel expreſſa obligandi illum ad laudes, commendationes, ſeu præces fundẽdas pro ſe, vel pro ſuo agnato, ſeu amico, & cæt. apud fratres, ſeu apud Superiores, &c. Ita communiter DD. teſte Leſſ. *num. 128.* Suar. *cap. 41. num. 12. & 14.* cum alijs plurimis relatis, & approbatis à Garc. *de benef. par. 8. c. 2. num. 120.*

Tandem has omnes illationes ampliant, vt procedant etiam in quacumq; minima materia, cum in hoc peccato ſimoniæ non attendatur paruitas materiæ, ex eo quòd rei ſpirituali plenè irrogetur iniuria, eam prætio æſtimando; immò quò minori prætio datur, eò vilius æſtimatur Nauar. *cap. 23. num. 101. circa fin. & in extrau. de dat. pro inſt. vel grat. notabili. num. 20. verſ. per quæ omnia, & lib. 5. conſil. 52. num. 3. tit. de ſimon. in 2. edit.* Suar. *vbi ſup. cap. 31. num. 5. & cap. 38. num. 12.* vbi multos allegat Hugol. relatus, & approbatus à Sanch. *in præcep. decal. lib. 1. capit. 42. num. 4.*

Obijci verò ſolet *cap. & ſi quæſtiones de ſimon.* ſed in eo textu non dicitur paruum munus non ſufficere ad ſimoniam, ſi pro prætio detur; ſed dicitur quando datur paruum munus, & non conſtat datum eſſe pro prætio, tunc Eccleſiam Romanam non conſueuiſſe interpretari accipientem in his delinquere, vel donantem. Ita pulchrè, & latè Suar. *vbi ſup. cap. 36. num. 10. vſq; ad fin. & cap. 38. num. 2. in fine.*

DVBIVM LVIII.

An ſimonia dirimat electionem?

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio ſimoniæ in mentalem conuentionalem, & realem.*
2 *Quid, & quotuplex ſimonia mentalis?*
3 *Quid, & quotuplex ſimonia conuentionalis?*
4 *Quid ſit ſimonia realis?*
5 *Simonia mentalis nullam inducit priuationẽ.*
6 *Simonia conuentionalis nullas inducit pœnas ipſo iure.*
7 *Simonia conuentionalis, vel realis inhabilitat ad beneficia nondum obtenta: ſed non ipſo iure.*
8 *Simonia realis ſola, priuat beneficijs obtentis ipſo iure.*
9 *Quod intelligitur de beneficijs tantùm ſuper quibus verſata fuit ſimonia.*
10 *Et id poſtea procedit etiam in ſimoniaco occulto.*
11 *Et etiam ſi commiſſa fuiſſet ſimonia cum vno ſolo ex electoribus. Atque adeò ſi cum amico, ſeu conſiliario electi num. 13.*
12 *Etiam ignorante electo. Quod intellige de priuatione ſolùm: ſecus verò de alijs pœnis num. 17.*
14 *Niſi forſan fuiſſet commiſſa ab inimico electi in fraudem, & odium electi.*
15 *Vel niſi conſtaret de contradictione electi ante electionem.*
16 *Vel niſi iam per triennium pacificè beneficium poſſederit.*
18 *De quibus dignitatibus officijs, vel beneficijs hæc omnia dicta procedant.*

1 CVm diuidatur communiter à Doctoribus ſimonia in mentalem, conuentionalem, & realem, prius nobis declarãdum eſt quid per vnamquamq; earum ſit intelligẽdum; vt inde etiam clarius, & diſtinctius reſpondeamus ad propoſitam difficultatem.

2 Simonia igitur mẽtalis adhuc duplex eſt, vna *purè mentalis*, altera *non purè mentalis*. Prima eſt illa, in qua neq; iniqua voluntas emendi, vel vendendi ſpirituale, ſeu ſpirituali annexum exprimitur neq; quicquam exterius recipitur, aut datur. Secunda eſt propoſitum internum, quo quis dum confert alteri ſpirituale intendit illum obligare ad reddendum temporale: vel è contra dum confert temporale intendit obligare ad reddendum ſpirituale; ſine vllo tamen pacto externo. Et hæc explicatio ſumitur ex *cap. ſua nos, & cap. fin. de ſimon.* & clarè traditur ab Azor. *par. 3. lib. 12. capit. 5. q. 1. verſ. nos verò.* Valent. *tom. 3. diſp.*

9.diſp.8.q.16.par. 5. verſ. primò enim: Suar. *tom.1.de relig. tract.3.lib.4.cap.41.nu.3.* Leſ. *deiuſt.lib.2.cap.35.num.35.* Reginald. *in praxi for.pænit. lib.10.num.419.* & communiter ab omnibus.

3 Simonia conuentionalis, & ipſa quoque duplex eſt: *purè*, ſcilicet, *conuentionalis*, & *conuentionalis mixta*. Primo modo eſt quando exprimitur quidem verbo, aut ſigno, vel nutu &c. iniqua voluntas emendi, vel vendendi ſpiritnale; ſed non peruenitur ad actum exteriorem dandi, vel recipiendi; vnde vtrinque conſiſtit ſolùm in promiſsione. Secundo modo, eſt quando ex vna tantùm parte deuenitur ad actum exteriorem dandi vel recipiendi; ex altera verò non.

Et hìc notandum eſt nihil referre maximè ad effectum de quo agimus, verum detur ſpirituale, & promittatur temporale, quia nunquam eſt niſi ſimonia conuentionalis, vt rectè contra Sot. & Caiet. notauit Nauar. c. 23.*num.*103. Vgol. *de cenſ.tab.3.cap.5.* Azor. Valent. Leſ. Reginald. *vbi ſup.*

4 Simonia deniq; realis eſt quando ex vtraque parte completum eſt pactum; hoc eſt, quando vltra conuentionem, & pactum ſiuè expreſſum, ſiuè tacitum tàm ſpirituale, quā temporale datum, & acceptum eſt: Et in hoc conueniunt omnes. Vide omnes præcitatos DD. quibus adde Rotā *deciſ.* 405. *p.1.diuerſ. quam refert, & ſequitur* Gonzal. *ſup.reg.8.cancell. gloſ.15.num.69.*

5 His ſic breuiter diuiſis, & explicatis ad clariorem diſtinctionem ſolutionis propoſitæ difficultatis; reſpondeo primò ſimoniam mentalem eſſe quidem peccatum mortale Nauar. *capit.23.num.100. in principio*, & Rodriq. *tom.3.q.63. art.1.* non tamen inducere nullitatem, nec ſimoniacum mentalem teneri ad reſignationem, vel reſtitutionem *capit. fin.de ſimon. vbi* DD. teſte Garc. *de benef.par. 8.cap.1.num.45.vſque ad num.* 54. vbi multis cumulatis cum Rota teſtatur de communi, & refellit opiniones, & obiectiones contrarias. Hoc autem dictum intellige de ſimonia, vt ſimonia eſt: nam ſimonia non purè mentalis, vt quoddam ſubornationis genus eſt, inducit nullitatem per conſtitutionem Clem. VIII. *de largitatione munerum* de qua egimus *ſup.dub.56.num.5.& ſeqq.*

6 Reſpondeo ſecundò per ſimoniam purè conuentionalem non incurri cenſuras inhabilitates, vel priuationes (ſi quæ ſunt) ipſo iure latas contra ſimoniacos. Hæc eſt communis ſententia Theologorum, & Iuriſtarum teſte Suar. *vbi ſup. capit.55.num.12. vſque ad num.16.* vbi poſtea addit idem iuris eſſe etiā de ſimonia conuentionali mixta, in qua datum eſt præcium; ſed res ſpiritualis non eſt data, vel acceptata: Et licèt *d.num.17.& 18. vſq; ad finem cap. & per ſequentia capita* dubitet de illa ſimonia, in qua data eſt res ſpiritualis; præcium autem non eſt datum cum effectu, ſed tantùm promiſſum: Attamen c. 57.*num.*51. idem etiam tenet de hac ſimonia cum Naua. & alijs adducens ſtylum Curiæ, & conſuetudinem.

7 Reſpondeo tertiò ſimoniam ſiuè conuentionalem, ſiuè realem reppellere ſimoniacū ab aſſequtione beneficij nondum obtenti, & reddere inhabilem non ſolum ad illud ſuper quod facta fuit conuentio, verum etiam ad alia obtinenda. Biax. *in direct.elect. par.2. cap.28.* Caſſad. *deciſ.5.de conſt.* Sarnen. *de triennali q 12. in fin.* Zerol. *in praxi Epiſcop. par.1. verb.ſimonia* § 9. Nauar. *in repet.cap.fin.num. 28.de ſimon.& in cap. ſi quando except.4.de reſcript.& cap.23.num.* 103. *& in varijs conſil. de ſimon.* Gonzal. *pluribus relatis vbi ſup. num.* 70. Rota *deciſ.* 83. *lib.1.& deciſ.*145. *&* 150. *lib.3.par.3.diuerſorum & alibi ſæpiſſimè.*

Hanc concluſionem intellige (quò ad ſimoniam conuentionalem ſpectat) non ipſo iure, ſed per ſententiam, per dicta in ſuperiori concluſione.

Dico *quò ad ſimoniam cōuentionalem ſpectat* quia id de ſimonia reali eſt valdè dubium ſtando in iure communi. Immò hodie eſt certum contrarium per conſtitutionem Pij V quæ incipit *cum primum* æditā *anno* 1567. *Kalend. April.* vbi expræſsè inhabilitantur ipſo iure ſimoniaci reales. Attamen in foro conſcientiæ talis pæna non eſt vſu recepta, & eſt derogatum contraria conſuetudine illi conſtitutioni in hac parte, vt non incurratur dicta pæna ſaltem ante ſententiam declaratoriam, prout teſtatur Nauar. cui adhærent Suar. *c.58.num.11.& c.61. num.11.* & Garc. *p.8.c.1 num.71.*

8 Reſpondeo quartò omnem electionem, ſeu prouiſionem, nominationem, inſtitutionem, vel collationem, qua quis ad beneficiū Eccleſiaſticum per ſimoniam realem aſſumitur, eſſe ipſo iure nullam, & inanem, & per cōſequens huiuſmodi ſic ſimoniace prouiſum, ſeu electum priuari ipſo iure beneficijs; ita vt impetrari poſſint etiam abſq; alia declaratione, quæ poſt impetrationem fieri poſſet Extrau. *cum deteſtabil. de ſimon. Extrau. Mart. V.* quę incipit *multa* in Cōc. Cōſtā. *ſeſ.*43. *& alia extrau. eiuſdem Pontif.* cuius initium *damnabile.* Azor. *p.3.c.20.q* 8. Et ita cum eodem

hanc aſſertionem ſuſtinent Felin. & alij *in c. inſinuatum nu.5. & in c. de ſimoniacè num.6. de ſimon.* Rebuff. *in praxi tit. de ſimon. in reſignat. num.7.8. & ſeqq.* Quaranta *tit. ſimonia in add. & allegat* Rotam, Gonzal. *vbi ſupra d. nu. 69.* Mareſcot. *lib.2. var. reſol. c.35. num.11. & ſeqq.* Suar. *c.57. num.22.* & eſt communiſſima ſententia.

9 Huic aſſertioni vnica tãtùm limitatio eſt adhibenda, quadruplex verò ampliatio. Limitatio eſt, hanc aſſertionem procedere tantumodò in priuatione eorum beneficiorum ſuper quibus verſata fuit ſimonia, non verò in alijs ſuper quibus verſata nõ fuit, & ita procedit *extrau. cum deteſtabile de ſimon.* vt per Felin. & Paris. relatos, & approbatos à Rota *dec. 411. p.3. diuerſ. et per* Suar. *c.58. per totũ* vbi de communi canoniſtarum quidquid immeritò congerat Garc. *c.1. à num.20. vſq; ad* 40. contra Nauar. & alios ferè innumerabiles ibi allegatos. Et illæ deciſiones Rotæ quas adducit *num.33. & 34.* non ſolum huic limitationi aduerſantur, ſed re vera fauent, vt patet ibi legentibus.

10 Prima verò ampliatio eſt dictam aſſertionem ſibi vendicare locum tàm in ſimoniaco occulto, quàm in notorio, vt apertè habetur ex littera *d. extrau. cum deteſtabile.* ibi *tàm manifeſtum, quàm occultum* & confirmant Rebuff. *vbi ſupra num.12.* Selua *de benef. p.3. q.2. num. 58.* Suar. *c.57. num.27.* & Mareſcot. *vbi ſupra num.12.*

11 Secunda ampliatio eſt vt dicta aſſertio procedat etiamſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum vno ſolo ex multis electoribus, quorum maior pars aliàs eumdem quoq; elegiſſet *d. c. nobis* vbi Panorm. *num.2. de ſimon. & in cap. cum ſuper num.4. de confeſſ.* Rota *deciſ.516. nu. 1. coram Card. Seraph.* & Nauar. *multis allegatis c.25. num.113.* qui meritò addit ſecus eſſe dicendum in foro conſcientiæ. Concordat Garc. *d. c.1. num.10.*

12 Tertia ampliatio eſt eandem aſſertionem procedere etiam ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum electoribus, vt huc vſq; dictum eſt, ignorante electo *d. c. nobis de ſimon.* Suar. *c.57. num. 35. & ſeqq* vbi de communi Leſſ. *de iuſt. lib.2. c.35. num.142.* Rota *in vna Maſſanen. cappellan. coram Vortio & deciſ 191. num.5. p.1. diuerſ.* quas refert cum multis alijs Garc. *num. 6.* Et nedum procedit vt dictum eſt, ſed etiã

13 ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum amico, ſeu conſiliario electorum, vel alicuius electoris ignorantibus & electo, & electoribus Somma corona *p.3. tract. de ſimon. numer.30.* & Garc. *num.9.* vbi quoq; addit hæc omnia veritatem habere, licèt electores alias eſſent, vel fuiſſent electuri eumdem, ſi etiam moti fuerunt conſilio, & intercesſione illius, & allegat gloſ. & Felin. *in d. c. nobis in fin.*

14 Quamuis autem hęc tertia ampliatio ſic ſe habeat, vt explicatum eſt, attamen tripliciter eſt temperanda primò iuxta Panorm. & Felin. *in c. de ſimoniacè de ſimon.* Azor. *par. 2. lib.12. c.22.* & omnes præcitatos DD. maximè verò Leſſ. *vbi ſupra num.143.* & Suar. *c.57. à n.28. vſq; ad 33.* vt nõ procedat vbi quis pecuniam dàret occultè per fraudem, vt collatio, ſeu electio de te habenda eſſet inualida, & tu inhabilis *d. c. nobis & c. ſicut tuis de ſimon.* Nemo enim debet de fraude ſua commodum reportare *l. hæres meus. § quod in fraudem ff. de condit. demonſtrat. c. ex tenore de reſcript. & c. vt circa vbi gloſ. verb. malitijs de elect. in 6.*

15 Secundò temperanda eſt hæc tertia ampliatio vt non procedat ſi v. g. tu metuens, ne quis pecuniam pro beneficio tibi conferendo daret, expreſsè contradixiſti *d. c. ſicut tuis.* Hæc tamen contradictio tunc nihil prodeſſet, quando, ſi ea non obſtante, ante collationem ſcias pecuniam re vera datam eſſe, & nihilominus beneficium acceptes.

16 Tertiò temperanda eſt vt non procedat vbi ille qui ſic ignoranter per ſimoniam beneficium adeptus eſt, & per triennium illud pacificè bona fide poſſederit: quia tunc non poteſt amplius contra eum admitti actio, neque lis ſuper beneficium per regulam de triennali quæ refertur à Quaranta *in ſumma bull. tit. reg. cancell. reg.36.* vide Gomes. *q.12. in eamdem reg.* Vgol. *tab.4. c.6. §.9.* Suar. *vbi ſupra num.39. & Leſſ. num.140.*

17 Sed huic tertiæ ampliationi ſic explicatę & temperatæ obijcies eum ignorãtem non cadere ſimoniam *c. nobis de ſimon.* Sarnen. *ad reg. de immunit. q.12. verſ. & iſta quæ dicta fuerunt* Nauar. *conſ.60. num.2. de ſimon.* & de communi teſtatur Pariſ. *q.24. num 44.* & Rota *deciſ. 166. num.2. p.2. in recent.* Ergo falſa ſunt hæc omnia dicta in hac tertia ampliatione.

Reſpondeo nedum inhabilitatem incurri ipſo iure à Simoniaco reali, ſed etiam excommunicationem *d. extrau. cũ deteſtabile extrau. multa & extrau. damnabile.* Azor. *p.3. lib.12. c.20. q.6.* & Rota *deciſ.244. nu.1. coram Card. Seraph.* Gomes. & iterum Rota cũ alijs quos refert cum ſtylo Curiæ & cõſuetudine Suar. *c.56. num.33.* Et item incurritur infamia, licèt non ipſo facto, ſed tantùm poſt latam Iudicis ſententiam *c. ſané 15. q.3. c. inquiſitionis de accuſ. & c. fin. 1. q.3.* Azor. *q.7.* Suar. *cap.56. num.*

num. 21. Caie. *vbi ſupra* cum multis alijs ab ſcis allegatis.

Quando igitur te ignorante commiſſa eſt ſimonia, incurris quidem inhabilitatem, vt dictum eſt; ſed non incurris excommunicationem, neque alias pœnas. Et ratio differentiæ eſt, quia inhabilitatem incurris non tantùm in pœnam tui, ſed etiam in pœnam illorum qui te ſimoniacè promouere voluerunt *c. nobis, & c. ſicut tuis literis gloſ. de ſimon.* Sed excommunicationis vinculo non illaqueris, quia illa in ignorantem non poteſt ferri. *Suar. d. c.* 57. *num.* 38. & *Leſſ. d. c.* 35. *num.* 142. Et ita intelligendi ſunt DD. in obiectione citati, qui in hoc ſenſu loquuntur, vel ſaltem de pœnis attributis in genere ſimoniacis, quas veriſsimum eſt non incurri ab ignorantibus, ſed cum diſtinctione vt explanatū eſt.

18 Quarta, & vltima ampliatio d. tertiæ aſſertionis eſt eam procedere in ſimonia commiſſa in quibuſcumque dignitatibus, perſonatibus, beneficijs, officijs Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quæ per electionem, poſtulationem, prouiſionem, ſeu quamuis aliā diſpoſitionem canonicam aſſequuntur: quod patet ex *d. extrau. cum deteſtabile de ſimon.* ibi namque habetur. *Per electiones verò, poſtulationes, confirmationes, prouiſiones, ſeu quaſuis alias diſpoſitiones, quas ſimoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant in Eccleſijs, Monaſterijs, dignitatibus perſonatibus, officijs Eccleſiaſticis, & quibusuis beneficijs, &c.*

Vnde tanquam certiſsimū inferunt DD. dictam aſſertionem tertiam militare, & extendi ad Priores Abbates Guardianos Prouinciales Generales, & ſimiles, &c. quia sūt propriiſsimè officia Eccleſiaſtica, de quibus d. extrau. Ita Sorb. *in annot. ad compen. tit. ſimonia verſ. ſecundò notandum* Rodr. q. *tom.* 1. q. 20. *art.* 13. *in princ.* Leſſ. *num.* 137. & Suar. *d. cap.* 57. *num.* 47. referens Caiet. Armil. & alios. Et idem colligitur eſſe dicendum de Definitoratu, quia hic etiam meritò compræhendi debet ſub nomine officiorum, ſeu perſonatuum, vt alibi *dub.* 62. *num.* 4. dicetur; & ex eius venditione non minora detrimenta ſequuntur Eccleſiæ quod etiam videtur innuere Suar. dum *num.* 48. *in fin.* aſſerens illas voces dignitates, perſonatus officia, & beneficia, &c. in illa extrau. accipienda eſſe in tota ſua latitudine, & proprietate.

Vnum tantùm officij genus inuenio exceptum à DD. illud ſcilicet officium, quod ſolùm eſt commiſsio pēdens ex arbitrio delegantis: vnde dicta quarta aſſertio non extenditur ad Vicariam etiam à Prouinciali vel Generali delegatam: Ita omnes DD. recentiores, & antiquiores cum Nauar. teſte Suar. *num.* 49. & ratio eſt quia non comprænditur ſub nulla earum diſpoſitionum canonicarum de quibus *d. extrau. cum deteſtabile.*

DVBIVM LIX.

An Prælati Regulares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes poſsint diſpenſare in foro externo ſibi ſubditos à ſimonia in beneficio?

SVMMARIVM.

1 *An Prælati Regulares poſsint abſoluere ab excommunicatione lata contra ſimoniacos in beneficio?*
2 *Item an poſsint diſpenſare ſuper infamiam, quam contrahunt ijdem ſimoniaci?*
3 *An electio ſimoniaca ipſo iure nulla poſsit fieri valida per ſuperuenientem diſpenſationem?*
4 *An ijdem Prælati poſsint habilitare ad beneficia ſuper quibus commiſſa fuit ſimonia?*
5 *Item an poſsint diſpenſare ad alia obtinenda ſuper quibus non fuit verſata ſimonia?*
6 *Vindicantur Panor. & alij à Suar.*
7 *Quæ forma ſit ſeruanda in huiuſmodi diſpenſationibus?*

1 MVltas quæſtiones poſſunt excitari ſub hoc titulo. Et prima eſt. An excommunicatio Papalis, qua innodantur ſimoniaci in beneficio, vt in præcedenti dubio dictum eſt, poſsit tolli per dictos Prælatos? Reſpondeo huiuſce quæſtionis ſolutionem apertè haberi ex dicendis *dub.* 69. *ferè per totum* nam cum ibi probandum ſit eoſdem Prælatos poſſe abſoluere à quibuſuis cenſuris etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis virtute ſuorum priuilegiorum. Nec excommunicatio ſupradicta cenſeatur habere ſingularem aliquam rationem, ob quam ſub generali conceſsione non comprehendatur, vt inter alios benè aduertit Suar. *de relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *cap.* 61. *num.* 4. *in fin.* conſequēs eſt eos poſſe abſoluere ab hac

eadem

Digitized by Google

eadem excommunicatione ſicut, & ab alijs, de quibus *d. dub.69.*

2 Secunda quæſtio, quæ excitari poteſt: An poſsint ijdem Prelati abolere infamiã, quã commaculantur ſimoniaci in beneficio poſt latam Iudicis ſententiam iuxta in ſuperiori dubio dicta? Reſpondeo huiuſce quoque difficultatis ſolutionem enucleari ex concludendis *dub.98. per totum*; nam cum vt ibi fusè dicetur, non poſsint dicti Prælati diſpenſare ſuper infamiam conſurgentem ex delicto grauiore adulterio; & ſimonia notabiliter excedat grauitatem adulterij, vt plenè probabitur *dub. 87. num.* 10. ſequitur dictis Prælatis negari facultatem diſpenſandi ſuper hanc infamiam, quemadmodum negatur Epiſcopis ex ſententia Panorm. *in cap. de ſimoniacè num.5. de ſimon.* quem approbat Felin. *ibid.* & Azor. *par.3. lib.12. cap.22.*

3 Tertia quæſtio quæ poteſt excitari, eſt: An electio ſimoniaca ipſo iure nulla, poſsit fieri valida per diſpenſationem eorundem Prælatorum? Reſpondeo hanc etiam quæſtionem noua ſolutione non indigere, vtpotè pendentẽ ex illo principio tradẽdo, & explicando *dub. 73. num.* 4. *&* 5. vbi ſtatuetur electionem ipſo iure nullam non poſſe conualidari per ſuperuenientem diſpenſationem abſque nouo conſenſu eligentium.

4 Quarta quæſtio quæ poteſt excitari, eſt: An ijdem Prælati Regulares poſsint habilitare ſibi ſubditos ad eadem beneficia, ſuper quæ verſata eſt ſimonia? Huic quæſtioni reſpondeo cum diſtinctione. Nam vel ſimonia commiſſa fuit ignorante electo, vel ſciente. Si ſecundo modo; non admittitur diſpenſatio per Epiſcopum, nec conſequenter per dictos Prælatos Ioan. Calder. *in cap. penult. de elect.* Toloſ. *in lib. de elect. cap. 9. num.7.* Panor. *in d. capit. de ſimoniace de ſimon.* quem ſequuntur Felin. *ibid* & Azor. *par.3. vbi ſup.*

Si verò primo modo, iterũ ſubdiſtinguendum eſt: Nam aut ſimonia commiſſa fuit ſuper Prelaturam, vel beneficium curatum; ſeu commiſſa fuit ſuper beneficium ſimplex. Si ſuper curatum: non conceditur diſpenſatio præfatis Prælatis pro illa vice: quãdo tamen electus ſpontè, & nõ metu iudicij renunciauerit tali beneficio ante ſententiã cõdemnatoriã vt dicetur in ſeq. mẽbro ſubdiſtinctionis tũc enim, ſi iam beneficiũ datũ fuerit alteri, & poſtea iterum vacet: poterit diſpenſare Epiſcopus, & per conſequens Prælatus iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habens *1. q.5. cap.1. d. cap. penult. de elect. & cap. nobis in fin. de ſimon.* Felin. *in cap. inſinuatum num.5. in fin. de ſimon.* Panorm. & Azor. *vbi ſupra.*

Si autem beneficium fuerit ſimplex, & electus reſignauerit illi ante ſententiam, vel ſi diſtulerit renunciare illi vſque ad ſententiã, hoc egerit, quò certioraretur de ſimonia, tũc poteſt diſpenſari à memoratis Prælatis: Secus verò dicendum ſi iam electus certior factus fuerit, & tamen noluerit reſignare; ſed voluerit expectare ſententiam *d. cap. penult.* cum prææallegatis Doctoribus, & Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61. num.* 10.

5 Quinta quæſtio eſt, An integrum ſit memoratis Prælatis diſpenſare ad alia beneficia obtinenda, ſuper quæ non fuit commiſſa ſimonia? Reſpondeo cum Panorm. Felin. & Azor. *vbi ſup.* & *Vgol. tab.4. cap.6. §.7.* ſi ſcienter electus per ſimoniã renũciauerit ſpontè beneficio malè aquiſito ante ſentẽtiam condemnatoriam, poſſe diſpenſari à dictis Prelatis ad alia beneficia obtinenda. Sed ſi non renunciauerit, & expectauerit ſententiam, ſecus eſſe dicendum.

Si verò ignoranter per ſimoniam electus fuerit, poterit promoueri ad alia beneficia ſupradicta etiam abſque alia diſpenſatione iuxtà eoſdem DD. ex quo ipſe ab omne labe ſimoniæ eſt immunis. Credo tamen eam eſſe vtilem ſaltem ad præcidendam viam litibus.

6 At contra primum membrum huius reſponſionis, vbi dictum eſt *poſſe diſpenſari ad alia beneficia obtinenda ſimoniacum, ſi ſpontè renunciauerit beneficio ſimoniacè aquiſito ante ſententiam: ſecus verò ſi eam expectauerit, &c.* inſurgit Suar. *vbi ſup. num.* 11. dicendo DD. ibi allegatos ſupponere dictũ ſimoniacum indigere diſpenſatione ante ſententiam, & per conſequens eum eſſe inhabilem ipſo facto ad noua beneficia, quod de directo militat contra dicta in ſuperiori dubio. Sed revera immeritò ipſe Suar. repræhendit tantorum Doctorum ſententiam, à qua nec etiã diſſentire videtur Rota *deciſ. 83. lib.1. par.3. diverſorum* dum colligit ex dictis à Io. And. & Ant. *in d. cap. penult. col.1. verſ. ad ſecundum de elect.* Mil. *in repert. verb. ſimoniacus in beneficio ſimoniaco receptus inhabilis eſt ad aliud*, & alijs, ſimoniacum ſiuè conuentionalem ſiuè realẽ non poſſe obtinere alia beneficia abſq; diſpenſatione Epiſcopi, &c. Nec ijdem DD. ſupponunt quod ait Suar. ſed inferre volunt diſpenſationem Epiſcopi ſiuè ante, ſiuè poſt ſententiã neceſſariò deſiderari, & ſimul ſufficere ad effectũ vt ſimoniacus qui ante ſententiam ſpontè renunciauit beneficio malè aquiſito, poſsit validè eligi ad noua benefi-

cia

Digitized by Google

cit poſt eandem ſententiam; qua diſpenſatio non ſufficit, ſi non renunciauerit ſponte ante ſententiam, ſed expectauerit eam. Perperam igitur concluditur ex eorum Doctorum verbis ſimoniacum egere diſpenſatione ante ſententiam, & per conſequens eſſe inhabilem ipſo iure.

7 Tandem rogabis quænam forma ſit ſeruanda in huiuſmodi diſpenſationibus? Reſpondeo conſulendum eſſe dub. 8 ... & huc proportionabiliter applicandum ibi dictũ.

DVBIVM LX.

An Prælati Regulares iuriſdictionem quaſi Epiſcopalẽ habẽtes poſsint in foro conſcientię diſpenſare ſuper ſimoniam beneficialem?

SVMMARIVM.

1 *An Prælati Regulares poſsint diſpenſare ſuper ſimoniam beneficialem in foro conſcientiæ virtute ſuorum priuilegiorum?*

2 *An idem poſsint virtute Decreti Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de reform.*

3 *Item an Epiſcopi poſsint.*

4 *Item an maior Pænitentiarius?*

1 RESPONDEO affirmatiue iuxta tenorem priuilegiorũ quæ infra *dub. 69. num. 5.* referam

2 & hoc eſt certum; Sed meritò controuertitur inter DD. an idem quoque poſsint virtute Conceſsionis Pij V. relatæ à Sorb. *in reſolut. mat. abſol. in princ.* & communiter à Doctoribus ipſis, per quam extenditur ad eoſdem Prælatos facultas, quam facit Conc. Trident. *ſeſſ. 24. cap. 6. de reform.* Epiſcopis diſpenſandi in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus (excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contencioſum) & in quibuſcumque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis.

Henrique. *lib. 13. cap. 56. num. 1. iuncta gloſ. lit. F. quem ſequitur* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. cap. 36. num. 18.* affirmatiuam opinionem tuetur. Et reuera videtur probabilis.

At Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. capit. 61. num. 11. poſt med.* & Leſſ. *de iuſt. lib. 2. c. 35. num. 140.* negatiuam ſuſtinent: Et hanc dicit idem Leſſ. communiorem, tutiorem, &

2 praxi conformiorem. Et tandem pro ea faciunt ſequẽtes declarationes Illuſtriſsimorum *ſuper d. Conc.* quas refert Garc. *de benef. p. 8. capit. 1. num. 71.* quarum prima ſic habet

3 *Epiſcopus, etſi à ſimonia occulta diſpenſare poſſit, non tamen ſimoniacum rehabilitare ad beneficia impoſterum obtinenda; nec ad ea retinenda, quæ per ſimoniam occultam obtinuit.* Secunda *An Epiſcopus in vim huius decreti, vel capituli poterit abſoluere Sacerdotem ſuum ſubditũ in ſimonia occulta, & rehabilitare ad Ordines, & beneficia iam obtenta, & quæ obtinenda? Congregatio cenſuit potuiſſe abſoluere, & ad Ordines rehabilitare, & ad beneficia, non tamen rehabilitare ad beneficia quibus propter ſimoniã priuatus fuiſſet, nec ad obtinenda.* Immò à for-

4 tiori facit quoque facultas conceſſa Maiori Pœnitentiario, vt patet ex bulla Pij IV. quæ incipit *in ſublimi*, in qua in § 13. hæc habentur:

5 *Caueat etiam Pænitentiarius ne in abſolutionibus à ſimonia reali, vel conuentionali, etiam occulta, vnquam concedat, vt ipſi ſimoniaci beneficia ſuper quibus ſimoniam commiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde poſt commiſſam ſimoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint, quinimmò in abſolutionibus huiuſmodi apponatur clauſula, quòd vterque ad beneficium, ſuper quo commiſſa fuit ſimonia perpetuò inhabilis exiſtat.*

CAPVT SECVNDVM

De indignitate eligendorum.

DVBIVM LXI.

Quomodo indignitas electi vitiet electionem, & reddat obnoxios pœnæ electores?

SVMMARIVM.

1 *Indignè promotus mereretur decapitari.*

2 *Electio habita de indigno, habetur ac ſi fuiſſet celebrata de animali bruto.*

Iocoſa redargutio facta quibuſdam eligentibus indignos.

Damaſcenus priuauit 13. Epiſcopos indignè promotos.

3 *Eligentes indignum tenĕtur ad reſtituenda cõmunitati omnia damna ex tali electione ſubſequuta.*

Electoribus imputantur omnia peccata quæ indignè promotus faciet in illa Prælatura.

4 *Electio ſcienter habita de indigno eſt ipſo iure nulla, & electores ſunt priuati pro ea vice eligendi poteſtate. Limitatur num. 5. 10. & 11.*

5 *Quid de his qui eligunt dignum, & credunt indignum?*

6 *Eligentes ſcienter indignum Prouincialem, Miniſtrum non priuantur voce ſecundum aliquos.*

7 *Verior eſt opinio contraria num. 9.*

8 *Exponitur* §. Demum. clem. exiui de verb. ſignif.

9 *Minor pœna ſumenda eſt de negligentia quàm de dolo.*

12 *Eligentes ſcienter excommunicatum minori excommunicatione non ſunt priuati voce.*

Peccant mortaliter eligentes minori excommunicatione innodatum.

13 *Compromittentes non ſunt priuati eligendi poteſtate vbi, Compromiſſarius elegit indignum.*

1 PRAESENS quæſtio poteſt excitari quò ad exiſtimationem hominum, & coram Deo; Vel quò ad illud quod iura ſanxerunt.

Si in primo ſenſu, nempè quomodo indignitas electi vitiet electionem quò ad exiſtimationem hominum, & coram Deo? Dico indignitatem electi ita vitiare electionem, vt ipſe indignè promotus mereretur decapitari gloſ. *in l. qui cum vno verb. temporalium ff. de re milit.* Felin. *in c. ſi quando num. 7. de reſcript.* Rebuff. *in praxi tit. pœnæ contra collatores indignis conferentes num.* 16. Gonzal. *ſup. reg. 8. cancell. gloſ. 4. num. 59.*

2 nec magis laudabilis videatur ipſamet electio, quã ſi de animali bruto celebrata fuiſſet: Hinc Hoſtien. *in cap. grauè num. 3. de præben.* & poſt eum Ioan. Andr. & alij referunt de Canonicis Argentinis, qui cum non poſſent concordari de creandis canonicis, conuenerunt quòd quilibet Canonicus crearet ſuum: & cum vnuſquiſque crearet nepotem, vel conſanguineum indignum, quidam Romanus Canonicus eiuſdem Eccleſiæ nominauit aſinum ſuum. Quibus, vel his ſimilibus intentus Damaſcenus Patriarcha, cum audiſſet Eccleſias in Aſia à quibuſdam indignis adminiſtrari viris; quòd nõnulli quidem gratia, nonnulli pecunia Epiſcopatus redemptos obtinerent, Epheſum eſt profectus, & tredecim Epiſcopis dignitatem ademit. Nicephor. Calix. *lib. 15. hiſtor. Eccleſ. cap. 9.*

3 Deinde ita indignitas electi reddit obnoxios pœnæ electores coram Deo vt ipſi teneantur ad reſtituenda communitati omnia damna ex tali electione ſubſequuta; quia illa ei intulerunt contra iuſtitiam commutatiuam. Couar. *in reg. peccatum par. 2. §. 7. num.* 7. Sot. *lib. 4. q. 6. art. 3. ad 6.* Salon. *2. 2. q. 63. controu. 6. in fin.* Leſſ. de iuſt. *lib. 2. cap. 34. num.* 74. Et pro hoc apertè facit quod indubitatum eſſe ſupponunt ſtatuta Cartuſienſis Ordinis *par. 2. cap. 2. num. 8.* & teſtatur Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 5. col. 3. verſ. aduertatur etiam.* Electores, ſcilicet, omnium peccatorum ab eo ſic indignè electo in Prælatura illa commiſſorum eſſe participaturos: Quod dicit probari ex Sãcta Synodo Tridentina *ſeſſ. 24. capit. 1. de reform.* dum omnes habentes aliquod ius in electionibus, & promotionibus faciendis hortando, & monendo ait. *Et in primis meminerint nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem ſalubrius facere poſſe, quàm ſi bono-*

Digitized by Google

nos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint; non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint.

4 Si verò in ſecundo ſenſu excitetur propoſita quæſtio; quomodo ſcilicet, indignitas electi vitiet electionẽ, & reddat obnoxios pœnæ electores quò ad illud quod iura ſanxerunt. Dico electionem habitam de indigno eſſe ipſo iure nullã, & taliter eligentes ſcienter eſſe ipſo iure priuatos eligendi poteſtate pro ea vice tantùm *c. cum in cunctis vbi gloſ. capit. ſcriptum vbi quoque gloſ. & cap. nihil. de elect. gloſ. in cap. cumana eod. tit. & in c. quamquam verb ſecus eod. tit. in 6. & in clem. exiui. §. cæterum verſ ſextò not.* Panorm. *in cap. dudum 2. num. 11. de elect.* Anchar. *in cap. 2. de poſtul. prælat.* Angel. *tit. electio num.* 8. Silueſt. *eodem tit. 1. q. 4.* Tabien. *eod. tit. 1. num. 6.* Cuchanſter. *maior. lib. 4. tit. de elect. num.* 157. Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 14. q. 8.* Manual prelat. *tom. 2. q. 23. art. 8.* & alij.

5 Dixi *eligentes ſcienter* ſecus enim dicendũ eſt ſi eligunt ignoranter, quia tunc ad eos reuertitur eligendi poteſtas gloſ. *in cap. dudum verb. in ordinibus de elect. & in cap. quamquam verb. ſcienter de elect. in 6.* Immò addo idem iuris eſſe de illis electoribus qui eligunt dignum, credentes eum indignum, quia conatus non habet effectum, & electio tenet Felin. *in cap ſi verò 2. de ſent. excom. ante fin. verſ. & ad 3. q.* Gemin. *in capit. perpetuò num. 4. de elect. in 6.* Et pro hoc facit quod notant communiter DD. de percutiente laicum, quem credebat clericum, vt non fiat irregularis.

6 Marc. *q.* 1358. *par.* 1. *relatus à* Marta *in ſuo digeſt. nouiſſ. tit. electio cap.* 60. aſſerit ſpeciale eſſe in electione Prouincialis Minorum, vt ſi eligentes ſiuè ſcienter, ſiuè ignoranter indignum elegerint, & propterea fuerit infirmata electio; ad capitulum prouinciale reuertatur electio huiuſmodi per clem. *exiui §. denum vbi gloſ. verſ. ſextò not. de verb. ſignif.*

7 At contrarium videtur ſentire Rodriquez *tom. 2. q. 52. art. 5. §. notãdum eſt etiam.* Et iure optimo quia concordanda ſunt iura iuribus & eorum correctiones (ſi ſuſtineri valeant) euitari debent *cap. cum expediat de elect. in 6.*

8 Vnde notandum eſt textum *de clement. exiui vbi ſuprà* non loqui de caſu in quo omnes electores elegiſſent indignum; ſed loquitur tantum caſu in quo à votis in diuerſa diuiſis, electio quæ à maiori parte capituli fuerit celebrata confirmetur, vel infirmetur. Et ſi fuerit infirmata ad capitulum prouinciale electio huiuſmodi reuertatur: Ideſt ſi electio habita à maiori parte capituli fuerit infirmata propter aliquod vitium per quod non fuerint priuati eligendi poteſtate electores, reuertitur ad idem capitulum prouinciale; ſed ſi fuerit infirmata propter aliquod vitiũ per quod meritò eſſent electores priuati eligendi poteſtate, vt ſupponimus in præſenti; electio reuertitur quoq; ad idem capitulum prouinciale: non quidem ad eoſdem electores, qui ſic ſcienter elegerunt: ſed ad alios, 11
qui totam potentiam capitularem retinent, licèt minorem partem totius capituli, computatis dictis priuatis, & inhabilibus, &c. faciant iuxta notata *dub.* 13. *num.* 1. Vnde valebit electio de digno facta ab illa minori parte etiam ex eodem ſcrutinio *cap. congregato de elect.* vbi Panor. benè docet non opus eſſe tunc expectare ſententiam declaratoriã ſuper nullitatẽ primæ electionis, vel ſuper irritationem; ſed ſatis eſſe ad validitatem ſecundæ electionis probare poſt factã ipſammet electionem dictam poteſtatẽ illam deuolutam fuiſſe ipſo iure ad minorẽ partem *capit. bona 1. de elect. & cap. impedimentum de regular. in 6.* & dicetur infra *dub.* 100. *num.* 2.

9 Quòd verò hæc noſtra expoſitio textus ſit conformior literæ, quàm illa Marc. & ſequacium ex eo probatur, quia minor pœna ſumenda eſt de negligentia, quàm de dolo *cap. nihil eſt vbi* Panor. *num.* 3. & Ant. & Butr. *num.* 22. *de elect. capit. ad falſariorum de crim. falſi. & cap. ſuper litteris de reſcript.* Sed ſi perſiſtamus in opinione Marc. maior pœna ſumenda erit de negligentia, quàm de dolo: Nam ipſi volunt electionem non deuolui ad Generalem, quando electores eligunt ſcienter indignum. Et tamen in eodem textu poſtea ibidem habetur electionem liberé deuolui ad Generalem quandò electores prætermittũt eligere Prouincialem die ibi præſcripta: ideſt ex negligentia arg. *cap. quia diuerſitatem de conceſſ. præben.*

Vera eſt ergo concluſio ſuprapoſita, & habet locum etiam in electione Prouincialis Minorum electionem ſcilicet factam de indigno eſſe ipſo iure nullã, & ſic eligentes ſcienter eſſe ipſo iure priuatos eligendi poteſtate.

10 Quamuis autem hæc concluſio ſic ſe habeat, tripliciter tamen eſt limitanda. Primò vt non procedat quò ad pœnam eligentium ſpectat, ſi non fuerit ſequuta electio indigni; quia tunc non priuantur electores eligendi

Digitized by Google

gendi poteſtate, licèt grauiter peccent *capit. perpetuo de elect. in 6.* Nauar. *in cap. pœna num. 22. de pænit. diſt.* 1. Sayr. *de cenſ. lib. 4. cap. 15. num. 11. §. quanto vbi* refert Palud. & alios. Immò dico poſſe electores repetere, ac reiterare ſcrutinium, aliumque nominare, & eligere, ſi ex publicatione ipſiuſmet ſcrutinij appareat maiorem eligentium partem ſuffragatam fuiſſe alicui indigno; ita vt electio, quæ communis ſubſequi debet ſit celebranda de indigno vt multis Doctoribus allatis dixi *dub. 30. num. 6.*

11 Secundò temperanda eſt cum Ioan. And. *in reg. odia.* Panor. *in d. cum in cunctis §. clerici ſanè num. 6. & in cap. cum inter. 1. num. 15. de elect.* Suar. *tom. 5. diſp. 24. ſect. 2. nu. 22.* Auil. *de cenſ. par. 2. cap. 6. diſp. 12. dub. 4. ad fin.* Garc. *de benef. par. 7. cap. 12. num. 84.* vt eademmet pœna non extendatur vltra caſus *in d. c. cum in cunctis* expreſſos, qui in dignitatibus citra epiſcopatum circa tria, dumtaxat, verſantur, nempè circa ætatis maturitatem, litterarum ſciētiam, & morum grauitatem. Quæ opinio longè communior, & probabilior eſt, quàm contraria Innoc. *in cap. 2. num. 3. de po-*

12 *ſtul. prælat.* Hinc nō placet ſentētia Richard. *4. diſt. 18. art. 7. q. 4. gloſ. in cap. ſi celebrat. verb. ſcienter de cler. excòm.* & Alter. *de cenſ. tom. 1. diſp. 4. cap. 2. §. requiritur etiam* aſſerentiū hac pœna affici eligentes ſcienter innodatum minori excommunicatione. Sed contrarium, vt dixi, probabilius eſt, hac pœna ſcilicet, nō affici huiuſmodi ſuffragatores, licèt perperam agant, & mortali culpa nō vacent, tàm ipſi eligentes, quàm ipſe electus conſentientiendo electioni de ſe factæ, vt inquit Auil. *vbi ſup. concl.* 1. quia prohibitio de non eligendo minori excommunicatione innodato eſt in materia graui.

13 Tertiò temperanda eſt prædicta cōcluſio, vt electores non ſint priuati eligendi poteſtate, quando ipſi compromiſerunt abſolutè in aliquem, qui compromiſſarius elegerit indignum, ſiuè ſcienter, ſiuè ignoranter: Niſi enim, & ipſi compromittētes talem electionem ratam habuerint, liberè ad eoſdem reuertitur electio. Et hæc limitatio probatur: nam ſi ſcienter elegit, dolus ipſius Compromiſſarij non debet imputari compromittentibus, qui non ſunt in culpa. Si verò ignoranter elegit iam functus eſt officio ſuo. Ita *in cap. ſi compromiſſarius* communiter canoniſtæ *de elect. in 6.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 38.* Siueſt. *tit. electio 2. quæſt. 19. num. 26.*

DVBIVM LXII.

Quæ ætas requiratur in promouendis ad dignitates, & perſonatus Regulares?

SVMMARIVM.

1 *Quæ ætas deſideratur in aſſumendis ad Generalatum Prouincialatū, & Cuſtodiatum?*
2 *Item in aſſumendis ad Prælaturas conuentuales, & alias dignitates curatas?*
3 *Item in promouendis ad Diffinitoratum, cæteraſque dignitates, & perſonatus, quibus animarum cura non competit?*
4 *Diffinitoratus eſt perſonatus.*
5 *Item aliquo modo dicitur dignitas.*
6 *Electio facta de non habente legitimam ætatem, eſt nulla.*
7 *Ætas connumeretur à die natiuitatis.*

1 MANVAL. prælat. *tom. 2. quæſt. 3. art. 1. concl. 2.* & Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 5. quæſt. 1.* aſſerunt Generales Prouinciales, cæteroſque iuriſdictione quaſi epiſcopali gaudētes debere eſſe maiores triginta annis; ita vt trigeſimum annum exegerint, prout de aſſumendis ad Epiſcopalem Cathedram decernitur *in cap. quicumque, & c. epiſcopus diſt. 77. cap. cum in cunctis de elect.* Conc. Trident. *ſeſſ. 7. cap. 1 & ſeſſ. 24. cap. 12. de reform. & in Conſtitutione Greg. XIV. de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad Eccleſias Cathedrales*; quæ incipit *onus apoſtolicæ ſeruitutis*, & tradunt communiter DD.

At hanc aſſertionem Manualis, & Azorij concedo de honeſtate, Nego verò de neceſſitate: licèt namque huiuſmodi ætas neceſſariò expoſtuletur in promouēdis ad Epiſcopatum; non tamen ſequitur ita neceſſariò quoque deſiderari eamdem ætatem in inferioribus dignitatibus, licèt eis competant epiſcopalia iura, vt ſi ſint minores triginta annis, electores ſint priuati eligendi poteſtate, & electio ſit nulla iuxta dicta in ſuperiori dubio, quia id nullo iure cauetur. Et pro hoc facit quod in ſimili dicetur de ſcientia in ſequenti dubio.

2 Sit ſecunda concluſio. Ad Prioratum Præpoſituram, Rectoratum Guardianatum, & alias dignitates, quibus animarū cura ſubeſt, non poſſe promoueri niſi qui vigeſimum quintum ſuæ ætatis annum ſaltem attigerit.

idest

Digitized by Google

ideſt incæperit *d.cap.cum in cunctis §.inferiora cap.licet canon.de elect.in 6.* Conc. Trident. *d.cap.* 12. Panor. *in cap.ſuper inordinata num. 9.de præben.*Nauar.*cap.*25.*num.*116.*& lib.*1. *conſ.*4.*tit.de æt.& qualit.*Rodriq.*tom.*1.*q.*15. *art.*2. Manual prælat. *vbi ſup. concl.*1. Azor. *q.*2.Leſſ.*de iuſt.lib.*2.*cap.*34. *num.* 107. Salon. 2.2.*q.*63.*art.*2.*controu.* 1. *concl.*2. & Garc. *de benef.par.*7.*c.*4. *num.* 41. Homobon. *de Hum. vitæ ſtatib.par.*1. *cap.* 22.

3 Sit tertia concluſio. Ad Definitoratum, cæteraſquè dignitates,&perſonatus,quibus nulla animarum cura competit, non poſſe minores 22.ſuæ ætatis anno aſſumi, vt patet ex Conc.Trident. *d. cap.* 12.& confirmatur ab omnibus ferè Doctoribus in præcedenti concluſione citatis: Et quamuis Henriq. *lib.* 14.*cap.*8.§.10.*in fin.in gloſ.lit.*X. Emanuel sà *verb.beneficium num.*31. Azor.*q.*3.§ *cæterum* & alij aſſerant prædictum vigeſimum ſecundum annum requiri incæptum,non expletũ. At Leſsius, & Garc. *vbi ſupra* meritò affirmant illa Concilij verba *viginti duobus annis non minores aſſiſcantur* innuere viginti duos annos debere eſſe cõpletos, & ita eademmet verba declarauit Sacra Congregatio teſte Garc.*num.*70. *Congregatio Concilij cenſuit requiri ætatem viginti duorum annorum completam A. Card. Carrafa. Item Epiſcopo Abulenſi. Illuſtriſsime,& Reuerendiſsime Domine vt frater. Dubitationi Amplitudinis tuæ nomine propoſitæ ſuper ætate quæ per Conc.Trident.cap.*12. *§ ad cæteras autem dignitates, &c. ſeſſ.* 24. *de reform. requiritur in ijs qui dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, obtinere volunt. Congregatio Illuſtriſsimorum Patrum eiuſdem Concilij interpretum ita reſpondendum duxit; nempè decretum illud eſſe intelligendum de anno vigeſimo ſecundo completo. Quod reliquum eſt Deum Amplitudini tuæ propitium in omnibus precamur. Romæ die* 24. *Septembris* 1593. *Amplitudinis tuæ Illuſtriſsimæ,& Reuerendiſsimæ vt frater Studioſiſsimus Hieronymus Card. Mattheus.*

4 Quòd autem inter perſonatus iure optimo connumeretur Definitoratus probatur. Propriè namque perſonatum habere dicitur qui præeminentia præcellit cæteros ſui Ordinis in choro,in proceſsionibus, in vocibus dandis, ac ſententia n dicit, & huiuſmodi, &c. quamuis iuriſdictione careat. Archid.*in cap.*1.*num.*2. Anchar. *num.*6. & gloſ. *de cõſuet. in* 6.Sil.*tit.dignitas nu.*2. *&* 3. Card. *in clem.* 2.§. *illi verò num.* 2. *de æt. & qualit.* Rebuff.*in praxi benef.tit.benef. ſecul. quotupl. num.*8.Azor.*par.*2.*lib.*3.*cap.*1. §. *quartò diuiditur,& q.*13.*q.*5. Mirand. *vbi ſupra* Tuſch. *lit.D.concl.*421.*& lit.P.concl.*321.& Moneta *de conſeruat. iudicibus cap.*5.*q.*5.*q.*7.*mox ante primam concluſionem, & de commut. vlt. volunt.c.* 8.*num.* 116. Sed hęc verificantur de Difinitoribus in Religionibus in quibus votum deciſiuum habent. Ergo inter perſonatus habetur. Et meritò ſunt enim Congenerales, ſiuè Comprouinciales: ideſt Coadiutores, & participes Officij Generalis, vel Prouincialis *dub.*111. *num.*7. *&* 8.

Et quòd idem Officium Diffinitoris poſſit aliquo modo dici dignitas, probatur, quia perſępè nomina dignitatis, & perſonatus confunduntur in iure vt *in capit. cum acceſsiſſent de conſt* gloſ. & Innoc. *in c. de multa de præben.& dignit.* Azor. *vbi ſupra cap.* 13. *quæſt.* 2. *&* 5. referens Hoſtienſ. Io. And. & Silu. Moneta *de conſeruatoribus iudicibus d. q.* 7. *vbi ſupra,& de commut. vlt. vol. vbi ſup. num.* 122. Et ſecundum locorum cõſuetudinem vnum pro alio ſumitur, & ſunt ſinonima Panorm. *in d.c.de multa.*

6 Tandem notandum eſt primò prouiſionẽ ſeu electionem factam de non habente ætatem, quæ requiritur, iuxta triplicem præfatam aſſertionem, eſſe nullam, vt perſpicuum ſit ex omnibus ferè allegatis Doctoribus in ea, & præſertim ex Garc. *num.*83.& etiam loquendo in foro conſcientiæ, vt probat Ledeſ. *in ſum.* 2. *par. tract.*7.*cap.*2. *concl.* 7. *diffic.* 17. *pag.*561. Nec ſuper hoc quidquam diſpenſare poſſunt Epiſcopi, vt inter alios docet Azor.*par.*2.*lib.*6.*cap.*5.*quæſt.*9. & quotidiana praxis. Neq; reperitur Prælatos Regulares talem facultatem habere ex aliquo priuilegio. Quæ omnia procedunt etiamſi ad memoratam ætatem deſit quantumuis paruum, & modicum tempus, vt vnus dies Sanchez *de matrim. lib.*1.*diſp* 16.*num.*4. Nam in his quæ ſunt à iure determinata non licet arbitrari *dub.*54.*num.*1.*&* 2.*& dub.*118.*num.* 1.*&* 2.& in terminis tradit Garc. *vbi ſup.*

7 Secundò notandum eſt ętatem connumerandam eſſe non à die cõceptionis; ſed à die natiuitatis Couar. *in epitome* 4. *decret. p.* 2. *capit.*8.§.2.*num.*3. Molin. *de iuſt. tom.*2.*diſp.* 573.*num.*2. Garc. *vbi ſup. num.*89. *& alij.*

DVBIVM LXIII.

Quę ſcientia neceſſariò requiratur in promouendis ad Prælaturas Regulares.

SVMMARIVM.

1 *In aſſumendis ad dignitates Regulares deſiderantur ſcientia competens ad ſuum munus benè gerendum.*

2 *Et qui acceptat dignitatem, & notabili defectu talis ſcientia laborat, mortaliter peccat.*

3 *Quando hoc limitetur in aſſumendis ad Guardianatum, Prioratum, Rectoratum, Præpoſituram, &c.*

4 *Item quando limitetur in aſſumendis ad Prouincialatum, & Generalatum.*

5 *Ineruditus non dicitur qui benè legit, & latinè loquitur etiam ſi non benè reſpondeat interrogatorijs factis ei ſuper pertinentibus ad ſuum munus.*

6 *Electio de prorſus illiteratis eſt nulla ipſo iure. Nec cum eis diſpenſat Epiſcopus.*

7 *Secus, ſi ſit ſpes certa de futura ſcientia, vel ſaltem legere ſciat.*

8 *Illiteratus non eſt propriè, & ſtrictè irregularis.*

1 RESPONDEO triplici concluſione. Sit igitur prima. In Prouincialibus, & Generalibus non deſiderari neceſſariò gradum ſcientiæ vt in Epiſcopis requirit Conc. Trident. *ſeſſ. 22. cap. 2. de reform.* Sed in eis, item & in Definitoribus, cæteriſque conuentualibus ſuperioribus expoſcunt iura *capit. cum nobis de elect. vbi gloſ. cap. cum te. de æt. & qualit. ordin. c. licet canon. de elect. in 6.* & Conc. Trident. *ſeſſ. 24. cap. 12. de reform.* competentem ſcientiam, quæ ad eorum munus, & dignitatem benè gerendam ſufficit ad hoc vt ſiuè peccato fiat collatio, ſiuè electio Panor. *in cap. cum in cunctis de elect. nu. 4.* Homobon. *de bum. vitæ ſtat. par. 1. c. 22.*

Quod autem in Prouincialibus, & Generalibus neceſſariò non deſideretur gradus ſcientiæ, quem Concilium expoſtulat in Epiſcopis, liquet ex ſequenti declaratione Sacræ Congregationis relata à Garcia *de benef. par. 7. capit. 7. num. 33.* Quæſitum enim fuit *An principali dignitas in collegiata Eccleſia exempta, cui ordinaria iuriſdictio cum omnibus iuribus quaſi Epiſcopalibus competit, neceſſariò conferri debeat licentiato, vel Doctori, vt principalis dignitas in cathedrali? Congregatio 12. Decembris 1585. cenſuit negatiuè, quia hoc nullibi cauetur eſſe neceſſarium. Et Concilium quando loquitur de dignitatibus cap. 12. ſeſſ. 24. hortatur, vt conferantur Doctoribus, non præcipit.*

2 Secunda concluſio eſt eum mortali labe ſe commaculare, qui munus, ſeu Prælaturā acceptat, & notabili defectu ſcientiæ neceſſariæ ad illud, vel ad illam exequendam laborat. Hanc aſſertionem ſuſtinent poſt Innoc. Panor. *vbi ſup.* Biax. *in ſuo direct. elect. par. 2. cap. 1. num. 4.* Nauar. *cap. 25. num. 12.* Manual prælat. *tom. 2. q. 4. art. 2.* Garcia *de benef. vbi ſup. num. 25.* & multi alij. Et tandem vltra rationem naturalem probari quoque poteſt ex *cap. ran. eſt putanda in fin. 1. q. 1.*

3 Hanc vtramque concluſionem primò limita vt non procedat in promouendis ad Prioratum Præpoſituram, Rectoratū, Guardianatum, &c. quando ipſi diuturno vſu ea norunt, quæ ad ſui muneris functionem neceſſaria ſunt, licèt nunquam didicerit gramatices latinique idiomatis rudimenta, vt inter alios tradunt Panorm. relatus, & approbatus ab Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 6. q. 6.* & Rota *deciſ. 16. par. 2. diuerſ.* teſte Marta *in ſuo digeſt. nouiſſ. tit. electio cap. 58.*

4 Secundò limita vt non procedat in promouendis ad maiores dignitates prædictas, quādo eſt ſpes certa, & firma eos breui adepturos eſſe eam ſciētiam, qua ſuum officium licitè obire poterunt, vel ſaltem Vicarium, ſeu adiutorem, vel collegam eſſe adſciſſuros, cuius opera, conſilio, & doctrina vtentur in adminiſtranda prouincia. Ita Azor. *vbi ſup. q. 2.* Quæ tamen intellige fieri diſpenſatiuè, & graui cauſa vrgente, vt iure optimo aduertit poſt Hoſt. Panorm. *vbi ſup.* Et ratio eſt quia defectus ſcientiæ magis inhabilitat promouendum ad beneficium, quàm defectus Ordinum, ex quo ſufficit quod promouendus, ſiuè præficiendus regimini Eccleſiæ Parochialis attingat 25. annum *cap. licet canon. de elect. in 6.* vbi Gemin. *num. 3.* & Rota *deciſ. 677. num. 2. par. 4. diuerſorum.*

5 Tertiò limita vt non poſsit dici ineruditus qui benè legit, & benè latinè loquitur gloſ. & ſcribentes *in clem. 1. de conceſſ. præben.* Creſcent. *deciſ. 12 de conceſſ. præben.* & in terminis perſonæ Abbatis tradit Panorm. poſt Innoc. & Archid. *in cap. cum in cunctis num. 4. verſ religioſi verò de elect.* Et licèt reſpondere ignoraret quibuſdam interrogatorijs, quæ ei fierent; adhuc tamen non probaretur totalis ineruditio; cum poſsit eſſe, quòd in libris veritatē eorum, quæ ſcire tenetur, ſciat quærere. Innoc. *vbi ſup. num. 1. in fin.* Butr. & Panorm. quos refert, & ſequitur Rota *deciſ. 234. num. 9. par. 1. in recent.*

6 Tertia concluſio eſt electionem prouiſionem, ſeu collationem de omnibus memora-

tis

tis Prælaturis, & dignitatibus factam prorſus illiteratis; ita vt nec etiam legere ſciant eſſe nullam ipſo iure. Nauar. *de oratione miſcell.* 40. *num.* 8. Franch. *in cap. fin. num.* 2. *de temp. ordin. in* 6. Gonzal. *ſup. reg.* 8. *cancell. gloſ.* 4. *num* 47. *&* 48. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *capit.* 34. *num.* 129. & Garc. *vbi ſup. num.* 15. Nec cum eis poteſt diſpenſare Epiſcopus, & multò minus qui iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habet. Felin. *in cap. at ſi cleric.* §. *de adulterijs num.* 21. *de iudic.* Et ratio eſt quia Epiſcopus de iure communi nequit diſpenſare niſi in adulterio, & alijs criminibus, quæ ſunt minora *d* §. *de adulterijs*, & patebit latiùs ex infra dicendis *dub.* 98. Sed Epiſcopus non diſpenſat cum homicida, quia homicidium eſt maius adulterio Socin. *conſ.* 157. *præſens conſultatio pulchra eſt verſ. in ſecunda parte fol. mihi* 10. & eſt minus illiterato Innoc. *in cap. cum noſtris in princ. de conceſſ. præben.* vbi dicit electionem factam de homicida non eſſe nullam ipſo iure: factam tamen illiterato: ſic. Ergo multò minus Epiſcopus poterit diſpenſare cum prorſus illiterato.

7 Hanc quoque concluſionem limita vt ſcilicet, nõ ſit nulla ipſo iure electio, prouiſio, ſeu collatio facta proſus illiterato, ſi eſt ſpes certa de futura ſcientia, & literatura. Ita in ſimili Innoc. *in cap. cum in cunctis de elect.* Domin. *in cap. illiteratos* 26. *diſt.* & Felin. *vbi ſup.* Immò addo nec etiam eſſe nullam ipſo iure, ſi legere non ignorẽt, licet nil latinè callẽãt, quod probatur ex conſuetudine ſaltẽ, & praxi antiqua, & noua iuxtà Nauar. *in c. ſi quando de reſcript except.* 13. *cap.* 8. Et quamuis videatur ſibi cõtrarius *in except.* 16. *ad primum num.* 1. attamen vt conſtat ex *num.* 11. ſermonem ibi habet de omninò illiteratis.

8 Neque his omnibus dictis obſtat illiteratum, ſeu imperitum eſſe irregularem, vt cenſet Nauar. *cap.* 27. *num.* 205. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 51. *ſect.* 1. *nu.* 8. Auil. *de cẽſ. p.* 7. *diſp.* 4. *d.* 1. Gonzal. *d. gloſ.* 4. *num.* 41. & Matheſ. *par.* 3. *tit. de commiſſ. admis. ad bon. ceſſ. & altern.* §. 1. *num.* 34. referens Innoc. atque ideò collationem, ſeu electionem de eo factam eſſe nullam iuxtà tradẽda *dub.* 91. *num.* 2. quia quidquid hi DD. dicant, hanc non exiſtimo cum Henriq. *lib.* 14. *cap.* 8. §. 11. *gloſ. lit. b.* Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 13. *num.* 8. & Garc. *vbi ſup. num.* 19. eſſe propriè, & ſtrictè irregularitatem, maximè, ſi non ſit pænitus, & omninò illiteratus, *vt ſup.* dixi.

DVBIVM LXIV.

An peccator mortali crimine non occulto affectus, ſit ineligibilis?

SVMMARIVM.

1 *Electio peccatoris publici eſt irritanda ſecundum vnam opinionem.*

2 *Contrariam tenent alij.*

3 *Author amplectitur poſteriorem ſententiam, & deſtruit fundamentum prioris.*

1 PARTEM affirmatiuam tuentur Hoſt. *in cap.* 1. *de poſtul. prælat.* Archid. *in capit. in ſcripturis in fin.* 8. *quæſt.* 1. Panorm. *in cap. ſi celebrat. num.* 6. *de cleric. excom. miniſt.* Henrich. Boich. *in capit. in noſtris num.* 5. *de conceſſ. præben.* Angel. *tit. electio num.* 23. Silueſt. *eod. tit.* 1. *quæſt.* 14. Tabien. *eod. tit.* 1. *num.* 17. Manual. prælat. *tom.* 2. *quæſt.* 23. *art.* 11. *concl.* 5. & alij. Huius ſententiæ potiſsima ratio videtur quia vt ait D. Thom. *quodlib.* 8. *q.* 4. *art.* 6. per quodlibet peccatum mortale aliquis redditur indignus ad quodlibet ſpirituale exequendum.

2 At Innoc. *in d. c. ſi celebrat. verb. irritanda, & in c.* 1. *num.* 3. *de poſtul. prælat.* gloſ. *in c. perpetuò verb. priuentur de elect. in* 6. *vbi quoq;* Gemin. *num.* 6 gloſ. *in c. diffinitio* 22. *q.* 4. Felin. *in c. dilecto in Chriſto num.* 4. *de except.* Couar. *in c. alma mater p.* 1. § 8. *nu.* 4. Azor. *p.* 2. *c.* 14. *q.* 10. §. *item peccat.* Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *c.* 34. *num.* 126. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 8. *num.* 48. Alter. *de cenſ. tom.* 1. *diſp.* 4. *lib.* 1. *cap.* 2. §. *alia tamen ratio.* negatiuã partẽ ſuſtinẽt, quamuis cõſentiens in ſtatu peccati mortalis electioni de ſe factæ culpa nõ vacet, ſicut & q eũ ſciẽter eligũt. Irritãda tñ non eſt eius electio, ẽtſi eius peccatũ nõ ſit occultũ, exceptis q̃ ſecundum canonicas ſanctiones talem pænã inducunt, vel quando ipſe criminoſus non vult corrigi; quia tunc non debet confirmari.

3 Hæc poſterior opinio mihi magis arridet. Nã ſi omne peccatũ mortale electionẽ impediret; ſequeretẽ ẽt pro omni peccato mortali clericũ poſſe deponi: Sed hoc nemo cõcedet: Ergo nec illud eſt cõcedẽdũ. Sequella patet. Nã *in c. inuentũ* 16. *q.* 7. habemus hæc verba *Quã (ſupple eccleſiã) ſi iuſtè adeptus fuerit, hãc nõ niſi graui culpa ſua, & corã Epiſcopo canonica ſeueritate amittat.* Sed omne peccatũ mortale dicitẽ graue ab ipſomet Pan. *in c. ſicut noſtris num.* 3. *de iur. iur.* Ergo pro omni peccato mortali amitteret.

CAPVT TERTIVM

De Cenſuris.

DVBIVM LXV.

An excommunicati minori excommunicatione priuentur poteſtate actiua, & paſſiua eligendi?

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio minor priuat electione paſſiua, non autem actiua.*
Excommunicati minori excommunicatione poſſunt eligi in Diſcretos, & Definitores.
2 *An electio de huiuſmodi excommunicatiis ſit irrita, vel irritanda?*
3 *Quando ignorantia excommunicationis minoris electi validet electionem. Quadruplex opinio.*

1 PASSIVA priuantur: Actiua verò, non. Et hoc expreſsè habetur *in capit. ſi celebrat. de cler. excom. minis.* Ratio eſt prout *ibidem* innuitur, quia cum huiuſmodi excõmunicatus omnium Sacramentorum perceptione priuatus exiſtat; per conſequens etiam prohibetur exercitium, & occluditur aditus ei ad Ordines Eccleſiaſticos, quos poſtulat dignitas, ad quam eligitur. Quare hinc elicitur ei non vetari aſcendere ad Diſcretatum, Definitoratum, & alia huius generis officia, quibus regimen animarum non competit. Et in hoc conueniunt omnes. Sed diſcrepant in duobus.

2 Primò. An prædicta electio ſit irritanda, vel ſit ipſo iure nulla? Hoſt. Panor. & Card. *in d. cap. ſi celebrat,* Couar. *in cap. alma mater par. 1. §. 8. num. 3.* Vgol. *de cenſ. tab. 3. capit. 6.* Garc. *de beneſ. par. 7. cap. 13. num. 27.* & alij aiunt eſſe irritam ipſo iure. Et exponunt textum *irritanda*, ideſt irrita denuncianda.

At Felin. *in cap. dilecti col. 3. nu. 4. de except.* Richard. *in 4. diſt. 18. art. 7. q. 4.* Silueſt. *tit. electio q. 14.* Manual prælat. *tom. 2. q. 23. art. 11.* Suar. *tom. 5. diſput. 24. ſect. 2. num. 21.* Sayr. *de cenſ. lib. 2. cap. 22. num. 23.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 34. num. 116.* Auil. *de cenſ. par. 2. c. 6. diſp. 13. dub. 4. concl. 2. ad fin.* Tolet. *lib. 1. capit. 18. num. 2.* Alter. *de cenſ. tom. 1. lib. 1. diſp. 4. cap. 2.* Filliuc. *tract. 13. capit. 2. q. 8. num. 31.* Bonac. *de cenſ. diſp. 2. q. 3. num. 7.* & alij aſtruunt meritò irritãdam eſſe, vt patet ex littera textus. Et hæc poſterior opinio mihi magis arridet, cum pænalia ſemper in mitiorem partẽ ſint interpretanda *cap. odia de reg. iur. in 6. cap. in pænis eod. tit. & lib. l. ſi præſes, & l. interpretatione ff. de pænis.*

3 Secundò diſcrepant in intelligentia illius verbi *ſcienter* additi in *d. capit. ſi celebrat.* Sic enim dicitur *Si tamen ſcienter talis electus fuerit*, quia ibi non explicatur ad quos referatur illud verbum *ſcienter* an ſcilicet ad electores, an verò ad electum?

Innoc. Panor. & gloſ. *ibid.* & Henric. Boich. *in cap. illa quotidiana de elect.* referunt ad electum: ita vt ſit ſenſus irritandam eſſe electionem, ſi eligatur ſe certò ſciens excommunicatione minori innodatum, etiam ab ignorantibus eam. Horum potiſsima ratio videtur, quia hæc eſt pœna electi, & non eligentium: non enim ob eorum peccatum irritatur electio; ſed benè ob peccatũ eiuſdem electi. Scientia verò eligẽtium auget ſolùm eorum culpam.

Suar. *tom. 5. diſp. 24. ſect. 2. num. 18.* & Filliuc. *tract. 13. cap. 2. nu. 29.* ambo de communi teſtantes referunt idem verbum *ſcienter* ad electores. Ratio huius opinionis eſt, quia hic etiamſi ignorãter eligatur ex parte ſua; adhuc tamen eius electio eſt irritanda: tunc enim quoq; eſt priuatus participatione paſſiua Sacramentorum propter quam cauſam nõ poteſt eligi ad beneficia quæ habent annexam eamdem participationem.

Couar. *vbi ſup.* Armil. *tit. excommunicatio num. 5.* & Sayr. *de cenſ. vbi ſup. num. 23. & 24.* nulla habita diſtinctione inter ignorantiam eligentium, & electi, aſtruũt ad valorem, & effectũ huius electionis nihil cõducere ignorantiam excommunicationis. Huius ſententię præcipiuum fundamentum eſt, quia hæc priuatio electionis paſsiuæ eſt effectus excõmunicationis minoris ex inſtitutione, & natura talis cenſuræ, vt in principio huius

dubij

dubij explicatum eſt. Hoc autem fundamentum integrum manet, etiamſi ignorantia intercedat in altera, vel vtraque parte, eligentium, ſcilicet, & electi. Quocirca illud verbum *ſcienter* iuxta hos DD. potiùs videtur additum in illo textu ad amplificandum, quàm ad limitandum; quaſi dicere voluerit. *Etiamſi ſcienter talis elect. &c.*

2 Gloſ. denique *in cap. apoſtolicæ verb. probabilis de cler. excom. miniſt.* Felin. *in capit. ſicut 2. col. 1. de ſimon.* Nauar. *in cap. fratres num. 46. de pæn. diſt. 5.* Lopez. *tom. 2. p. 2 cap. 17. & 18.* Emanuel Sà *verb. excommunicatio num. 33.* Auil. *vbi ſup. concl. 4.* Alter. *vbi ſup.* Vaſquez. *tract. de excom. dub. 6. num. 12.* Tolet. *vbi ſupra* Reginald. *lib. 32. tract. 1. num. 143.* Bonac. *de cenſ. diſp. 2. quæſt. 3. num. 7. in fin.* & alij probabilius docent electionem non eſſe irritandam ſi adſit ignorantia vel ex parte electi non excludendo partem eligentium, vel ex parte eligentium non excludendo partem electi: Ita vt quotieſcumque interuenerit ſcientia excommunicationis vel ex parte electi, vel ex parte eligentium, vel ex parte vtrorumq; ſemper irritanda ſit electio. Fundamentum huius communioris, probabilioris, & textui conformioris ſententiæ eſt quia *dictum c. ſi celebrat* non diceret irritandam prædictam electionem ſciẽter factam, niſi aliter ſentiret de oppoſita.

DVBIVM LXVI.

An excommunicati maiori excommunicatione eligi, & eligere valeant?

SVMMARIVM.

1 *Qui excommunicati dicantur tolerati, & non tolerati ab Eccleſia.*
2 *Electio facta de excommunicatis eſt ipſo iure nulla.*
3 *Etiam ignoranter.*
4 *Quod peccatum, & quam pœnam incurrant ſcienter eligentes excommunicatum.*
5 *Excommunicati non tolerati eligere nequeũt; alias electio eſt nulla.*
6 *Exceptis duobus caſibus.*
7 *Quando inhabiles non poſſunt expelli ab electione, admittendi ſunt cum proteſtatione.*
8 *Quid agendum, quando inhabiles admiſſi ſunt ignoranter ad electionem.*
9 *In dubio credendum eſt ſcrutatoribus, & non electoribus.*
10 *Excommunicatus toleratus poteſt admitti ſcienter ad eligendum.*
11 *An electio teneat ſi admittatur ad electionem non obſtante exceptione excommunicationis ei obiecta.*

EXCOMMVNICATI ſe habent in duplici differentia, vt notant communiter DD. & nouiſsimè Alter. *de cenſ. tom. 1. lib. 2. diſp. 5. cap. 2. col. 5. §. animaduertendum tamen,* & Bonac. *de cenſ. diſp. 2. q. 2. punc. 1. §. 1. nu. 2.* Alij namque dicuntur tolerati ab Eccleſia, alij verò non tolerati.

1 Non tolerati primò cẽſentur illi qui ſunt publicè, & nominatim denunciati ſecundò non tolerati exiſtimantur illi quos adeò notoriè conſtiterit incurriſſe ſententiam latã à canone pro ſacrilega manuum iniectione in clericum, vt nulla tergiuerſione poſsit cellari. In alijs verò caſibus extra hos duos, excommunicati dicuntur tolerati ab Eccleſia, ita vt non teneamur à communione illorum abſtinere nos, vel eos vitare in Sacramentorum receptione, vel adminiſtratione, vel in alijs rebus externis. Et hoc poſſumus fauore Decreti Concilij Cõſtan. *Ad euitãda, &c.* relati à Sot. *d. 22. q. 1. art. 4.* Nau. *c. 27. nu. 35. & in cap. 1. §. labore de pænit. diſt. 6.* Gutierez *qq. can. capit. 1. num. 1.* & ſummatim Auil. *de cenſ. par. 2. cap. 6. diſp. 2. dub. 1.* Quod decretum licet in exemplaribus Cõciliorum, quæ modò extant nõ reperiatur inter decreta d. Conc. Cõſtantienſis: ſatis tamen eſt aliquando fuiſſe ſcriptum, vel poſtea à Martino V. fuiſſe editum ſaltem viua voce, & renouatũ à Conc. Lateranenſi ſub Leone X. *ſeſſ. 11.* vnde ei nunc nobis iure optimo ſtandum eſt, vt patet ex D. Ant. *3. par. tit. 26. cap. 5.* Adrian. Turrecrem. Caiet. Sat. Medin. Arragon. & alijs relatis à Gutierez *num. 7.* & ex communi omnium Doctorum, & denique ex vſu receptiſſimo fidelium; Vnde ex teſtimonio Nauar. & Auil. Catholici in Anglia, & Germania ſecurè communicant cum ijs, qui ſunt notoriè hæretici; & per conſequens notoriè excommunicati; ſed non nominatim denunciati.

2 Hac diſtinctione prehabita pro faciliori enodatione propoſiti dubij; dico primò electionem factam de excommunicatis, ſiue toleratis, ſiue non toleratis eſſe ipſo iure nullam *cap. conſtitutus vbi* Panorm. *de appell. & c. poſtulaſti de cler. excom. miniſt. vbi* Rebuff. *nu. 85.* docet iura loquentia de collatione habe-

re locum etiam in electione Archid. *in c. nullus num. 3. diſt. 63.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. par. 1. q. 9. art. 10. num. 1.* Couar. *in c. alma mater par. 1 § 7. num. 1.* Nauar. *cap. 27. num. 21.* Sayr. *de cenſ. lib. 2. cap. 15. num. 8. §. 2.* Auil. *de cenſ. par. 2. c. 6. diſp. 5. dub. 2.* Valquez. *tract. de excom. dub. 6. vbi plures alios refert cum antiqua deciſione* Rotæ 367. in quâ declaratum fuit hoc procedere tàm de excommunicatione à iure, quàm ab homine: Concordant Alter. *de cenſ. tom. 1. lib. 2. diſp. 6. c. 3. in princ.* & communis ſententia.

Ratio huius aſſertionis eſt, quia decretũ *ad euitanda* non intendit in aliquo releuare excommunicatos. Sed ipſi ſe ſe immiſcendo in electionem paſsiuam, commodum proprium quærunt *c. ſi electio* per illud verb. *iuri ſuo de elect. in 6.* Felin. in *c. ad probandum num. 6. de re iudic.* & Suar. *de legib. c. 9 lib. 5 num. 7.* Ergo quò ad ipſos iura antiqua remanent illæſa.

3 Hæc concluſio intelligitur etiam procedere, quamuis excommunicatio inuincibiliter ignoretur ab ipſo excommunicato, & ab electoribus Auil. *vbi ſup. diſp. 5. dub. 2. concl. 1.* referens Couar. & Nauarrum allegantem gloſ. & Panorm. cum communi, Ratio eſt quia licèt ignorantia inuincibilis excuſet à culpa & aliquando etiam à pœna; non tamen validum facit actum quem irritauit Eccleſia, nec reddit capacem, quem Eccle-
4 ſia reddit incapacem. Si verò non ignoretur ab electoribus excommunicatus non toleratus, & tamen ab eis ſcienter eligatur: Tunc ipſi electores primò à læthali culpa non excuſantur, vt ex inf. dicendis patebit. Secundò incurrunt pęnam irrogatam eligentibus indignum iuxtà Panorm. *in d. c. poſtulaſti de cler. excom. miniſtr.* Tertiò tandiu ab electione actiua ſunt repellendi donec ſuper hoc veniam conſequi mereantur, vt puniantur in hoc, in quo delinquere præſumpſerint *d. c. poſtulaſti, vbi* Panorm.

Dico ſecundò excommunicatos non to-
5 leratos, nec ſolos, nec cum alijs eligere poſſe, quòd ſi ſecus attentatum fuerit, ipſa electio eſt inanis, & nulla, ſi ſcienter admittantur ad eligendum *d. c. conſtitutus vbi* Franch. & apertè tradunt Innoc. & Panorm. *in c. 2. de poſtul. prælat.* Henrich. Boich. *in c. illa quotidiana de elect.* Angel *tit. electio num. 8.* Siueſt. *eod. tit. 1. q. 4.* Tabien. *eod. tit. 1. num. 6.* Gutierez. *qq. can. lib. 1. c. 28. num. 3.* Suar. *tom. 5. diſp. 14 ſect. 2. num. 17. & 18.* qui licèt ſuſtinere videatur *num. 16.* talem electionem non eſſe dicendam nullam; attamen dicit in praxi ſeruandum eſſe contrarium propter *c. fin.* & propter communem canoniſtarum Sayr. *vbi ſup. c. 6. num. 4. & 5.* Auil. *vbi ſup. dub. 1. concl. 3.* Alter. *de cenſ. tom. 1. lib. 2. diſp. 5. cap. 2. col. 4. §. tertiò dicunt,* & communiter omnes, & hæc aſſertio procedit ſiuè dicti excommunicati non tolerati ſint ſimplices electores, ſiuè ſint Compromiſſarij; ita vt ſi vnus tantùm Compromiſſariorum ſit excommunicatus non valeat electio arg. *c. fin. de proc. & c. ad probandum de re iud.* ita communiter DD. teſte Panorm. *in c. in cauſis in fin.* Hæc aſſertio probata relinquitur ex d. extrau. *ad euitanda.*

6 Hìc verò notandum duplici in caſu poſſe admitti excommunicatos prædictos ad ſuffragandum cum non excommunicatis, ipſis
2 inuitis. Primò per ignorantiam probabilẽ. Secundò per violentiam ſufficientem ad producendum morale inuoluntarium: vt puta ſi huiuſmodi excommunicati non tolerati expelli non poſsint ab electione abſque graui periculo, vel ſcandalo, vel ob aliquam aliam conſimilem cauſam Innoc. *in c. illa num. 5. de elect.* Alter. *vbi ſup. §. quæres ſecundò.*

Si poſteriori modo admittantur ab ele-
7 ctoribus: aduertendum eſt admittendos eſſe cum proteſtatione ſe non intelligere eis communicare ius eligendi, & velle eorumdem voces nemini ſuffragari, vel nocere. Et hæc proteſtatio poterit haberi publicè, vel occultè, ſi veriſimile quid prædictorum timetur Innoc. *in c. cumana de elect.* Compoſt. Panorm. & Henrich. Boich. *in d. c. illa quotidiana.* Silueſt. *tit. electio. q. 15.* Biax. *in direct. elect. par. 1. c. 9. num 5.* Vgol *de cenſ. tab. 2. §. 2. num. 12.* Sayr. *d. c. 6. num. 6.* Et ſuadent DD. & maximè Panor. & Ant. à Butr. *in cap. cumana de elect.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 119.* atque adeò aſſerunt ſanum eſſe conſilium, vt ſemper fiat dicta proteſtatio non ſolùm contra dictos excommunicatos: ſed etiam in alijs euentibus; vt putà ſi non poteſt recipi commodè probatio an ius eligendi competat aliquibus electoribus, de quibus probabiliter dubitatur: & hoc, nè videantur ſcienter admitti. Et licèt concordent omnes eam poſſe haberi occultè; autumo tamen id accipiendum eſſe, coram teſtibus.

8 Si verò priori modo admittantur nempè ob ignorantiam probabilem; ita vt niſi poſt celebratam electionem id publicetur: tunc vtendum eſt doctrina, quam breuiter attingit Richard. *in 4. diſt. 18. art. 7. quæſt. 1. ad 3.* & explicat Suar. *tom. 5. diſp. 14. ſect. 2. nu. 11. & 12.* quæ & nititur rationi naturali, conſi-

deran-

Digitized by Google

detando vidꝫ licet in primis an exceſſus ſuffragiorũ ex parte electi tantus ſit, vt quamuis eis adiungantur qui excommunicati ſunt, & tanquam inhabiles repellantur, adhuc ſuperſit ſufficiẽs numerus ad electionem complendam; Vel è contrario contingat: Nam ſi res priori modo accidit, electio eſt valida, non obſtante interuentu excommunicatorum: Si autem res poſteriori modo eueniat: tunc eſt habenda fides teſtimonio eorum, ad quos ex officio pertinet ſupputare vota, id eſt teſtimonio Compromiſſariorum, ſeu ſcrutatorum: nam ipſi ſunt tamquam iudices in ea cauſa conſtituti, & ſi ipſi declarauerint ſecluſo excommunicato, vel excommunicatis, tamquam non legitimis electoribus, adhuc ſupereſſe ſufficientem numerum, vt talis electus ſit: tũc ea electio tenet,
9 & valet. Et ſi aliqui, vel omnes illi excommunicati dicant ſe non conſenſiſſe in illum quem affirmant ſcrutatores, non eſt eis credendum, quia ſunt ſingulares; ſed ſcripturæ, & ſcrutatoribus adhibenda eſt plena fides *c. cum dilectus* vbi Panor. Anchar. *num. 1. verſ. ſtatiò not. de elect.* & Ant à Butr. *in cap. publicato num. 16. de elect.* Hoſtien. *in ſum. tit. de elect. §. qualiter facienda col. 4. circa med.* & Menoch. *conſil. 67. num. 41.* & item Panor. *in c. quia propter num 9. circa fin. de elect.*

10 Dico principaliter tertiò excommunicatum toleratum poſſe eligere ſiuè ſolum, ſiuè cum alijs, qui etiam ſi ſcienter eum admittant, non ſolùm valida erit electio, ſed etiam nihil in eo peccabunt quidquid contrarium ſenſerit Mil. *in ſuo repertor. verb. excommunicatus poteſt aliquid agere q. 66.* Et hoc propter d. extrau. *ad euitanda*. Et in hoc conueniunt omnes.

11 Sed vocatur in dubium an electio ſit valida ſi ab aliquo electorum obijciatur tali exceptio excommunicationis prædicto coelectori excommunicato, qui hac exceptione non obſtante admittatur.

Diſtinguo: nam vel hæc exceptio habetur ante electionem, vel poſt electionem: Si ante electionem ſiuè hoc ſiat ante, vel poſtquã dictus excommunicatus ſuffragium tulerit, dico ipſum eſſe reijciendum ab electione. Ratio eſt quia in his quæ procedunt à priuata authoritate d. extrau. *ad euitanda* nihil iuris tribuit excommunicato: Immò iura vetera quò ad eius poteſtatem manent illæſa adhuc ante denunciationem. Et id tantùm ſtatuit vt communicantes eidem excommunicato ante denunciationẽ minimè afficiantur pœnis ſtatutis à iure contra communicantes cum excommunicatis: vndè licèt hæc extrauagans permiſerit hanc communicationem cum excommunicato; neminem tamen ad hoc deuinxit. Ergo quilibet poteſt eum repellere: quia in re cõmuni potior eſt condicio prohibentis *c. in re. de reg. iur. in 6.* Quòd ſi non poteſt eijci ob cauſam in ſuperiori concluſione poſitam: tunc admittatur cum proteſtatione, vt ibi explicatum eſt.

Si verò poſt electionem ſolùm fiat dicta exceptio: tunc dico nihilominus validam eſſe electionem, & eius ſuffragium computari in numero eligentium, tamquam, & ipſe non eſſet excommunicatus. Ratio eſt, quia geſta excommunicati tolerati in his quæ procedunt ratione publici officij ſuſtentantur, & Eccleſia ſupplet ad illum actum iuriſdictionem. Immò dico ſi electo conſtet aliquem ſibi ſuffragantem, eſſe excommunicationis vinculo irretitum, & ratione illius dignitatem obtinuiſſe; nihilominus validam eſſe electionem.

Hæc reſponſio ſic diſtincta partim deſumitur ex d. Extrauag. *ad euitanda* vt dictum eſt: partim quoque ex *l. Barbarius vbi DD. ff. de offic. prætor. c. nonnè 8. q. 4. cap. ad probandum* vbi Panor. *num. 3. & 14. in fin. cum ſeq.* Felin. *num. 3. 6. & 8. de re iud.* Et permixtim ex Innoc. *in c. veritatis num. 1. & 2. vbi quoque* Bellam. *num. 22.* Panor. *num. 42. & 47.* cæterique DD. *de dol. & contum.* Item ex Felin. *in c. Rodulphus num. 39. & 43. circa med. de reſcript.* Lap. alleg. 89. *num. 11. verſ. propterea num. 12. & ibi* Mandoſ. *de commun. verb. excommunicatus* Couar. *in c. alma mater p. 1. §. 7. num. 9. verſic. ideò de ſent. excom. in 6.* Put. *deciſ. 3. num. 12. lib. 1.* Suar. *tom. 5. diſp. 14. ſect. 2. num. 18. & de legibus lib. 5. cap. 9. num. 5.* Alter. *de cenſ. tom. 1. lib. 2. diſp. 5. cap. 2. col. 5. §. ſed quæri poteſt* Rota *deciſ. 602. num. 8. & deciſ. 534. num. 3. & ſeqq. par. 1. in recent. vbi quoque refertur idem dictũ fuiſſe in cau. Iaten. Archidiaconatus 23. Iulij 1601. coram Card. Pamphil. & in Placen. beneficij 1. Iulij 1611. coram Lancelloto.*

Ratio autem quare antè electionem ſuffragium dicatur procedere ab authoritate priuata: poſt electionem verò dicatur procedere ab authoritate publica, & à publico officio: explicata eſt ſupra *dub. 37. num. 6. & ſeqq.*

DVBIVM LXVII.

An ſuſpenſi vocem in capitulo habeant?

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſus ab officio nec eligi, nec eligere poteſt.*

2 *Niſi vox competeret ratione beneficij, quia tunc eligere poſſet.*

3 *Vel niſi eſſet ſuſpenſus ab officio particulari.*

4 *Quando ſuſpenſus à beneficio non poſsit eligi ad nouum beneficium, & quando poſsit.*

Suſpenduntur per triennium a beneficijs eligentes indignum ad Epiſcopatum.

5 *Suſpenſus à beneficio poteſt eligere niſi vox competeret ratione beneficij.*

6 *Suſpenſus ſimpliciter nec eligi, nec eligere poteſt.*

Suſpenſus ſimpliciter cenſetur ſuſpenſus ab officio, & à beneficio.

7 *Suſpenſus ab Ordine eligere, ſed non eligi poteſt.*

8 *Item ſuſpenſus minori ſuſpenſione.*

9 *Acta per ſuſpenſum qui non eſt nominatim denunciatus non ſunt valida. Contra Bonac.*

1 RESPONDEO breuiter quinque concluſionibus. Sit igitur prima ſuſpēſum ab officio abſolutè ſiue à canone, ſiuè ab homine, nec eligi, nec eligere poſſe Panorm. *in c. cum dilectus num. 10. de conſuet.* Henrich. Boich. *in c. illa de elect.* Biax. *in ſuo tract. de elect. p. 1. c. 7. num. 2.* Tabien. *tit. ſuſpenſio num. 4.* Armil. *eod. tit. num. 6.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 122.* Sayr. *de cenſ. lib. 4. cap. 5. nu. 6.* Azor. *p. 2. lib. 6. cap. 14. q. 8.* Alter. *de cenſ. tom. 2. diſp. 4. cap. 4. col. 4. §. ex dictis colligi.* Quid quid dicat Oldrad. *conſ. 280. in electionis negotio num. 2. verſic. quantum ad ſecundum.*

Prior pars huius aſſertionis probatur, quia cum ſit prohibitus huiuſmodi ſuſpenſus exercere officium, eligi nequit ad beneficium quod exercere non valet, vt tenet Garc. *de benef. p. 7. cap. 14. num. 2.* aduerſus Suarez *tom. 5. diſp. 26. ſect. 3. num. 8.*

Poſterior quoque pars probatur ex Felin. *in capit. apoſtolicæ de except. verſic. dare vocem* quem ſequitur Sayr. *vbi ſup. nu. 12.* quia ſub nomine officij comprehenditur omne exercitium clericale, ſeu Eccleſiaſticum: Vox autem eſt vnum ex Eccleſiaſticis exercitijs. Panor. *in c. quod ſuper num. 4. de confeſſ.* Ergo ſuſpenſus ab officio per conſequens etiam, & à voce ſuſpenſus eſt.

2 Hæc poſterior pars aſſertionis limitanda eſt, niſi, ſcilicet, vox competeret ratione beneficij: cum enim ſuſpenſio ab officio nullo modo ſuſpendat à Beneficio, vt latè probant Sanch. *de matrim. lib. 3. diſp. 51. num. 12.* Henrique *de excom. capit. 32. §. 3.* Sayr. *vbi ſupra* Garc. *vbi ſup. num. 58.* Alter. *tom. 2. diſp. 4. c. 3. verſic. ſecunda concluſio, & diſp. 17. cap. 1. §. quæris ſecundò,* & tandem tenet communior, & probabilior opinio. Sequitur neceſſariò, ſi vox alicui competeret ratione beneficij, vocem habere in electionibus, quamuis ab officio ſuſpenſus ſit.

Hinc infertur ſi quis Prior, ſiuè Præpoſitus, vel Guardianus ab officio ſuſpenderetur, prohiberi ſuffragiū præſtare in electione Diſcreti localis. Secus verò in electione, & in capitulo prouinciali, vbi ex beneficio Guardianatus, Prioratus, vel Præpoſituræ ſuffragator exiſtit.

3 Dixi in principio concluſionis *ab officio abſolutè*: ſecus enim aſſerēdum eſt de ſuſpenſis ab officio particulari: quia ſuſpenſio non operatur vltra limites ſuſpenſionis, ita vt ſuſpenſus ab vno actu, ſit ſuſpenſus ab alijs, ſi non ſint connexi cum primo. Hæc enim eſt pœna quæ ſtrictè eſt accipienda Innoc. *in d. c. cum dilectus num. 4.* Panorm. *in d. c. apoſtolicæ num. 6.* Armil. *vbi ſup. num. 4.* Nauar. *capit. 27. num. 160. & conſ. 41. num. 1.* Lambert. *inferius citandus* Henriq. *vbi ſupra* §. 1. Sayr. *lib. 4. c. 5. num. 27. & c. 3. nu. 15. & 18.* vbi plures alios cumulat.

4 Secunda concluſio bimembris eſt. Primū membrum eſt ſuſpenſum à beneficio non poſſe eligi ad nouum beneficium, quando ſuſpenſio fertur à iure pro crimine, vel offenſa non concernēte certum beneficium, vel particularem Eccleſiam, quia talis ſuſpēſio eſt vniuerſalis, & indiſtinctè reſpicit omnem locum: Ius enim vbiq; obligat: Secus verò dicendum ſi crimen eſt ſpeciale reſpectu particularis Eccleſiæ, vel beneficij: nam tunc in illa Eccleſia non poteſt obtinere aliud beneficium; in alijs verò Eccleſijs non prohibetur. Henrich. Boich. *in c. cum dilectus nu. 13.* & Alter. *de cenſ. tom. 2. diſp. 5. c. 5. col. 4. §. quantum ſpectat.* Cuch. *vbi ſupra num. 134.* Exemplum affert Panorm. *in c. cum in cunctis. §. clerici ſanè num. 1. de elect.* nam in illo capit. clerici eligentes indignum ſuſpenduntur per triennium à beneficijs ſimpliciter: & tamen reſtringuntur ea verba ad beneficia quæ habentur in illa Eccleſia: & hoc ideò quia ſic eligentes lædunt Eccleſiam illam, ad quam fit electio. Ergo pœnis non eſt vagandum reſpectu aliorum beneficiorum, quæ ſunt alibi.

Digitized by Google

Hìc tamen obiter aduerte, & alta mente repone,(nè decipiaris)hanc pænam ſuſpenſionis quæ per triennium irrogatur eligentibus indignum *per capit. cum in cunctis* §.*fin. de elect.* hodie non habere locum in electionibus Regularibus,& alijs quæ ſunt inferiores epiſcopalibus *per c.ſi compromiſſarius de elect. in 6.*& gloſ.*in c. quamquam verb. ſecus eod. tit. & lib.*Cuch.*inſtit.maior.lib.4. tit. de electione num.*38.*ad fin.*

Quando autem ſuſpenſio præfata fertur ab homine. Vel generaliter quis ſuſpenditur ab omnibus beneficijs ſub iuriſdictione ſuſpendentis;& tunc ſuſpenſus non poteſt adipiſci beneficium intrà diæceſim durante ſuſpenſione vel vniuerſaliter fertur ſuſpenſio à beneficijs ſine vlla explicatione & tūc nec in territorio,neq; extra ſuſpenſus poterit aſſequi beneficium;maximè ſi non vigeat contraria conſuetudo interpretandi huiuſmodi ſententiam coarctatam ad beneficia diæceſis.Ita notum eſt ex proximè citatis Doctoribus aliter non tenet electio iuxtà Garc.

5 Secundum membrum concluſionis eſt ſuſpenſum à beneficio non impediri quò minus eligere poſſit,vt expreſſe docent gloſ. *in capit.VVitonienſis verb.admiſerant de elect.* vbi quoq; Panorm. *num.*10.*& in d.cap. cum dilectus num.*20. *de conſuet. & in d. cap. apoſtolicæ num,*8.Biax.*vbi ſupra num.*1.Tabien.*num.*3. Armil.*num.*5. Suar. *tom.* 5.*diſp.* 25.*num.* 34. Alter.*de cenſ.tom.*2.*diſp.*5.*c.*2.*col. penul.*§. *reſpondeo ſuſpenſum.*

Hoc poſterius membrum rectè limitant Nauar.*c.*27. *num.* 163. *verſ. ſextò* & Henriq; §.4.verum ſcilicet eſſe reſpectu vocis,ſeu electionis, quæ aliundè competit; Secus enim ſi competat ei ratione illius beneficij, à quo eſt ſuſpenſus.

6 Tertia concluſio eſt ſuſpenſum ſimpliciter ſiuè à iure ſiuè ab homine nullo pacto eligi,vel eligere poſſe. Hæc concluſio apertè deſumitur ex *cap. cum inter* R.§ *fin de elect.* Innoc.*in d c.cum dilectus num.*4.Panorm. *nu.* 28.gloſ.*verb.à ſuſpenſis* & Bald.*nu.*13. quos ſequitur Rota *deciſ.* 860. *num.* 6. *coram Card. Seraphino.* Et probatur, quia ſic ſuſpenſus intelligitur & ab officio,& à beneficio ſuſpenſus,ſi nec ex verbis, nec ex intentione iudicis colligatur limitatio Ioan. And. & Imol. *in d.c.cum dilectus* Felin.*in d. c. apoſtolicæ verſ. dare vocem in fin.* Sayr.*de cenſ. lib.* 4.*c.*4. *nu.* 2. Henriq. *vbi ſupra* §. 1. Rota multis allegatis *deciſ.*870.*num.* 2.*coram Card.Seraph.*

7 Quarta concluſio eſt ſuſpenſum ab Ordine non poſſe eligi ob rationem factam pro prima parte primę aſſertionis, Non tamen ſuſpenſus huiuſmodi ſuſpenditur à iure eligendi ,quia eligere ad iuriſdictionem ſpectat; licet enim non ſit propria iuriſdictio, eſt tamen adminiſtratio quædam , quæ non competit ratione ordinis ſed beneficij vel dignitatis,aut ex alia ſimili cauſa.Hæc concluſio liquet ex Suar. *tom.* 5. *diſp.* 26. *num.* 5. & Alter.*tom.* 2.*d.*4.*c.*4.*col.*4. §. *ex dictis colligi.* & latiùs patebit ex infra dicendis *dub.* 70.*num.*6.

8 Quinta concluſio eſt quemlibet minori ſuſpenſione tantumodo affectum gaudere poteſtate eligendi actiua ; ſed non paſſiua. Hæc concluſio habetur ex Panorm. *in d. cap. apoſtolicæ. num.* 2. *& in d. c. cum dilectus num.* 20. & Azor. *vbi ſupra* & huc applicanda eſt cum proportione doctrina ſupra tradita de excommunicatis minori excommunicatione teſte Lambert.*de iur.patr.lib.*2.*p.*1. *quæſt.* 9.*artic.*2.

9 Vltimò notandum doctiſſimum Bonac. *de cenſ.diſp.*3. *punct.*4. *in fin.* aſſerere acta per ſuſpenſum,qui non eſt nominatim denunciatus,valida eſſe,quia cum huiuſmodi toleretur ab Eccleſia,cōſequenter illi nō adimitur iuriſdictio,vt patet à ſimili ex dictis in ſuperiori dubio de excommunicato tolerato. Et quamuis authoritas tanti Doctoris ſcientia & eruditione clariſſimi his noſtris tempeſtatibus apud me plurimi valeat. Attamen alia ratione conuincor non recedere ab authoritate contraria Sacri Senatus Rotæ Romanæ *deciſ.*534. *num.* 5. *p.*1. *in recent.* Non enim eſt par ratio de excommunicato occulto , & nō declarato ; & de ſuſpenſo , quia ſuſpenſus etiam occultus cenſetur prohibitus ab exercitio iuriſdictionis, vt ibi dicitur , & tradūt Nauar.*cap.*27.*num.* 151.*& conſ.*4. *num.*3. *de cler.excom.* Vgol.*tab.*4.*cap.*10. Henriq.*de ſuſpenſ.c.*31. §.2. Sayr.*lib.*4.*c.*1. *num.* 13. Suar. *diſp.*25.*ſect.*1. Valent.*tom.*4.*diſp.*7.*q.*18.*p.*2. Homob.*de caſib. reſeru.p.*1. *c.*7. *fol. mihi* 142. & idem Bonac. multis allegatis *de cenſ. diſp.* 3.*p.*1. *num.*1. & per conſequens collationis beneficiorum , quę eſt iuriſdictionis *c. noſti. & c.tranſmiſſam de elect.* Lap.*alleg.*89.*numer.* 12. Et item electionis per ſupradicta. Excommunicatus verò non priuatur exercitio Ordinis vel Officij donec fuerit declaratus, ſed tantùm communione Sacramentorum vt per eumdem Nauar.*c.*23. *num.*1. *&* 152. *verſ. tertio dico.* Vnde geſta ratione publici Officij non annullat excommunicatio occulta,& non declarata. Ita Rota *vbi ſupra.*

DV

DVBIVM LXVIII.

An interdicti, & item an celebrantes in loco interdicto ad electionem procedere valeant?

SVMMARIVM.

1 *Interdicti nec eligere, nec eligi poſſunt.*
2 *Item nec celebrantes in loco ſuppoſito interdicto.*
3 *An electio celebrata in loco interdicto teneat?*

1 AD priorem partem dubij breuiter dico interdictos non ſolum ab actiua voce excludi *c. cum inter 1. de elect.* Hoſt. *in ſum. tit. de elect. §. quis poteſt eligere verſ. ſed breuiter dico* Biax. *in ſuo tract. de elect. p. 1. c. 19.* Angel. *tit. electio num. 8.* Silueſt. *eod. tit. 1. q. 4.* Tabien. *eod. tit. 1. num 6.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 14. q. 8.* Manual prælat. *tom. 2. q. 23. art. 8.* Sed etiam à paſſiua iuxta Angel. *num. 23.* Silueſt. *q. 14.* Tabien. *num. 17.* Azor. *q. 9.* Manual prælat. *art. 11. concl. 5.* & Toloſ. *in tit. de elect. c. 9. num. 19.*

2 Ad poſteriorem partem dubij reſpondeo eum qui ſcienter celebrat in loco ſuppoſito interdicto (niſi ſuper hoc priuilegiatus exiſtat; aut à iure ſit conceſſum eidem) amittere poteſtatem eligendi actiuè & paſſiuè *c. is qui §. is verò vbi gloſ. verb. cum alijs* & Anch. *num. 3. de sent. excom. in 6.* Panorm. *in cap. poſtulaſti num. 4. de cler. excom. miniſt.* Henrich. Boich. *in cap. fin. num. 5. de exceſſ. prælat.* Biax. *vbi ſuprà c. 28. num. 1. & p. 2. c. 31. num. 1.* Nauar. *c. 27. num. 187. §. decimonono.* Sot. *4. diſt. 25. q. 3. art. 2. concl. 5.* Henriq. *lib. 13. de excom. & interd. c. 46. §. 3.* Sayr. *de cenſ. lib. 5. cap. 13. num. 9.* & tandem omnes primò præcitati DD. in ſuperiori aſſertione.

3 An poſtea talis electio habita in loco ſuppoſito interdicto teneat? Vide ſupra *dub. 16. num. 5. & 6.* vbi id deciſum eſt.

DVBIVM LXIX.

An Prælati Regulares poſſint abſoluere ſibi ſubditos à quibuſuis cenſuris?

SVMMARIVM.

1 *Quibus priuilegijs fruantur Prælati Regulares abſoluendi ſibi ſubditos à cenſuris.*
2 *Etiam in foro externo.*
3 *Exponitur c. nullam 18. q. 2. & reſpuitur interpretatio Rodriq.*
4 *Priuilegia ſupradicta nõ fauent omnibus Prælatis conuentualibus licèt extendantur ad Priores conuentuales Dominicani Ordinis.*
5 *Declaratio Sixti IV. circa conceſsiones Clem. IV. quò ad authoritatem abſoluendi à caſibus Papalibus.*
6 *An ablata ſint dictæ conceſsiones per bullam cœnæ Domini?*
7 *Rodriq. negat, quæ opinio refellitur ab Authore num. 13.*
8 *Alij verò quam plures in affirmatiuam conueniunt, licèt varijs medijs.*
9 *Primum medium deſtruitur ab Authore numer. 14.*
Sub nomine Confeſſarij ſimplicis non venit Prælatus.
10 *Item ſecundum medium eneruatur num. 15.*
11 *Tertium medium quod approbat Author.*
12 *Quomodo differant inter ſe continere caſus bullæ in genere, in ſpecie, & in indiuiduo.*
16 *Expreſsio grauiore caſu bulla in indiuiduo, & reliquos in genere cenſeſetur omnes conceſſi indiuidualiter.*
17 *Minores gaudent priuilegio generali ſolùm abſoluendi à caſibus cœnæ in genere.*

1 NONNVLLA extant priuilegia Summorum Pontificũ, & præſertim Clem. IV. Prælatis Regularibus conceſſa, quorum virtute poſſunt nedum Prælati maiores, & eorũ Vicarij, ſed etiam inferiores, eorumdẽq; Vicarij abſoluere ſibi ſubditos, & alios eiuſdẽ Ordinis interdũ ad eos declinantes à quibuſuis cenſuris, excommunicatione ſcilicet, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruata, nec non à ſuſpenſione & interdicto latis ſiuè à iure, ſiuè ab homine; Vel item eoſdem diſpenſare ſi huiuſmodi ſententijs innodati, aut in locis ſuppoſitis interdicto diuina officia celebrantes, vel ſuſcipientes Ordines notam irregularitatis incurrerint, prout videre licet *in compen. priuil. tit. abſol. ordin. quò ad fratres nu. 4. 7. & 10. & in alijs locis* Sorb. *in reſolut. mater abſol.* Rodriquez *tom. 1. q. 20. ferè per totam, & præſertim art. 1. 2. 3. 4. & 21.* Cruz. *de ſta. relig. lib. 1. c. 6. dub. 15. conc. 3. 4. & 5. & dub. 6. concl. 2.*

2 Circa autem hanc concluſionem notanda occurrunt plura. Et Primò eam procedere ne-

re nedum in foro pænitentiali; ſed etiam cõtentioſo quo ad abſolutionem ſpectat; Et hoc præ ertim virtute d. priuilegij Clem. IV. quod habetur in mari magno cõceſſum fratribus Prædicatoribus, quia, ſcilicet, in eo ſunt nonnulla verba per quæ compræhenditur quòd eſt conceſſa facultas abſoluendi nedum in foro pænitentiali; ſed etiam cõtentioſo. Ita Rota pænes Puteum *lib. 1. deciſ. 90. aliàs 95.*

3 Secundò notandum occurrit eam non benè probari à Rodriq. *vbi ſupra art. 1. per cap. nullum 18. q. 2.* nam ex eo quòd in illo textu dicatur totam poteſtatem ad Abbatem pertinere; non rectè infertur Abbatem habere omnimodam iuriſdictionem Pontificiam in ſubditos; quia ſi illud verbum *tota* non excludit Epiſcopum gloſ. & Rota *mox citanda.* Ergo multò minus excludet Summum Pontificem. Vult igitur ille textus totam poteſtatẽ ita pertinere ad Abbatem, quòd non ad Monachos gloſ. *ibidem verb. tota* quàm ſequuta eſt Rota *deciſ. 15. num. 11. p. 1. in recent.*

Tertiò notandum occurrit licèt illa pote-
4 ſtas abſoluẽdi à cenſuris extẽdatur ad Priores conuentuales, & eorum Vicarios in Ordine Prædicatorum; Attamen non per hoc extendi quoquè ad omnes Prælatos conuentuales qui aliter quàm per electionem inſtituuntur; eorumque Vicarios per ea quę fusè dicenda ſunt *dub. 77. per totum.* Et item dicetur *dub. 120. per totum.*

Quartò notandum occurrit Sixtum IV.
5 prout refertur in *compen. tit. abſolutio ordinaria quò ad fratres. Circa litteras Clem. IV. quibus conceſſerat Miniſtris, Vicarijs, & Cuſtodibus fratrum Minorum facultatem abſoluendi, & diſpenſandi fratres eiuſdem ordinis niſi talia perpetraſſent, per quæ meritò eſſent ad Sedem Apoſtolicã deſtinandi; declaraſſe dumtaxat eſſe ad Sedem Apoſtolicam deſtinãdos hæreticos relapſos, Schiſmaticos, & qui litteras Apoſtolicas falſificaßent, aut ad infideles prohibita detuliſſent; Sed in reliquis omnibus etiam ſimoniæ prauitate irretitis poße per illos, quibus in his conceditur abſolutionis, & diſpenſationis beneficium iuxtà canonum exigentiam impartiri.* Et hæc ſunt certa.

6 Sed iure optimo vertitur in dubium an huiuſmodi conceſsio expirauerit per clauſulam derogatoriam appoſitam in fine proceſſus bullæ cœnę Domini tenoris ſequentis *Cæterum à prædictis ſentẽtijs nullus per aliũ, quàm per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus, &c. abſolui poſsit etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuſcum. que perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & quorumuis Ordinum etiam mendicantium, &c. . . . . in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum, niſi in eis etiam caſus præſentibus litteris expreſsi comprehendantur.* At modò hæc vltima verba *niſi in eis etiã caſus præſentibus litteris expreſsi comprehendantur* à Paulo V. vſque nunc ſublata ſunt.

7 Rodriq. *tom. 1. quæſt. 20. artic. 9.* cum quodam Doctore Margouieio aduerſus Colect. comp. priuil. & Præpoſitum negat præfatum proceſſum bullæ cęnæ Domini derogare memoratis priuilegijs cõcedentibus caſus eiuſdem bullæ; ſed dicit derogare priuilegijs cõcedentibus caſus Papales ſolummodò; Et hoc ait ſatis expreſsè indicare ea verba *niſi in eis caſus etiam præſentibus literis expreſsi comprehendantur.*

8 Colect. verò Compen. priuil. *vbi ſupra referens reſponſum Præpoſiti Confect. in ſum. priuileg. tit. de reg. confeſſ. cap. 3.* Sorb. *tit. abſolutio ordin. quò ad fratres fol. 29. & in reſol. mater. abſolut. fol. 54. & 55. in 2. ædit.* Sayr. *de cenſ. lib. 3. cap. 25. num. 5.* Graff. *in append. lib. 1. c. 7. num. 22. & 23. de caſibus reſeru.* Cruz. *de ſta. relig. lib. 1. capit. 6. dub. 15. concl. 1.* Alter. & Duard. *inferius citandi* Coriol. *in expoſitione eiuſdem bullæ in d. clauſulam derogatoriam.* Et hanc opinionem dicit tutam, & in praxi ſeruandam Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. capit. 11. à num. 26. vſque ad fin.* Hi omnes conueniunt quidem in affirmatiuam ſententiam, aboletas, ſcilicet, eſſe pręfatas conceſsiones Mendicantium per memoratam bullam cœnæ Domini; Sed diſcrepant in aſsignanda ratione.

9 Quidam enim aiunt non ſimpliciter eſſe
reuocata prædicta priuilegia per bullã cęnę; ſed
per Decretum Sacræ Congregationis de ſpeciali mandato Clementis VIII. æditum *anno* 1601. 9. *Ianuarij* incipiens *Sacra congregatio, &c.* moderatum per aliud eiuſdem Congregationis æditum *anno* 1602. 26. *Nouembris* quod incipit. *Cum autem.* Et confirmatum, ac innouatum à Paulo V. per ſuam conſtitutionem, quæ incipit *Quoniam ſacra congregatio* æditam *anno* 1617. *die* 7. *Ianuarij*, vbi inhibetur Sacerdotibus omnibus tàm ſęcularibus, quã Regularibus per vniuerſam Italiam extra vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas probatis quorumcumque Ordinum etiam mendicantium, &c. nè prętextu priuilegiorum, &c. ab vllo ex caſibus clarè, vel dubiè in bulla diei cœnæ Domini contentis, &c. abſolui poſsint, &c. vt eſt videre apud Duard. *in bull. cœn. Domini lib. 3. q. 2. q.*

Digitized by Google

3. *q.* 1. *num.* 16. vbi de verbo ad verbum prædicta decreta refert. Et ita concludunt per dictam bullā non eſſe reuocata Regularium priuilegia quæ hos caſus in ſpecie concedūt: Sed per ſupradicta decreta: Vnde hęc opinio quodamodò concordat cum opinione contraria Rodriq.

10 Alij aliam rationem aſſerūt dicentes prędictis priuilegijs derogari, cum quolibet anno illæ proceſſus bullæ promulgetur cum noua reſeruatione caſuum, & cū prędicta clauſula derogatoria: Vnde conſulunt ad effectum fruendi dictis priuilegijs Patrem Generalem curare, vt ponatur ſemper in bulla exceptio Religioſorum, quò ad fratres ſuos, vel eumdem Generalem præcipere, vt quolibet anno Procurator Ordinis tranſacta die Iouis Sancti poſt promulgationem d. bullæ obtineat facultatem abſoluendi ab illis caſibus omnes fratres, & alias perſonas, ſuper quas, Prælati dicti auctoritatem exercent.

11 Alij denique rationem reuera validiſsimam adducunt: & eſt quia in bulla cęnæ Domini derogatur, *omnibus priuilegijs in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innouatorum, & concedendorum, & innouendorum*, & non derogatur priuilegijs continentibus caſus cęnæ Domini in indiuiduo. Si enim Pontifex abrogare voluiſſet etiam priuilegia hoc modo indiuidualiter loquentia per expreſsionem omnium caſuum, vel per aliam clauſulam idem importantem, vt nunc proximè explicabitur, non dixiſſet tolùm in genere, & in ſpecie: ſed etiam in indiuiduo vt benè probant Alter *de cenſ. tom.* 1. *lib.* 5. *diſp.* 22. *capit.* 3. *col. penult.* § *reſpondeo quantum*, & Duard. *vbi ſupra num.* 8 *qui num.* 9. addit hanc eſſe rationem quare Paulus V. abſtulerit à bulla ea verba *Niſi in eis etiam caſus præſentibus litteris expreſsi comprehenduntur*, videlicet, quia non

12 erant neceſſaria.

Ad clarionem autem huiuſce rationis intelligentiam, & ad firmiorem confutationem opinionis contrariæ, & aliarum rationum, nō erit alienum à re hìc declarare cum Alter. *vbi ſupra in fin.* & Duard. *num.* 14. & 15. quid importent priuilegia in genere, in ſpecie, & in indiuiduo.

Illa ergo priuilegia dicuntur continere caſus bullæ cænæ Domini in genere, in quibus conceditur authoritas abſoluendi à quibuſcumque caſibus, & cenſuris reſeruatis Summo Pontifici. Et hoc procedit etiamſi vnum caſum exprimat in particulari, & alios poſtea in genere: nam hi alij non expreſsi continentur tantùm in genere: ille verò expreſſus re vera eſt conceſſus in indiuiduo.

Illa autem priuilegia dicuntur continere eoſdem caſus in ſpecie, quæ tribuunt facultatem abſoluendi à caſibus contentis in die cenæ Domini legi conſuetis. Et hoc quoque procedit etiam ſi vnus exprimatur in indiuiduo, & alios ſic in ſpecie, vt proxime ineà biliter explicatum eſt *ſup.*

Illa denique priuilegia dicuntur continere caſus bullæ in indiuiduo, in quibus datur licentia ab hoc, vel illo caſu particulari, & nominatim, vt puta à crimine hęreſis, appellationis ad futurum concilium, deprędationis maritimæ: Et ſic exprimendo cæteros. Vel ſaltem ſi dicat Summus Pontifex in illis priuilegijs *ſe velle, vt dicti caſus habeantur pro expreſsis, ac ſi de verbo ad verbum eſſent inſerti*, Vel ſi in eiſdem priuilegijs appoſuiſſet clauſulam. *Non obſtantibus quibuſcumque, & c. etiam ſi eſſent talia, quorum mentio facienda eſſet de verbo ad verbum, quorum tenores volumus habere pro expreſsis*. Per hanc enim clauſulam tollitur neceſsitas inſerendi tenorem contrariorum, vt probant multis allegatis Nauar. *in c. ſi quando except.* 1. *nu.* 1. *de reſcript.* & Couar. *rub. de teſtam. par.* 2. *num.* 58. Et multò magis id veritatem haberet ſi clauſula eſſet huius tenoris. *Etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum eſſet facienda mentio, pro expreſsis habemus* late Gonzal. *ſupra reg.* 8. *cancell gloſ.* 36. *per totum, & præſertim num.* 23. Tuſch. *lit. C. concl.* 350. *num.* 6. *ſequens conſ.* Butr. 2. & 49. Rota *deciſ.* 109. *in fin. coram Greg. XV. vbi* Beltram. *in annot. num.* 14.

13 His ſic explicatis patet reſponſio primò ad Rodriq. d. Bullam cęnæ derogare priuilegijs in genere, & in ſpecie, & per cōſequens dicto priuilegio: quia ex dictis perſpicuum fit, illud nullo modo continere caſus bullæ in indiuiduo. Et illa verba *niſi in eis caſus etiam præſentibus litteris expreſsi comprehenduntur* quibus ſummoperè innititur ipſe Rodriq. præterquam quod non erant neceſſaria, vt dictum eſt *ſupra* ſunt etiam ſublata ad præcidendam viam omnibus litibus.

14 Eadem reſponſio eſt ad illam primam rationem pro affirmatiua parte factam, quia, ſcilicet, derogata ſunt priuilegia in genere, & in ſpecie; Et ſi hoc modo non eſſet derogatum, vt dicta ratio ſupponit: profectò nec etiam eſſet derogatum vigore præfat. Decreti Sacræ Congregationis, & probatur: nā vt rectè reſpondet Duard. *vbi ſupra quæſt.* 8. *num.* 43. ſub nomine Sacerdotum ad confeſ-

Digitized by Google

ſiones audiendas probatorum non veniunt Epiſcopi, & alij Prælati quibus ex vi muneris ſui competit audiri confeſsiones: Statim enim ac quis ad Prouincialatum v.g. aſſumitur, facultatem habet audiendi cõfeſsiones; quoniam hęc facultas ſibi neceſſaria eſt ad exercendum munus ſuum, & cui conceditur iuriſdictio aliqua, conceſſa cenſentur ea omnia ſine quibus iuriſdictio illa exerceri nequit *l. 2. ff. de iuriſd. omn. iud. cap. ſuſpicionis, & §. præterea de off. deleg.*

15 Item patet reſponſio ad illam ſecundam rationem: videtur enim deficere in illo conſulto; ita vt vel non cognouerit poſſe impetrari priuilegium in indiuiduo; vel ſi cognouerit, putauerit ei derogari per nouam publicationem bullæ, quæ in ſequenti anno habetur, quod non videtur rectè dictum: Nam ſi aliquando fuiſſet conceſſum aliquod priuilegium indiuiduale Regularibus profectò non fuiſſet abrogatum per dictam ſolitam clauſulam, iuxtà ſupradicta.

16 Sed his omnibus reſponſionibus objicies ſi Pontifex in priuilegijs exprimat facultatem abſoluendi ab aliquo caſu grauiore in indiuiduo, vt purà ab hæreſi, & poſtea ab alijs in genere, vel in ſpecie, eum cenſeri, ac ſi omnes expreſsiſſet in indiuiduo, vt videtur innuere Vgol. *in explicatione eorundem verborum. Niſi in eis caſus etiam præſentibus litteris expreſſi comprehendantur in fine num. 3.* teſte ipſomet Duard. *vbi ſupra quæſt. 1. num. 13.* Sed Sixtus IV. circa literas Clem. IV. ſuperius allegatas, quibus conceſſerat facultatem abſoluendi, &c. niſi talia perpetraſſent, per quæ eſſent meritò ad Sedem Apoſtolicam deſtinandi, declarauit, & expreſsit quatuor tantùm caſus eſſe, per quos ſunt meritò ad Sedem Apoſtolicam deſtinandi, qui caſus, vt ex ſupra dictis latius notum eſt, ſunt ex grauioribus caſibus in cęna Domini contentis. Ergo cenſetur Pontifex conceſsiſſe omnes in indiuiduo, dum grauiores indiuidualiter expreſsit, & reliquos in genere.

Maior probatur nam ſi quando Pontifex exprimit caſum grauiorem in indiuiduo, & reliquos in genere, non cenſeretur concedere omnes in indiuiduo; ſequeretur non leue abſurdum, conceſſam ſcilicet, eſſe facultatem abſoluendi à grauiore, & non poſtea à minus grauibus.

Reſpondeo quidquid ſit de hac opinione Vgolini hoc argumentum nihil concludere contra nos: nam latet fallacia in minori: illa enim clauſula appoſita in priuilegio *niſi talia perpetraſſent, per quæ eſſent meritò ad Sedem Apoſtolicam deſtinandi* declarata á Sixto IV. per enumerationem illorũ quatuor caſuum non eſt appoſita ad concedendam authoritatem abſoluendi ab eiſdem caſibus, vt ſupponit arg. Sed eſt adiuncta ad limitãdam illam authoritatem iam in genere cõceſſam, & ad negandam facultatem abſoluendi ab illis quatuor enumeratis caſibus: ita vt ſic ſenſus illos nominatos Prælatos poſſe diſpenſare, ſeu abſoluere ab omnibus caſibus Papalibus præter illos ibi enumeratos: & ideò concluditur illud continere caſus in cœna Domini tantummodò in genere. quidquid in terminis aliter dicat Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 21. nu. 1. vſq; ad 9.* cuius reſpõſionis error eſt quia & ipſe nõ cognouit priuilegium indiuiduale. Vide ibi eum vbi latè de hac quæſt. 1

CAPVT QVARTVM

De irregularitatibus.

DVBIVM LXX.

An Religioſi irregulares ſint ineligibiles?

SVMMARIVM.

1 *Qui actus prohibeantur, & non prohibeantur irregularibus.*

2 *Electio ſeu prouiſio de irregulari ad Prælaturam eſt ipſo iure nulla.*

3 *Quare irregulares non ſint inhabiles ad Deffinitoratum, Diſcretatũ, & huiuſmodi, & c.*

4 *Deffinitores iuriſdictione tantummodò gaudent in foro contencioſo.*

5 *DD. aſſerentes irregularem non poſſe eligere.*

6 *DD. aſſerentes contrarium, quos ſequitur Author. num. 8.*

Irregulares non priuantur poteſtate eligendi quæ iis competit ratione beneficij, niſi etiam eo priuentur.

7 *Poteſtas eligendi non dependit à poteſtate Ordinis, & ideò vno prohibito, non prohibetur alterum.*

8 *Exponitur cap. is qui de ſent. excom. in 6.*

Quid impotent copula … *dicto adeò.*

9 *Pœna irrogata homicidis notorijs ſeu de homicidio infamatis, vel condemnatis.*

10 *Quæ notorietas, vel diffamatio requiratur ad hunc effectum.*

Alternatiua, vel diſiunctiua arguit ſimilitudinem.

Rigoroſa interpretatio fieri debet quando agitur de tollenda pœna, & impunitate inducenda. Mitior verò interpretatio eſt eligenda quando agitur de interpretanda mente legislatoris circa nouas pœnas.

1 PRo fundamento dicendorum prænotanda ſunt duo tanquam certa apud omnes. Primum eſt omnia ea munera, quę ordinantur, vel ſunt annexa ad vſum Ordinis vetari irregularibus iure canonico. Secundum eſt irregularem non prohibere exercere actus iuriſdictionis, adminiſtrationis, & huiuſmodi, qui per ſe non requirunt influxum poteſtatis Ordinis, vel non competunt ratione beneficij etiam ſimplicis.

Dico *ratione beneficij etiam ſimplicis*, quia eius quoque incapax eſt irregularis ex communi omnium ſententia, vt ex infra proximè citandis Doctoribus notum eſt. Ratio eſt, quia de iure canonico hæc beneficia, & præbendæ dantur clericis, vt faciliùs inducantur ad Sacros Ordines ſuſcipiendos *clem. 2. de æt. & qualit.* & per conſequens niſi habilibus ad eos obtinendos, vt habetur de ſtylo curiæ. Sed irregulares ad eundem vſum, & receptionem inhabiles ſunt. Ergo, & ad dicta beneficia: quandoquidem beneficium datur propter officium *c. fin. de reſcript. in 6.*

Hæc hucuſque dicta intellige cum Nauar. *c. 27 num. 252.* Suar. *tom. 5. diſp. 40. ſect. 2. num. 38.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. cap. 2. num. 23.* Leſſ. *infra citando* Auil. *de cenſ. p. 5. diſp. 2. dub. 6. concl. 3. verſic. ſed circa has duas.* Garc. *de benef. p. 7. c. 11. num. 19.* vbi latè, & alijs, vt non procedat, quando irregularitas talis eſt, vt licèt impediat vſum vnius Ordinis non tamen impedimentum præbet vſui alterius Ordinis iam ſuſcepti ante irregularitatem, modò talis defectus ſine culpa contractus ſit. Vnde in hoc caſu poterit is acquirere beneficium, ſine diſpenſatione, tale tamen, vt non expoſtulet maioris Ordinis vſum, quàm illius, quem exercere valet.

2 His prægustatis accedo ad ſolutionem. Et quò ad vocem paſsiuam ſpectat, reſpondeo duplici concluſione. Sit igitur prima Collatio, electio, ſeu prouiſio de Religioſo irregulari habita ad Prælaturā Regularem, eſt ipſo iure nulla, & inanis. Couar. *in reg. peccatum p. 2. §. 8. num. 6. & 7. & in c. alma mater p. 1. §. 7. num. 1. & §. 8. num. 3.* Nauar. *num. 251. dicto ſeptimò.* Azor. *par. 2. lib. 6. c. 7. q. 2.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. c. 34. num. 120.* Auil. *vbi ſupra* Garc. *c. 11. num. 2.* Rota *deciſ. 44. num. 2. & 5. par. 2. in recent.* & alij quamplures cum cōi ab his relati. Et in terminis Suar. *nu. 42. & de re. tom. 4. lib. 2. c. 4. nu. 26. & 27.* & Sayr. *num. 25.* Et ratio eſt, quia dicta Prælatura annexum habet paſtorale munus, in quo eſt principale ſpiritualium functionum miniſterium, quod ſine vſu Ordinum non completur: Sed irregularis ab huiuſmodi vſu arcetur, vt dictum eſt. Ergo & à Prælatura Regulari, quia prohibito vnó, conſequenter prohibetur, & aliud, quod connexum eſt cū illo gloſ. *in cap. ſtuderat diſt. 50. verb. vt tale.*

Et quamuis neque ex hac ratione, neque ex iuribus relatis inferatur talem electionem eſſe irritam ipſo iure. Attamen ita eſt cum communi tenendum, ſaltem quò ad totalem irregularitatem quia vſus ipſe interpretari potuit hunc eſſe ſenſum iurium: verisimile eſt autem vſum, & praxim eſſe iuxta communem ſententiam. Ita Suar. *de cenſ. num. 36.* & Leſſ. *verſic. nihilominus in praxi.*

3 Secunda concluſio eſt Irregularibus Religioſis non occludi aditum ad munera Definitoratus, & Diſcretatus, & huiuſmodi, quæ habent meram iuriſdictionem, ſeu adminiſtrationem ab Ordine ſeu beneficio non dependentem. Et quidem de Diſcretatu per ſe patet. De Definitoratu autem probatur. Definitores namque iuriſdictione tantumodò gaudent in foro contentioſo, & externo,
4 in adiudicandis ſcilicet cauſis, & conferendis Guardianatibus, & huiuſmodi alijs. Sed hęc (vt mox eum proportione dicam) nec à poteſtate Ordinis manant, nec ordinantur ad eam. Nec item hęc eis competunt ratione beneficij etiam ſimplicis. Ergo Definitoratus meram iuriſdictionem, ſeu adminiſtrationem habet non dependentem ab Ordine vel beneficio. Quòd autem nec etiam ratione beneficij ſimplicis prędicta competant dictis Definitoribus, liquet ex eo, quia quāuis Definitoratus forſan poſſet dici beneficium, prout poteſt ſufficienter colligi ex dictis ab Azor. *p. 2. lib. 3. cap. 1. per totum* Gonzal. *ſupra reg. 8. cancell. gloſ. 8. num. 110. vſque ad 115.* & Garc. *de benef. par. 1. cap. 6.* Attamen non habet ſimilitudinem aut proportionem

cum

Digitized by Google

cum tali beneficio quantum ad rem pręſentem attinet; per dicta *num.* 1. Suar. *vbi ſup.*

5 Quò verò ad electionem actiuam attinet, quę eſt poſterior pars ſolutionis propoſiti dubij Anchar. *in cap. is qui num.* 3. *de ſent. excom. in* 6. Siueſt. *tit. electio* 1. *q.* 4. & Azor. *cap.* 14. *q.* 9. aſſerunt irregularem inhabilem eſſe ad ferendum ſuffragium in electione per illum tex.

6 At Archid. contrarium videtur ſentire ex eo quod dicit id non haberi in iure. Et poſt Nauar. *c.* 27. *num.* 244. Suar. *num.* 27. apertè tuetur irregularem voce actiua non priuari: & eum ſequuti ſunt Filliuc. *cap.* 3. *quaſt.* 6. *num.* 75. & Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 1. *punct.* 4. *num.* 18. Et ratione probatur: Nam irregularis, vel eſt inhabilis, & priuatur voce actiua quia vox ei competit ratione beneficij ante irregularitatem contractam acquiſiti: vel quia competit ratione Ordinis.

Non primò quia licèt irregularis de nouo beneficium recipere non poſsit, vt ſupra dictum eſt; non tamen eſt ipſo iure priuatus beneficijs ante irregularitatem contractam adeptis; ſed eſt ſolummodò priuandus, vt probant omnes, & pręſertim Sayr. *num.* 24. & Auil. *concl.* 4. Nec per conſequens, vt ſubdit Suar. amittit iuriſdictionem, adminiſtrationem, & fructus beneficij. Sed vox ad iuriſdictionem, ſeu adminiſtrationē ſpectat, *dub.* 67. *num.* 7. Immò inter fructus beneficij computari poteſt, ſicuti inter fructus Epiſcopatus connumerare decet collationem beneficiorum. Ergo irregularis, cui competit eligendi poteſtas ratione beneficij, ea non priuatur ipſo iure.

7 Non ſecundò: quia non ex eo quòd irregulari ſit prohibitus vſus Ordinis prohibetur quoque ius eligendi; id enim non eſt annexum illi, nec ab eo dependens. Et probatur nam licèt ius eligendi ad ſpiritualia munera pertineat, clericorumque proprium ſit *c. ſacroſancta. & c. maſſana de elect.* Panorm. *in c. cum ſuper num.* 4. *de confeſſ.* id tamen euenit, quia pertinet ad poteſtatem ſpiritualē, quę laicis non tribuitur vt *in d. cap. ſacroſancta, & c. Maſſana* non verò quia ſit actus Ordinis. Quòd ſi ius Eccleſiaſticum vt *d. clement.* 2. & Conc. Trident. *ſeſſ.* 22. *c.* 4. *de reform.* requirit aliquem ſacrum Ordinem in eo cui conferendus eſt actus eligendi, hoc nō eſt quia poteſtas Ordinis ſit principium talis actus; ſed vt vel fiat electio à perſona digniori qualitate inſignita, vel vt præbendati Ordinem Sacrum ſuſcipere adſtringantur, vt in vtroque textu dicitur. Aliàs non poſſet Summus Pontifex, vel conſuetudo ius eligendi dare alicui nullum Ordinem habenti, quod falſum eſt, vt perſpicuum fiet de Religioſis laicis *dub.* 91. *per totum*. Si igitur eligendi poteſtas poteſt ſtare ſine poteſtate Ordinis. Ergo non eſt eius actus. Ergo prohibito vſu Ordinis non prohibetur ius eligendi: vtile namque per inutile non debet vitiari *c. vtile vbi* Dyn *de reg. iur. in* 6.

8 Pro reſolutione hęc poſterior ſentētia mihi planè arridet niſi aliud ſpeciali iure caueatur in aliqua ſpeciali irregularitate, & ad contrariam opinionem, quę ſe fundat in illo textu *is qui de ſent. excom. in* 6. dico illum potiùs contrarium innuere: habet enim. *Is verò qui ſcienter in loco celebrat ſuppoſito interdicto, &c. irregularitatem incurrit, & adeò efficitur ineligibilis, quòd nec ad eligendum cum alijs debebit admitti.* Quę verba ſupponunt irregularem eſſe quidem ineligibilem paſsiuè; ſed non actiuè quia Pontifex ſuperaddit pęnam ineligibilitatis actiuæ ad pœnam ineligibilitatis paſsiuæ quam habet à ſe irregularitas: quod ſatis apertè innuit illud verbum, ſiuè illa dictio *adeò* quæ idem importat quod immò, vel potius, ſeu amplius. Calepini *dictionarium vndecim linguarum verb. adeò*. Et maximè cum illa præcedenti copula Torſellinus *de particulis latinæ orationis c.* 5. *num.* 3. Et confirmatur ex vi illius copulæ quæ non ſolùm de ſui natura copulat diuerſa *l. ea tamen adiectio ff. de leg.* 3. *gloſ. in extrau. ſuſcepti ve b. vel electio de elect. & in extrau. ad conditorem verb. & rectoribus de verb. ſignif. gloſ. in c. quarelam verb. non potuit ad med. & ibi quoque* Panorm. *num.* 6. *cæterique* DD. *de ſimon.* & multis allegatis Gonzal. *ſup. reg.* 8. *cancell. gloſ.* 3. *numero* 12. Sed etiam auget, & ampliat diſpoſitionem Rota *deciſ.* 21. *num.* 3. *coram Greg. XV.* vbi iura, & DD. cumulantur. Senſus ergo germanus illius tex. eſt *Is verò, &c. irregularitatem incurrit: & adeò efficitur ineligibilis quod, &c.* ideſt & vltra eam ineligibilitatem, quam habet a dicta irregularitate, nec ad eligendum cum alijs debebit admitti.

9 Dixi *niſi aliud ſpeciali iure caueatur in aliqua ſpeciali irregularitate*: quia tunc ſecus eſt aſſerendum, vt v. g. exemplum ſit de homicidis notorijs, vel de infamatis de homicidio, ſeu condemnatis: nam hi non poſſunt eligere, quia infamia perpetuò notati ſunt, & ab omni actu legitimo ſuſpenſi ſunt à Pio II. per ſuam conſtitutionem *ad retinendas* ędi tam *anno* 1461. 28. *Ianuarij* quam confirmauit Pius V. per ſuam quoque conſtitutionem

ex ſupernæ diſpoſitionis anno 1566. 3. *Iulij*. & denique vtramque quò ad hoc in ſuo ſtatuit robore per manere Sixtus V. in ſua bulla. *Hoc noſtri Pontificatus anno* 1585. 1. *Iulij*. Sed eligere eſt actus legitimus *dub.* 66. *num.* 7. Ergo, &c.

Hic autem nè decipiaris aduerte has pœ-
10 nas non ſimpliciter fuiſſe impoſitas pro homicidio; ſed cum qualitate notorietatis, infamationis, ſeu condemnationis. Vnde ſequitur qualitatem notorietatis vel infamationis debere eſſe talem, quæ ſufficiat ad condemnandum: Conſequentia patet ex alia qualitate condemnationis, cum enim inter iſtas qualitates ponatur alternatiua, ſeu diſiunctiua, licèt ponatur inter diuerſa, tamen arguit ſimilitudinem, & conformitatẽ Bapt. *in l.* 1. *nu.* 6. *de offic. proc.* Cæſar citatus à Cephal. *conſ.* 126. *num.* 5. *lib.* 1. Roman. *conſ.* 231. *num.* 2. Et dictio *ſeu* poteſt ſtare expoſitiuè, vt per Dec. *conſ.* 399. *num.* 5. Gemin. *conſ.* 115. *num.* 7. Ergo qualitas diffamationis, vel notorietatis debet eſſe talis quæ equipolleat condemnationi: ideſt ſit pęnitus inexcuſabilis vt nulla tergiuerſione poſsit cælari; nã ſi ſit dubium an aliqua Reo competat defenſio, tale notorium non facit, vt ſine citatione poſsit procedi ad condemnationem Bald. *in l. ea quidem num.* 43. *C. de accuſ.* Franc. *in c. ex inſinuatione num.* 3. *de appell.* Eſt igitur cenſendum Romanos Pontifices in prædictis bullis intellexiſſe de diffamatione vel de notorietate tali ex qua poſsit ſequi condemnatio. Ita Rota *deciſ.* 393. *num.* 11. *&* 12. *coram Cardin Seraph.* vbi ſubdunt Domini quòd ſi aliter interpretemur eaſdem bullas vtique redderemus earum diſpoſitionem iniquam, & contra regulas iuris communis, ac fore tales quæ merebuntur à Sapientibus reprehendi; maximè cum ſint nouæ pœnæ contra homicidas inductæ, neque per interpretationem agatur de tollenda pœna, & impunitate inducenda quo caſu interpretatio rigoroſa fieri deberet Alex. *in l.* 1. *de verb. oblig. num.* 25. ſed tantùm de interpretanda mente Papæ circa nouas pœnas homicidis irrogandas, quo caſu mitior interpretatio eſt eligenda; maximè cum ſit conformis diſpoſitioni iuris communis; & ideò non poteſt Iudex condemnare, vel declarare homicidam, vti notorium niſi probata huiuſmodi qualitate iuxtà doctrinam Bald. *in d. l. ea quidem nu.* 43. *verſic. vnde aduerte C. de accuſ.* Et idem dicendum ſi vellet condemnare vti diffamatum. Vnde ſequitur quòd etiamſi concedamus non eſſe neceſſariam declaratoriam, tamen eſt ſaltem neceſſarium vt ſit articulata, & probata prędicta qualitas notorietatis, vel diffamationis. Rota *vbi ſupra*.

DVBIVM LXXI.

An Prẹlati Regulares gaudeãt facultate diſpenſandi ſibi ſubditos à quacumque irregularitate?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia quorum virtute Prælati Regulares diſpenſant ſuper irregularitatem.*
2 *Iidem Prælati poſſunt diſpenſare ſuper bigamiam ſimilitudinariam.*
3 *Quæ ſit bigamia ſimilitudinaria, quæ vera, & quæ interpretatiua.*
4 *Priuilegium concedens diſpenſationem ſuper homicidium viuit num.* 6.
5 *Iidem Prælati poſſunt diſpenſare ſuper mutilationem membrorum, ſicut Epiſcopi.*
7 *Item diſpenſant ſuper homicidium quod non eſt notorium.*
8 *Quid requiratur ad hoc vt homicidium dicatur publicum.*
9 *Non diſpenſant ſuper homicidium deductum ad forum contencioſum.*
10 *Secus verò dicendum ſi non fuerit intimatum Parti à Iudice per longum tempus.*
11 *Et idem iuris eſt, ſi Reus fuerit abſolutus à dicto foro contencioſo ex defectu probationis.*
12 *Etiamſi ipſemet Reus falſis teſtibus iniquè ſe tutatus fuiſſet.*
13 *Item iidem Prælati diſpenſant ſuper homicidium iam in foro contencioſo punitum.*
14 *Item ſuper homicidium caſuale, tàm ſecretum, quàm publicum.*

1 MVLTA extant priuilegia Prælatis Regularibus conceſſa, quorum virtute poſſunt diſpẽſare cum ſibi ſubditis ſuper quamcumque irregularitatem ex quauis cauſa prouenientẽ, excepta ea, quę oritur ex homicidio voluntario bigamia, & mutilatione membrorum, vt patet ex *compen. priuil. tit. diſpenſatio num.* 12. *&* 13. *& tit. abſolutio ordinaria quò ad fratres fol.* 20. *edit. brix.* Immò etiam poſſunt diſpenſare ſuper homicidium, & mutilationem membrorum; dummodò tamen aliquid ho-

tum

rum non ſit notorium: & hoc propter ſcandalum iuxtà priuilegium Martini V. relati *in compen. tit. diſpenſatio num.* 24. & alterius ſimilis relati *in compen. ſociet. Ieſu tit. diſpenſatio* §. 1. Et ita ſuſtinent Cord. *in annot. ad Compen. vbi ſupra verſic. quò ad* §. 24. Rodriq. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 12. Manual prælat. *tom.* 2. *q.* 8. *art.* 10. *concl.* 2. & Cruz. *de ſta. Relig. l.* 1. *capit.* 6. *d.* 19.

2 Circa autem has omnes conceſsiones excipientes facultatem diſpenſandi ſuper bigamiam, aduertendum eſt eas intelligendas eſſe de bigamia vera, vel interpretatiua: non verò de bigamia ſimilitudinaria, quia ſuper hanc poſſunt diſpenſare Epiſcopi de iure communi *c.* 1. *&* 2. *qui cler. vel vou.* Ergo, & prædicti Regulares per latè dicta *dub.* 51. *per totum*, & tradit in terminis Suar. *tom.* 5. *diſp.* 49. *in fi.* Super bigamiam autem veram, vel interpretatiuā nequeunt diſpenſare: Quamuis enim aliquibus fortaſſe non improbabile eſſet dictos Prælatos poſſe diſpenſare, etiā ſuper has bigamię ſpecies ſibi ſubditos, quò ad Ordines ſaltem minores: Improbabile tamen omninò erit extendere eorum authoritatem ad diſpenſandum ſuper bigamiam veram, vel interpretatiuam, quò ad dignitates, vt benè aduertit Palud. quem refert, & ſequitur Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *c.* 6. *in fin.*

3 Sed rogabis quæ nam dicatur bigamia ſimilitudinaria, quæ vera, & quæ interpretatiua? Reſp. bigamiam ſimilitudinariam contrahi, quando quis poſt votum ſolemne caſtitatis emiſsū in profeſsione Religionis vel in ſuſceptione Sacrorum Ordinum matrimonium celebrat cum aliqua Virgine vel corrupta, eamque carnaliter cognoſcit *cap. quotquot* 27. *q.* 1. *&* *c. nuper. de bigam.*

Quando verò contrahatur bigamia vera, vel interpretatiua vide Suar. *d. diſp.* 49. *per totam* Sayr. *vbi ſup. à cap.* 4. *per tot.* Sanch. *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 83. 84. *&* 85. Rodriq. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 7. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 6. *num.* 15. & nouiſsimè multis relatis Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 2. *p.* 5. & alios.

4 Item circa poſteriores conceſsiones dantes facultatem diſpenſandi ſuper homicidium, &c. aduertendum eſt eas non eſſe abrogatas per Conc. Trident. *ſeſſ.* 24. *c.* 6. *de reform.* negans huiuſmodi facultatem Epiſcopis, quidquid dicat Sorb. *in reſol. mater fol. mihi* 49. *edit. brix. verſic. benè tamen.*

5 Et primò quò ad mutilationem membrorum attinet, probatur; Nam Epiſcopi hoc poſſunt virtute eiuſdem Decreti Conc. Trident. prout declarauit Sacra Congregatio reſte Suar. *tom.* 5. *diſp.* 44. *ſect.* 2. *num.* 4. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 11. *num.* 32. & Homob. *de caſib. reſeru. p.* 2. *c.* 3. *fol. mihi* 304. & latè ſuſtinent Henriq. *lib.* 13. *c.* 57. §. 1. *iuncta gloſ. l. H.* Tolet. *lib.* 1. *c.* 88. *num.* 6. *&* *cap.* 89. *num.* 3. Rodriq. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 10. Molin. *de iuſt. tract.* 3. *diſp.* 79. *num.* 8. Reginald. *lib.* 30. *tract.* 2. *num.* 91. Manual prælat. *tom.* 2. *q.* 8. *art.* 11. Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 4. *punct. vlt. num.* 11. & alij, quidquid in contrarium ſentiat Sanch. *in præcep. decal. lib.* 1. *c.* 10. *num.* 49. Sed idem decretum Conc. extendit Pius V. ad Prælatos Regulares iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, vt liquet ex Sorb. *in reſol. mater. abſol. in princ.* Rodriq. *tom.* 1. *q.* 61. *art.* 9. *in fin. &* *in ſumma priuilegiorum in bullis Pij V. bull.* 13. & Suar. *tom.* 4. *diſp.* 30. *ſect.* 2. *num.* 7. Ergo, & ipſi Prælati Regulares hoc poſſunt.

6 Quòd verò memorata conceſsio Pontificia facta Prælatis Regularibus non ſit abrogata per idem Decretum Cōc. quò ad illud, quod ad homicidium voluntarium ſpectat, patet ex doctrina quam tradit Rodriq. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 7 quam approbat Suar. *de legib. lib.* 8. *c.* 18. *in fin.*

7 Dictum eſt in illo priuilegio Martini V. *Dummodò tamen aliquid horum non ſit notorium, & hoc propter ſcandalum.* Ex quibus verbis infertur primò dictam cōceſsionem nedum extendi ad homicidium penè occultū, quod ab omnib. ignoratur: ſed etiā ad illud, quod abſolutè dicitur occultum, etiamſi ſit probabile *capit. veſtra de cohabitat. cleric.* Ita Cord. Rodriq. Manual prælat. & Cruz. omnes *vbi ſup. primò citati*, & colligitur ex Nauar. *c.* 27. *num.* 255. Tolet. *lib.* 1. *cap.* 85. *num.* 6. Auil. *de cenſ. p.* 2. *c.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 12. *concl.* 2. *&* *p.* 7. *diſp.* 10. *dub.* 6. Suar. *tom.* 4. *diſp.* 30. *ſect.* 2. *num.* 2. *&* *tom.* 5. *diſp.* 41. *ſect.* 2. *num.* 6. Sanch. *de matrim. lib.* 2. *diſp.* 37. *num.* 11. *&* *lib.* 8. *diſp.* 34. *num.* 55. *&* *in præcep. decal. lib.* 2. *c.* 11. *num.* 79. Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 5. *p.* 1. *num.* 5. *ante med. vbi* refert Sacræ Congregationis declarationem ſuper Conc. *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. & ex alijs loquentibus de huiuſmodi facultatibus abſoluēdi, diſpenſandique in occultis.

Ad hoc autem vt homicidium dicatur publicum non ſatis eſt, vt actus mortis occiſi, qui eſt delictum, ſit publicus: ſed neceſſariò publicum eſſe debet mortuum ab aliquo, ſeu ab aliquibus occiſum, trucidatumque fuiſſe. Sic tradunt in ſimili caſu Nauar. *c.* 27. *num.* 155. *verſic. duodecimò.* Emanuel *in tit. epiſcopus num.* 35. Henriq. *lib.* 14. *capit.* 20. *num.* 4. Sayr. *de cenſ. lib.* 7. *c.* 13. *num.* 13. Rodriq. *in ſum. p.* 1. *c.* 166. *num.* 3. Sanch. *de ma-*

trim.lib.8. diſp. 34. *num.* 56. & Reginald. *lib.* 30. *tract.* 2. *num.* 30. Atque adeò hoc dictum amplia, vt ſi homicidium extaret quidem publicum, vti dictum eſt, & adhuc tamen ignorarentur occiſor, vel occiſores: tunc dictum homicidium in caſu noſtro diceretur occultum; ita vt beneficium diſpenſationis vigore memorati priuilegij Reus in Religione obtinere valeret Palud. 4. *diſt.* 19. *q.* 4. *quem referunt, & approbant* Siluest. *tit. correctio q.* 8. Armil. *eod. tit. num.* 8. & idem docent alij præſertim verò Graff. *p.* 1. *deciſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 43.

Dixi *neceſſariò publicum eſſe debet mortuum ab aliquo, vel ab aliquibus occiſum, &c.* & item dixi. *Et adhuc tamen ignorarentur occiſor, vel occiſores*, quia ſi noti eſſent occiſores, & publici; omnes eſſent irregulares publicè, licèt non appareret ex cuius illorum percuſsione occiſus fuiſſet *c. fin.* 23. *q.* 8. Couar. *in clem. ſi furioſus p.* 2. §. 2. *num.* 5. Immò ſi certò conſtaret ex cuius illorum vulnere occiſus fuiſſet, adhuc quoque eſſent irregulares alij omnes, qui ſolùm vulneraſſent, quia inferens vulnus ei, qui propemodum erat moriturus nihilominus fit irregularis *c. ſignificaſti* 2. vbi communiter canoniſtæ *de homicid.* Tabien. *tit. irregularitas* 3. *num.* 6. Maiol. *lib.* 5. *de irregularitate c.* 48. §. 4. *num.* 6. Faſtol. *dub.* 34. Atque adeò dico etiam fieri irregularem eum, qui ex eo ſolùm quòd armatus ſpontè exiuit cum alijs ad occidendum aliquem, qui fuit occiſus, licèt ipſe nihil commiſerit *c. ſicut dignum* § *fin. de homic.* Specul. *lib.* 1. *tit. de diſpenſatione* §. 4. *num.* 5. *&* 6. Candelab. aur. *tit. de irregularitate num.* 273. & Rota *deciſ.* 260. *nu.* 3. *par.* 1. *& deciſ.* 44. *per totam p.* 2. *in recent.* Vide Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 4. *p.* 8. *num.* 29. *& ſeqq.* vbi pluribus relatis hanc materiam tractat.

Excipe tamen ab hoc dicto bellum iuſtũ; Nam ſi clericus exerceat militiam in bello iuſto etiam adhortando ad victoriam generaliter, & percutiendo, non efficitur irregularis, niſi ipſe occidat, vel deformet *c. petitio* vbi Panor. *num.* 3. *de homic.* Nauar. *c.* 27. *num.* 215. nouiſsimè pluribus relatis Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 4. *p.* 4. *num.* 7. & Rota *deciſ.* 3. *nu.* 5. *p.* 2. *in recent.*

9 Secundò infertur, ex dicta clauſula *dummodò tamen aliquid horum nõ ſit notorium, &c.* Prælatos Regulares non poſſe diſpenſare in memorata irregularitate, quando homicidium deductum eſt ad forum contencioſum per accuſationem, aut denunciationem: Et hoc intelligitur etiamſi delictum non poſsit in eo plenè probari. Ratio eſt nam quemadmodum à Conc. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. *de reform.* in tali caſu delictum exiſtimatur ſufficienter publicum, vt eius diſpenſatio Epiſcopis negetur, vt colligitur ex eod. Conc. & notatur a Suar. *tom.* 5. *diſp.* 41. *ſect.* 2. *num.* 6. & Sanch. *num.* 57. & Bonac. *vbi ſupra*. Ita quoq; nunc idem aſſerendum eſt.

10 Hanc illationem limita, vt poſt delationem delicti ad Iudicẽ ſit parti intimatum: quia ſæpè crimina multa deferuntur ad Iudicem, quæ tamen per longum temporis ſpacium poſtea non intimantur. Parti à Iudice vel propter defectum teſtium, vel ob aliam cauſam. Vnde quamuis Prælatus Regularis non debeat abſoluere eum, cuius crimen deductum eſt ad forum contencioſum; ſed ei ſit expectandum ſi fortè probetur: Si tamen poſt aliquod tempus eidem conſtiterit actorem non progredi in probatione, poterit eum diſpenſare iuxtà doctrinã *gloſ. verb. obrepſit. in c. tantis diſt.* 81. *& c. omnipotens de accuſ.* Sayr. *de cenſ. lib.* 4. *c.* 17. *num.* 22. *& lib.* 7. *c.* 7. *num.* 11. Graff. *tom.* 2. *conſ. lib* 5. *de homic. conſ.* 2. *num.* 20. & Sanch *num.* 58. Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub.* 7. *c.* 5. *num.* 8. *& rubr.* 11. *c.* 23. *num.* 144. *penes* Barboſ. *de offic. epiſc. p.* 2.
11 *alleg.* 39. *num.* 34. Et idem iuris eſt ſi Reus à memorato foro contencioſo fuiſſet abſolutus, quia eius delictum nõ fuiſſet probatum: Et ratio eſt nam homicidium tunc remanet occultum, & redactum ad ſtatum priſtinum. Et ita circa præfatum Tridentini Decretum ſuſtinent Vuiuald. *in candel. aur. tit. de excom. num.* 41. Graff *p.* 1. *deciſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 44. *& in conſ. vbi ſup.* Sayr. *de cenſ. lib.* 4. *c.* 17. *num.* 23. Suar. *de cenſ. diſp.* 41. *ſect.* 2. *num.* 6. Molin. *de iuſt. tract.* 3. *diſp.* 29. *num.* 8. *verſic.* 2. *&* 3. Auil. *de cenſ. p.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 11. *col.* 3. & Sanch. *de matrim. lib* 8. *diſp.* 34. *num.* 57. Bonac. *vbi ſupra*. Quod etiam locum habet quamuis
12 Reus inique falſis teſtibus adductis ſe tuetatus fuiſſet Sayr. *lib.* 7. *c.* 7. *num.* 12. Henriq. *lib.* 14. *c.* 20. *num.* 4. Emanuel sà. *tit. Epiſcopus nu.* 34. Rodriq *in ſum. p.* 1. *cap.* 167. *num.* 4. & Sanch. *de matrim. diſp.* 27. *num.* 12. *& lib.* 8. *diſp.* 34. *num.* 57. vbi expreſsè notat contra Suarez, id quoq; procedere, etiamſi homicidium eſſet in iudicio probabile.

13 Tertiò infertur ex eadem clauſula poſſe diſpenſari à Prælato Regulari homicidum cuius delictum deductum fuit ad forum contencioſum, & iam iudicio finito punitum. Ratio eſt, quia memoratum priuilegium excipiendo delictum notorium propter ſcandalum, intendit primò, vt fori contencioſi

autho-

Digitized by Google

authoritas ſeruetur. Sed hæc in caſu noſtro nullo modo læditur. Secundò vt prouideatur ſcandalo, ſed huic ſufficienter prouiſum eſt, quia ex d:l:ꝺo non generatur ſcandalũ, quando in iudicio debita pœna mulꝺatur. Ita in terminis de ſupradiꝺo decreto Tridentini ſuſtinent Auil. *de cenſ. par.7.diſp.*10. *dub*.7. Sanch. *in præcep. decal. lib.*2.*c.*11.*num.*21. Henriq. *lib.*14.*cap.*7.*num.*5. & Reginald. *lib.*30.*tract.*2.*num.*29. *verſ. ſextum*. Et licet non improbabiliter contrariam opinionem ampleꝺentur Sayr. *de cenſ. lib.*4.*cap.*17.*num.*23. Gutierez *lib.*1. *qq. can. c.*3. *in fin.* & Suar. *diſp.*41.*ſect.*2. *num.*5. Garc. *de benef. par.*7. *cap.*11, *num.* 50. & Bonac. *vbi ſup* & Barboſ. *vbi ſup. num.*35. Attamen prima opinio mihi magis arridet in terminis ſupradiꝺi priuilegij, in quo ratio finalis exprimitur, videlicet *propter ſcandalum*, quæ ratio videtur benè, & congruè comprehendere quoque caſum hunc iuxtà doꝺrinam latè traditã *dub.* 123. Et huic eidem opinioni videtur fauere Rota *deciſ.*573. *lib.*3. *par.* 3. *diuerſ.* in qua decisum fuit, validè obtentam fuiſſe gratiã expeꝺatiuam à quodam, & ſi antea fuiſſet declaratus excommunicatus ex cauſa cuiuſdam fideiuſsionis, cum clarè ipſe oſtenderet ſe ſatisfeciſſe illi debito, & poſtea abſolutum fuiſſe à quodam Presbytero vigore bullæ cruciatæ.

14 Vltimò infertur eoſdem Prælatos Regulares tum vigore diꝺorum priuilegiorum: tum etiam virtute præcitati Decreti Tridentini gaudere facultate diſpenſandi ſuper irregularitatem prouenientem ex homicidio caſuali, vt validè, & plenè probat pluribus relatis Sayr. *de cenſ. lib.*7.*c.*7.*num.* 24. Et nedum occultum; ſed etiam publicum. Rodriq. *vbi ſup. art.*13. & Manual. prelat.

§. De illegitimitate.

DVBIVM LXXII.

An illegitimitas eleꝺi dirimat eleꝺionem ad dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Eleꝺio de illegitimo etiam occulto eſt nulla.*
2 *Illegitimi legitimantur per profeſsionem in Religione vſq; ad Prælaturam excluſiuè.*
3 *Quid veniat ſub nomine gradus honoris, & dignitatis à quibus arcentur illegitimi.*
4 *Illegitimi non arcentur à Deffinitoratu, & Diſcretatu.*

1 RESPONDEO affirmatiuè per *cap.*1.*& fin. de fil. præsbyt. & c.* 1. *&* 2. *eod. tit. in* 6. *c. conſuluit. de ſer non ordin. & diſtin.* 56. *per multos canones à principio*. Et hæc eſt communis canoniſtarum, ſummiſtarumque ſententia, quæ procedit etiamſi hæc natalium macula ſit occulta; ita vt ab omnibus legitimus cenſeatur, vt aſſerunt Sot. *diſt.* 25.*q.*1.*art.*3.*concl.*1. Silueſt. *tit. irregularitas q.*20. Angel. *eodem tit. num.*53. Nauar. *cap.*27. *num.*201. Tolet. *lib.*1.*cap.*25. Sayr. *de cenſ. lib.* 6 *c.*10.*num.*36. Azor. *p.*2.*lib.*6.*c.*3.*q.*23. Gutierez *lib.*1.*qq. can. cap.*13.*num.*20. Suar. *tom.* 5.*diſp.*50.*ſeꝺ.*5.*num.*12. quidquid in contrarium aſtruat Caſtr. *de leg. pæn. lib.*2.*capit. vlt. concl.*3. quia eius opinio teſte Nauar. *cap.*25. *num.*69. *& cap.*27. *num.*194. eſt noua; & ſine textu, & ratione ſuſtinetur.

2 Et quamuis memorata irregularitas natalium, ex quocumque nefario coitu contraꝺa tollatur, ac purgetur per profeſsionem ſolemnem in Religione approbata quò ad Ordines Minores, & ſacros; non tamen tollitur quò ad illud quod ad dignitates, & Prælaturas ſpeꝺat *c.*1. *diſt.*56. *& d. cap.*1. *de fil. præsbyt. vbi* gloſ. & Panorm. *gloſ. in cap. nimis eod. tit.* item Panor. *in cap.*2. *de apoſt.* Rebuff. *in prax. tit. diſpenſ. tio num.*66. D. Ant. 3. *par. tit.* 28.*c.*4.§.2. Lopez *p.*1.*lib.*12.*tit.*6. Sot. 4. *vbi ſupra* Palud. 4. *diſt.*41.*q.*3.*num.*14. Nauar. *d. num.*201. Paleoth. *de noth. & ſpur. c.*57.*num.* 4. Maiol. *lib.*1. *de irregularit. cap.*10. Couar. *in clem ſi furioſus p.*1 §.2.*num.*6. Graff. *lib.*4.*cap.* 27.*num.*54. Sayr. *de cenſ. lib.*6.*cap.*11.*num.*3. Tolet. *c.* 58. *num.* 3. vbi Addit. Tuſch. *lit. I. concl.*134.*num.*7. *&* 8. *& lit. P. concl.*883.*nu.* 7. *&* 8. *& omnes, &c.*

Neque obſtat Sixtum V. feciſſe illegitimos inhabiles ad Religionem per ſuam conſtiiu.ionem, quæ incipit *cum de omnibus* editam *anno* 1587. & declaratam per aliã eiuſdem Pontificis, quę incipit *ad Romanum* editam *anno* 1588. & per conſequens prædiꝺa iura fuiſſe irritata. Nam reſpondeo Greg. XIV. ſua conſtitutione quæ incipit. *Circumſpeꝺa Romani Pontificis* edita *anno* 1591. *die* 15. *Martij*, & roborata per aliam Clem. VIII. quæ incipit *in ſuprema* anno 1602. *die* 2. *Aprilis* aboleuiſſe diꝺas conſtitutiones Sixti V. in hac parte, & reduxiſſe eas ad terminos iuria

Digitized by Google

ris communis, eaſque moderaſſe in altera parte, vt ſcilicet illegitimi diſpẽſari poſſint ad honores gradus, & dignitates Ordinis à Superioribus ſuis iuxta tenorem ſuorum priuilegiorum cum quibuſdam moderationibus, prout plenius continetur in eadem conſtitutione, & nos dicemus infra *dub. 76. per totum*.

3 Sed rogabis quid veniat ſub nomine honoris gradus, & dignitatis, à quibus arcentur illegitimi? Reſpondeo Rodriq. *tom. 1. q. 13. art. 18.* aſſerere illegitimos non poſſe aſſumi ad dignitates, perſonatus, & alia beneficia curam animarum habentia ſine diſpenſatione per *cap. fin. de fil. presbyt.* vnde infert non poſſe eſſe Definitores ſine diſpẽſatione, cum Definitoratus ſit propriè perſonatus *dub. 62. num. 4.* Sed licèt hoc dictum veritate non careat ſtando in terminis *d. c. fin.* Attamen cum dicta conſtitutio Sixti V. correctoria iuris communis, quæ incipit *ad Romanum* relaxauerit idem ius commune quò ad perſonatus ſpectat, nec fuerit reuocata, per ſeqq. cõſtitutiones illas Greg. XIV. & Clem. VIII ſed in ſuo robore maneat in hac parte, in qua, ſcilicet, declarat, & exponit §. 6. quid veniat ſub nomine honoris gradus, & dignitatis ad effectum de quo agimus: Idcircò huiuſmodi Pontificiæ declarationi ſtandum eſt quæ eſt tenoris ſequentis. *Quoniam verò à multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum, & dignitatum, à quibus illegitimi penitus excluduntur quid potiſſimum ſit intelligendum. Declaramus hac in re, de qua nunc agitur appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & Superioritate coniuncta. Ab officijs autem oneris, veluti Lectoris Confeſſarij, Studiorum, & Sacræ Theologiæ Magiſtri, Regentis, Prædicatoris Verbi Dei, & cæteris huiuſmodi; Immò etiam à voce actiua, à Sacris Ordinibus ſuſcipiendis ipſorumque miniſterio ipſos illegitimos nequaquam arcemus.* Idem docent Soſſa *in expoſitione motus proprij Clem. VIII. de largitione munerum* vtentis eiſdem ferè verbis honoris, ſcilicet, dignitatis, muneris, & officij. Item idem docent in terminis motus proprij Pij V. & Greg. XIII. interdicentium ingreſſum fœminarum in monaſteria virorum ſub pœna priuationis officij in admittentes, &c. Idem Rodriq. *nu. 21.* Sorb. *in compen. tit. ingreßus monaſt. monial. num. 8.* & vterque addit in quodam capitulo Toletano fratrũ de obſeruantia declaratum fuiſſe comprehendi quoq; Viſitatorum, & Commiſſariorum Generalium, Vicariorum, vel loci præſidentium officia: quæ doctrina eſt conformis Silueſt. *tit. Prælatus q. 3.* & comprobatur à Sanch. *in præcep. decal. lib. 6. c. 15. num. 66.* Ergo dicendum eſt illegitimos non arceri à Definitoratu. Quòd autem dictum eſt de Vicarijs, intellige de Vicarijs amoti, ſeu mortui Guardiani, & nõ abſentis, etiam extra terminos ſuæ iuriſdictionis. Silueſt. *vbi ſupra*.

DVBIVM LXXIII.

An ille qui poſtquam Religionem eſt profeſſus legitimatur per ſubſequens matrimonium indigeat diſpenſatione ad dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Qui dicatur legitimari per ſubſequens matrimonium.*

2 *Sic legitimatus habilis eſt ad omnes gradus Ordinis vti legitimè natus.*

3 *An ſic legitimatus valeat ſine diſpenſatione retinere beneficium, quod conſecutum fuerat antequam eius parentes matrimonium contraxiſſent.*

4 *Non firmatur tractu temporis, quod ab initio non ſubſiſtit.*

5 *An electio per ſe nulla validetur per ſuperuenientem diſpenſationem.*

1 ILLE legitimari dicitur per ſubſequens matrimonium iure canonico, & ciuili, qui natus eſt ex ſoluto, & ſoluta, ideſt natus, vel generatus eſt ex parentibus, inter quos tempore generationis, ſeu natiuitatis ritè matrimonium conſtare poterat: tunc enim poſt illud contractum legitimus habetur *c. tanta vbi Panor. num. 14. qui fil. ſint legit.* & Sixtus V. in bulla quæ incipit *poſtquam* æditã *anno* 1586. *die 3. Decembris* §. 12. quod locum habet etiamſi alter, vel vterq; parentum poſt conceptum filium cõtrahat matrimonium cum alio, vel cum alia, quo, vel qua defuncta, inter ſe etiam tandem contrahant. Panormit. *in capit. ad extirpandas num. 11. de fil. presbyt.*

Hoſt.

Digitized by Google

Hoſt. *in ſum. lib.* 1. *num.* 6. *tit. de fil. præsbyt.* Palud. 4. *d.* 41. *q.* 3. 7. Couar. *in* 4. *p.* 2. *c.* 8. §. 2. *num.* 1. Silueſt. *in illegitimus q.* 3. *& tit. legitimus q.* 1. latè Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *c.* 10. *num.* 14. *&* 15. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 50. *ſect.* 5. *num.* 10. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 3. *q.* 21. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 2. *num.* 28. *& ſeqq.* & in hoc conueniunt omnes.

Dixi *natus, vel generatus eſt ex parentibus, inter quos tempore generationis, ſeu natiuitatis:* quia controuertitur inter DD. an inſpiciendum ſit tempus conceptionis, vel tempus natiuitatis, ad hoc vt coniugalis potuiſſet eſſe coitus ad effectum de quo agimus. Et de hac difficultate ſpeciale dubium hic proximè inſtituam.

2 His ad dilucidationem tituli prænotatis, dico cōcordem eſſe omnium Doctorum ſententiam legitimatum per ſubſequens matrimonium nulla diſpenſatione egere: Sed quò ad conſequendos gradus honores, & dignitates ſui Ordinis cenſendum eſſe æquo iure cū illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, & ita auctoritate Apoſtolica Sixtus V. inhærens Sacrorum Canonum diſpoſitioni tenore ſuæ bullæ, quæ incipit *ad Romanum* ædi tam *anno* 1588. 21. *Octobris* declarauit §. 3.

3 Difficultas verò hic vrget an idem iuris ſit de illo, qui ante dictum matrimonium contractum inter parentes, obtinuit gradū, honorem, & dignitatem, ita vt valeat porrò poſtquam ritè contractum eſt, eoſdem honores, vel dignitates retinere ſine diſpenſatione. Mandos. *in praxi ſignat. gratiæ* Gigaſ. *de penſio* 21. *q.* 19. *num.* 16. Maiol. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 16. Vuiuald *de irregul. nu.* 119. & Azor. *vbi ſup. verſic. ſecundò* negatiuè ſentiunt.

At Sayr *vbi ſup. num.* 30. & alij affirmatiuè opinantur.

Pro reſolutione dico eū culpam grauem perpetrare ex eo quòd recepit ſine diſpenſatione beneficium, cum eſſet illegitimus: Et hoc concedunt vtriuſque ſententiæ ſequaces. Cæterum vtraque opinio mihi probabilis eſt, & poteſt concordari hoc pacto, nempè vt non poſsit retinere illud beneficium ſine noua collatione vel electione, Sed benè poteſt ſine noua diſpenſatione ſi ei de nouo conferatur.

Poſterius membrum huius dicti patet ex eo, quia iure cōmuni iſte filius fit legitimus, vt dictum eſt. Ergo fit habilis iure communi ad retinendum beneficium ſine diſpenſatione quod ei de nouo confertur, licèt illud idē conſecutus fuiſſet antequam eius parentes matrimonium contraxiſſent: quia hoc non impedit collationem eiuſdem beneficij de eo poſtea habitam poſt dictum matrimonium contractum, Sed vtitur iure ſuo.

Prius verò membrum memorati dicti probatur quia non firmatur tractu temporis, quod ab initio non ſubſiſtit *c. non firmatur de reg. iur. in* 6. Ex quo enim electio, vel collatio eſt nulla à principio, illa non poteſt conualidari etiam per ſuperuenientem diſpenſationem Superioris ſine conſenſu eorum, ad quos ſpectabat electio, ſeu collatio, ſi ipſi ignorabant vitium propter quod fuit nulla à principio Panor. *in c. innotuit. num.* 11. *de elect.* Dec. *in cap. at ſi clerici* §. *de adulterijs num.* 157. *de iudic.* Suar. *de relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 61. *num.* 9. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 7. *num.* 12. *circa med.* & Alter. *de cenſ. tom.* 1. *lib.* 2. *diſp.* 6. *cap.* 7. *col.* 3. §. *ſed limitanda*. Et confirmatur; 4 nam ſicut in matrimonio carnali qui illud prohibiti contrahere, ſi cōtrahant, & poſtea diſpenſationē obtineant, opus eſt nouo conſenſu poſt ipſam diſpenſationem obtentam, vt probabitur in fine ſequentis dubij. Ita dicendum eſt in electione quia quò ad hęc valet argumentum à matrimonio ad electionem vt dictum eſt *dub.* 54. *num.* 19.

DVBIVM LXXIV.

Quod tempus ſit inſpiciēdum in quo coniugalis potuiſſet eſſe coitus, ad hoc vt per ſubſequens matrimonium legitimetur partus, an ſcilicet tempus conceptionis vel tempus natiuitatis?

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt quis legitimetur per ſubſequens matrimonium, opus eſt, vt parentes tempore conceptionis matrimonium inter ſe contrahere poſſent ſecūdum vnam opinionem.*

2 *Secundum verò alteram ſufficit, vt tempore conceptionis, vel tempore natiuitatis ſecundum quod vtilius fuerit proli.*

3 *Au hor poſteriorem opinionem amplectitur.*

4 *An clerici teneantur in conſcientia ad ſeruandas leges ciuiles.*

5 *Naturales, & ſpurij ſunt incapaces dignitatum, tàm de iure ciuili, quàm canonico.*

6 *Spurijs negantur alimenta de iure ciuili; ſecus verò de iure canonico.*

7 *Qui prohibiti contrahere matrimonium, ſi illud contrahunt, & poſtea diſpenſationem obtinent, opus eſt nouo conſenſu.*

1 IVRE optimo hanc difficultatem pro maiori dilucidatione tituli præcedentis dubij reſoluendam propoſui; quia adeò grauis exiſtit, vt Couar. *in Epitome 4. decret. p. 2. c. 8. num. 2.* hæc formalia verba protulerit. *Franciſcus Sarmentus vir genere, iudicio, & eruditione illuſtris tres ſelectarum libros in publicum emiſit quorum in primo c. 5. num. 10. ab hac opinione, quam ego communem dixi* (ſupple conſiderandum eſſe tempus natiuitatis) *contrariam ſequutus planè diſcedit, cuius rationibus ingenuè fateor me dubium eſſe, an & hæc communis opinio, vera ſit: Atque ideò Lectorem admoneo, vt & in iudicando, & conſulendo cautè, & cum iudicio quæſtionem iſtam diffinire velit.* Cum Sarmento concordant Salyc. *in l. filium verſic. ſed attende C. de ſuis, & legitim.* Archid. *in c. Oſius num. 2. verſic. vbi etiam ſubdit. diſt. 56.* Henrich. Boich. *in c. ex tenore num. 4. verſic. aut de concepta qui fil. ſint legit.* Ant. à Butr. *in c. tanta num. 17. eod. tit.* Zabarel. *in cap. quod nobis num. 3.* vbi Panor. *eod. tit.* Nicol. de Vbald. *tract. de ſucceſſ. ab inteſt. p. 1. num. 44. verſic. ſecus ſi ab Amaſia, & num. 45. verſic. & etiã ibi* Dec. *conſil. 155. num. 1.* Menoch. *conſil. 60. num. 12.* Filliuc. *tract. 19. num. 131.* & pluribus relatis Garc. *de benefic. p. 7. c. 2. num. 36.* qui huius ſententiæ potiſsimam rationem affirmat, quia hic agitur de qualitate, & macula, quæ ex vitio, & crimine in coitu, & conceptione commiſſo contrahitur.

Pro hac eadem opinione adducunt *l. cum quis C. de nat. lib. & c. tanta qui fil. ſint legit.* vbi videtur expreſſus in illis verbis. *Si autem vir viuente vxore ſua aliam cognouerit, & ex ea prolem ſuſceperit, licèt poſt mortem vxoris eamdem duxerit, nihilominus ſpurius eſt filius.* Et ſic ibi textus videtur ad initium reſpexiſſe.

Item adducunt *l. Paulus ff. de ſta. hom.* vbi dicitur. *Eum qui viuente patre, & ignorante de coniunctione filiæ conceptus eſt, licèt poſt mortem aui natus ſit iuſtum filium ei ex quo conceptus eſt non videri.* Vnde hic textus apertè probat legitimum filium non cenſeri ille cuius parentum tempore conceptionis matrimoniũ non erat legitimum, licèt tempore natiuitatis iam ceſſaſſet impedimentum per quod reddebatur legitimum tempore conceptionis. Suppoſito quod impedimentũ de quo in hac lege habetur ſit legitimum, & iuſtum impedimentum quòd conſultò addo, quia de iure canonico non cenſetur iuſtum, vt benè aduertit Addit. *ad gloſ. ibid.*

2 Altera opinio affirmat conſiderandum eſſe tempus conceptionis, vel natiuitatis, ſecundum quod vtilius fuerit proli *l. nuper C. de nat. lib. auth. quibus mod. nat. effic. ſui §. tribus ſeu, & §. ſi quis igitur propè fin.* quæ idem dicit quod *d. l. nuper.* Ita Ioan. And. *in d. c. tanta. col. penult. verſic. quod ſi conceptis vbi* quoque Card. *qui fil. ſint legit. & in cap. quod nobis poſt princ. eod. tit. & in c. ſine culpa vbi* Franch. *col. 2. verſic. circa ſecundum de reg. iur. in 6.* Bald. *in l. cum quis num. 5. verſic. quæro hic C. de natural. lib.* Molin. *de iuſt. tract. 2. diſp. 172.* Henriq. *in ſum. lib. 11. c. 20. num. 3.* Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 7. num. 19.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. c. 10. num. 29.* Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 2. p. 3. num. 6.* & alij.

3 Pro reſolutione hæc poſterior opinio mihi videtur omninò amplectenda, & in praxi ſeruanda ob verba *d. l. nuper. in fin.* vbi hæc habentur. *Et generaliter definimus, & quòd ſuper huiuſmodi caſibus variabatur definitione certa concludimus, vt ſemper in huiuſmodi quæſtionibus in quibus de ſta. liberorum eſt dubitatio non conceptionis; ſed partus tempus inſpiciatur: Et hoc fauore facimus liberorum, vt aditionis tempus ſtatuamus eſſe inſpectandum, exceptis ijs tantummodò caſibus, in quibus conceptionem magis approbari infantium conditionis vtilitas expoſtulat.* Quid clariùs?

Cum igitur clerici teneantur in conſcientia ad ſeruandas leges ciuiles, quæ iuri canonico non aduerſantur. Et *d. l. nuper.* non ſolùm canonibus aduerſetur; ſed ſit illi conformis. Sequitur omninò eſſe amplectendam, & in praxi ſeruandam.

Quòd clerici teneantur in conſcientia ad obſeruantiam legum ciuilium, vt dictum eſt, &c. probatur ex communi omnium conſenſu, quidquid in contrarium ſenſerit Nau. relatus, & meritò reprobatus à Suar. *de legib. lib. 3. c. 34. num. 7.* vbi plurimos Theologos, & canoniſtas cum communi aduerſus eum affert.

4 Quòd verò *d. l. nuper.* non aduerſetur iuri canonico, atque adeò ſit illi conformis, liquidò conſtat ex ipſiſmet verbis *d. c. tanta qui fil. ſint leg.* pro contraria opinione ſupra recitatis: nam ponderando eam copulam, & poſitam inter conceptionem, & natiuitatem prolis, contra eandemmet opinionem retorquentur dicta verba. Manifeſtè namque

pates

patet textum copulatiuè requirere vtrumq; caſum, nempè vt conceptio, & natiuitas ſit ex perſonis non ſolutis: aliàs non obſcurè innuit filios non dici ſpurios. Nat. *conſ.* 403. & Rota *deciſ.* 33. *num.* 6. *p.* 1. *in recent.* & *deciſ.* 19. *in fin. coram Greg. XV.* Et per hæc quoque reſpondetur ad *d. l. cum quis C. de nat. lib.*

5 Ad rationem prioris ſententiæ Reſpondeo illam non eſſe propriam iuris canonici: nam eadem ratione naturales, & ſpurij ſunt prorſus incapaces dignitatum tàm de iure canonico per iura, & DD. à me allegatos *dub.* 72. & Mareſcot. *lib.* 2. *var. reſol. c.* 30. *num.* 3. quàm de iure ciuili *l. honor.* § *ſi de honoribus ff. de muneribus, & honor.* vt multis allegatis aſſerit Tiraquel. *de nobilit. c.* 15. *num.* 14. vbi de communi teſtatur Gigaſ. *de penſion. q.* 16. *num.* 4. Mareſcot. *vbi ſup. num.* 2. quidquid aſtruant Panorm. *in cap.* 1. *num.* 3. *de fil. præsbyt.* & Paleoth. *de noth. & ſpur. c.* 56. ad-
6 uerſus communem ab eo relatam *num.* 8. Immò prædicta ratio opinionis contrariæ fortiùs ſibi vendicat locum in iure ciuili, quàm canonico, quia illud magis odio proſequitur coitum, & maculam ex qua contrahitur illegitimitas, quàm iſtud, quod vel ex eo maximè probatur, quia de iure ciuili ita à paterna ſucceſsione ex teſtamento vel ab inteſtato ſpurius filius arcetur; vt etiam ab alimentorum petitione excludatur *Auth. quib. mod. nat. effic. ſui* § *ſi quidem Authen. licèt C. de nat. lib.* Socin. *iun. conſil.* 191. *num.* 18 *lib.* 4. Ruin. *conſ.* 183. *num.* 17. Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *c.* 10. *num.* 8. & alij. Aequitas verò iuris canonici admittit eundem ſpurium ad alimenta, & vult à Patre eſſe alendum vt diſponit *cap. cum haberet in fin.* vbi DD. *de eo q. dux. in vxor. eam q. polu. per adul.* Couar. *de ſponſal. p.* 2. *c.* 8. § 6. *num.* 3. Dec. *conſ.* 312. *num.* 4. Marſil. *ſingul.* 358. Bero. *conſ.* 165. *num.* 23. *lib.* 2. Menoch. *conſ.* 60. *num.* 6. & *tract. de præſumpt. lib.* 1. *q.* 35. *num.* 13. Mantic. *de coniect. lib.* 8. *tit.* 5. *num.* 12. Mareſcot. *vbi ſupra c.* 83. *num.* 33. & *ſeqq.* Rota *deciſ.* 347. *p.* 4. *diuerſ.* & *deciſ.* 224. *per totam par.* 2. *in recent.* & *in Bonon. alimentorum* 28. *Martij* 1594. *coram Pennia,* & *item in Bonon. alimentorum* 24. *Nouembris* 1604. *coram Iuſto.*

7 Ad *l. Paulus ff. de ſta. homin.* Reſpondeo cum Couar. in eo caſu nec tempore natiuitatis matrimonium fuiſſe legitimum: Nam & ſi potuit tunc contrahi legitimè tamen contractum priùs eo tempore, quo minimè licebat non fuit nouo conſenſu, legitimo tempore confirmatum. Qui enim prohibiti contrahere matrimonium, illud contrahunt ſub condicione futuræ diſpenſationis: nihilominus opus eſt nouo conſenſu poſt huiuſmodi diſpenſationem obtentam, vt tradunt Zabarel. & Panorm. *in c. ſuper eo. de cond. appoſ.* Henrich. Boich. *in c. fin. cod. tit.* Arretin. *conſil.* 144. Loazeſ. *tract. de matrim. dub.* 12. multis allegatis Sanch. *de matrim. lib.* 2. *diſp.* 35. *nu.* 2. & *lib.* 8. *diſp.* 8. *num.* 25. Rota *deciſ.* 838. *nu.* 12. *coram Card. Seraph. deciſ.* 201. *coram Card. Mantic.* & *deciſ.* 395. *num.* 1. & *deciſ.* 410. *nu.* 5. *coram Greg. XV.* vbi in deciſione, & in annotationibus multæ aliæ deciſiones cumulantur.

DVBIVM LXXV.

An filius illegitimus poſsit diſpenſari ad dignitates in eadem Religione in qua eius Pater fuit, vel eſt inſignitus eiſdem, vel diſsimilibus?

SVMMARIVM.

1 *Filius illegitimus non poteſt diſpenſari ad dignitates quas Pater obtinuit.*
2 *Quod extenditur ad filios illegitimos procreatos ante clericatum.*
3 *An idem iuris ſit de Patre reſpectu filij: quod eſt de filio reſpectu Patris.*
4 *An idem iuris ſit de nepote legitimo ex filio illegitimo reſpectu aui.*
5 *Quid ſentiendum de illegitimis Regularibus filijs Religioſorum.*
6 *An idem dicendum de miniſtrationibus, quod dictum eſt de dignitatibus.*
7 *An Pater, & filius illegitimus interdicantur miſſam celebrare in eadem Eccleſia.*
8 *An Pater, & filius illegitimus clerici arceantur à cohabitatione.*
9 *In quo differat decretum Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *c.* 15. *de reform. à iure communi.*

1 RESPONDEO negatiuè per *c. præſentiam c. cum decorem,* & *c. ad abolendum de fil. præsbyt.* & Clemens VII. per ſuam conſtitutionem quæ incipit *ad canonum conditorē* æditam *anno* 1530. *die* 3. *Iunij* in qua hæc ad rem noſtram leguntur. *Statuimus, & ordinamus, quòd de cætero filij præsbyterorum ex fornicatione nati eccleſias cathedrales, etiam metro-*

polita-

politanas, ac monaſteria, quibus eorum Patres præfuerunt, ſe illa, & illas dignitates etiã maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiua, & alia quæcumque beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, quæ præsbyteri, & Clerici, ac Religioſi eorũ Patres in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem ad tempus, ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere poſsint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus: & ſi quas diſpenſationes per nos concedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus. Et tandem vide Conc. Trid. *ſeſſ.25.c.15. de reform.* Circa quod Concilij Decretum multa dubia reſoluenda occurrũnt.

2 Primò dubitari poteſt an ſicut dicta conſtitutio Clem. ita quoque iſtud Decretum vẽdicet ſibi locum in filijs naturalibus procreatis ante clericatum?

Rodriq. *tom.1.q.53.art.7.* & Manual prælat. *tom.2.q.1.art.10.* negatiuè ſentiunt. At affirmatiuam opinionem eſſe veriorem elicitur ex illis verbis *qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio*, prout teſtantur Balb. *deciſ.29.* & Garc. *de beneſ.p.7.c.3.num.15.* referens ſic cenſuiſſe Sacram Congregationẽ his verbis. *Hoc decretum habet locum in filijs naturalibus procreatis tempore, quo parentes eorum nondum erant effecti clerici.*

3 Secundò dubitari poteſt an ſub prohibitione quæ habetur in d. decreto Cõcilij, quò ad filium illegitimum, Pater etiam intelligatur prohibitus obtinere beneficium in eccleſia, in qua huiuſmodi filius habuit idem, vel quodcumque aliud etiam diſsimile beneficium? Reſpondeo Rotam *deciſ. 1442. per totam coram Card. Seraph.* negatiuam ſententiã amplexatam fuiſſe multis Doctoribus, & rationibus adductis, & dicit pro hac opinione facere, quod aliàs cenſuit Sacra Cõgregatio *22. Decembris 1594. Patrem, ſcilicet non comprehendi in prohibitione nè filius immediatè ſuccedat in beneficio Patris.*

4 Tertiò dubitari poteſt an dicta conſtitutio Clem. & decretum Concil. comprehendant nepotes legitimos præsbyterorum ex filio illegitimo, reſpectu aui? Rebuff. *in praxi. tit. de diſpenſatione ſuper defectum natalium, num.27.* Roias. *de ſucceſſ. ab inteſt. c.20. num.112.* & quidam alij negatiuè opinantur. At affirmatiuè, iure optimo ſentiẽdum eſſe probant Nauar. *lib. 1. conſil. 9. & 10. in 2. edit.* Sayr. *de cenſ. lib.6.c.10.num.46.* Azor. *p.2.lib.6.c.4.q.17.* & quamplurimi alij ab his relati, & ita concluſit Rota *in nullius legitimatis 12. Februarij 1574. coram Rubeo*, quæ deciſio habetur apud Nauar. *d. conſ.10.* quem ſequutus eſt eadem Rota *d. deciſ.1442. num.11.* Et tandem eadem ſententia ſuſtinenda videtur nõ ſolum de prædictis legitimis ex illegitimo, vt dictum eſt; ſed etiam de illegitimis ex illegitimo filio reſpectu eiuſdem aui, vt validis rationibus probat Garc. *de beneſ. vbi ſup. num.25.* referens *nu.27.* ſic cenſuiſſe Sacram Congregationem 1. *Martij* 1589.

5 Quartò dubitari poteſt an hoc decretum Concilij ita ſe extendat ad illegitimos Regulares filios Religioſorum, vt nequeãt promoueri ad dignitates in Religione quas eorum Patres obtinent, vel obtinuerunt? Rodriq. aſſerit memoratos Religioſos filios Religioſorum poſſe diſpenſari ad dignitates, & officia in Religione, vbi eorũ Patres ſunt, vel fuerunt profeſsi: non autem in monaſterio, vbi Prælationes adminiſtrarunt. Quam opinionem, & ipſe libenter amplector quidquid in contrarium aſtruat Manual prælat. cum Rodriq. fauere videantur nonnullæ declarationes Sacræ Congregationis relatæ à Garc. *num.63.* ex quibus infert illegitimum poſſe promoueri ad Eccleſiam filialẽ, cuius Matrici Pater præfuit, & ſi vna ſit alteri in aliquo ſubiecta, ſeu ab illa dependeat tamquam membrum: modò vtraque ſit beneficium ſeparatum: tunc enim cum ſint beneficia diſtincta, & in diuerſis Eccleſijs, rectè poteſt filius illegitimus habere filialem, licèt Pater habuerit, vel habeat Matricem, ſeu è contra; niſi tamen habenti vnam miniſtrandum ſit in alia.

6 Quintò dubitari poteſt an prędictus illegitimus prohibeatur Miniſtrare, & beneficium adipiſci in Eccleſia, in qua Pater miniſtrauit, & inſeruiuit? Reſpondeo non prohiberi *c. conſtitutus vbi gloſ. de fil. præsbyt.* & ita cenſuit Sacra Congregatio teſtè Garc. *num. 27.* his verbis *filius Clerici ex hoc decreto non prohibetur, quominus tamquam Capellanus amouibilis deſeruire poſsit, atque obtineat beneficium in Eccleſia, in qua eius Pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Eccleſiaſticum, licèt pro Capellano amouibili inſeruiſſet in eadem Eccleſia.*

7 Sextò dubitari poteſt an Pater, & filius illegitimus interdicantur rem diuinam facere in eadem Eccleſia? Reſpondit Sacra Congrega-

Digitized by Google

gregatio his verbis, prout ſcribit Garc. *num.* 73. *Conc. Trident. non probibet quin Pater, & filius poſsint celebrare Miſſam in eadẽ Eccleſia; dummodò ambo non obtineant beneficium in ea: ſed id fiat ab altero deuotionis gratia: ab altero cauſa legati, quod relictum ſit Miſſam celebrantibus.* Item reſpondit eadem Sacra Congregatio. *Ad Epiſcopum N. ſcribatur, vt deſinat moleſtiam exhibere illegitimo presbytero celebranti Miſſam ob quoddam legatum in Eccleſia, in qua Pater celebrat ob deuotionem; cum neuter habeat beneficium; quia hic caſus non eſt prohibitus à Concilio.*

Septimò dubitari poteſt an memorati genitor, & Genitus arceantur à cohabitatione. Reſpondit Sacra Congregatio ad Epiſcopum Calaritanum his verbis, relatis à Garc. *num.* 74. *Filij illegitimi clericorum non prohibentur à Concil. Trident. cum Patribus habitare nec de iure eſt talis prohibitio, quamuis aliqui Epiſcopi ſeu Ordinarij id prohibeant ſine cauſa.*

Octauò dubitari poteſt in quo differat hoc decretum Concilij à iure communi? Reſpondit Sacra Congregatio vt perſpicuum eſt ex Garc. *num.* 14. *in quinque.*

Primò quòd non ſolùm ratione ſucceſsionis, prout de iure communi; ſed etiam ob incontinentiæ paternæ memoriam inualuit hæc prohibitio.

Secundò quòd talis memoria, longiſsimè arceatur non ſolùm immediatè prout de iure communi; ſed etiam mediatè contra Panor. in c. dilectus nu. 2. de fil. presbyt.

Tertiò quòd non ſolùm prohibetur ſucceſsio in eodem beneficio; ſed in alio quocumque etiam diſſimili, dummodò ſint in eadem Eccleſia contra ius commune, de quo per Panor. in d. c. ad abolendam poſt princ.

Quartò quòd non ſolùm prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Eccleſia, in qua Pater obtinet; ſed etiam miniſtrare contra ius commune, quo tantùm Pater miniſtrare prohibetur Panorm. in d. c. cum decorem.

Quintò quòd nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filij.

DVBIVM LXXVI.

An Prælati Regulares valeant virtute ſuorum priuilegiorum diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis ad quaſcumque dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia Regularium diſpenſandi illegitimos.*
2 *Quomodò poſsint eis vti iuxtà conſtitutionem Greg. XIV.*
3 *An conſtitutio Greg. XIV. expoſcat ſuffragia Definitorij; an verò vocalium ad diſpenſandum cum illegitimis.*
4 *Sententia Authoris.*
5 *Quid veniat ſub nomine capituli intermedij.*
6 *Prælati Regulares poſſunt diſpenſare cum illegitimis iuxtà tenorem ſuorum priuilegiorum prout iacent.*
7 *Quid operetur clauſula* ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis *appoſita in confirmationibus.*
8 *Priuilegia Regularium diſpenſandi adhuc manent illæſa poſt Conc. Trid.*
9 *Speciale priuilegium factum PP. Societatis Ieſu, diſpenſandi illegitimos.*
10 *Item aliud factum PP. Congregationis Clericorum Regularium infirmis miniſtrantium.*

1 CERTVM eſt mnlta extare priuilegio Regularibus conceſſa ad effectum de quo agimus, vt ſunt v. g. illa Alex. III. & Ioan. XXII. de quibus D. Ant. 3. *par. tit.* 29. *de irregul. c.* 4. *verſic. tertius modus.* Item Eugenij IV. & Pauli III. de quibus Rodriq. *tom.* 1. *q.* 13 *art.* 11. Et tandem alia Sixti IV. quę referuntur *in compen. priuil. tit. diſpenſatio num.* 12. *&* 13. Sed incertum eſt an Prælati Regulares poſsint vti his priuilegijs, & diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis iuxtà facultatem in eis conceſſam?

2 Huic difficultati reſpondeo affirmatiuè: primò namque poſſunt eis frui ſecundum diſpoſitionem conſtitutionis Greg. XIV. æditę *anno* 1590. quæ incipit *circumſpecta Romani Pontificis*, qua moderationem adhibuit in hac parte conſtitutionibus Sixti V. contra illegitimos æditis, his verbis. *Volumus, atque ſtatuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, ac Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxtà tenorem priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum (quæ dummodò vſu recepta, nec alids ſub alijs reuocationibus comprehenſa ſint, vt præfertur in hac parte reualidamus)*

mus) cum illegitimis, quos aliâs dictus Generalis, aut Prouincialis cum generali, ſeu prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non aliâs, ſuffragantibus meritis, dignos iudicauerint, ad honores, gradus, dignitates obtinendas diſpenſare, & diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quæcumque vt autem valere, & tenere perinde, ac ſi ſupradictæ conſtitutiones non emanaſſent.

3 Sed ex his verbis duplex dubiolum oritur. Primum eſt an dicta diſpenſatio cum illegitimis iuxta diſpoſitionem huius conſtitutionis fieri debeat cum ſuffragijs vocalium in capitulo generali, ſeu prouinciali; cum verba textus habeant *quos aliâs dictus Generalis, ſiue Prouincialis cum generali, ſeu prouinciali, ſeu intermedio capitulo, &c. dignos iudicauerint*. An verò ſolùm cum ſuffragijs Patrum in Definitorio?

Thesa. c. 2. *fol.* 419. bullæ verbis innixus illum priorem modum tutiorem exiſtimat. Rodriq. autem *vbi ſup. art.* 9. & Manual prælat. *tom.* 2. *q.* 2. *art.* 3. poſteriorem approbant ob notabilem ignominiam, infamiæque notam, cui vetteretur hæc legitimatio fratribus præſertim occulte patientibus defectum natalium.

4 Pro reſolutione vtraque ſententia ſimul iuncta mihi arridet, vt ſcilicet natalium macula ſolis quidem Definitorũ ſuffragijs abſtergenda ſit potiùs, quorum taciturnitate magis ſplendum etiã ex compromiſſo tamen meo (prout rationabiliter exiſtimatur) ratione facto ab omnibus capituli ſuffragatoribus in huiuſmodi negotijs, quæ ſæpè ſæpius ſecretò ſunt pertractanda.

5 Alterum dubium eſt an per illud verbum *intermedio capitulo*, intelligatur ſolummodò congregatio intermedia, quæ capituli intermedij vim habet in multis Religionib. in vero Cõgregationes, quæ multoties celebrantur congregatis ſolummodo Patribus Generali, vel Prouinciali cum ſuis Definitoribus ad eligendum aliquem in Guardianum, ſiue ad aliquid aliud peragendum. Rodriq. & Manual prælat. *vbi ſup.* hanc poſteriorem intelligentiam illorum verborum negãt, & priorem concedunt. At pace tantorum Doctorum neſcio quo pacto, quaue ratione ad has poſteriores congregationes non admittatur extenſio prædictorum verborum; cum enim diſpenſatio ab irregularitate natalium pendeat non ex loco, ſed ab habentibus poteſtatem, & dicti DD. aſſerunt tutius eſſe PP. Definitores cum Prouinciali, ſiue cum Generali hanc diſpenſationem impertiri vt probatum eſt. Sequitur non eſſe negandam eiſdem hanc eamdem poteſtatem, quoties ſimul conueniunt. Neque hæc extenſio illorum verborum *intermedio capitulo* eſt violenta: nam exponuntur *intermedio capitulo* id eſt in tempore quod eſt medium inter capitulum præteritum, & futurum.

6 Secundò principaliter poſſunt vel Regulares Prælati prædictis priuilegijs ſecũdum eorum tenorem prout iacent, & non ſecundum diſpoſitionem ſupradictæ conſtitutionis Greg. XIV. Ideſt Generalis, vel Prouincialis ſeu eorum Vicarij per ſe abſque conſenſu capituli, ſeu Definitorij poſſunt diſpenſare cum ſibi ſubditis illegitimis ad quaſcumq; dignitates, & officia Ordinis. Et hoc vi confirmationum Apoſtolicarum de priuilegijs Regularium, quæ emanarũt poſt dictam conſtitutionem Gregorianam, vt eſt illa Clement. VIII. facta Patribus de obſeruantia, quæ incipit *ratio paſtoralis* edita anno 1597. *die* 20. *Decembris*, & illa Pauli V. eiſdẽ Patribus quæ incipit *minoſtis nobis, &c.* edita *anno* 1609 *die prima Decembris*, & item alia eiuſdem Pauli V. Societati Ieſu quæ incipit *quantum Religio* edita *anno* 1606 *pridie nonas Septembris* in quibus confirmationibus appoſitæ ſunt clauſulæ *ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, &c. motu proprio, &c.* ſine

7 vlla reſtrictione. Sed hæ clauſulæ operantur, vt reſtituantur, & rẽ inualidentur priuilegia reuocata, vt latè videri poteſt apud Baptiſtã de ſalis *in ſum. tit. abſolutio fol. mihi* 9. *col.* 2. Panor. & Lignan. *in c. cum ſuper de cauſ. poſſeſ.* gloſ. *in c. cum acceſsiſſent de conſtitut.* Oldrad. *conſ.* 257. Gemin. *conſ.* 32. *circa fin.* Rodriq. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 3. & *tom.* 2. *q.* 34. *art.* 4 *poſt med. §. quod probatur* Tuſch *lit. C. concl.* 710. Marchel. *p.* ... *tit. de S. D. N. Papa Referend. c.* 2. *num.* 15. & *ſeqq.* Suar. *de legib. lib.* 8. *capit.* 19. qui præ cæteris latiſsime hanc materiam tractat.

8 Neque obſtat in dictis confirmationibus ſemper (exceptis illis Societatis Ieſu, ob ſpecialem illius Religionis viuendi rationem) apponi illam clauſulam ſiuè exceptionem. *Quatenus decretis Conc. Trident. nõ aduerſentur*. Nam reſpondeo extare declarationem Sacræ Congregationis tenoris ſequentis ſuper *ſeſſ.* 24. *c.* 8. *de reform. Non tolluntur priuilegia conceſſa Religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates, & gradus illarum.* Cuius declarationis fundamentum colligi poſſe exiſtimo ex doctrina, quam tradunt Rodriq. *d. tom.* 1. *q.* 8 *art.* 7. & alij quam ſequitur Suar. *vbi ſup. c.* 18. *in fin.*

Denique aduertendum eſt PP. Societatis Ieſu omninò non teneri ad obſeruantiam dictæ conſtitutionis Greg. XIV. non ſolùm ob memoratas confirmationes, ſed præſertim ob aliam conſtitutionem eiuſdem Greg. XIV. quæ incipit *exponi nobis nuper.* æditam *anno* 1591. *die* 30. *Auguſti* per quam ſpecialibus rationibus, auctoritate Apoſtolica decreuit, & quatenus opus eſſet etiam de nouo conceſsit, & indulſit Societati Ieſu, vt ex tùc deinceps perpetuis futuris temporibus tàm in nouitijs etiam cuiuſuis generis illegitimis admittendis, quàm in diſpenſationibus ad quælibet officia gradus, & dignitates in ſocietate obtinenda ipſis veteranis illegitimis cuiuſuis generis concedendis formam, & rationem omnimodam in illius Apoſtolicis diplomatis, ac priuilegijs quibuſuis, nec non, & in conſtitutionibus, decretis, & regulis expreſſam liberè, & licitè proſequi, & retinere valeat, eamque perpetuò obſeruari voluit, & mandauit. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac prædicta ab eodẽ Pontifice nuper ædita quæ incipit *circumſpecta*, & alia Sixti V. quæ incipit *cum de omnibus*. Refertur hæc bulla inter priuilegia Societatis Ieſu *tit. facultas admittẽdi nouitios f. l. mihi* 301. *editionis collegij Romani eiuſdẽ Societatis.*

Et tandem Idem Greg. XIV. approbando Regulam Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis per ſuã bullam *illius qui pro gregis* æditam *anno* 1591. *die* 24. *Septembris* conceſsit in §. 19. *Præfecto generali pro tempore exiſtenti, ſeu de illius licentia Præfectis inferioribus aliorum locorum, ſeu Prouincialibus dicta Congregationis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicarijs, ac loca tenentibus vt cum eiſdem Congregationis perſonis defectum natalium etiam ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, poſtquam in dicta Congregatione vota emiſerint, vt defectu huiuſmodi nõ obſtante ad quoſcumque ſacros, etiam præsbyteratus ordines promoueri, & in illis, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, nec non ad quaſcumque adminiſtrationes, perſonatus, præheminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & aſſumi, illaque gerere, & exercere.* Quas literas Gregorij quò ad hanc partem cõfirmauit Clem. VIII. per ſuam bullam *ſuperna diſpoſitione* æditam *anno* 1600. *die* 29. *Decembris* in §. 63. Vnde cum certum ſit hoc priuilegium extendi ad alias Religiones in priuilegijs communicantes, per conſequens ceſſat omnis difficultas.

DVBIVM LXXVII.

An Prælati conuentuales qui aliter quàm per electionem inſtituuntur, eorumque Vicarij poſsint diſpẽſare cum illegitimis ſibi ſubditis, virtute priuilegij Sixti IV. facti Prioribus conuentualibus eorumque Vicarijs Ordinis Prædicatorum.

SVMMARIVM.

1 *An Prælati conuentuales qui aliter quàm per electionem inſtituuntur vel eorum Vicarij poſsint diſpenſare cum illegitimis.*
Subrogati authoritas.
2 *Item An potuiſſent Vicarij Priorum Dominicani Ordinis niſi Pontifex expreſsè conceſsiſſet.*
3 *In generali mandato non veniunt, niſi ea, quæ ſunt inita.*
4 *Diſpenſatio eſt de maioribus negotijs.*
An ſub ampliſsima facultate diſpenſandi Vicario facta veniant quæ ſpecialiter commiſſa ſunt eius Ordinario.
5 *Quando ſubrogatus eſt eiuſdem naturæ illius in cuius locum ſubrogatur.*
6 *De quibus Vicarijs intelligantur dicta priuilegia.*

1 CIRCA Prælatos conuentuales, qui aliter quàm per electionem inſtituuntur inſpicienda ſunt priuilegia conſuetudines, & ſtatuta cuiuſcumque Ordinis iuxta plenè tradita d. 120. per totum. Et vbi ex ibi dictis concludetur Prelatos prædictos non poſſe diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis, conſequens item erit nec etiam eorum Vicarios poſſe ita diſpenſare: maiori .n. facultate gaudere non habent eis, quia ſubrogatus, (vti eſt Vicarius abſentis, ſeu amoti, vel mortui Prioris ſecundum Silueſt. *tit. confeſſor* 1. *q.* 8. *verſic. tertiò Prælatus*) nihil plus iuris habere poteſt, quàm ille in cuius locum ſubrogatur (*l. ſi eum §. qui in iniuriarum ff. ſi quis cau.* Rota deciſ. 544. *num.* 38. *coram Greg. XV.*) Et ſi per ſe eam non habent, dicti

mui) cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum generali, ſeu prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non aliàs, ſuffragantibus meritis, dignos iudicauerint, ad honores, gradus, dignitates obtinendas diſpenſare, & diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quæcumque vt annon valere, & tenere perinde, ac ſi ſupradictæ conſtitutiones non emanaſſent.

3 Sed ex his verbis duplex dubium oritur. Primum eſt an dicta diſpenſatio cum illegitimis iuxta diſpoſitionem huius conſtitutionis fieri debeat cum ſuffragijs vocalium in capitulo generali, ſeu prouinciali; cum verba textus habeant *quos aliàs dictus Generalis, ſiuè Prouincialis cum generali, ſeu prouinciali, ſeu intermedio capitulo, &c. dignos iudicauerint*. An verò ſolùm cum ſuffragijs Patrum in Definitorio?

Thesa c. 2. *fol.* 119. bullæ verbis innixus illum priorem modum tutiorem exiſtimat. Rodriq. autem *vbi ſup. art.* 9. & Manual prælat. *tom.* 2. *q.* 2. *art.* 3. poſteriorem approbant ob notabilem ignominiam, infamiæque notam, cui verteretur hæc legitimatio fratribus præſertim occulte patientibus defectum natalium.

4 Pro reſolutione vtraque ſententia ſimul iuncta mihi arridet, vt ſcilicet natalium maculæ ſolis quidem Definitorũ ſuffragijs abſtergatur, at pro de quorum taciturnitate magis ſpecandum eſt ex compromiſſo tamen in eos (prout rationabiliter exiſtimatur) tacite facto ab omnibus capituli ſuffragatoribus in huiuſmodi negotijs, quæ ſæpè ſæpius ſecretò ſunt pertractanda.

5 Alterum dubium eſt an per illud verbum *intermedio capitulo*, intelligatur ſolummodo congregatio intermedia, quæ capituli intermedij vim habet in multis Religionib. in vero Congregationes, quæ multoties celebrantur congregatis ſolummodo Patribus Generali, vel Prouinciali cum ſuis Definitoribus ad eligendum aliquem in Guardianum, ſiuè ad aliquod aliud peragendum. Rodriq. & Manual prælat. *vbi ſup.* hanc poſteriorem intelligentiam illorum verborum negãt, & priorem concedunt. At pace tantorum Doctorum neſcio quo pacto, quaue ratione ad has poſteriores congregationes non admittatur extenſio prædictorum verborum; cum enim diſpenſatio ab irregularitate natalium pendeat non ex loco, ſed ab habentibus poteſtatem. Et dicti DD. acerrimè tuentur tutius eſſe PP. Definitores cum Prouinciali, ſiuè cum Generali hanc diſpenſationem impertiri vt probatum eſt. Sequitur non eſſe negandam eiſdem hanc eamdem poteſtatem, quoties ſimul conueniunt. Neque hæc extenſio illorum verborum *intermedio capitulo* eſt violenta: nam exponuntur *intermedio capitulo* id eſt in tempore quod eſt medium inter capitulum præteritum, & futurum.

6 Secundò principaliter poſſunt vti Regulares Prælati prædictis priuilegijs ſecũdum eorum tenorem prout iacent, & non ſecundum diſpoſitionem ſupradictæ conſtitutionis Greg. XIV. Id eſt Generalis, vel Prouincialis ſeu eorum Vicarij per ſe abſque conſenſu capituli, ſeu Definitorij poſſunt diſpenſare cum ſibi ſubditis illegitimis ad quaſcumq; dignitates, & officia Ordinis. Et hoc virtute confirmationum Apoſtolicarum de priuilegijs Regularium, quæ emanarũt poſt dictam conſtitutionem Gregorianam, vt eſt illa Clement. VIII. facta Patribus de obſeruantia, quæ incipit *Vicis paſtoralis* edita *anno* 1597. *die* 20. *Decembris*; & illa Pauli V. eiſdẽ Patribus quæ incipit *Militãt nobis, &c.* edita *anno* 1609 *die prima Decembris*, & item alia eiuſdem Pauli V. Societati Ieſu quæ incipit *Quantum Religio* edita *anno* 1606 *pridie nonas Septembris* in quibus confirmationibus appoſitæ ſunt clauſulæ *ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, &c. motu proprio, &c.* ſine

7 vlla reſtrictione. Sed hæ clauſulæ operantur, vt reſtituantur, & rò inualideutur priuilegia reuocata, vt latè videri poteſt apud Baptiſtã de ſalis *in ſum. tit. abſolutio fol. mihi* 9. *col.* 2. Panor. & Lignan. *in c. cum ſuper de cauſ. poſſeſ.* gloſ. *in c. cum acceſſiſſent de conſtitut.* Odrad. *conſ.* 257. Gemin. *conſ.* 3 ... Rodriq. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 3. *& tom.* 2. *q.* 34. *art.* 4 ... *med. §. quod probatur* Tuſch *lit. C. concl.* 710. Marchel. ... *de S. D. N. Papa Referend. c.* 9. *num.* 15. *& ſeqq.* Suar. *de legib. lib.* 8. *capit.* 19. qui præ cæteris latiſsimè hanc materiam tractat.

8 Neque obſtat in dictis confirmationibus ſemper exceptis illis Societatis Ieſu, ob ſpecialem illius Religionis viuendi rationem, apponi illam clauſulam ſiuè exceptionem. *Quatenus decretis Conc. Trid. ut nõ aduerſentur.* Nam reſpondeo extare declarationem Sacræ Congregationis tenoris ſequentis ſuper *ſeſſ.* 24. *c.* 8. *de reform. Non tolluntur priuilegia conceſſa Religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates, & gradus illarum.* Cuius declarationis fundamentum colligi poſſe exiſtimo ex doctrina, quam tradunt Rodriq. d. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 7. & alij quam ſequitur Suar. *vbi ſup. c.* 18. *in fin.*

Deni-

Denique aduertendum eſt PP. Societatis Ieſu omninò non teneri ad obſeruantiam dictæ conſtitutionis Greg. XIV. non ſolùm ob memoratas confirmationes, ſed præſertim ob aliam conſtitutionem eiuſdem Greg. XIV. quæ incipit *exponi nobis nuper*. æditam *anno* 1591. *die* 30. *Augusti* per quam ſpecialibus rationibus, auctoritate Apoſtolica decreuit, & quatenus opus eſſet etiam de nouo conceſsit, & indulſit Societati Ieſu, vt ex tūc deinceps perpetuis futuris temporibus tàm in nouitija etiam cuiuſuis generis illegitimis admittendis, quàm in diſpenſationibus ad quælibet officia gradus, & dignitates in ſocietate obtinenda ipſis veteranis illegitimis cuiuſuis generis concedendis formam, & rationem omnimodam in illius Apoſtolicis diplomatis, ac priuilegijs quibuſuis, nec non, & in conſtitutionibus, decretis, & regulis expreſſam liberè, & licitè proſequi, & retinere valeat, eamque perpetuò obſeruari voluit, & mandauit. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac prædicta ab eodē Pontifice nuper ædita quæ incipit *circumſpecta*. & alia Sixti V. quæ incipit *cum de omnibus*. Refertur hæc bulla inter priuilegia Societatis Ieſu *tit. facultas admittēdi nouitios fol. mihi* 301. *ad.itionis collegij Romani eiuſdē Societatis*.

Et tandem Idem Greg. XIV. approbando Regulam Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis per ſuā bullam *illius qui pro gregis* æditam *anno* 1591. *die* 24. *Septembris* conceſsit in §. 29. *Præfecto generali pro tempore exiſtenti, ſeu de illius licentia Præfectis inferioribus aliorum locorum, ſeu Prouincialibus dictæ Congregationis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicarijs, ac loca tenentibus vt cum eiſdem Congregationis perſonis defectum natalium etiam ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, poſtquam in dicta Congregatione vota emiſerint, vt defectu huiuſmodi nō obſtante ad quoſcumque ſacros, etiam presbyteratus ordines promoueri, & in illis, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, nec non ad quaſcumque adminiſtrationes, perſonatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & aſſumi, illaque gerere, & exercere.* Quas literas Gregorij quò ad hanc partem cōfirmauit Clem. VIII. per ſuam bullam *ſuperna diſpoſitione* æditam *anno* 1600. *die* 29. *Decembris* in §. 63. Vnde cum certum ſit hoc priuilegium extendi ad alias Religiones in priuilegijs communicantes, per conſequens ceſſat omnis difficultas.

DVBIVM LXXVII.

An Prælati conuentuales qui aliter quàm per electionem inſtituuntur, eorumque Vicarij poſsint diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis, virtute priuilegij Sixti IV. facti Prioribus conuentualibus eorumque Vicarijs Ordinis Prædicatorum.

SVMMARIVM.

1 *An Prælati conuentuales qui aliter quàm per electionem inſtituuntur vel eorum Vicarij poſſint diſpenſare cum illegitimis.*
Subrogati authoritas.
2 *item An potuiſſent Vicarij Priorum Dominicani Ordinis niſi Pontifex expreſsè conceſſiſſet.*
3 *In generali mandato non veniunt, niſi ea, quæ ſunt iuris.*
4 *Diſpenſatio eſt de maioribus negotijs.*
An ſub ampliſsima facultate diſpenſandi Vicario facta veniant quæ ſpecialiter commiſſa ſunt eius Ordinario.
5 *Quando ſubrogatus eſt eiuſdem naturæ illius in cuius locum ſubrogatur.*
6 *De quibus Vicarijs intelligantur dicta priuilegia.*

1 CIRCA Prælatos conuentuales, qui aliter quàm per electionem inſtituuntur inſpicienda ſunt priuilegia conſuetudines, & ſtatuta cuiuſcumque Ordinis iuxtà plenè tradita d. 120. per totum. Et vbi ex ibi dictis concludetur Prælatos prædictos non poſſe diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis, conſequens item erit nec etiam eorum Vicarios poſſe ita diſpenſare: maiori .n. facultate gaudere non habent eis, quia ſubrogatus, (vti eſt Vicarius abſentis, ſeu amoti, vel mortui Prioris ſecundum Silueſt. *tit. confeſſor* 1. *q.* 8. *verſic. tertiò Prælatus*) nihil plus iuris habere poteſt, quàm ille in cuius
2 locum ſubrogatur (*l. ſi eum* §. *qui iniuriarum ff. ſi quis cau.* Rota *deciſ.* 544. *num.* 38. *coram Greg. XV.*). Et ſi per ſe eam non habent, dicti

Prælati conuentuales vt probatum eſt in præcitato *dubio* 120. nec etiam alijs communicare poſſunt, quia nemo dat quod non habet *c. quod autem de iur. patr.* Panor. *in c. 1. num. 7. verſic. oppono contra hoc* [illegible] & nemo poteſt plus iuris in alium transferre, quam ſibi competere dignoſcatur *c. nemo de reg. iur. in 6.*

2 Immò nec etiam Vicarij Priorum conuentualium Dominicani Ordinis potuiſſent hanc diſpenſationem ſibi ſubditis impartiri, niſi Pontif. expreſsè eamdem authoritatem ad eos extendiſſet; vt in terminis tradit Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 13. num. 26.* nam Vicarius ex generali mandato nunquam cum inhabilibus diſpenſat. Card. *conſ. 5. tit. de offic. Vicar.* & Felin. *in c. at ſi clerici §. de adulterijs num. 21. de iudic.* Rota apud Gomes *deciſ. 26. lib. 1. alias* deciſiones allegans. Et ratio eſt,

3 quia in generali mandato non veniunt niſi ea, quæ ſunt iuris & conſuetudinis. *de reſcript. & c. fin. de offic. Vic. in 6.* At diſpenſatio eſt relaxatio iuris. Ergo, &c. Et confirmatur nam in generali conceſsione non veniunt ea quæ quis in ſpecie non eſſet veriſimiliter conceſſurus *c. in generali de reg. iur. in 6.* Sed diſpen-

4 ſatio eſt de maioribus negotijs *c. audiui* [illegible] *1. q. 7. Dec. in d. c. at ſi clerici §. de adulterijs num. 146. de iudic.* Ergo, &c. Atque adeò hæc ita dicta amplia, vt etiamſi dicatur eidem Vicario facultas ampliſsima diſpenſandi, non apponet tamen per hoc ipſe manum ad ea quæ eſſent ſpecialiter commiſſa Ordinario cuius vices gerit. Rota *in antiq. deciſ. 7. tit. de offic. Vic.* quam approbat Felin. *vbi ſup.*

5 Sed obijcies ſubrogatum eſſe eiuſdem naturæ illius, in cuius locum ſubrogatur in omnibus in quibus expreſſè contrarium non reperitur *l. ſi vnus §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut.* Dec. *in c. ex ratione num. 51. de appell. & inſt. prudentiam §. ſi* [illegible] *18. de offic. del.* Rota *dec. 5.* [illegible] Vicarius dicitur ſubrogatus iuxta dicta *in princ.* Ergo, &c. Reſpondeo illud axioma de ſubrogato procedere in ſucceſſore, in quem tranſeunt etiam ea quæ ſunt de iure ſpeciali, non autem in al[illegible], vt ſe explicat idem Dec. *in* [illegible] *de offic. deleg.* minus namque ius habet in Eccleſia Vicarius, quàm Rector. Rota *deciſ. 2. tit. de iniur. & damn. dat. in nou.* allegans [illegible] *de præben.* & alia iura.

6 Tandem quæres quis propriè veniat ſub nomine Vicarij, de quo hic agimus? Reſpondeo cum Suar. *vbi ſuprà c. 21. num. 5. & ſeqq.* circa hanc quæſtiunculam duo eſſe certa, & vnum incertum.

Primum certum eſt, Vicarium illius domus, quæ non habet alium Prælatum conuentualem, vel quia mortuus eſt, vel tempus ſuum abſolutum, vel quia in eius domo nondum fuerit alius prouiſus Prælatus, verum eſſe, inquam, hunc Vicarium gaudere his priuilegijs, quia licet non nomine, re ipſa Prælatus conuentualis eſt.

Secundum certum eſt eos Vicarios, vel ſuppriores eorum conuentuum, in quibus eorum Prælati ſunt præſentes, minime his facultatibus gaudere, & ratio eſt, quia licet in aliquibus Religionibus ita appellentur, non tamen in eadem ſignificatione, quia tunc non gerunt vices proprij muneris Prælatorum, quod in iuriſdictione conſiſtit, ſed habent proprium miniſterium cuiuſdam domeſticæ adminiſtrationis, in dictis autem indultis nomen Vicarij ſignificat eum qui vices gerit in iuriſdictione, & Prælatione.

Incertum verò eſt. An quando Monaſterium habet quidem proprium Prælatum, ſed ille abeſt, an inquam tunc Vicarius poſſit vti dictis facultatibus? Et circa hunc quoque Vicarium concludit affirmatiuè Suar. *vbi ſuprà* cum Veracruce, relato à Rodriq. *tom. 1. q. 20. art. 3.* aduerſus Collect. *priuileg. verb. abſolutio ordinaria quæ ad ſ. atres §. 7. & 8.* quæ opinio videtur omninò tenenda propter illam dictionem *eorumque Vicarij*; quæ videtur iuxta eumdem Suar. non benè exponi, niſi de Vicarijs, de quibus nunc loquimur.

Solùm aduerto. Abſentem re vera non dici Prælatum conuentualem, maximè ad hunc effectum, qui in hortis, vel in ciuitate moratur quia hic præſens dicitur vt aliàs dixi *d.* 1
[illegible] ſi extra terminos ſuæ iuriſdictionis degat non dicetur abſens. In caſu de quo agimus Silueſt. *v. Prælatus quæſt. 35.* Et licet *v. 17* [illegible] *in fin.* hos Vicarios dixerim cum eodem Silueſt. non comprehendi ſub nomine gradus, honoris, & dignitatis, à quibus arcentur illegitimi. Attamen illud procedit in materia odioſa. Hic autem ſumus in materia fauorabili.

DVBIVM LXXVIII.

An Prælati Regulares valeant ſine cauſa diſpenſare illegitimos ſibi ſubditos?

S V M M A R I V M.

1 *Qui diſpenſans ſine cauſa peccet mortaliter, & diſpenſationem reddat nullam.*
2 *Qui gaudeant auctoritate ſupra ius commune.*
3 *Diſpenſatus ſine cauſa non eſt tutus.*
4 *Papa diſpenſans ſine cauſa, peccat.*
5 *Quæ cauſæ ſufficiant ad diſpenſationem.*

1 GRAVEM quidem culpam perpetrat, diſpenſationemq; reddit nullam, & inanem quicumque Summo Pōtifici inferior, qui ſine cauſa eam condonare non formidat: Ita docent Innoc. & Panor. *in c. cum ad monaſterium num.* 17. *de ſta. monach.* Item Panor. *in c. cùm in cunctis §. inferiora num.* 8. & Dec. *nu.* 8. *de elect.* Specul. *de diſpenſ. §. qualiter num.* 23. Lambert. *de iur. patr. p.* 1. *lib.* 2. *q.* 7. *art.* 11. *num.* 12. Rodriq. *tom.* 1. *q.* 13. *art.* 14. *&* 15. & Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 2. *nu.* 49. Rota *in Romana penſionis* 3. *Iunij* 1583. *coram Card. Seraph. in fin.* Ratio ex hoc deſumi-
2 tur, quia ſolùm apud Summum Pontificem reſidet plenitudo poteſtatis ſupra ius commune *c. cuncta* 9. *q.* 3. *c. nos ſi competenter* 2. *q.* 7. *c. propoſuit de conceſſ. præben.* gloſ. *in cap.* 1. *verb. ab omnibus de conſt.* D. Thom. *quodlibet.* 4. *art.* 14. Ioan. And. *in c. pervenit abſ. om ſuper gloſ.* 2. *qu. ſi. ſiat legit.* Panor. *in c. quem ecclesiarum prop. fin. de conſt. vbi quoq;* Felin *num.* 25. *in fin.* Niſi illud ius haberet in ſe quamdam rationem diuinam, vel naturalem Panorm. *in rep. in c. per tuas de arb. & in d. c. per venerabilem. & in c. de multa de præben.* Felin. *in c.* 1. *num.* 23 *fallent.* 4. *de conſt.* Sed alij Papæ inferiores hac auctoritate minime gaudent, vt patet ex communi, & præſertim ex Nauar. *c.* 25. *num.* 74. & Silueſt. *tit. diſpenſatio num.* 1. *& ſeq.* qui teſtimonio D. Bern. id comprobat.

Hinc infertur cum allegatis Doctoribus
3 diſpenſatum ſine cauſa à quocumque Summo Pontifice inferiore vigore cuiuſuis conceſsionis non eſſe tutum in eo quod ad conſcientiam, vel quod ad Eccleſiam ſpectat. Eamdem ſententiam amplectuntur Couar. *4. decret.* 2. *p. c.* 6. *§.* 7. *num.* 11. Nauar. *in c. fin. num.* 4. *de ſimon.* Gutierez *lib.* 1. *qq. can. cap.* 19. *num.* 1. Burgaſ. *de irregul. p.* 7. *c. vlt. num.* 21. Azor. *p.* 1. *lib.* 5. *c.* 15. *ad fin.* Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 17. *num.* 4. *& diſp.* 4. *num.* 17. *in fin.* Salaſ. 1. 2. *diſp.* 20. *ſect.* 4. *num.* 31. *& ſeq.* Suar. *de relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 61. *num.* 13. *& de legib. lib.* 6. *c.* 19. *num.* 2. Cuius rei ratio hæc aſsignari poteſt, quia nunquam cenſendus eſt Chriſti Vicarius illud concedere alijs,
4 quod per ſe ſine culpa exequi nequit. Nam ſi Pontifex ſine cauſa diſpenſat, licèt teneat diſpenſatio, vt dictum eſt; attamen ipſemet etiam à culpa non excuſatur D. Thom. 1. 2. *q.* 97. *art.* 4. Caiet. *in ſum. verb. diſpenſatio in initio. &* 1. 2. *q.* 96. *art.* 5. *ad fin.* Sot. *de iuſt. lib.* 1. *q.* 7. *art.* 3. *ad fin. corporis* Innoc. *in c. cum ad monaſterium de ſta. monach.* Ioan. And. *in c. dudum de elect.* Panorm. *in c. non eſt voti num.* 9. *de vot.* Sanch. plurimis relatis *lib.* 10. *de matrim. diſp.* 18. *num.* 3. *&* plenè Suar. *de legib. lib.* 6. *c.* 18. *num.* 4. vbi de communi Theologorum.

5 Quæ autem in præſenti iuſtæ cauſæ dicantur, certa regula dari nō poteſt, teſte Silueſt. *vbi ſup.* & Suar. *de legib. c.* 17. *num.* 15. *& ſeqq.* Ideò in hoc à boni viri arbitrio non eſt recedendum: multæ tamen deducuntur à iure, & præſertim ex *c. innotuit. de elect.* 1. *q.* 7. *per totam c. ſciendum diſt.* 29. quæ enumerantur à Silueſt. Burgaſ. *p.* 2. *§.* 3. *verſ. quæ ſunt cauſæ diſpenſationis* & à Rebuff. *in praxi tit. diſpenſatio ſuper defec. nat. num.* 46. vt potà vtilitas, ſcandalum, litterarum ſcientia, morum honeſtas, vitæ virtus, fama perſonæ, & huiuſmodi, quas in d. Doctoribus videre licet.

Hic ſolùm aduertendū eſt cum D. Thom. *in addit.* 3. *p. q.* 19. *art.* 5. R. car. 4. *diſt.* 25. *art.* 4. *q.* 3. Sot. 4. *diſt.* 25. *art.* 3. *q.* 1. *concl.* 1. Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *&* 11. *num.* 8. Aul. *de cenſ. p.* 2. *diſp.* 3. *ſub.* 6. *concl.* 2. *num.* 1. & alijs, tantò difficiliùs concedendam eſſe illegitimis diſpenſationem, quantò turpiùs fuerint procreati.

DVBIVM LXXIX.

An in impetranda, ſeu petenda diſpenſatione vt tuta ſit ſufficiat vnicam qualitatem illegitimitatis exprimere, & alias ſpecificas ſupprimere?

S V M M A R I V M.

1 *Fundamentum eorum qui dicunt omnes illegitimitatis qualitates eſſe aperiendas in petenda diſpenſatione.*
2 *Quid neceſſariò ſit manifeſtandum in petitione diſpenſationis ſuper defectum natalium.*
An is qui ex geminato adulterio debeat vtraque exprimere in impetratione pro diſpenſatione ob. in:ndat[illegible]

trim.lib.8.diſp. 34. *num.* 56. & Reginald. *lib.* 30. *tract.* 2. *num.* 30. Atque adeò hoc dictum amplia, vt ſi homicidium extaret quidem publicum, vti dictum eſt, & adhuc tamen ignorarentur occiſor, vel occiſores; tunc dictum homicidium in caſu noſtro diceretur occultum; ita vt beneficium diſpenſationis vigore memorati priuilegij Reus in Religione obtinere valeret Palud. 4. *diſt.* 19. *q.* 4. *quem referunt, & approbant* Siluest. *tit. correctio q.* 8. Armil. *eod. tit. num.* 8. & idem docent alij præſertim verò Graff. *p.* 1, *deciſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 43.

Dixi *neceſſariò publicum eſſe debet mortuum ab aliquo, vel ab aliquibus occiſum, &c.* & item dixi. *Et adhuc tamen ignorarentur occiſor, vel occiſores*, quia ſi noti eſſent occiſores, & publici; omnes eſſent irregulares publicè, licèt non appareret ex cuius illorum percuſsione occiſus fuiſſet *c. fin.* 23. *q.* 8. Couar. *in clem. ſi furioſus p.* 2. §. 2. *num.* 5. Immò ſi certò conſtaret ex cuius illorum vulnere occiſus fuiſſet, adhuc quoque eſſent irregulares alij omnes, qui ſolùm vulneraſſent, quia inferens vulnus ei, qui propemodum erat moriturus nihilominus fit irregularis *c. ſignificaſti* 2.; vbi communiter canoniſtæ *de homicid.* Tabien. *tit. irregularitas* 3. *num.* 6. Maiol. *lib.* 5. *de irregularitate c.* 48. §. 4. *num.* 6. Faſtol. *dub.* 34. Atque adeò dico etiam fieri irregularem eum, qui ex eo ſolùm quòd armatus ſponte exiuit cum alijs ad occidendum aliquem, qui fuit occiſus, licèt ipſe nihil commiſerit *c. ſicut dignum § fin. de homic.* Specul. *lib.* 1. *tit. de diſpenſatione* §. 4. *num.* 5. *&* 6. Candelab. aur. *tit. de irregularitate num.* 273. & Rota *deciſ.* 260. *num.* 3. *par.* 1. *& deciſ.* 44. *per totam p.* 2. *in recent.* Vide Bonac. *de cenſ. diſp.* 7 *q.* 4. *p.* 8. *num.* 29. *& ſeqq.* vbi pluribus relatis hanc materiam tractat.

Excipe tamen ab hoc dicto bellum iuſtũ; Nam ſi clericus exerceat militiam in bello iuſto etiam adhortando ad victoriam generaliter, & percutiendo, non efficitur irregularis, niſi ipſe occidat, vel deformet *c. petitio* vbi Panor. *num.* 3. *de homic.* Nauar. *c.* 27. *num.* 215. nouiſsimè pluribus relatis Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 4. *p.* 4. *num.* 7. & Rota *deciſ.* 3. *num.* 5. *p.* 2. *in recent.*

Secundò infertur, ex dicta clauſula *dum-*
9 *modò tamen aliquid horum nõ ſit notorium, &c.* Prælatos Regulares non poſſe diſpenſare in memorata irregularitate, quando homicidium deductum eſt ad forum contencioſum per accuſationem, aut denunciationem: Et hoc intelligitur etiamſi delictum non poſsit in eo plenè probari. Ratio eſt nam quemadmodum à Conc. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. *de reform.* in tali caſu delictum exiſtimatur ſufficienter publicum, vt eius diſpenſatio Epiſcopis negetur, vt colligitur ex eod. Conc. & notatur a Suar. *tom.* 5. *diſp.* 41. *ſect.* 2. *num.* 6. & Sanch. *num.* 57. & Bonac. *vbi ſupra*. Ita quoq; nunc idem aſſerendum eſt.

10 Hanc illationem limita, vt poſt delationem delicti ad Iudicẽ ſit parti intimatum: quia ſæpè crimina multa deferuntur ad Iudicem, quæ tamen per longum temporis ſpacium poſtea non intimantur. Parti à Iudice vel propter defectum teſtium, vel ob aliam cauſam. Vnde quamuis Prælatus Regularis non debeat abſoluere eum, cuius crimen deductum eſt ad forum contencioſum; ſed ei ſit expectandum ſi fortè probetur: Si tamen poſt aliquod tempus eidem conſtiterit actorem non progredi in probatione, poterit eum diſpenſare iuxtà doctrinã *gloſ. verb. obrepſit. in c. tantis diſt.* 81. *& c. omnipotens de accuſ.* Sayr. *de cenſ. lib.* 4. *c.* 17. *num.* 22. *& lib.* 7. *c.* 7. *num.* 11. Graff. *tom.* 2. *conſ. lib* 5. *de homic. conſ.* 2. *num.* 20. & Sanch *num.* 58. Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub.* 7. *c.* 5. *num.* 8. *& rubr.* 11. *c.* 23. *num.* 144. *penes* Barboſ. *de offic. epiſc. p.* 2.
11 *alleg.* 39. *num.* 34. Et idem iuris eſt ſi Reus à memorato foro contencioſo fuiſſet abſolutus, quia eius delictum nõ fuiſſet probatum: Et ratio eſt nam homicidium tunc remanet occultum, & redactum ad ſtatum priſtinum. Et ita circa præfatum Tridentini Decretum ſuſtinent Vuiuald. *in candel. aur. tit. de excom. num.* 41. Graff *p.* 1. *deciſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 44. *& in conſ. vbi ſup.* Say‹, te *cenſ. lib.* 4. *c.* 17. *num.* 23. Suar. *de cenſ. diſp.* 41. *ſect.* 2. *num.* 6. Molin. *de iuſt. tract.* 3. *diſp.* 29. *num.* 8. *verſic.* 2. *&* 3. Auil. *de cenſ. p.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 11. *col.* 3. & Sanch. *de matrim. lib* 8. *diſp.* 34. *num.* 57. Bonac. *vbi ſupra*. Quod etiam locum habet quamuis
12 Reus inique falſis teſtibus adductis ſe euaſus fuiſſet Sayr. *lib.* 7. *c.* 7. *num.* 12. Henriq. *lib.* 14. *c.* 20. *num.* 4. Emanuel sà. *tit. Epiſcopus num.* 34. Rodriq *in ſum. p.* 1. *cap.* 167. *num.* 4. & Sanch. *de matrim. diſp.* 27. *num.* 12. *& lib.* 8. *diſp.* 34. *num.* 57. vbi expreſsè notat contra Suarez, id quoq; procedere, etiamſi homicidium eſſet in iudicio probabile.

13 Tertiò infertur ex eadem clauſula poſſe diſpenſari à Prælato Regulari homicidum cuius delictum deductum fuit ad forum contencioſum, & iam iudicio finito punitum. Ratio eſt, quia memoratum priuilegium excipiendo delictum notorium propter ſcandalum, intendit primò, vt fori contencioſi

autho-

authoritas ſeruetur. Sed hæc in caſu noſtro nullo modo læditur. Secundò vt prouideatur ſcandalo, ſed huic ſufficienter prouiſum eſt, quia ex delicto non generatur ſcandalū, quando in iudicio debita pœna mulctatur. Ita in terminis de ſupradicto decreto Tridentini ſuſtinent Auil. *de conſ. par. 7. diſp. 10. dub. 7.* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. c. 11. num. 21.* Henriq. *lib. 14. cap. 7. num. 5.* & Reginald. *lib. 30. tract. 2. num. 29. verſ. ſextum.* Et licèt non improbabiliter contrariam opinionem amplectentur Sayr. *de conſ. lib. 4. cap. 17. num. 23.* Gutierez *lib. 1. qq. can. c. 3. in fin.* & Suar. *diſp. 41. ſect. 2. num. 5.* Garc. *de benef. par. 7. cap. 11. num. 50.* & Bonac. *vbi ſup* & Barboſ. *vbi ſup. num. 35.* Attamen prima opinio mihi magis arridet in terminis ſupradicti priuilegij, in quo ratio finalis exprimitur, videlicet *propter ſcandalum:* quæ ratio videtur benè, & congruè comprehendere quoque caſum hunc iuxtà doctrinam latè traditā *dub. 123.* Et huic eidem opinioni videtur fauere Rota *deciſ. 573. lib. 3. par. 3. diuerſ.* in qua decisum fuit, validè obtentam fuiſſe gratiā expectatiuam à quodam, & ſi antea fuiſſet declaratus excommunicatus ex cauſa cuiuſdam fideiuſsionis, cum clarè ipſe oſtenderet ſe ſatisfeciſſe illi debito, & poſtea abſolutum fuiſſe à quodam Presbytero vigore bullæ cruciatæ.

14 Vltimò infertur eoſdem Prælatos Regulares tum vigore dictorum priuilegiorum: tum etiam virtute præcitati Decreti Tridentini gaudere facultate diſpenſandi ſuper irregularitatem prouenientem ex homicidio caſuali, vt validè, & plenè probat pluribus relatis Sayr. *de cenſ. lib. 7. c. 7. num. 24.* Et nedum occultum; ſed etiam publicum. Rodriq. *vbi ſup. art. 13.* & Manual. prælat.

§. De illegitimitate.

DVBIVM LXXII.

An illegitimitas electi dirimat electionem ad dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Electio de illegitimo etiam occulto eſt nulla.*
2 *Illegitimi legitimantur per profeſſionem in Religione vſq; ad Prælaturam excluſiuè.*
3 *Quid veniat ſub nomine gradus honoris, & dignitatis à quibus arcentur illegitimi.*
4 *Illegitimi non arcentur à Definitoratu, & Diſcretatu.*

1 RESPONDEO affirmatiuè per *cap. 1. & fin. de fil. præsbyt. & c. 1. & 2. eod. tit. in 6. c. conſuluit. de ſer non ordin. & diſtin. 56. per multos canones à principio.* Et hæc eſt communis canoniſtarum, ſummiſtarumque ſententia, quæ procedit etiamſi hæc natalium macula ſit occulta; ita vt ab omnibus legitimus cenſeatur, vt aſſerunt Sot. *diſt. 25. q. 1. art. 3. concl. 1.* Silueſt. *tit. irregularitas q. 20.* Angel. *eodem tit. num. 53.* Nauar. *cap. 27. num. 201.* Tolet. *lib. 1. cap. 25.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. c. 10. num. 36.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 3. q. 23.* Gutierez *lib. 1. qq. can. cap. 13. num. 20.* Suar. *tom. 5. diſp. 50. ſect. 5. num. 12.* quidquid in contrarium aſtruat Caſtr. *de leg. pæn. lib. 2. capit. vlt. concl. 3.* quia eius opinio teſte Nauar. *cap. 25. num. 69. & cap. 27. num. 194.* eſt noua; & ſine textu, & ratione ſuſtinetur.

2 Et quamuis memorata irregularitas natalium, ex quocumque nefario coitu contracta tollatur, ac purgetur per profeſsionem ſolemnem in Religione approbata quò ad Ordines Minores, & ſacros; non tamen tollitur quò ad illud quod ad dignitates, & Prælaturas ſpectat *c. 1. diſt. 56. & d. cap. 1. de fil. præsbyt.* vbi gloſ. & Panorm. *gloſ. in cap. nimis eod. tit.* item Panor. *in cap. 2. de apoſt.* Rebuff. *in prax. tit. diſpenſatio num. 66.* D. Ant. *3. par. tit. 28. c. 4. §. 2.* Lopez. *p. 1. lib. 12. tit. 6.* Sot. *4. vbi ſupra* Palud. *4. diſt. 41. q. 3. num. 14.* Nauar. *d. num. 201.* Paleoth. *de noth. & ſpur. c. 57. num. 4.* Maiol. *lib. 1. de irregularit. cap. 10.* Couar. *in clem ſi furioſus p. 1 §. 2. num. 6.* Graff. *lib. 4. cap. 27. num. 54.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. cap. 11. num. 3.* Tolet. *c. 58. num. 3.* vbi Addit. Tuſch. *lit. l. concl. 134. num. 7. & 8. & lit. P. concl. 883. num. 7. & 8. & omnes, &c.*

Neque obſtat Sixtum V. feciſſe illegitimos inhabiles ad Religionem per ſuam conſtitutionem, quæ incipit *cum de omnibus* editam *anno* 1587. & declaratam per aliā eiuſdem Pontificis, quę incipit *ad Romanum* editam *anno* 1588. & per conſequens prædicta iura fuiſſe irritata. Nam reſpondeo Greg. XIV. ſua conſtitutione quæ incipit. *Circumſpectâ Romani Pontificis* ædita *anno* 1591. *die 15. Martij*, & roborata per aliam Clem. VIII. quæ incipit *in ſuprema* anno 1602. *die 2. Aprilis* aboleuiſſe dictas conſtitutiones Sixti V. in hac parte, & reduxiſſe eas ad terminos iuris

ris communis, eaſque moderaſſe in altera parte, vt ſcilicet illegitimi diſpẽſari poſsint ad honores gradus, & dignitates Ordinis à Superioribus ſuis iuxta tenorem ſuorum priuilegiorum cum quibuſdam moderationibus, prout plenius continetur in eadem conſtitutione, & nos dicemus infra *dub. 76. per totum*.

3 Sed rogabis quid veniat ſub nomine honoris gradus, & dignitatis, à quibus arceantur illegitimi? Reſpondeo Rodriq. *tom. 1. q. 23. art. 18.* aſſerere illegitimos non poſſe aſſumi ad dignitates, perſonatus, & alia beneficia curam animarum habentia ſine diſpenſatione per *cap. fin. de fil. præsbyt.* vnde infert non poſſe eſſe Definitores ſine diſpẽſatione, cum Definitoratus ſit propriè perſonatus *dub. 62. num. 4.* Sed licèt hoc dictum veritate non careat ſtando in terminis *d. c. fin.* Attamen cum dicta conſtitutio Sixti V. correctoria iuris communis, quæ incipit *ad Romanum* relaxauerit idem ius commune quò ad perſonatus ſpectat, nec fuerit reuocata, per ſeqq. cõſtitutiones illas Greg. XIV. & Clem. VIII ſed in ſuo robore maneat in hac parte, in qua, ſcilicet, declarat, & exponit §. 6. quid veniat ſub nomine honoris gradus, & dignitatis ad effectum de quo agimus: Idcircò huiuſmodi Pontificiæ declarationi ſtandum eſt quæ eſt tenoris ſequentis. *Quoniam verò à multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum, & dignitatum, à quibus illegitimi prænatus excluduntur quid potiſsimum ſit intelligendum. Declaramus hac in re, de qua nunc agitur appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & Superioritate coniuncta. Ab officijs autem oneris, veluti Lectores Confeſſarij, Studiorum, & Sacræ Theologiæ Magiſtri, Regentis, Prædicatoris Verbi Dei, & cæteris huiuſmodi; Immò etiam à voce actiua, à Sacris Ordinibus ſuſcipiendis ipſorumque miniſterio ipſos illegitimos nequaquam arcemus.* Idem docent Soſſa in *expoſitione motus proprij Clem. VIII. de largitione munerum* vtentis eiſdem ferè verbis honoris, ſcilicet, dignitatis, muneris, & officij. Item idem docent in terminis motus proprij Pij V. & Greg. XIII. interdicentium ingreſſum fœminarum in monaſteria virorum ſub pæna priuationis officij in admittentes, &c. Idem Rodriq. *nu. 21.* Sorb. *in compen. tit. ingreſſus monaſt. monial. num. 8.* & vterque addit in quodam capitulo Toletano fratrũ de obſeruantia declaratum fuiſſe comprehendi quoq; Viſitatorum, & Commiſſariorum Generalium, Vicariorum, vel loci præſidentium officia: quæ doctrina eſt conformis Silueſt. *tit. Prælatus q. 3.* & comprobatur à Sanch. *in præcep. decal. lib. 6. c. 15. num. 66.* Ergo dicendum eſt illegitimos non arceri à Definitoratu. Quòd autem dictum eſt de Vicarijs, intellige de Vicarijs amoti, ſeu mortui Guardiani, & nõ abſentis, etiam extra terminos ſuæ iuriſdictionis. Silueſt. *vbi ſupra*.

DVBIVM LXXIII.

An ille qui poſtquam Religionem eſt profeſſus legitimatur per ſubſequens matrimonium indigeat diſpenſatione ad dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Qui dicatur legitimari per ſubſequens matrimonium.*

2 *Sic legitimatus habilis eſt ad omnes gradus Ordinis vti legitimè natus.*

3 *An ſic legitimatus valeat ſine diſpenſatione retinere beneficium, quod conſecutum fuerat antequam eius parentes matrimonium contraxiſſent.*

4 *Non firmatur tractu temporis, quod ab initio non ſubſiſtit.*

5 *An electio per ſe nulla validetur per ſuperuenientem diſpenſationem.*

1 ILLE legitimari dicitur per ſubſequens matrimonium iure canonico, & ciuili, qui natus eſt ex ſoluto, & ſoluta, id eſt natus, vel generatus eſt ex parentibus, inter quos tempore generationis, ſeu natiuitatis ritè matrimonium conſtare poterat: tunc enim poſt illud contractum legitimus habetur *c. tanta vbi* Panor. *num. 14. qui fil. ſint legit.* & Sixtus V. in bulla quæ incipit *poſtquam* æditã *anno 1586. die 3. Decembris* §. 12. quod locum habet etiamſi alter, vel vterq; parentum poſt conceptum filium cõtrahat matrimonium cum alio, vel cum alia, quo, vel qua defuncta, inter ſe etiam tandem contrahant. Panormit. *in capit. ad extirpandas num. 11. de fil. præsbyt.*

Digitized by Google

Hoſt. *in ſum. lib. 1. num. 6. tit. de fil. præsbyt.* Palud. 4. *diſt.* 41. q. 37. Couar. *in* 4. *p.* 2. *c.* 8. §. 2. *num.* 1. Siueſt. *in. illegitimus q.* 3. *& tit. legitimus q.* 1. latè Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *c.* 10. *num.* 14. *&* 15. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 50. *ſect.* 5. *num.* 10. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 3. *q.* 21. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 2. *num.* 28. *& ſeqq.* & in hoc conueniunt omnes.

Dixi *natus, vel generatus eſt ex parentibus, inter quos tempore generationis, ſeu natiuitatis:* quia controuertitur inter DD. an inſpiciendum ſit tempus conceptionis, vel tempus natiuitatis, ad hoc vt coniugalis potuiſſet eſſe coitus ad effectum de quo agimus. Et de hac difficultate ſpeciale dubium hìc proximè inſtituam.

2 His ad dilucidationem tituli prænotatis, dico cõcordem eſſe omnium Doctorum ſententiam legitimatum per ſubſequens matrimonium nulla diſpenſatione egere: Sed quò ad conſequendos gradus honores, & dignitates ſui Ordinis cenſendum eſſe æquo iure cũ illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, & ita auctoritate Apoſtolica Sixtus V. inhærens Sacrorum Canonum diſpoſitioni tenore ſuæ bullæ, quæ incipit *ad Romanum* æditam *anno* 1588. 21. *Octobris* declarauit §. 3.

3 Difficultas verò hìc vrget an idem iuris ſit de illo, qui ante dictum matrimonium contractum inter parentes, obtinuit gradũ, honorem, & dignitatem, ita vt valeat porrò poſtquam ritè contractum eſt, eoſdem honores, vel dignitates retinere ſine diſpenſatione. Mandos. *in praxi ſignat. gratiæ* Gigaſ. *de penſio* 22. *q.* 19. *num.* 16. Maiol. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 16. Vuiuald *de irregul. nu.* 119. & Azor. *vbi ſup. verſic. ſecundò* negatiuè ſentiunt.

At Sayr *vbi ſup. num.* 30. & alij affirmatiuè opinantur.

Pro reſolutione dico eũ culpam grauem perpetrare ex eo quòd recepit ſine diſpenſatione beneficium, cum eſſet illegitimus: Et hoc concedunt vtriuſque ſentẽtiæ ſequaces. Cæterum vtraque opinio mihi probabilis eſt, & poteſt concordari hoc pacto, nempè vt non poſsit retinere illud beneficium ſine noua collatione vel electione. Sed benè poſteà ſine noua diſpenſatione ſi ei de nouo conferatur.

Poſterius membrum huius dicti patet ex eo, quia iure cõmuni iſte filius ſit legitimus, vt dictum eſt. Ergo ſit habilis iure communi ad retinendum beneficium ſine diſpenſatione quod ei de nouo confertur, licèt illud idẽ conſecutus fuiſſet antequam eius parentes matrimonium contraxiſſent: quia hoc non impedit collationem eiuſdem beneficij de eo poſtea habitam poſt dictum matrimonium contractum, Sed vtitur iure ſuo.

Prius verò membrum memorati dicti probatur quia non firmatur tractu temporis, quod ab initio non ſubſiſtit *c. non firmatur de reg. iur. in* 6. Ex quo enim electio, vel collatio 1
eſt nulla à principio, illa non poteſt conualidari etiam per ſuperuenientem diſpenſationem Superioris ſine conſenſu eorum, ad quos ſpectabat electio, ſeu collatio, ſi ipſi ignorabant vitium propter quod fuit nulla à principio Panor. *in c. innotuit. num.* 11. *de elect.* Dec. *in cap. at ſi clerici* §. *de adulterijs num.* 157. *de iudic.* Suar. *de relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 61. *num.* 9. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 7. *num.* 12. *circa med.* & Alter. *de cenſ. tom.* 1. *lib.* 2. *diſp.* 6.
4 *cap.* 7. *col.* 3. §. *ſed limitanda*. Et confirmatur; nam ſicut in matrimonio carnali qui illud prohibiti contrahere, ſi cõtrahant, & poſtea diſpenſationẽ obtineant, opus eſt nouo conſenſu poſt ipſam diſpenſationem obtentam, vt probabitur in fine ſequentis dubij. Ita dicendum eſt in electione quia quò ad hęc valet argumentum à matrimonio ad electionem vt dictum eſt *dub.* 54. *num.* 19.

DVBIVM LXXIV.

Quod tempus ſit inſpiciẽdum in quo coniugalis potuiſſet eſſe coitus, ad hoc vt per ſubſequens matrimonium legitimetur partus, an ſcilicet tempus conceptionis vel tempus natiuitatis?

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt quis legitimetur per ſubſequens matrimonium, opus eſt, vt parentes tempore conceptionis matrimonium inter ſe contrahere poſſent ſecũdum vnam opinionem.*
2 *Secundum verò alteram ſufficit, vt tempore conceptionis, vel tempore natiuitatis, ſecundum quod vtilius fuerit proli.*
3 *Author poſteriorem opinionem amplectitur.*
4 *An clerici teneantur in conſcientia ad ſeruandas leges ciuiles.*
5 *Naturales, & ſpurij ſunt incapaces dignitatum, tàm de iure ciuili, quàm canonico.*

6 Spu-

6 *Spurijs negantur alimenta de iure ciuili; ſecus verò de iure canonico.*

7 *Qui probibiti contrahere matrimonium, ſi illud contrahunt, & poſtea diſpenſationem obtinent, opus eſt nouo conſenſu.*

1 IVRE optimo hanc difficultatem pro maiori dilucidatione tituli præcedentis dubij reſoluendam propoſui; quia adeò grauis exiſtit, vt Couar. *in Epitome 4. decret. p.2.c.8.num.2.* hæc formalia verba protulerit. *Franciſcus Sarmentus vir genere, iudicio, & eruditione illuſtris tres ſeelectarum libros in publicum emiſit quorum in primo c. 5. num. 10. ab hac opinione, quam ego communem dixi* (ſupple conſiderandum eſſe tempus natiuitatis) *contrariam ſequutus planè diſcedit, cuius rationibus ingenuè fateor me dubium eſſe, an & hæc communis opinio, vera ſit: Atque ideò Lectorem admoneo, vt & in indicando, & conſulendo cautè, & cum iudicio quæſtionem iſtam diffiniſſe velit.* Cum Sarmento concordant Salyc. *in l. filium verſic. ſed attende C. de ſuis, & legitim.* Archid. *in c. O ſius num. 2. verſic. vbi etiam ſubdit. diſt. 56.* Henrich. Boich. *in c. ex tenore num. 4. verſic. aut de concepta qui fil. ſint legit.* Ant. à Butr. *in c. tanta num. 17. eod. tit.* Zabarel. *in cap. quod nobis num. 3.* vbi Panor. *eod. tit.* Nicol. de Vbald. *tract. de ſucceſſ. ab ineſt p. 1. num. 44. verſic. ſecus ſi ab Amaſia, & num. 45. verſic. & etiã ibi* Dec. *conſil. 155. num. 1.* Menoch. *conſil. 60. num. 12.* Filliuc. *tract. 19. num. 131.* & pluribus relatis Garc. *de benefic. p. 7. c. 2. num. 36.* qui huius ſententię potiſsimam rationem affirmat, quia hic agitur de qualitate, & macula, quæ ex vitio, & crimine in coitu, & conceptione commiſſo contrahitur.

Pro hac eadem opinione adducunt *l. cum quis C. de nat. lib. & c. tanta qui fil. ſint legit.* vbi videtur expreſſus in illis verbis. *Si autem vir viuente vxore ſua aliam cognouerit, & ex ea prolem ſuſceperit, licèt poſt mortem vxoris eamdem duxerit, nihilominus ſpurius eſt filius.* Et ſic ibi textus videtur ad initium reſpexiſſe.

Item adducunt *l. Paulus ff. de ſta. hom.* vbi dicitur. *Eum qui viuente patre, & ignorante de coniunctione filia conceptus eſt, licèt poſt mortem eius natus ſit nullum filium ei ex quo conceptus eſt non videri.* Vnde hic textus apertè probat legitimum filium non cenſeri ille cuius parentum tempore conceptionis matrimoniũ non erat legitimum, licèt tempore natiuitatis iam ceſſaſſet impedimentum per quod reddebatur legitimum tempore conceptionis. Suppoſito quod impedimentũ de quo in hac lege habetur ſit legitimum, & iuſtum impedimentum quòd conſultò addo, quia de iure canonico non cenſetur iuſtum, vt benè aduertit Addit. *ad gloſ. ibid.*

2 Altera opinio affirmat conſiderandum eſſe tempus conceptionis, vel natiuitatis, ſecundum quod vtilius fuerit proli *l. nuper C. de nat. lib. auth. quibus mod. nat. effic. ſui §. tribus ſeu, & §. ſi quis igitur propè fin.* quæ idem dicit quod *d. l. nuper.* Ita Ioan. And. *in d. c. tanta. col. penult. verſic. quod ſi concepit vbi* quoque Card. *qui fil. ſint legit. & in cap. quod nobis poſt princ. eod. tit. & in c. ſine culpa vbi* Franch. *col. 2. verſic. circa ſecundum de reg. iur. in 6.* Bald. *in l. cum quis num. 5. verſic. quæro hic C. de natural. lib.* Molin. *de iuſt. tract. 2. diſp. 172.* Henriq. *in ſum. lib. 11. c. 20. num. 3.* Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 7. num. 19.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. c. 10. num. 29.* Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 2. p. 3. num. 6.* & alij.

3 Pro reſolutione hæc poſterior opinio mihi videtur omninò amplectenda, & in praxi ſeruanda ob verba *d. l. nuper. in fin.* vbi hæc habentur. *Et generaliter definimus, & quòd ſuper huiuſmodi caſibus variabatur definitione certa concludimus, vt ſemper in huiuſmodi quæſtionibus in quibus de ſta. liberorum eſt dubitatio non conceptionis; ſed partus tempus inſpiciatur: Et hoc fauore facimus liberorum, vt aditionis tempus ſtatuamus eſſe inſpectandum, exceptis ijs tantummodò caſibus, in quibus conceptionem magis approbari infantium condicionis vtilitas expoſtulat.* Quid clariùs?

Cum igitur clerici teneantur in conſcientia ad ſeruandas leges ciuiles, quæ iuri canonico non aduerſantur. Et *d. l. nuper.* non ſolùm canonibus aduerſetur; ſed ſit illi conformis. Sequitur omninò eſſe amplectendam, & in praxi ſeruandam.

Quòd clerici teneantur in conſcientia ad obſeruantiam legum ciuilium, vt dictum eſt, &c. probatur ex communi omnium conſenſu, quidquid in contrarium ſenſerit Nau. relatus, & meritò reprobatus à Suar. *de legib. lib. 3. c. 34. num. 7.* vbi plurimos Theologos, & canoniſtas cum communi aduerſus eum affert.

4 Quòd verò *d. l. nuper.* non aduerſetur iuri canonico, atque adeò ſit illi conformis, liquidò conſtat ex ipſiſmet verbis *d. c. tanta qui fil. ſint leg.* pro contraria opinione ſupra recitatis: nam ponderando eam copulam, & poſitam inter conceptionem, & natiuitatem prolis, contra eandemmet opinionem retorquentur dicta verba. Manifeſtè namque

pat et,

patet textum copulatiuè requirere vtrumq; caſum, nempè vt conceptio, & natiuitas ſit ex perſonis non ſolutis: aliàs non obſcurè innuit filios non dici ſpurios. Nat. *conſ.* 403. & Rota *deciſ.* 33. *num.* 6. *p.* 1. *in recent.* & *deciſ.* 19. *in fin. coram Greg. XV*. Et per hæc quoque reſpondetur ad *d. l. cum quis C. de nat. lib.*

5 Ad rationem prioris ſententiæ Reſpondeo illam non eſſe propriam iuris canonici: nam eadem ratione naturales, & ſpurij ſunt prorſus incapaces dignitatum tàm de iure canonico per iura, & DD. à me allegatos *dub.* 72. & Mareſcot. *lib.* 2. *var. reſol. c.* 30. *num.* 3. quàm de iure ciuili *l. honor.* §. *ſi de honoribus ff. de muneribus, & honor.* vt multis allegatis aſſerit Tiraquel. *de nobilit. c.* 15. *num.* 14. vbi de communi teſtatur Gigaſ. *de penſion. q.* 16. *num.* 4. Mareſcot. *vbi ſup. num.* 2. quidquid aſtruant Panorm. *in cap.* 1. *num.* 3. *de fil. præsbyt.* & Paleoth. *de noth. & ſpur. c.* 56. aduerſus communem ab eo relatam *num.* 8.
6 Immò prædicta ratio opinionis contrariæ fortiùs ſibi vendicat locum in iure ciuili, quàm canonico, quia illud magis odio proſequitur coitum, & maculam ex qua contrahitur illegitimitas, quàm iſtud, quod vel ex eo maximè probatur, quia de iure ciuili ita à paterna ſucceſsione ex teſtamento vel ab inteſtato ſpurius filius arcetur; vt etiam ab alimentorum petitione excludatur *Auth. quib. mod. nat. effic. ſui* § *ſi quidem Authen. licèt C. de nat. lib.* Socin. *iun. conſil.* 191. *num.* 18 *lib.* 4. Ruin. *conſ.* 183. *num.* 17. Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *c.* 10. *num.* 8. & alij. Aequitas verò iuris canonici admittit eundem ſpurium ad alimenta, & vult à Patre eſſe alendum vt diſponit *cap. cum haberet in fin. vbi* DD. *de eo q. dux. in vxor. eam q. pollu. per adul.* Couar. *de ſponſal. p.* 2. *c.* 8. §. 6. *num.* 1. Dec. *conſ.* 312. *num.* 4. Marſil. *ſingul.* 358. Bero. *conſ.* 165. *num.* 23. *lib.* 2. Menoch. *conſ.* 60. *num.* 6. & *tract. de præſumpt. lib.* 1. *q.* 35. *num.* 13. Mantic. *de coniect. lib.* 8. *tit.* 5. *num.* 12. Mareſcot. *vbi ſupra c.* 83. *num.* 33. & *ſeqq.* Rota *deciſ.* 347. *p.* 4. *diuerſ.* & *deciſ.* 224. *per totam par.* 2. *in recent.* & *in Bonon. alimentorum* 28. *Martij* 1594. *coram Pennia,* & *item in Bonon. alimentorum* 24. *Nouembris* 1604. *coram Iuſto.*

7 Ad *l. Paulus ff. de ſta. homin.* Reſpondeo cum Couar. in eo caſu nec tempore natiuitatis matrimonium fuiſſe legitimum: Nam & ſi potuit tunc contrahi legitimè: tamen contractum priùs eo tempore, quo minimè licebat non fuit nouo conſenſu, legitimo tempore confirmatum. Qui enim prohibiti contrahere matrimonium, illud contrahunt ſub condicione futuræ diſpenſationis: nihilominus opus eſt nouo conſenſu poſt huiuſmodi diſpenſationem obtentam, vt tradunt Zabarel. & Panorm. *in c. ſuper eo. de cond. appoſ.* Henrich. Boich. *in c. fin. eod. tit.* Arretin. *conſil.* 144. Loazeſ. *tract. de matrim. dub.* 12. multis allegatis Sanch. *de matrim. lib.* 2. *diſp.* 35. *nu.* 2. & *lib.* 8. *diſp.* 8. *num.* 25. Rota *deciſ.* 838. *nu.* 12. *coram Card. Seraph. deciſ.* 201. *coram Card. Mantic.* & *deciſ.* 295. *num.* 1. & *deciſ.* 410. *nu.* 5. *coram Greg. XV*. vbi in deciſione, & in annotationibus multæ aliæ deciſiones cumulantur.

DVBIVM LXXV.

An filius illegitimus poſsit diſpenſari ad dignitates in eadem Religione in qua eius Pater fuit, vel eſt inſignitus eiſdem, vel diſsimilibus?

SVMMARIVM.

1 *Filius illegitimus non poteſt diſpenſari ad dignitates quas Pater obtinuit.*
2 *Quod extenditur ad filios illegitimos procreatos ante clericatum.*
3 *An idem iuris ſit de Patre reſpectu filij: quod eſt de filio reſpectu Patris.*
4 *An idem iuris ſit de nepote legitimo ex filio illegitimo reſpectu aui.*
5 *Quid ſentiendum de illegitimis Regularibus filijs Religioſorum.*
6 *An idem dicendum de miniſtrationibus, quod dictum eſt de dignitatibus.*
7 *An Pater, & filius illegitimus interdicantur miſſam celebrare in eadem Eccleſia.*
8 *An Pater, & filius illegitimus clerici arceantur à cohabitatione.*
9 *In quo differat decretum Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *c.* 15. de reform. *à iure communi.*

1 RESPONDEO negatiuè per *c. præſentiam c. cum decorem,* & *c. ad abolendum de fil. præsbyt.* & Clemens VII. per ſuam conſtitutionem quæ incipit *ad canonum conditorē* æditam *anno* 1530. *die* 3. *Iunij* in qua hæc ad rem noſtram leguntur. *Statuimus, & ordinamus, quòd de cætero filij præsbyterorum ex fornicatione nati eccleſias cathedrales, etiam metropolita-*

Digitized by Google

politanas, ac monaſteria, quibus eorum Patres præfuerunt, ſe illa, & illas dignitates etiã maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiua, & alia quæcumque beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, quæ præsbyteri, & Clerici, ac Religioſi eorũ Patres in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem ad tempus, ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere poſsint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus: & ſi quas diſpenſationes per nos concedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris voluimus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus. Et tandem vide Conc. Trid. *ſeſſ. 25. c. 15. de reform.* Circa quod Concilij Decretum multa dubia reſoluenda occurrunt.

2 Primò dubitari poteſt an ſicut dicta conſtitutio Clem. ita quoque iſtud Decretum vẽdicet ſibi locum in filijs naturalibus procreatis ante clericatum?

Rodriq. *tom. 1. q. 53. art. 7.* & Manual prælat. *tom. 2. q. 1. art. 10.* negatiuè ſentiunt. At affirmatiuam opinionem eſſe veriorem elicitur ex illis verbis *qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio*, prout teſtantur Balb. *deciſ. 29.* & Garc. *de benef. p. 7. c. 3. num. 15.* referens ſic cenſuiſſe Sacram Congregationẽ his verbis. *Hoc decretum habet locum in filijs naturalibus procreatis tempore, quo parentes eorum nondum erant effecti clerici.*

3 Secundò dubitari poteſt an ſub prohibitione quæ habetur in d. decreto Cõcilij, quò ad filium illegitimum, Pater etiam intelligatur prohibitus obtinere beneficium in eccleſia, in qua huiuſmodi filius habuit idem, vel quodcumque aliud etiam diſsimile beneficium? Reſpondeo Rotam *deciſ. 1442. per totam coram Card. Seraph.* negatiuam ſententiã amplexatam fuiſſe multis Doctoribus, & rationibus adductis, & dicit pro hac opinione facere, quod aliàs cenſuit Sacra Cõgregatio 22. *Decembris* 1594. *Patrem, ſcilicet non comprehendi in prohibitione nè filius immediatè ſuccedat in beneficio Patris.*

4 Tertiò dubitari poteſt an dicta conſtitutio Clem. & decretum Concil. comprehendant nepotes legitimos præsbyterorum ex filio illegitimo, reſpectu aui? Rebuff. *in praxi. tit. de diſpenſatione ſuper defectum natalium num. 27.* Roias. *de ſucceſſ. ab inteſt. c. 20. num. 112.* & quidam alij negatiuè opinantur. At affirmatiuè, iure optimo ſentiẽdum eſſe probant Nauar. *lib. 1. conſil. 9. & 10. in 2. edit.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. c. 10. num. 46.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 4. q. 17.* & quamplurimi alij ab his relati, & ita concluſit Rota *in nullius legitimatis 12. Februarij 1574. coram Rubeo.* quæ deciſio habetur apud Nauar. *d. conſ. 10.* quem ſequutus eſt eadem Rota *d. deciſ. 1442. num. 11.* Et tandem eadem ſententia ſuſtinenda videtur nõ ſolum de prædictis legitimis ex illegitimo, vt dictum eſt; ſed etiam de illegitimis ex illegitimo filio reſpectu eiuſdem aui, vt validis rationibus probat Garc. *de benef. vbi ſup. num. 25.* referens *nu. 27.* ſic cenſuiſſe Sacram Congregationem 1. *Martij* 1589.

5 Quartò dubitari poteſt an hoc decretum Concilij ita ſe extendat ad illegitimos Regulares filios Religioſorum, vt nequeãt promoueri ad dignitates in Religione quas eorum Patres obtinent, vel obtinuerunt? Rodriq. aſſerit memoratos Religioſos filios Religioſorum poſſe diſpenſari ad dignitates, & officia in Religione, vbi eorũ Patres ſunt, vel fuerunt profeſsi: non autem in monaſterio, vbi Prælationes adminiſtrarunt. Quam opinionem, & ipſe libenter amplector quidquid in contrarium aſtruat Manual prælat. cum Rodriq. fauere videantur nonnullæ declarationes Sacræ Congregationis relatæ à Garc. *num. 63.* ex quibus infert illegitimum poſſe promoueri ad Eccleſiam filialẽ, cuius Matrici Pater præfuit, & ſi vna ſit alteri in aliquo ſubiecta, ſeu ab illa dependeat tamquam membrum: modò vtraque ſit beneficium ſeparatum: tunc enim cum ſint beneficia diſtincta, & in diuerſis Eccleſijs, rectè poteſt filius illegitimus habere filialem, licèt Pater habuerit, vel habeat Matricem, ſeu è contra; niſi tamen habenti vnam miniſtrandum ſit in alia.

6 Quintò dubitari poteſt an prædictus illegitimus prohibeatur Miniſtrare, & beneficium adipiſci in Eccleſia, in qua Pater miniſtrauit, & inſeruiuit? Reſpondeo non prohiberi *c. conſtitutus vbi gloſ. de fil. præsbyt.* & ita cenſuit Sacra Congregatio teſte Garc. *num. 27.* his verbis *filius Clerici ex hoc decreto non prohibetur, quominus tamquam Capellanus amouibilis deſeruire poſsit, atque obtineat beneficium in Eccleſia, in qua eius Pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Eccleſiaſticum, licèt pro Capellano amouibili inſeruierit in eadem Eccleſia.*

7 Sextò dubitari poteſt an Pater, & filius illegitimus interdicantur rem diuinam facere in eadem Eccleſia? Reſpondit Sacra Congrega-

gregatione

gregatio his verbis, prout ſcribit Garc. *num.* 73. *Conc. Trident. non probibet quin Pater, & filius poſsint celebrare Miſſam in eadẽ Eccleſia; dummodò ambo non obtineant beneficium in ea; ſed id fiat ab altero deuotionis gratia: ab altero cauſa legati, quod relictum ſit Miſſam celebrantibus*. Item reſpondit eadem Sacra Congregatio. *Ad Epiſcopum N. ſcribatur, vt deſinat moleſtiam exhibere illegitimo præsbytero celebranti Miſſam ob quoddam legatum in Eccleſia, in qua Pater celebrat ob deuotionem; cum neuter habeat beneficium; quia hic caſus non eſt probibitus à Concilio*.

Septimò dubitari poteſt an memorati genitor, & Genitus arceantur à cohabitatione. Reſpondit Sacra Congregatio ad Epiſcopum Calaritanum his verbis, relatis à Garc. *num. 74. Filij illegitimi clericorum non probibentur à Concil. Trident. cum Patribus habitare nec de iure eſt talis probibitio, quamuis aliqui Epiſcopi ſeu Ordinarij id probibeant ſine cauſa*.

Octauò dubitari poteſt in quo differat hoc decretum Concilij à iure communi? Reſpondit Sacra Congregatio vt perſpicuum eſt ex Garc. *num.* 14. *in quinque*.

Primò quòd non ſolùm ratione ſucceſsionis, prout de iure communi; ſed etiam ob incontinentiæ paternæ memoriam inualuit hæc probibitio.

Secundò quòd talis memoria longiſsimè arceatur non ſolùm immediatè prout de iure communi; ſed etiam mediatè contra Panor. in c. dilectus nu. 2. de fil. præsbyt.

Tertiò quòd non ſolùm probibetur ſucceſsio in eodem beneficio; ſed in alio quocumque etiam diſſimili, dummodò ſint in eadem Eccleſia contra ius commune, de quo per Panor. in d. c. ad abolendam poſt princ.

Quartò quòd non ſolùm probibetur filius obtinere beneficium in eadem Eccleſia, in qua Pater obtinet; ſed etiam miniſtrare contra ius commune, quo tantùm Pater miniſtrare probibetur Panorm. in d. c. cum decorem.

Quintò quòd nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerint, vel obtinent, babere poterunt filij.

DVBIVM LXXVI.

An Prælati Regulares valeant virtute ſuorum priuilegiorum diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis ad quaſcumque dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia Regularium diſpenſandi illegitimos*.
2 *Quomodò poſsint eis vti iuxtà conſtitutionem Greg. XIV.*
3 *An conſtitutio Greg. XIV. expoſcat ſuffragia Definitorij; an verò vocalium ad diſpenſandum cum illegitimis*.
4 *Sententia Authoris*.
5 *Quid veniat ſub nomine capituli intermedij*.
6 *Prælati Regulares poſſunt diſpenſare cum illegitimis iuxtà tenorem ſuorum priuilegiorum prout iacent*.
7 *Quid operetur clauſula* ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis *appoſita in confirmationibus*.
8 *Priuilegia Regularium diſpenſandi adbuc manent illæſa poſt Conc. Trid.*
9 *Speciale priuilegium factum PP. Societatis Ieſu, diſpenſandi illegitimos*.
10 *Item aliud factum PP. Congregationis Clericorum Regularium infirmis miniſtrantium*.

1 CERTVM eſt multa extare priuilegio Regularibus conceſſa ad effectum de quo agimus, vt ſunt v. g. illa Alex. III. & Ioan. XXII. de quibus D. Ant. 3. *par. tit. 29. de irregul. c. 4. verſic. tertius modus*. Item Eugenij IV. & Pauli III. de quibus Rodriq. *tom. 1. q. 13. art. 11.* Et tandem alia Sixti IV. quę referuntur *in compen. priuil. tit. diſpenſatio num. 12. & 13.* Sed incertum eſt an Prælati Regulares poſsint vti his priuilegijs, & diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis iuxtà facultatem in eis conceſſam?

2 Huic difficultati reſpondeo affirmatiuè: primò namque poſſunt eis frui ſecundum diſpoſitionem conſtitutionis Greg. XIV. æditæ *anno* 1590. quæ incipit *circumſpecta Romani Pontificis*, qua moderationem adhibuit in hac parte conſtitutionibus Sixti V. contra illegitimos æditis, his verbis. *Volumus, atque ſtatuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, ac Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxtà tenorem priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum (quæ dummodò vſu recepta, nec aliàs ſub vllis reuocationibus comprebenſa ſint, vt præfertur in hac parte reualidamus)*

mini) cum illegitimis, quos alids dictus Generalis, aut Prouincialis cum generali, ſeu prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non alids, ſuffragantibus meritis, dignos iudicauerint, ad honores, gradus, dignitates officia & dispenſare, & diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quacumque vt antea valere, & tenere perinde, ac ſi ſupradictæ conſtitutiones non emanaſſent.

3 Sed ex his verbis duplex dubiolum oritur. Primum eſt an dicta diſpenſatio cum illegitimis iuxta diſpoſitionem huius conſtitutionis fieri debeat cum ſuffragijs vocalium in capitulo generali, ſeu prouinciali; cum verba textus habeant *quos alids dictus Generalis, ſiue Prouincialis cum generali, ſeu prouinciali, ſeu intermedio capitulo, &c. dignos iudicauerint*. An verò ſolùm cum ſuffragijs Patrum in Definitorio?

Theia *c. 2. fol. 119.* bullæ verbis innixus illum priorem modum tutiorem exiſtimat. Rodriq. autem *vbi ſup. art. 9.* & Manual prælat. *tom. 2. q. 2. art. 3.* poſteriorem approbant ob notabilem ignominiam, infamiæque notam, cui vetteretur hæc legitimatio fratribus præſertim occulte patientibus defectum natalium.

4 Pro reſolutione vtraque ſententia ſimul iuncta mihi arridet, vt ſcilicet natalium macula ſolis quidem Definitorũ ſuffragijs abſtergatur, & potiſſimè quorum taciturnitate magis fidendum eſt, ex compromiſſo tamen in eos (prout rationabiliter exiſtimatur) tacitè facto ab omnibus capituli ſuffragatoribus in huiuſmodi negotijs, quæ ſæpè ſæpius ſecretò ſunt pertractanda.

5 Alterum dubium eſt an per illud verbum *intermedio capitulo*, intelligatur ſolummodo congregatio intermedia, quæ capituli intermedij vim habet in multis Religionib. in vero Cõgregationes, quæ multoties celebrantur congregatis ſolummodo Patribus Generali, vel Prouinciali cum ſuis Definitoribus ad eligendum aliquem in Guardianum, ſiuè ad aliquid aliud peragendum. Rodriq. & Manual prælat. *vbi ſup.* hanc poſteriorem intelligentiam illarum verborum negãt, & priorem concedunt. At pace tantorum Doctorum neſcio quo pacto, qua uè ratione ad has poſteriores congregationes non admittatur extenſio prædictorum verborum; cum enim diſpenſatio ab irregularitate natalium pendeat non ex loco, ſed ab habentibus poteſtatem. Et dicti DD. acerrimè tuentur tutius eſſe PP. Definitores cum Prouinciali, ſiuè cum Generali hanc diſpenſationem impertiri vt probatum eſt. Sequitur non eſſe negandam eiſdem hanc eamdem poteſtatem, quoties ſimul conueniunt. Neque hæc extenſio illorum verborum *intermedio capitulo* eſt violenta: nam exponuntur *intermedio capitulo* id eſt in tempore quod eſt medium inter capitulum præteritum, & futurum.

6 Secundò principaliter poſſunt vti Regulares Prælati prædictis priuilegijs ſecũdum eorum tenorem prout iacent, & non ſecundum diſpoſitionem ſupradictæ conſtitutionis Greg. XIV. Id eſt Generalis vel Prouincialis ſeu eorum Vicarij per ſe abſque conſenſu capituli, ſeu Definitorij poſſunt diſpenſare cum ſibi ſubditis illegitimis ad quaſcumq; dignitates, & officia Ordinis. Et hoc vi tot confirmationum Apoſtolicarum de priuilegijs Regularium, quæ emanarũt poſt dictam conſtitutionem Gregorianam, vt eſt illa Clement. VIII. facta Patribus de obſeruantia, quæ incipit *ratio paſtoralis* edita *anno* 1597. *die 20. Decembris*; & illa Pauli V. eiſdẽ Patribus quæ incipit *minimi nobis, &c.* edita *anno* 1609 *die prima Decembris*, & item alia eiuſdem Pauli V. Societati Ieſu quæ incipit *quantum Religio* edita *anno* 1606 *pridie nonas Septembris* in quibus confirmationibus appoſitæ ſunt clauſulæ *ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, &c. motu proprio, &c.* ſine

7 vlla reſtrictione. Sed hæ clauſulæ operantur, vt reſtituantur, & rẽ inualideneur priuilegia reuocata, vt latè videri poteſt apud Baptiſtã de ſalis *in ſum. tit. abſolutio fol. mihi 9. col. 2.* Panor. & Lignan. *in c. cum ſuper de cauſ. poſſeſſ.* gloſ. *in c. cum acceſſiſſent de conſtitut.* Oldrad. *conſ. 257.* Gemin. *conſ. 32. circa fin.* Rodriq. *tom. 1. q. 8. art. 3. & tom. 2. q. 34. art. 4 poſt med. §. quod probatur* Tuſch *lit. C. concl. 710.* Marchel. *p. 1. tit. de S. D. N. Papa Referend. c. 8. num. 15. & ſeqq.* Suar. *de legib. lib. 8. capit. 19.* qui præ cæteris latiſſimè hanc materiam tractat.

8 Neque obſtat in dictis confirmationibus ſemper exceptis illis Societatis Ieſu, ob ſpecialem illius Religionis viuendi rationem apponi illam clauſulam ſiuè exceptionem. *Quatenus decretis Conc. Trident. nõ aduerſentur.* Nam reſpondeo extare declarationem Sacræ Congregationis tenoris ſequentis ſuper *ſeſſ. 24. c. 8. de reform. Non tolluntur priuilegia conceſſa Religionibus de habilitando illegitimos ad dignitates, & gradus illarum.* Cuius declarationis fundamentum colligi poſſe exiſtimo ex doctrina, quam tradunt Rodriq. *d. tom. 1. q. 8. art. 7.* & alij quam ſequitur Suar. *vbi ſup. c. 18. in fin.*

Deni-

Digitized by Google

Denique aduertendum eſt PP. Societatis Ieſu omninò non teneri ad obſeruantiam dictæ conſtitutionis Greg. XIV. non ſolùm ob memoratas confirmationes, ſed præſertim ob aliam conſtitutionem eiuſdem Greg. XIV. quæ incipit *exponi nobis nuper.* æditam *anno* 1591. *die* 30. *Augusti* per quam ſpecialibus rationibus, auctoritate Apoſtolica decreuit, & quatenus opus eſſet etiam de nouo conceſsit, & indulſit Societati Ieſu, vt ex tūc deinceps perpetuis futuris temporibus tàm in nouitijs etiam cuiuſuis generis illegitimis admittendis, quàm in diſpenſationibus ad quælibet officia gradus, & dignitates in Societate obtinenda ipſis veteranis illegitimis cuiuſuis generis concedendis formam, & rationem omnimodam in illius Apoſtolicis diplomatis, ac priuilegijs quibuſuis, nec non, & in conſtitutionibus, decretis, & regulis expreſſam liberè, & licitè proſequi, & retinere valeat, eamque perpetuò obſeruari voluit, & mandauit. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac prædicta ab eodē Pontifice nuper ædita quæ incipit *circumſpecta*, & alia Sixti V. quæ incipit *cum de omnibus*. Refertur hæc bulla inter priuilegia Societatis Ieſu *tit. facultas admittēdi nouitios f. d. mihi* 301. *additionis collegij Romani eiuſdē Societatis.*

Et tandem Idem Greg. XIV. approbando Regulam Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis per ſuā bullam *illius qui pro gregis* æditam *anno* 1591. *die* 24. *Septembris* conceſsit in §. 19. *Præfecto generali pro tempore exiſtenti, ſeu de illius licentia Præfectis inferioribus aliorum locorum, ſeu Prouincialibus dictæ Congregationis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicarijs, ac loca tenentibus vt cum eiſdem Congregationis perſonis defectum natalium etiam ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, poſtquam in dicta Congregatione vota emiſerint, vt defectu huiuſmodi nō obſtante ad quoſcumque ſacros, etiam præsbyteratus ordines promoueri, & in illis, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, nec non ad quaſcumque adminiſtrationes, perſonatus, præheminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & aſſumi, illaque gerere, & exercere.* Quas literas Gregorij quò ad hanc partem cōfirmauit Clem. VIII. per ſuam bullam *ſuperna diſpoſitione* æditam *anno* 1600. *die* 19. *Decembris in* §. 6. Vnde cum certum ſit hoc priuilegium extendi ad alias Religiones in priuilegijs communicantes, per conſequens ceſſat omnis difficultas.

DVBIVM LXXVIII.

An Prælati conuentuales qui aliter quàm per electionem inſtituuntur, eorumque Vicarij poſsint diſpēſare cum illegitimis ſibi ſubditis, virtute priuilegij Sixti IV. facti Prioribus conuentualibus eorumque Vicarijs Ordinis Prædicatorum.

S V M M A R I V M.

1 *An Prælati conuentuales qui aliter quàm per electionem inſtituuntur vel eorum Vicarij poſsint diſpenſare cum illegitimis.*
Subrogati authoritas.
2 *Item An potuiſſent Vicarij Priorum Dominicani Ordinis niſi Pontifex expreſsè conceſsiſſet.*
3 *In generali mandato non veniunt, niſi ea, quæ ſunt iuris.*
4 *Diſpenſatio eſt de maioribus negotijs.*
An ſub ampliſsima facultate diſpenſandi Vicario facta veniant quæ ſpecialiter commiſſa ſunt eius Ordinario.
5 *Quando ſubrogatus eſt eiuſdem naturæ illius in cuius locum ſubrogatur.*
6 *De quibus Vicarijs intelliguntur dicta priuilegia.*

1 CIRCA Prælatos conuentuales, qui aliter quàm per electionem inſtituuntur inſpicienda ſunt priuilegia conſuetudines, & ſtatuta cuiuſcumque Ordinis iuxtà plenè tradita d. 120. per totum. Et vbi ex ibi dictis concludetur Prelatos prædictos non poſſe diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis, conſequens item erit nec etiam eorum Vicarios poſſe ita diſpenſare: maiori .n. facultate gaudere non habent eis, quia ſubrogatus, (vti eſt Vicarius abſentis, ſeu amoti, vel mortui Prioris ſecundum Silueſt. *tit. confeſſor* 1. *q.* 8. *verſic. tertiò Prælatus*) nihil plus iuris habere poteſt, quàm ille in cuius locum ſubrogatur *l. ſi eum* §. *qui iniuriarum ff. ſi quis cau.* Rota *deciſ.* 544. *num.* 38. *coram Greg. XV.* Et ſi per ſe eam non habent, dicti 2

S V M M A R I V M.

1 *Qui diſpenſans ſine cauſa peccet mortaliter, & diſpenſationem reddat nullam.*
2 *Qui gaudeant auctoritate ſupra ius commune.*
3 *Diſpenſatus ſine cauſa non eſt tutus.*
4 *Papa diſpenſans ſine cauſa, peccat.*
5 *Quæ cauſæ ſufficiant ad diſpenſationem.*

1 GRAVEM quidem culpam perpetrat, diſpenſationemq; reddit nullam, & inanem quicumque Summo Pōtifici inferior, qui ſine cauſa eam condonare non formidat. Ita docent Innoc. & Panor. *in c. cum ad monaſterium num.* 17. *de ſta. monach.* Item Panor. *in c. cùm in cunctis §. inferiora num.* 8. & Dec. *nu.* 8. *de elect.* Specul. *de diſpenſ. §. qualiter num.* 23. Lambert. *de iur. patr. p.* 1. *lib.* 2. *q.* 7. *art.* 11. *num.* 12. Rodriq. *tom.* 1. *q.* 13. *art.* 14. & 15. & Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 2. *nu.* 49. Rota *in Romana penſionis* 3. *Iunij* 1583. *coram Card. Seraph. in fin.* Ratio ex hoc deſumi-
2 tur, quia ſolùm apud Summum Pontificem reſidet plenitudo poteſtatis ſupra ius commune *c. cuncta* 9. *q.* 3. *c. nos ſi competenter* 2. *q.* 7. *c. propoſuit de conceſſ. præben.* gloſ. *in cap.* 1. *verb. ab omnibus de conſt.* D. Thom. *quodlibet.* 4. *art.* 14. Ioan. And. *in c. pertinere abſq; om ſuper gloſ.* 2. *qu. ſi ſint legit.* Panor. *in c. quem ecclesiarum prop. fin. de conſt. vbi quoq;* Felin *num.* 25. *in fin.* Niſi illud ius haberet in ſe quamdam rationem diuinam, vel naturalem Panorm. *in rep. in c. per tuas de arb. & in d. c. per venerabilem, & in c. de multa de præben.* Felin. *in c.* 1. *num.* 23 *fallent.* 4. *de conſt.* Sed alij Papæ inferiores hac auctoritate minime gaudent, vt patet ex communi, & præſertim ex Nauar. *c.* 25. *num.* 74. & Silueſt. *tit. diſpenſatio num.* 1. & *ſeq.* qui teſtimonio D. Bern. id comprobat.

Hinc infertur cum allegatis Doctoribus
3 diſpenſatum ſine cauſa à quocumque Summo Pontifice inferiore vigore cuiuſuis conceſſionis non eſſe tutum in eo quod ad conſcientiam, vel quod ad Eccleſiam ſpectat. Eamdem ſententiam amplectuntur Couar. 4. *decret.* 2. *p. c.* 6. §. 7. *num.* 11. Nauar. *in c. fin. num.* 4. *de ſimon.* Gutierez. *lib.* 1. *qq. can. cap.* 19. *num.* 1. Burgaſ. *de irregul. p.* 7. *c. vlt. num.* 21. Azor. *p.* 1. *lib.* 5. *c.* 15. *ad fin.* Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 17. *num.* 4. & *diſp.* 4. *num.* 17. *in fin.* Salaſ. 1. 2. *diſp.* 20. *ſect.* 4. *num.* 31. & *ſeq.* Suar. *de relig. tom.* 2. *tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 61. *num.* 13. & *de legib. lib.* 6. *c.* 19. *num.* 2. Cuius rei ratio hæc aſſignari poteſt, quia nunquam cenſendus eſt Chriſti Vicarius illud concedere alijs, quod per ſe ſine culpa exequi nequit. Nàm
4 ſi Pontifex ſine cauſa diſpenſat, licet teneat diſpenſatio, vt dictum eſt: attamen ipſemet etiam à culpa non excuſatur D. Thom. 1. 2. *q.* 97. *art.* 4. Caiet. *in ſum. verb. diſpenſatio in initio.* & 1. 2. *q.* 96. *art.* 5. *ad fin.* Sot. *de iuſt. lib.* 1. *q.* 7. *art.* 3. *ad fin. corporis* Innoc. *in c. cum ad monaſterium de ſta. monach.* Ioan. And. *in c. dudum de elect.* Panorm. *in c. non eſt voti num.* 9. *de vot.* Sanch. plurimis relatis *lib.* 10. *de matrim. diſp.* 18. *num.* 3. & plenè Suar. *de legib. lib* 6. *c.* 18. *num.* 4. vbi de communi Theologorum.

5 Quæ autem in præſenti iuſtæ cauſæ dicantur, certa regula dari nō poteſt, teſte Silueſt. *vbi ſup.* & Suar. *de legib. c.* 17. *num.* 15. & *ſeqq.* Ideò in hoc à boni viri arbitrio non eſt recedendum: multæ tamen deducuntur à iure, & præſertim ex *c. innotuit de el. ct.* 1. *q.* 7. *per totam c. ſciendum diſt.* 29. quæ enumerantur à Silueſt. Burgaſ. *p.* 2. §. 3. *verſ. quæ ſint cauſæ diſpenſationis* & à Rebuſſ. *in praxi tit. diſpenſatio ſuper defec. nat. num.* 46. vt putà vtilitas, ſcandalum, litterarum ſcientia, morum honeſtas, vitæ virtus, fama perſonæ, & huiuſmodi, quas in d. Doctoribus videre licet.

Hic ſolùm aduertendū eſt cum D. Thom. *in addit.* 3. *p. q.* 19. *art.* 5. R. car. 4. *d. ſt.* 25. *art.* 4. *q.* 3. Sot. 4. *diſt.* 25. *art.* 3. *q.* 1. *concl.* 1. Sayr. *de cenſ. lib.* 6. & 11. *num.* 8. Au l. *de cenſ. p.* 2. *diſp.* 3. *ſub.* 6. *concl.* 2. *num.* 1. & alijs, tantò diffi ilùs concedendam eſſe illegitimis diſpenſationem, quantò turpiùs fuerint procreati.

DVBIVM LXXIX.

An in impetranda, ſeu petenda diſpenſatione vt tuta ſit ſufficiat vnicam qualitatem illegitimitatis exprimere, & alias ſpecificas ſupprimere?

S V M M A R I V M.

1 *Fundamentum eorum qui dicunt omnes illegitimitatis qualitates eſſe aperiendas in petenda diſpenſatione.*
2 *Quid neceſſariò ſit manifeſtandum in petitione diſpenſationis ſuper defectum natalium.*
3 *An i a: us ex geminato adulterio debeat vtrūq; exprimere in impetratione pro diſpenſatione obtinenda?*

Item an idem iuris ſit de eo qui natus ex ſacerdote, & muliere ſoluta.

Item an idem iuris ſit de eo qui natus eſt ex ſacerdote, & muliere ſoluta quidem, et tamen miniſtrauit ſacramenta?

3 *An ſit aperienda circumſtantia materna nobilitatis.*

An filius ſpurius ſuccedat Matri illuſtri extantibus filijs legitimis?

An quis poſsit legitimari ſine ſuccedendi potentia?

4 *Ignorantia, vel bona fides poteſt excuſare eos qui aliquam illegitimitatis ſpeciem ſubticuerunt in petenda diſpenſatione.*

An ſit valida diſpenſatio illegitimi qui ignorans in impetratione expreſsit ſe eſſe filium viduæ cum tamen ſit filius coniugatæ?

An natus ex muliere quæ virum ſuum ignorabat eſſe ſacerdotem, cenſeatur legitimus?

5 *Item verba generalia diſpenſantis poſſunt eoſdem excuſare.*

6 *Niſi conceptio valdè atrox, & turpis exſaret.*

7 *Refellitur opinio Rodriq. contraria.*

1 RESPONDEO primò omnia quæ fusè, latèque à Doctoribus cōmuniter traduntur pro reſolutione negatiua præſentis difficultatis eò tendere, vt ei, qui diſpenſationem eſt condonaturus, comperta ſint ea, quæ poſſent ipſum à dicta condonatione retrahere, vel ad eam difficiliùs concedendam inducere; & non niſi re priùs maturè diſcuſſa *c. poſtulaſti* vbi Felin. *num. 2. verſic. quarta declaratio de reſcript. l. 1. ff. de nata. reſt.* Panor. *in c. per venerabilem num. 27. qui fil. ſint legit.* Couar. *in epitome 4. decret. p. 2. c. 8. §. 9. num. 1.* & alij.

2 Ex hoc autem fundamento infertur primò in impetratione aperiendas eſſe non ſolùm quaſcumque illegitimatis ſpecies enumeratas à Sayr. *de cenſ. lib. 6. c. 10. num. 6. & ſeqq.* & multis Doctoribus relatis à Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 1. p. 3. num. 1.* quæ conceptionem dehoneſtarunt, ad hoc, vt valida ſit diſpenſatio; ſed etiam omnes qualitates, quæ odioſiorem reddunt concubitum ad hoc ne vitietur ipſamet diſpenſatio. Secus verò de qualitate, quæ ſolummodò aggrauat vitium parentum. Exemplum de priori membro huius illationis ſit. Si quis ex geminato adulterio natus ſit, hoc eſt ex Patre vxorato, & item ex matre coniugata: de hoc duplici vitio oportet in impetratione mentionem facere: Et ſi ſe tantummodò dicat progenitum ex patre matrimonij vinculo adſtricto; matre verò ſoluta, irrita eſt, & inanis gratia. Exemplum de ſecundo huius illationis membro ſit. Si quis ſit filius Sacerdotis, & mulieris non coniugatæ, ſatis eſt ſi ſe talem exprimat in impetratione abſque eo quòd manifeſtet dictum Sacerdotem miniſtraſſe Sacramenta ipſi mulieri, quia id dumtaxat aggrauat vitium parentum. Rota *deciſ. 2. tit. de fil. presbyt. in antiq. & deciſ. 4. num. 4. eod. tit.* vbi refert ſtylum pœnitētiariæ, & authoritatem Card. de florent. tūc pœnitentiarij Maioris. Excipe tamen ab hoc exemplo Sacramentum Baptiſmatis, quia ſi dictus Sacerdos illam mulierem Baptiſmate abluiſſet, vel ex ipſo ſacro fonte ſuſcepiſſet, tunc filius genitus eſt ex concubitu inceſto ob gradum affinitatis perpetuæ, & irreuocabilis. Rota *vbi ſup.*

Hæc illatio patet ex *c. fin. de fil. presbyt. in 6. & c. 2. eod. tit.* & omnibus præcitatis Doctoribus, & inſuper ex Oldrad. *conſ. 147.* Silueſt. *tit. legitimus q. 3.* Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſat. ſuper defect. nat. num. 43. & 61* Rodriq. *tom. 1. q. 13. art. 17.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 3. q. 10.* Manual prælat. *tom. 2. q. 2. art. 19.* & Rota *deciſ. 353 num. 14. coram Greg. XV.*

3 Secundò infertur quando effectus emanaret ex qualitate expreſſa, qui emanaret ex non expreſſa, tunc non nocere illam qualitatem ſilentio inuoluere. Ita fuit dictum *in nullius, ſeu Caputaque penſionis 18. Aprilis 1616. coram Andrea, quam refert.* Beltraminus *in annot. ad deciſ. 87. Greg. XV.* vt v.g. ſi quis ex patre nobili coniugato, & matre illuſtriorum ducali, ſatis eſt ſi ſe ex adulterio prouenientem ſignificet, tacitus prætermittens nobilitatem parentum, vt conſtat ex prællegatis Doctoribus. Et quamuis Hoſt. Ioan. And. & Ant. à Butr. *in c. fin. de fil. presbyt.* Panor. Felin. *vbi ſup. verſ. cæterum* Ruin. *conſ. 88. num. 6. vſq; ad 13. lib. 3.* Rolan. *conſ. 89. num. 45. & ſeq. lib. 1.* Menoch. *conſ. 181. num. 3. & 4 lib. 2.* Crau. *conſ. 687. num. 3. verſ. & de qualitate matris lib. 4.* Decian. *conſ. 90. num. 10. lib. 2.* Pute. *deciſ. 435. num. 1. lib. 1.* Surd. *conſ. 526. num. 12.* & Azor. *vbi ſup.* teſtentur circumſtantiam maternæ nobilitatis eſſe neceſſariò explicandam, quia filius ſpurius non ſuccedit matri illuſtri extantibus filijs legitimis. *Authent. ſi qua illuſtris C. ad ſenatus conſult. Orfician.* Attamen hoc dicitur ob notabile detrimentum tertij, in quod cadit tunc diſpenſatio ad effectum ſuccedendi, vt elicitur ex dictis à Felin. *vbi ſupra num. 11. caſ. 2.* Alciat. alios referens *l. 2. in princ. num. 51. verſ.*

fallit

Digitized by Google

fallit q. ff. de verb. oblig. Aret. *ibid. num. 1. in fin.* Couar. *4. decret. p. 2. c. 8. §. 5. num. 21.* Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 2. num. 3.* & alijs: Hoc autem detrimentum longè abeſt à dubio noſtro, vbi agimus de diſpenſatione ad ſolum effectum dignitatis, vel officij in Religione aſſequendi, qui effectus non lædit ius tertij; cum poſſit ſtare, vt quis ſit legitimatus ſine ſuccedendi potentia, & in reliquis talis filius dicatur reſtitutus natalibus, ac ablata ei cenſeatur macula Spurietatis. Bart. *in l. 15. poteſt ff. de aqui. har.* Goz. *conſ. 6. num. 64.* Ruin. *conſ. 75. num. 18. lib. 3.* Socin. *iun. conſ. 93. num. 41. lib. 3.* Tiraquel. *in l. ſi vnquam in verb. donatione largitus num. 317. C. de reuo. dona.* Gabriel. *conſil. 21. num. 21. lib. 1.* Surd. *conſ. 337. num. 50. & 51.* Rolan. *conſ. 67. num. 36. lib. 3.* Rota *deciſ. 1121. num. 5. coram Card. Seraph.*

4 Reſpondeo principaliter ad dubium ſecundò affirmatiuam ſententiam procedere vbi ignorantia intercedit vt v. g. ſi quis ſe filium viduæ exiſtimaſſet, & poſt diſpenſationem cognoſcit ſe natum ex coniugata. Ita Aluar. Velaſ. relatus, & approbatus à Rodriq. aut ſi v. g. natus ſit ex vxore, quæ virum ſuum ignorabat eſſe Sacerdotem: tunc illius bona fides excuſat, vt eius filius ſit legitimus *c. inhibitio de cland. & c. ex tenore qui fil. ſint legit.* quare tunc nulla egebit diſpenſatione vt inter alios notant Rebuff. *vbi ſupra* Ant. à Butr. *in c. tanta. & in c. quod nobis qui fil. ſint legit.* Molin. *de diſpenſ. primog. lib. 3. c. 1. num. 11.* Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 81. num. 3.* Garc. *de benef. p. 7. c. 2. num. 80.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 3. q. 21.*

5 Item procedit affirmatiua ſententia vbi Principis verba in diſpenſatione ſeu legitimatione appoſita generaliter ſonarent, vt putà *qualitercumque, & ex quocumque nefario coitu, & c.* Bald. *in l. cum quam num. 36. C. de fideicom. & in authent. ſi qua illuſt. is num. 50.* Capra. *conſ. 157. num. 8.* Pariſ. *conſ. 15. num. 67. lib. 2.* Crau. *conſ. 687. num. 6.* Surd. *conſ. 303. num. 10.* Muſcot. *lib. 2. var. reſol. c. 87. num. 5.* Rota *deciſ. 2. tit. de fil. presbyt. in nou. & fuit diſputata in d. cuilibus coram Aldrea, & deciſ. 87. coram Greg. XV.*

6 Hoc tamen dictum limita vt hęc affirmatiua ſententia non procedat in dicta generalitate verborum quando defectus in conceptione contractus adeò atrox, & turpis exiſtat, vt iure optimo in generali conceſſione non veniant ea, quę ſuperior veriſimiliter nõ eſſet conceſſurus *c. in generali de reg. iur. in 6.* vt putà coitus cum Moniali, cum Matre, Sorore, filia, & c. Felin. *vbi ſup.* Garc. *de benef. p. 8. c. 3. num. 55.* Azor. *p. 2. lib. 2. c. 14. q. 8. §. 2.* Rodriq. Manual. prælat. Couar. *num. 4.* referens Nicolaum de Vbald. & alij quia teſte Bal. *in l. 1. verb. vbi ſcias C. de furt.* vbi plura concurrunt obſtacula non ſufficit generalis clauſula, & *in l. barbarius ibi, & ſi dicatur ff. de offi. prato.* Princeps in ſua diſpenſatione non præſumitur velle promouere odioſos, & multipliciter criminoſos.

7 Rodriq. aſſerit in Religionibus non eſſe neceſſariò explicandas in ſpecie omnes illegitimitatis ſpecies, ſiuè qualitates, quia Prælati Regulares veriſimiliter cẽſentur diſpenſare cum illegitimis ſibi ſubditis tacitè in eis omnibus. At reuera hæc opinio non eſt tuta tum quia omninò repugnat memoratæ communi doctrinę: tum etiam quia Prælati Regulares non ex ſuprema authoritate vt Princeps, qui ad iuris ſolemnitatum obſeruantiam non adſtringitur, diſpenſant, ſed ex conceſſione, & priuilegio: vnde ex eorum diſpenſationibus iuxta exigentiam debet conſtare eos cum iuſtæ cauſæ cognitione diſpenſaſſe, vt in præcedenti dubio dictum eſt, & dicetur *dub. 81.* Hoc autem eſſe non poteſt, niſi exprimatur qualitas illegitimitatis, quia ex ea colligenda, atque conſideranda eſt dicta ſufficientia cauſæ. Concordat Manual. prælat.

DVBIVM LXXX.

Quid operetur diſpenſatio illegitimis Regularibus impertita?

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio, & legitimatio in quo differant primò.*

2 *In quo differant ſecundò.*

Vbi maius conceditur, minus quoque conceſſum eſſe videtur.

Cui licet quod eſt plus, licet vtique quod eſt minus.

Quæ exorbitant à iure communi non ſunt ad conſequentiam trahenda.

3 *Diſpenſandi poteſtas eſt latè interpretanda: Actus verò diſpenſationis ſtrictè.*

4 *Quando non valeat argumentum à maiorè ad minus in diſpenſatione.*

5 *An diſpenſatus ad Prouincialatum cenſeatur diſpenſatus ad Guardianatum.*

6 *Illegitimus diſpenſatus in Religione, non cen-*

ſetur

ſetur diſpenſatus in ſaeculo.

7 *Item diſpenſatus ad beneficium in ſaeculo, non cenſetur diſpenſatus in Religione.*

8 *Secus verò diſpenſatus in ſaeculo ad omnia ab Apoſtolico Nuntio cenſetur enim quoque diſpenſatus in Religione.*

1 NOTA illud verbum *diſpenſatio* & non *legitimatio* longè namque inter ſe differunt. Et primò legitimatus omnia legitimorum iura adipiſcit, à quibus iure ſcripto, ciuili, vel canonico repellebatur. Diſpenſatus verò non ad omnia; ſed ad quaedam ſolummodò iura fit habilis. Dec. *conſ.* 258. *col. fin.* Caſtr. *conſ.* 34. *ſuper primò num.* 1. *in fin. verb. non dico lib.* 2. Couar. *in* 4. *p.* 2. *c.* 8. §. 8. *num.* 1. *&* 2. Tuſch. *lit. l. concl.* 220. Rodriq. *tom.* 1. *q.* 13. *artic.* 10. Azor. *p.* 2. *lib.* 2. *c.* 14. *q.* 1. Auil. *de cenſ. p.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 6. *quarto not.* §. 2. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 50. *ſect.* 5. *num.* 6. Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *quaeſt.* 2. *p.* 3. *num.* 14. *&* Rota *deciſ.* 353. *num.* 13. *&* 14. *coram Gregor. XV.*

2 Secundò diſpenſatio, & legitimatio differunt, nam legitimatio eſt latè interpretanda, vt aſſerunt multi ex citatis Doctoribus. Diſpenſatio verò eſt ſtricti iuris, & ſtrictè interpretanda; ita vt non valeat argumentum à maiori ad minus.

Neque obſtat primò contra id quod dicitur de diſpenſatione quòd vbi maius conceditur, minus conceſſum eſſe videatur *c. ex parte tua de decim. & c. per venerabilem qui fil. ſint legit.* Nam reſpondeo primò hos textus loqui in conceſsionibus à lege, vel canone inductis: & non in his quae à Superiore fiunt priuatim *c. cum de non ſacerdotali de praeben. in* 6. *& c. fin. de tranſl. epiſc.* Secundò reſpondeo ad d. c. *per venerabilem* cum Panor. *ibid. num.* 6. & Felin. *in c. fin. num.* 5. *de ſimon.* eſſe allegationem partis, ac proinde nihil probare.

3 Neque obſtat ſecundò. *Cui licet quod eſt plus, licèt vtique quod eſt minus c. cui licet de reg. iur. in* 6. Nam reſpondeo id nunc fallere per aliam regulam. *Quae à iure communi exorbitant non ſunt ad conſequentiam trahenda c. quae à iure de reg. iur. in* 6.

Neque obſtat tertiò poteſtatem diſpenſandi, cuius effectus, non in ipſum cui fit poteſtas; ſed in alium deriuatur, latè interpretandam eſſe, tamquam priuilegium Principis. Panor. & Felin. *in d. c. fin. num.* 7. *de ſimon.* Siueſt. *tit. diſpenſatio q.* 5. *num.* 9. Franch. *in c. is qui de fil. praesbyt. in* 6. Nauar. *comment.* 4. *de regul. num.* 15. *in fin.* Auil. *de cenſ. p.* 7. *diſput.* 3. *dub.* 7. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſput.* 2. *latè per totam.* Couar. *vbi ſup. num.* 6. Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 8. *in fin.* Garc. *de benef. p.* 1. *c.* 6. *num.* 73. Suar. *de legib. lib.* 6. *c.* 14. *num.* 8. *& c.* 19. *num.* 11. qui limitationem addit *d. c.* 17. *à num.* 5. *vſque ad* 11. cum communi, niſi ſcilicet illa poteſtas data eſſet pro certa perſona, vel pro certis perſonis.

Nam concedo poteſtatem diſpenſandi eſſe latè interpretandam: ſed nego diſpenſationem non eſſe ſtrictè interpretandam: Vnde ſicut in dubio an poteſtas diſpenſandi extendatur, interpretandum eſt affirmatiuè: Ita in dubio an diſpenſatio extendatur, interpretandum eſt negatiuè. Panor. *in c. at ſi clerici* §. *de adulterijs num.* 8. *de iudic.* qui in terminis loquitur noſtris. Dec. *ibid. nu.* 96. *quem ſequitur* Sanch. *d. diſp.* 2. *num.* 9.

Manet ergo firmum diſpenſationem eſſe ſtricti iuris, & ſtrictè interpretandam; ita vt non valeat argumentum à maiori ad minus, ſicuti confirmant Panor. *in c. ad aures num.* 7. & Ripa *num.* 37. *de reſcript.* Felin. *vbi ſup. num.* 4. *& in c. poſtulaſti num.* 8. *circa fin. verſic. regula eſt de reſcrip.* Couar. *vbi ſup. num.* 11. Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *c.* 11. *num.* 16. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 1. *num.* 32. Garc. *de benefic. p.* 1. *c.* 6. *num.* 58. Beltram. *in addit. ad deciſ.* 87. *Greg. XV. num.* 17. & tandem firmauit Rota *ibidem coram Greg. XV.* & eſt communis, receptiſsi-
4 maque ſententia, maximè ſi temperetur, vt dictum argumentum à maiori ad minus non valeat in diſsimilibus cauſis: Sed benè poſtea valeat vbi minus eſt annexum, & quaſi incluſum in maiori, tanquam pars eius, vel ab eo inſeparabile: Tunc enim diſpenſatio in caſu maiori extenditur ad minorem; quia conceſſo toto, partes conceſſae videntur: vtputa diſpenſatio ad Sacerdotium extenditur ad omnes Ordines perambulos. Ioan. And. quem refert, & ſequitur Rota *deciſ.* 2. *tit. de fil. praesbyt. in nou.* Hoſt. *in d. c. poſtulaſti num.* 12. Franch. *in d. c. cui de non ſacerdotali.* Felin. *in d. c. fin. num.* 5. *de ſimon. & in c. at ſi clerici* §. *de adulterijs num.* 17. *de iudic.* Suar. *tom.* 5. *diſp.* 41. *ſect.* 3. *num.* 3. Sayr. *de cenſ. lib.* 7. *c.* 14. *num.* 17. Sanch. *vbi ſup.* & alij.

5 Modò ex hac doctrina ſic latè explanata claré elicitur reſponſio ad dubium, nempè diſpenſatum v.g. ad Prouincialatum, vel Generalatum non cenſeri diſpenſatum ad Prioratum, vel Cuſtodiatum. Et è contra diſpenſatus ad Guardianatum, nõ cenſetur diſpenſatus ad Prouincialatum. Si verò verba diſpenſationis ſonarent *ad quaecumque beneficia, & Officia, &c,* tunc benè eſt diſpenſatus

ad

ad omnia, quia verba generalia integram diſpenſationem important iuxta limitationes traditas in ſuperiori dubio. Felin. in c. ſi poſtulaſti num. 8. in fin. de reſcript. Suar. & Sanch. vbi ſup. num. 28. Garc. alijſque relatis num. 69. quidquid dicat Henriq. lib. 14. c. 8. §. 10. qui propterea nõ immeritò arguitur à Sayr. lib. 6. c. 11. nu. 28. & ab ipſomet Garc. nu. 69.

Ratio horum dictorum eſt quia apud Prælatos Regulares reſidet tantummodò poteſtas diſpenſandi ſuper defectũ natalium ad Prælaturas, dignitates, & officia Ordinis non autem legitimandi, vt patet ex dub. 76.

6 Item pari ratione ſecundò dico Religioſum prædictum natalium maculam præ ſe ferentem qui in Religione eam abſterſit ex diſpenſatione ſuorum Prælatorum iuxta tenorem prædictorum priuilegiorum, ſi à Religione eijciatur non poſſe in ſeculo exiſtentem ſine noua diſpenſatione ad Eccleſiaſtica beneficia promoueri. Et idem de eodem affirmandum eſt, ſi ad alium tranſmigrauerit ordinem. Rodriq. vbi ſup. & Man. prælat. tom. 2. q. 2. art. 4.

7 Item pari ratione tertiò dico eum illegitimum, qui ad beneficium fuerit diſpenſatus in ſæculo, & Religionem poſtea fuerit profeſſus non poſſe abſque noua diſpenſatione in ea eſſe Prælatum Rodriq. & Manual prælat. vbi ſup. qui aſſerunt ita accipiendum eſſe in hoc ſenſu Nauar.

8 Si vero huiuſmodi illegitimus in ſeculo exiſtens ab Apoſtolico Nuncio fuerit diſpenſatus ad quæcunque beneficia, officia, &c. & ad omnia ad quæ iure canonico erat inhabilis, & tunc poſtea Religionem ingreſſus, poterit in ea conſequi etiam quaſcumque Prælaturas & dignitates, tum quia non eſt attendendum tempus diſpenſationis, ſed temporis vacationis c. ſi eo de præbend. in 6. & c. ſi eo tempore de reſcript. eod. lib. Tum etiam quia cum quis redditur habilis ad ea, ad quæ iure canonico erat inhabilis, cenſetur legitimatus. Rebuff. in prax. tit. diſpenſatio ſuper def. ect. nat. num. 74. & 75. Rodriq. quem ſequitur Manual prælat. vbi ſup.

DVBIVM LXXXI.

Quæ forma ſeruanda ſit à Prælatis Regularibus in diſpenſationibus illegitimorum?

1 *Quæ forma ſit ſeruanda in diſpenſationibus ſuper irregularitates.*

2 *Promouens ad Prælaturam, vel Officium, eum quem ſcit illegitimum, cenſetur cum eo diſpenſare.*

Non ſolum in foro conſcientiæ; ſed etiam in foro fori.

3 *Formula diſpenſandi ſuper defectum natalium.*

4 *Quando litteris Prælatorum adhibenda ſit plena fides in iudicio?*

5 *An Prælati Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſsint diſpenſare illegitimos abſentes ſibi ſubditos?*

Quando in facultatibus diſpenſandi illegitimos requiratur mentio de abſentibus.

Quare priuilegia toti Religioni conceſſa ſint extendenda.

1 CONSTANS eſt omnium Theologorum, & Canoniſtarum ſententia, ad diſpenſandam irregularitatem ſat eſſe quæcumque ſiue facta, ſiue verba, ex quibus animus diſpenſandi ſufficienter deducatur in eo qui poteſt diſpenſare. D. Ant. 3. p. tit. 29. c. 6. in fin. de irregul. Sylueſt. tit. irregularitas. q. 28. verſ. tertiò. Sayr. de cenſ. lib. 7. c. 14. num. 18. Suar. tom. 5. diſp. 41. ſect. 3. & de rel. g. tom. 1. lib. 3. lib. 4. c. 6. num. 13. & de leg. b. lib. 6. c. 13. num. 2. Auil. de cenſ. p. 7. diſp. 10. in princ. Bonac. de cenſ. diſp. 7. q. 5. p. vlt. num. 7. & communiter omnes.

2 Facta ex quibus ſufficienter colligitur animus diſpenſandi in eo qui poteſt diſpenſare, ſunt ſi v. g. Prælati Regulares apud quos reſidet poteſtas diſpenſandi, certò ſciant aliquem eſſe illegitimum, & tamen non obſtante tali impedimento eum promoueant. Bellam. in c. 2 ntcnis num. 11. & 19. de filijs presbyt. Roſell. verb. diſpenſatio num. 6. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 4. num. 23. Suar. tom. 5. diſp. 41. ſect. 3. num. 4. & alij.

Nonnulli vt Nauar. c. 23. num. 74. & lib. 4. conſ. 1. tit. qui fil. ſint legit. Sayr. de cenſ. lib. 7. c. 14. num. 11. Auil. de cenſ. p. 7. diſp. 10. dub. 6. concl. 1. tertiò not. aiunt id ſolum procedere in foro conſcientiæ. At meritò in vtroque foro idem ſuſtinent Maiol. lib. 3. de irregul. cap. 24. num. 14. lib. 4. c. 10. num. 3. & lib. 5. c. 9. num. 8. Suar. vbi ſup. in fin. & de legib. lib. 6. c. 13. nu. 23. Salas 1. 2. diſp. 20. ſect. 2. & 9. Sanch. vbi ſup. num. 17. in fin. dummodò tamen pro foro externo probari poſſit ad fuiſſe legitimam

cauſam

cauſam diſpenſandi, vbi neceſsitas expoſceret. Et pro foro conſcientiæ qualitercumque de illa conſtet. Suar. *vbi ſup. de legib. num. 24. & c. 19. num. 2.*

3 Verba autem ſufficienter indicantia animum diſpenſantis cum iuſtæ cauſæ cognitione poſſumus dicere eſſe formulam ex conſimilibus verbis contextam. *Cum te fratrem N. Religioſum probum, & moribus ornatum noverimus*, (vel alia cauſa, quę animum diſpenſantis, mouere poſsit, afferatur) *authoritate nobis conceſſa diſpenſamus te cum ſuper irregularitate natalium, ex quouis nefario coitu eam contraxeris, & habilitamus ad quaſcumque adminiſtrationes, officia, dignitates, gradus, & honores Ordinis noſtri, vt ad illa eligi, & aſſumi, gerere, & exercere licitè, & liberè valeas. Quibuſcumque non obſtantibus, &c. In quorum fidem, &c.*

4 Cui ſimilis formulæ in ſcriptis redactæ propria ſubſcriptione, & ſigillo Officij diſpenſantis munitæ plena fides adhibetur in iudicio tamquam viri in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, ſeu Iudicis Ordinarij, cum hæc diſpenſatio ad earum officium ſpectet, & non cadat in præiudicium tertij *cap. poſt ceſsionem de prob. c. 2. de fid. inſtr. c. nobiliſſimus diſt. 97. gloſ. verb. authenticas in c. cum in eccleſijs de maior. & obed. & verb. authenticam in c. 1. de fid. inſtrument.* Gabriel. *de probat. concl. 3. num. 13.* Rota *deciſ. 1349. num. 1.* & in terminis de Prælatis Regularibus eadem Rota *deciſ. 1361. num. 6. coram Card. Seraph.* & nouiſſimè multis allegatis Gratian. *diſcept. forenſ. c. 6. 10. num. 10. & 13.*

Dixi plenam fidem adhiberi Prælatorum, ſiuè Ordinariorum litteris in iudicio *in his quæ ad eorum officium ſpectant, & non cadunt in præiudicium tertij.* Vt v. g. ſi Prouincialis teſtaretur ſuis litteris Guardianum liberè, ac ſponte renunciaſſe in manibus ſuis Guardianatus officium: tunc enim huiuſmodi litteris non eſſet præſtanda fides ob fraudis præſumptionem. Maſcard. *concl. 990. & 1236. à num. 7. vſque ad 12. de probat.* Creſcent. *deciſ. 13. de probat.* Pute. *deciſ. 384. lib. 1.* Grac. *vbi ſup.* Rota *deciſ. 11. tit. de iur. patr. & deciſ. 46. tit. de probat. in nou.*

5 Tandem remanet dubiolum breuiter reſoluendum: An, ſcilicet, neceſſariò requiratur ipſa præſentia illegitimi diſpenſandi à Prælatis Regularibus in ipſo actu diſpenſationis.

Et primò videtur affirmatiuè ſentiendū, nam, vt teſtantur Signorol. *conſ. 127. num. 3. & in vltimis verbis.* Curt. Sen. *conſ. 19. num. 13.* Cephal. *conſ. 186. num. 31.* & alij facultas diſpenſandi, ſiuè legitimandi abſentem, requirit ſpecialem mētionem ſuper hoc; aliàs legitimatio facta vigore facultatis, quæ hac clauſula careat, eſt nulla ſed priuilegia, quorum virtute Prælati Regulares diſpenſant, nullam mentionem faciunt de diſpenſatione abſentium. Ergo eſt negatiuè ſentiendum.

At his non obſtantibus dico neceſſariò non requiri præſentiam illegitimi diſpenſandi: ſed vel ipſe diſpenſans poteſt impertire huiuſmodi beneficium diſpenſationis per reſcriptum, ſiuè per delegatum, & diſpēſandus poterit eam impetrare per procuratorem &c. Quæ omnia liquidò conſtant ex communi omnium Doctorum ſententia, vt reſolutum fuit in Rota *deciſ. 41. nu. 4. coram Greg. XV.*

Ad fundamentum contrariæ opinionis reſpondeo eam clauſulam neceſſariò expoſtulari ad effectum legitimandi inuitum, non autem vt abiens poſſit conſentiendo *ratam* habere legitimationem de ſe factam. Rota *vbi ſupra num 5.* & plurimis Doctoribus allegatis, & alijs deciſionibus Rotæ cumulatis Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. c. 87. numer. 9. & ſeqq.* Hæ autem rationes, cum ceſſent in Religioſis, ex eo quòd non ſint ſui iuris, nec habeant velle nec nolle *c. non dicatis 12. q. 2. c. 2. de teſta. in 6.* Rota *deciſ. 360. coram Coccino.* Ideo non eſt deſideranda memorata clauſula in priuilegijs, Superioribus eorundem Regularium, conceſſis; Poſſunt namq; Prælati Regulares diſpenſare iuxtà ſuorum priuilegiorum tenorem cum ſubdito etiam inuito, & maximè vbi talis diſpenſatio cederet in commodum Religionis: Priuilegia enim toti Religioni conceſſa, ſunt extendenda tanquam fauorabilia, quia ſunt ratio, quæ pro Religione facit *l. ſunt perſonæ in fin. ff. de relig. & ſumpt. fun.* Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 1. num. 13.* & Suar. *de legib. lib. 8. c. 27. numer. 7.* Aliàs ſequeretur melioris conditionis eſſe illegitimum in Religione quàm legitimum: Quod eſt abſurdum. Sequella patet nam legitimus poteſt cogi ad acceptandum Prælaturam ſecundum quod probatum eſt *dub. 41.* Illegitimus verò non poſſet. Ergo melioris conditionis eſſet hic, quàm ille.

§. Di

§. De his qui ſunt ex genere maculato circa fidem.

DVBIVM LXXXII.

An deſcendentes ex hæreticis, eorumque credentibus, receptatoribus, defenſoribus, & fautoribus inhabiles ſint ad beneficia, dignitates, & officia?

SVMMARIVM.

1 *In quo gradu deſcendentes ex hæreticis ſint inhabiles ad dignitates & officia.*
2 *An eadem pœna comprehendat etiam illegitimos.*
3 *An etiam genitos ante parentum hæreſim.*
An ſemen infirmi ſit aptum generationi.
4 *An etiam deſcendentes ex hæreticis occultis.*
5 *An etiam deſcendentes ex condemnatis in contumaciam.*
Verè contumax in crimine hæreſis æquiparatur pertinaci.
6 *An dicta pœna comprehendat quoque deſcendentes ex hæreticis emendatis & Eccl. ſiæ reincorporatis.*
7 *An quoque deſcendentes ex relapſis.*
8 *An prædicti omnes deſcendentes priuentur etiam beneficijs, & officijs obtentis ante paternam hæreſim.*

1 PRimus & ſecundus gradus per paternam lineam arcentur à dictis muneribus, per maternam verò primus duntaxat: ita vt ſi v. g. Titius fuerit hæreticus, & filium filiamque habuerit: vterque redditur inhabilis. Quòd ſi filius filium ſuſceperit, hic quoque nepos ex filio eſt effectus inhabilis. Quòd ſi filia filium genuerit, hic nepos ex filia non eſt factus inhabilis. Ita ſi fœmina hæreſim incurrerit, & filios genuerit, ſunt ipſi ſolùm inhabiles, quicunque. *§. hæreticis. vt commiſſi verſic. vt præhandi in c. ſtatutum 2. de hæret. in 6.* Pegnna p. 3. q. 111. *comment. 164. in princ. verſic. quantum ad primam.* Molin. *tract. 3. de iuſt. p. 1. diſput. 658. num. 19. verſic. ſi quis tamen.* Suar. *tom. 5. diſput. 42. ſect. 3. num. 1.* Azor. *p. 1. lib. 8. c. 13. q. 8. in octaua hæreticorum pœna.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. c. 34. num. 121.* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. cap. 27. num. 2. & ſeqq.* Farinac. *de hæreſi. q. 191. num. 51.* Duard. *in bull. cœn. Domini lib. 2. in can. 1. q. 27. num. 27.* Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 3. p. 7. num. 9. & omnes.*

2 Circa hanc aſſertionem nonnulla occurrunt dubia, & primò. An hæc pœna extendatur ſolùm ad filios legitimos, vel etiam ad illegitimos?

Reſpondeo ex communi omnium ſententia extendi ad vtroſque: aliàs maiori priuilegio gauderet luxuria, quàm caſtitas.

3 Secundò. An comprehendat etiam genitos, natoſque filios ante parentum hæreſim?

Reſpondeo affirmatiuè: Et licèt negatiua pars ſit mitior, ac benignior, quam ſequuti ſunt Simanchas *de cathol. inſt. tit. 29. num. 14. & ſeqq.* Leſſ. *vbi ſup.* Bonac. multis relatis *vbi ſup. num. 10.* & alij haud pauci citati; ſed nō approbati à Pegnna, & Farinac. *num. 53.* Affirmatiuam tamen reprobatis contrarijs rationibus latè defendunt Cabrer. *lib. 2. var. reſol. c. 8. §. 5. per totum.* Roias *tract. de hæreſ. p. 2. aſſert. 4. num. 354. & ſeqq. & ſing. 68.* Pegnna *vbi ſup. comment. 163. verſ. illud præterea quæſitum* ſcribens ad hæc in iudicando, & conſulendo non eſſe recedendum. Azor. *p. 2. lib. 6. c. 4. q. 3. verſ. dubia quæſtio eſt.* Suar. *num. 2.* Duard. & Farinac. *num. 52.* qui teſtatur ſic reſolutum fuiſſe per Rotam coram D. Pegnna *in vna Corduben. penſionis 24. Octobris 1594. & in eadem cauſa coram Peregrino 6. Maij 1598.* quam de verbo ad verbum refert, & ſequitur Garc. *de benefic. p. 11. c. 10. num. 79.* & Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. c. 36. num. 10.*

Huius reſolutionis potiſſima ratio videtur quam tradit Pegnna *vbi ſup. verſ. ſuperiori.* Primò quia in *d. c. ſtatutum* apertiſſimè cauetur vt filij, & nepotes illorum hæreticorum in ſupradictis pœnis comprehendantur: quorum parentes tales eſſe, vel tales etiam decedentes probantur: Ergo ſatis eſſe videtur parentes in ſua hæretica prauitate mortem oppetijſſe: vnde non obſcurè conſequitur conſtitutionem de filijs loqui, qui nati ante hæreſim, loqui, cum poſt mortem patris; aut in articulo mortis ab eo generari nequeant: quod à fortiori patet de ſemine infirmi, quod non præſumitur aptum generationi, ſed morbo infecto Auicen. *lib. 3. fen. 21. tract. 1. cap. 8.* & Ariſtot. *de gener. anim. lib. 1. c. 18.* Et apud iuriſperitos teſt. Hoſtien. Gratiagbonio *lib. 1. reſponſ.*

*reſponſ.6.num.*58.eſt tex.*in l. filium* ibi (infirmitate interueniente) *de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. l. ſi pater §. in arrogationibus* ibi (niſi ſit morboſus) *ff. de adopt. & in l. ſi quis poſthumos in princ. ff. de lib. & poſthum.* ibi (aut valetudo, &c.)

4 Tertiò dubitari poteſt. An ſermo ſit quoque de deſcendentibus ex hæreticis occultis? Reſpondeo negatiuè; ſed requiri, vt ortum ducant ex ijs, quos tales eſſe conſtiterit ſiuè per euidentiam facti, ſiuè per ſententiam Iudicis, ſiuè per propriam confeſsionem in iudicio, vel ſi tales eſſe manifeſtum ſit in ijs locis, in quibus viuere, aut vixiſſe conſtat, vt elicitur ex verbis textus ſuprà proximè recitatis. Ita Leſſ. Farinac. *num.* 69. Duard. *nu.* 28. Azor. *p. 2. lib. 6. c. 4. q. 3. verſic. ſi rogeſ.* qui addit idem iuris eſſe de deſcendentibus ex ſuſpectis de hæreſi. At meritò Sanch. *num.* 29. & Farinac. *num* 67. id negant, quia textus verba facit de ſolis deſcendentibus ab hæreticis, & cum res ſit pœnalis non eſt extendenda ad ſuſpectos de hęreſi *c. ſtatutum de el. & in 6.*

5 Quartò dubitari pôt An in dicta aſſertione contineantur deſcendentes ex condemnatis in contumaciam? Farinac. *num.* 56. & 68. authoritatibus, & rationibus negatiuæ adhæret, etiam ſi ſtatua fuerit combuſta. At mihi magis arridet affirmatiua cum Pegna *d. comment.* 164. quem ſequitur Sanch. *num.* 19. *in fin.* ducor quia talis contumax in crimine hæreſis æquiparatur pertinaci, & ob id habetur pro hæretico, cum præſumptio vehemens tranſeat in violentiam. Sic Hoſt. Ioan. And. Gemin & Franch. omnes relati, & approbati à Rota coram Peregrino, quam ſupra dixi Garciam ponere *p. 11. c. 10. nu. 79. circa fin. verſic. nec obſtare dicebant.*

Et quamuis hæc opinio longè mihi probabilior ſit, quàm contraria; attamen autumo eam eſſe limitandam, dummodò, ſcilicet, is qui damnatur contumax, verè, & propriè contumax ſit, qualem ius dipingit *c. excommunicamus § qui autem in fin. de hæret. & c. cum contumacia eod. tit. in 6.* Nam ſi de eius contumacia planè non conſtaret, aut elapſo anno per morbum, vel per aliud legitimum impedimentum ad Iudices fidei accedere nõ valuiſſet; aut pro abſolutione inſtitiſſet aut ſatisfactionem obtuliſſet aut denique ea præſtitiſſet, dixiſſet, aut feciſſet, quæ ipſum virum catholicum oſtenderent: tunc puto eius filios, & nepotes nullo pacto eſſe cenſendos inhabiles.

6 Quintò dubitari poteſt, An ſi hæretici reſipiſcant, & Eccleſiæ reincorporentur, eorum deſcendentes priuentur vt ſupra; &c.?

Reſpondeo negatiuè, vt liquidò patet ex verbis textus *d. c. ſtatutum 2. de hæret. in 6. Non autem illorum quos emendatos eſſe conſtiterit, & reincorporatos Eccleſiæ vnitati.* Et idē iuris eſt quoquè, ſi ante peractam pænitentiam obierint, dummodò eam recipere, & exequi parati eſſent Pegna *comment.* 162. *verſic. iam tandem* Tolet. *lib. 1. c. 69 verſic. ſex-*

7 *tò.* Farinac. *num.* 64. Secus verò aſtruendum eſt, ſi dicti hæretici ſint relapſi, quamuis iterum pęnituerint, vt docent Pegna *d. comment.* 164. *verſic. oppoſitam ſententiam.* Roias *in tract. de hæret. p. 2. aſſert. 42. num.* 338. Azor. *vbi ſup. q. 1. & 2.* Suar. *num.* 4. Simanch. *num.* 7. Auil. *de cenſ. p. 7. diſp. 4. dub. 3.* Farinac. *num.* 65. Duard. *vbi ſupra* non obſtante contraria ſententia Toleti *verſ. ſeptimò*, & quorumdam aliorum. Ratio eſt quia relapſi licèt per pęnitentiam reſipiſcant non habentur pro reconciliatis, prout poſtulat textus, ſed traduntur curiæ ſæculari.

Dixi *non habentur pro reconciliatis prout poſtulat textus*, quia licèt relaxatus brachio ſæculari conuertatur: attamen præſumitur hęreticus, & conuerſio eius ficta timore pœnæ præter illud quod ad beneficium abſolutionis ſpectat *c. ſuper eo. de hæręt. in 6.* Sanch. *num.* 23.

8 Sextò dubitari poteſt an ſicut memorati deſcendentes exiſtunt ipſo iure priuati beneficijs, & officijs poſt paternam hęreſim obtentis iuxtà communem: Ita quoque priuentur obtentis ante dictam paternam *hæreſim?*

Reſpondeo negatiuam amplexatos fuiſſe Panor. *in c. vergentis num.* 4. & Felin. *num.* 3. *de hæret.* Rebuff. *in praxi tit. de mod. amitt. benef. num.* 25. Gundis. *de hæret. c. 23. num.* 2. Ludou. Carrer. *de hæret. num.* 141. Conar. *lib. 2. var. reſol. c. 8. num.* 4. vbi tamen affirmatiuam dicit communem. Simanc. *vbi ſupra num.* 20. Pegna *d. comment. 163. verſic. ego verò.* Menoch. *conſ. 805. num. 33. lib. 9.* Azor. *vbi ſupra p. 1.* Tolet. *vbi ſupra verſic. nono.* Sanch. *c.* 28. *num.* 28. *& ſeqq.* Duard. *in bull. can. Domini vbi ſup.* cum alijs recentioribus.

Affirmatiuam verò tutati ſunt Ioan. And. *in c. vt commiſſi §. priuandi num. 4. &* Gemin. *num. 4. de hæret. in 6.* Henrich. Boich. *in d. c. vergentis num.* 12. & Ananias *num. 13. de hæret.* Præpoſit. *in c. ſatis peruerſum num. 4. diſt.* 56. Imol. *in l. in inſulam. nu. 2. ff. ſolut. matrim.* Roman. *ſing.* 693. Gigas *in tract. de crim. læſæ maieſt. lib. 3. q. 11. in fin.* Garc. *vbi ſup.* & alij quam-

quamplurimi per Farinac. *num.* 57. allegati. Et huic opinioni videntur conferre constitutiones Summorum Pontificum Innoc. scilicet IV. 10. Nicol. III. 2. Alex. IV. 10. & Pauli IV. 10.

Pro reſolutione rem hanc ita dubijs implicatam eſſe dico ob rationes validas, inſigniumque Doctorum authoritates hinc inde allatas; vt Roias *ſing.* 24. *in fin.* quem ſequitur Farinac. *num.* 29. dixerit Pontificis declaratione indigere. Hinc Rota *deciſ.* 90. *penes eundem Farinac. addit. Auguſt. Taurinorum* cum huiuſmodi dubium occurriſſet tempore Pontificatus felic. record. Clem. VIII. 1 *anno Domini* 1594. noluit à principio quidquam decidere; ſed ordinauit, vt fieret relatio Sanctiſsimo, qui die 23. *Decembris* reſpondit Congregationem Sanctæ Inquiſitionis ſeruare negatiuam opinionem, tamquam æquiorem, & humaniorem, prout habetur in d. *deciſ. in fine*, & teſtatur Marescot. *lib.* 2. *var. reſol. c.* 35. *num.* 9. Verum quia pars inſtabat pro reſolutione, Cauſa de ordine eiuſdem Sanctiſsimi repropoſita, & reſoluta fuit articulo maturè diſcuſſo ſecundum affirmatiuam ſententiam ſub die 6. *Martij* 1598 quæ eſt deciſio 193. *per Farinac. vbi ſup.* & refertur quoque à Garc. d. c. 10. *num.* 79.

DVBIVM LXXXIII.

An deſcendentes ex hæreticis, eorumque fautoribus, credentibus, &c. ſint infames?

S V M M A R I V M.

1 *Infames ſunt priuati iure eligendi.*

2 *Infamia inducit irregularitatem, ſed non è contra.*

3 *Indecens eſt, in dubio exiſtimare aliquem infamem.*

1 HOc dubium propoſui; quia ſi eſſent infames, nedum eſſent priuandi beneficijs vt in ſuperiori explanatum eſt; ſed etiam iure eligendi contra doctrinam Siman. *de cathol. inſtit. tit.* 97. *num.* 9. & Suar. *vbi infra* ...

Quare breuiſsimè igitur dico DD. quamplurimos, & communiter citati à Farinac. *de hæreſi q.* 191. *num.* 23. pro affirmatiua opinione. At nos primò ab hac opinione receſsimus

2 dunt Menoch. *conſ.* 808. *num.* 44. & 45. *lib.* 9. Suar. *tom.* 5. *diſput.* 48. *ſect.* 3. *num.* 2. Sanch. *in præcep. decal. lib.* 2. *c.* 28. *num.* 5. & Sayr. *de cenſ. lib.* 6. *c.* 10. *num.* 40. *verſ. quòd ſi dicas.* Quamuis enim infamia irregularitatem inducat; non tamen ex hoc ſequitur à contrario ſenſu omnes irregulares infamia laborare vt plenè dicam *dub.* 86. *num.* 4. aliàs irregulares eſſent inhabiles ad teſtimonium ferendum, ad ſuffragandum in electionibus; & ad alios effectus, qui iure prohibentur infamibus, vt *ibidem* explanabo. Sed nemo concedet hos effectus eſſe tribuendos irregularibus. Ergo non ſunt infames.

Et ad contrariam opinionem communem, 3 reſpondendum eſt cum Suar. vel illos Doctores videri confundiſſe infamiam cum irregularitate; vel loquutos eſſe de infamia non ſimpliciter; ſed in iure expreſſa, & in ordine ſolùm ad beneficia, honores, & dignitates conſequendas.

Vnde concludamus poſteriorem opinionem eſſe tutiorem, cum indecens ſatis ſit, in dubio exiſtimare aliquem infamem eſſe, cum & hoc iuris communis regulis repugnet *cap. dudum de præſumpt. l. merito ff. pro ſocio.* Palmerch. *de notb. & ſpur. c.* 20. *num.* 6.

DVBIVM LXXXIV.

An Neophyti ſint inhabiles ad dignitates, & Officia obtinenda?

S V M M A R I V M.

1 *Qui verò Neophyti dicantur.*

2 *Neophyti ſunt irregulares, & inhabiles ad officia, & dignitates.*

3 *Exponitur c. conſtituit 17 q. 1.*

4 *An filij Cathecumenorum ſint inhabiles ad dignitates, & Officia.*

1 NEOPHYTI in caſu, & ad effectum, de quo agimus dicuntur, nuper ad fidem conuerſi, & genus ab infidelibus deducentes, qui poſt vſum rationis baptizati ſunt: ita omnes citandi DD.

2 Hi ergo Neophyti ſunt irregulares, & per conſequens arcentur à memoratis muneribus, quamdiu ad iudicium Epiſcopi, vel Prælati Regularis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentis, ita moribus, & Chriſtiana

diſciplina inſtructi ſunt, vt veterani Chriſti milites cenſeri iure poſsint: Quo tempore elapſo ceſſat huiuſmodi irregularitas,& conſequenter abſq; diſpenſatione poterunt promoueri *c. 1. diſt. 57. c. eam te. de reſcript. vbi* Felin. *num. 12. & in c. cum ſit. in princ. de iuda.* Biax. *in direct. elect. p. 2. c. 15.* Toloſ. *in tit. de elect. c. 12. nu. 2.* Nauar. *c. 27. nu. 205.* Couar. *in clem. ſi furioſus p. 1. §. 2. art. 7.* Suar. *tom. 5. diſp. 43. ſect. 3. num. 7.* Auil. *de cenſur. p. 7. diſp. 4. dub. 4. concl. 3. & ſeqq.* Sanch. *in pracep. decal. lib. 2. c. 28. num. 11.* Rodriq. *tom. 1. q. 24. artic. 7.* Manual prælat. *tom. 2. quæſt. 8. artic. 7.*

3 Sed his obijcies verba *c. conſtituit. 17. q. 4. Conſtituit Sanctum Concilium, vt Iudæi, aut hi qui ex Iudæis ſunt officia publica nullatenus appetant, &c.* Ergo non tantùm Neophyti; ſed etiam ex Iudæis ſimpliciter nati, licèt baptizati ab ineunte ætate.

Reſpondet Suar. ibi per publica Officia iuxtà ſubiectam materiam intelligi magiſtratus,& alia officia, quæ pertinent ad polyticam,& temporalem gubernationē Chriſtianorum, vt ſatis conſtat ex Concilio Toletano IV. *can. 65.* ex quo ſumptus eſt ille textus. Deindè ipſemet Suar. de mente gloſ. & Turrecrem. inquit per illos *qui ex Iudæis ſunt* intelligi qui ex familia ſunt Iudæorum, præſertim filij familias: Et addit *ex Iudæis* etiam appellari Proſelitos, qui Iudaiſmum profitebantur, licèt ex eorum origine non eſſent.

4 Vltimò notādum idem iuris eſſe de filijs Cathecumenorum, quamuis eorum parentes à fide receſſerint, quod de Neophytis per totum hoc dubium dictum eſt. Ratio eſt quia parentes eorum non ſunt verè, & propriè hæretici, quare cenſendi ſunt eorum nati non amplius, quàm ex Iudæis, ſiuè alijs infidelibus geniti. Sanch. *num. 13.*

DVBIVM LXXXV.

An ortum ducentes ex genere maculato circa fidē arceantur ab Officijs, & dignitatibus Regularibus ſpeciali, vel communi prohibitione?

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentes ex genere maculato circa fidem ſunt inhabiles ſpeciali prohibitione apud PP. de Obſeruantia.*

2 *Item apud Minimos S. Franciſci de Paula.*

An extendantur ad alias Religiones tales prohibitiones.

3 *Item an ſint inhabiles de iure communi.*

Argumentum à ſpeciali valet.

4 *An ſtatutum inhabilitans dictos deſcendentes ſit validum?*

1 VARIAE conſtitutiones Summorum Pōtificum quibuſdam ſingularibus Religionibus ſpecialiter factæ extāt,& præſertim Illuſtriſsimo Ordini Patrum de obſeruantia, quibus bullis occluditur aditus ad quamcumque dignitatem, & munus præfatis deſcendentibus. Sed quia pęnales ſunt, vtpotè innodantes excommunicationis vinculo,& alijs pœnis ipſo facto incurrēdis eos promouentes, vel eligentes: Ideircò non extenduntur ad alios Ordines gloſ. *in c. decet. verb. proceſſus de immun. eccl. in 6.* Panor. *in c. vnic. num. 18. in fin. vt eccl. benef.* Rodriq. *tom. 1. q. 67. artic. 2. circa med.* & plenius dixi *dub. 56. num. 9.*

2 Item extant bullæ quibus trahentes originem ex d. generatione maculata prohibentur aſcendere ad Prælaturas, & Officia Ordinis in Sacra Religione Minimorum S. Franciſci de Paula,& præſertim. Greg. XIII. *edita anno* 1583. quæ incipit *muneris noſtri* de qua Rodriq. *tom. 3. q. 11. art. 4.* quæ conſtitutio, cum partim appareat pœnalis, partim fauorabilis ad alios poſſet extendi; ſed cum hac limitatione vt ſi parte fauorabili frui velint parti quoque pęnali ſubiaceant quia, qui ſentit commodum, debet ſentire,& incommodum *c. rationi de reg. iur. in 6.*

3 Cæterum de iure communi nulla extat prohibitio quò ad tales deſcendentes attinet, quod primò patet per locum à ſpeciali, qui valet teſte Nauar. *lib. 3. conſ. 5. num. 5. de regul. in antiq.* in hac forma. *Hoc eſt ſpeciale iure particulari. Ergo contrarium eſt dicendum iure communi d. 25. c. qualis.* At ſpeciale eſt ne quis deſcendens ex infideli hæretico aſſumatur ad dignitates, & beneficia per iura in ſuperioribus dubijs allegata. Ergo contrarium eſt dicendum in deſcendentibus ex alijs infidelibus.

Secundò patet ex regula generali, quam ... tradit

eradit Felinus in c. cum te. col. 8. de reſcript. communiter receptus teſte Nauar. vbi ſup. nempè infidelitatem præcedentem, etiam propriam non obeſſe alicui quò ad Ordines, & beneficia, niſi ſit hæreſis. Ergo à fortiori non nocebit aliena.

4 Immò addo adeò verum eſſe memoratos deſcendentes eſſe habiles ad officia, & dignitates de iure communi, vt controuertatur inter DD. an ſit validum ſtatutum in aliqua Religione conditum ſine ſpeciali authoritate, vel confirmatione Summi Pontificis per quod inhabilitentur ipſi deſcendẽtes ad d. officia, & dignitates eiuſdem Religionis. Et quod magis eſt videntur omnes in negatiuam partem inclinare, præſertim verò Nauar. vbi ſup. & Rodriq. tom. 1. q. 10. art. 3. Præcipuum fundamentum eſt, quia nullus inferior Papæ poteſt ſtatuta condere contra ius commune canonicum; aliàs nulla ſunt, vt latè probabo d. 108. num. 1. & ſeqq. Sed præfatum ſtatutum eſt huiuſmodi. Ergo eſt nullum.

Minor probatur, nã in c. cum te. de reſcript. Alex. III. dixit quemdam non debuiſſe fieri inhabilem eò quòd antea fuiſſet Iudæus his verbis. *Pro eo verò quòd Iudæus extiterit dedignari non debet.*

Nauarrum poſtea approbauit Sanch. *de matrim. lib. 7. diſp. 37. num. 30.* cum aliis. Et licèt nouiſſimè Suar. *de relig. tom. 4. tract. 10. lib. 2. c. 2. num. 5.* contradicat huic opinioni in materia de recipiendo præfatos deſcendentes ad Ordinem, & ad profeſſionem, in quibus terminis principaliter quæſtionem tractant allegati DD. Attamen *num. 6. in fin.* concordat poſtea cum ipſis in materia de admittendis dictis deſcendentibus ab beneficia propter *d. c. cum te. de reſcript.*

§. De infamibus.

DVBIVM LXXXVI.

An infames eligi vel eligere valeant?

SVMMARIVM.

1 *Duplex infamia.*
2 *Quid ſit infamia iuris, & quæ requirantur ad eam incurrendam.*
3 *An incurratur quando delictum propter quod ipſa, eo ipſo irrogatur eſt occultum.*
4 *Quid ſit infamia facti, & an inducat irregularitatem propriam.*
5 *Infames quacumque infamia ſunt ineligibiles ad dignitates, & honores.*
6 *Quando ſecus dicendum de infami infamia meri facti.*
Quando accuſatus, denunciatus, vel inquiſitus non poſſit promoueri.
7 *Infamis quacumque infamia non poteſt eligere.*
Infamibus prohibentur actus legitimi.
Eligere eſt actus legitimus.
8 *Infamis infamia meri facti poteſt eligere.*
9 *Electio celebrata per ſcrutatores, ſiue per compromiſſarios infames infamia meri facti non vitiatur, ſi alioqui ritè, & rectè celebrata ſit.*

1 INFAMIS quiſpiam dupliciter dicitur: vel enim quis eſt infamis infamia iuris, vel infamia facti.

2 Infamis infamia iuris eſt ille, qui committit delictum, cui eſt impoſita infamia à iure ciuili, ſiuè canonico: omnis namque infamia quæ per ius canonicum nõ eſt reuocata, cenſetur canonica. *c. omnes verò 6. q. 1.* DD. plures cumulat Barboſ. *de offic. epiſc. p. 2. alleg. 43. num. 1.*

Ad hanc iuris infamiam incurrendam requiritur ſententia Iudicis, vel confeſſio Rei in iudicio legitimo Innoc. Viu. Bald. & Maſcard. relati, & approbati à Farinac. *de teſt. lib. 2. q. 56. num. 7. & 18.* Suar. *tom. 5. diſp. 48. ſect. 1 num. 8. & 9.* Sayr. *de cenſ. lib. 7. c. 11. nu. 3.* Filliuc. *tom. 1. tract. 19. & 11. c. 8. num. 206.* Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 3. p. 1. nu. 2.* & Barboſ. *vbi ſupra num. 13.*

3 An verò incurratur infamia iuris, quando delictum propter quod ipſa infamia irrogatur ipſo facto, eſt occultum: tres inuenio opiniones. Prima negat, niſi accedat ſententia declaratoria Burſat. *conſ. 14. num. 18. & ſeqq. lib. 1.* Azor. *p. 1. lib. 8. c. 13. q. 7. verſic. ſed verius.* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. c. 26. nu. 12.* & Farinac. *de hæreſi q. 188. num. 56.* Secunda ſuſtinet incurri hanc pœnam ante Iudicis ſententiam, modò delictum ſit notoriũ Tabien. *tit. infamia num. 2.* Couar. *lib. 3. var. reſolut. 3. num. 2.* cum Salycet. Auil. *de cenſ. p. 7. diſp. 4. dub. 5. in princ.* cum Henriq. & Bonac. *vbi ſupra.* Tertia quæ mihi magis arridet ſtatuit incurri ante ſententiam Iudicis, etiam ſi delictum ſit occultum Bart. *in l. cunctos populos nũ. 11. & 12. in 9. oppoſit.* Paul. *de Caſtr. nu. 18.*

C. de ſumm. Trinit. & fid. cathol. & in l. improbum fœnus C. ex quibus cau. infam. irrogat. in fin. P gnua *in direct. inquiſit. p. 1. comment. 4. verſ. ex his poſtea* Greg. Lopez. *l. 4. tit. 6. partita 7. verb. vſurarios* Suar. *vbi ſupra num. 16.* Garc. *de benef. p. 7. c. 8. num. 17.* Filliuc. *num. 209.* Barboſ. *vbi ſupra num. 17.*

4 Infamis autem infamia facti dicitur ille, qui committit delictum quod infame cenſetur apud graues, & honeſtos viros, quod delictum debet eſſe publicum, ſeu notorium. Et in hoc conueniunt omnes; ſed diſcrepant an hæc infamia facti ſic deſcripta inducat irregularitatem propriè, ſtrictè, & abſolutè loquendo. Nam Dyn. *in reg. infamibus de reg. iur. in 6.* Farinac. *vbi ſupra de teſt. num. 6.* Bonac. *vbi ſupra num. 5.* vbi de communi, affirmatiuam ſententiam tuentur quamdiù delinquens non fuerit emendatus.

At Suar. *num. 11.* Garç. *de benef. p. 7. c. 8. nu. 64. & p. 11. c. 3. num. 118.* & Filliuc. *vbi ſup. nu. 204.* & alij apud Bonac. *vbi ſupra* docent infamiam tàm iuris, quàm facti non inducere irregularitatem, niſi foueatur aliquo iure. Quæ opinio mihi probabilior eſt; nam quemadmodum irregularitas non incurritur, niſi ſit expreſſa in iure *c. is qui de ſent. excom. in 6.* ſic nec poteſt infamia inducere irregularitatem propriè loquendo, niſi ſit expreſſa in iure.

Hac diſtinctione explicata dico primò 5 infames quocumque modo ex ſupradictis non poſſe eligi ad dignitates, & honores *c. illi qui, & c. infames 6. q. 1. can. qui in aliquo diſt. 51. cap. infamibus* vbi gloſ. *de reg. iur. in 6.* Gemin. *conſ. 12. in princ. relatus* à Tuſch. *lit. l. concl. 114. num. 6.* Biax. *in direct. elect. p. 2. cap. 16.* Suar. *vbi ſupra num. 11.* Garc. *d. nu. 64.* & Marcheſ. *p. 1. tit. de S. D. N. Papa Referend. c. 2. nu. 306,* vbi alios refert.

6 Ab hac tamen concluſione excipe infamẽ infamia meri facti, ſi reuera fuerit emendatus; tunc enim benè poterit promoueri. Ratio exceptionis eſt, quia huiuſmodi infamis infamia meri facti, id eſt cuius infamia non eſt expreſſa in iure, non eſt propriè, ſtrictè, & abſolutè irregularis, vt dictum eſt *ſupra* ſed ſecundum quid, quatenus ſcilicet, prohibetur promoueri ſtante tali infamia *c. omnipotens vbi gloſ. de accuſ. c. fin. vbi gloſ. verb. infamia de furt. & c. cum in cunctis §. inferiora de elect.* Sed iſta prohibitio, ſeu impedimentum ceſſat ceſſante ſeu ſublata infamia per emendationem, vt in ſequenti dubio dicetur. Ergo benè poterit promoueri.

Ex hac concluſione infertur accuſatum, denunciatum, vel inquiſitum de aliquo crimine, interim pendente accuſatione denunciatione vel inquiſitione non poſſe promoueri *l. reus ff. de muneribus, & honoribus cap. 31. diſt. 8. c. fin. de teſtibus c. omnipotens, & c. tantis diſt 81.* Rota *deciſ. 393. num. 2 coram Card. Seraph.* quod procedit quando per talem accuſationem, denunciationem, vel inquiſitionem perſona eſt infamata apud graues, & bonos viros; ſecus verò dicendum ſi à vilibus, infamibuſq; perſonis, ſiuè à maleuolis, vel inimicis ortũ ducat huiuſmodi infamia, Hoſtien. & Ioan. And. *in c. meminimus de accuſ.* Felin. *in d. c. omnipotens* Biax. *in direct. elect. p. 2. c. 23. in fin.* Nauar. *lib. 5. conſ. 2. in antiqu & conſ. 6. in nou. de accuſ.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 154.* Azor. *p. 2 lib. 6. c. 7. q. 4. § cæterum* Garc. *de benef. p. 7. c. 8. num. 6 & 7.* vel aliquis rumor ſit ſparſus, & etiam creditus apud aliquos vt probatur *in c. qualiter, & quando 2. de accuſ.* vbi gloſ. *verb. ad inquirendũ* communiter recepta teſte Nauar. *lib. 5. conſ. 3. num. 7. de accuſ.* Rota *deciſ. 677. num. 3. p. 4. diuerſ.* penes Garc. *in addit. ad d. num. 7.* & Barboſ. *de offic. epiſc. p. 2. alleg. 43. num. 24.*

7 Dico ſecundò infamem infamia iuris, vel facti legalis, id eſt quod fouetur à lege, non poſſe eligere Suar. *tom. 5. diſp. 48. ſect. 3. num. 2. ad fin.* & ratio eſt, quia infamibus ſunt interdicti actus legitimi *l. actus ff. de reg. iur.* gloſ. *in c. vt circa verb. eligentium de elect. in 6.* Sed eligere eſt actus legitimus *c. ſolet. in fin. de ſent. excom. in 6.* gloſ. *vbi ſupra, & in c. actus legitimi in fin. caſus de reg. iur. in 6.* Gemin. *in d. c. vt circa §. adiecto num. 10. de elect. in 6.* & Toloſ. *in tit. de elect. c. 16. num. 10.* Ergo ab eo meritò arcetur infamis.

8 Dicò tertiò infamem infamia meri facti poſſe eligere. Ita Simanch. cum communi quem refert, & ſequitur Suar. *vbi ſup.* & probatur nam ſi infamia meri facti eſt illa quã ſupra *num. 4.* deſcripſimus; Ergo pendet ex humana, & ſæpè ex mundana prudentia. Ergo nulla talis opinio hominum exiſtimatur vera infamia in ordine ad aliquos actus, & miniſteria Reipublicæ, niſi aliqua lege comprobata ſit. Sequella patet quia alioqui ferè res tota penderet ex vulgi æſtimatione, & tot ferè eſſent opiniones, quot ingenia. Debet igitur eſſe certa, & ideò in lege expreſſa ad hoc vt habeat certos effectus morales.

9 Hinc ſi fortè contingat eos qui ad ſcrutandum lecti ſunt aliqua infamia meri facti laborare, non ideò credas electionẽ aliòquĩ rectè, & ritè factã vitiari, quamuis probos, ac fide dignos eos leges deſiderent: Com-

munium namque tenetur hoc non eſſe de ſubſtantia; ſed ſolùm de iuſtitia Panorm. *in d. c. quia propter nu. 16. poſt med. verſ. addunt etiam aliqui* Mirand. *tom. 2. q. 23. artic. 29. §. decimo octauo.* Vnde collegium quod in eos iam conſenſiſſe videtur amplius reſilire non poteſt, vt de compromiſſarijs dictum eſt *dub. 21. nu. 11.* Ita Hoſtien. *in ſum. tit. de elect. §. qualiter facienda verb. de collegio* Biax. *in direct. elect. p. 3. cap. 24.* & Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 198.*

DVBIVM LXXXVII.

An apud Prælatos Regulares reſideat poteſtas diſpenſandi ſuper infamiam.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares nequeunt diſpenſare ſuper infamiam iuris, niſi vt dicitur num. 3.*

An Principes diſpenſent ſuper infamiam ab homine vel lege ciuili irrogatam?

2 *Papa diſpenſat quamcumque iuris infamiam.*

4 *Prælati Regulares poſſunt diſpenſare infamiam iuris occultam.*

5 *Niſi infamia conſurgat ex aliquo caſu bullæ cenæ Domini.*

6 *Item poſſunt diſpenſare ſuper infamiam meri facti.*

7 *Item per pœnitentiam ſolam poteſt aboleri infamia meri facti.*

Omnes res per quaſcumque cauſas componitur per eaſdem diſſoluuntur.

1 RESPONDEO primò publicè commaculatum infamia iuris non poſſe diſpenſari à Prælatis Regularibus. Nã & ſi Princeps, ſiuè Iudex valeat abolere infamiam ab eo quem ipſe, vel lex ciuilis damnauit Silueſt. *tit. infamia q. 11.* Armil. *eod. tit. num. 6.* & expreſſius Sayr. *de cenſ. lib. 7. cap. 8. num.* [illegible] *de cenſ. p. 7. diſp. 4. dub. 5. concl. 3.* citans Henriquez Suarez *tom. 5. diſp. 48. ſect. 3. num. 9.* Filliuc. *relatus, & approbatus* à Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 3. p. 1. num. 6.* per hoc tamen memoratis Prælatis non conceditur diſpenſatio, quia nec etiam Princeps, ſiuè Iudex directè diſpenſat; ſed indirectè, quatenus, ſcilicet, aufert infamiam, qua ſublata tollitur irregularitas. Sed ſolus Papa diſpenſat quamcumque iuris infamiam

ſen. & vt ind. Panorm. *in c. de ſimoniacè num. 6. circa med. de ſimon.* Nauar. *c. 22. num. 104.* Valent. *tom. 4. diſp. 7. q. 19. p. 3. col. 4. verſ. poſtremò.* Henriq. *lib. 14. c. 5. §. 3.* Sayr. & Auil. *vbi ſupra.* Hinc meritò inferunt Rodriq. *tom. 1. q. 24. art. 8.* Manual prælat. *tom. 2. q. 8. artic. 5. concl. 1.* præfatos Prælatos non poſſe diſpenſare cum Religioſo conuicto, & iuridicè condemnato de crimine nefando, quia ipſo iure eſt infamis, vt eſt tex. *in l. cum vir. C. de adulter. & l. 1. C. de ſecund. nupt. & c. infames 3. q. 7. vbi gloſ.* Apoſt. *ad conſil. 90.* Dec. *verb. initio.* Graff. *de caſibus reſeru. lib. 1. c. 11. num. 19.* & alij. Et idem aſſerendum eſt de alijs criminibus, qui in iure notantur infamia.

3 Hanc concluſionem limita, vt ſolummodò procedat in delictis, in quibus ij Prælati Regulares diſpenſare nequeunt. Nam quemadmodum Epiſcopus diſpenſando ſuper delicto, ad quod ſua facultas ſe extendit, vt in adulterio, furto, Sacrilegio, falſo teſtimonio, vel alio huiuſmodi mediocri crimine non graui, vt adulterio, accessoriè tollit infamiam ex tali delicto ortam. Nauar. *c. 27. num. 204. verſ. dico ſeptimò* Sayr. *de cenſ. lib. 7. c. 11 num. 15.* Henriq. *lib. 14. c. 5. §. 7.* Auil. *de cenſ. p. 7. diſp. 4. dub. 6.* Tolet. *lib. 1. c. 57. num. 4. verſic. dico quartò* Reginald. *lib. 30. tract. 2. num. 196.* Vgol. *c. 60 §. 5. num. 10.* Barboſ. *de offic. epiſc. p. 2. alleg. 41. num. 31.* Bonac. cum alijs *vbi ſupra* aduerſus Filliuc. Ita quoque Generalis, & Prouincialis, quibus licet, ſicut, & Epiſcopo in ijs delictis diſpenſare. Rodriq. *tom. 1. q. 24. art. 17.* Manual prælat. *tom. 2. q. 31. art. 11.* Boia *p. 4. c. 27. in fin.* Crug. *de ſtat. relig. lib. 1. c. 6. dub. 5. concl. 6.* & latius dicitur *dub. 98. per totum.*

4 Reſpondeo ſecundò commaculatum infamia iuris, cuius delictum, ſeu factum eſt occultum, poſſe diſpenſari à Prælatis Regularibus. Et primò probatur nam ſicut Epiſcopi per Tridentinũ gaudent facultate diſpenſandi in delictis occultis, excepto homicidio voluntario: ita pari facultate pôtiuntur Prælati Regulares iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, vt probatum eſt *dub. 71. num. 6.* Secundò probatur: nam eſtò hęc infamia induci poſſit aliquando abſque delicto; valent nihilominus præfati Prælati diſpenſare ſuper eam: quia vigore priuilegiorum gaudent facultate diſpenſandi in irregularitatibus, exceptis illis, quæ ex bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione procedunt.

5 Hæc quoque cõcluſio limitatur, vt locum non habeat in infamia conſurgente ex hæreſi, quia

ſi, quia neque in ea, neque in alijs caſibus huiuſmodi pœnæ diſpenſare poſſunt memorati Prælati, vt notum eſt ex *dub. 69. num. 5. & ſeqq.*

6 Reſpondeo tertiò prædictos Prælatos poſſe diſpenſare ſuper infamiam facti meri: & ratio eſt, quia ſicut Epiſcopus diſpenſat cum huiuſmodi infamibus Nauar. & Aul. *vbi ſupra* Tolet. *verſic. dico quartò* Barboſ. *vbi ſupra num. 30.* & alij. Ita eadem facultate fruitur Prælatus Regularis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habens Rodriq. *tom. 1. q. 24. art. 6.* Manual prælat. *tom. 2. q. 8. artic. 5.* & Cruz. *de ſta. relig. lib. 1. c. 6. dub. 17. concl. 2.*

7 Reſpondeo quartò infamiam meri facti per pœnitentiam abſorberi, abolerique poſſe Panorm. *in cum te nu. 9. de re iud.* Nauar. *c. 27. nu. 204. verſ. decimoſeptimò* Suar. *num. 8.* Filliuc. *num. 222.* Reginald. *num. 196.* Bonac. *num. 5.* Barboſ. *vbi ſupra num. 21.* & alij communiter: quia omnis res per quaſcumq; cauſas componitur, per eaſdem diſſoluitur *c. 1. de reg. iur. & c. teſtamentum de teſt.* gloſ. *in c. 1. diſt. 25. in fin.* Infamia autem facti naſcitur per factum malum. Ergo per factum bonum, vel per emendationem, diſſoluitur, ſiuè per purgationem, vt benè declarat Tolet. *lib. 1. c. 57. num. 4.*

§. De corpore vitiatis, &c.

DVBIVM LXXXVIII.

An corpore vitiati poſsint eligi ad dignitates, & officia?

SVMMARIVM.

1 *Qui ſine notabili horrore, & ſcandalo miniſtri Eccleſiaſtici eſſe non poſſunt, ſunt irregulares.*

2 *Si verò in aliquo tantùm actu, vel officio ſunt notabiliter horrendi, & ſcandaloſi, ſunt irregulares quò ad ordines ſuſcipiendos; & beneficia.*

3 *Et etiam ad obtentos, quando eis tale vitium accidit propria culpa.*

4 *Sed ſi non propria culpa accidit ſunt tantùm irregulares ad illum actum, vel officium Ordinis ad quem ſunt inhabiles.*

5 *Et ſi nullum impedimentum præbeat tale vitium contractum abſque culpa nullam inducit irregularitatem.*

6 *Qui corpore vitiati poſsint, & non poſsint diſpenſari à Summo Pontifice: Et qui ab Epiſcopis.*

7 *Et qui poſsint diſpenſari à Prælatis Regularibus.*

1 DIco primò qui ita corpore inſigniter deformati ſunt, vt ſine notabili horrore, & ſcandalo miniſtri eccleſiaſtici eſſe non poſſunt irregulares eſſe, non ſolùm quò ad Ordines, ſed etiam quò ad beneficia *c. non confidat.* vbi Præpoſit. Gemin. Turrecrem. *diſt. 50.* Summiſtæ *verb. irregularitas* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 4. q. 14.* Garc. *de beneſ. p. 7. c. 12. num. 3.* Hombon. *de Extremæ Eccleſ. p. 2. tract. 12. c. 4. q. 17.* Roca *deciſ. 625. nu.*

2 *1. coram Card. Seraph.* Si verò non ſint ita deformes; ſed tantummodò vitium, vel defectus corporis eſſet impedimento executioni alicuius actus, vel officij Ordinis propter aliquam impotentiam debilitatem, vel inſignem deformitatem: tunc quò ad Ordines ſuſcipiendos, & per conſequens ad omnia beneficia ſunt irregulares: Sed quò ad Ordines iam ſuſceptos diſtinguo; Aut enim culpa propria tale vitium, vel defectus corporis acci-

3 dit, vt v. g. quia ſibi ſua ſponte ferrum iniecerunt abſcindendo ſibi membrum, &c. Aut huiuſmodi corporis vitium ſiuè defectus accidit non propria culpa, nec ſua ſponte, ſed caſu, vt quia in cunabulis aut per vim, ſiuè per inſidias hominum, vel per ægritudinē fecti ſunt. Si primo modo abſolutè, & ſimpliciter ſunt irregulares *c. 1. c. peruenit c. ſi quis c. hi qui capite c. qui partem c. lator.* cum alijs *diſt. 55. c. 1. cum ſeqq. de corpore vitiatis*, & pluribus Doctoribus allegatis Garc. *vbi ſupra num. 4.* quod procedit etiamſi illud vitium nō impediat vſum Ordinum quidquid in contrarium ſine fundamento ſenſerit Valent. meritò redargutus à Garc. *vbi ſupra num.*

4 *7.* Si autem ſecundo modo: tunc non ſunt irregulares ex toto; ſed ſolùm quò ad illum actum, ſeu officium Ordinis ad quem ſunt inhabiles propter dictam impotentiam, vel debilitatem, aut inſignem deformitatem *c. 2. de cler. ægrot.* Panorm. Villadiego. Couar. Salzedo. Nauar. Vgol. Henriq. Suar. Tolet. & Rota *in Tullen. canonicatus, & præbēdæ 1551.* cum alijs penes Garc. *vbi ſupra num. 18. & 19.* & ſic poterit eis dari beneficium non requirens maiorem Ordinis iā ſuſcepti vſum, quàm exercere poſſit Nauar. *c. 27. num. 252.*

Valent.

Valent. tom. 4. diſp. 7. q. 19. p. 2. verſ. & dicendum Sayr. de cenſ. lib. 6. c. 2. num. 23. Leſ. de iuſt. lib. 2. c. 34. num. 121.
5 Et ſi denique nullum prębeat impedimentum per impotentiam aliquam, debilitatem, vel inſignem deformitatem illud corporis vitium quod abſq; culpa contractum eſt: tunc nullo modo inducit irregularitatem ſimpliciter, & abſolutè c. ex parte 1. & 2. & c. fin. de corp. vitiat. c. qui partem c. eunuchus c. ſi quis à medicis c. ſi quis pro ægritudine, & c. præcepta §. 1. diſt. 55. & docent Authores citati.

6 Dico ſecundò quò ad diſpenſationem ab huiuſmodi corporis vitijs ſpectat in duplici differētia ſe habere hæc vitia ſecundū Azor. p. 2. lib. 6. c. 4. q. 13. Alij enim corpore vitiati ab Ordinibus excluduntur iure diuino, vel naturali, vt qui manib. carent, aut elingues, mutiuè re vera ſunt: Alij verò tantùm iure canonico. Et tàm primi quàm ſecundi a beneficijs excluduntur. Sed cum hac diſtinctione vt illi qui iure diuino, vel naturali ab Ordinibus alieni ſunt, non poſsint diſpenſari à Summo Pontifice. An verò poſsint diſpenſari ab Epiſcopis? Rota vbi ſupra num. 5. coram Card. Seraph. concordat contrarias modernorum opiniones per diſtinctionem dicens eorum opinionem qui tradunt in nonnullis vitijs, & deformitatibus non requiri Papæ diſpenſationem, procedere in leuibus vitijs, & debilitatibus; non autem in membrorum principalium mutilationibus: vel quando quis diſpenſatur, vt iam ſuſceptis ordinibus miniſtret quod faciliùs permittitur: & ita procedit tex. in c. 1. & 2. de corp. vitiat.
7 & c. quicumque diſt. 50. Immò per eamdem poſteriorem diſtinctionem mihi concordandum videtur quod ſcribit Azor. vbi ſupra reſpuens opinionem Tabien. tit. corpore vitiati. & Maiol. de irregularit. lib. 2. c. 2. dicentium non ſolùm Epiſcoporum, ſed etiam Prælatorum Regularium iudicio relinqui an hęc, vel illa corporis deformitas impediat Ordines. Ipſe enim Azorius quò ad Epiſcopos approbat, quò verò ad Prælatos Regulares, negat: Sed mihi, inquam, videtur ita poſſe cócordari, vt eorum dictum procedat in Ordinibus iam ſuſceptis, & per conſequens in collatione beneficiorum: Sententia autem Azorij veritatem habeat in ordinibus ſuſcipiendis.

Solùm ergo ſupereſt memoriæ commendandum Papæ diſpenſationem eſſe validam etiamſi non diſpenſauerit cum cauſæ cognitione. Secus verò dicendum in Epiſcopis, vt ſuo loco notata dub. 78.

DVBIVM LXXXIX.

An Religioſi amentes, ebrij, vel dæmoniaci, ſiuè alia infirmitate detenti poſsint eligi; vel eligere: Et an eorum Prelati poſsint ſuper hoc diſpenſare?

SVMMARIVM.

1 *Qui propriè amentes dicantur, ita vt non poſſit eligi, vel eligere.*
2 *Mente captus æquatur furioſo.*
3 *Qui propriè mente capti dicantur.*
4 *Amentes ſunt ineligibiles.*
5 *Et item non poßunt eligere.*
6 *Niſi habeant lucida interualla.*
7 *Quomodo dignoſcatur an actus eius qui habet lucida interualla ſit geſtus tempore furoſis, vel ſanæ mentis.*
8 *Ebrius non multum diſtat à furioſo.*
An ſolitus inebriari poſsit eligi, vel eligere?
Quare pena irrogata perpetrantibus delictum tempore ebrietatis, non ſit quoque irrogata perpetrantibus idem delictum tempore furoris?
9 *Maleficiatus in ſolis genitalibus an ſit dicendus Dæmoniacus.*
10 *An Dæmoniaci ſint ineligibiles paſsiuè.*
11 *Item an actiuè.*
12 *Quid iuris de cæcis, & ſurdis.*
13 *Et quid de laborantibus aliquo alio morbo.*
Non qualibet infirmitas ſtatim facit hominem irregularem.
14 *Quomodo Prælati Regulares poſsint diſpenſare corpore vitiatos.*

1 QVo ad amentes ſpectat aduertendum eſt primò pro intelligentia tituli hic per amentes ad effectum, & in caſu de quo agimus, accipiendos eſſe illos, qui laborant amentia propria, quæ eſt, vt ita dicam, per modum habitus, & habet propriam ac permanentem cauſam fundatam in propria læſione organorum, atque humorum: nam ſi contingat ex cauſæ tranſeunte, vt ex vi morbi, vulneris, iræ, & paſsionis breuis, &c. ſublata amentia ceſſat impedimentum, & irregularitas, vt patet tum ex communi vſu: tũ quia ceſſat periculum ſcandali,

dali. Maipl. *relatus, & approbatur à Suar. tom. 5. diſp. 5 1. ſect. 1. num. 5.* & nouiſsimè pluribus relatis Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 2. p. 2. num. 23.* Tum denique, quia tunc non præſumitur per manere furorem. Couar. *4. decret. p. 2. c. 2. nu. 6.* Menoch. *de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 45. num. 62.* Ludou. Lopez. *2. p. inſtruct. conſc. de matrimon. c. 39. fol. mihi* 1057.

Nec item ad effectum de quo nunc agimus ſunt dicendi amentes, delirantes in aliqua materia ſpeciali nihil ad electioné conferentis iuxta probabiliſsimam opinionem, quam longa diſputatione egregiè tuetur Sanch *de matrim. lib. 1. diſp. 8. à num. 32. vſque ad finem diſputationis* vt v. g. ſi quis Religioſus, ſe pedes ferreos habere, falsò, & ſtultè putaret: in reliquis verò bene appareret eſſe perfectè ſui compotem, liberumque rationis vſum habere.

2 Secundò aduertendũ eſt ſub nomine *amentium* nos intelligere iàm furioſos, quàm mente captos, quia mente captus rectè æquatur furioſo *l. 2. vbi* Bald. *C. de curat. furio. & eſt tex. iuncta gloſ. verb. extra mentem c. ſicut de regul.* & pulchrè docet cum multis alijs Nauar. *in c. ſi quando de reſcript. excep. 10. num. 5.* & Henr. q. *de matrim. lib. 11. c. 4. num. 2.*

3 Et hic per mente captos intelligerem tantummodò eos, qui omninò rationis vſu deſtituuntur ad diſtinctionem eorum quos vulgò appellamus *tōdi*, vel *leggierotti*. Et ratio eſt quia hi deliberationem ſufficientem habent ad lethaliter peccandum. Ita affirmat cum Soncino, & Greg. Lop. Sanch. *de matrim. lib. 1. diſput. 8. num. 15. in fin.*

4 Senſu quæſtionis ſic explanato dico primò furioſum, ſeu mẽtecaptum vetari aſcendere ad dignitates, & Prælaturas *can. petrus diſt. 39. can. quamuis 7. q. 1. & c. conſtitutionem vbi gloſ. verb. intellectu ac verb. benigna in 6 gloſ. in c. ex eo verb. diſcretione vbi quoque* Franch. *de elect. in 6.* Biax. *in ſuo direct. elect. p. 1 c. 15.* Ioſ. *in tit. de elect. c. 8. num. 2. & cap. 11. num. 9.* Azor *p. 3. l. 4. q. 14. in fin.* Nauar. *in c. ſi quando except. 10. nu. 6. & 19. de reſcript.* & Rota multis allegatis *p. 2. deciſ. 190. num. 3. in recent. & num. 5.* addit id etiam procedere ſi furioſus patiatur lucida interualla. Et ratio eſt quia ſunt irregulares verè, quos conſtat non poſſe eligi ex dictis *dub. 70.* Vnde quamdiu non probetur eos eſſe ſanæ mentis ſemper ſunt irregulares, quia furor ſemel accenſus præſumitur adeſſe, niſi contrariũ probetur gloſ. *in c. ſi. verb. compotem de ſucceſſ. ab inteſt.* & Biax. *vbi ſupra* Couar. *d. num. 6.* Menoch. multos allegans contra alios *d. præſumpt. 45. num. 59.* & *conſ. 82. num. 226. lib. 1.* & Rodriq. *tom. 2. q. 54. art. 5.* idem aſtruit de alijs infirmitatibus de quibus nunc proximè dicam.

5 Dico ſecundò furioſos, ſeu mente captos, ſi perpetuò amentia laborent non poſſe eligere *c. ſicut tenor. de regul.* & multiplici iuris, & Doctorum teſtimonio benè probat Biax. *vbi ſupra*, & Cuch. *inſtitut. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 75.* Et potiſsima ratio ea videtur eſſe, quia electio de ſui intrinſeca natura poſtulat liberum conſenſum non ſolùm electi; ſed etiam eligentis *c. quia propter de elect. c. cum dilectus de conſuet.* & omnia iura clamant Barbol. *de offic. epiſc. p. 1. tit. 1. c. 3. num. 21.* alias non eſſet electio; nam eligere eſt vnum ex pluribus capere, vt ipſum vocabulum ſonat Panor. *in c. quiſquis num. 5. de elect.* & electio eſt determinatio voluntatis, &c. Bald. *in rubr. de elect. num. 1. & 2.* Sed perpetuò amentes nullum habent conſenſum *l. emptionem C. de contrahen. empt. & vendit.* Ergo nequeunt eligere, vt benè deducitur argumentum ex *c. infames eſſe 6. q. 1. clem. ſi furioſus de homic. & ex l. furioſum C. qui teſta. fac. poſ.* ex quibus habetur, ab amente nihil fieri poſſe, quod conſenſum liberum exigat.

6 Dixi in aſſertione *ſi perpetuò amentia laborent*: quia ſi lucida interualla eis ſuffragẽtur; tunc benè poterunt eligere vt deducitur ex *d. c. quamuis 7. q. 1. & ex l. diuus ff. de offic. præſid.* & egregiè ſuſtinet Biax. *vbi ſupra.* Et cum valeat argumentum à matrimonio ad electionem quò ad hæc per dicta *dub. 54. num. 19.* per conſequens pro hoc facit eadem doctrina, quam in terminis de matrimonio tradunt D. Thom. Ricard. Sot. cæteriq; Theologi teſte Sanch. *de matrim. lib. 1. diſp. 8. nu. 16.* & eſt tex. *c. dilectus de ſponſal.* vbi Ioan. Andr. *num. 5.* gloſ. *verb. furore*, & Prępoſ. *num. 3.* Item gloſ. *in c. neque furioſus in textu 32. q. 7.* Couar. *vbi ſuprà num. 5.*

7 Sed hic rogabis quænam regula ſtatuatur, quandò dubitatur an actus eius, qui habet lucida interualla geſtus ſit tempore furoris, vel ſanæ mentis? Reſpondeo præſumi egiſſe tempore ſanæ mentis, quandò actus ita benè geſtus eſt, vt oſtendat non eſſe factum à demente, vel ſaltem ſtultitiam non ſapiat; ſed congruat homini ſanæ mentis. Bald. *in l. furioſum C. qui teſtam. fac. poſſ. & ibi* Caſtr. Rip. Fulgoſ. Iaſon. *num. 3.* Couar. *vbi ſupra num. 7.* Menoch. *de præſumpt. 45. num. 66.* & latiſsimè Card. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib. 2. tit. 5. num. 6. & 7.* Et eò magis hæc regula locum habet, quando longo interuallo actus diſtat à tempore furoris. Couar. *num. 6.* Menoch. *num. 69.*

dub.

num. 69. & Lopez. relatus à Sanch. *vbi ſupra num. 17. in fin.*

8 Et quod hucuſque dictum eſt de furioſis idem cum proportione aſſerendum exiſtimo de ebrijs; nam Ebrius non multum diſtat à furioſo; vbi enim ebrietas, ibi furor eſt *c. venter d. 35.* Vnde ſolitus inebriari non poterit promoueri, ſicuti nec poſſe ſacris initiari reſoluunt Farinac. *fragment. criminal. p. 7. lit. C. num. 252.* vbi allegat Rebuff. Salzed. & Cened. Benè tamen poterit eligere extra tẽpus ebrietatis, vt de furioſis explicatum eſt.

Neque his dictis obſtant varia iura pœnam irrogantia patrantibus delictum tempore ebrietatis *l. reſpiciendum §. delinquunt verſ. impetum ff. de pœn. c. inebriauerunt 15. q. 1. & c. à crapula de vit. & honeſt. cler.* quod non currit patrantibus delictum tempore furoris; nam reſpondeo cum Barboſ. *de offic. epiſc. p. 2. alleg. 38. num. 5.* eas pœnas impoſitas fuiſſe, non quia tempore ebrietatis commiſſum delictum poſsit dici volũtarium, nec ob culpam ex ipſo delicto prouenientem, ſed potius ob peccatum ebrietatis, ex quo malum fuit ſecutum, præſertim ſi quis inebriari contingat ſciens ſe ebrietatis tempore, ſolitum eſſe delicta perpetrare, quo caſu non erit immunis à culpa, & pœna ſaltem extraordinaria homicidij, vel alterius mali tempore ebrietatis perpetrati vt per Couar. *in clem. ſi furioſus p. 3. in initio num. 31.* Gomes *tom. 3. de delictis c. 1. num. 73.* Tiraquel. *de pœnis temperan. caſu 6. num. 9. cum ſeqq.*

9 Quò ad Dæmoniacos attinet aduertendum eſt quoque pro intelligentia tituli quæſtionis maleficiatum in ſolis genitalibus non eſſe dicendum Dæmoniacum ad effectum, de quo agimus: Cum ob eam cauſam caſtior efficiatur Maiol. & Henriq. quos allegat Sayr. *de cenſ. lib. 6. c. 14. nu. 14. in fin.* & Bonac. *vbi ſup.*

Hoc præhabito dico primò Dæmoniacos
10 eſſe ineligibiles paſsiuè ad Prælaturam, vt colligitur ex *c. maritum communiter, & c. clerici diſt. 33.* ac manifeſtè habetur ex *c. vſq; adeò eadem diſt.* vbi redditur ratio: Nam ſi in tali munere poſitis, aliquid propriæ infirmitatis occurrat, quis fidelium de ſua ſalute confidat, vbi Miniſtros ipſos curationis humanæ tanta perſpexerit calamitate vexari?

Dico ſecundò Dæmoniacos poſſe eligere
11 non ſecus ac amentes: vnde doctrina ſuperiùs tradita de amentibus hùc proportionabiliter eſt applicanda, cum eadem prorſus militet ratio, & per conſequens militet quoque eadem iuris diſpoſitio iuxta latè dicta *dub. 72. num. 3. &c.*

12 Quò denique ad eos qui notabilem defectum viſus, & auditus patiuntur dico eſſe inhabiles ad Prælaturam *d. c. conſtitutionem vbi Franch. num. 2. de verb. ſign. in 6.* Leſſ. *de iuſt. & iure lib. 2. c. 34. num. 130.* Garc. *de benef. p. 7. c. 12. num. 21.* Item qui ita ſenio ſunt confecti, vt ad regiminis officium non poſsint aſſurgere *c. 1. diſt. 85. gloſ. in c. 1. verb. inſufficientem de renunc. in 6.* Item qui ita ſunt ægroti, vt ad regimen ſint inhabiles *c. alius 16 q. 6. & d. gloſ.*
13 *verb. inſufficientem.* Item demum qui ita laborant aliquo morbo naturaliter durabili, & incurabili, vt afferat impedimentum perpetuum in adminiſtratione Prælaturæ Suar. *tom. 5. diſput. 51. ſect. 3. num. 17.* qui licèt ibi aſtruat, quòd ſi ægritudo ſuperuenerit poſt beneficium obtentum, eam non inducere priuationem: At quidquid ſit de hoc in terminis de clericis ſecularibus, in quibus ipſe loquitur, ſecus eſt dicendum de clericis Regularibus iuxta firmata *dub. 102. num. 5.* vbi quoque huic obiectioni ſatisfactum eſt.

Dixi *qui ita laborant aliquo morbo naturaliter durabili, & incurabili*, quia non quælibet infirmitas ſtatim facit hominem irregularẽ, quia hoc nullo iure fundatur: Infirmitas nãque quæ curari poteſt ſimpliciter non vocatur in iure vitium corporis, vt explicatur *in l. inter ſtuprum ff. de verb. ſign.* nec propter ægritudinem abſolutè fertur alicubi irregularitas, ſed propter impedimentum perpetuum. 3

Ceterum hi omnes non priuantur iure eligendi, cum re vera liberè conſentire poſsint: nec irregulares prohibẽtur eligere, vt probatum eſt *dub. 70.* Solum videntur cæci, & ſurdi tutiori conſcientia agi, ſi renuncient eidem met voci actiuæ; cum ipſi videantur facillimè decipi poſſe.

Vltimò ad poſtremam partem tituli dico
14 non eſſe integrum Prælatis Regularibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habẽtibus diſpenſare ſuper hæc impedimenta hucuſq; in hoc dubio explicata, quæ omninò Prælaturæ Regulari repugnant: quemadmodũ nec etiam eſt integrum Epiſcopis: valebunt tamen tranſacto anno ab amentia, ſeu ab alijs impedimentis, ſecundum iudicium prudentis diſpenſare, ſeu potiùs conſentire, vel declarare ſublatum eſſe impedimentum ſicut Epiſcopi re vera poſſunt *c. communiter diſt. 33.* Ita multis allegatis Suar. *tom. 5. diſp. 51. ſect. 3. num. 16. in fin.* Filliuc. Reginald. & Coninc. relati à Bonac. *num. 23.*

CA.

CAPVT QVINTVM

De inhabilitate ad electionem.

DVBIVM XC.

An laici, vel clerici ſæculares, vel Religioſi non profeſsi arceantur ab electionibus Regularium?

SVMMARIVM.

1 *Laici arcentur ab electionibus Religioſorum; alias electio eſt nulla.*
Nec valet contraria conſuetudo.
2 *Clerici ſæculares, & Regulares non profeſsi carent vtroque iure eligendi in electionibus Regularium.*
3 *Quod ius eligendi habere poſsint expreſsè profeſsi. Et quod tacitè ſolùm?*
4 *Et hoc accipiendum eſt, vt ſint profeſsi eiuſdem Ordinis.*
5 *Quomodo laici, vel alij à iure prohibiti poſsint intereſſe electionibus Regularium?*

1 RESPONDEO primò ſi laici interueniant in electione cum clericis, electionẽ eſſe nullam in totum, & ratio eſt, quia non eſt ſeruata forma, nam cum lex *c. maſſana de elect.* de forma introduxerit, vt laici non interueniant in electionibus, vt tenent Card. & Imol. *in d. c. maſſana* per conſequens ea non ſeruata, electio eſt nulla. Cuch. *inf. citandus num. 99.* Alciat *in l. 1 §. ſed mihi num. 11. & 12. ff. de verb. oblig.* quem refert, & approbat Rota *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini Mercur. 20. Nouembris 1624. coram Coccino §. Et quamuis ſecundum aliquos in fin.*

Immò addo nulla ratione fieri poſſe vt laici quacumque conſuetudine vocem habeant in electionibus Eccleſiaſticis vt probant textus *in c. cum terra c. quiſquis, & c. maſſana de elect.* & vltra Ordinarios explicant Firman. *de Ep ſc. lib. 1. p. 3. c. 60. & lib. 2. p. 1. q. 31.* Balb. *de præſcript. p. 1. quinta q. 7. num. 17. & q. 10. num. 4.* Selua *de benif. p. 3. q. 23. num. 12. & 21.* & alij.

2 Reſpondeo ſecundò non ſolùm Clericis ſæcularibus interdici dare, vel recipere ſuffragium in electionibus Regularium per *c. cum ad noſtram c. officij c. cum in magiſtrum c. ſacroſancta, & c. maſſana de elect. c. inter quatuor de Relig. dom.* Pute. *deciſ. 261. lib. 2.* Rota *deciſ. 772. num. 5. p. 1. diuerſ. & deciſ. 129. num. 1. p. 1. in recent.* & Toloſ. *in tit. de elect. c. 10. nu. 7. & 8.* Sed etiam actiua, paſsiuaque voce carere ipſos Regulares ſi tacitè, vel expreſsè profeſsionem non emittant *c. ex eo §. in eccleſijs* vbi Archid. & Anchar. *num. 3. de elect. in 6.* Angel. *tit. electio num. 6.* Silueſt. *eod. tit. q. 4. num. 5.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 98.*

3 Hoc poſterius membrum huius aſſertionis ſic explicandum eſt cum Gemin. *in c. nullus num. 1. & 6. de elect. in 6.* Franch. *in d. c. ex eo num. 1.* Biax. *in ſuo direct. elect. p. 2. c. 6. num. 1.* & Suar. *de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 2.* vt, ſcilicet, ad hoc vt quis poſsit eligere, ſufficiat tacita profeſsio: vt verò poſsit eligi neceſſariò requiratur expreſſa profeſsio. Quã explanationem nedum veriſsimam exiſtimo per *d. c. cum in magiſtrum de elect. d. c. nullus eod. tit. in 6. clem. 1. §. cæterum prioratus verſic. ſanè de ſta. mona.* Rota *deciſ. 647. num. 1. co-*
4 *ram Card. Seraph.* Verum etiam ad eam neceſſariò addendum eſt, vt ſint profeſsi eiuſdem Ordinis vel Congregationis alias collatio, ſeu electio, vel prouiſio de ipſis facta eo ipſo eſt inannis, & irrita *c. quam ſit verſic. defuncto verò 18. q. 2. c. cum ſingula §. prohibemus de præben. in 6. clem. 1. de elect. clem. 1. de ſuppl. negl. prælat. Concil. Trid. ſeſſ. 14. c. 10. de reform. & ſeſſ. 25. c. 21. de regul.* Et Sacra Congregatio *12. Decembris 1585.* cenſuit *à nemine præter Summum Pontificem poſſe conferri Abbatias, & beneficia adminiſtrationem habentia niſi profeſsis iuxta canones.* Quam declarationem innuit Gonzal. *ſupra reg. 8. cancell. gloſ. 8. nu. 78.* vbi hanc materiam latè, & plenè tractat *à num. 96. vſque ad 107.* Concordat Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 8.* dicens alumnos alterius Religionis non poſſe aſſumi ad Prælaturas illius Religionis, vbi non ſunt profeſsi, niſi id authoritate Apoſtolica concedatur, ac Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 3. num. 11. in fin.* addit id procedere etiamſi dignus non

repe-

reperiretur in illa Religione qui poſſet eligi. Et tandem Regula Minorica hæc habet *c. 8. Vniuerſi fratres vnum de fratribus iſtius Religionis teneantur ſemper habere in Generalem Miniſtrum*. Quæ verba intelligenda ſunt, nedum de Generali Miniſtro; ſed de quocumq; alio inferiori Prælato Ordinis vt eſt concors omnium Expoſitorum ſententia. Et Clemens VI. in ſua bulla *regimini vniuerſalis* ædita *anno 1346. die 23. Martij*: pro reformatione Ordinis Seruorum B. Mariæ hæc habet *in §. 6. Nullus tamen niſi expreſsè profeſſus fuerit . . in Priorem generalem eorundem fratrum eligi valeat, & aſſumi.*

5 Tandem has cõcluſiones in hoc dubio ſic explanatas limita, vt non procedant, quãdo illi quos diximus iure prohiberi electionibus intereſſe, admitterentur ſolùm ad afferendam electori, & electoribus vtilitatem: ad hoc v.g. vt protegant, electioniſque celebrationem foueant, ac tueantur: Vel vt eos, qui ex collegio ſunt minus fortè periti inſtruant, formamque electionis faciendæ edoceant gloſ. *in d.c. quia propter verb. redacta* vbi Panor. *de elect.* & Panorm. quoque Compoſt. Ioan. And. & Bald. *in d.c. meſſana* Biax. *in direct. elect. p. 1. c. 13. num. 2.* Archid. *c. 1. diſt. 63.* & Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 111.*

DVBIVM XCI.

An Clerici nondum ſubdiaconi, & Laici Regulares gaudeant voce actiua in electionibus eorum Ordinum in quibus ſunt profeſſi?

SVMMARIVM.

1 *Clerici nondum Subdiaconi, & Laici carent voce actiua.*

2 *Niſi eam habeant ex priuilegio, ſtatuto, vel conſuetudine.*

3 *Exponitur c. Meſſana de elect.*

4 *Duplex ſpecies Laicorum.*

1 Respondeo negatiuè *c. ex eo §. in eccleſijs de elect. in 6. clem. vt ij de æt. & qual. & Conc. Trid. ſeſſ. 22 c. 4. de reform.*

2 Si verò aliàs habeant vocem ex priuilegio, ſtatuto, fundatione, vel conſuetudine, leuis eſt dicendum Innoc. *in c. 2. de inſt.* Feder. *conſ. 18.* gloſ. *in d. §. in eccleſijs in fin.* Vital. *in d. clem. vt ij* Angel. *tit. electio num. 7.* Silueſt. *q. 3.* Tabien. *num. 7.* Toloſ. *in tit. de elect. cap. 7. num. 4.* Cuch. *inſtit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 114.* Rodriq. *tom. 2. q. 51. art. 5. in fin.* & ita declarauit Sacra Cõgregatio *anno 1573.* prout ex alijs refert Cruz. *de ſta. relig. lib. 2. c. 3. in fine primæ concluſionis*. Et tandem Conſtitutiones Minorum S. Franciſci Capuccinorum referunt idem declaraſſe Pium V. his verbis. *I Chierici quantunque nõ ſiano Sudiaconi, & anco i laici poſsino hauer voce nell'elettioni per dichiaratione e conceſsione di Pio V. di Santa Memoria non oſtante il decreto del Concilio Tridentino ſeſſ. 22. c. 4 de reform.*

3 Sed his dictis obijcies *c. meſſana de elect.* vbi hæc habentur *[Aedicto] perpetuo prohibemus, nè per laicos cum canonicis Pontificis electio præſumatur: Quæ ſi fortè præſumpta fuerit nullam obtineat firmitatem. Non obſtante contraria conſuetudine, quæ dici debet potiùs corruptela.*

Diſtinguo quidquid dicat ex ſe Suar. *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 4. num. 4. 5. & 6.* nam duplex eſt ſpecies Laicorum, quia quidam ſunt Laici profeſſione, & habitu: quidam nec profeſſione nec habitu, ſicut ſunt conuerſi Religioſi *c. duo 12. q. 1.* Vnde appellatione laicorum comprehenduntur conuerſi in reſpectu ad clericos Regulares; ſed in reſpectu ad alios laicos ſæculares non comprehenduntur: Sunt enim perſonæ eccleſiaſticæ gloſ. *in c. mulier verb. laicus diſt. 23.* Gemin. *in c. quicumque §. inhibemus num. 1. & 2.* vbi quoque Franch. *num. 1. de hæret. in 6.* & item Gemin. *in d. §. in eccleſijs* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. c. 6. num. 6.* Modò ad obiectionem dico illum *tex. in meſſana* procedere de laicis profeſſione, & habitu; non autem de laicis, qui tales non ſunt nec profeſſione nec habitu. Ita poſt Innoc. & Hoſt. *in c. 2. de inſt.* tradit gloſ. *in d. §. in eccleſijs in fin.*

Tandem reſponſionem ad hoc dubium limita, vt limitatæ ſunt reſponſiones ſuperioris dubij in fine.

DVBIVM XCII.

An Religioſi non Sacerdotes gaudeãt voce paſſiua in electionibus ſuarum Religionum?

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Minorica Regula ſupponens fratres non ſacerdotes poſſe eſt: Superioresq; quomodo intelligenda num. 16.*

2 *Priuilegium Pij V. dans vocem clericis, & laicis, explicatur num. 17.*

3 *Laici interdum fuerunt Prælati; redditur ratio num. 18.*

4 *Presbyteri ſolùm poſſunt habere curam animarum: probatur num. 8. & 10.*

5 *An ſub nomine clericorum veniant Religioſi.*

6 *Stylus curiæ facit ius.*

7 *An Regulares amoueantur à cura ſuorum Prælatorum per decretum Clem. VIII. ſuper caſuum reſeruatione.*

9 *Sublata ratione legis benè ſublata eſt lex.*

11 *Ad quæ officia, & dignitates poſſint aſſumi Regulares non Sacerdotes 13. & 15.*

12 *Et quæ neceſſitate poſsint eſſe Prælati.*

16 *Confirmatio Regulæ Minorum in nullo ampliat eius diſpoſitionem, & parum operatur.*

19 *In argumentum trahi nequeunt, quæ aliquando propter neceſſitatem ſunt conceſſa.*

1 PRo affirmatiua parte arguitur primò. In reg. minorum c. 7. ab Honor. III. Apoſtolica authoritate confirmata ſic dicitur. *Ipſi verò Miniſtri, ſi presbyteri ſunt cum miſericordia iniungant illis pœnitentiam. Si verò presbyteri non ſunt iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis ſicut eis ſecundum Deum meliùs videbitur expedire.* Sed ex his verbis apertè colligitur, fratres Presbyteratus honore non decoratos poſſe aſſumi ad quaſcumque dignitates Ordinis nedum inferiores, ſed etiam maiores. Ergo dicti Religioſi Regulari iure, indultoque Pontificio paſsiua voce in electionibus gaudent.

2 Secundò ex Conſtitutionibus ſacri Ordinis Minorum S. Franciſci Capuccinorum c. 8. hæc habentur. *I Chierici quantunque non ſiano Suddiaconi, & anco i Laici poſſono hauer voce nell'elettione per dichiaratione, e conceſsione di Pio V. di Santa Memoria, non oſtante il decreto del Concilio Tridentino ſeſſ. 22. cap. 4. de reform.*

3 Tertiò in electionibus multùm attenditur conſuetudo, quæ, & derogat iuri communi, vti probatum eſt *dub. 8. num. 10.* Sed prædicti fratres ex praxi antiqua, & noua Franciſcani Ordinis ſuffragium in electionibus non ſolùm tulerunt, ſed & receperunt, quia & Guardianatus, & Prouincialatus interdum munera ſuſtinuerunt. Ergo, &c.

4 Pro negatiua verò parte ſic arguitur primò. In c. *dudum* 2. vbi Bald. *num. 6. de elect.* ſtatuitur vt non aſſumatur ad beneficium habens curam animarum annexam, niſi ille, qui eſt ſacris initiatus. Item in *c. 1. de ætat. & qual. & ord. præfic.* decernitur vt Abbates, Decani, & Prępoſiti presbyteri fiant: quòd ſi iuxta aliqua cauſa prohibente nō potuerint, Prælationes amittant. Et denique Conc. Trident. *ſeſſ. 24. c. 12. de reform.* decernit *vt nemo deinceps ad dignitates quaſcumque quibus animarum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem 25. ſuæ ætatis annum attigerit, atque in clericali verſatus doctrina ad ſui muneris exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur.* Ergo, &c.

5 Neque huic argumento ſatisfacit hæc iura expreſsè loqui de clericis; non autem de Regularibus, & in materia odioſa non comprehendi Regularem ſub nomine clerici vt aſſerunt Panor. in *c. 1. de iur. calum. num. 9. & in c. 1. num. 7. ne cler. vel monach.* Gemin. in *c. in generali num. 3. de elect. in 6.* & Sanch. in *præcep. decal. lib. 6. c. 15. num. 74.* referens Ang. Silueſt. & Tabien. Nam contrarium reſpondeo procedere in materia congruenti, & Clericis, & Monachis ſiuè ſit fauorabilis, ſiuè ſit pœnalis, vt benè annotauit And. Barb. *in apoſtil. ad Panor. vbi ſup. de iur. calum. lit. D.* quod & videtur ſupponere Suar. *de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. c. 5. 4. num. 4.* Et ita intelligendus eſt Rodriq. *tom. 2. q. 67. art. 2. verſ. ex hac concluſione ſic decl.* Immò poſt Innoc. *in c. ſedes de reſcript.* Felin. *in c. tua nos 3. nu. 2. in fin. de iur. iurand.* affirmat de mente Ioan. And. ſtylum curiæ habere vt enumeratis clericis, ſeu ſpecificatis per clauſulam generalem comprehendatur Religioſus, quia licèt ſint qualitatis diuerſæ; conueniunt tamen ſub eodem genere; ideſt conueniunt in re per nomen *clericus* ſignificata iuxtà *c. duo 12. q. 1.* Et ad hoc facit, quod aduertit Anchar. *in clem. 1. in vlt. col. de elect.* Sed in noſtro caſu ſumus in materia congruenti, & clericis, & Regularibus, vt ex infra dicendis nunc proximè in hoc dubio patebit.

6 Ergo dicta iura extendenda ſunt etiam ad Religioſos, quod nemini vertendum eſt in dubium, cum ſtylus curię condat ius, *c. quam graui de crim. falſ. & c. ex litteris* vbi Felin. *num. 4. de conſt.* Ant. Cucu *lib. 1. inſt. maior. tit. 9. num.* Rota *deciſ. 195. num. 2. p. 1. in recent.* & ratione in affert Marcheſ. *p. 1. tit. de com. appell. in Regul.* *c. 9. num. 33* & de mente aliorum. Et tandem in terminis Suar. *tom. 4. de relig. lib. 1. c. 13. num. 22.* teſtatur communem

munem intellectum omnium DD. in *d. c. 1.* eſſe vt ibi ſub nomine *Abbatis, & Prapoſiti* comprehendatur Prælatus Regularis.

7 Neque prædicto argumento ſatisfacit ſecundò ex Indulgentia Clem. VIII. *in decreto ſuper caſuum reſeruatione* non licere Superioribus Regularium ſubditorum cōfeſſiones audire; ita vt quodammodò ab eorum cura amoueantur. Nam ſic arguo contra: ſuperiores conuentuales in multis caſibus tenentur ſubditorum confeſſiones audire, cum id ab eis petierint, ſicuti de Parocho reſpectu Parochianorum latè docent Nauar. *in c. placuit. nu. 152. & ſeqq. diſt. 6.* & Suar. *tom. 4. diſp. 32. ſect. 1. num. 4.* Sed præfatum decretum in nullo hanc obligationem remittit dictis Superioribus; ſed eius relaxatio ſolummodò tendit in fauorē, & exonerationē ſubditorum. Ergo non eſt in eorum odium retorquenda. *l. quod fauore. C. de leg. c. quod ob gratiam. de reg. iur. in 6.* Minor probatur ex verbis textus *Non liceat ſuperioribus* Regularium *cōfeſſiones ſubditorum audire, niſi quando aliquod peccatum reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſpontè, aut proprio motu id ab ipſis petierint.* iuxtà quod in terminis ita commentatur. Suar. *ubi ſup. de relig. c. 15. nu. 4. & 5.* Ergo nō amouent à cura Paſtorali Superiorū. Et per conſequēs ipſi Superiores tenentur eſſe ſacerdotes ad hęc munera ſubeūda.

8 Secundò principaliter ſic arguo pro negatiua parte. Si daretur *Præfatos* non Sacerdotes eſſe habiles ad dignitates, & officia, quibus animarum cura ſubeſt, ſequeretur & minores 24. annorum, bigamos, & alios irregulares, & excommunicatos minori excommunicatione eſſe habiles ad dictas dignitates contra doctrinam in ſuperioribus dubijs traditam. Sed nullus ambigendi locus relinquitur, quin hoc ſit graue abſurdum & ideò non dicendum. *l. nam quod abſurdum. ff. de bonis lib.* Ergo &c. Sequella patet nam intrinſeca ratio, vt ita dicam, ob quam prædicti Minores ætate, irregulares, & excommunicati minori excommunicatione arcentur ab officijs, quibus annexum eſt Paſtorale munus, eſt eadem, quæ eſt in caſu noſtro, nempè quia ſunt inhabiles ad receptionem, & vſum Ordinum, poteſtatemque præſertim clauium; idest remittendi peccata, quæ ordinantur ad illud paſtorale munus, & ex illa ortum atq. ori-

9 ginem ducit. Ergo ſi hæc ratio determinetur poſſent profectò dictas prælationes obtinere, quia ſublata ratione legis, benè ſublata eſt lex gloſ. & Bart. *in l. 1. in princ. in verb.* *prouidentia. ff. de leg. tu.* latè Sali quem refert, & approbat Felin. *in c. 1. nu. 16. lim. 9. verſ. conſidera. de reſcript.*

10 Tertiò multa ſæpiſſimè exorirentur grauiſſima inconuenientia, & incommoda, quę prudentes viros non latent, vt ſcribunt D. Bonau. *in reg. c. 7.* Cord. *ibid. q. 4 p. 3.* Polic. *in fin.* Rodriq. *tom. 1. q. 15. art. 2.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 3. ar. 2.* & omnes Regulæ Minoritanæ Expoſitores, & nouiſs. Suar. *ubi ſup.*

11 Pro reſolutione ſupponendū eſt primò Religioſis omnibus ſacerdotali honore carentibus non occludi aditum ad quæcumq. officia, & dignitates, quæ non ordinantur, nec vllam connexionem habent cum poteſtate Ordinis. Secùs verò de alijs, quæ ſine vſu Ordinis exerceri non poſſunt iuxtà diſtinctionem *d. 70. nu. 1.* traditam.

12 Secundò ſupponendum eſt Deficiētibus Sacerdotibus, vt putà ſi nullus reperiatur idoneus, poſſe præfici Clericos etiam in minoribus ordinibus conſtitutos eiuſdē ordinis ſi alioqui ipſi erunt idonei *c. tuam. de at. & qualit.* & arg. *c. cenomanenſem. diſt. 56.* & confirmatur à ſimilitudinē quamuis non ſint transferenda officia, & adminiſtrationes ordinis ad alios regulares, vel clericos ſæculares iuxtà in ſuperiori dubio dicta. Attamē ſicut poterit ſuppleri defectus omnium eiuſdē Ordinis Religioſorū per Religioſos alterius ordinis, vel per clericos ſęculares gradatim *c. inter quatuor. de relig. dom. iunctis iurib. in præcedenti dub. alleg.* Rebuff. *in praxi tit. diſpenſatio cū reg. n. 40.* Gonzal. *ſup. reg. 8. cancel. gl. 8. n. 43.* Garc. *de benef. p. 7. c. 10. n. 16.* Ita & poſt fieri in caſu noſtro; ad hoc n. facit *reg. 4. de reg. iur.* q̄ nō eſt licitum in lege, neceſſitas facit licitū. *c. 2 in fi. de obſer. ieiu. & c. quāto. de cōſuet.*

His ſuppoſitis ſit prima concluſio. Ad hoc vt electio ad Prælaturam Regularem teneat neceſſariò requiri, & ſufficere ſi eligendus ſit in ſacris ordinibus conſtitutus, dummodò debito tempore presbyter fiat. Hæc concluſio probatur ex prima, & ſecunda ratione facta pro negatiua parte.

Et inſuper quòd neceſſariò requiratur, vt ſit in ſacris, &c. hr ex *c. tuam* vbi Butr. *num. 4. & Panorm. in 5. notab. & ad fin. de at. & qual.* ac apertè ſuſtinent Biax. *in di rect. elect. p. 2 c. 9 nu. 2* & Rota *deciſ 647. nu. 3. coram Card. Straub.* Et licet Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 3 nu. 22 & 23.* cum gloſ. deducat ex *d. c. tuam.* non requiri neceſſariò, vt eligendus ſit in ſacris, ſed ſolùm vt ſit in minoribus conſtitutus, vel habeat primam tonſuram. Attamen authori-

tas Suar. in interpretatione iuris non eſt in conſideratione habenda in concurſu illorũ celeberrimorum interpretum, præſertim verò S. Rotæ *Romanæ*: Et eò magis quòd d. gloſſæ opinio, quam ipſe ſequitur optimè confutatur à *Panorm. vbi ſup.*

Quod verò ſufficiat ſi tempore electionis eligendus ſit in ſacris, modò debito tempore presbyter fiat, &c. probant iura allegata in prima rõne pro negatiua parte facta. Et quamuis ita ſit de iure, ex decentia tñ, & ex cõi curſu rerũ eligẽdus debet eſſe ſacerdos etiam tempore electionis teſte Suar. *ubi ſup. nu.* 21. & ſuaderi põt ex tertia ratione facta pro negatiua parte.

Secunda concluſio eſt, neceſſitate vrgente, vt *ſup.* explicatum eſt Regularibus clericis, etiam in minoribus ſolùm cõſtitutis, vel etiam laicis patere aditum ad dictas dignitates curatas. Hæc cõcluſio ſatis ſuperque probatur ex *d. c. inam. de æt. & qualit.* ex ſecundo ſuppoſito, & ex vltima ratione pro affirmatiua parte facta. Et tunc ſecundum Sot. *in 4. diſt.* 20 *q. 1. art. 4. concluſ. 3. verſ. & confirmatur hoc quia non.* quem ſequuntur omnes, ceu Epiſcopi electi non ordinati Confeſſarios creare poſſunt, & caſus reſeruare (eſtò id eis competeret) à quibus niſi de ſua licentia nemo ſubditorum valeret abſolui: ſpiritualia præcepta ponere, eademque ſub pœna excommunicationis. De quibus omnibus ſatis dictum eſt ſuis locis.

15 Tertia concluſio eſt. Ad officia ſolùm, & munera, quæ nullatenus ordinantur ad vsũ Ordinis, nec ab eo dependent, vt ſunt Diſſeretatus, & Definitoratus rõ vetari aſcenſum prædictis non Sacerdotibus. Hæc concluſio liquet ex primo ſuppoſito, & ex ſecunda ratione pro negatiua parte facta.

His ſic concluſis reliquum eſt, vt ad argumenta pro affirmatiua parte facta reſpondeamus.

16 Ad primum dicto rectum eorum verborum Regulæ intellectum, rationique conſonũ tradi à D. Bonau. *ibid* quẽ oẽs expoſitores ſequuntur his verbis, *Ipſi verò Miniſtri ſi presbyteri sũt, quod regulariter eſt tenẽdum: vt habeant curam animarum, & per conſequens debeat vultus pecorum ſuorum agnoſcere, & in fide, ac moribus ordinare. Iſtud autem dictum eſt pro ordinis principio, in quo erat raritas Sacerdotũ maximè quia S. P. Franciſcus ex humilitate legitur Sacerdotium fugiſſe.* Hæc ille.

Nec illa confirmatio Apoſtolica in aliquo ampliat diſpoſitionem Regulæ per dicta *dub. 4. num. 4.* & eò magis, quò ipſa eſt in forma communi; vnde parum vel nihil operatur *cap. 1. de confirm. vtil. vel inutil. & cap. quia diuerſitatem. de conceſſ. præben. gloſ. in c. cum acceſſiſſent. verb. confirmatum. de conſt.*

17 Ad ſecundum dico priuilegia Regularium eſſe confirmata *quatenus decretis Concil. Tridentini non aduerſentur* iuxta notata *dub. 5. num. 1.* Vnde per priuilegiũ Pij V. dicendo *non obſtante Decreto Concil. Triden. ſeſſ. 23. c. 4. de reform.* non abolетur alterum Decretum *ſeſſ. 24. c. 12. ſup.* relatum.

18 Ad tertium dico illam conſuetudinem naſcentis Ordinis non conſuetudinem, ſed neceſſitatem fuiſſe declarare hodiernum morem. Hinc Greg. IX. in quodam capitulo generali PP. de Obſeruantia, cui ipſe præfuit animaduertens, ac maturè diſcutiens neceſſitatis limites excedere prouiſionẽ, ſeu electionem factam de præfatis non Sacerdotibus *Ipſo ſummo Pontifice præſente inhabilitati ſunt fratres Laici ad officia ordinis, quouſque tunc dicta officia, vt clerici exercebant.* refertur *in compend. titul.*

19 *Laici fratres.* In argumentum ergo trahi nequeunt, quæ aliquando propter neceſſitatem ſunt conceſſa *c. in argumentum. vbi gloſ. in fig. caſus. de reg. iur. in 6. & c. quod pro remedio. 1. q. 7.*

DVBIVM CVII

An priuatio vocis ipſo facto irrogata incurratur ante latam Iudicis ſententiam declaratoriam?

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit inhabilitas ſubſtantialis.*
2 *Quid inhabilitas pænalis.*
3 *Quare hic dubitetur de inhabilitate ſubſtantiali.*
4 *Senſus quæſtionis.*
5 *Incurritur ante latam ſententiam declaratoriam priuatio vocis paſſiua, quando ipſo facto imponitur.*
6 *Cõtraria opinio nõ eſt omnino improbabilis.*
7 *Item ſtatim incurritur priuatio vocis actiua quando ipſo facto irrogatur.*
8 *Refellitur opinio contraria.*
9 *Qui occultè deliquit contra ſtatuta inhabilitantia ipſo iure, tenetur veritatem reſpondere ad mentem interrogantis.*
10 *Niſi per accidens excuſetur.*

AD

AD maiorem, & clariorẽ intelligẽtiam tituli aduertendum eſt primò priuationem vocis, ſeù inhabilitatem prædictam eſſe duplicem, pœnalem, ſcilicet, & ſubſtantialem, prout diſtinguit Suar. *de legib. lib. 5. c. 9. nu. 2.*

1 Inhabilitas ſubſtantialis eſt carentia illarum conditionum, quæ per ſe eo tendũt, vt perſona habeat qualitates moraliter cõuenientes, vt ſit idonea ad ferendum, ſeu ad recipiendum ſuffragium, & ſine quibus ei non datur tale ius; vt eſt v. g. eſſe eiuſdem profeſſionis, & habitus, eſſe ſacris initiatũ, & huiuſmodi de quibus dictum eſt in præcedentibus dubijs.

2 Inhabilitas verò pœnalis eſt, quando Religioſus non obſtante idoneitate, & conditionibus ſubſtantialibus, inhabilitatur tamen propter actiones incongruas, & diſcõuenientes rectæ electioni, vt v.g. ſunt, qui eligunt ſciẽter indignum, quia ſunt priuati pro ea vice poteſtate eligendi iuxtà latè dicta *dub. 61.* Item priuatio vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrenda per Decretum Sacræ Congregationis æditum *anno* 1590. inflicta ijs Regularibus, qui accedũt ad Monaſteria Monialium, vel ſororum eiuſdem que Ordinis ſine expreſſa licentia eiuſdem Sacræ Congregationis, vel ſaltem per quater in anno ſine expreſſa licentia Ordinarij locorum iuxtà moderationem alterius Decreti eiuſdemmet Sacræ Congregationis æditi *anno* 1623. *die* 12. *Decembr.* Et huiuſmodi.

3 Modò his explicatis dico hîc à nobis dubitari de inhabilitate pœnali; non verò de inhabilitate ſubſtantiali; Quoties namque inhabilitas eſt ex defectu cuiuſcumq. conditionis ſubſtantialis, ſuffragium erit omninò nullum, etiamſi defectus ſit occultus; quia illa inhabilitas non eſt priuatio poteſtatis prius habitæ; ſed etiam perpetua carentia numquam acceptæ poteſtatis. Hæc namque poteſtas non eſt ab intrinſeco, vt ita dicam; ſed eſt ex conceſſione Principis, aut ſuperioris qui illã non vult concedere niſi perſonæ habẽti tales, & tales qualitates. Hinc apparet me propoſuiſſe dubium iure optimo *de priuatione vocis*, & non de inhabilitate, cũ non oĩs inhabilitas ſit priuatio.

4 Secundò aduertendum eſt hîc minimè à nobis vocari in dubium an inhabilitas prædicta incurratur ante latam Iudicis ſententiam declaratoriam, quando lex apertis verbis id exprimit; vt ſi v. g. lex dicat *ipſo facto*, vel *ipſo iure*, ſeu *eo ipſo*, adiuncta clauſula, *& abſq. alia declaratione*, vel *ante omnem declarationem*, ſeu *nulla etiam declaratione ſequuta*. & huiuſmodi: tunc. n. certũ eſt apud omnes legem exequi pœnã ſtatim, & abſq. mora. Dubiũ ergò ſolùm eſt an ſimplex clauſula *ipſo facto*, vel *ipſo iure*, ſeu *eo ipſo*. & ſimilia &c. inducat priuationẽ ſtatim ante oẽm ſniam ẽt declaratoriã criminis.

5 Cui difficultati reſpondeo primò inhabilitatem, ſeu priuationem vocis paſſiuæ ſtatim incurri ante ſententiam Iudicis declaratoriam, quando lex ipſo facto, vel ipſo iure, &c. eam incurrendam delinquenti infligit. Hanc concluſionem cõfirmat cõis DD. & Canoniſtarũ teſte Sayr. *in clau. reg. lib. 3. c. 9. n. 34. verſ. ex dictis ſequitur*, & Suar. *de legib. lib. 5. c. 9. nu. 3. in princ.* & tenent multi viri doctiſſimi in Alma Vrbe Romæ prout refert Sorb. *in annot. ad compend. titu. ingredi monaſt. monialium. num. 12.* & Duar. *in bul. cœnæ Domini. lib. 3. §. 8. q. 2. nu. 46.*

Benè verum eſt, quòd ſi à me petas rõnẽ huius concluſionis me liberè fateri cum doctiſſimo Sanch. *de matrim. lib. 9. diſp. 30. n. 2.* nullam mihi occurrere rationem concludentem, quare hæc pœna, quamuis priuatiua ſit, non indigeat ſententia Iudicis: nec item traditur ab alio Doctore, quẽ adhuc

6 viderim, qui poſt Sãch. hanc qõnem tractauerit. Hinc licèt nullo modo videatur tutũ recedere à prædicta communi ſententia: Attamen non omninò improbabilem cenſeo opinionem contrariam, quam ſequitur Nauar. *in extrauag. Gregor. XIII. de datis pro iuſt. nu. 44.* & Mulin. *tom. 1. de iuſt. trac. 2. diſp. 96. n. 6.* quos approbat Sanch. *nu. 1. circa med.* & eam videtur tacitè concedere Suar. *vbi ſup. n. 7.* Ducor præſertim, quia illa clauſula *ipſo iure*, vel *ipſo facto*. & huiuſmodi poteſt habere alium effectum diuerſum ab eo, quem vult ſupradicta communis opinio, & ſic non erit inutilis, contra eius ſuppoſitũ. Et patet nam pœna impoſita ipſo iure, vel ipſo facto, &c. ſtatim ac per iudicem pronunciatur ſententia declaratoria, retrotrahitur ad omnia officia, & dignitates, quas habuit Reus à die commiſſi criminis, & per conſequens reuocãtur oẽs contractus per delinquentẽ initi ratione illorum officiorum, ſeu dignitatum, vt optimè ſuſtinet ipſemet Sãch. *in præcep. decal. lib. 2. c. 22. nu. 26.* Hoc autem non eueniet in pœna incurrenda ſolummodò: Ego aliqd operatur clauſula *ipſo facto &c.*

7 Reſpondeò ſecundò ad dubium priuationem vocis actiuæ incurri ante latam ſententiam declaratoriam Iudicis, vbi lex eã irrogat per clauſulam *ipſo facto*, vel *ipſo iure*, *&c.* Hanc concluſionem affirmatiuam ãplexati ſunt Sorb. vbi ſup. Azor. *p. 1. lib 5. c. 7. q 4. §. quod igitur attinet* Medin. & Pet. de Arragon. quos allegat & ſequitur Sayr. *vbi ſupra* Suar. *nu. 6.* vbi de communi. Salas. *1. 2. diſp. 15 ſect. 2. n. 29 §. verſ. de voce autem actiua*. Duar. *vbi ſupra*, & alij.

7 At contra hanc aſſertionem extat negatiua ſententia Sot. *lib. 1. de iuſt q. 6. art. 6 ad. 4. & lib. 4. q. 6 art 3. ad fi.* Ledeſ. *2. p. 4. q 18. art. 2. dub. vlt. &* Molin. *d. diſput. 96. nu. 9 quos ſequitur* Sãch. *de matrim. lib. 9. diſp. 30. nu. 1. ad fin.*

7 Sed reuera hæc opinio nullo modo eſt tuta: tum quia prior eſt communis, & rationes huiuſcè poſterioris pulchrè, & benè refelluntur à præcitatis Doctoribus pro eadem priori: Tùm verò in primis, quia effectum illius clauſulæ *ipſo facto*, vel *ipſo iure*, *&c.* quem monſtraui in ſuperiori aſſertione, non reperio in hac præſenti de voce actiua: Et patet: nam ſi Reus ante latam ſententiam Iudicis declarationem, ſuffragium ferat in electione profectò illud ſemper erit validum; vnde ſi poſtea ſuperueniat ſententia declaratoria Iudicis. fruſtrà retrotrahetur ad inhabilitandum Reum à die cõmiſſi criminis: Et eo magis ſententia erit fruſtratoria, & deluſoria, ſi lex priuauerit Reũ *ipſo facto pro ea vice tantùm eligendi poteſtate*: Nam ſi ille vnicus actus fiat (vt ferè ſemper accidit) ante ſententiam declaratoriam, nullum omninò effectum habebit dicta ſententia: Et ſic inutilis erit illa clauſula, *eo ipſo*, vel *ipſo facto. &c.* Et quod maius abſurdum eſt nulla differentia intercedet inter *inhabilitatum ipſo iure*. & inter *inhabilitandum* contra doctrinam *dub. 3. num. 8.*

Quòd autem illud ſuffragium ſemper ſit validũ: eo ex potiſſimum probatur quòd ipſe Reus erat tunc habilis quando ſuffragatus eſt, vt ſupponit opinio contraria, & per conſequens authoritate publica tulit ſuffragium, vt explicatum eſt *dub. 37. nu. 5. & 6.* Vndè geſta ratione publici officij, tenent, & ſunt valida ſemp. vt probaui multis Doctoribus adductis *dub. 66. nu 11.*

9 Ex his dictis in hac concluſione infert Suar. *vbi ſupra numer.* 11. electorem ſub iuramento interrogatum à Iudice competente, an hoc vel illud fecerit contra iura, vel ſtatuta inhabilitantia ipſo facto; teneri veritatem reſpondere ad mentem interrogantis, ſub periurij pœna, etiam ſi ita occultè illud delictũ perpetrauerit, vt nulla præcedat probatio, vel infamia. Et rationem affert, quia, ſcilicet tunc non interrogatur per ſe, & præcipuè ad punitionem: ſed ad cauendum peccatum, & iniuriam tertij, immò cõmunitatis; ille enim ſubditus ſuppoſita inhabilitate, & priuatione iam contracta peccat ſe immiſcendo, & tendit ad faciendum alteri iniuriam, vſurpando electionem ad ſe non pertinentem. Ad hos autem fines habet ſuperior ius interrogandi occulta, etiam ſi nulla præceſſerit infamia, & ſubditus tenetur ſimpliciter veritatem fateri *c. fin. de clan. deſpon. cum ſimilibus.* & dicit eſſe communem ſententiam Innocent. Panorm. & aliorum *in c. qualiter, & quando. 2. de accuſ* Angel. Silueſ. & aliorum Summiſtarum *verb. inquiſitio*. Nauar. *in c. inter verba. concl 6. num. 255. & ſeqq.* & Sot. *relect. de ſecret. memb. 2. q. 6.* Et idem
10 iuris eſſe aſſerit de alijs inhabilitatib. quas ſubſtantiales appellauimus *nu.* 1. Et tandem *nu. 14.* hanc illationem limitat, vt ſcilicet procedat per ſe: nam ex accidenti poſſet à culpa excuſari, qui non poſſet veritatem exprimere ſine magno ſcandalo, vel infamia propria, vel inimicitia, vel alia ſimili graui iactura; tunc enim licèt interrogatio per ſe ſit iuridica: tamen quia per accidẽs impeditur veritatem aperire Iudici: Idcircò, quamuis reſpondeat ſe non feciſſe, &c. immunis eſt à culpa mendacij, ſiuè periurij, quia in hoc caſu habet locum ſubintellecta interpretatio, videlicet *non ita feci, vt tenear propalare, &c.*

DVBIVM XCIV.

Quid veniat ſub priuationis electionis pœna, & an pendente appellatione á priuatione poſſit interim Reus non eligi, vel eligere?

SVMMARIVM.

1 *Qui prohibiti ſunt electionem celebrare, reuera non ſunt priuati.*
2 *Sub appellatione electionis venit actiua & paſſiua.*
3 *Quid importent clauſula non poſſit eligi, vel non poſſit eligere.*
4 *A quibus officijs arceatur, qui priuatus eſt voce.*

5 An

5 *An Reus per ſententiam inhabilitatus poſſit pendente legitima appellatione eligi, & eligere. nu. 9*
An appellatio ſuſpendat ſententiam, & eius effectum?
6 *An excommunicationis ſententia ſuſpendatur per ſubſequentem appellationem?*
7 *Item an lata ſuſpenſio.*
8 *Item an interdictum?*

1 PRO dilucidatione prioris partis tituli quæſtionis aduertendum nos in præſenti non dubitare de eis, qui prohibiti ſunt electionem celebrare, abſque ſuperioris licentia: hi enim re vera non dicũtur priuati *c. fin. vbi* Panorm. *de elect.* Angel. *tit. electio. num.* 8. Silueſt. *eod. tit.* 1. *q.* 4. Tabien. *eod. tit.* 1. *num:* 6. Azor. *par.* 2. *libr.* 6. *cap.* 14. *quæſt.* 8. Manual. prælat. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 8. Qui enim poteſt facere vt poſſit, iam dicitur poſſe *l. qui poteſt. ff. de regul. iur.*

2 Vnde hoc tanquam certiſſimo ſuppoſito dico ſub priuatione electionis pœna, niſi aliud exprimatur, comprehendi actiuam, & paſſiuam: ideóque priuatus electione non poterit eligere, neque eligi Gemin. *conſ.* 99. *num.* 4. *in fin verſ. ſed appellatione electionis. quem refert, & ſequitur* Tuſch. *lit. E. concl.* 59. *num.* 2. & ratio eſſe videtur, quam adducit Panorm. *in rub. de elect. in fin.* quia, ſcilicet, electio eſt nomen verbale, quod duplicem ſignificationem importat, nempè actiuam & paſſiuam, vt notant DD. *in l.* 2. *ff. de duob. reis.* ſecus verò vbi
3 non ita ſimpliciter per verbum electio diſponeretur, nam ſi verba ſtatuti ſonarent *non poſſit eligere, &c.* tunc talia verba accipiuntur ſolummodò pro electione actiua. Si verò ſonarent, *non poſſit eligi, &c.* tunc pro electione paſſiua ſumenda ſunt. ita Panorm. *in c. cum dilectus. num.* 15. *de conſuet.*

4 Secundò dico huiuſmodi ſic priuatos iure electionis poſſe licitè vices Priorum, ſeu Guardianorum ſuſtinere, & alia huius generis officia exercere, quæ per collationem, ſeu delegationem; non autem per viam electionis actiuæ, paſſiuæque vocis obtinentur. ſic Nauar. *lib.* 1. *conſ.* 8. *tit. de appel.* & Sayr. *lib.* 1. *decif.* 8. *tit. electio.*

5 Tandem ad vltimam partem dubij dico pendente appellatione à ſententia priuationis poſſe interim appellantem eligi, & eligere. Ratio eſt, quia regulariter appellatio ſuſpendit ſententiam, ac eius effectũ. *c. cum venientes. de iureiur. & l.* 1. *ff. ad Turpil.* etiamſi ſecum trahant executionẽ, *& furti. ff. de his, qui not. infam.* Suar. *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 11. *nu.* 6.

6 Neque obſtat *cap. ſi cui §. fin. de ſent. excommunic. in* 6. vbi habetur ſicut excõmunicatio, ſic ab officio, vel ab ingreſſu Eccleſiæ latam ſuſpenſionem, aut ipſius effectum per appellationem ſubſequentem minimè ſuſpendi. Nec item obſtat *c. ad hæc quoniam. de appell.* vbi decernitur ſententiam interdicti non ſuſpendi per appellationem ſequentem.

Nam reſpondeo ſub nomine ſuſpenſionis, vel interdicti non comprehendi priuationem vocis, ſeu inhabilitatem, vt dicetur infra *dub.* 97. *num.* 9. vnde tàm ſuſpenſio, quàm interdictum tolluntur dumtaxat per abſolutionem: inhabilitas verò, ſeu priuatio per diſpenſationem, vt fusè monſtrabitur in eodem *d.* 97. *per totum.* Immò eſtò priuatio vocis veniat propriè ſub nomine ſuſpenſionis (quod non concedo per dicenda *ibid. nu.* 9.) attamen firma quoque manet concluſio noſtra. Et hanc opinionem in his terminis expreſsè ſuſtinet Nauar. *libr.* 1. *conſil.* 8. *per totum. de election, in antiqu.* vbi *in fin.* reſpondet ad ſupradicta obiecta, & ad primam dicit illum *§. fin.* non diſponere de omni ſuſpenſione; ſed tantùm de ſuſpenſione ab officio diuino, & ingreſſu Eccleſiæ, qualis non eſt ſuſpenſio à beneficio, neque ſuſpenſio ab adminiſtratione beneficij, vel à Pontificalibus, vel vſu pallij, & à fortiori nec ſuſpenſio à voce actiua, & paſſiua, quam non obſtante poteſt ſuſpenſus ingredi Eccleſiam, & agere omnia officia diuina, vt in eodem conſilio probat.

8 Item ad ſecundum reſpondet non omne interdictum eſſe tale, vt illud appellatio legitima, non ſuſpendat; ſed ſolùm illud, quò interdicitur ingreſſus Eccleſiæ, vel aliquod officium diuinum, quod non fit per ſuſpenſionem ſupradictam; & ita ſicut interdictum ingreſſus poſſeſſionis agri, vel beneficij, vel collationis eius, vel aliorum actuum, qui non tangunt animam, ſuſpenduntur per appellationem, vt teſte eodem Nauar. *ibid.* omnes dicunt *in d. §. fin. & in d. cap. ad hæc.* Ita & ſuſpenſio à voce actiua, vel paſſiua ſuſpendetur per illam.

6 Quamuis autem hæc aſſertio veriſſima ſit, vt ſcilicet ſuſpendatur ſententia priuationis vocis per legitimam appellationem; Attamen limitanda eſt quò ad illud, quod ad vocem paſſiuam attinet, vt non procedat quando Reus per crimen denunciatum ſuper quod fuit lata dicta ſententia non fuiſſet factus infamis apud viros graues, & bonos: tunc enim tenetur non poteſt promoueri, non quod appellatio non ſuſpēdat ſententiam, vt dictum eſt; ſed quia taliter infamis non poteſt promoueri, vt ſuſè explicatum eſt *d. 86. nu. 6.*

DVBIVM XCV.

An Superior poſſit excludere paſſiuè aliquem ſecretò incitata, inauditaque parte ab aliqua dignitate, vel offitio de quo tunc in actu eſt eſt celebranda electio.

SVMMARIVM.

1 *Res per diuiſionem melius intelligitur.*

2 *An Generalis cum ſerutatoribus poſſit maiorem partem ſuffragiorum vni datam, alteri falsò referre, ipſumque eligere?*

Inferior non poteſt validare, vel annullare actum contra diſpoſitionem Superioris.

3 *An electores teneantur negare ſuffragiũ ei quem ſolus Superior teſtatur non eſſe idoneum. nu. 6.*

4 *An ſola ſuſpitio reddat quempiam digniorem altero, qui nullam patitur ſuſpitionem.*

4 *An Superior incitata, inauditaque parte poſſit priuare aliquem ex cauſa, quam ipſe ſolus teſtatur. 8.*

In occultis lex contenta eſt his, quæ haberi poteſt.

9 *Quæ probationes requirantur ad effectum imponendi aliquam pœnam.*

10 *Ad quæ teneantur Regulares in ſuis iudicijs.*

11 *De iure diuino nemo eſt condemnandus incitata, inauditaque parte.*

12 *Defenſiones ſunt de iure naturæ, & nemini deneganda.*

13 *An electio celebrata cum iniuſta priuatione alicuius ſit valida.*

1 QVONIAM per diuiſionem res melius intelligitur *inſt. de leg. §. ſed non uſque nos. ff. de do. excep. l. 1. gloſ. 1.* Ideò diſtinguo triplicē ſenſum tituli.

2 Primus eſt: an prædictus Superior poſſit excludere, &c. ideſt poſſit cum ſerutatorib. maiorem partem ſuffragiorum vni datam, alteri falsò referre, ipſumq. eligere?

3 Secundus eſt: an propter ſolum teſtimonium præfati Superioris teneantur electores exiſtimare aliquem minus idoneum ad munus de quo tunc agitur, & ſic eum excludere, & ei præferre alterum tanquã magis idoneum, vt v. g. ſi Prouincialis in conſcia ſua teſtetur Definitoribus iuſtam cauſam in genere, vel in ſpecie ob quam P. F. Titius non meretur eligi in Guardianum in concurſu aliorum, qui tunc nominantur, quæſtio eſt an in huiuſmodi caſu Definitores teneantur incitata, inauditaquè *parte* excludere P. F. Titium tanquam minus idoneum, eique præferre alterum ex nominatis tanquam magis idoneum ex ſolo teſtimonio prouincialis; Et ſi non excludant an electio teneat?

4 Tertius ſenſus eſt: an præfatus Superior incitata, inauditaque parte poſſit excludere, ideſt priuare, & inhabilicare aliquem ad munus de quo tunc agitur propter iuſtam cauſam, quam ipſe ſolus ſuper conſcientiã ſuam teſtatur; ita vt nequeant electores ei ſuffragari, tamquam voce priuato: vt v. g. ſi *Prouincialis* incitata, inauditaque parte dicat Definitoribus ſe nolle *P. F. Titium* eligi in Guardianum propter iuſtam cauſã, quam ipſe in ſua conſcientia ſcit eſſe verã, & ideo eum inhabilitare pro illa vice ad hoc, vt ei nequeant ſuffragari in illa electione. Quæſtio eſt an prouincialis poſſit hoc facere? & ſi faciat an Definitores teneantur ei obedire? & ſi obediant: an electio ſic celebrata teneat? &c. Item ſi v. g. Generalis incitata, inauditaq. parte præcipiat ſerutatorib. ſecretò, vt non recipiãt omnia vota, quæ dirigentur in *P. F.* Zoilum, ſi tot erunt quod ſacilè, eligetur in *Prouincialem*: ſed mandet eis vt receptis aliquibus votis, dicant poſtea nolle ſuo alijs ſuffragatoribus, qui volunt ſuffragari eidem *P. F.* Zoilo, eum eſſe voce priuatum ab ipſomet Generali ꝓ illa vice, & ideò ſuffragentur alteri. Et in huius facti tutiorem exequutionem idē Generalis iniungit præceptum formale, & Obedientiæ de non reuelando, &c. Qō eſt an Generalis poſſit hoc facere? & an teneantur

tur ſcrutatores ei; in huiuſmodi facti contingentia obedire?& ſi obediãt an electio ſic celebrata teneat?

5 Sic diſtincto titulo reſpondeo ad dubiũ in primo ſenſu cum Nau.*lib.1.conſ.4.tit.de elect.in 2.ædit.* & Rodriq. *tom. 2.q.52.art. 11.*Manual.Prælat.*tom 2.q.13.ar.26.in vnic.canſ.ant.med.*tam Generalem, quam ſcrutatores crimen æterna morte dignum perpetrare,ac huiuſmodi electionem prorſus inanem eſſe,& in foro conſcientiæ,& in foro fori.

Non valet in foro externo, quia nec etiã Capitulum Generale cum ipſomet Generali poteſt infringere electionem validam,& validare nullam contra diſpoſitionẽ conciliarem *c.quia propter de elect.* vt inquit Panorm.*ibid.nu. 12.* poſt Ioan. And.*arg.c. inferior.diſt.21.& c.cum inferior.de mai. & obe.& clem.ne Romani de elect.* ſed in propoſito caſu dictus ſuperior cum ſcrutatoribus validam facit electionem ipſo iure nullam,ex diſpoſitione *d.c.quia propter.* Ergo eſt nulla in foro fori.

Nec itẽ *valet in foro conſcientia*, quia cum non interuenerit conſenſus maioris partis eligentium electio non habet fundamentum naturale,& ideo nec etiam valet in foro conſcientiæ,vt plenè explicui *dub. 3.nu.1.& 2.*

9 Ad dubium verò in ſecundo ſenſu reſpondeo affirmatiuè,dummodò non conſtet,electoribus, ſeu ſaltem in eos cadat probabilis,& rationabilis ſuſpicio de aliqua fraude Prouincialis.

Rõ huius reſponſionis eſt quia electores ſemper tenentur in conſcientia præferre magis idoneum minus idoneo:ſed ſola ſimplex atteſtatio ſuperioris, de cuius fraude nõ conſtat,vel ſaltem probabiliter nõ poſſumus ſuſpicari reddit magis idoneum vnum in concurſu alterius.Ergo teneñ electores dimittere illũm quem teſtatur ſuperior eſſe minus idoneum, & eligere alterum.

Maior patet ex latè dictis *dub. 32. per totum.*

7 Minor probatur quia in dicto caſu, in quo ſolum agitur de præferendo magis idoneum minus idoneo,nedum leuiores probationes ſufficiunt Fab.*deciſ.47.lib.2.* Rota *deciſ.*1029 *nu.1.coram Card. Seraph.* quam ſequuti ſunt Mareſcot.*lib.2.var.reſol.c.35.nu.19.*& Beltram.*in annot. ad deciſ.238.Greg.XV.num.13.*& clarius tradit eadem Rota *deciſ.481.nu 9.p.2.in recent.* Sed etiam ſufficit ſola ſuſpicio ad excludendum aliquem in concurſu alterius, qui nullam patitur ſuſpicionem Calder. *conſ. 9. de probat.*Rota *d.deciſ.*481. *nu.* 3. & facit *tex.c.omnipotens de accuſ.*

Sed dicta atteſtatio Superioris meritò inter leuiores probationes videtur connumeranda,vel ſaltem negari non poteſt,quin rationabilem ſuſpicionem debeat afferre electoribus.&c. Ergo illum reddit minus idoneum, ita vt iure optimo ſit illi præferendus alius,qui nullam patitur ſuſpicionem.

Quamuis autem hæc ita ſe ſe habeant, vt ſcilicet peccent electores non præferendo alium, ei,de cuius minori idoneitate teſtatur ſuperior,vt modò explicatum eſt: attamen ſi de facto non præferrent;ſed illum eligerent, valet nihilominus electio in foro externo, modò non ſit aliàs indignus,vt probatum eſt *dub.34.*

8 Ad dubium denique in tertio ſenſu reſpondeo negatiuè: & ipſe Superior grauiſſimè peccat,nec electores tenentur ei obedire in huiuſmodi caſu. Hæc concluſio apertè habetur ex Rodriq. *tom.2.q.51. artic.11.per totum.*& ratione quoque ſuadetur,nam ad effectum imponendi aliquam pœnam puta priuationis, probationes debent eſſe plenæ,& concludentes.

Sed ſola atteſtatio Superioris non eſt vllo modo dicenda ſufficiens probatio.Ergo ex ſola atteſtatione Superioris nõ eſt quis priuandus.

9 Maior firmata fuit in Rota *d. deciſ.481. in fin.p.2.in recent.* & in terminis noſtris de depoſitione Prælati Regularis eadem Rota *deciſ.234.num.7.p.1.in recent.* & dicetur *dub.102.nu.2.& ſeqq.* Et ſi crimen quod opponitur ex eo,quòd occultè committi ſoleat probetur coniecturis, & præſumptionibus, cum lex in occultis de eo quod habere poteſt contenta ſit Maſcard. *de probat.tom.3.concl.1313.*& Farinac. *de delict.carn.q.147.nu.66.* Attamen ad dictum effectum imponendi aliquam pœnam, præſertim priuationis,tales coniecturæ, & præſumptiones debẽt eſſe adeò euidẽtes, & vrgentes,vt reũ de tali crimine peccaſſe conuincant, vt in terminis de ſimonia tenuit Rota ,*in Firmana capellania 7. Maij 1582.coram Clem VIII.* quam allegat, & ſequitur *d. deciſ.* 1029. *nu.2.coram Card. Seraph.*Mareſcot.& Beltram.*vbi ſup.*& eadẽ Rota *in Hiſpalen. pratenſa ſimonia.7. Februarij 1596.* corã *Card. Blãchetto* quã

approbat *d. deciſ. 517. nu. 1. corã Greg. XV. & deciſ. 166. nu. 8. p. 2. in recent.*

19 Minor item probatur, nam licet Regulares facilius, & liberius priuentur, quàm Clerici ſæculares *c. per tuas. 1. in fin. de ſimon. & c. qualiter & quando. 2. de accus.* & in puniendis eorum delictis poſſit procedi de plano, & abſq. ſtrepitu, & figura iudicij poſtpoſitis rimulis, & apicibus iuris *d. c. qualiter & quã 2. & c. olim. de accuſat.* & Minoribus côceſſit Bonifac. *VIII.* vt hr̃ *in fundamento trium Ordinum.* Attamen non per hoc eorum prælati in cognoſcendis delictis grauibus ſuorum ſubditorum, quæ aliqua tergiuerſatione celari poſſunt, nullo modo eximuntur ab eis, quæ ſunt de ſubſtantia, & eſſentia iudicij. & quæ conducũt ad veritatem inſpectãdam. *d. c. qualiter, & quã 2.* vbi Panor. *de accus. clem. ſæpè, de ver. ſign.* i. illa q̃ sũt de iure diuino, ſeu naturali, vel gẽtium. *Panor. in c. dilecti. de iudic.* Silueſt. *verb. index. 1. q. 5.* Pegñ *cõment. 104. verſ. fin. in 3. p. direct. inquiſit.* Nauar. *lib. 2. conſ. 1. in fin. de ſent. & re iudic. in antiq.* vbi in terminis de Fratribus Minoribus: & plenius D. Anton. *3. p. tit. 9. c. 15. §. 6.* Sorb. *in annot. ad compen. tit. appellare §. 2.* & in terminis noſtris nempè de priuatione vocis latè tradit Rodriq. *d. art. 11.*

21 Sed inter alia neceſſaria de iure diuino non immeritò ſibi locum vendicant citatio Rei illiuſq. interrogatio; ita vt nemo ſit cõdemnandus in audita parte Eccl. 11. *antequam interroges, ne vituperes quemquam, & cum interrogaueris corripe iuſtè.* Gen. c. 3. *Adam vbi es? &c. & c. 4. quid feciſti Cain?* Matth. 18. *Tunc vocauit illum Dominus ſuus, & ait illi ſerue nequam, &c.* Luc. item 18. *Et vocauit eum, & ait illi quid hoc audio de te redde rõnem villicationis tuæ &c.*

*E*rgo ſola atteſtatio ſuperioris non eſt ſufficiens probatio ad dictum effectum: & per conſequens ex ſola cognitione, quã ipſe habet de delicto Rei nõ poteſt illum priuare inaudita, & incitata parte, vt dictum eſt: ſed debet citari, atque audiri reus ad ſentiendum, ſi quam fortè excuſationem, aut

22 defenſionem afferre vellet Clar. *lib. 5. §. fi. q. 8. verſ. ſed nunquid capto reo.* Farin. *q. 39. nu. 32.* Neque .n. defenſiones, cum ſint de iure naturæ *clem. paſtoralis §. cæterum de ſenten. & re. iudic. l. vt vim ff. de iuſt. & iu.* Farinac. *nu. 18* nemini ſunt denegandæ: nec etiam excommunicato *c. cum inter. de except.* atque adeò nec Diabolo ipſi, ſi adeſſet in iudicio. Specul. *3 p. tit. de inquiſit. §. fin. verſ. ergo diſtinguo* Panorm. *in c. cum contingat nu. 27. de for. compet.* Farinac. *vbi ſupra nu. 50.* Iniquum enim eſſet iudicium vbi audiretur impugnatio, & non defenſio. Sorb. *in annot. ad comp priuil. tit. appellare § 2.*

23 An tandem electio ſic celebrata cum iniuſta, ſcilicet priuatione alicuius ſit valida? Dico non eſſe quidem nullam ipſo iure, ſed annullandam ad petitionem ipſius iniuſtè priuati: Interim verò eſt valida, vt tradit Rodriq *d. art. 11.* Vnde proportionabiliter huc applicari poteſt doctrina de non vocatis vocandis *dub. 10. per totum.*

DVBIVM XCVI.

An ab electione abſtinendum ſit ei, qui ipſo facto pœnam priuationis incurrit.

SVMMARIVM.

1 *Qua pœna ſit puniendus qui inchoauit: ſed non conſummauit delictum.*
2 *Senſus quæſtionis.*
3 *Voce priuatus debet abſtineri ab electione ſicut excommunicatus ab Eucharistia.*
4 *In dubio tutior pars eſt eligenda.*
5 *Quam culpam admittit inhabilis ſe ſe immiſcendo in electione ſine cauſa.*

1 NON dubitatur in præſenti de eo, qui inchoauit; ſed non conſummauit delictũ, cui impoſita eſt à iure pœna priuationis ipſo facto incurrenda; quia nunquã eſt locus huiuſmodi pœnæ, niſi delictum fuerit conſummatum, quantumcumque fuerit inchoatum, licet extraordinariè puniri poſſit. Ioan. Andr. *in regul. odia, de reg. iur. in 6.* Bart. *in l. 1. ff. de ſicar.* Panorm. *in c. 1. in. 13. de eo q mittit. in poſſ. & in c. cum in cunctis §. clerici ſanè. nu. 3. de elect.* Gemin. *in c. perpetuò. nu. 1. de elec. in 6.* & latè Menoch. *de arbit. iud. cent. 4. caſ. 360. nu. 96. & ſeqq.* multos allegans. Et hoc maximè procedit ſi dictum delictũ

non

non fuerit de atrocioribus; quia tunc meritò ſecus eſſet aſſrrĕdum: In atrocioribus namque delictis ſola attentatio, quæ ad actum proximum deuenit, punitur. *l. ſi quis non dicam. vbi gloſ. C. de de epiſc. & cler. c. ſi quis de pæn. d.* 1. Felin. *in trac. de punien. conatu. num.* 4. Mrooch. *vbi ſupra nu.* 47. & Farinac. *p.* 1. *q.* 122. *nu.* 31.

2 Senſus ergo quæſtionis eſt an ab electione abſtinendum ſit ei, qui ob aliquod delictum occultè perpetratum, & conſummatum priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrit? Eſto incurratur ante latam iudicijs ſententiam declaratoriam, iuxtà concluſa *dub.* 93.

3 Reſpondeo affirmatiuè, dummodò per hoc fama delinquentis non pateretur graue detrimentum, ideſt, eo modo ſibi abſtinendum eſt ab electione, quo excommunicatus prohibetur Euchariſtiam ſumere.

Hinc quemadmodum occulto excōmunicato non licet quotidie ſacrum facere ad placitum; ſed toties tantummodo, quoties comperit propriam famam nimis imminui: ita etiam voce priuati abſtinere debent ab electione, ſi aliter v. g. vitare nō poſſunt manifeſtationem ſui delicti aut vehementem eius ſuſpicionem, vel ſimile incommodum graue, quod nemo ſibi inferre cogitur iuxta communem omnium Theologorum doctrinam de cōſeruanda fama, & honore, quam late explicat Alphonſus à Caſtro *lib.* 2. *de poteſt. legis pæn. c.* 11. *in argum.* 1. *per totum & c.* 15. *circa med.* Immò hæc dicta amplia, vt in dubijs tutior pars ſit eligenda, dignitatis, ſcilicet, propriæ incolumitas, quia melior eſt conditio poſſidentis. *c quod autem de iur. patr. c. in pari. de regul. in* 6.

Hanc concluſionem ſuſtinent Sorb. *tit. ingredi monaſ. Monial. fol.* 161. *edit.* Brix. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 48. *ſect.* 1 *nu.* 17. & Sayr. *in clau. reg. lib.* 1. *c.* 9. *num* 35.

5 Sed ſtatim rogabis, quam nam culpam admittat inhabilis q ſe ſe immiſcet in electionibus, non obſtante inhabilitate, nec vlla eum vrgeat pergrauis cauſa, vt nunc explicatum eſt? Reſpōdeo mortaliter peccare ſe ſe immiſcendo in electione paſſiuè: & in hoc conueniunt omnes: ſed diſcrepāt an idem iuris ſit in electione actiua. Auil. *de cenſ. p.* 2. *c.* 6. *diſp.* 8. *d.* 3. *concl.* 2. ſuſtinet veniale culpā nō excedi, ea rōne motus, quia prædicti inhabilis acta ſunt valida, niſi eſſent excommunicati non tolerati, vel huiuſmodi: tunc enim concedit ſecus eſſe dicendum. At Suar. *de leg. lib.* 5. *c.* 9. *nu.* 11. Filliuc. *citatus à* Bonac. *de cenſ. diſput.* 2. *q.* 2. *p.* 6 *§.* 1. *nu.* 2. *& approbatus. punct.* 7. *nu.* 3. *in fin.* ſuſtinent mortaliter peccari quia ille inhabilis facit iniuriā electoribus vſurpando iudicium, vel electionem ad ſe non pertinentē, quæ actio procul dubio eſt pergrauis, & ſufficiens ad peccatum mortale. Et hæc opinio mihi multò magis arridet, dumō ipſe inhabilis non admittatur ſcienter ad eligendum ab electoribus, quando poſſunt admittere, vt ſupponit ſō facta.

DVBIVM XCVII.

An inhabilitas ad electionē tollatur per diſpenſationem: an verò per abſolutionem?

SVMMARIVM.

1 *Quæ ſit moralis actio per quam tollitur vinculum, ſeu obligatio?*
2 *Abſolutio, & diſpenſatio differunt inter ſe, & in quo num.* 7.
3 *Quare facultas abſoluendi nō extendatur ad irregularitates.*
4 *Quid ſit abſolutio, & quid diſpenſatio.*
5 *Peccati venia non datur niſi correcto.*
6 *Nō tollitur cenſura niſi ablata cōtumatia.*
7 *Quare inhabilitas tollatur per diſpenſationem, & non per abſolutionem.*
8 *Inhabilitas propriè dicitur irregularitas, vel pœna: Impropriè. verò ſuſpenſio. Quæ propriè dicantur cenſuræ.*
9 *An pœnæ tollantur per diſpenſationem, an verò per abſolutionem.*
10 *Quare à bullis Iubilæorum ſublata ſit clauſula* abſoluendi à pœnis.

1 AD clariorem dilucidationem dicendorum in hoc dubio, quod pro fundamento omnium ſequentium dubiorum propoſui prænotandum eſt moralē actionem, quæ vinculum, ſeu obligationē, diſrumpit, vel eſſe abſolutionem, vel diſpenſationem. Suar. *tom* 5. *diſp.* 19. *ſect.* 1. *nu.* 8.

2 Inter quæ duo diſpenſationem nempè, & abſolutionem longè diuerſa ratio moralis intercedit. *D. Thom. in* 4. *diſt.* 20. *q.* 1. *artic.* 5. *quæſtiunc.* 4. *ad* 3. *Suar. tom.* 5. *diſp.* 41 *ſect.* 1. *num.* 4. *& de legib. lib.* 6. *c.* 10. *nu.* 9.

Digitized by Google

nu.9.c.14.nu.7. & Salás *t.2.diſp.* 20 *ſect.* 3.*nu.*21. & expreſsè habetur ex *c.cum illorum de ſent.excom.* vbi maior cenſetur eſſe facultas diſpenſandi, quàm abſoluendi. Et confirmatur nam Nauar. *c.27.nu.*254. Gandel.aur. *de irregul.ſeu de diſpenſ.num.* 331. Molin. *tract.3.diſp.80.per totã* Suar. *tom.5.diſp.40 ſect.3.nu.3.* Tolet. *lib.1.c.89. ad fin.* vbi Victorel. *in addit.nu* 6. Sorb. *in compend.verb.confeſſiones ad fin.fol.*156. *adit.Brix.* Sayr. *de cenſ.lib.7.c.14.num.2.* & latiſſimè multis allegatis Garc. *de beneſ. p.7.c.11.à nu.56.vſq ad.60.* qui cẽs eitantes communem Canoniſtarũ, & ſtylum curiæ, affirmãt poteſtatem quantumcumque ampliſſimam datam ad abſoluendum à cenſuris, nõ extendi ad irregularitates: ſed huius ſententiæ potiſſima ratio eſt teſte Rota *decif.44.nu.5.p.2.in recent.* & Magiſtro ſacri Palatij *in Indice librorum expurgandorum in expurgatione pag.16.n.19. Emanuelis* Sà. quia irregularitas tollitur diſpẽſatione nõ aũt abſolutione. Ergo sũt valdè diuerſa hæc duo, diſpenſatio, ſ. & abſolutio.

4 *P*oteſtque res ipſa facilè explicari: abſolutio namque eſt actus iuſtitiæ, in quo cauſa aliqua, ſeu iudicium terminatur, quia nõ datur contra ius, ſed ſecundum ius: vnde in illa non fit iuris relaxatio. Diſpẽſatio vero eſt exceptio à communi lege, ſeu prohibitione quia datur contra, vel ſaltem præter ius: dum per eã ex parte tollitur. *E*t vt cla-
5 rius me explicem, dico abſolutionem ſiue à peccatis, ſiue à cenſuris, ſeu pœnis nõ impertiri, niſi ſuppoſita diſpoſitione ex parte pænitentis, & poteſtate ex parte abſoluentis *c.plerumque 11.q.3.c.peccati.de regul. iur.in.6. Rotà deciſ.13.de ſent. excom.in antiq.* & tunc nulla lex per talem actũ relaxatur: nam potius lex præcepit pænitẽtem abſolui in eo caſu, vt manifeſtum eſt in abſolutione à peccatis. Idem autem cum proportione eſt in abſolutione à cenſura, cum illa, cui ſuffragatur vera cẽſuræ ratio leuetur per ſolam abſolutionẽ, vt latè probat *Suar.tom 5.diſp.7.ſect.1.nu.3* quia cenſura de ſe non eſt perpetua pœna, vel ad finitum tempus, ſed donec à contumacia recedatur, & ideò in ſua intrinſeca ratione includit, vt ablata contumacia; ipſa quoque tollatur, vt iura diſponunt *c qua fronte. de appell.c.ex litteris.de conſt.c.contingit. de offic.deleg cum ſimilibus &c.* Illa ergo abſolatio non eſt diſpenſatio in aliqua lege, ſed
7 potius legis executio. Ergo abſolutio in hoc rectè diſtinguitur à diſpenſatione, quod illa eſt ſententia quædam, per quam (ñ cia uis non erret) non vulneratur lex; nec minuitur ius, ſed potius executione demandatur. Diſpenſatio autem non eſt ſentẽtia, ſed actus quidam iuriſdictionis volũtarius quo vulneratur lex, dum ex parte tollitur. Et hoc eſt quod vult Gemin. *in c.qui verò n.2.de elect.in 6.* aſſerens diſpenſationem dependere à miſericordia, & ſic non videri eſſe debitã de iure de quo *c.minor.diſt.50*

8 His ſic late prænotatis dico inhabilitatem prædictam tolli per diſpenſationem, non autem per abſolutionẽ Suar. *de relig. tom.1.tract.3.lib.4.c.61.n.3.in fin.* & *tom. 4 tract.8 lib.2.c.21.nu.13.&14.*

Hæc concluſio primò probatur ex intrinſeca natura rei, quia inhabilitas habet vim cuiuſdam prohibitionis, vel perpetuæ ſimpliciter, vel pro tali tempore, vel durante tali ſtatu rerum: & ideò quantumcumque hominem pęniteat ſui delicti, vel cauſam ſuam in iudicium afferat, nunquam poteſt ex vi alicuius ſententiæ liberari à tali onere. At non obſtante hac conditione inhabilitatis, poteſt Prælatus, ſeu ille apud quẽ poteſtas reſidet hominem eximere à tali prohibitione. Ergo diſpenſatione tollitur ſecundum prænotata.

Secundò probatur ex communi vſu loquẽdi ſacrorum canonum, priuilegiorum, & Iubileorum, de quibus nunc proximè dicam nec non, & authorum, qui ſub noĩe diſpenſationis ꝓpriæ loquũtur de habilitate.

9 Tertiò probatur ex nominis appellatione nam prædicta inhabilitas dicitur propriè quædam irregularitas à Panorm. *de in c.quis quis.nu,1.de elect.* & Suar. *tom.5. diſp.31.ſect 3.n.1.* licet opinio cõtraria ſit multò tutior & cõior vt dictũ eſt. *d.60.n.2* Et nuncupatur pœna à Card. *in Clem. 1. in princ.de iur.patr. relatus à Bertach. in ſuo repert.verb. electio non cadit. verſ.* 10. *Rodriq. in expoſit.motus proproprij Pij V. contra fœminas ingredientes monaſteria virorum n.35.* à Sorb. *tit. ingredi monaſt. monial.fol.366.adi. Brix.verſ.dico tertiò.* Suar *de relig.tom.1 tract.3.lib.4.c.61.nu. 11.circa med.quem ſequitur* Garc. *de beneſ. p.8.c.1.nu.71.* & Sanch. *in præcep.decal.lib. 6.cap. 15.in fin.* & nullo modo dicitur cenſura *per cap.quærenti.de verb ſign.* vbi decidit ur ſub nomine cenſurarum comprehendi ſolumodò excommunicationem, ſuſpenſionem, & interdictum. Et licèt Alter. *tom.1.diſp.13. c.5. col.1 §. ſed de prima.* probare contendat propriè dici ſuſpenſionem

nem & ſupponunt Nauar. *lib.1.conſ.8.tit. de elect.in antiq.*&Rodriq.*tom.1.q.29.ar. fin.* At talis opinio eſt noua, & benè refellitur per dicta ab eodem Nauar.*c.27.nu. 152.in fin.de mente* Iaſon. & Panorm.quē ſequutus eſt Sorb. *vbi ſupra*. Pęna igitur, & in primis irregularitas tollitur per diſpenſationem, & nunquā per abſolutionem, vt probatum eſt *ſup.* Ergo, & prædicta inhabilitas.

10 Sed dices fere ſemper in bullis, & priuilegijs, quando datur facultas abſoluendi pœnas id fit ſub nomine abſolutionis. Sed iam monſtratum eſt inhabilitatem à multis ſtrictè dici pœnam. Ergo per abſolutionem, & non per diſpenſationem tollitur.

Reſpondeo varia eſſe pęnarum genera, quas imponit Eccleſia, cenſurarum, ſcilicet, & nō cenſurarum, ſpiritualium, & temporalium, & alia genera, quæ à Doctoribus enumerantur, & præſertim à gloſ. *in c.ad reprimendam verb.in canonibus de offic. iudic.ordin.* Panor.*in c.dilecti filij nu.12. de arbit.* Felin.*in c.cum non ab homine.n. 7.verſ.reſpectu pœna exilij de arbitr.* Tuſch.*lit.P.concl.105.106.220. & in primis lit.E.concl.17.* Vndè ipſæ modò per abſolutionem modò per diſpenſationem tolluntur ſecundum diuerſam earum ſpeciem, vt liquet ex Suar.*de legib.li.6.c.11.n.5.* Hinc DD.& maximè Nauar.*c.27.nu.254.Rodr. tom.1.q.20.art.17* & Henriq.pęnes Auil. *de cenſ.p.7.diſp.10.dub.4.circa fin.* & nouiſſime Victorel.*in addit.ad cap.89 lib.1. Tolet.nu.6.* coarctant dictam facultatem in dictis bullis, & priuilegijs *abſoluendi à quibuſcūq.cenſuris, & pœnis*, ad pœnas tantummodò, quæ ad ſui abrogationem requirunt abſolutionem, non autem diſpenſationem. Atque adeò teſtatur Auil.eamdem clauſulam *à pœnis* ſublatam eſſe à bullis, & Iubelæis, quæ poſt Pium V. expediuntur ne daretur errandi occaſio ob eius latam, genericamque ſignificationem, quod mihi confirmatur ex tribus vltimis Iubilæis ſuperioribus annis à Paulo V. & Greg.XV. conceſſis, in quibus nulla mentio habetur de pœnis. Et tandem circa hanc particulā à pęnis vide Suar.*de relig.tom.4.tract.10. lib.9.c.11.nu.41.vſq.ad nu.51.*

DVBIVM XCVIII.

An apud Prælatus Regulares iuriſdictionem quaſi Epiſcopalē habentes reſideat poteſtas habilitandi ſibi ſubditos in foro fori?

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio electionis in præiudicium tertij non valet.*
2 *Senſus quæſtionis.*
3 *Super quibus delictis, & pœnis poſſint diſpenſare Epiſcopi, & qui iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habent.nu.7.*
4 *Quando debet, & compelli poſſit ſuperior ad diſpenſandum.*
5 *Et quando ſolum poteſt, ſed non tenetur. Quid ſit diſpenſatio arbitraria, & neceſſaria.*
Diſpenſatio ſine cauſa non valet, vel eſt retractanda.
7 *Verba debent aliquid operari.*
7 *Quando poſſit inferior diſpenſare in quacumque lege ſui ſuperioris etiā ſine cauſa.*
8 *An idem ſit diſpenſare in lege ſuperioris, & in pœnis eiuſdem legis.*
9 *Quædam bullæ, & decreta inhabilitantia Religioſos in quibuſdam delictis, ſuper quæ diſpenſari poſſit à ſuis Prælatis.*
10 *Tot requiruntur habilitates quot ſunt obſtacula.*

1 HIC nō agitur de diſpenſatione in pręiudiciū tertij, quia non valet diſpēſatio electionis in præiudiciū alterius coelecti Ant.à Butr. & Io. Andr.*in c.dudum.2.col.fi. de elect.* Dec.*in cap. at ſi clerici §.de adulterijs num.156. vbi quoq.* Felin. *num.14. verſ.vnde dicunt.de iudic.* vt v.g licet poſſit Epiſcopus diſpenſare cum electo criminoſo: at id nequiret in præiudicium capacis, qui ſimul cum eo electus eſt Aret.cum Innoc.*in c.dudum 2.n.13.de elect.* Archid. *in c ſi e.quis de miniſterijs, in fin. diſt.50.* & Sanch.*de matrim.lib.8.diſp.1. nu.3.* Aliud exemplum fit de diſpenſatione facta cum eo, qui priuandus erat, quia non præiudicat illi, qui ſequuta priuatione illud beneficium obtinuit, vel impetrauit. Ioan. And.*in c.dudum 2.circa fin.de elect.* Cald.

com

conſ.12.in fin.de reſcript. & Oldrad.*conſ. 325.thema quæſtionis col.fin.*

2 Prędictus ergo titulus intelligitur de poteſtate diſpenſandi ab inhabilitate actiua, vel paſſiua, ſeu priuatione actiuæ, vel paſſiuæ vocis, quæ imponitur à iure, ſiuè ab aliquo decreto, ſeu conſtitutione nec vertitur in damnum tertij.

3 Senſu quæſtionis ſic declarato dico primò omnes Prælatos Regulares iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes poſſe diſpēſare in adulterijs, & alijs criminibus, quæ ſunt minora adulterio peracta pœnitentia niſi Papa ea ſibi ſpecialiter reſeruaſſet: Et item diſpenſare valent in omnibus irregularitatibus, depoſitionibus verbalibus, priuationibus Officij, aut beneficij, & inhabilitatibus ad ea: modò hæ pęnæ contractæ ſint ex perpetratione delictorum adulterio æqualium, vel minorū. Hæc aſſertio liquet ex *c.at ſi clerici.§.de adulterijs vbi* Panor. *nu.13.in fin.* Dec.*nu.137.* & Felin. *nu.11. de iudic.* Rodriq.*tom.1.q.24.art.fin.* & ratione probatur nam *Prælati* Regulares iuriſdictionem quaſi *E*piſcopalem habentes poſſunt in ſibi ſubditos, quid quid poſſunt Epiſcopi in ſuos eo modo, quæ plenè explanatum eſt *dub.51.per totum.* Sed Epiſcopi hanc diſpenſationem poſſunt impertire *d. §.de adulterijs.* Ergo, & Prælati Regulares prædicti.

Hanc aſſertionem amplia, vt etiam procedat, ſi dictæ pœnæ ſint perpetuæ, & ipſo facto incurrantur ita *Panor. vbi ſupra nu. 6.verſ & hoc intelligo verum.* Dec. *nu.8. & clarius nu. 48.& ſeqq.quem ſequitur* Sāch.*de matrim.lib.8.diſp.3.nu.2.* Marſil.*in d.§.de adulterijs nu.63. & 68.* & Rodriq. *vbi ſupra verſ.ſecundum argumentum.*

Dixi *peracta pœnitentia* ad innuēdum non poſſe inferiorem diſpenſare ſine cauſa in lege ſuperioris, vt patet ex late dictis *dub.78.*

4 Et vt clarior fiat hæc eadem aſſertio aduertendum eſt duplicem eſſe diſpenſationē neceſſariam, ſcilicet, & arbitrariā. Neceſſaria eſt illa ſecundum Panor.*nu.10.* quæ in vtilitatem publicam cedit, vt quia ſcandalum euitatur, vel Religioſus voce priuatus eſt valde vtilis Relegioni, &c. Et in huiuſmodi caſibus ſuperior diſpenſare debet, & ad diſpenſandum compelli poteſt ob Religionis vtilitatem, vt tenēt cōmuniter omnes.

5 Arbitraria verò eſt illa, quando ſubiacet tantum vtilitas perſonæ diſpenſandæ, vt quia alias eſt bonæ conditionis, licet hoc delictum admiſerit, ac ſatis contritus apparet. Et tunc ſuperior poteſt. Si autē nulla ſubeſt cauſa nec in perſona patiente, nec reſpectu boni publici: tunc diſpenſatio fieri non poteſt, vel ſi fieret non valeret, vel irritaretur, & diſpenſans puniretur, quia diſpenſatio in lege ſuperioris ſine cauſa non valet, vel eſt retractanda Innoc. *in c.cum ad monaſterium de ſta.regul.* & pro hoc facit quod notat gloſ.*in c.requiſitis, §.niſi rigor.1.quæſt.7.*

6 Secunda concluſio eſt ſicut non poſſunt memorati *Prælati* Regulares diſpenſare in lege ſui ſuperioris, vt modò concluſum eſt; ita nec etiam poſſe in præfatis pœnis eiuſdem legis, quæ ex delictis grauioribus adulterio proueniunt, niſi eis expreſſe concedatur, quod ſit, vel per clauſulam generalem, vt in ſuperiori concluſione dictum eſt *d.§.de adulterijs* vel in aliquo caſu ſpeciali quoties Pontifex addit, vt in eo poſſit diſpenſari, vel in perſonaliter de diſpēſatione loquitur dicens *niſi in eo diſpenſetur*, nec explicat à quo ſit diſpenſandum tunc enim cenſetur facultas circa illud conceſſa Epiſcopo, & p cōſequens Prælato quaſi iuriſdictionem Epiſcopalem habenti iuxta dicta *d.dub.51.* Et ratio eſt quia cum verba debeant aliquid operari *c.ſi Papa de priuil. in 6.* nec dubium ſit Pontificem poſſe diſpenſare, illa verba eſſent ſuperflua: quæ omnia ex communi Theologorum, & Canoniſtarum doctrina non obſcurè colliguntur, vt videre licet in præcitaris Doctoribus, & etiam *Sot.de iuſt.lib.1.q.7.art.3.* Silueſ. *tit.diſpenſatio q.90.nu.14* Caiet. *1.2.q.97. art.4.* Medin.*ibid.* Valent.*1.2.diſp.7.q.5. punct.9.* Azor.*p.1.lib.5.c.15.q.7.* Salaſ.*1.2.diſp.20.ſect.3.nu.20.* Sanch.*de matrim. lib.8.diſp.5.nu.1. & lib.2.diſp.40.nu.1.* & Suar.*de legib.lib.6.c.14.nu 8.* & communiter DD.teſte Bonac. *de legib.diſp.10.q.2. p.7.nu.1.*

Huic aſſertioni, licet plures adhibeantur limitationes à Doctoribus at vnam tātum ad rem noſtrā exiſtimo neceſſariam, quæ, & ſuperiori quoque aſſertioni adaptari poteſt, nempe poſſe memoratos Prælatos diſpenſationis beneficiū impertire ex rationabili interpretatione voluntatis ſuperioris etiam in pœnis prouenientibus ex delictis grauioribus adulterio, vel in æqualibus, ſeu minorib. nulla etiam peracta pœnitentia, vbi re vera neceſſitas magna vrget, & eſt periculum in mora: ita, vt ad ſuperiorem non pateat aditus. Ita Rota *quam referunt & ſequuntur.* Panor.*in d.§.de adulterijs*

terijs

*terÿs nu.*9.Dec.*nu.*10.*&* Felin.*nu.*3.*&* 21. *in fin de iudic.* Item Felin. *in c.1.n.49.verſ. & pro iſto dicto de conſt.* Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſ. ad plur. beneficia nu.*30. *&* 31 Lambert.*de iur. patr. lib.*2.*p.*1.*q.*7.*art.* 19.*nu.*2.Nauar.*c.*22.*nu* 85. Gutierez.*qq. can. lib.*1.*c.*23.*nu.*18.Sanch. *d.diſp.*40.*nu.* 3.*& lib.*8.*diſp.*7.*n.*22.Salas. *vbi ſupra nu.* 22.*verſ. tertius caſus eſt.*& Suar.*vbi ſupra nu.*10.*in fin.* alios plures cum communi referentes.

8 *At* hoic eidem aſſertioni obijcies cum multiplici Doctorum teſtimonio, & præcipuè Manual. Prælat. *tom.*2.*q.*30. *art.*11. *concl.*1. aliud eſſe diſpenſare in lege ſuperioris, aliud verò in pœna einſdē legis iam contracta: vnde dices conclu ſionem noſtram ſubſiſtere poſſe in primò ſenſu, quia Prelati inferiores nequeunt diſpenſare in lege ſuperioris At in ſecūdo ſenſu minimè quia Prælati inferiores tollunt pænam iam contractam per tranſgreſſionem legis ſuorum ſuperiorum, dummodò huiuſmodi pęna non ſit actualiter reſeruata, quod probatur ex eo, quod qui incidit in excommunicationem ex trangreſſione iuris poteſt abſolui, quando eius abſolutio non eſt ſimpliciter reſeruata, vt patet ex communi.

Reſpondeo hanc obiectionem falſo fundamento inniti, quia argumentatur ab abſolutione ad diſpenſationem, vt perſpicuū ſit ex latè dictis *in praecedenti dub. à nu.*1. *vſq. ad nu.*8.ex quo loco, & ex DD. ibi allegatis elicitur optima reſponſio ad hanc obiectionem, cum ſupradictæ pœnæ non abſolutione ſicuti excommunicatio; ſed diſpenſatione tollantur, vide ibi, & Suar. *de legib. lib.*6.*c.*11.*nu.*5.*& nouiſſimè de relig. tract.*10.*lib.*9.*c.*2.*nu.*48.

9 Ex his ſit latè diſcuſſis infertur cum Sūmi Pontifices, vt Pius V.& Gregor. XIII. in ſuis conſtitutionibus latis contra Religioſos introducentes mulieres in monaſteria virorum, aut mulierum, non reſeruauerint ſibi vltra ſuſpenſionem à diuinis, nec priuationem officiorum, nec etiam inhabilitatem ad ea ſicut excommunicationem reſeruauerunt poſſe Prælatos Regulares ſupradictos in hac priuatione diſpenſare, & habilitare pœnitentia peracta, vel non per acta iuxtà in ſuperioribus explicata, & diſtincta. Ratio huius illationis eſt, quia hoc delictum non eſt grauius adulterio, vt benè probat Rodriq. *tom.*1.*q.*24.*art.fin. circa med.*& Cruz.*de ſta.relig.lib.*1.*c.*6.*concl.* 6.*verſ. ex dictis ſequitur.*

Et pari ratione idem inferendum eſt de inhabilitate, ſeu priuatione vocis actiuæ, & paſſiuæ contracta ex allocutione habita cum monialibus contra decretum Sacræ Congregationis de quo dictum eſt *ſupra dub.*93.*nu.*2.

Secus verò inferendum eſt primò de huiuſmodi pœnis latis contra ſubornatores per notata *d.*56.*n.*11.

Item ſecus inferendum eſt ſecundò de diſpenſatione ſuper priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ, quam ipſo facto incurrunt Regulares miniſtrantes in ordinibus, per ſimoniam ſuſceptis iuxtà conſtitutionem Sixti *V. contra malè promotos* roboratam à Clem. VIII. vt videre licet apud *R*odriq. *tom.*1.*q.*20.*art.*13.*circa fin.* patet namque Prælatos Regulares non poſſe talem pœnā tollere: tum quia eſt ſpecialiter reſeruata ſummo Pontifici cum derogatione quorūcùque priuilegiorum, &c. Tum etiā quia etſi non eſſet reſeruata talis pœna, adhuc tamen non poſſet diſpenſari, cum ſupradicta ſimonia, propter quam hæc pœna irrogatur, ſit delictum multò grauius adulterio. *c.ſicut & c.licit de ſimon.* Panor. *in c. de ſimoniace nu.*4.*eod. tit.* eſt enim quædā ſpecies ſacrilegij *cap. audiuimus* 1.*q.*1. &, ęquatur crimini læſæ maieſtatis *can. ſane* 15.*q.*3.*c.*1. vbi gloſ. *vlt. de teſt.* in 6. Leſ. *de iuſt. lib.*2.*c.*47.*n.*6. Marcſcot. *lib.*2.*var. reſol.c.*35.*nu.*11. Et tandem vide Valent. *tom.*3.*diſp* 6.*q.*16 *p.*4 *per totum* Azor.*p.*3. *lib.*12.*c.*1.*q.*3. Suar. *de relig. tom.*1.*tract.*3. *lib.*4.*c.*3.*per totū.* & alios apud quos comperies quanta ſit grauitas huius peccati ſimoniæ.

*V*ltimò hic aduertendum eſt tot requiri habilitates, quot ſunt obſtacula Gemin. *conſ.*33.*& fuit dictum in Pharin penſionis coram Clem. VIII. & in Romana Palatÿ.*5. *Iunÿ* 1602. *coram Card. Sacrato, & deciſ.*119.*nu* 6.*coram Greg. XV.*

DVBIVM XCIX.

An Prælati Regulares valeāt in foro conſcientiæ reſtituere vocem ſibi ſubditis ea priuatis.

S V M M A R I V M.

1 *Varia priuilegia conceſſa Prælatis Regularibus habilitandi priuatos.*

2 Et

2 *Et hodie manent in ſuo robore.*

3 *An Religioſi voce priuati, vel cenſuris innodati abſoluantur, vel diſpenſentur per generales abſolutiones quæ quandoque dantur ab eorum Prælatis.*

4 *An talis abſolutio, vel diſpenſatio poſſit dari à Guardianis qui aliter quam per electionem inſtituuntur virtute facultatis eis conceſſæ diſpenſandi in omnibus quæ poteſt eorum Generalis prout vſus ſolum ſacramentorum poſtulat.*

5 *An poſſit dari abſolutio in foro conſciẽtiæ extra forum ſacramentale.*

6 *An abſolutio, vel diſpenſatio in foro conſcientiæ obſit foro contentioſo.*

7 *Quid importet dictio ſolummodò.*

8 *Lex non includit illud ad quod mens, & ratio authoris non ſe extendit.*

Authoritas regulatur ſecundum mentem diſponentis.

9 *Is committit in legem, qui verba legis complectens contra legis nititur voluntatem.*

1 RESPONDEO affirmatiuè & hoc virtute priuilegiorum eis conceſſorum, vt eſt illud Greg. XIV. *conceſſum anno* 1590. Præfecto Generali Miniſtrorũ infirmorum, quod refertur à Sorb. *in compen. tit. abſolutio ordin. quò ad fratres. fol.* 20. *edit. Brix.* item illa duo Eugenij IV. prout refert Rodriq. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 20. Vnũ Generali Præfecto Reformatorũ Ciſtertij factũ. Alterũ Fratrib. Minoribus, quod habetur *in compen. tit. abſolutio extraordin. quò ad fratres. n.* 3. & alia quorum virtute poſſunt habilitare ad qualcunque dignitates, & officia Ordinis ad quæ per aliquam conſtitutionem Apoſtolicam, ſeu canonicam ſunt inhabiles.

2 Neque obſtat huiuſmodi priuilegia eſſe abrogata quò ad quoſdam peculiares caſus, vt eſt v.g. priuatio vocis actiuæ, & paſſiuæ, quam ipſo facto incurrunt Religioſi miniſtrãtes in ordinibus per ſimoniam ſuſceptis ex conſtitutione Sixti V. contra malè promotos roborata à Clem. *VIII.* huiuſcè namque pœnæ diſpenſatio reſeruatur ſpecialiter ſummo Pontifici cum derogatione priuilegiorum Regularium, prout benè aduertit Rodriq. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 13. *in fin.* nam reſpondeo ea priuilegia fuiſſe reinualidata per ſequentes confirmationes Apoſtolicas eiuſdem Clem. VIII. & Pauli V. vt declaratum eſt *dub.* 76. *nu.* 6.

3 Vnde meminerint fratres ſeſe in viſitationibus ſuorum Prælatorum maiorum diſpẽſatos eſſe ab omni inhabilitate occulta in foro conſciẽtiæ iuxta tenorem priuilegiorum quando abſoluũtur, & diſpenſantur ab omnibus irregularitatib, inhabilitatibus, pœnis, &c. ſicuti de cenſuris teſtantur Silueſt. *tit. confeſſio.* 1. *q.* 4. *nu.* 7. Nauar. *c.* 26. *n.* 13. Sayr. *de cenſ. lib* 7. *c.* 14. *nu.* 9. *verſ. ſecundò* Coriol. *de caſib. reſeru. p.* 1. *ſect.* 1. *art.* 11. *n.* 2. *in* 3. *edit.* Et hoc nedum habet locum in viſitationibus vt dictum eſt nũc proximè, ſed etiam in abſolutionibus diſpenſationibus generalibus præambulis ad electionẽ, quæ de more ad omnem meliorem effectũ conſueneſcunt dari. Quæ omnia extendo etiam ad Priores, & Guardianos canonicè electos iuxtà prædictorum priuilegiorum tenorem: non verò extendas de iure ordinario ad omnes Prælatos cõuentuales qui aliter quam per electionem inſtituuntur prout plenè inferam *dub.* 120 *nu.* 12.

4 Dixi *de iur. ord.* quia ſi de iure delegato hac facultate fruerentur, tunc iuxtà tenorem delegationis ſibi factæ abſoluant, ſeu diſpenſent &c.

*S*ed rogabis forſan an ad hunc effectum cenſeatur ſufficiens facultas illa, quę in aliqua Religione delegatur prędictis Pręlatis non canonicè electis, & alijs confeſſarijs eiuſdem Religionis, per quã facultatem in foro conſcientię tantum poſſunt abſoluere à quibuſuis cenſuris, nec non diſpenſare in omnibus irregularitatibus tam publicis, quã ſecretis in quibus omnibus poteſt diſpenſare, ſeu abſoluere Reuerendiſſimus Pater Generalis illius Religionis prout tamen ſolum vſus ſacramentorum neceſſariò poſtulat.

Affirmatiuè (vt opinor) eſſet ſentiẽdum quando in dicta facultate non ſubiungeretur illa clauſula, *prout tamen ſolùm vſus Sacramentorum neceſſariò poſtulat.* Dum verò ſubiungitur, & additur, ſecus eſt dicendum.

5 *P*rior Pars huius reſponſionis probatur tum quia dicta abſoluendi poteſtas in foro conſcientiæ tantũ nihil obſtat quò minus poſſit dari extra forum penitentiale, vt ſuſtinent Nauar. *conſ.* 11. *n.* 2. *de priuil.* Graf. *lib.* 1. *c.* 13. *nu.* 32 Rodriq. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 7. *& q.* 61. *art.* 10. Auil. *de cenſ. p.* 2. *c.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 13. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 34. *n.* 29. *& in præcep. decal. lib.* 2. *c.* 11. *nu.* 11. *& c.* 12. *n.* 4. *in fi.* & alij mox referendi Homobon. *de Exam. eccleſ. tr.* 5. *c.* 6. *q.* 38. Et licèt

Gar-

Garcia.*de beneſ.p.11.c.10.n.197.*dicat contrariam ſententiam colligi ex pluribus reſponſionibus ſacræ Congregationis ab eo ibi relatis: At reuera nullo modo colligitur; nam ſacra Congregatio reſpondit ſecundum propoſitam materiam, quæ erat de foro ſacramentali. Nihil ergo faciunt
6 ad rem tum etiam probatur dicta prior pars reſponſionis, quia talis abſolutio, ſeu diſpenſatio nihil obeſt foro contentioſo vti fusè explicant Panorm *in c.fin nu.16.de ſchiſmat.* Marcheſ.*p.1.tit. de S.D.N. Papa Referend.c.2.nu.338.* Suar. *tom.5. diſp.7. ſect.5.nu 25.* Henriq. *lib.13.c.27.num.5.* Duard.in *bull.can.Domini lib.3.§.2.q.1. nu.50.* Filline.*tract. 11.c.9. n.292.* Bonac. *de cenſ.diſp.1.q.3.p.10.nu.3. &* communiter *DD.*

Poſterior verò pars reſponſionis probatur; nam inhabilitas minimè vſui paſſiuo, vel actiuo ſacramentorum obſtat, neq. eum impedit: ſed prædicta authoritas abſoluendi, & diſpenſandi conceditur ſolūmō quo ad ea quæ vſus prędictus neceſſariò po-
7 ſtulat. Ergo dicta authoritas nō ſe extēdit ad inhabilitatē tollendam: Tū quia dictio *ſolummodò* eſt excluſiua aliorū Bald. *conſ. 331.in quaſtione vertitur.nu.2.lib.3.relatus* à Tuſch.*lit.D.concl.379.*qui aſſerit id, nec etiā ignorare Grammaticæ magiſtros:
8 tum etiam quia lex, non includit illud ad quod mens, & ratio authoris non ſe extendit *c.intelligentia. c. propterea,c in his. de verb. ſignif.* Vnde iure merito authoritas eſt regulanda ſecundum mentem diſponentis Panor.*in c. 1.de iure calum.* Imol.*in c. poſt tranſlationem.de renunc.* & Felin. *in c.tua nos.1.n.3.circa med.de iureiur.*
9 Concludamus igitur certum eſſe quod is committit in legem, qui legis verba complectens, contra legis nititur voluntatem. *c.certum.de regul. iur.in 6. & l.non dubium.C.de legib.*

DVBIVM C.

An ſemel reprobatus ab electione ſit ineligibilis.

SVMMARIVM.

1 *Quando dicatur caßari electionem ex defectu forma electionis vel perſona electi.*
2 *Quando electio ſecunda teneat non caßata prima.*
3 *Repulſus ab electione vitio perſona eſt ineligibilis vbique.*
Secus ſi vitio forma.
4 *An ineligibiles ſint duo, qui electi fuerit in diſcordia.*

1 DVPLICI ex defectu potiſſimum caſſatur electio, perſonæ ſcilicet, vel formæ ipſius electionis. Exemplum primi defectus, nēpe perſonæ, eſt ſi opponatur v.g. contra electum, crimen, vel aliquis defectus, puta natalium, vel quod eſt corpore vitiatus, ſiuè debilitatus, vel quod eſt excō municatus, vel inhabilis, & huiuſmodi, &c. Exemplum ſecundi defectus, nempe formæ eſt quando v.g. in electione non fuit ſeruata forma canonica, de qua habetur. *in c. quia propter de elect.* vel electores erāt excommunicati, vel ſuſpenſi, vel electio eſt celebrata contra priuilegia Eccleſiæ, vel poſt appellationem legitimam, & prima non caſſata, & generaliter quomodocumque electio irritetur, & quacumque ex cauſa defectu perſonæ excepto.
2 *Dico electionem caſſari defectu formæ qñ fuit celebrata poſt appellationem legitimam, & prima non caſſata,* quia non tenet ſecunda electio, niſi caſſata prima *c.inter dilectos.de exceſſ.prelat.* Marc. *q.1197. in fin.per.* niſi prima notorie nulla eſſet, quia tunc ſecunda fieri poteſt non caſſata prima iuxta notata per gloſ. & DD. *in c. auditis de elect. & in c.conſtitutus.de appell. & in d.c.inter dilectos.* Marc. *q.784.n.2. & q 495 nu.32.p.1.* Panor. *in c. conſiderauimus.verſ. 4. not.de elect.* & Cuch. *vbi infr. nu.144.*
3 Modò repulſus ab electione vitio perſonæ ità non poteſt eligi, vt ineligibilis ſit non ſolum in eadem, ſed in alia qualibet Eccleſia. Si verò non vitio perſonæ irritetur electio, ſecus eſt dicendum: talis enim irritatio non poterit impedire eius promotionem etiam in eadem, nedum in alia Eccleſia. Hæc concluſio expreſſe habetur ex *c.ſuper eo vbi* Ioan. And. Bald. *Innoc.* Panor. *de electio.* & Felin. *in c.ſuper his.col.4. de accuſ.* Silueſt. *tit. electio. 1.q.14.* Angel. *eod.tit.n.23.* Toloſ. *in tit.de elect.c.9.nu.23. & latius c.11.nu.10.* Tabien. *eod.tit.n.17.* Biax. *in direct. elect.p.2.c.5.* Cuch. *inſtit. maior.lib.4.tit.de electione.nu.141.* & Manual. Prælat. *tom.2. q.23. art. 11. concl.5.* Ratio diuerſitatis eſt quia vitium concernens perſonam ſigillat, & notat eam, ac ſequitur ſicut lepra leproſum *c.cito turpem 1.q.1.* Vbi verò vitium propter quod caſ-

ſatur

ſatur electio non reſpicit perſonam electi, tunc ex eo non læditur eius fama, & opinio *c. conſideraulmus cum ibi notatis.* per Panor. *nu.* 5. & Ant. à *Butt. n.* 9. *&* 16. *de elect.* & item Ant. à Butt. *in d. c. ſuper eo. in fin. eod. tit.*

4 Hanc concluſionem amplia, vt quando duo fuerunt electi in eadem Eccleſia in diſcordia, & vtraque electio ex aliquo defectu etiam ſi non ſit perſonæ fuerit caſſata, neuter eorum poſſet aſſumi in eadem vacatione, & hoc ad euitandam diſcordiam *d. c. conſideraulmus. vbi* Panor. *nu.* 1. & Ant. à Butt. *nu.* 9. *&* 18. *de election.* Item Anto. à Butt. *in d. cap. ſuper eo in fin. eod. tit.* & Biax. *in direct. elect. p.* 2. *c.* 3. Cuch. *vbi ſup.* niſi tñ poſt irritatã talem electionem omnes eligentes in alterum eorumdem electo-

1 rum conuenirent vnanimiter; tunc enim talis electio ſic cõcorditer celebrata teneret, quia ceſſaret cauſa prohibitionis, & ita quoque ceſſare debet effectus *l. generaliter. C. de ſacr. ſan. Eccl. & c. cum ceſſante de appell.* quod intellige quando non fuiſſet caſſata vitio perſonæ: quia tunc benè nullo modo poſſet iterũ eligi per ſupradicta, &c.

FINIS PARS TERTIÆ.

PARS

PARS TERTIA.

Quæ agit de Electione, & poteſtate cuiuſcunq. Prælati, Officialiſq. Regularis in ſpetie.

CAPVT PRIVMM.

De electione, & Poteſtate Generalis Miniſtri, & Procuratoris Ordinis.

DVBIVM CI.

Ad quem ſpectet electio, & confirmatio Generalis: quanto tempore duret eius officium: & ad quem pertineat congregare Capitulum pro eadem electione?

SVMMARIVM.

1 *Ad quos ſpectet electio Generalis de iure communi?*

A quibus eligendus Generalis Minorum?

2 *Electio Abbatis Generalis regulatur ex electione Abbatis particularis.*

3 *Ad quem de iure communi, & ſpeciali attineat confirmatio Generalis?*

4 *A quo confirmandus Viſitator generalis tertij Ordinis S. Franciſci de pænitētia?*

5 *Et Generalis Minorum S. Franciſci Capuccinorum?*

6 *An Generalatus officium duret ad vitam electi, vel ad tempus?*

Generalatus officium datur ad vitam electi apud Ordinem Prædicatorum, & Societatem Ieſu.

Item an ſic detur apud Ordinem Minorum? Generalatus officium eſt temporaneum apud Fratres Ioannis Dei in Italia, apud Canonicos Regulares S. Saluatoris, & apud Ordinem Seruorum B. M.

7 *A quo congregandum Capitulum pro electione Generalis?*

Excuſat ſe Author apud Lectorem.

Imprudentis ſcriptoris eſt velle tractare de Prælatis Regularib. in via ſpecialis iuris, ac conſuetudinis cuiuſcunque Ordinis.

1 RESPONDEO primò electionem Generalis pertinere de iure communi actiuè, & paſſiuè ad totam Congregationē *c. fin. 16. q. 7. c. abbatem. 1. & 2. 18. q. 2. c. cum dilectus. de conſuet. § iubemus. auth. de ſanctiſs. epiſc.* & tradunt DD. *in d. c. cum dilectus.* & præcipuè Butr. *in 1. lect. nu. 7. & in 2. lect. nu. 38. & num. 45.* & Card. *num. 9. q. 1. gl. 1. in c. 2.* vbi Archid. & Turrecrem. *num. 1. diſt. 66.* & Rota *decis. 65. nu. 1. par. 1. in recent.* Hinc meritò regula Minorum ſtatuit vt electio Miniſtri Generalis celebretur à Prouincialibus, & Cuſtodibus, vtpotè totam Congregationem repreſentantibus.

2 Sed obijcies *in d. c. abbatem. 1. & 2. 18. q. 2.* & ſæpe alibi in corpore iuris non loqui de Abbate Generali, ſed de Abbatibus ſingulorum Monaſteriorum: & quòd nomen *Congregatio* ibi ſignificat ſingularem cuiuſcunque Monaſterij conuentum?

Reſpondeo cum eadem Rota *vbi ſup. n. 2.* ſicuti electio Abbatis particularis cuiuſcumque Monaſterij actiuè, & paſſiuè pertinet ad Monachos, ſeu congregationem illius Monaſterij, de cuius Prælati electione agitur; ita ex eadem ratione electionem Generalis Miniſtri, qui toti Congregationi præficitur pertinere actiuè, & paſſiuè ad totam cōgregationem, vt fuit reſolutum ab eadem Rota *in Vallisoletana prædicamentarii 29. Martij 1604. coram Pamphil.*

3 Reſpondeo principaliter ſecundò confirmationem Generalis Miniſtri ſpectare ad Summum Pontificem, vel ipſum ipſo iure tempore confirmatum virtute priuilegiorum,

vt diſtinctè explicui *dub.46.nu.2. & ſeqq.* Quibus ibi dictis adde poſſe etiam eſſe vt ex aliquo iure ſpeciali talis confirmatio pertineat ad aliquem aliom ſuperiorem, etiamſi alias non ſit ordinarius vt aſſerunt DD.citati *dub.9.num.9.* Vt v.g.eſt electio
4 Viſitatoris Generalis Fratrum tertij Ordinis S.Franciſci de pœnitentia, quæ trahit cõfirmationem à Miniſtro Gen.Fr.S. Franciſci de Obſeruantia, ſecundum quòd diſpoſuit Sixtus V.in bulla *Romani Pontificis. §.3.anno 1586.*
5 Et item erat electiò Generalis Miniſtri Ordinis Min.S. Franciſci Capuccinorum, quæ vigore bullæ Pauli 3.*exponi nobis.* æditæ *anno 1536.* erat præſentanda Generali Miniſtro Fratrum Minorum Conuentualium ad effectum confirmationis.

Has verò diſpoſitiones accipe ſemper, vt intelligant niſi aliter fuerit ordinatū ab ipſa S. ſede, vt de facto nūc excõceſſione Pauli V. q incip. *alias fælicis recordat. Paulus Papa III.* data *anno 1619. die 28. Ianuarij.* Ipſimet quoque Fratres Capuccini liberantur, eximuntur, ac totaliter abſoluūtur ab onere petendi confirmationem dictæ electionis à memorato Generali Conuētualium: nec ſuper hoc à quoquam quauis auctoritate quomodolibet attentari poteſt aliquid in contrarium, vt in eadem bulla videre licet: Vnde ſtatim ac electus eſt iſte quoq. Generalis Capuccinorum remanet, & ipſe confirmatus virtute prædictorum priuilegiorum ſicuti alij Generales aliarū Religionum in priuilegijs cõmunicantiū.
6 Reſpõdeo principaliter tertiò apud multos Regulares Generalatus officium dari ad vitam electi, vt v.g.eſt apud ſacrum Ordinem Prædicatorum. Item apud Societatem Ieſu iuxtà diſpoſitionem eius ſpecialis rationis viuendi approbatæ à varijs Summis Pontificibus. & nouiſſimè quò ad hanc partem à Paulo V. per ſuam conſtitutionē *quantum religio. anno 1606. pridie nonas Septembr.* Et item eſt apud Ordinem Minorum quorum Generalis eſt quoque perpetuus, vt ex eorum regula c.8. omnes interpretes benè deducunt, & declarauit cõſuetudo à primordijs d. Ordinis vſq. ad annum 1517. quemadmodum ex chronicis conſtat: licet modo apud omnes familias eiuſdem illius Ordinis ſit temporaneus ex diſpoſitione Summorum Põtif. & præſertim Leonis X. in bulla *Ite & vos* ædita *anno 1517.* qui ad hoc piè moti fuerunt rationabilibus de cauſis. Apud alios autem Ordines eorum Generales ad tempus durant, vt v.g. Clem. VIII. præſcripſit per vniuerſā Italiam fratribus Ioannis Dei nuncupatis per bullam *Romani Pontificis anno 1596.* Item Sixtus V. Congreg. Canonicorū Reg. S.Saluatoris Ordinis S.Auguſtini per bullam *ex varietate. anno 1589.* & item Clem. VI. Fratribus Ord. Seruorum B. M. per bullam *regimini vniuerſalis anno 1346.* &c.

7 Reſpondeo principaliter quartò cõgregandum eſſe Capitulum pro celebratione electionis Generalis ab eo ad quem de iure, vel de conſuetudine ſpectat ſecundum diſpoſitionem cuiuſcunq. Ordinis, vt latè probaui *dub.9.nu.11.* Idcircò in hoc & alijs huiuſmodi caſibus, in quibus agitur de electione, & poteſtate nedum Miniſtri Generalis, ſed & aliorum officialium, ac Prælatorum cuiuſcumque Ordinis, ac inſtituti Religioſi in ſpecie, Munus ſemper erit candidi Lectoris diligenter inſpicere ſpeciales bullas, priuilegia, ac conſuetudines in facti contingentia illius talis Religionis. Magnam enim profectò ſuſcepiſſem ego prouinciam, ac imprudentiæ non leuis notam mihi iure meritò pertimiſcenda eſſet, ſi quæ in vnoquoque ordine ſpecialiter, decreta diſpoſita, ac conſueta ſunt, dilucidè pertractare aggrederer; cum moraliter loquendo per difficilimum, atque adeò impoſſibile ſit omnia illa mihi nota eſſe; Vnde ferè ſemper in ſingulis quibuſcunq. caſibus quandoq. vnius quandoq. verò alterius Ordinis ſtatuta, vel municipalia iura, vt plurimum interpretabor, præter ea quæ de iure communi erunt, vt inde tutiùs talem doctrinam ad ſuæ cuiuſq. Religionis doctus Lector eum proportione applicare poſſit: veriſimilius namq. eſt vnūquemq. rerum ſuæ Religionis ſcia, & vſu magis valere, quam quis alius.

D V B I V M C I I.

Quid ſi Generalis infra officij ſui tẽpus appareret inſufficiens famulatui, & communi vtilitati ſubditorum.

S V M M A R I V M.

1 *Generalis qui inſufficiens apparet, abſoluendus eſt ab officio.*
2 *Quid agendum antequam congregetur Capitulum ad effectum deponendi Generalem ob eius inſufficientiam?*
An de tali inſufficientia conſtandum ſit per plenas, & concludentes probationes?

Lix

3 *Ex quibus inſurgat inſufficientia? enumerantur variæ cauſæ.*

Ibi quibus conſiſtat incorrigibilitas?

4 *Quando ſenectus impediat promouendum; ſed non deijciat promotum?*

5 *Epiſcopi non remouentur propter longam ægritudinem.*

6 *Quomodo tollatur probatio præſumptiua infirmitatis?*

7 *Medici iudicio in arte ſua ſtandum.*

8 *Quomodo concludenter,& plenè probet fides Medicorum?*

9 *A quibus, & quomodo probanda exceptio de imperitia gubernandi, vel de negligentia.*

Excipientes de illis, quæ non cadunt ſub ſenſu corporis, tenentur reddere cauſam ſcientiæ etiamſi non interrogentur.

1 RESPONDEO amouendum, & deponendum eſſe ab officio, ad quod tanquã idoneus electus eſt, ita gl. *in c.1. verb. inſufficientē. de renunc. in 6.* communiter recepta;& hoc procedit etiamſi ab initio reuera fuerit habilis,& ſufficiens, & ſolum ex poſt facto repertus ſit inſufficiens *l. ſi quos iudices C. de off. præfec. ptor. orient. vel Illyri. & ibi* Alba de Roſa,& Sal.& per ea quæ notant recentiores *in c.1. pro debilitate, de off. deleg. & in l.1. ff. de offic. eius cui. & in l. ii longius. ff. de iud.* teſte Maſcard. *concl.593. Electus ad aliquod officiũ num.11.*

2 Quia verò hæc depoſitio non poteſt haberi, niſi collegialiter iuxta inferiùs notanda *dub.57. nu.3.* idcircò ſi in huiuſmodi facti contingentia ipſe Generalis renueret congregare Capitulum; tunc illis ad quos de iure, vel de conſuetudine ſpectat confugiẽdum eſſet ad Apoſtolicam Sedem, quod & mihi videtur tutiùs nõ ſolum ad dictum effectum; verum etiam ad hunc, vt ſcilicet, eius inſufficientia declararetur ab ipſamet ſancta Sede, nè fruſtrà congregaretur Capitulum: nam ſi poſtea congregato Capitulo,& cauſa cognita non conſtaret per concludentes, & plenas probationes de dicta eiuſdem Generalis inſufficientia profectò nõ poſſet deponi, vt pulchrè ſuſtinet in terminis de Prælato Regulari Rota *deciſ.234. nu.7. p.1. in recent.* & probatum eſt ſupra *dub.49. nu.13. & dub.95. nu.9.* quæ ibi dicta tanto fortius hic ſibi vendicant locum, quantò grauior eſt pœna priuationis beneficij, quod iam poſſidetur, ſimplici priuatione vocis; & maior pars illorum DD. quos ibi retuli in his terminis de priuatione beneficij loquuntur.

3 Sed rogabis, ex quib. inſurgat hæc inſufficientia? Reſpondeo ex multis inſurgere, vt v.g. ſi ſit notorius ſuæ regulæ tranſgreſſor *c. cum ad monaſterium. verſ. ꝓ ſi prauaricator. de ſtat. monac.* ſi ſit notoriè criminoſus,& ſcandaloſus *c. ſi quis abbas. 18. q. 2.* ſi notabiliter negligens in officio ſuo exiſtat *c. dictum. diſt. 81. c. 1. diſt. 86. c. qui. in fin. diſt. 100. c. ſi qui epiſcopi. §. caeterum ho noris, 1. q. 1. c. placuit. 11. q. 3.* Panor. *in c. monach. nu.5. de ſtat. monach.* Præcipuè autẽ inſufficientia ad effectũ de quo agimus inſurgit, ex huiuſq. narratis defectibus, quando non eſt ſpes melioris frugis, ita quõ talis criminoſus cenſetur incorrigibilis ita Rota *d. deciſ.234. n.12.* Et ratio eſt quia iſta qualitas incorrigibilitatis videtur, principaliter conſideranda ad effectum de quo agimus: tum de ſui natura, quia eſt grauior cæteris,& illa ſtante non poteſt aliter prouideri indemnitati Eccleſiæ; Tum ẽt ex natura negotij priuationis, in quo ſolet haberi ratio omnium narratorum pro priuatione. *Sarnen. in reg. de ſubrog. q.7. §. item ſciendum.* Rota *ubi ſup. nu.13.* Sed rogabis in quo conſiſtat hæc incorrigibilitas? In hoc conſiſtit, vel quod præfatus Generalis non obſtantibus monitionib. fuerit ſolitus ad eoſdem defectus reuerti Panorm. *in c. cum non ab homine, n.30. verſ. quaro qualiter. & ibi* Butr. *nu.12.* Dec. *nu.78. de iud.* Rota *ubi ſup.* vel quòd pertinaciter conetur ſuſtinere culpam verè nõ eſſe culpam Card. Iacob. *de concil. lib.4. c.4. num.8.* & Rota *ubi ſup.*

Item inſufficientia ad dictum effectum conſurgit ſi ſit ita ſenio confectus, vt ad regiminis officium non poſſit aſſurgere. *c.1. diſt.85.* gloſ. *in c.1. verb. inſufficientem. de renunt. in 6.* vel ſi ſit ita ægrotus, vt ad regimen ſit inhabilis *c. alius. 15. q.6. d. glo. verb. inſufficientem.* Et huiuſmodi &c. de quibus latiùs dictum eſt ſup. *dub.88. & 89. nu.12. & 13.*

4 Sed obijcies primò cũ gl. *in d.c.1. diſ.85. verb. ſenis.* ſenectutem impedire promouendum, ſed non deijcere promotum *c. petiſti. 7. q.1. c. literas. de renunc.*

5 Obijcies ſecũdò *c. ſcripſit, c. sũ pluſſio. c. præſentiũ. c. põteſtiesc. c. qualiter. & c. quãuis. 7. q.1.* vbi Arch. *c. ex parte. de cler. ægr.* & qđ notatur *in c.1. de parech.* vbi Epiſcopi, quamuis inhabiles non remouentur ꝓp longã ægritudinẽ, ſed datur illis coadiutor,

quod & colligitur etiam ex *cap. grandi. de ſuppl. negl. prel.* & idem iuris aperte eſt de alijs inferioribus Prælatis *c. de rectoribus. & c. fin. vbi gl. de cler. ægrot.*

Reſpondeo Prælatos Regulares amoueri ex leuioribus cauſis, quàm Prælati ſeculares, vt concluſum eſt *d. dub. 95. nu. 10. & dub. 49 nu. 6.* Quod & in hoc caſu precipuè locum habet apud Minores, qui ex ſpeciali præcepto Regulę deuinciuntur ad depoſitionem inſufficientis Generalis. Benè verum eſt inſufficientiam dicti Generalis probandam eſſe concludenter, vt dictū eſt ſup.
6 Vndè ſi v. g. aliquando aliquo morbo laboraſſet, qui eum inhabilem reddidiſſet, & ei opponeretur de eiuſdem morbi continuatione nullo modo eſſet deponendus, vbi talis præſumptio morbi per probationem cōtrariam tolleretur. *l. cum de indebito. ff. de prob.* Pariſ. *conſ. 29. n. 76. lib. 2.* & Rota *decif. 125. n. 14. coram Greg. XV.* vt exempli gratia ſi contrarium appareret ex fide Me-
7 dicorū qui ipſum curaſſent, quia medici iudicio in arte ſua ſtandum *l. ſeptimo menſe* vbi Bald. *in vlt. addit. ff. de ſtat. hom.* Socinum. *conſ. 183. nu. 11. lib. 2.* Boer. *decif. 227. n. 21. & fuit dictū in Romana hæreditatis de Picchis 15. Iunij 1580. corā Viteecomite.*
8 Et eò magis hæc procederent quò dicta fides medicorum coadiuuaretur ex depoſitione plurium teſtium, qui cum ipſo Generali ita fuiſſent, vt talis infirmitas non potuiſſet ei accidere ipſis ignorantibus, & tamen deponerent ex longo interuallo temporis eundem Generalem nō fuiſſe aliquid tale paſſum. Angel. *in §. hinc nobis circa fi. auth. de hæred. & falcid.* Alex. *conſ. 167. num. 10. lib. 2.* Dec. *conſ. 101. numer. 2. ante med. verſ. nec etiā in iſto teſtu* Paril. *conſ. 13. num. 17. verſic. tamen aduertendum. lib. 3 14.* & Rota *decif. 125. num. 13. coram Greg. XV.*

Itē ſi v. g. opponeretur de imperitia gubernandi, vel de notabili negligentia vt ſupra explicatū eſt, opponētibus incumbet onus probandi, & reddendi cauſam ſcientiæ etiamſi ipſi opponentes non interrogarētur, & ratio eſt, quia hæc ſunt de illis quæ non cadunt ſub ſenſu corporis. Barr. *in l. ſolam. nu. 3.* Salyc. *nu. 2. C. de teſt.* Panor. *in c. conſuluit. num. 2. de appell.* Card. *conſ. 5. nu. 4.* Falyn. *qui de communi in c. cum cauſam. nu. 3. verſ. fallit ſecundò. de teſt.* Rol. *conſ. 3. nu. 52. lib. 1.* & Rota *in d. decif. 234. num. 10. p. 1. in recent.*

DVBIVM CIII.

An Generalis temporaneus poſſit prorogare officium ſuum, & celebrationem Comitiorum generalium? Item an expleto eodem officio poſſit immediatę raſirmari? Et denique an ſit inferior Capitulo Generali?

SVMMARIVM.

1 *Generalis non poteſt prorogare officium ſuum, vltra terminum ei præfixum.*
2 *Quod tamen dictum limita.*
3 *Quando electio celebrata vltra tempus à ſtatuto præfixum ſit nulla?*
Forma eſt indiuidua.
4 *Generalis expleto officio non poteſt raſirmari in eodem, niſi in duobus caſibus.*
5 *Secundus tamen caſus fallit in electionib. Regularium.*
6 *An Generalis ſit Superior Capitulo Generali?*

1 AD primum dubiū rńdeo negatiuè; quia dicto termino ei pfixo expleto, ceſſat authoritas; tum vigoris iuris cōis *in §. fin. verſ. ſi verò nondū. auth. de defenſ. ciuit.* & per ea, quæ dicit Bal. *lib. 3. conſ. 318. in prin.* Panorm. *in c. fi. nu. 8. & 9. de iud.* & alij *inferius citandi.* Tum ēt in Ordine Fratr. Min. de Obſeruantia vigore Bullæ *Ite & vos.* Leo X. editæ *anno 1517. 4. Calend. Iunij.* in qua hæc habentur. *Quib. (vt præfertur) expletis ipſo facto ſit abſolutus à Generalatus officio, & pro tali ab omnib. habeatur.* Pergraui verò vrgente neceſſitate exiſtimat Sotb. *tit. electio*, quē ſequitur Rodriq. *tom. 2. q. 58. ar. 2.* poſſe protrahi Capitulū Generale ad menſem, vel ad menſes, & per conſequens poſſe prorogari officium Generalis. Aiunt tñ tutius eſſe non inconſulto Summo Pontifice, hæc facere, ſicuti quoq; autumant tutiorē prorogationē Capituli Prouincialis, quæ hr̄ de licentia Generalis, vel Cōmiſſarij Gnalis. Immò addo id neceſſariū vtiq. eſſe ſi verba ſtatuti ſonarent. v. g. *Electio fiat ad annum, & non vltra, & ſi cōtra fiat ſit nulla*: tūc n. electio facta cōtra dictā formā. i. prorogata erit nulla in totum Rom. *conſ. 66. nu. 2. vſq. ad finem.* quē approbat Rota *in Triueren. Abbatiæ*

S. Ma-

S.Maximini.20.Noubr.1624.§.& quãuis.coram R.P.D.Coccino Decano. Et ratio eſt quam alibi ſæpè dixi,& explicui, qu illa verba, *Et ſi contra fiat electio ſit nulla* dant formam electioni ergo ea forma ad vnguem non ſeruata, actus, electionis eſt nullus in totum, quia forma eſt indiuidua. Addit.ad *Rom. vbi ſup. in l.* C.Alciat. *in l. 2.§.ſed ſi mihi.nu.13. de ver.oblig.* Garc. *de benef.p.2.c.1.nu.59.* Rota *vbi ſup.*

Ad ſecundum dubium reſpondeo quoq. negatiuè, niſi in duob. caſibus. Primus eſt, vbi alius non reperiretur idoneus *l. honor. §.gerendorum.ff.de mun.& honor.* Bal.*d. conſ.318.in prin.* & Tuſch.*lit.E.concl. 73. nu.4.* Secundus caſus eſt, vbi omnes electores, nemine reluctante, ei ſuffragarentur, & rafirmarent, vt apertè habetur *ex dicta authent.de defenſ.ciuit. §.final. verſicul. ſi verò nondum,* vbi Bartol. & Bal. Panor. *vbi ſup.* Roman.*ſingul.96.heri fui.* Felyn. *in c.cum omnes.num.18. verſ.quartò fallit.* & *Dec.nu.34.de conſt.* Borel.*de edictis lib.1.c.12.nu. 50.* Coſta *de fact.ſcien.& ignorant.cent.1.inſpect.30.num.9.& 10.* Tuſch.*vbi ſup.nu.5.*& alij.

5 Quamuis autem hic, ſecundus caſus ſic ſe habeat de iure, nedum in electionibus ſæcularium, ſed etiam cum ſuſtineat in terminis de Prælatis Rom.*ſing.669.ad eligendũ.* Attamen hodie, in electionibus Regulariũ, magis videtur ſpeculatiuè, quàm practicè poſſe dari huiuſmodi caſum, & ratio eſt; quia cum Concil.Trid. diſtrictè præcipiat, vt electiones Regularium ita peragantur per vota ſecreta, vt nomina eligentium nũquam publicentur, vt fusè explicatum eſt *dub.2.nu.7.& dub.31.per totum.* nullus videtur poſſe excogitari modus rationabiliter quo,& ſeruetur Conc.& omnes nemine diſſentiente ſuffragentur ſuperiori, qui tũc ceſſat ab officio.

6 Ceterum remanet diſcutiendum an Generalis ſit inferior Capitulo Generali? Ac huiuſce dubioli ſolutionem vide ſup. *dub. 10.nu.9.& 10.*

DVBIVM CIV.

Quando officium Procuratoris Ordinis in Romana Curia inſtitutum fuerit? A quibus eligendus? Et quæ eius authoritas?

SVMMARIVM.

1 *Quis fuerit primus Procurator Ordinis Minorum S.Franciſci?*

2 *An officium Procuratoris Ordinis,& Commiſſarij Generalis cõcurrant in vnã,& eandẽ perſonã, maximè apud Fr.Min. Capuccinos, apud PP. de Obſeruantia, & apud Ordinem Prædicatorum?*

Officium Procuratoris Ordinis, & Abbatis Monaſterij de pace concurrunt in eandem perſonam apud Canonicos Regulares Lateranenſes.

3 *Antiquitas Officij Procuratoris Ordinis.*

4 *Ad quos ſpectat eius electio, pſertim apud Canonicos Regulares S.Saluatoris.*

Quod omnes tangit ab omnibus debet approbari.

5 *Vbi reſideat Procurator Ordinis, & quæ eius authoritas de iure?*

6 *Et quæ ex priuilegio maximè apud Societatem Ieſu, apud Ordinem Prædicatorum,& Auguſtinianorum?*

7 *Quæ ſit eius præminentia in capella Papæ;& quorum Ordinum Procuratores generales habeant ibidem orare?*

1 AD primam partem dubij reſpondeo nihil mihi exploratum eſſe de huiuſce Procuratoris in Romana Curia primæua inſtitutione ſolùm in principio ſupplementis fit mentio de quodam P. Fr. Martino Garibay Ord.Min.Commiſſario, ſeu Procuratore in Rom.Curia.

2 Hinc primò elicit Rodriq. *tom. 2.q.13. ar.2.* olim in Ordine Minorum munus Procuratoris, & Commiſſarij in Rom. Curia fuiſſe in vnica perſona, ſicuti nunc quoque de more ſeruari apud ſacram Capuccinorum Congregationem accepi: Contrarium verò nunc conſueſcit Religio PP. de Obſeruantia teſte ipſomet Doctore, & apertè habetur ex conſtitutione Pij V. *Paſtoralis officij.* edita *anno* 1571.*die* 28.*Maij.* & declarata à Gregor. XIII. per bullam *conſueuit* anno 1573.& iterum *anno* 1579. Et ſimiliter apud alias Religiones duo officia concurrunt in vna, & eadem perſona, vt verbi gratia apud Canonicos Regulares Lateranenſes Procurator generalis, qui in Romana Curia reſidere ſolet, eſt inſimul & Abbas Monaſterij Beatæ Mariæ de Pace in Vrbe ſicut conſtat ex bulla *Paſtoralis noſtri* Pauli V. edita *anno* 1605.*die* 30.*Decembris.* Apud alias verò ſeparantur, & diſtinguun-

ſtinguuntur, prout eſt apud ſacrum Ordinem Prædicatorum.

3 Secundò elicit Rodriq. ex dicta reſponſione Prçfatum Procuratoris officium iamdiu inſtitutum fuiſſe: quamuis enim de eius initio non conſtet; attamen apud omnes ꝑ comperto habetur hoc officium præceſſiſſe tempora Sixti IV.

4 Ad ſecundam partem dubij reſpondeo electionem huius Procuratorie ſpectare de iure communi ad totam cōgregationē; cum enim habeat eſſe Procurator nedum pro Ordine, & ꝑ ſingulis eius perſonis; ſed etiam pro omnibus, & ſingulis eius prouincijs, conuentibus, &c. vt mox dicam, æquū & rationi congruum eſt, vt quod omnes tāget ab omnibus debeat approbari. *c. quod omnes. de reg. iur. in 6.* Vndè iure meritò hæc electio in omnibus ferè Religionibus ſolet haberi à vocalibus in Capitulo Generali: vt eſt v.g. in Religione Canon. Regul. S. Saluatoris Ordinis S. Auguſtini vigore bullę *inter cæteras* Pij V. editæ *anno* 1571. *die 6. Decembris. §. 7. & §. 11. in fin.* & confirmatæ à Sixto V. per ſuam conſtitutionē *ex varietate datā anno* 1589. *die* 24. *Aug.*

5 Ad tertiam, & vltimam partem dubij reſpondeo Procuratorem Ordinis reſidere Romæ, & immediatè ſubeſſe Generali Miniſtro, præterea nemini, vel etiam Commiſſario Generali: Immò quoq. alijs Superioribus iuxtà diuerſam diſpoſitionem Statutorum variarum Religionum. Deinde gaudere authoritate pertractandi omnia negotia Religionis, quæ in ea Romana Curia occurrerint: Et quamuis de iure communi non cenſeatur legitimus Procurator pro ſingulis conuentibus, licèt ſit ei data poteſtas pro Ordine, & pro ſingulis perſonis de ordine iuxta *dub.* 23. Faſtol. quod ſequuntur Fely. *in c. cum te. nu. 14. verſ. per iſtam differentiam. & in c. cum dilecta. n. 6. ante verſ. amplia prim. d. de reſcript.* Rota *in Calaguritana bñficij. 16. Maij. 1601. coram Lancellot. In Militen. beneficij 6. Iunij 1617. coram Marcomontio, & decis. 410. nu. 2. p. 1. & decis. 201. nu. 2. p. 2. in recent. & decis. 169. num. 8. coram R. P. D.*

6 *Coccino Decano.* Attamen ex conceſſione diuerſorum Summorum Pontificum Societati Ieſu facta de qua ibi in Rota *in d. decis. 201. in recent.* & itē ex priuilegio Martini V. conceſſo Ordini Prędicatorum, & ex alio Auguſtinianis quoque conceſſo, prout refert Sorb *in annot. ad Compen. tit. Procuratores Fratrum fol. mihi 494. edit. Brix.* Procurator Generalis cuiuſcumq. Ordinis in priuilegijs communicantis poteſt agere quaſuis cauſas etiam ſpeciale mandatum requirentes omnium prouinciarum Conuentuum, & perſonarum Ordinis, ac ſi plenum liberum, & ſpeciale mandatum ad huiuſmod i cauſis accepiſſet, Rota *d. decis. 169. coram Coccino,* iuxtà tamen poteſtatē ei à Generali traditam maximè in grauiſſimis negotijs: vndè non videtur poſſe agere per graues cauſas alicuius prouinciæ, vel conuentus inconſulto Generali, ex quibus pēder vel coarctatio authoritatis Ordinis, vel relaxatio obſeruantiæ Regularis, quia in generali conceſſione non ueniunt ea, quæ quis non eſſet in ſpecie veriſimiliter conceſſurus *c. in generali. de reg. iur. in 6.*

7 Decorantur præeminentia loci in capella S. D. Papæ, non tamē habent omnes orate in eadem Capella: Sed id muneris tantū, modò ſubeunt Procuratores *Dominicanæ*, Franciſcanæ, Heremitanæ, Carmelitanæ, familiæ Seruorum B. Mariæ, & aliorum Ordinum, iuxtà Calend. Rom. diſpoſitionem.

CAPVT SECVNDVM.

De electione, & Poteſtate Prouincialium, & Cuſtodum.

DVBIVM CV.

A quibus, & quando eligendus ſit Miniſter Prouincialis?

SVMMARIVM.

1 *Ad quos ſpectet electio Prouincialis.*

2 *Quod tempus ſit labendum, vt deuoluatur ad Generalem.*

Et amplia, vt idem tempus currat electoribus ſi illud labatur non ex eorum negligentia, ſed ex eius negligentia in quē abſolutè compromiſerunt.

3 *Conceſſum ad tempus, poſt illud cenſetur denegatum.*

4 *Caſus in quo etiam ſi labitur tempus non deuoluitur electio.*

5 *Electoribus ſimpliciter impeditis nō currit (tempus.*

6 *Declaratur.*

Qui poteſt facere, vt poſſit, iā dicitur poſſe

CIR;

1 CIRCA electionẽ Miniſtri
Prouincialis, dicẽdũ eſt cũ
Moſcouio *de Maieſt. Eccl.
li. 1. p. 1. c. 9. fol. mihi 257.*
& Rota *deciſ. 65. nu 5. p. 1.
in recent.* ita electionem
Prouincialis pertinere ad totam prouin-
ciæ congregationem, ſicuti infra *dub.* 114.
nu. 1. dicetur electionem Abbatis particu-
lariè cuiuſcumque Monaſterij ſpectare ad
congregationem illius Monaſterij, de cu-
ius Abbatis electione agitur, & ita apertè
pro Ordine Minorum ſancinit Clem. V. in
Conc. Viennen. *clem. exiui. de verb. ſignif.
§. demum.* vt ſcilicet *cum fuerit prouiden-
dum alicui prouinciæ de Miniſtro: ipſius
Miniſtri electio pœnes Capitulum prouin
ciale reſideat, quam idem Capitulum die
ſequenti, qua fuerit congregatum facere
teneatur. Et §. cæterum* addit idem Ponti-
2 fex *Cæterum ſi capitulum memoratum
die prædicta Miniſtrum eligere prætermit
tat: ex tunc Miniſtri Prouincialis prouiſ-
ſio ad Generalem Miniſtrum liberè deuol
uat.* Immò amplia vt locum habeant etiãſi
ipſi electores ſuam poteſtatẽ eligendi tran
ſtuliſſent abſolutè in aliquos viros, nam ſi
Compromiſſarij negligenter intra tempus
à iure ſtatutum eligere prætermittant, ad
Generalem eligendi poteſtas nihilominus
deuoluetur, ſeq. tantum accenſent compro-
mittẽtes quòd in tàm ſagnes homines eam
poteſtatem tranſtulerint. Ita Cuch. *Inſtit.
Maur. lib. 4. tit. de elect. nu.* 38. & eſt tex.
expreſſus *c. ſi cõpromiſſarius. de elect. in 6.*

Et hæc hucuſque dicta certa ſunt apud
DD. omnes, quia cõceſſum ad tempus poſt
illud cenſetur denegatum. *l. ſi vnus §. 4.*
vbi Bald. *ff. de pact. l. imperator. ff de poſtu-
lan.* Rota *deciſ.* 348. & 517. *corã Greg. XV.*

At meritò vocatur in dubium vndè ſibi
ſumat exordium tempus, quod Pontifex
præfigit electoribus ad celebrationem di-
ctæ electionis illis verbis *die ſequenti face-
re teneatur.* Nonnulli opinati ſunt prædi-
ctum tempus inchoare ab vltimo ſigno ad
electionem Definitorũ de more dato. Alij
verò, vt Tuſa *in ſuo manuſcripto*, multique
doctiſſimi viri rectiùs ſuſtinent ab vltimo ſi
gno ad electionem Prouincialis facto; ita
vt ſit ſenſus, *quam idẽ capitulũ die ſequen
ti, qua fuerit congregatum* (ſupple ad ele-
ctionem Prouincialis celebrandam) *face-
re teneatur, quod ſi ea die, & ſequenti
non fuerit celebrata; tunc Miniſtri Pro-
uincialis prouiſio ad Generalem Miniſtrũ
liberè deuoluatur.* Et hæc poſterior ſenten
tia hac potiſſimum ratione mihi probatur
quia aliàs ſequeretur idem iuris eſſe ſi debi
ta diſcuſſione non potuiſſent examinari in-
tra dictum biduum exceptiones, ſeu accuſa-
tiones quę tempore ſindicatus ſunt receptę
in Diffinitorio iuxta diſpoſitionem conſti-
tutionis *conſueuit. §. 4.* Greg. XIII. datæ *an
no* 1573. contra dictum Prouincialem; ad
effectum, vt infra trienium ſui officij poſ-
ſit à ſuis Capitulis Prouincialibus, quæ ſe-
cundum regulam eorum, & cõſuetudinem
quotannis celebrantur, abſolui ab eiſdem
ſuis officijs, vel in eis rafirmari ſecundum
quòd vtiles, vel minus vtiles in eis inuẽtus
fuerit ſicuti declarauit Leo in bulla *Ite
& vos. §. 11.* ædita *anno* 1517. *die* 29. *May*,
ſed hoc eſt abſurdum, & alienum à ſancta,
& iuſta mente Pontificis. Ergo. &c. Pro hoc
facit quod poſt Hoſt. & Ioan. Andr. notant
Panor. *in c. quoniã quibuſdam. n. 6. de iur.
patr.* Biax. *in ſuo direct. de elect. p. 1. c. 23.*
3 *num. 1.* & alij non deuolui, ſcilicet, electio-
nem ad Superiorem, ſi tempus ad eam cele
brandam elapſum ſit, non ex eo quod vota
inter ſe diſſentiant; ſed ex eo, quod inter
electores emerſerit quæſtio ſuper poteſta-
te eligẽdi, vt v. g. quibus competat, nec de-
ciſum fuerit, antequam labatur tempus, cu-
ius rei potiſſima ratio videtur eſſe, quia nõ
eſt quod imputetur habentibus ius eligen-
di, cum per eos non ſtetur quin eligant, ſed
per litem ſibi obiectam: pro hoc videtur
textus *in c. 2. de in integr. reſtit.* vbi longo
tempore fuit certatum ſuper iure eligẽdi,
nec poteſtas fuit deuoluta: facit quoque *c.
fin. de elect.* vbi idem Panorm. quia electo-
4 ribus ſimpliciter impeditis non currit tem
pus ad eligendum. Creſcent. *deciſ. 5. tit. de
reſignat.* & Rota *deciſ. 220. nu. 4. & deciſ.
852. num. 9. coram Card. Seraph.* & eſt tex.
expreſſus. *c. quia diuerſitatem. de conceſſ.
prabend.*

Dixi *ſimpliciter impeditis*, qa electores,
qui prohibiti ſunt celebrare electionem,
abſque licentia, non dicuntur ſimpliciter
impediti, ſi eam non celebrant, ex eo quòd
non petunt licentiam; ſed contra eos eſt re
gula. *Qui poteſt facere vt poſſit, iam dicitur
poſſe l qui poteſt. ff. de reg. iur.* Panorm. *in c.
fin. de elect. &* Sanch. *de matrim. lib. 4. diſp.
1. in fine.*

DVBIVM CVI.

An Generalis teneatur in caſu deuo-
lutionis eligere in Prouincialem

ali-

Digitized by Google

aliquem de gremio illius prouinciæ vacantis? Et an redeat ad eũdem Generalem prouidendi poteſtas, ſi eius prior prouiſio nõ eſt ſortita effectum?

SVMMARIVM.

1 *Senſus prioris partis tituli quaſtionis.*
2 *Superior iure deuoluto non poteſt prouidere de alienigena.*
Capitulum poteſt renunciare iuri eligentium, ſed non Superior.
An prouiſio iure deuolutionis facta de alienigena teneat? eſt duplex opinio.
3 *Sententia Authoris.*
4 *Dictio* liberè *quid importet?*
5 *An ſi prædicta prouiſio non ſortiatur effectum redeat eligendi facultas ad eundẽ Superiorem?*

1 QVO ad priorem partem tituli ſpectat aduertendũ eſt electionem Prouincialis, præſertim Minorũ poſſe deuolui ad Generalem duplici ex capite, prout manifeſtè habetur in clem. *exiui. §. demum. de verb. ſign.* Primũ eſt ſi electiones plures in diſcordia celebrari contingat, votis in diuerſa diuiſis. Et de hoc dictum eſt abundè *dub. 47. per totum.* Secundum eſt ſi Capitulũ v.g. Fratrum Minorũ die ſequenti qua fuerit congregatum, Prouincialem eligere prætermittat, id eſt ex negligentia, vt eſt optimus textus *c. quia diuerſitatem. de conceſſ. præben.* Et hoc eſt, quod in præſenti quæritũ: An ſcilicet Generalis in caſu deuolutionis, ex negligentia eligẽtium, eligere, ſiuè prouidere teneatur de Prouinciali, qui ſit de gremio illius prouinciæ vacantis. Ad quod dubium dico Panorm. *in c. ne pro defectu. num. 7. de elect.* poſt Hoſt. nedum aſſerere affirmatiuam ſententiam ſibi probabiliorem videri, vbi illic reperitur idoneus. *per c. cum inter canonicos. de elect.* Sed etiam tutari talem electionem irritã eſſe, vbi fratres illius prouinciæ vacantis contradicerẽt, quod apertè ſuadetur ſecundum eundem ex *c. nullus inuitis: diſt. 61.* vbi habetur clericos, ſeu canonicos poſſe talem Prælatum reſpuere, ſi non eſt de proprio gremio, quod ſit eis iniuria, ex quo reperitur inter eos idoneus; & ratio poteſt eſſe, quia electio ad Superiorem deuoluta fieri debet, ab eo cum eiſdem qualitatibus, cum quib. debet fieri à principio, vt multis DD. allegatis dixi *ſup. dub. 7. num. 3.*

Et ſi obijceres dicta *dub. 35. num. 4.* validam, ſcilicet eſſe electionem, ſi Capitulũ eligit alienigenam. Reſponderet longè diuerſam rationem intercedere inter Capitulum, & Superiorem: Capitulũ enim poteſt renunciare fauori eligentium, vt proprio, quod non poteſt Superior arg. *c. ſi diligenti. de for. compet.*

Et ſi obijceres tex. *d. c. ne pro defectu.* in quo priuantur electores iure eligendi, ex quo non elegerunt intra tempus eis præfixum, vt eſt in caſu *clem. exiui §. cæterum. de verb. ſign.* Reſponderet eos perdidiſſe ius eligendi actiuè, non autem paſſiuè, & ſatis puniuntur in hoc, nec habent duplicem ſoluere pœnam, ex quo vnica tantùm eis imponitur à iure; nam pœnæ ſunt reſtringendæ. *de pœn. d. 1. §. pœna.*

At ex altera parte *gl. in d. c. ne pro defectu verb. ipſius.* affirmatiuam quidem ſuſtinet ſententiam; ſed cum hac limitatione, *vt ſcilicet*, ſi ſuperior elegerit aliquem extra gremium Eccleſiæ vacantis, nihilominus valida ſit electio. Cum gloſ. ſentiunt Io. Andr. *ibid.* qui affirmat hãc opinionẽ in praxi ſeruari, & Cõpoſt. refert Papã ita ſibi rñdiſſe.

3 Pro reſolutione, hæc poſterior opinio mihi longè magis arridet, niſi aliud ſuadeat approbata conſuetudo, vel ſtatutum vt notaui in *d. dub. 35. nu. 4.* & præcipuè in caſu electionis Prouincialis Minorum, quia reuera nunquam auditum eſt talem electionem, ſeu prouiſionem irritatam fuiſſe, prout teſtatur gl. *vbi ſup.*

Dixi *& præcipuè in caſu noſtro, quia* diuerſus eſt ſonus verborum *d. c. ne pro defectu*, quod commentantur DD. pro prima opinione, à verbis *d. clem. exiui. §. cæterũ. de verb. ſign.* quam nos hic attendimus: Diuerſus autem hic ſonus verborum facit & diuerſum ſenſum; ibi namque legitur, *ac ipſa eligendi poteſtas ad eum, qui proximo præeſſe dignoſcitur deuoluatur.* Hic vero dicitur. *Tunc Miniſtri Prouincialis prouiſio ad genralem miniſtrum liberè deuoluatur.* Vndè cum aliquid debeat operari illa dictio *liberè* dicẽdum eſt ipſam importare præciſam, & totalem libertatem. Aymon. *conſ. 122. nu. 5.* Ruin. *conſ. 18. nu. 6. & conſ. 84. num. 9. lib. 1.* quæ libertas, nec iure, nec ratione, nec æquitate aliqua regulatur Socin. *conſ. 170. nu. 8. lib. 2.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 1. q. 70. nu. 33.* Gonzal. *ſupra reg. 8. cancell. gl. 45. nu.* 13. & hoc non eſt in caſu *d. c. ne per defectu.* ex carentia

conſi-

conſimilis dictionis. Eſt igitur ſenſus huius clement. ad memoratum Generalem ita plenè deuolui electionem, vt tademmet libertate gaudeat eligendi, vel de gremio, vel extra gremium, qua gaudebant & ipſi electores antequam eligendi poteſtate priuarentur, alias non deuolueretur ipſa electio liberè ad Superiorem, ſed pœnes eoſdem electores neſcio quid iuris eligendi remaneret; ſi ex hac parte dictam poteſtatẽ poſſent coarctare eidem Generali; vt ſcilicet, ſi extra gremium prouinciæ vacantis aſſumeret aliquem ad eius Prouincialatũ nulla, & irrita eſſet talis prouiſio, cum id nõ euenat quando ipſi electores eligunt. Et per hæc diluuntur ſupradictæ reſponſiones Panorm. Cum enim dictio *liberè* importent abſolutam diſpoſitionem, vt poſt Bart. Alexan. & alios conſuluit Roland. Valle. *conſ. 42. nu. 18. volum.* 1. nec non importet idẽ quod dictio *plenè* Ruin. *conſ. 100. num. 4. libr. 1. & conſ. 121. nu. 2. ibid.* dicendum eſt ſine contradictione facere poſſe, qui liberè poteſt Menoch. *vbi ſup. q. 7. n. 34.* & Gõzal. *num.* 16. vbi allegat Calcan. & Gozad.

5 Ad poſteriorem partem dubij reſpõdeo eligendi poteſtatem non reuerti denuò ad Generalem, ſi Prouincialis, quem ipſe iure deuoluto elegit è vita deceſſiſſet, vel renunciaſſet, vel propter eiuſdemmet electi occultum vitium irritata fuiſſet illa prouiſio; ſed benè poſtea reddit ad electores, vt probatum eſt *dub. 12. nu. 3. & ſeqq.*

DVBIVM CVII.

A qua & quomodo ſit confirmãdus Prouincialis?

SVMMARIVM.

1 *Ad quem pertineat confirmatio Prouincialis de iure communi?*
2 *Quid diſpoſuerit Clemens VI. circa diſpoſitionem Prouincialis Seruorum B. M.?*
3 *Item quid ſtatuta Fratrum Minorum de Obſeruantia circa confirmationem omnium electionum illius Religionis?*
4 *Item quid ordinauerint cõſtitutiones Fratrum Minorum Capuccinorum circa confirmationem Prouincialis?*
5 *An Prouinciales Capuccinorum poſſint adminiſtrare ante confirmationem?*
6 *Quid importet dictio vt?*
7 *Quid dictio poſſit?*
8 *Quid ſibi velit illa clauſula exerceat vt electus?*
9 *An ſtatutum concedens facultatem adminiſtrandi ante confirmationem ſit validum?*
10 *Cuſtos Fratrum Minorum Strictioris Obſeruantia poteſt adminiſtrare dum expectatur, & etiam antequam petatur confirmatio.*
11 *An qui dicuntur Vicarij Prouinciales in Ordine Minorum de Obſeruantia, & Capuccinorum ſint verè Miniſtri de quibus eorum Regula?*

1 DICO confirmationẽ Prouincialis ſpectare ad Generalem tamquam immediatum Superiorem iuxta notata *dub. 46. num. 1.* vbi per totũ dubiũ, & ꝑ dubiũ antecedẽs, & ſubſequens ſatis fusè ea dicta sũt, quæ de iure cõmuni huc ſpectare poſſunt. Ceterum ſtandum eſt nihilõ diſpoſitioni ſpecialis iuris, ac ſtatutorum cuiuſcũ-
2 que Ordinis. Vt v. g. Fratribus Ordinis Seruorum B. Mariæ attendenda eſt bulla *regimini vniuerſalis.* Clemen. VI. edita *anno 1346. die 25. Martij*, niſi aliter poſtmodũ fuerit diſpoſitum, ibi autem § 8. hæc habentur. *In quo* (ſupple Capitulo Prouinciali) *vnum ex dictis Fratribus ſufficientem, & idoneum in ſuum Prouincialē Priorem eligant, qui ſic electus & conſtitutus infra menſem à tempore electionis, & conſtitutionis huiuſmodi conſentire, & confirmationem à dicto Priore Generali, vel eius generali Vicario petere humiliter nõ omittat. quam quidem electionem ſi canonica fuerit idem Prior generalis vel eius generalis Vicarius, quem idem Prior generalis iuxta modum infraſcriptum deputare habebit vltra menſem à die qua petita fuerit non differat confirmare, quod ſi ex iuſta, & rationabili cauſa idem Prior generalis, ſeu eius Vicarius munus confirmationis denegauerit; cauſam, ſeu cauſas huiuſmodi ſuis publicis, & authenticis litteris teneatur exprimere, & electoribus, qui eum elegerunt intimare, & de alio ſufficiẽte, & idoneo cum conſilio conuentus loci, vbi dictus Prior Generalis, vel eius generalis Vicarius fuerit vſque ad tunc immediatè ſequens Capitulum vtiliter prouidere. Circa confirmationes autem electionũ Priorum Prouincialium in poſterum celebrandas modus prædictus per omnia obſeruetur.*

Item

3 Item Fratribus Minoribus de Obſeruantia ſeruanda eſt conſtitutio illa Generalis Valleſoletana *in c. 8. fol. mihi 16 c.* ſancita *de anno 1593.* (ſuppoſito ſemp. aliud poſtmodum non eſſe cautum) *Electus autem quicunque ſit præter Generalem Miniſtrum (de quo infra) nullam auctoritatem habeat quouſque confirmatus ſit ab eo, qui electioni præfuerit, qui nimirum, niſi iuſta ſubſit cauſa, ſtatim electum confirmet; qui ſi electioni de ſe factæ, conſenſum præbuerit, mox officium illud acceptare, & exercere teneatur.*

4 Item Fratrib. Minoribus Capuccinis ſeruanda eſt illa ſua conſtitutio. *Et eletto che ſarà il Prouinciale, i PP. Diffinitori, à nome del Capitulo mãdano, à ſeriuano al M. R. P. Generale per la confirmatione, ſecondo la clementina, & in quel mentre, che verrà la riſpoſta poſſa eſſercitare l'officio, come Vicario eletto, quando però ſtia in eſſa prouincia.*

5 At ſuper hanc Capuccinorum conſtitutionem videtur iure optimo poſſe vocari in dubium an dictus eorum Prouincialis poſſit adminiſtrare ante confirmationem vigore eiuſdem conſtitutionis? Quod dubiũ non ità facilè oriri poſſe videtur ex alijs ſupra recitatis diſpoſitionib. cũ poſſit ſuppleri quidquid difficultatis in ſimili caſu euenire poſſet per illum Præſidentem Capituli, qui habet confirmare electionem de quo conſtat in d. conſtitutione Fratrum de Obſeruantia, & itèm conſtat ex d. Bulla Fratrum Seruorum §. 4. vbi habetur Capitulis Prouincialibus aſſiſtere generalem Priorẽ, vel eius generalem Vicarium, de quibus ſup. dixi.

Ratiõ ſpecialis dubitãdi de dicta inſtitutione Capuccinorum eſt quia negatiuè ſentiendum, nam electus ante confirmationẽ adminiſtrare non valet, vt probatum eſt *dub. 44. nu. 1.* Ergo nec d. Prouincialis nõdum confirmatus; Conſequentia patet, quia conſtitutiones in recitatis verbis nullam videntur tribuere iuriſdictionem ſupra ius

6 commune per illud verbum *Come*, quæ dictio importat ſimilitudinem. *l. vt hæredib. ff. de leg. 2.* Bald. *conſ. 106. n. 3. in fi. ver. ſed interdum lib. 1. Tuſch. lit. D. concl. 403.* vel importat modum, & non conditionẽ Bald. relatus à Tuſch. *vbi ſup.*

His tamen non obſtantibus eſt affirmatiuè tenendum, nam conſtitutiones in recitatis verbis concedunt eam adminiſtrationem, quam dictus electus non haberet iu

7 re communi, quod ſatis apertè indicat illa

8 dictio *poſſi*, quia eſt verbum extenſiuum, quod trahitur ad futura habentia cauſam de præſenti. Alex. *conſ. 46. viſis, & accuratè nu. 2. verſ. tertiò quia. lib. 2. & conſ. 13. perſpectis, nu. 6. lib. 5.* vbi apoſtil. *in verb. extenſiuum* ait comprehendere ius de futuro. Tuſch. *lit. D. concl. 355.* Subiuncta eſt autem poſt dictionem *poſſi* clauſula *come eletto*, ne electus cenſeretur confirmatus ex eo, quod adminiſtraret, quod proprium eſt confirmati; ſed ei notum fit ex illa clauſula, beneficio confirmationis ei opus eſſe, licet exerceat officium. arg. *c. indemnitatibus §. ſi verò de elect. in 6.*

9 Sed iterum inſtabis: ſi Religio per talem conſtitutionem concedit illud, quod prohibetur à iure communi. Ergo eſt correctoria iuris communis, vt benè probatur ex dicendis *dub. 114. nu. 2.* Sed talem conſtitutionem nequit condere vlla Religio, aliàs actus eſt nullus quemadmodum notum fiet ex dubio ſequenti. Ergo etſi admittamus illam expoſitionẽ ſupra recitatæ conſtitutionis; attamen ex hoc alio medio non poterit adminiſtrare talis Prouincialis electus ante confirmationem.

11 Nec huic obiectioni ſatisfacit illam auctoritatem datam à conſtitutione non eſſe ordinariam, vt ſupponitur in obiectione; ſed eſſe delegatam, & ideò non corrigi in hoc ius commune; nam ſic inſurgo contra. Iuriſdictio ex priuilegio Principis competens non perſonæ; ſed perpetuò dignitati, vel officio eſt ordinaria, & non delegata, poteſtatiſq. ordinariæ iura habet, vt multis DD. allegandis probabitur *dub. 121. nu. 2.* Sed huiuſmodi eſt memorata *iuriſdictio*. Ergo cenſetur ordinaria, & non delegata.

Reſpondeo ad primam obiectionem talem conſtitutionem tenere etiamſi ſit correctoria; iuris communis per priuilegium,

10 quod conceſſit Greg. XIII. Fratribus Minoribus S. Franciſci ſtrictioris obſeruantiæ in ordinationibus quas ſanxit *anno 1579.* pro bono regimine illius Religionis. ibi. *in §. 12.* hæc habentur. *Poſſint autem Cuſtodes etiam dum expectatur, & antequã petatur confirmatio prædicta cum plena auctoritate liberè officio ſuo fungi.*

Quod priuilegium cum dictis Patribus Capuccinis, & alijs quoque Religioſis communicantibus in priuilegijs ſuffragetur, et ſequens eſt dictam conſtitutionem eorundem Patrum validam eſſe per dicenda in ſequenti dubio.

Alterũ dubium eſt ſuper eãdem conſtitutionem, ſiue illud nomen *Vicario*, quo & in

recitatis

recitatis verbis, & alibi ſæpè ipſorummet Capuccinorũ conſtitutiones appellant Prouincialem, & nunquam Miniſtrum meritò enim dubitari poteſt an hi Vicarij ſint de illis Miniſtris, de quibus habetur in Regula Minorum *Præcipio firmiter Fratribus vniuerſis, vt obediant ſuis Miniſtris?*

Reſpondeo Pauli III. in Bulla Religionis illius Fr. Capuccinorum, quæ incipit *Exponi nobis, &c. §. 10. edita anno 1536. octa-*
1 *uò Calend. Septemb.* hæc ad rem noſtram habere *Inſuper veſtigijs piæ memoriæ Pij Papæ Secundi prædeceſſoris noſtri etiam in hac parte inhærẽdo, qui aliàs ex certis cauſis auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia in fauorem familiæ de Obſeruantia interpretatus eſt, ac declarauit, quòd cum Apoſtolica Sedes Generalẽ totius Ordinis Minorum Miniſtrum Generalem, & Prouinciales Vicarios Miniſtrorum loco certis pijs, ac ſanctis reſpectibus eſſe voluiſſet, ac decreuiſſet, Vicarij ipſi, qui illis præeſſent, & quibus ipſi ex debito eorum profeſſionis obediebant, veri, & indubitati ipſorum miniſtri, cum tales B. Franciſcus dicti Ordinis inſtitutor eos eſſe intellexiſſet quò ad vſque præfata ſedes in cuius arbitrio conſiſtebat aliud alio reſpectu ordinare ſtatuiſſet, eſſent ac perpetuò forent differentes à prædictis Miniſtris ſolo nomine, eoſq. qui dictis Vicarijs obedirent ſecundum dictæ ſedis determinationem eorum Regulæ, & præcipuè in ea parte, vbi erat (præcipio firmiter Fratribus vniuerſis, & obediant ſuis Miniſtris) plenè, & integrè ſatisfacere auctoritate, ac ſcientia prædictis declaramus, & decernimus, quòd donec aliter ſuper præmiſſis per præfatam ſedem ordinatum fuerit Fratres Capuccini prædicti eorum Vicarijs, prout de Vicarijs familiæ per dictum Pium prædeceſſorem, vt præfertur ſtatutum fuerat, obediendo plenè, ac integrè præfatæ Regulæ ſatisfaciant.*

DVBIVM CVIII.

Quæ authoritas, & iuriſdictio Cuſtodum?

SVMMARIVM.

1 *Quid ſignificet nomen Cuſtodis in Regula Minorum?*
2 *An poſſint ſtatuta condi contra ius Canonicum? nu. 4.*
3 *Quæ confirmatio poſſit validare ſtatuta correctoria iuris communis?*
5 *Quare conſuetudo, non verò ſtatutum deroget iuri communi?*
6 *Vbi conſtitutiones Capuccinorum corrigant ius commune in electione Cuſtodũ?*
7 *Priuilegium cuius virtute conſtitutiones poſſunt ſic corrigere ius commune.*
8 *Vltra hoc priuilegium non extenditur authoritas Cuſtodum Capuccinorum in ſibi ſubditos.*
9 *Secus verò dicendum de Cuſtodibus ſtrictioris obſeruantiæ.*
10 *Ratio huius diuerſæ authoritatis.*
11 *Authoritas Cuſtodum Capuccinorum circa ſibi ſubditos.*
12 *Authoritas eorundem circa alia, quæ non verſantur circa iuriſdictionem in ſubditos.*

1 NOMEN Cuſtodis eſt nomen officij, vel dignitatis quod ponitur perſæpè in Regula Frat. Minorũ, vbi quandoque generaliter ſumitur varia ſub ſe Prælatorum genera comprehendens teſte Rodriq. *tom. 1. q. 79. art. 1. in prin.* Quandoque verò ſpecialiter, & propriè accipitur pro Prælato quodam Ordinario à Generalatus, Prouincialatus, Guardianatuſq. munere diſtincto, de quo meminit eadem Regula illis verbis *c. 4. in fin. Miniſtri ſolùm, & Cuſtodes ſolicitam curam gerant, &c.* Quo in loco nomine Cuſtodum intelliguntur Cuſtodiarum Cuſtodes, prout declarauit Nic. 3. *c. exijt. de verb. ſig. in 6.* gloſ. *in clem. dudũ. verb. Cuſtodes.* vbi quoque Panorm. *n. 17. de ſepult.* ideſt intelliguntur prælati, qui præſunt cuidam certo, ac determinato Guardianorũ numero, & ſubſũt prouincialib. De his ergo Cuſtodibus ſic ſpecialiter acceptis quærimus quanta ſit authoritas, & iuriſdictio? Ad cuius quæſiti ſolutionem neceſſarium eſt aduertere.

2 Primò Communitates Eccleſiaſticas, & Religiones nullo modo poſſe ſtatuta, aut decreta condere contra ius commune, niſi ſpecialia priuilegia eis faueant, aliàs nulla ſunt, *c. quod ſuper his. de maior. & obediẽt.* Panormit. & Dec. *in c. ſi duobus. de appell.* Nauar. *lib. 1. conſ. 3. num. 1. de elect. in nouis*, in terminis noſtris. Rodriq. *tom. 3. q. 11. art. 1. circa med.* Suar. *de legib. lib. 6. c. 26. num. 7.* Duard. *in bull. cœn. Domini lib. 2. c. 4. q. 1. num. 7.* Rota *deciſ. 269. nu. 7. & 8. coram Greg. XV.* & multis allegatis aſſerit eſſe communem concluſionem eadem

Digitized by Google

Rota *deciſ.103.num.7.p.2.diuerſ.*

3 Hoc tamen dictum limita niſi ſcilicet talia ſtatuta, ſeu decreta ſint expreſsè confirmata à Summo pontifice in forma ſpeciali, nam in forma communi non operatur Rota *d.deciſ.267.coram Greg.XV.* vbi additionator multas alias deciſiones, & DD. cumulat. Sicuti nec etiã confirmatio quantumcunq. ampliſſima Legati à latere aliquid iuuat Gratian. *diſcept forenſ.c.9.nu.10.in fin.* Marchel.*p.3.tit.de commiſſ. nullit.ſanat.§.5.nu* 84. Rota *deciſ.145.nu.6.p.1.* & latè *d deciſ* 103 *num.27.p.2.diuerſ.* & *deciſ 339.n.3.p.2.in recent.* & *deciſ.4.n.4. penes eund. Marcheſ.p.1.tit. de commiſ. appel.in cau.beneſ c.7.in fin.* & in terminis de elect. Rota *in Toletana canonicatus 18. Maij 1584. coram Clem. VIII.* penes Garc. *de beneſ.p.5.c.4.ſub nu.165.*

4 Rationem huius prænotandi tradit Panorm. *in c.cum in tanto.nu.9.* & 10. *de conſuetud.* quare ſcilicet non poſſint ſtatuta condere contra ius commune canonicum, & ait eſſe, quia ius canonicum principaliter intendit hominem dirigere in Deum, & venit ad bonum publicum Eccleſiaſticum: vnde ſtatutum contrarium æditum ab inferioribus præſumitur temerarium, & ambitioſum, & fini æterno contrarium: ideò non poteſt Papa conferre poteſtatem Clericis ſtatuendi cõtra Canones, iuxtà tamen Bal. *in l.omnes populi.col.5.verſ. ſed hic dubitatur ff.de iuſt.* & *iur.* quem ſequitur idem Panorm. *vbi ſup.* ex cauſa vrgenti, & verіſimiliter nõ præuiſa à canone poteſt fieri ſtatutum contra Canonem: & pro hoc facit *l. ſi hominem.ff.mand.* Et hinc eſt quod dixi in prænotando requiri, ſcilicet, confirmationem Pontificia in forma ſpeciali.

5 Neq. huic rationi obſtat me toties argumentatũ fuiſſe conſuetudinem iuri communi derogare, & in his terminis tradit idem Panorm. *in clem.* & *ſi principalis. nu.6. de reſcript.* Nam respond. cum eodemmet Panorm. *in d.c.cum tanto.* conſuetudinem tolerari tum quia ſurgit ex tacito conſenſu *dub.44.num.5.* & non præſumitur tanta ambitio: tum verò in primis, quia magis ſcandalum oritur ex conſuetudinis reprobatione cum concurrat tacitus conſenſus, & longo tempore continuatus.

6 Secundò aduertendum eſt illas conſtitutiones eſſe correctorias iuris communis, quæ auferunt electionem Cuſtodum à ſuis Cuſtodijs, & dant eam Prouincialibus, & Definitoribus, prout latè probabitur *dub. 60.num.2.*

7 Tertiò aduertendum eſt nullam aliam cõfirmationem in forma ſpeciali, nec item ullum priuilegium extare, quo poſſint ſubſiſtere illæ conſtitutiones, itaut nõ ſint nullæ, & per conſequens actus virtute illarum factus non ſit quoque nullus, niſi illud priuilegium Clement.IV. quod refertur in *Compend.tit.Cuſtodes.* quo ſtatuit *quòd Cuſtodes, & Guardiani qui ſecundum ſtatuta Ordinis Fratrum Minorum, aliter quam per electionem inſtituuntur: poſt ipſam inſtitutionem, ſeu prouiſionem de ipſis factã, curam animarum ſibi ſubditorum ipſius Ordinis habeant, ipſoſq. ligare, ac ſoluere poſſint iuxtà ipſius Ordinis inſtituta.*

8 His ſic animaduerſis accedo ad propoſiti quæſiti ſolutionem, & dico primò Cuſtodes Minorum S. Franciſci Capuccinorum nulla alia iuriſdictione ordinaria in ſibi ſubditos gaudere, niſi ea quam eis tribuit hoc memoratum priuilegium Clem. IV. & extra caſus in hoc priuilegio expreſſos nõ extenditur eorum facultas ſuper ſubditos, nec alijs priuilegijs fruuntur, qui Cuſtodibus ſimpliciter concedunt aliquam auctoritatem ſuper ſubditos, niſi in eis ſpecialiter, & expreſſe addatur clauſula, vel conſimilis *Cuſtodes qui ſecundum ſtatuta Ordinis, aliter quàm per electionem inſtituuntur, &c.*

Hęc aſſertio longè lateq. probata relinquitur ex ratione facienda *dub.120.*

9 Dico ſecundò Cuſtodes Fratrum Reformatorum de Obſeruantia, ſiuè ſtrictioris Obſeruantiæ ampliſſima authoritate gaudere, quæ eis tribuitur à Greg.XIII. in bulla, quæ incipit *cum illius, &c.* ædita anno 1579. & priùs à Clem.VII. in bulla, quæ incipit *In ſuprema militantis, &c* ędita anno 1572. quæ à Clemen.VIII. confirmatæ, & declaratæ fuerunt per Bullam *pro iniuncto nobis* anno 1598. & 1603. & item à Paulo V. in bulla *poſtulat Apoſtolici* de anno 1607 *die 14. Februarij.* Et inſuper eiſdem Cuſtodibus fauent omnia priuilegia, & indulta Cuſtodibus ſimpliciter conceſſa.

Ratio diuerſitatis harum concluſionum eſt, quia Cuſtodes ſtrictioris Obſeruantiæ, eliguntur à ſuis cuſtodijs, prout iura poſtulant, vt patet ex præcitatis bullis. At Cuſtodes Capuccinorum non per electionem, ſed per prouiſionem cõſtituuntur, vt nõ obſcurè liquet ex illis verbis ſuarum inſtitutionum. *Fatta la prouisione de' Guardiani si farà parimente quella de' Cuſtodi.* Et clarius ex deſcriptione prouiſionis *dub. 118.*

Ex

ex dictis infertur primò Cuſtodes Capuccinorum nullam iuriſdictionem, authoritatemuè habere in ſibi ſubditos, niſi vt in caſibus vrgentibus, in quibus non poteſt adiri Prouincialis, prouideant, prout eis videbitur expedire: ita nãq. concedunt eorum conſtitutiones.

Sed rogabis primò an in iiſdē caſibus vrgentibus in quibus nō patet aditus ad Prouincialem poſſint dicti Cuſtodes tollere à ſuis ſubditis irregularitatem, vel inhabilitatem, vel aliud quoduis impedimentum, quod ad ſui abolementum requirit diſpenſationem; non autem abſolutionem, & ratio interrogationis poteſt eſſe, quia in præfato priuilegio Clem. IV. non datur eis facultas niſi ligandi, & abſoluendi iuxta Ordinis inſtituta, ſub qua nunquam venit facultas diſpenſandi, ſecundum quod probabitur dub. 97. per totum, vnde videtur meritò negatiuè ſentiendum. Reſpondeo cum Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 21. nu. 16.* iuxta ordinarium, & proprium vſum iuris canonici ſub facultate abſoluendi non venire quidem facultatem diſpēſandi. Sed ſub facultate ſoluēdi, atq. ligandi certū eſt comprehendi authoritatem diſpēſandi. Immò addo nō ſolum Cuſtodes prædictos Capuccinorū vigore verborum recitati priuilegij, id poſſe in caſu de quo agimus: verū etiam vigore iuris communis. Nam quando reuera ingens, ac magna neceſſitas vrget diſpenſandi, ſeu habilitandi, & eſt periculum in mora: tūc ex rationabili interpretatione voluntatis Superioris poteſt inferior diſpenſare in eius lege, ſeu habilitare, iuxta doctrinam traditam *d. 98. nu. 7.*

Rogabis ſecundò quare Cuſtodes qui aliter quàm per electionem inſtituuntur non poſſint frui priuilegijs quorū vſus expreſſè nō conceditur eis à ſtatutis Religionis, niſi in eiſdem priuilegijs addatur clauſula, vel conſimilis *Cuſtodes, qui aliter quàm per electionem inſtituuntur* eum ad effectum vt Guardiani poſſint eis vti, ſufficiat, vt ſtatuta non contradicant etiam ſi nō ſit appoſita talis clauſula iuxta dicenda dub. 120. Rñdeo quòd quamuis Cuſtodes, & Guardiani parificentur in d. priuileg. Clem. IV. attamē ita diuerſimodè interpretatur, quia Cuſtodes in ordine minorum vſque in hodiernum diem ſunt in duplici differentia, alij enim ſūt, qui eliguntur à ſuis Cuſtodijs, & ſunt alij qui per viā prouiſionis inſtituuntur]. At Guardiani nunquam poſt fratrum Minorum memoriam electi fuerunt à ſuis conuentibus in nulla congregatione eiuſdem ordinis, prout teſtantur ſtatuta Valleſoletana *PP.* de obſeruantia, de quibus d. 121. n. 8. Hinc eſt vt priuilegia Cuſtodib. cōceſſa ita ſint ſtrictè interpretanda vt dictum eſt, & non alia Guardianis facta, quia illa poſſunt effectum habere abſq. derogatione iuris cōmunis: non verò hæc, vt latius explicabitur d. d. 120.

13 Tandem de priuilegijs quæ non verſantur circa iuriſdictionem in ſubditos videque *in d. d.* 120. dixi de Guardianis, & huc proportionabiliter applica.

DVBIVM CIX.

An Cuſtodes Minorum poſſint conuenire ad capitulum Generale? & an in eo vocem habeant?

SVMMARIVM.

1 *Qui vult conſequens, vult quoque omne neceßarium antecedens ad illud.*

2 *Declaratur.*

Cuſtodes ex regula Minorum habent ſolum cum Prouincialibus eligere, & deponere Miniſtrum Generalem.

3 *Cæteras electiones hñt ex Conſtitutionib.*

Cuſtodes Capuccinorum in electionibus quibuſcumque capitularibus ſunt vocales, vt Prouinciales.

1 AD priorem ex propoſitis quæſtionibus reſpondeo affirmatiuè, vt manifeſtè conſtat ex Reg. Minorū c. 8. hēr. n. text. *electio ſucceſoris fiat à miniſtris Prouincialibus. & Cuſtodibus,* vbi per Cuſtodes intelliguntur Cuſtodiarum Cuſtodes, quemadmodum patet ex præcedenti *d. n.* 1. Et ad hunc effectum non refert an eligātur ab vniuerſitate ſubditorū, ſeu prouideantur ab alijs, modò id fiat iuxta conſtitutiones ordinis, vt perſpicuum ſit ex eodemmet *dub. nu.* 12.

Sed his dictis obijcies primò ex præcitatis illius Regulæ verbis, & ex toto illo 8. capite non haberi, nec cōcludi Cuſtodes poſſe conuenire ad Capitulū generale: ſed tñ poſſe eligere, & deponere Gñalē Miniſtrū. Ergo Cuſtodes non pñt conuenire ad Capitulū, ſi abſint à loco, in quo celebrandū eſt *dict. cap.* generale, quod confirmatur ex ipſamet Regula, vbi n. loquitur de cōuocatione d. Capituli gñalis meminit tñ de Prouincialibus his verbis *In quo Prouinciales Miniſtri teneantur in ſimul conuenire, vbicūq. à Gñali Miniſtro fuerit cōſtitutū.*

Reſpon. illum qui vult conſequens, velle quoque omne neceſſarium antecedens ad illud *l. illud. de acquir. hared. l. ad rem. & l. ad legatum ff. de procurat. DD. paſſim. in c. cum M. de conſt. & c. ex parte. de ſponſ.* ſed ſi Regula vult electionem Generalis Miniſtri ſpectare ad miniſtros Prouinciales, & Cuſtodes in capitulo Generali per conſequens etiam Cuſtodes conuenire tenētur ad dictum Capitulum generale, ſicut, & Prouinciales, nō quidē expreſsè; ſed tacitè, & per quandam conſequentiam.

2 Sed replicabis. Si ille qui vult conſequens, vult quoque omne neceſſarium antecedens ad illud. Ergo nō vult illud in quo conſequēs eſt maius ſuo antecedēte: ideſt non comprehendit ea quæ maioris ſunt iuriſdictionis, quā illud, quod principaliter demandatur: Conſequentia patet, quia non eſt neceſſarium antecedens. Ber. *in l. 1 1. ff. de iuriſ. omn. iud. col. 11. Dec. in rubr. de appell. nu. 15.* vbi Additionator refert Iaſ. *May. in l fin. col. 2. C. de hared. inſt.* Ergo Cuſtodes excepta depoſitione, & electione Generalis Miniſtri nullam etiā poteſtatē eligendi habent in Capitulo generali ex vi regulæ, quia ſolum eis demandatur hoc, & non aliud.

3 Reſpōdeo id veriſſimum eſſe ex vi Regulæ: Sed ex vi Conſtitutionum, ſeu ſtatutorū alicuius Ordinis Franciſcani gaudent eligendi poteſtate in omnibus electionib. Capitularibus, nō ſecus ac prouinciales, vt eſt apud Capuccinos, quorum conſtitutiones habēt, *Et i Cuſtodi predetti ſiano tutti vocali, come i Prouinciali.*

CAPVT TERTIVM.

De electione, & Poteſt. Diffinitorum, & Diſcretorum.

DVBIVM CX.

Ad quos ſpectet electio Patrum Diffinitorum?

SVMMARIVM.

1 *Ad quos ſpectet electio Diffinitorum de iure communi?*

2 *Quomodo electio Diffinitorum apud Canonicos Regulares Lateranſes ſit conforme diſpoſitioni iuris communis?*

3 *Item apud Congregationem Caſſinenſem Monachorum Ord. S. Benedicti?*

4 *Item apud ordinem Seruorum B. M?*

1 De iure communi videtur ſpectare ad Capitulum Prouinciale ſi nobis eſt ſermo de Diffinitoribus Prouincialibus, & ſi eſt ſermo de Diffinitoribus generalibus videtur ſpectare ad totam Religionem, ita vt vel ipſi Diffinitores eligātur in Capitulo generali, vel vt vnaquæq. Prouincia eligat ſuum Diffinitorem generalem; Horum aūt ratio ea videtur eſſe, quia cum ipſi PP. Diffinitores ſint participes Officij, cuius Diffinitores ſūt, ita vt vnà cū prouinciali, vel generali totam prouinciæ, ſiuè Religionis congregationem repreſentent, vt ex ſequenti dubio plenè notum fiet. Ideò meritò eligēdi videntur, vt dictum eſt, &c.

2 Hinc Paul. V. pro ſtabilienda æqualitate votorum, & ſuffragiorum in Diffinitorio tā in Capitulo, quàm in dietis generalib. Canonicorum Regularium Lateranēſium ſtatuit, & ordinauit *anno* 1605. *die* 30. *Decēb. per bullam Paſtoralis noſtri. vt de catero in eodem Diffinitorio vnus ex Marchia Eccleſiaſt. alius ex ſtatus, & Ducatus Mediolani, alius ex Marchia Triuiſana, alius ex Principatus Pedemontiū coniunctim vnà cum Monaſterijs Placētia, Parma. Mātua, Regij, Mutina, & Vignola; & alius ex Hetruria* Reg. *Neapolis, & Genua, Monaſterijs eiuſdem Cōgregat. qui reſpectiuè ſit ad hunc effectum pro vna vice ex dictis Monaſterijs Hetruria & Genua, & pro alia ex Neapolis perpetuis futuris temporibus eligi debeat*

3 Hinc quoq. idem *Paul.* V. in ordinationibus, & ſtatutis æditis *anno* 1607. *die* 6. *Aprilis* pro bono regimine Cōgregationis Caſſinenſis Monachorum Ord. S. Benedicti in §. 9. hæc hēt ad rem noſtrā. *Et vt deinceps in Diffinitorio aqualitas votorum habeatur, quod de catero perpetuis futuris temporibus in dictis ſeptem Prouincijs nouem Abbates Diffinitores, ex quib. Romana vnū, Hetruria vnū, Neapolitana vnū, & Sicilia aliū, & Liguria aliū: Veneta verò & Lōbardia Prouincia pdicta ob illorū maiorum Monaſteriorum numerum pro qualibet earum duos Abbates huiuſmodi ex illis reſpectiuè oriundos habeant, eligantur, ac deputentur. Dictique nouem Diffinitores canonicè per vota, & ſcrutinia ſecreta, ut moris eſt, canonicè electi in quibuſ-*

Digitized by Google

buſcunque Capitulis Generalibus omnes, & ſingulas tam ſpirituales, quàm temporales gratias, & facultates ab hac ſede Apoſtolica eis conceſſas, & quas hactenus habuerunt, habeant, hac tamen ratione, vt poſthac ſinguli Diffinitores ſeptem prouinciarum prædictarum diuerſarũ nationũ, & profeſſionum exiſtant, nulloq. modo duo ex eadẽ natione, vel profeſſione vno & eodem tempore in prædicto Capitulo, licet ex diuerſis prouincijs prædictis profeſſi ſint, eſſe patiantur; ſed ex eiſdem prouincijs oriundi eligantur, vt ſupra, acconſtituantur.

§.10. Et ad tollendam dictorum Diffinitorum perpetuitatem quieti dictæ Congregationis maximè contrariam, quod ſingulo quoque anno tres Diffinitores ex antianis, ſiue antiquioribus duo nempè ex Lombardia, Veneta, & Liguria, ac vnus ex Romana, & Hetruria, Neapolitana, & Sicula prouincijs prædictis ab eodem Diffinitorio per biennium vacent, ac illorum loco tres ſubſtituantur reſpectiuè ex eiſdem prouincijs; ita vt ſemper vnaquaq. prouincia ſuum ſemper habeat Diffinitorem, ſeu Diffinitores præſcriptum, vel præſcriptos.

§.11. At ſi aliqua iuſta cauſa Abbates alicuius prouinciæ, ad prædictum Capitulum non accederent, vel accedentes ab electione Diffinitorij excluſi remanerent, ſeu illo anno Viſitatorum officio functi eſſent, ſeu quòd per biennium minimè vacaſſent, & eo caſu in prædicto Diffinitorio ab huiuſmodi excluſi eſſent: tunc ex prouincia illi viciniori Abbas Diffinitor, ſeruatis tamen ſuperius narratis pro illa vice tantũ eligatur. Quæ Decreta confirmata fuerunt ab eodem Pontifice *anno* 1608.

4 Hinc Clemens VI. pro ordine Fratrum Seruorum B. Mariæ decreuit *anno* 1346. *die* 23. *Martij* in bulla *regimini vniuerſalis in* §. 7. & ordinauit, *vt amodò ſingularum prouinciarum prædictarum Fratres eligant vnum Fratrem prouidum & maturum in Diffinitorem pro generali capitulo, & fiat huiuſmodi electio in prouinciali Capitulo, Quod immediatè pcedet Capitulũ generale. Diffinitores vero pro Capitulis prouincialibus eligantur à Fratribus in eiſdem Capitulis Prouincialibus congregatis.*

Et hæc ſufficiant cum prolixior, quàm par eſt, & nimis ſuperfluus iure optimo videri poſſem, ſi cuiuſcumque Ordinis ſtatuta, & ordinationes hic recenſere vellem, & eò magis quò facilimè euenire poteſt, vt aliter in eiſdem Ordinibus, & Religionib. cautum ſit, nec mihi conſtet.

DVBIVM CXI.

Quæ authoritas, & Officium Definitorum?

SVMMARIVM.

1 *An quis teneatur ſequi conſilium ſibi datum, & an idem iuris ſit de conſenſu?*
Ethymologia vocabulorum conſilium, & conſenſus.
2 *Caſus in quo conſilium ſapit conſenſum.*
3 *Actus expediendus de conſenſu collegij debet expediri collegialiter.*
4 *Niſi neceſſitas ingens vrgeret.*
5 *Vel niſi illi de collegio haberent conſentire, circa actum, qui tenet quidem; ſed per ipſos poteſt irritari.*
6 *Vel niſi adeſſet contraria conſuetudo ſecundum minus probabilem opinionem.*
7 *In Societate Ieſu Superiores non tenentur ſequi conſilium ſuorum* Conſultorum?
8 *In quibus cauſis Generalis, ſiue Prouincialis denunciatur petere, & ſequi conſilium ſuorum Diffinitorum.*
Diffinitores ſunt participes Officij Generalis, ſiuè Prouincialis.
9 *Quando, & qua cauſa expedienda ſint collegialiter à Generali, vel Prouinciali cum ſuis Definitoribus?*
10 *Prouiſio facta de aliquo Guardiano de quo non præceſſit actus collegialis eſt nulla.*
11 *Omnes Prælati tenentur conſilium requirere in arduis negotijs.*
12 *Et an etiam Summus Pontifex.*
13 *Atteſtatio Card. Paleoth. de humilitate Summorum Pontificum in ſequendis cõſilijs ſibi datis,*
14 *Quando in foro interiori teneatur quis ſequi conſilium ſibi datum.*
15 *Caſus in quo Prælati non tenentur requirere conſilium, nec etiam conſenſum.*

VT hanc materiam, quę reuera mihi grauiſſima eſt, debito ordine pertractemus; primò fundamenta ponemus, deinde eliciemus cõcluſiones, & denique inferemus ſolutionem ſingularium quæſtiunculárum: Ac vltimò quaſi obiter trademus doctrinas generales ad omnes Prælatos ſpectantes.

1 Primum igitur fundamentũ eſt neminẽ regulariter obſtringi datum ſibi conſilium ſequi, licet debeat requiri, etiam in caſib. in quibus ſi nõ requireretur, actus eſſet nullus, vt probant tex *in c. 1. de monac. & cap. in veteri de elect. vbi* Panor. *in vtrumque tex. & in c. ad apoſtolicam. de regul. in fin. & in c. quanto. nu. 5. de his quæ fi. à prælat.* Bar. *in l. 1. §. ſi pluries. in 4. quæſ. ff. de exerci.* Fel *in c. ex parte verò. ne ſed. vac in. 6.* Feder. *de ſen. conſ. 59. credo de iure. in prin.* Silu. *tit. conſilium. q. 1.* Tuſch. *lit. C. concl. 769. num. 2.* & Gonzal. *ſup. reg. 8. cancell. gloſ. 46. num. 61. & gloſ. 47. & num. 7.* E contra verò cõſenſum quis debet ſequi, vbi neceſſariò eſt requirendus, aliàs actus eſt nullus, & inanis *d. c. cum in veteri, ubi gloſ. uerb. expectatum. circa med. de elect.* Ioan. And. *in c. cum olim. num. 10.* Hoſt. *num. 4.* Panorm. *num. 4.* Imol. *num. 7.* & Ant. à Bur. *num. 14. de arbit.* Bald. *in rub. C. de inſtit. actio. nu. 5.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 1. q. 2. art. 12. num. 6.* Menoch. *conſ. 69. nu. 17. & 18. vol. 1.* & in puncto de conſilio de conſenſu. Sanch. *de matrim. lib. 1. diſp. 34. num. 24.* & quamplurimi alij allegati per Gonz. *ubi ſup. gloſ. 47. n. 2. & 3.* & tandem peroptimè declarant ſtatuta Cartuſienſis Ordinis *p. 2. c. 4. nu. 1.* & 2.

Ratio huius diuerſitatis ſecũdum Hoſt. procedit ex propria ſignificatione vocabulorum, quæ inter ſe differt: nam conſenſus eſt ſimilis ſenſus; dicitur enim à *Con.* quod eſt ſimul, & *ſenſus*, quaſi qđ ſit ſimul ſ vnde ſi habeo aliquid agere cũ cõſenſu tuo, ego debeo ſentire tecum, & tu mecum: aliàs non eſt conſenſus, ſed diſſenſus. *c. 1. diſt. 31. & c. tua. de ſpon.* & per conſequens non valet actus ſi non habeo conſenſum tuum: & pro hoc facit *d. c. vnicum. ne ſed. vac. in 6.* Conſilium verò iuxta ſuam etymologiam eſt conſultorum reſponſiones legere, quia is qui requirit conſilium, habet legere; ſeu eligere id quod ſibi magis libet ex reſponſionibus conſultorum, vel dic naturam conſilij eſſe perſuadere, non cogere *l. in furto. §. rectè. ff. de furt.* ita vt illud inuitus ſequi nemo teneatur, vt poſt Bald. dixit Felyn. *in d. c. cum oẽs. in 10. limit. de conſt.* Paleot. *de ſacr. conſiſt. p. 1. q. 3. ar. 4. verſ. ex altera verò parte* Tuſch. *d. concl. 769. nu. 8.* Statuta Cartuſienſis ordin. *vbi ſup.*

2 Hæc autem procedunt, vt dixi, regulariter, nam conſilium ſapit conſenſum in variis caſibus, & in primis, vbi ille qui habet impendere conſilium eſt collega, vel particeps officij: tunc enim conſilium meritò habetur pro conſenſu, qui vt declaratum eſt, ex ſui natura obligat, & iſte eſt proprius caſus. *c. venerabili. de off. deleg.* ſecundum vnum intellectum: nam coadiutor, qui datur Prælato eſt particeps illius officij: & ideò licet ius dicat requirendum eſſe conſiliũ coadiutorum: ibi tamen accipiendũ eſt conſilium pro conſenſu: quia aliàs officiũ ſuum eſſet ſuperuacuum, vel non eſſet particeps officij. Hanc limitationẽ ſuſtinent Hoſt. & Panor. *in d. c. cum olim.* & itẽ Panor. *in d. c. venerabili nu. 10. de off. deleg.* Bal. *in rubr. C. de inſt. act. nu. 5.* Bar. *in d. l. 1. §. ſi pluries, nu. 7.* cõiter receptus teſte Nauar. *lib. 1. conſ. 9. nu. 13. de conſt. in prin.* Syl *ueſt. vbi ſup. q. 2.* *Tuſch. cõcl. 770.* & Gonzal. *vbi ſup. gl. 46. nu. 78. vbi* de communi.

3 Secundum fundamentũ eſt, vbi actus expediendus eſt de conſenſu alicuius collegij, ſiue cõitatis non ſufficere illos de collegio ſeparatim cõſentire; ſed neceſſariò *requiri,* vt in vnum congregati collegialiter cõſentiant, aliàs actus eſt nullus *c. in geneſi. de elect. & l. 1. C. de decim. lib. 10.* Dec. *in c. cum oẽs. nu. 47. de cõſt.* Nec id eſt ſpeciale in electione, quidquid nonnulli dixerint; ſed indiſtinctè, & vniuerſaliter hoc dictum tuetur Panorm. *in c. cum Eccleſia. nu. 14. de cauſ. poſſeſ. in c. eccleſia. n. 2. de ſortil. in c. ſ ga propter. n. 12. de elect. & in c. cũ oẽs nu. 5. de cõſtit. vbi latè* Felyn. *nu. 24. & ſeq.* quem multis allegatis ſequitur Gonzal. *ſup. regul.* 8. *cancel. gl. 47. nu. 64.* Bart. *in l. oẽs populi. in 3. q. princ. ff. de iuſt. & iur.* Sylu. *tit. conſenſus. q. 4. nu. 5.* Præpoſit. *in c. quoties cunque 10. q. 2. verſ. quod ſi neceſſitas. nu. 2.* Biax. *in ſuo direct. elect. p. 3. c. 21. nu. 2.* Io. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes. nu. 52. de conſt. in repet.* & tãdem firmauit Rota *deciſ. 382. nu. 3. p. 2. in recent.*

4 Hoc fundamentũ tripliciter limitandũ eſt, prout ad rem noſtram ſpectat, & primò vt non procedat, vbi imminet neceſſitas, & periculum, quia in huiuſmodi euentu nõ eſt requirendus conſenſus quando commodè haberi non poteſt, etiam ſi aliàs eſſet requirendus *c. vnic. §. pen. vbi* glo. *verb. in mora. ne ſed. vac.* & item gl. *in c. ſi pro te. verb. aſſenſus. de reſcrip in 6.* Lud. Rom. *ſingul. 693. ex longæuo.* Bar. *in d. l. 1. §. ſi pluries. ff. de exercit: verſ. ſecundò quæro. &* Fely. *in c. cum acceſſiſſent. nu. 20. & 21. de conſtit.* & pro hoc facit qđ habebitur in fine dubij, & item qđ dictum eſt *dub. 9. nu. 6.* quidquid dicat Rebuff. *in praxi benef. tit. de forma vicariatus. nu. 95.* approbatus à Sanch. *de matrim. lib. 1. diſp. 34. nu. 26.*

Secun.

Digitized by Google

5 Secundò limitandū eſt dictum fundamentum, vt non procedat vbi illi de collegio habent conſentire circa actum, qui tenet, & per ipſos poteſt irritari: tunc enim ad hoc, vt hæc facultas irritandi ceſſet ſufficit etiam non collegialiter renunciare, vt voluit Bal. quem refert, & approbat Fely. *in d.c.cū omnes.nu.26.* Ferret. *nu.53.in repet.de conſt.* Exemplum fit, prout afferunt dicti DD. de eo, vel eis, qui ad Congregationem erant vocandi, & non fuerunt vocati, quia ab his ratione huiuſmodi contemptus poteſt actus validus infringi, vel etiā poteſt hoc vitium contemptus per ſingulos ſeparatim purgari, & ratificari actus iuxta dicta *dub.10.nu.11.& ſeqq.* & ratio eſt, quia non fundant actum; ſed remouent obſtaculum, & ipſimet actui adminiculantur. Dixi *non fundant actum*, quia v.g. elector contemptus, ideſt non vocatus vocandus, non eſt computandus, nec in numero eorum, qui in electum conſenſerunt, nec in numero eorum, qui congregationem, ſiue capitulum conſtituunt intra duas partes eorum omnium, qui debent, volunt, & poſſunt venire, ita vt aliquo modo augeat numerum ſuffragiorum; ſed tantum remouet obſtaculum. i. ſi maior pars duarum partiū eorum electorū, qui debent, volunt, & poſſunt, iam conſenſerit in electum: tunc contemptus adhibens conſenſum, operatur, vt non poſſit amplius proſequi contemptum. Vnde non poteſt contemptus validare electionem, quæ eſt nulla ex eo, quòd maior pars duarum partium Capituli non conſenſerit in electum, vt fusè declaratum eſt in præcitato *dub.10.* Ita Biax. *in ſuo direct. elect.p.3.c.7.* Ant. à But. *in c.Eccleſia,2.nu.9.de elect.* Toloſ. *in tract.de elect.c.14.n.6.* & ita intelligendum cenſeo Oldr. *conſ.64.* Et hoc (ſubdit Panorm. *in d.c.in geneſi.numer.11.& in c.quia propter.n.12.de elect.*) alta mente repone, quia non ſolum ſeruiet tibi in actu electionis; ſed in omnibus actibus collegialiter explicandis; quod & confirmat Toloſ. *c.15.nu.1.*

6 Tertiò limitandū eſt d. fundamentum, vt non procedat, vbi conſuetudo viget, vt illi de collegio conſentiant ſingulariter, ita poſt Bald. tenuit Dec. *in d.c.cum omnes.* & ratio eſt, quia vt ipſe credit, talis conſuetudo poteſt ſubſiſtere ex eo, quod in leue detrimentum Eccleſiæ cedit, quæ ratio ſufficiens eſt, vt conſuetudo teneat Panormit. *in c.1.in fi de conſuet.* At hæc limitatio nō videtur admittenda, & ideò de illa meritò dubitat. Felin. *in c.cum cauſa.nu.11. de re iud. & in cap. eam te. de reſcript.* & eam reſpuit Ferret. *in d.c.cum omnes. num.56. de conſt.in repet.* vbi pulchrè reſpondet rationibus Baldi.

7 His fundamentis iactis ſit prima concluſio Superiores earum Religionum in quibus Diffinitores habent votum ſolummodò conſultiuum, vt eſt in Societate Ieſu, & ideò non dicuntur Diffinitores, ſed Conſultores, non teneri illorum conſilium ſequi, licet adſtringantur requirere; ſed poſſe, auditis in rebus alicuius momenti Conſultoribus, decernere, quod ſibi ad maiorem Dei gloriam expedire videbitur, prout de Superioribus dictæ Societatis Ieſu narratur in bulla *exponi nobis nuper*. Gregor. Decimiquarti ædita *anno 1601. die 30. Auguſti*, iuxtà modum, & diſpoſitionem, quā conſtitutiones illius Religionis, & Apoſtolica diplomata præſcribunt in deliberationibus faciendis, ac vniuerſa illius gubernatione.

8 Sit ſecunda concluſio Patrem Generalem, ſiue Patrem Prouincialem obſtringi petere, & ſequi conſilium ſuorum Diffinitorum generalium, vel Prouincialium, cum proportione, in quibuſcumque cauſis, quæ non inconſulto Definitorio per tractari debent, aliàs actus eſt nullus, & inanis ex defectu iuriſdictionis, & ratio eſt 3a ipſi Definitores ſunt ſui Generalis, vel Prouincialis coadiutores, ſiue collegæ, vel participes Officij: habent namq. votū nedum conſultiuum, ſed etiam deciſiuum, vt ſupponitur in proximè præcitata bulla *exponi nobis nuper* Gregor. Decimiquarti de omnibus ferè Religionibus excepta Societate Ieſu. Immò, & electiuum in electione Guardianorum, & aliorum Officialium in multis Religionibus, & præſertim in Religione Patrum Minorum de Obſeruantia, prout habetur in eorum generalibus ſtatutis Valleſoletan. *cap.8.fol.mihi 220.* æditis *anno 1593.* Et tandem probatur ex Ethymologia huius nominis *Diffinitor*, quia non ſimpliciter ſignificat conſulere, ſed definire. Hanc concluſionem docent in terminis Rodriquez *tom.2. quæſt.45.art.2.& Mirand.tom.2.q.17. artic.2. concl.4.*

9 Tertia concluſio eſt Patrem Generalem, & Patrem Prouincialem nullam poſſe definire cauſam, quæ de iure conſtitutionali, vel de conſuetudine, &c. eſt expedienda cū conſenſu PP. Definitorum, niſi collegialiter

cum ipſis Definitoribus ſiuè Generalibus, ſiuè Prouincialibus cum proportione id faciant: aliàs ſi cum conſenſu cuiuſcumque Definitoris ſeparatim ſolummodo id agãt; talis actus eſt prorſus inanis, & nullus, qđ ex eo patet, quia dicti Definitores Generales cum Generali, ſiuè Prouinciales cum Prouinciali non ſunt ſuffragatores vt ſinguli; ſed vnum corpus prouinciæ, ſiuè Religionis efficiunt, & repreſentant, vt ſingulariter annotarunt Rodriq. *tom. 2. quæſt. 54. art. 2.* & Rota *deciſ. 65. in fin. p. 1. in recent.*

Hanc tamen concluſionem limita iuxta priores limitationes adhibitas *ſecundo fundamento.*

10 Ex dictis infertur prouiſionem de Guardianis per litteras, ſeu alio quouis modo ſeparatim, & nullo modo collegialiter factam à Prouinciali, & Definitoribus eſſe prorſus nullam, & inanem: Secus verò dicẽdum de prouiſione facta de aliquo Guardiano electo ſupra numerum Guardianorum neceſſarium à Prouinciali, & Senatu Definitorij in Capitulo. Dixi *electo*, quia ſi maiori ſuffragiorum parte gauiſus non fuerit in ipſa collegiali electione Definitorij; item exiſtimo eam eſſe nullã, cujus rei potiſſima ratio eſt, quia cõſenſus eligentiũ neceſſariò deſideratur nõ ſolũ de iure canonico, ſed ẽt de iure naturali, vt dictũ eſt *dub. 3. n. 1.* Sed ſi nõ præceſſit aliquis actus collegialis, in quẽ maior pars collegiatorũ cõuenerit, numquã profectò erit cẽſendus electus à collegio: aliàs ſequeretur actum tenere, cui maior pars Capituli contradixit, quod eſt abſurdum, & ideò non dicendũ *l. nam quod abſurdum. ff. de bon. lib.* Pro hoc facit quod notabiliter aſſerunt Bart. *in l. aut facta. §. fin. de pœn.* Panorm. *in d. c. in geneſi. nu. 4. de elect.* & Felyn. *in d. c. cum omnes nu. 25. de conſt.* nempè quod etiamſi eleuato vexillo, & pulſata nola fuerint homines congregati ad aliquid agendum; non tamen dicitur delinquere vniuerſitas, ſi deliberatio non præceſſit.

11 Vltimò non incongruum erit hic obiter aduertere non ſolum Prouinciales, & Generales; ſed quoſcunque Prelatos obſtringi in grauioribus negotijs conſulere ſaniores Patres Conuentus, ſiuè *Prouinciæ*, vel Religionis: aliàs actus eſt nullus *c. nouit, & c. quãto iuncta gloſ. in narratione caſus alia iura cumulante, & vbi quoque* Panorm. *de his, quæ fi. à prælat.*

12 Et hac potiſſimum etiam ratione ſuaderì poteſt, nam Panorm. *in c. per venerabil. num. 20. qui fil. ſint legit. & in c. 2. nu. 4. de his qui fi. à maio. part cap.* Ant. à Butr. *in c. licet. num. 4. de elect.* B. Auguſt. Ancon. *de poteſt. eccl. q. 74. art. 1. ad tertium.* Paleot. multis allegatis *de ſacr. conſiſt. p. 1. q. 3. ar. 4. in fin. & art. 8. verſ. ex quibus.* vbi de cõmuni. Gonzal. *ſup. reg. 8. cancell. gl. 46. nu. 62.* & alij ſuſtinent Summum pontificem teneri in arduis negotijs Eccleſiæ requirere conſilium Cardinalium licet non ita neceſſariò, vt ſi non requirat actus ſit nullus: id namque eſſet improbè dictum, vt notat idem *Paleoth. nu. 7. verſ. verum abſit.* & doctiſſimus Boner. *in ſua cenſ. in tractatum de legitim. Cardinaliũ creat. in princ.* quia poteſtas *Papæ* circa res Eccleſiæ, nullis prętęrquàm iuris diuini eſt arctata limitibus. Ergo multò magis cæteri *Prælati* inferiores *Papæ* adſtringentur in arduis conſulere aliquos, vt dictum eſt, *aliàs* actus erit nullus, quia eorum authoritas iuri poſitiuo ſubiacet.

13 Quo circa id eis graue non videatur cũ dictus Illuſtriſs. *Paleoth. vbi ſup. par. 2. q. 6. verſ. quod verò ad ſecundum ſpectat.* teſtetur ſe per annos ferè triginta quibus Conſiſtorio adeſſe cęperat ſedentibus octo Summis Pontificibus *Pio*, ſcilicet IV. & V. Greg. XIII. Sixto V. Vrbano V*II*. Greg. XIV. Innoc. IX. & Clem. V*III*. teſtetur, inquam, nunquam factum eſſe, vt Papa ſemper non mutauerit deliberationem ab eo conceptam, ſi maior Cardinaliũ pars ab eo diſſentiens, id verbis expreſſerit: Et ſi qñq. ille perſtiterit in eo ipſo, quod ſemel propoſuit, ex eo proceſſit, quod pauci reperti ſint qui ab illo diſſenſerint, & multò plures, qui adhæſerint illius ſententiæ.

14 Et quamuis in foro exteriori non teneatur quis ſequi conſilium, quod eſt ſibi neceſſariò poſtulandum, vt ſupra probatum eſt, niſi vbi conſultor eſt particeps officij, vel niſi cõcurrant alij caſus, qui à DD. ibid. allegatis enumerantur: *In* foro tamen interiori à conſilio ſibi dato quandoque recedere nõ licet. Hinc idem *Paleoth. vbi ſup. p. 1. q. 3. art. 8. circa med.* loquens de Sũmo Pontifice ſic ait. *Quapropter dicimus cogi illum ſæpè in foro interiori hæc conſilia ſequi non præciſè, quia ſibi ſint à maiori parte, vel ab hoc, aut ab alio, qui authoritatis ſit, propoſita; ſed quia ipſe animo ita iudicat, & iudicare tenetur dimiſſo quouis priuato affectu, bono communi noxio, Deo ita animum ſuum ducente, qui arbiter eſt*

rerum

rerum omnium.

15 Hæc tamen ſic dicta, limita, *niſi* ſcilicet *iuſta ſubſit cauſa.* quia exiſtente cauſa rationabili, quam bonus iudex arbitrabitur, non compellitur prælatus in arduis, nec &c in foro exteriori requirere conſilium Capituli, & nec etiam conſenſum, licet aliàs eſſet requirendus Bald. *in l. vidua. num.* 3. *C. de nuptijs.* gloſ. *in c. irrefragabili.* §. *fin. verb. delegatus de off. ord.* Ant. à Butr. *in c. nouit. num.* 6. *verſ. ſecundò dicunt.* & Panorm. *num.* 6. *de his quæ fi. à prælat.* vbi exẽplum affert de prælato, qui contra conſanguineum, ſeu amicum collegij vult agere: tunc enim poteſt procedere inconſulto ipſomet collegio, nè fortè præfato conſanguineo, ſeu amico ab eiſdem collegialibus id manifeſtaretur. Pro hoc facit Conc. *Triden. ſeſſ.* 25. *c.* 6. §. *qui ſi aliquid. de reform.* ibi *nec de re ad ſui, vel ſuorum commodũ ſpectante agatur.* Et ratio poteſt eſſe, quia nemo carnem ſuam odio habuit. 12. *q.* 2. *c. non æſtimemus.* Et amicus eſt alter ego Ariſt. *lib.* 9. *Ethic. c.* 4. & D. Auguſt. *lib.* 4. *confeſſ. c.* 6. Et eſt dimidium animæ amici. Horat. *lib.* 1. *od.* 3. Et denique amicorum eſt animus vnus in corporibus duobus habitans. Ariſt. 2. *Rethor. c.* 4.

DVBIVM CXII.

An Definitores teneatur ſub mortali expreſsè ſententiam propriam in actu Definitorij aperire?

SVMMARIVM.

1 *Quod munus proprium Definitorũ, à quo recedentes peccant, & puniuntur?*
2 *Nunquam eſt occultanda veritas.*
3 *Subditi debent obedire ſimpliciter.*
4 *Quando nemo poſſit compelli ad conſentiendum?*
5 *Qui metu agit aliquid intrinſecè malum, peccat.*
6 *Tenemur potiùs mortem ſubire, quàm venialem culpam admittere.*
7 *Quare contrahens non excuſetur à culpa, ex eo quod Eccleſia irritat eius actum iuſto metu contractum?*

1 RESPONDEO affirmatiuè, maximè in grauioribus negotijs. & ratio eſt, quia Definitoris propriũ munus eſt votum ſuum exprimere in concernentibus negotia per Senatum Definitorij expedienda: ad hoc enim eliguntur, & in Definitorio conuocãtur, vt aſſentiant, vel diſſentiant; Is autem qui loqui obſtringitur, & tacet, habetũ pro conſentiente: vnde in malè geſtis expreſsè non contradicens inuoluitur eadem pœna, & peccato, ſicut expreſsè conſentientes. *arg. l.* 1. §. *magiſtrum autẽ. ff. de exercit. act. l. ſemper ff. de reg. iur. l. ſæpè.* §. *cui inter. de re iud. l. de ætate.* §. *qui tacuit ff. de interrog. act.* & *c. ſi poſtquam. de confeſſis. in* 6. Hanc aſſertionem apertè ſuſtinent Innoc. *in c.* 1. *de his, quæ fi. à maior. p. c.* & *in c.* 2. *de locat.* & *cond.* Panor. *ibid. in fin.* & *in d. c.* 1. *num.* 13. *in c.* 2. *num.* 9. *de his quæ fi. à pral.* & *in c. dilectus filius.* 2. *num.* 9. *de ſimon.* Felyn. *in c. cum omnes. numer.* 11. *in fin. de conſt.* & *in c. nonne. nu.* 8. *circa fin. de præſumpt.* Creſcent. *deciſ.* 2. *tit. de ſeq. poſſeſſ.* & *fruct.* Paleot. *de ſacr. conſiſt. in pluribus locis.* & *præſertim in p.* 2. & 3. Rodriq. *tom.* 1. *q.* 45. *art.* 4. & *ſeqq.* Manual. prælat. *tom.* 2. *q.* 17. *ar.* 4. & Rota *deciſ.* 16. *num.* 4. *de transl. epiſc. in antiq.* & *deciſ.* 708. *nu.* 5. *coram Card. Seraph.*

Dices primo ſaltem à culpa graui excuſari videntur dicti Definitores, vbi eis compertum fuerit dictam cõtradictionem egrè ferendam eſſe à *Prouinciali*: & ratio eſt, quia ille cui voluntas Superioris innotuit, obedientiam abijcit, niſi eidem adhæreat.

2 Reſpond. in publicis conſultationibus ſapientis, religioſique viri quidem eſſe, incolumi, inuiolataque veritate propriam ſententiam proferre, maiori qua poſſit humilitate, reuerẽtia, ac verborum lenitate: Ex hoc tamen non ſequitur ei licere veritatẽ occultare: immo ad eam manifeſtandam omninò adſtringitur; aliàs iura ipſiuſmet veritatis violare conuincitur, iuxtà illud Auguſt. *ad Caſulanum*, quod refertur *in c. quiſquis.* 11. *q.* 3. *Quiſquis metu cuiuslibet poteſtatis veritatẽ occultat iram Dei ſuper ſe prouocat, quia magis timet hominem, quàm Deum.* Et poſt pauca. *Vterque reus eſt, & qui veritatem occultat, & qui mẽdacium facit: ille quia prodeſſe non vult: iſte quia nocere deſiderat.* Et D. Ioan. Chryſoſt. *hom.* 25 *ſuper Matth.* prout habetur. *in can. nolite timere.* 11. *q.* 3. *Non ſolùm ille*

prodi-

proditor eſt veritatis, qui tranſgrediens veritatem palàm pro veritate mendacium loquitur; ſed ille qui non liberè veritatem pronunciat, quàm liberè pronunciare oportet, aut non liberè veritatem defendit, quã liberè defendere conuenit, proditor eſt veritatis. Vnde.

3 Ad fundamentum obiectionis dico illud ſibi vendicare locum in ſubditis, quorũ eſt
Superiori ſuo ſimpliciter obedire, generaliter loquendo, in illis rebus, in quibus ei ſubduntur teſte D.Thom. 2.2.*q.* 104.*art.*5.
At in Definitorij conſultationibus, Definitores ſunt collegæ, & participes officij Generalis, ſiuè Prouincialis, vt in ſuperiori dubio probatum eſt, quæ cõditio longè diſtat à conditione ſubditi prædicta. Hinc Panor.
4 *in c.licet nu.*9. *de regul.* Lambert. *de iur. patr. lib.* 1.*p.*2.*q.*1.*art.*20.*nu.*13. & Gonzal. *ſup. reg.* 8. *cancell. gloſ.* 47. *nu.* 43. aſſerunt neminem poſſe compelli ad conſentiendũ, ſi adeſt aliqua cauſa denegandi conſensũ. Et addunt Lãbert. & Gonzal. ſi ſuperior de facto cõpelleret: tũc in eo caſu eſſe locũ appellationi ad Superiorem illius Superioris.

Dices ſecundò ſaltem culpa vacabit in eo caſu ille Definitor, cui Prouincialis iuſtum metum inferret, iuxtà latè dicta *dub.* 54. *per totum*. Ex quo enim Eccleſia irritat actum iuſto metu contractum: per conſequens videtur etiam eum à culpa liberare.

5 Reſpondeo metum quantumcumq. grauem non reddere immunem à culpa contrahentem in ijs quæ intrinſecè mala ſunt, veniali quidem, ſi aliàs ſecluſo metu, eſſet venialis: & mortali, ſi ſecluſo metu eſſet mortalis: Et ratio eſt, quia geſta metu ſimpliciter ſunt voluntaria, vt pulchrè probat D. Aug. *lib.* 4. *quæſtionum q.* 24. *ad c.* 18. *numerorũ*. & refertur *in c. meritò quæritur.*
6 15.*q.*1. & tenemur potiùs mortem ſubire, quàm aliquam culpam etiam venialem admittere: cum minimũ veniale malitia excedat quodcumq. pœnæ malũ; vnde pro tuenda vita propria, vel alterius mentiendum non eſt teſte D. Auguſt. cuius dictum refertur. *in c. ne quis.* 22. *q.* 2. & tenent expreſsè D.Thom. 2.2.*q.* 110. *ar.* 3. *ad quartũ*. Scot. *ibi q. vnic. §. hic dicitur. verb. id etiam poſſet probari.* Panorm. *in c. ſacris. nu.* 5. *de his quæ vi, met. cau. fiu.* Penna *direct. inquiſit. comment.* 65. *q.* 41. *de blaſphemis. num.* 8. Couar. *4. decret.* 2. *p. c.* 3. *§.* 4. *nu.* 3. & cõmuniter omnes recentiores. Ad obiectionem
7 ergo nego conſequentiã dicendo cũ Sanch. *de matrim. lib* 4. *diſp.* 2. Eccleſiam, dum irritat actum iuſto metũ cõtractum, non attendere priuatum contrahentis bonum; ſed tantùm ne faueat iniurioſè conſenſum extorquenti.

DVBIVM CXIII.

A quibus, & quomodo ſit celebranda electio Diſcretorum, vel ſociorũ Prælati. Et an publicæ vtilitati magis proficuum ſit huiuſmodi electionẽ celebrare, vel omittere?

SVMMARIVM.

1 *Diſcretus eſt eligendus à ſuo conuentu.*
2 *In electione Diſcreti eſt procedẽdum per vota ſecreta.*
Apud multos attenditur forma. c. quia propter. de elect. *& apud alios hæc electio celebratur per ſortes.*
3 *Officium Diſcreti ſe extendit ad duo.*
4 *Quorum primum eſt de eſſentia: ſecundum verò eſt quaſi acceſſorium.*
5 *Quæ qualitates attendendæ in promouendis ad Diſcretatum ad effectum eligendi digniorem?*
6 *Quomodo confirmentùr Diſcreti?*
7 *Electio Diſcreti cedit in vtilitatem Religionis.*

1 QVO ad priorem partem dubij ſpectat dico primò electionem localis Diſcreti actiuè, & paſſiuè ſpectare ad omnes fratres illius Cõuẽtus, de cuius Diſcreti electione agitur, vt videtur eſſe de iure cõi. *c. fin. de ſuppl. negl. prælat. vbi gloſ. verb. communiter.* Et firmat conſuetudo. Quomodo autem, & quando vocandi ſint abſentes? vide quæ dixi *dub.* 9. & 10.

Dico ſecundò in hac electione de iure
2 eſſe procedendum per vota ſecreta ex vi Concilij Tridẽtini, vt probatum eſt *dub.* 6. *num.* 6. Et de conſuetudine apud multas Religiones in hac eadem electione attenditur diſpoſitio *c. quia propter. de elect.* vt *in dub.* 6. *num.* 7. fuit animaduerſum: Apud multas etiam Religiones hæc electio celebratur per ſortes validè quemadmodum notum fit ex dictis *dub.* 27. *num.* 5. Ideò benignum Lectorem ſuis quibuſcunque locis remitto.

Officium autem ſiue authoritas horum Di-

Diſeretorum ad duo principaliter ſe extendit. Primum eſt vt ſint vocales in Capitulo; id eſt vocem ſiuè ſuffragium habeant in capitulo nomine illius conuentus à quo electi, ac miſſi ſunt ad tale Capitulum. ſecundum eſt, vt habeant deferre ad idem capitulum errores illius Prælati ſupradicti conuentus cuius Diſereti, ſiue ſocij ſunt, & itē neceſſitates, aliaque pertinentia ad eundē conuentum, ſiuè ad quoſcunque ſingulares Fratres eiuſdemmet Conuentus.

4 Et inter hæc duo ad quæ ſe extendit officium, ſine authoritas Diſereti illud differētiæ dimidiat, vt primū ſe habeat tamquam ſubſtantiale, & vt ita dicam, de intrinſeca eius officij ratione. Alterum verò ſit quaſi acceſſorium, & extrinſecum,

Quod autem illud primum ſit ſubſtantiale, & intrinſecū, & ſecundum ſit acceſſorium, & extrinſecum, patet quia Diſeretus ſine eo, q̄ habeat vocē in Capitulo creari, & eſſe nō pōt; vnde ſi ille Cōuentus, quē repræſentat Diſeretus, nō hēt vocē in Capitulo, nec ēt hēt mittere Diſeretū ad eundē Capitulum: At Diſeretus benè poteſt ſtare, abſque eo, quòd deferat ad Capitulum errores Guardiani, & neceſſitates Conuētus, & eius Fratrum: immo multoties alia via accipiūtur hæc à Superioribus: & quod magis eſt non maior fides adhibetur ipſi Diſcreto in his quæ exponit, quàm alteri teſti ſimplici. Cum ergo Diſeretus poſſit eſſe ſine ſecundo, ſed non ſine primo. Sequitur primum eſſe de intrinſeca ratione, ſecundū verò de extrinſeca.

5 Et ex his dictis infertur ad effectū eligēdi aptiorem, & digniorem in Diſeretum, in promouendis ad tale munus attendēdas eſſe primo, & principaliter omnes illas qualitates, quæ reddunt promouendum aptiorem, & idoneorem omnibus alijs illius Cōuentus ad ferendum ſuffragium actiuè in Capitulo Prouinciali: & item attendendas eſſe omnes eas qualitates, quæ ipſummet efficiunt digniorem cæteris alijs illius Cōuentus ad accipiendum ſuffragium paſſiuè in illis, præſertim officijs, & dignitatibus, quæ non dantur niſi vocalibus ipſius Capituli Prouincialis, vt eſt Definitoratus officium.

Ratio huius illationis eſt, quia cum habere vocem in Capitulo ſit ſubſtantiale, & intrinſecum ipſi Diſereto, vt probatū eſt, cætera verò acceſſoria, & extrinſeca, benè infertur vt factum eſt.

6 Dico tertio Diſcretos confirmari apud multos confirmatione verbali, vt de *PP.* Minorib. de Obſeruantia dictum eſt *dub.* 107 *nu.*3. Apud alios verò non confirmantur verbis, vt apud *PP.* Capuccinos Sancti Franciſci, apud quos cenſentur confirmati cum admiſſi ſunt à Prouinciali, & Diffinitoribus ad omnes actus Capitulares peragendos, qui eis de iure conſtitutionali cōpetunt: quod iure optimo fieri poteſt, vt apertè ſuadetur ex Oldr. *conſ.* 146. *factum tale eſt. De conſuetudine Eccleſiæ Eduēſis. num.*6. Rota *deciſ.* 16. *de conceſſ. preben. in nou. & deciſ.* 261. *nu.* 3. *coram* Card. *Mantic.* Qui omnes aſſerunt in talibus non referri quoquomodò Superior declaret voluntatem ſuam. Innocen *in c. cum bertoldus, num.*4. *verſ memorato T: mirum videtur de re iud.* & Archid. *in c. vt quis duas. verſic. confirmationem petere. de elect. in* 6. Cum ergo Diſereti habeant actum à Superiore emanantem, id eſt præfatam admiſſionem, per conſequēns non accedunt ad Capitulares actus ſine confirmatione.

7 Quo denique ad poſteriorem partem dubij ſpectat, dico hanc electionem Diſereti plus vtilitatis, quàm damni afferre Religioni, prout concluſum fuit in quodam Capitulo Generali *PP.* de Obſeruantia vbi rationes ad vtramque partem allatæ fuerūt, quas omnes refert Mirand. *tom.* 2. *q.* 22. *artic.* 2. Ideo cum ibi videri poſſint, breuitas negat eaſdem hìc à me reſcribi.

CAPVT QVARTVM.

De electione, & Poteſtate Prælatorum Conuentualium.

DVBIVM CXIV.

A quibus: quomodo. Et qui eligendi ſint in Abbates, Priores, Guardianos, cæteroſq; Prælatos Conuentuales?

SVMMARIVM.

1 *Superior Conuentualis, qui non habet Abbatem ſuper ſe habetur loco Abbatis.*

2 *Electio Prælati Conuentualis ſpectat ad ſuum*

ſuum conuentum de iure communi.

3 *Apud Fratres Prædicatores ad quos pertineat electio Priorum Conuentualium?*

4 *Item olim apud Fratres Seruos Beatæ Mariæ?*

Item apud Cartuſianos?

5 *Statuta quæ dant electionem Prælatorum Conuentualium alijs quàm ſuis Conuentibus ſunt correctoria iuris communis.*

Quod ſtatutum dicatur correctorium iuris communis?

6 *Quæ forma ſit ſeruanda in electione Prælatorum Conuentualium, etiamſi eligantur contra ius commune?*

7 *An Prælatura Conuentualis poſſit concedi Religioſo in perpetuum à Superioribus ſuis?*

8 *An Prælaturæ Conuentuales, quæ dantur ad vitam etiam ex Apoſtolico priuilegio poſſint auferri à ſuis Superioribus?*

An Sedes Apoſtolica conſueſcat confirmare Prælatos Conuentuales ad vitam?

9 *An Prælati Conuentuales expleto officio poſſint in eodem rafirmari, vbi omnia vota, v.g. Diffinitorij concurrerent, ſuppoſito ad illud ſpectare talem electionẽ?*

10 *Et an etiamſi non eſſet ſuffragandum ſecretò in tali electione?*

Exponitur §. fin. verſ. ſi verò nondum. authen. de defenſ. ciuit.

Statutum correctorium iuris cõmunis non recipit benignam interpretatioem à iure communi.

11 *An poſſit prorogari officium Prælati Cõuentualis ſecundum quòd Capitula prouincialia protrahuntur?*

12 *Et an etiamſi in diſpoſitione ſtatuti contineatur decrecum irritans?*

13 *Quot ſcrutatores ſint aſſumendi à Diffinitorio in prouiſione, quã habet de Prælatis Conuentualibus?*

Ex quibus dignoſcatur an Diffinitorium eligat Prælatos Conuentuales per formam ſcrutinij, an per formam compromiſſi limitati?

14 *Quæ qualitates ſint attendendæ in promouendis ad Prælaturas Conuentuales?*

Vbi cæterà ſunt paria præferendus eſt Doctior.

1 PROPOSVI dubium ſoluendum permixtim de Abbate, Priore, Guardiano, Præpoſito, &c. quia Superior Conuentualis quocunque nomine vocatus, qui non habet Abbatem ſuper ſe in eodem Monaſterio habetur loco Abbatis atq. *c. fin. de ſtat. monach* Ita Panorm. *in c. cum illorum de ſent. excom.* per illum textum. Hinc Azor. *p. 2. lib. 3. c. 1. q. 4.* aſſerit eum qui iuxtà Regulam S. Benedicti dicitur Abbas, ſcilicet Præfectus Monaſtrici Conuentus, vocari abſolutè Priorem iuxtà Regulam *S. Auguſtini*, hoc eſt toti Monachorum, ſiuè Fratrum collegio Præpoſitum: & hoc etiã procedit, quamuis ibi inſtituatur per viã Prouiſionis, & non per electionem, vt explicabitur infra, Ita Panorm. *in clem. etſi principalis. nu. 6. de reſcrip.*

2 His pro explanatione tituli breuiter dictis, modò accedo ad ſolutionẽ prioris partis propoſitæ quæſtionis, & dico electionẽ Prælaturæ collegiatę, vel Conuentualis Eccleſiæ de iure communi ſpectare ad collegium, vel Conuentum de cuius Prælati electione agitur. *c. congregatio. 16. q. 7. c. abbatem. 2. c. abbas. 2. 18. quæſt. 2. cap. fin. q. vlt. c. cum terra. & c. 1. de elect. c. cum dilectus.* vbi Panorm. *de conſuet. c. 2. §. ſi. de ſtat. monach.* Hoſtien. *in ſum. tit. de elect. §. quis poſſit eligere. verſ. ſi non apparet.* Panorm. *in c. officij. num. 1. de elect. & in d. clemẽt. & ſi principalis. num. 5. de reſcript.* Felyn. *in cap. ad petitionem. numer. 1. de accuſat.* gloſ. *in c. ſciant cũcti. verb. ſpectat. de elect. in 6.* Verall. *deciſ. 296. p. 1.* Præpoſit. *in c. 1. num. 6. circa med. verſ. aut tales Eccleſiæ non ſunt obeditiariæ. 21. diſt.* Nauar. *comment. 3. de reg. num. 2. & lib. 1. conſ. 3. nu. 3. tit. de elect. in nouis.* & Rota *deciſ. 65. p. 1. in recent. & deciſ. 296. num. 5. coram R. P. D. Coccino Decano.* & ita ſeruant Patres Prædicatores in electionibus ſuorum Priorum Conuentualium ab antiquo, vt colligitur ex bulla *virtute conſpicuos* Greg. XI. 3
anno 1374. die 6. Martij ex hoc §. 6. *Quando, verò in aliquo Capitulo, vel Conuentu veſtri Ordinis de Prouinciali, vel Conuentuali Priore occurrerit electio facienda ſi ex aliqua cauſa factam electionem à Fratribus eiuſdem Ordinis quorum intereſt non contingat forſitan cõfirmari, ſuperior ad quem confirmatio electionis huiuſmodi pertinet aliquem de illis Fratribus, quos ipſi electores, vel maior pars eorum per literas ſuas ab eo petierint quando ad ipſum pro electi confirmatione tranſmittunt eis de noſtra licentia concedere valeat in Priorem.*

4 Et Clemens VI. *anno 1346. die 23. Maij* in bulla *regiminis vniuerſalis. §. 9.* ſe confirmando quoque diſpoſitioni dicti iuris communi ſtatuit inſuper, *vt in quolibet Cõuentu Fratrum Seruorum B. Mariæ, vbi ad*

minus

Digitized by Google

minus duodecim Fratres fuerint ipſi ſibi eligant ſuum Priorem conuentualem. Et ita etiam ſeruatur nunc apud multas Religiones, & præſertim in ſacro Ordine Cartuſienſi, vt liquet ex eius ſtatutis *p. 2. c. 2.*

5 Cæterum apud multas etiam contrariũ ſeruatur, nempè vt non fratres, vel monachi illius conuentus de cuius Prælati electione agitur, eligant: ſed vel Generalis cũ Diffinitorio, ſiue Prouincialis item cũ ſuo Diffinitorio, vel Generalis per ſe ꝓuideat iuxtà variam diſpoſitionem cuiuſcumque Ordinis, vt etiam nunc apud præfatum Ordinem Seruorum B. Mariæ executioni demandatur ex vi ſuarum conſtitutionũ æditarum anno 1579. *c.* 41. quę omnia ſtatuta, vel cõſtitutiones certum eſt eſſe correctorias iuris communis: Et probatur, nam ſtatutum dr̃ eſſe contra ius vbi datur lex, vel canon contrarium Rota *deciſ. 297. num. 1. p. 1. in recent.* Sed electio Prelati conuentualis ſpectat ad ſuum conuentum, vt modò probatum eſt. Ergo eſt contra iuris cõmunis diſpoſitionem, prout in terminis reſoluit Rota *d. deciſ. 65. num. 9. p. 1. in recent.* Et per conſequens talia ſtatuta eſſent nulla; niſi ſpeciali priuilegio Apoſtolico fulcirentur, vel niſi eſſent confirmata à Summo Pontifice in forma ſpeciali, vt fusè explanatum eſt *dub. 108. num. 2. & ſeqq.*

6 Ad ſecundam partem dubij reſponſum eſt *ſupra dub. 6. 7. & 8.* fusè, quò ad ea, ſcilicet, quæ pertinent ad formam in horũ Prælatorum conuentualium ſeruandam ſecundum diſpoſitionem iuris communis, & ſtatutorum propriæ Religionis eligẽtium, & eligẽdroum. Et inſuper etiam placet hic tria dubiola breuiſſimè reſoluenda proponere.

7 Primum eſt an Abbatia, ſeu Prioratus, vel Guardianus, &c. poſſit cõcedi in perpetuum alicui Religioſo? Reſpondeo negatiuè eſt tex. *c. cum ad monaſterium. §. tales.* vbi Panor. *de ſtat. monach.* Item Panorm. in *c. cum inter. 1. num. 2. de elect.* referens Innoc. & Federic. Mohed. *deciſ. 10. num. 2. de cauſa poſſeſſ. & propriet.* & Rota *deciſ. 302. num. 1. in fin. p. 2. in recent.* Immò ſi in aliqua Religione ex Apoſtolica ſanctione, ſiuè ſtatuto, vel ordinis conſuetudine, cautũ eſſet, vt darentur Prioratus, Abbatiæ, vel Guardianatus &c. perpetuò poſſidendi; His tamen non obſtantib. poſſent tales Prælati inconſulto Summo Pontifice deponi, & priuari à ſuis Superiorib. Ordinis iuſta, & rationabili cauſa exiſtente. Et ratio eſt quia Sedes Apoſtolica nunquam conſueuit talia perſonaliter confirmare. *c. ad noſtram. & c. porrecta. de confirm. util. vel inutil.* Si verò Pontifex ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione ſpecialiq. derogatione. *d. c. ad noſtram. & c. porrecta.* confirmaret alicui perſonaliter aliquam ex prædictis Prælaturis in perpetuum; tunc profectò ille nõ poſſet deponi, uel indè amoueri ſine ſpeciali mandato *Papæ c. 1. & 2. eod. tit.* gloſ. *in d. c. porrecta. verb. confirmantur.* Innocen. cõmuniter receptus teſte Nauar. allegato cũ Rota *ſup. dub. 49. nu. 6. in fi.*

9 Secundum dubiolũ eſt. An præfati prælati conuentuales expleto officio, ſecundum tempus eis præfixum à ſuis ſtatutis Regularibus poſſint rafirmari in eodẽ officio nõ obſtantibus dictis ſtatutis, vbi omnia uota, v. g. Diffinitorum, & Prouincialis concurrerent, ſuppoſito ad hos ſpectare talẽ electionem? Et prima quidem facie videtur poſſe fieri per *§. fin. verſ. ſi verò nondum. auth. de defenſ. ciuit.* vbi cauetur vt nullus Officialis expleto tempore officij rafirmetur in eo, niſi omnes nemine reluctante iterũ eligant eum. Sed in caſu propoſito omnia eligentium vota concurrunt. Ergo videtur poſſe fieri.

10 Huic difficultati ſatisfactũ eſt *dub. 103. nu. 4. & 5.* vbi monſtratum eſt decretum Concil. Tridentini de ſecreto ſeruando in electionib. Regularium obſtare praxi illius authenticæ. Sed eſtò, admittamus non ita de facili poſſe obſtare in hac ꝓuiſione prelatorum conuentualium forſan ex paucitate votorum Diffinitorij: Vel admittamus non eſſe ſeruãdum tale ſecretum in hac eadem prouiſione (quod de iure eſt falſum per explicata *ſup dub. 8. num. 8. & 9.*) Attamen dico quoque nec etiam poſſe rafirmari, & ratio eſt, quia ex quo illa *auth.* expoſtulat, vt nemine reluctante iterum eligatur, vt dictum eſt, per conſequẽs eadem vult, vt nemine ſubditorum inuito ad quos de iure pertinet illum ſibi eligere, rafirmetur prælatus; ita vt nemo eorũ habeat prælatum quem non vellet, vel non expediret habere. *c. nullus inuitis. diſt. 61. c. ſi fortè. diſt. 63. c. conſiderauimus. vbi* Panorm. *de elec. & c. de cauſis. vbi* gl. *in figur. caſus. & verb. prorogetur. de off. deleg.* & vult quod omnes tangit ab omnibus approbari. *cap. quod oẽs. de reg. iur. in 6. l. vlt. C. de auct. prat. gl. in c. 2. in verb. ab omnib. diſt. 66. &* Rota *d. deciſ. 65. nu. 5 p. 1. in recent.* Dum autem ſtatuta Religionum contra iue communi auferunt electionem dictorum prælatorum à ſuis conuentibus, & dant eam Generali,

nerali, & Diffinitoribus ſunt correctoriæ iuris communis, vt probatum eſt *ſup. n. 2.* & per conſequens non recipiunt fauorem dictæ authenticæ; ita vt poſſint rafirmari memorati prælati, ſi omnia vota Diffinitorum cum Prouinciali, uel Generali cōcurrant: tum quia ceſſat ratio nunc facta, vt. ſ. ibi non interueniat beneplacitum ſubditorum ad quos pertinebat de iure ſibi eligere prælatum: Tum verò in primis quia ſtatutum correctorium iuris communis non recipit benignam interpretationem à iure communi, quia eſt ſpecies extenſionis, quæ prohibita eſt in hac materia correctoria: *l. præcipimus. in fin. C. de appell.* vnde non eſt trahendum vltra caſus in eo expreſſos. Ita Rota *deciſ. 840. num. 14.* coram Card. Seraphin.

31 Sed rogabis an ſaltem poſſit prorogari prædictum officium Prælatorum conuentualium ſecundum quod capitula prouincialia accelerantur, vel protrahitur? Reſp. affirmatiuè: vnde in ſtatutis Ordinis Minorum hæc ad rem noſtram leguntur, prout refertur *in compend. tit. officia Ordinis numer. 2. Si autem aliquis Guardianus ſeu abbatiſſa poſtquam ſuum triennium in aliquo conuentu finierit, in altero eligatur, vel poſtuletur, ibidem poterit præfici, & confirmari, ſed non poterit vltra triennium in eodem conuentu in eodem officio continuare; non intelligitur autem ita præcisè huiuſmodi triennium, quin poſſit per mēſem, & per menſes prorogari, vel breuiari ſecundum quòd capitula prouincialia accelerantur vel protrahunt.* Si verò in ſtatuto

32 apponeretur decretum irritās ad effectū, vt non poſset protrahi ut v. g. ſi diceretur non præficiatur vltra triennium: Et ſi contra fiat actus ſit nullus, & inanis: tunc dic, vt in *dub. 103. num. 3.*

33 Tertium dubiolū eſt ſuper conſtitutionem cuiuſdam Religionis quæ habet, vt in prouiſione, quam facit Diffinitorium de Guardianis aſſumantur ſerutatores de capitulo, idest qui in officio ſerutatorum inſeruierunt in alijs electionibus capitularibus, quæ à vocalibus capituli ſunt celebratæ. Et ſi ipſis Diffinitoribus expedire videbitur, aſſumantur alij de nouo: ſed poſtea conſtitutio nihil aliud determinat de numero: Vnde meritò dubitari poteſt quot ſerutatores ſint aſſumendi; Et ratio dubitandi eſt, quia in capitulo illius Religionis omnes electiones à vocalib. capituli celebrantur per compromiſſum, in quo genere electionum certum eſt poſſe aſſumi tot compromiſſarios quot placent, *dub. 7.*

Pro ſolutione huius difficultatis hūc *re*uocandum eſt, quod cōcluſum eſt ex dictis *dub. 6. per totum.* Prouincialē ſcilicet cum Diffinitorio adſtringi ad obſeruantiam *c. quia propter. de elect.* in prouiſione Guardianorum.

Secundò prænotādum eſt ſtatutum correctorium iuris communis, ita ſtrictè interpretandum eſſe, vt vnum tantum operetur contra ius commune, vbi duo operari poteſt, vt latè probatum eſt in *d. dub. 6. numer. 1.*

Tertiò prænotandum eſt præfatam conſtitutionem eſſe correctoriam iuris cōmunis in ſupracitatis verbis, & ratio eſt, quia de iure communi iuxta terminos *cap. quia propter. de elect.* aſſumendi ſunt tres ſerutatores de collegio eligentium in electione in qua proceditur per viam ſerutinij, nec debent eſſe plures, nec pauciores aliàs electio eſt nulla, vt ſatis abundè diſcuſſum eſt *dub. 20. per totum.* Sed illi ſerutatores de capitulo non ſunt de collegio eligentium, nempè Diffinitorij. Ergo memorata conſtitutio eſt correctoria.

Quod autem in hac electione Guardianorum, quæ celebratur à Diffinitorio procedatur per viam ſerutinij ex eo maximè patet, quia ſi procederetur per viam compromiſſi limitati ipſi ſerutatores tamquā compromiſſarij veri pronunciarent electionem in eos compromiſſam, ſicut de alijs electionibus per compromiſſum limitatum dictum eſt *dub. 6. nu. 6. & dub. 40.* quod cum non faciant, vt quotidiè in praxi obſeruari mihi teſtentur PP. illius Religionis dicendum eſt ipſos eſſe nudos ſerutatores.

Et ex his ſic prælibatis neceſſariò habemus à Diffinitorio cum prouinciali aſſumendos eſſe tres ſerutatores, nec plures, nec pauciores in ſupradicta prouiſione Guardianorum. Cum enim memorata conſtitutio corrigat expreſsè ius commune circa ſerutatores quò ad non eſſe de collegio; non autem quò ad numerum, ſequitur neceſſariò ipſamet conſtitutionem recipere interpretationem, & reſtrictionem à iure communi circa eundem numerum ſerutatorum iuxta ſecundum prænotandum.

Neq. obſtat contra hæc concluſa conſuetudo contraria; nam contra diſpoſitionem *c. quia propter. de elect.* nō poteſt allegari conſuetudo contraria cum in ea diſpoſitione contineatur decretum irritans, vt probatum eſt *dub. 3. nu. 9.*

34 Ad tertiam denique principalem partē dubij

Digitized by Google

dubij plenè ſatisfieri poteſt per dicta per totū *cap.5.* vltra quæ tamen & placet hic ſpecialiter aduertere inſpiciendam eſſe in promouendis ad Prælaturas conuentuales nedum ætatem, & doctrinam ; ſed mores & prudentiam ; ita vt meritò ille ſemper præferendus ſit, qui alterum antecellit integritate vitæ, prudentia alijſq. virtutibus ad regendam Eccleſiam opportunis, licet hic alter eſſet antiquior ętate, ſeu īſignitus gradu concionatoris, vel Doctoratus, & in audiendis confeſſionibus exercitatus, & ratio eſt, quia non ex eo, quòd hic alter ſit Doctor, ſiue concionator, vel antiquior oritur vlla præſumptio quòd illum ſuperet vitæ ac morum ſplendore, & prudētia, quæ potiſſimū requiruntur in adminiſtratione curę Eccleſiæ *Parochialis* ex adductis p Gōzal. *ſup. reg. 8. cancel. gl. 4. n. 114. & ſeq.*

Hæc ſic dicta non obſcurè ſuſtinentur à Rota *in Fauentina Parochialis* 13. *Ianuarij coram Pirouano. & in Eugubina Parochialis S. Venantij. Vener. 13. Ianuarij 1623. coram R. P. D. Remboldo. & deciſ. 5. num. 2. & 3. deciſ. 6. nu. 5. & deciſ. 7. nu. 2. penes Marchiſ. p. 1. tit. de com. appell. in cau. beneſic. c. 8. in fin.*

Vbi verò datur paritas morum, & vitæ integritatis ac prudentiæ; tunc ſanè præferendus eſſet, qui doctor eſſet, & concionatoris, vel doctoratus Laurea ornatus, Puteus *deciſ. 200. nu. 3. lib. 3.* & Rota *deciſ.* 677. *nu. 1. p. 4. diuerſ.*

DVBIVM CXV.

An ī Definitorio quatuor, vel quinq; vocibus conſtante poſſit Definitor, qui á duobus in Prælatum Cōuentualem eligitur conſentiendo huic electioni quaſi de ſe factæ augere numerū, & cōplere electionem ſuppoſito talem electionem celebrari à Definitorio?

SVMMARIVM.

1 *Poteſt quis conſentire electioni quaſi de ſe facta completiuè ; ſed non inchoatiuè.*

2 *In electionibus, in quibus ſeruatur* c. quia propter. de elect. *non poteſt conſentiri completiuè.*

3 *Non poteſt conſentiri electioni de ſe facta niſi poſt ipſius publicationem.*

Electio eſt celebrāda de eo in quem maior pars eligentium conſenſit.

3 *Qūo & quando poſſit conſentiri electioni quaſi de ſe facta in electionibus in quib. non ſeruatur c.* quapropter. de elect.

4 *Reſtituitur diſtinctio de electione per compromiſſum, & electione per ſcrutinium, ad effectum conſentiendi electioni, quaſi de ſe facta.*

5 *Definitor, non poteſt conſentire completiuè electioni quaſi de ſe facta in Guardianum Abbatem, vel Priorem. &c.*

VT certam ſolutionē huiuſce ſingularis difficultatis habeamus, non incongruū erit vniuerſalem, ac generalē doctrinam, ex qua ipſa pendet hic explanare.

1 Aduertendum eſt igitur primò quempiam aſſumere prælaturam dupliciter, vt docet Silueſ. *tit. elect. 2. q. 17. nu. 21.* à quo nemo diſſentit: Primò inchoatiuè, ſe primò ſcilicet, & immediatè eligendo. Secundò cōpletiuè, quādo. ſ. voce ſua complet electionem quaſi de ſe factam. Hoc ſecundum non eſt illicitum; ſed illud primum per *c. per noſtras. de iur. patr. c. in ſcripturis. 8. q. 1. c. fi. de inſtit.* Ant. à Bur. *in c. vbi periculum. de elect. in 6.* Innoc. *quem refert, & approbat* Panorm *in c. cum poſt. nu. 5. de elect. multa iura, & DD. quos citat Bertach. in ſuo repert. verb. electio à quibus verſ. 2.* Gonzal. *ſup. reg 8. cancel. gloſ. 2. nu. 57.* & Rota *deciſ. 6. de elect. in antiq.* Et ratio eſt, quia eſt ambitioſus.

2 Hinc infertur primò in omnibus electionibus in quibus neceſſariò executioni demandatur diſpoſitio *c. quia propter. de elect.* prout eas enumeraui *dub. 6. & 7.* nunquam vocem electi computari in numero eligentium. i. non poſſe augere numerum, vt in titulo dictum eſt, quia cum ſuffragium ſecretò præſtandum ſit, à principio. i. inchoatiuè conſentiret in ſe ipſum ignorat. n. an alij ad eum acceſſerint, quod & multo magis locum hēt in Religioſis, qui in electionibus ſuis ſecretò habēt ſuffragari, vt *in dub. 2. nu. 7.* dictum eſt.

Nec ēt poſt publicationem ſcrutinij cōpletiuè conſentire valet, vt fuſiùs explicabitur in ſequenti illatione, quia publicato ſcrutinio variare nequeunt electores *c. publicato. de elect. dub. 30. per totum.* Nec q. poteſt conſentire electione ſuæ antequam electio ſit celebrata *c. cum poſt petitam. de elect.* & *dub. 41. nu. 2.* Vnde conſenſus poſtea ſuperueniens nihil operatur, vt etiam colligitur *ex d. c. quia propter. iuncto c. au ditis.*

Hanc illationem ſuſtinent *Bald. in c. cũ in iure nu.* 1. & 2. Panor. *nu.* 5. gl. *verb. conſtiiat. de elect.* item Panor. *in c. cumana.* & *in c. licet. num.* 13. *de elect. in c. per noſtras. nu.* 5. *de iur. patr.* & *p.* 2. *conſ.* 25. *nu.* 3. Ant. à Butr. *in d. c. cumana. num.* 35. *de elect.* March. *q.* 93 t. *per totam. p.* 1. Præpoſit. *in c. qui epiſcopatum. nu.* 6. 8. *q.* 1. Lambert. *de iur. patr. lib.* 2. *p.* 1. *q.* 8. *ar.* 8. *nu.* 2. Toſch. *lit. E. concl.* 72. *nu.* 3. & *concl.* 78.

3 Secundò infertur in omnibus electionib; in quibus neceſſariò non eſt attendenda diſpoſitio *c. quia propter. de elec.* poſſe electũ à media parte conſentiendo electioni, quaſi de ſe factæ augere numerũ, & complere electionem, & dicere *conſentio electioni de me factæ:* & non, *Eligo, vel coeligo me ipſũ:* & hoc quãdo vox ſua vnà cum alijs, qui eũ elegerunt conſtituit maiorem partem collegij: vt v. g. ſi ex ſeptem vocibus, ex quib. collegiũ conſtat, gaudeat trib.; tunc cõſenſũ ꝓ[?]ſtando augat numerũ, & fiũt quatuor. Sed ſi ad paritatẽ duntaxat vox ſua ꝑducit vota aliorum, ſecus eſt dicendum, quia hoc eſt ambitioſum: vt v. g. ſi ex ſex vocib. quibus collegiũ conſtat, duo ſuffragentur ei; tunc n. conſentiendo, & augẽdo numerum, fiunt tres, & ad paritatẽ ſolũ ducunt vota.

Et hæc ſecunda illatio non ſolùm procedit qñ electio celebratur palàm cunctis audientibus; ſed & quando celebratur ſecretò per ſcrutinium priuatum: tunc namque credit Panorm. *in d. c. cum in iure. nu.* 5. *in fin. de electio.* poſſe item electum à media parte poſt publicationem ſcrutinij recedere ab alia nominatione ſi eam præſtiterat in ipſo ſcrutinio in aliũ, qui non eſt electus à maiori parte, & conſentiendo, vt explicatum eſt ſupra, augere numerum, & complere electionem: & ratio eſt quia ex quo neceſſario non eſt ſeruãda forma *c. quia propter* poſſunt variare electores publicato ſcrutinio, & poteſt augeri numerus, ſicut, per notata à d. Panorm. *in c. licet. de elect.* olim fiebat in electione Romani Põtificis ante cõſtitutionem Greg. XV. quæ incipit *Æterni Patris* æditam *anno* 1621. *die* 14. *Nouemb.*

Rõ huiuſce totius illationis eſt, quia qui aſſenſum præbet completiuè electioni de ſe habitæ non videtur ambitioſus, nec ea oriri à ſe cum ſit prius vocatus à Deo, & à ſocijs, ſed eſt officiũ charitatis; ſi bono corde fit arg. *c. qui epiſcopatum* 8. *q.* 1. Hancq; eandem illationem ſuſtinent omnes præallegati DD. pro ſuperiori illatione.

4 Hic vero obiter aduertẽdũ eſt haſce duas illationes ſic inter ſe diſtinctas, vt ſcilicet prima procedat in electionibus, in quibus attenditur *c. quia propter de elect.* ſecunda verò in alijs, in quibus non attenditur *d. c. quia propter.* aliter diſtingui ab Hoſt. Io. And. *in d. c. per noſtras. de iur. pat.* & *in d. c. cum in iure.* vbi quoq. Imol. *nu.* 4. Henrich. Boich. Ant. à Butr. Anch. Calder. *de elect.* Silueſt. *vbi ſup. q.* 18. *n.* 23. Nauar. *lib.* 1. *cõſ.* 6. *n.* 5. *tit. de elect. in nouis.* Tabien. *tit. elect.* 2. *n.* 5. & alijs, vt ſ. prior illatio ſibi locũ vẽdicet in electionib. ad quas proceditur per formã ſcrutinij: Poſterior aũt illatio in alijs, ad quas ſe habent electores per viã cõpromiſſi. Et ꝙ mirũ eſt, multi ex his, præmè citatis DD. allegãt pro hac ſua diſtinct. Panorm. cũ ipſe nedum primam diſtinctionẽ approbet; ſed ẽt hanc ſecundã, quã amplectunt hi DD. reſpuat, & confutet multis ex ſequentib. rationib. vt videre licet apud eũ in fonte, & maximè *in d. c. cum in iure de elect.* Quæ qdẽ rationes ita efficaces ſũt, vt & ego libẽter adhæreã ipſimet Panorm.

Primo ergo ſic arguitur ſi hanc ſecundã diſtinctionem horũ DD. admittamus; tunc & cõpromiſſarij poſſent electiõnẽ celebrare ꝑ ſcrutiniũ priuatũ, quo caſu non poſſet electus conſentire in ſe ipſũ, quia oriretur à ſe, niſi ex poſt factã publicationem velit recedere, vt in 2. illatione ego explicui. Sed idem eſſet in forma ſcrutinij, vbi neceſſariò forma c. *quia propter. de elect.* non attenderetur. Ergo vana eſt talis diſtinctio.

Secũdo arguitur, ſiuè procedatur ꝑ viã ſcrutinij, ſiuè ꝑ viã cõpromiſſi, electio, nec poteſt fieri niſi ab vno vice omniũ ꝑ verba ſingularis numeri *dub.* 40. *n.* 2. nec niſi de eo in quẽ maior pars Capituli cõuenerit, vt ꝓbatum eſt *dub.* 38. *nu.* 7. Nec electus conſenſum præſtare valet, niſi poſt celebratã electionẽ iuxta dicta in 1. *illat.* Ergo ſiuè per viam Cõpromiſſi, ſiuè per viã ſcrutinij habeatur electio, neq. inchoatiuè, neq. cõpletiuè conſentiendo põt augere numerũ, & cõplere electionẽ, ut toties explanatũ eſt.

Alias rõnes vide apud eundẽ *Panor. vbi ſup.* quẽ idcircò ſequit̃ *Præpoſit. vbi ſup.* Quia re vera melius diſtinguit, ſicut & ego memoratas illationes ab inuicem ſeiunxi.

Et ex hac doctrina generali hucuſq. explicata facilè eſt reſpõdere ad propoſitum particulare dubiũ. Reſpõſio igitur eſt negatiua. Rõ huius aſſertionis quia in prouiſione, quã celebrat *Definitoriũ* de Abbatib°, ſiue Priorib. vel Guardianis ſeruãda eſt diſpoſitio *c. quia propter de elec.* ut firmatũ eſt *ſup. dub.* 6. & 7. *per totum.* vnde in oĩbus, in quib. conſtitutiones Religionũ expreſsè

non

Digitized by Google

non corrigunt ius cōe circa hanc materiã, illud eſt ſeruandum per dicta *in ſuperiori dub. nu. 8. in fi.* & dicenda *dub.* 118. *ferè per totum*. Sed cum eædem conſtitutiones nihil circa præſentem difficultatem explicēt per conſequens in hoc quoq. ſcrutinio, attēdendus erit modus canonicus, qui in ſcrutinijs alijs ſeruatur: & confirmatur, quia caſus omiſſus in ſtatuto remanet ſub diſpoſitione iuris cōis *l. commodiſſimè cum ibi not. ff. de lib. & poſthum.* Quæ huic concluſioni obijci poſſent ſoluta ſunt *d. dub. 6. & 7.*

DVBIVM CXVI.

An poſſit eligi, ſiue prouideri in Prælatum conuentualē, qui non intelligit, neque loqui ſcit idioma ſubditorum, vt verbi gratia. An poſſit præfici conuentui Italico, qui germanam tantùm nouit linguam, vt ei ſubſint fratres, qui Italicū idioma ſolummodò callent?

SVMMARIVM.

1 *Non poſſunt inſtitui curati, qui non intelligant, neque loqui ſciant ſubditorum idioma, aliàs irritatur prouiſio.*
Quod nam ſit officium Curati?
Eſt maledictio Dei habere Prælatum alienigenam ignarum linguæ ſubditorum.
2 *Regulæ Cãcellariæ ſunt temporales ad vitam Papæ, qui eas condidit.*
3 *Quando ſint leges vniuerſales, vbique ligantes?*
4 *Quando ablata lege remaneat eius ratio?*
5 *Quæ ſit ratio regulæ de idiomate, & a qua originem trahat?*
6 *Quando poſſint præfici Prælati cōuentuales ignari idiomatis ſubditorum?*
7 *Et quando Prouinciales?*

1 RESPONDEO negatiuè vt expreſsè habetur *ex c. qm̄. de off. iud. ord.* vbi hæc habentur. *Qm̄ in plerisq. partibus infra eamdem diæceſim permixti sūt populi diuerſarum linguarum habentes ſub vna fide varios ritus, & mores, diſtrictè p̄cipimus, vt Pontifices huiuſmodi ciuitatū, ſiue diœceſum prouideant viros idoneos, qui ſecundum diuerſitatem rituum, & linguarum diuina illis officia celebrent, & Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrent, inſtruendo eos verbo, pariter & exemplo.*

Rō huius canonis eſt, q̄a ad curatū Præfectū ex officio ſpectat hæc narrata, ſubditis præſtare, vt patet *ex c. cū vtriuſq. de pæn. & remiſſ. c. inter. de off. iud. ord. & c. ecce. a. 95.* Rota *deciſ. 52. num. 10. p. 2. diuerſ. & deciſ. 340. n. 1. p. 2. in recent.* Sed hæc eadē profectò exequi non poſſet ignorans ſubditorum idioma; Ergo non debet prouideri; q̄ ſi de facto p̄uideatur: talis prouiſio eſt irritanda per Cōc. Trid. *ſeſſ. 7. c. 3. de refor.* vt mandat Curatis, vt reſideant, & ſint habiles per ſe ipſos curā aīarū exercere, aliàs q̄ collatio, ſeu prouiſio irritetur: & meritò eū inter maledictiones Dei connumeretur hr̄e Prælatum ex alienigena gente, qui nō intelligatur *Deut. c. 28. Adducet Dn̄s ſuper te gentē de longinquo, & de extremis terræ finibus in ſimilitudinē aquilæ volantis cū impetu cuius linguam intelligere non poſſis.* & in Hierem. *c. 5. Ecce ego adducā ſuper vos gentem de longinquo domus Iſrael, ait Dominus gentem robuſtam, gentem antiquam, gentem cuius ignorabis linguam, nec intelliges quid loquatur.*

Et tandē hæc concluſio probatur ex reg. Cancellariæ Apoſt. de idiomate. quæ refert in ſumma Bullarij Quarantæ *tit. reg. Cãcel. Apoſt. Item voluit quod ſi contingat ipſū alicui perſonæ de Parochiali Eccleſia prouidere, ſeu mandare prouideri, vel gratiā expectatiuam concedere, niſi dicta perſona intelligat, & itelligibiliter loqui ſciat idioma loci, vbi Eccleſia huiuſmodi conſiſtit prouiſio, ſeu mandatum, & gratia deſuper quò ad Parochialem Eccleſiā nullius ſint roboris, vel momenti.*

2 Sed ſtatim obijcies Regulas cancellariæ eſſe t̄pales ad vitam Papæ, qui eas condidit Gemin. *conſ. 93. per totū.* Anch. *in d. c. 1. de conſt.* Zabar. & Imol. *in c. paſtoralis. de fid. inſtrum.* & benè Capp. Thol. *deciſ.* 444. Caputaq. *deciſ. 58. gratiæ creationis lib. 2. nu.* 2. Mandoſ. Gomez. & Rebuf. *in proæm. reg. cancell.* Tuſch. *lit. R. concl.* 97. Marchel. *p. 1. tit. de commiſſ. appell. in Rom. cur. c. 5. nu.* 346. & alij.

3 Item obijcies regulas cancellariæ licet ſint leges vniuerſales vbiq. ligentes, exceptis quibuſdam caſib. iuxtà cōem DD. vt vt dicit Apoſtil. ad Rom. *in verb. refragentur. conſ. 260. in propoſito.* Gomez. *in d. proœm. q. 2. nu* 4. Maſcar. *concl.* 258. *cancell. regulæ quod probent nu. 16.* Latè Gonzal. *ſup. reg. 8. cancel. §. 5. proæm. n. 29. cū ſeqq.* Attā reſpicere materias trahentes originē ex curia, vt benè aduertit Fely. *in c. ex parte. col. penult. verſ. regul. cancel. de reſcript.*

Et ideò ſi ad vires collationũ allegant. reſpiciunt originem actuum incohatorum in curia; quod & in preſenti multò magis procedit, quia expoſtulatur, vt Papa conferat, vt rectè adnotarunt prædicti DD. maximè verò Rebuff. Ergo prædicta Regula cancellariæ nihil in propoſito probat.

4 Concedo omnia quæ objiciuntur cum hoc tamen vt adnectatur, quòd licet auferatur ſimpliciter lex non per hoc aufertur eius ratio, quando remanet non vt ratio; ſed vt lex communis. vt benè docet Felin. multis iuribus adductis *in c. 1. col. penult. limit. 9.*

5 *verſ. conſidera. de reſcript.* Sed prædictæ regulę ratio eſt eadem q̃ exprimitur in iure communi ideſt *in d. c. quoniam de offic. iud. ord. & in alijs iurib. ſup. relatis* Ceelcent. *deciſ. 13. de præben.* & trahit originem à iure naturali, & diuino Rebuff. & Gomeſ. *vbi ſup. q. 1.* qđ ex eo probari poſſe videtur, q̃a rõ naturalis, & diuina vult vocẽ Paſtoris ab ouibus audiri, & intelligi, item Paſtori non ignotum eſſe ſermonem ouiũ, vt habetur in Euang. *Io. 10.* & in Ezech. c. 3. *Non enim ad populum profundi ſermonis, & ignota lingua tu mitteris, ad domũ Iſrael quorũ nõ poſſis audire ſermones.* & eſt tex. *in extrau.* Ioan. 22. *ſedes apoſtolica de conceſſ. præben.* Ergo regulæ cancellariæ ſunt vbiq. ſeruandæ, tamquam regulæ iuris cõmunis, quando ſunt extractę de corpore iuris, vel ex rõne naturali. Marcheſ. *vbi ſup. n. 349.* Ergo pręfata reg. in propoſito optimè, & concludenter probat.

6 Iterum his omnib. hucuſq. dictis objicies vſu receptũ eſſe apud Religioſos, vt in partibus remotis, in quibus Religiones in ſua prima nouitate florẽt pficiant v.g. cõuẽtib. Germanis Patres Itali illius linguę ignari. Ergo ſi nõ de iure, ſaltem de cõſuetudine.

Reſp. id euenire ex neceſſitate, & ꝓ hoc optime facit *c. ad decorẽ. de inſtit.* & Gloſ. *in c. bona 2. ver. alienum. de poſtul. prælat.* & facilius id locum habet in terminis noſtris de ſuperioribus Regularium; quibus non licet confeſſiones ſubditorum audire, niſi quãdo ipſimet ſpontè, aut proprio motu id ab ipſis petierint, prout decreuit Clemens VIII. Cum ergo hæc quæ objicitur non ſit conſuetudo; ſed neceſſitas in argumentum trahi nequit. *c. in argumentum de reg. iur. in 6.*

7 Deniq. objicies idem iuris eſſe de Prouincialib. quod & de Prelatis conuentualibus tum quia præfata regula extenditur etiam ad beneficia electiua à præcitatis DD. tum etiam quia militant eędem prorſus rationes in vtriſq. ſed in Prouincialib. videmus contrarium in praxi. Ergo & in Prælatis cõuentualibus.

Reſp. diſparatem eſſe rationem: nam neceſſitas, conſuetudo, iura, & præſertim *d. c. inter. de offic. iud. ordin.* faciunt facultatem Epiſcopis, vt per alios poſſint ſibi ſubditis verbum Dei, & Sacramẽta miniſtrare. Ideo cum apud Regulares loco Ẽporum ſubſtituantur d. Prouinciales non videntur militate æquè prædictæ rõnes in eis ſicut & benè militant in Prælatis conuentualibus.

Dixi *æquè*, quia conniuenimus concedere eas in aliqua ſaltem parte locum, habere: vnde non niſi aliqua cauſa rõnabili ſuffragante videtur id poſſe fieri.

DVBIVM CXVII.

Si quis imperraret reſcriptum à Summo Pontifice, vt ſibi prouideretur de prima dignitate, vacatura in tali Religione. An ſub tali gratia veniret Abbatia, vel Prioratus, ſiuè Guardianatus? &c.

SVMMARIVM.

1 *Quando ſtrictè, & qñ largè ſint interpretanda gratia emanata à Summo Pont?*
Quando cenſeãtur gratia conceſſa, proprio motu à Summo Pontifice?

2 *An Eccleſia conuentuales præſumantur collegiata de iure communi?*

3 *Quare non poſſit quis obtinere Prælaturã conuentualem virtute reſcripti Apoſtolici præcipientis, vt ei prouideatur de dignitate ad Definitorium ſpectante?*

4 *An ſub nomine dignitatis ſimplicis veniat Prælatura conuentualis?*

5 *Quæ differentia intercedat inter dignitatem ſimplicem, & collegiatam?*

6 *Explicatur* c. cum illis §. illis, verò. de præben. in *6.*

1 ANtequã concludamus q̃d ſit ſentiẽdũ duo fundamenta hic ponemus. Sit ergo *Primũ* ſicuti ſi hmõi gratiæ motu proprio, & de mera liberalitate Summi Pont. procederent eſſent pleniſſimæ interpretandæ; ita è contrario eſſe reſtringendas, & ſtrictè interpretãdas, vtpotè ambitioſas, ſi ad petitionem impetrantis, vel alterius pro eodẽ factã, fuerint impetratæ. Et tũc ſolũ gr̃a motus ꝓprio facta cenſetur, cũ in eadẽ id expreſsè cautũ fuerit *c. quãuis plenis ſ. e. motu proprio. & c. ſi plu-*

Digitized by Google

pluribus. vbi cōiter DD. de preb. in 6. & Fely. *in c. poſtulaſti. n. 13 limit. 6. de reſcript.* & idem quoq. procedit, ētſi conſtet gratiam ab impetrante petitam fuiſſe, vt. ſ. ſit fauorabilis, dummodò in ea *Pontifex* explicet ſe eā motu proprio concedere: Si verò non explicet eſt odioſa Bal. *in c. niſi, nu. 4. de off. legat. & pluribus citatis* Sanch. *de Matrim. lib. 8. diſp.* 1. *nu. 6.* & plenè multis *DD* & deciſionibus *Rotæ* adductis Mart. *de clauſ. p. 1. clauſ. 72. per totam.*

2 Sm̄ fundamētum eſt licèt Eccleſia nō præſumatur collegiata, niſi probet; fallere tñ in Eccleſijs conuentualib. quæ de iure cōi præſumuntur collegiatæ ētſi conferantur ad voluntatem ſuperioris, & non eligant monachi illius cōuētus. *c. ſacroſancta cum ibi not.* p Innoc. Hoſt. & Bern. *de elect. c. nobis vbi* Hoſt. *nu. 2. col. 2. verſi. quidquid etiā.* Panor. *nu. 8. verſ. item Eccleſia de iur. patron. & c. poſtulaſti. eod. tit.* Oldr. *conſ. 281. quod Prioratus. nu. 1.* Biſign. *deciſ. 13. de preben.* Beltrā. *in annot. in fi. ad deciſ. 482. Greg. XV. Rot. deciſ. 9. nu 5. & deciſ. 64. nu. 2. coram Card. Mātic. & deciſ. 259. nu. 9. coram Coccino.*

3 His fundamentis iactis dico primò pfatū impetrātē poſſe obtinere *Prælaturā*, cōuentualem, ſiuè ſit electiua, ſiuè non virtute memorati reſcripti Apoſtolici qñ eſt fauorabile, ſiuè in eo mandetur prouideri de prima dignitate vacatura. &c. non expreſſo aliquo prouiſionis modo ſiuè exprimatur modus prouiſionis. Hanc aſſertionem ſuſtinent glo. *verb. quamuis in clem. 1. verſ fin.* quam ibi ſequuntur Imol. Panor. & Card. *q. 5. de preben.* Idem Card. *conſ. 103.* Arch. Io. And. Gem. *nu. 8.* & Franch. *nu. 2. in c. cum in illis § illis verò. de preben. in 6.* Fely. *in c. in noſtra nu. 26 in fi. trigeſimiprimi cor. de reſcript.* Selua *p. 3. q. 11. num. 29. 16. qualitate.* Æneas de Falcon. *de præſeruatio. q. 3. nu. 21.* & Rota *deciſ. 111. de preben. in nouis.* & videtur communis.

Ratio huius aſſertionis eſt, quia verb. *prouiſio* in fauorabilibus comprehendit etiam electionem, vti probabitur dub. ſeq.

Dico ſcdo præfatum impetrantem nullo modo poſſe obtinere Prælaturam conuētualem virtute prædicti reſcripti Apoſtolici, qñ illud reſcriptum eſt odioſum, ſiuè ea Prælatura ſit electiua, ſiuè non, niſi in eo exprimatur de ea. Ratio huius aſſertionis eſt, quia verb. *prouiſio* in odioſis non comprehendit electionem, vt patebit ex *dub. ſeq. num. 7.* & in terminis dicunt Caputaq. *deciſ. 36. nu. 15. & 16. p. 3.* Gonzal. gl. *16. à nu. 9.* & Garc. *de benef. p. 1. c. 6. nu. 33.*

Et licèt hæc ratio concludat præfatū impetrantem non poſſe obtinere Prælaturam conuentualem electiuam; ſed bene poſtea eā quæ per viam prouiſionis datur, vt eſt inſtitutio *Prælatorum* conuentualium facta à Generali, ſiuè Prouinciali cum Diffinitorio, vt ex dub. ſeq. in prin. liquet.

Et itē licèt omnes *DD.* quos pro prima concluſione allegauimus cōtra multos alios quos citat Garc. *vbi ſup. num. 27.* teneantur etiam in odioſo reſcripto venire Prælaturā conuentualem ad quemlibet modum prouidendi ſpectantem ſiuè ille ſit electiuus, ſiuè non, qñ in eo reſcripto nullus exprimitur modus; ſed ſimpliciter mandatur prouideri de prima dignitate vacatura.

Attamē quidquid ſit de hoc illud certum cum ſimus in odioſis, ſub nōie illius dignitatis non poſſe venire v. g. Prioratū *c. ſtatutū. de elect. in 6.* quia Prioratus eſt principalis dignitas in collegiata, *vt ſupra* probatur, *ex 2. fundamento.* Nam nemini vertitur in dubium quin inter dignitatem ſimplicem, & dignitatem collgiatā illud interſit, q̄ ētſi ad hanc quis nō aſſumatur per electionem; conferri tñ non poteſt, vt notant expreſsè Io. And. Archid. & alij *in cap. deliberatione. de off. leg. i 6.* quos ſeqtur Oldr. *ind. cōſ. 281.*

6 Neque obſtat *c. cum illis §. illis verò. de preben. in 6.* quia vt benè reſpondet idem Oldr. *vbi ſup. nu. 3.* ibi non hr̄ ſermo de dignitatibus, & perſonatibus in Eccleſijs collegiatis: vnde cum inter dignitatem ſimplicem, & collegiatam expreſſa differentia dimidiet *d. c. deliberatione. circa prin.* ſm̄ Archid. Io. And. Oldr. & ſtylum curiæ Roman. profectò hic non habet locum *d. §. illis vero.*

DVBIVK CXVIII.

An in quadam Religione Ord. Min. in qua ſtatuta generalia dant electionem Guardianorum Prouinciali, & Diffinitoribus poſſit Generalis ad arbitrium ſuum eligere aliquē fratrem in Guardianum in vno, vel altero caſu?

SVMARIVM.

1 *Nunquam arbitrarium eſt iudici recedere à iure, vel à conſuetudine.*
2 *In non determinatis à iure, vel à conſuetudine neceſſarium eſt arbitrium iud. & quāo.*
3 *Pariſicantur arbitr. iud. & arbit. boni viri.*
4 *Deuolutio ſit gradatim vſq. ad Papam.*
5 *Quæ cauſa ſit ſufficiens ad deuolutionem.*
6 *Quid iuris de electione, & de prouiſione.*
7 *Verbū* prouiſio *an cōprehēdat electionem.*

 8 *Vbi*

8 *Vbi agitur de redditu ad ius commune latiſſima interpretatio eſt facienda.*
9 *Quare Generalis non poſſit eligere Guardianos. Et quando poſſit nu.* 12.
10 *Qñ ſtatuta noua magis recipiant interpretationē ab antiquis, quam à iure cōi n.* 11.
Guardiani in prouincijs nouis pro prima vice inſtituuntur à Viſitatoribus generalibus
12 *Modus ſæpiſſimè immutatus circa electionem non poteſt inducere conſuetudinem.*
13 *Quare prouiſio Guardianorũ ſpectare poſſit ad Generalem, & Capitulum generale?*
14 *Quomodo intelligenda ſint verba Seraphici teſtamenti* fermamente voglio obedire al Miniſtro Generale di queſta Freternità, & a quel Guardiano, &c.
Verba ſtatutorum duplicem intellectum habentia, qui nam capiendus ſit.
15 *Conſtitutiones non receperunt Seraphicum teſtamentum pro noua lege.*
Seraphicum teſtamentum non obligat.

1 AD certiorem ſolutionē propoſitæ difficultatis prænotandũ eſt primò, vbi reperitur ius ſcriptum ab eo nō recedi, cum arbitrarium non ſit; ſed certũ, & deciſũ à lege, ſeu ſtatutis loci Barr. *in l. ambitioſa. nu.* 11 *ff. de decr. ab or. fac.* Imol. *conſ.* 44. *nu.* 4. Neuiz. *lib.* 5. *Silua nupt. nu.* 74. Et idē iuris eſt de eo, quod à iure non ſcripto. i. conſuetudine firmatum eſt, nã vt affirmarunt Bal. *in l. quicunq. col.* 5. *C. de ſeru. fug.* & Io. de Anan. *in c. iudæi. de iudæis.* neceſſarium, non arbitrarium illud dr̃, quod cōſuetudine eſt ſtabilitum. & Fulgoſ. *in l. quid ergo pœna grauior. nu.* 23. *de ijs qui not. infam. pœnam.* ait conſuetudinem determinatam cenſeri à lege definitam: hos ſequũtur Fely. *in c. inter cæteras. colum.* 4. *nu.* 12. *de reſcript.* & *in c. ex literis n.* 14. *verſ. ſextò glo. de conſt.* Dec. *conſ.* 100. *nu.* 11. Mantua. *in c. nonnulli nu.* 12. *de reſcript.* Curt. iun. *in l.* 1. *num.* 30. *ff de iuriſ. omn. iudic.* Ripa *in l. ſi conſtante. nu.* 31. *ff. ſol matrim.*

2 In caſibus verò in quib. non reperitur aliquid cautum à iure, vel cōſuetudine expreſſè neceſſariò deſideratur arbitrium Iudicis; ſed regulatum à iure. i. à ſimili ad diſcernendum an reducantur ad caſus expreſſos in iure, & an ſit probabilis æſtimatio illorum; ita vt conſideratis ſimilib. diſpoſitionib. ppenſis multis coniecturis, quæ æquitate potiùs, quàm iuris ſubtilitate nituntur, quod iuſtũ, & æquũ de iure videri pōt, ſtatuatur, vt colligitur ex Bar. *in l. ſi ſocietatem. §. arbitrorum. nu.* 28. *verſ. in quantum in iſto dubio. ff. pro ſocio.* & egregiè tradit Tiraq. *de retract. lign. §.* 2. *gl.* 1. *n.* 19. Menoch. *de arbi. iud. lib.* 1. *q.* 14. *num.* 9. *Suar. de leg. lib.* 6. *c.* 3. *nu.* 14. & 15.

3 Et hæc oĩa hucuſq. dicta ita vera ſunt, vt in oĩbus pdictis nunquã Iudex propriam ſequetur conſciẽ|am; ſed iuſtitiam cōi, & publica lege, ſeu cōſuetudine, vel ſtatuto loci munitam Bal. *in c.* 1. *§. iudices. nu.* 5. *de pac. iur. fir.* quẽ ſequuti ſunt Cepol. Marſil. Cur. quos refert, & ſequitur Menoch. d. *lib.* 1. *q.* 13. *nu.* 15. & *ſeqq.* vbi latè hanc materiam tractat. Alex. *conſ.* 218. *nu.* 5. *l.* 2. *Iaſ. Inſtit. de actio. § ſed iſta. n.* 138. & 139. & *conſ.* 191. *placet mihi lib.* 2. And. ab Exea *in c.* 1. *num.* 403. *de conſtit.* & nouiſſimè multis allegatis March. *p.* 1. *c.* 6. *tit. de cōmiſſ. appel. ext. Rom. cur. n.* 86. & *ſeqq.* Quocirca ſi Iudex affirmet rem ita ſe hr̃e in ſua conſciã, malè definit, vt docuit Iaſ. *d. §. ſed iſta. n.* 134. *Menoch. d. lib.* 1. *q.* 8. *n.* 44. Fuſc. *de viſit. Eccleſ. lib.* 2. *c.* 21. *nu.* 20. & *alij.* Bonus namq. Iudex inquit Ambr. *ſuper Beati immaculati ſer.* 20. *ad verſ. miſerationes tua Dñe,* vt hr̃ *in can. Iudices.* 3. *q.* 7. *nihil ex arbitrio ſuo facit, & domeſticæ propoſito voluntatis; ſed iuxta leges, & iura pronũciat, ſtatutis iuris obtẽperat, nō indulget propria volũtati* (& paulò poſt) *Qui iudicat nō voluntati ſuæ obtẽperare dẽt, ſed tenere, quod legum eſt.* item *c. quamuis vera.* 11. *q.* 3.

4 Secundò prænotandum eſt in refutatione inferiorum electorũ ad quos de iure ſpectabar electio eã ſemper deuolui de iure cōi ad proximũ immediatũ ſuperiorẽ, & ab hoc pximè immediato ad aliũ proximũ immediatum gradatim vſq. ad Papã, vt multiplici iuris, & DD. teſtimonio probatũ eſt *dub.* 13. *n.*
5 1. & 2. Nec ab illo pximo Superiore, ad quẽ primò facta eſt deuolutio non deuoluitur illud ius prouidendi ad alium proximum Superiorem, & ab hoc iterũ vſq. ad Papã, & c. niſi interſit eadẽ cauſa canonica, & iuxta ſrã canonicas ſanctiones, quæ ſufficiens eſt ad efficiendũ, vt deuoluatur electio ab illis electoribus primis ad proximũ immediatũ Superiorem illum. Et hoc pōt probari ex illa cele-
6 bri gl. *in c. ſi poſtquã verb. prouiſione. de electio. in* 6. cōiter recepta, vbi dr̃. Cum quotidie iura pariſicẽt electionem, & prouiſionẽ. *c. ſtatuimus. c. vt circa. c. ſi poſquam. §. fin. c. ſi compromiſſarius. c. conſtitutio. c. procurator. de elect. in* 6. *clem. conſtitutionem eod. tit.* quid iuris de vno, & de alio.

7 Huius ſingularis gloſſæ dicti ratio poteſt eſſe, quia licet in oĩbus verbum *Prouiſio,* ſit interpretandum, vt nō includat electionẽ *c. cum illis § illis verò de praben. in* 6. *vbi Panor.*

Digitized by Google

Panor. & Franch.n.6.&7.& clem.1.eo.tit. Panor.*in clem.de elect.n.1.*Coſmas *in pragmatica ſanctione tit.de reſeruatio,verb. diſpoſitionē.*Fely.*in c.in noſtra.n.28.ad fi.de reſcript.*& nouiſſimè multis relatis Garc.*de benef.p.1.c.6.nu* 33.Attamen in fauorabilibus comprehendit etiam electionem, quia tunc continet omnem modum, per quem prouidetur Eccleſijs.Gemin.*in c.1.num.*10. Franch.*de elect.in 6.*gloſ.*in clem.fin. verb. prouiſioni de elect in 6.*Apoſtil.*ad Panorm. in rubr de poſtul Prælat.lit.b.* Felin.*multis allegatis vbi ſup.*& Rot.*deciſ.*141. *nu.2. in fin.p.1.in recent.deciſ.*791.*nu.6.p.1.diuerſ.* quā cū alijs DD.ſequitur Garc.*vbi ſup.n.*31. in præſenti uerò ſumus in fauorabilib. cum agatur de reddituad ius cōe, in quo caſu latiſſima interpretatio facienda eſt, vt de facili res ad ſuam naturam redeat.*c. ab exordio.diſt.*35.*l.ſi vnus §.pactus ne peteret.* vbi Iaſ.*nu.6.ff.de pact.*Fuſiſſimè multis cumulatis Felyn.*in c.cū omnes.nu. 8. & in c.cū acceſſiſſent.nu.5.verſ.banc. declarationem intellige de conſt.*gloſ.*c.ſtatutum.verb. numerandum.de præben.* in 6.& in ſimili dixit Alder.Maſcar.*ſuper ſtat.concl.2.n,*170.& cōmuniter omnes.Ergo quid iuris de electione,& de prouiſione.

9 His doctrinis ſuppoſitis tamquam certiſſimis dico nullo modo eſſe arbitrarium Generali eligere Guardianos ſua auctoritate in vno, vel altero caſu neceſſitatis ad arbitrium ſui ipſius Generalis,niſi ſit caſus,in quo deuoluitur talis prouiſio à definitorio, & Prouinciali ad Generalē tamquā ad Superiorē immediatum ſm iura canonica expreſsè, vel reductiuè, vt in fundamēto explicatū eſt.Ita in ſimili aſſerit Gonzal.*ſuper reg. 8.cācell.in probam.§.4.n.1. verſ.quoniā in caſu dicta.&c.* vbi aperte ſcribit nūquā deuolui prouiſionē ſi talis deuolutio non reperitur in iure ratione cauſæ,quā præmanibus hebemus aliàs(inquit ipſe*gl.11.n.62.*) eſſet dicēdū tot iura de deuolutione loquētia eſſe correcta,& deſtructa, quod eſt abſurdū per *l.ſi quando. C.de inof.teſtamen.cū ſimilib.* Et quāuis hæc cōcluſio ſatis ſuperq. ꝓbata relinquatur ex fundamētis;attamē firmior etiā reddetur ex ſolutione argumētorū,quæ in cōtrariū obijci poſſunt inter quæ fortiſſimum apparet hoc.

10 Statuta noua magis recipiunt interpretationem,à ſtatutis antiquis, & à conſuetudine antiqua in eadem materia,quàm à iure communi,vt multis allegatis aſſerit Alder. Maſcard *ſuper ſtat.concl.2.nu.*103.*& ſeqq. vſque ad* 129.& Rota *deciſ. 644. n. 1.p.2.in*

11 *recent.*Sed antiquitus Guardianorum prouiſio relinquebatur Miniſtro Generali. & vſque in hodiernum diem conſuetudo viget,vt in illis prouincijs,in quibus Religio in prima ſua nouitate floret, & nondum celebrata ſunt capitula prouincialia, conuentus,prouideantur de Guardianis à Viſitatoribus Generalibus,qui poſtea Guardiani ſic prouiſi,in illo primo capitulo proximo actiuè,& paſſiuè;interſunt quibuſcunque electionibus capitularibus. Ergo poterit quoque prouidere Generalis Miniſter de Guardiano in alijs huiuſmodi caſibus,qui ei conſideratis conſiderandis neceſſarij videbūtur ad ſui iudicium.

Quòd autem antiquitus relinqueretur prouiſio Guardianorum Gener. Miniſt. patet primò ex Polic.*c.*8.*num.* 10. qui totam Guardianorum inſtitutionem relinqui Generali,& Capit.generali ſcribit ex eo, quod regula nullam pœnitus mentionem faciat de huiuſmodi electione. Secundò videtur aperte colligi ex illis verbis Seraphici teſtamenti,quod conſtitutiones ſupradictæ Religionis Minorum pro gloſſa, & expoſitione Regulæ expreſsè receperunt. *E firmamente voglio obedire al Miniſtro generale di queſta fraternità. & à quel Guardiano, qual li piacerà di darmi.*

11 Reſpon.ad illam maiorem dicendo ſtatuta noua recipere magis interpretationem à ſtatutis antiquis, & à conſuetudine antiqua,vbi verba ſunt dubia;vbi verò non ſunt ambigua,ſed clara (vt ſunt in dictis ſtatutis generalibus nouis,quæ expreſſe dant electionem Guardianorum *Prouinciali*, & Definitorio non eſt locus interpretationi, Ita gloſ.*in cap.cum dilectus verb.iuri communi,vbi DD.& iura allegantur.*Panorm.*numer.21.de conſuetudine.* Rota *deciſ.* 108. *num.6.p.1.& deciſ.37.nu.27.par.2.diuerſ.* & in alijs deciſionibus cumulatis per Garc. *de benef.par.5.cap.4.num* 210. *Præterea ſi*

12 hæ conſuetudines,& hæc ſtatuta variata ſunt pro varietate temporum, vt teſtatur Cord.ſequitur nullā extare conſuetudinem quia modus circa electionem ſepiſſimè immutatus,& variè obſeruatus non poteſt inducere conſuetudinem Rota *deciſ.65.nu.16. p.1.in recent.*

13 Ad illam conſuetudinem in nouis prouincijs dico eam nihil concludere ad rem noſtram;non enim concludit extantibus Prouinciali, & Definitorio poſſe Generalem in vno, vel altero caſu eligere ad ſui arbitrium Guardianum; Sed ſolum concludit in defectu,& carentia Prouincialis, & Definitorij poſſe Generalem ſupplere, quod,& ego concedo, poſſe.ſ.induci contra ius cōe

talem

quos conferunt Abbates iure ſuo, & non eligunt Monachi illius Prioratus conuentualis, & talis collatio, quam facit Abbas de Prioratu cõuentuali vocatur prouiſio.

2 Quot aũt ſpecies prouiſionis dentur? Altiori ſ indagine repetenda eſt illa diſtinctio, quã tradũt Panor. *in c.1.n.34.de poſtul.prælat.& in c.quia propter.in 2.q.de elect.* gl. 2. *in c.fin.de elect.in 6.Dec.in rubr. de poſtul.prælat.nu.* 13. Lambert. *de iur.patr.lib.2.p.1.ar.12.1.q.princ.* Sayr. *de cenſ.lib.2.c.6.nu.*10.& cõiter DD. de poſtulatione in ſolemnem,& non ſolemnẽ. Solemnis dr̃ quæ poſtulatur ab eo, qui poteſt ſuper omni impedimento poſtulati diſpenſare. Non ſolemnis verò dr̃ quæ poſtulatur ab eo, qui nõ poteſt diſpenſare ſuper omni impedimento poſtulati, requiritur tñ eius conſenſus. Exemplum ſit Canonici volunt eligere Monachum in Epiſcopum: ſed quia Monachus non poteſt conſentire ſine licentia Abbatis. *c.ſi Religioſus.de elect.in 6.* Canonici poſtulant ab Abbate, vt concedat eis illũ Monachum: Tunc ſi Abbas conſenſerit, hæc admiſſio poſtulationis nõ habet vim electionis,& confirmationis, ſed debet de nouo eligi,& peti confirmatio electionis. Poſtulatos vero poſtulatione ſolemni, de ſtylo curiæ Romanæ admiſſa poſtulatione conſequitur ius, ac ſi fuiſſet electus,& confirmatus: vnde non indiget alia electione, vel cõfirmatione, & probatur per *c.gratum. de poſtul.prælat.* Panorm. *vbi ſup.in d.c.1.eodem tit.nu.*34.

Modò hac diſtinctione repetita de poſtulatione dico nos pari ratione poſſe diſtinguere prouiſionem in ſolemnem,& non ſolemnem.

3 Prouiſio non ſolemnis eſt quando ille, q. habet prouidere non poteſt confirmare: vt v.g. Compromiſſarij, in quos compromittitur electio, qui licet eligant; non tñ gaudent auctoritate confirmandi electionem, quam pronũciant; & hos meritò inquit gl. *in cap.ſicut. uerb. compromiſſi. de elect. in* 6. poſt Archidiac. poſſe vti verbo *prouideo* in pronuncianda electione per *c. quia propter.& c.cauſam quæ.de elect.*& item poſſe vti verbo *eligo* per *c.cum dilectus.& c.cum in ueteri.de ſortil.eccl.* Et de hac prouiſione hic nobis non eſt ſermo, cum verè non poſſit dici prouiſio, vt explicat Bald. *conſ.* 486. *uerba Papa per totum. lib.5.* quem ſequitur Tuſch. *lit.P.concl.*950. *num.*2.

4 Prouiſio verò ſolemnis eſt quando ille cui ſuffragatur ius eligẽdi, ſuffragatur quoq; ius confirmandi. Hoc aũt dupliciter euenire poteſt, vt not. gl. *in c.ut circa. uerb. electiones. de elect. in* 6. Panorm. *in c.cauſam quæ num 6.uerſ.ſecundò quæritur.& in c.ne pro defectu.num.4. uerſ not.ult. ibi.de elect.& in c.dilectus filius.nu.3.de conceſſ.præb.* in glo. locis allegat. Innoc.& gl. *in c in-ter canonicos.de elect.in clem ſi de beneficio de præben.& in c. cum venifſent. de inſtit.* Io. And. *in c.ne pro defectu. de elect.* Dños de Rota *in varijs deciſionib.*& alios. Nam aut in eadem perſona hæ duæ poteſtates, eligendi ſ.& cõfirmandi concurrunt eodẽ iure,& officio, licet altera earum ſit iure deuoluto. Aut cõcurrunt diuerſo iure,& officio. Primi modi exemplum ſit v.g. Prouincialis cum Definitorio hẽt auctoritatẽ de iure cõi confirmandi electionem *Priorum*, ſeu Guardianorũ *Panor.in c. monach. nu. 10. per illũ tex.§ prioratus.de ſtat.monachorũ & per c.cum ad monaſteriũ.§.ne alicui. eod.tit.*& ſupponamus quoq. hẽre auctoritatẽ, licet iure deuoluto ex vi generalium cõſtitutionum celebrandi eandem electionẽ ipſorũ Priorum, ſiuè Guardianorum. Vnde poteſtas eligendi, & poteſtas confirmandi concurrunt in eadem perſona Prouincialis,& Definitorij eodẽ iure, ſiue officio, nempè vt *Prouincialis*, & Definitoriũ ſunt,&c. Secũdi modi exemplum ſit. Si v.g. Generalis fungeretur officio Compromiſſarij in aliquo capitulo congregato ad electionem Prouincialis celebrandam: tũc hæ duæ poteſtates concurrunt in vna perſona diuerſo iure. ſeu officio, quia hẽt eligere vt Compromiſſarius,& habet confirmare, vt Generalis.

5 His ſic explicatis dico pro ſolutione propoſiti dubij in 2. modo .i. Generalem, qui fungitur officio Compromiſſarij non poſſe ſe expedire vnico actu, quia non dẽt miſcere iſtas poteſtates, vt alius eligat, & alius confirmet. Et de hoc modo in præſenti non loquimur, nec intelligitur dicta deſcriptio prouiſionis, cum hæc coincidat cum memorata prouiſione non ſolemni.

6 Dico ſecundò in ſecundo modo nempè Prouincialem,& Definitorium poſſe ſe expedire vnico actu.i. eligere, & confirmare ſimul, & ſemel & procedere per veram viam Prouiſionis ſolemnis; tali namq. modo eligunt,& confirmant, Bald. *d.conſ.486. verſ. ſimiliter etiam verbum.* relatus à Tuſch. *vbi ſup.num.*1. Prouiſio.n. habet vim electionis,& confirmationis Innoc. *in c. cum olim.de cauſ.poſſ.& propr.gl. in c.1.verb. prouiſionem.& in c.vt circa uerb.electiones.*

nec.de elect.in 6. & *ibi* Domin.Panorm.*vbi ſup.in c.ne pro defectu.* & *in c.cauſam quæ. de elect.*Imol.*in c.auditis. col. 3.* & *quaſi ad fi.de elect.*Gem.*conſ.15.nu.3.verſ.quia verbum prouiſio.* quem refert Tuſch. *vbi ſup.nu.1.*Siluest *tit.electio 2.q. 19. in fin.* Cuch.*inſtit.maior. lib.1.tit. de confirm.* & *confirm.poteſt.nu. 52.* Et hanc doctrinam diligenter nota, quia de hac prouiſione vera ſemper intelligendi ſumus, cum dicimus Priores, vel Guardianos non per electionē, ſed per prouiſionem inſtitui.

7 Et ex his dictis non obſcurè colligitur nō ſatis cautè Rodriq.*tom.2.q.6.art.6.*dixiſſe, neceſſe eſſe Guardianos per Prouincialem, & Definitorium electos in Ordine Min.ſtatim remanere confirmatos authoritate Apoſtolica argumento priuilegij Clem. IV. quod retuli *ſup.dub.108.nu.7.*aliàs(inquit ipſe)minimè poſſent exercere poteſtatē in ſpiritualibus, & tpalibus, vt notum eſt in iure.*c.auaritiæ.de elect.in 6.* Sed profectò hallucinatur, quia taliter prouiſi non indigent alia confirmatione, & ideò adminiſtrare poſſunt non obſtante *d. c. auaritiæ.* Ita affirmat eiſdem prorſus formalibus verbis Felyn.*in c.cum te.num. 3. de reſcript.* quem approbat Rota coram Coccino pœnes Marcheſ.*tit.deciſ.imprimend. omiſſa, fol.mihi 495.nu.8.*& item Bald.*conſ.324. quod dicti ſtatuentes.per totum.*quē ſequitur Tuſch.*vbi ſup.nu.6.*Compoſt.*in c. cum inter canonicos.de elect.* Mil.*in verb. electio.q.2.*quos citat, & ſequitur Toloſ.*in tit. de elect.c.19.num.5.*

8 Et quamuis Oldr.*conſ.146. factum tale eſt. De conſuetudine Eccleſiæ, Eduenſi.nu. 5.*aſſerat per ea, quæ ibi congerit loco confirmationis hri inſtallationem, ſeu aliud q̄d ſimile; Attñ id intelligendum eſt de electione propriè dicta, quæ requirit factum alterius, hoc eſt *Superioris* confirmantis Rota *deciſ.66.nu.6.coram Greg.XV.*non aūt de prouiſione, quia aſſumptus non via electionis, ſed prouiſionis poteſt adminiſtrare, abſque alia confirmatione, vel inſtallatione, vt inquit Fely.*vbi ſup.*referēs Imol. & alios.

9 Qūo aūt deceptus ſit Rodriq.dicendū eſt, vel non cognouiſſe hanc eſſe prouiſionem, vt innuit *eod.tom.q.51.ar.vlt.in fin.* & *q. 52.ar.5.ad fi.*vbi gratis ſibi fingit electionem Guardianorum à Definitorio habitā eſſe electionem Compromiſſariam ex eo, quòd tota prouincia in vnum congregata tacitè compromittat d. electionem Guardianorum in Prouincialem, & Definitores; vnde ipſi poſtea tamquam Compromiſſarij deſignantur. Quæ omnia quàm longè à veritate diſtent, liquet ex dictis de compromiſſo abſoluto per totum caput 3.& *dub. 47.num. 11. eiſque ad finem dubij.* Vel dicendum eſt deceptū fuiſſe, ex eo quod ſi cognouit hãc eſſe prouiſionem, non cognouiſſe tamen prouiſionis vim, & naturam, vt ex illo præcitato *ſuo art.6.q.53.*apertè mōſtrat.

DVBIVM CXX.

Quæ iuriſdictio, & authoritas Prælatorum Conuentualium, ideſt Abbatum, Priorum, Guardianorum, Rectorum. &c.

SVMMARIVM.

1 *Duplex modus eligendi Prælatos conuēt.*
2 *Prælati conuentuales electi à quo habeāt iuriſdictionem ordinariam?*
3 *Quando priuilegia Prælatis Conuentualibus conceſſa eis faueant, & quando nō?*
Quomodo conſenſus omnium de religione concurrant in capitulo generali?
Vſus priuilegij eſt voluntarius.
4 *Titulus quæſtionis exponitur.*
An ad eſſe Prælaturæ neceſſariò requiratur, vt ſit electiua?
5 *Quanta ſit authoritas in ſubditos, eorum Prælatorum, qui prouidentur? Ratio ſolutionis adducitur.nu.11.& ſeqq.*
6 *Item quanta ſit Prælatorum conuentualium, qui prouidentur à PP.Regiminis Congregat.Caſſinenſis Ord.S.Benedicti?*
7 *Item quanta ſit authoritas Superiorū localium Societatis Ieſu?*
8 *Item quanta Guardianorū, qui prouidentur à P.P.Diffinitorij, vel à Generali Ordinis Minorum?*
9 *An & in quibus poſſint diſpenſare cum ſibi ſubditis?*
10 *An omnes Guardiani Ordinis Minorū æqualem authoritatem habeant?*
11 *Et item an æqualem habeant Guardiani vnius Congregationis eiuſdem Ordinis?*
12 *Statutum correctorium iuris cōis non recipit benignā interpretationē à iure cōi. Extenſio non admittitur in materia correctoria.* *(legi.*
13 *Priuilegia Religionibus conceſſa æquātur*
14 *Interpretatio iuris cōis eſt actiua, vel paſſiua. Quæ ſit vtraq. Et quam neceſſariò recipias ſtatutum.*
15 *Vſus & praxis eſt iuxta cōem ſententiā.*

16 *Quan-*

16 *Quando priuilegium non deroget iuri cõmuni?*

1 DE duplici ſpecie *Prælato*rũ conuentualium põt in præſenti dubitari; de prælatis .ſ.ſm iuris cõis diſpoſitionem electis; vel de prælatis contra idem ius cõmune prouiſis, de qua duplici electione dictũ eſt. *dub.* 114, *nu* 2. *& ſeqq.*

2 *E*t quidem quò ad primam ſpeciem *Præ*latorum conuentualium attinet; nempè de illis, qui eliguntur à ſuo collegio, & confirmantur à ſuperiore, nulla extat difficultas quin iuriſdictione ordinaria gaudeant, ſecundum ſtatuta ſui Ordinis cum eam habeant à iure communi Innoc. *in c. cum ab eccleſiarũ. n.* 1. *de off. ord.* Rota *deciſ.* 2. *nu.* 1. *tit. de præſcrip. in nou.* & de his intelligo Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 3. *nu.* 9. alios allegãtem. Nec item vllum dubium eſt q:
3 his Prælatis faueant omnia priuilegia ipſis ſimpliciter cõceſſa, vt per ſe patet, dummodo eis non eſſet renunciatum in capit. generali illius talis Religionis in quo concurrunt conſenſus omnium Religioſorum illius Religionis ſaltem mediatè. i. mediãtib. *D*iſcretis, Prælatis, &c. & alijs, qui nomine omnium, & ſingulorum de ordine interſunt ipſi Capitulo, *Suar. de relig. tom* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 22. *n.* 15. Rò huius limitationis eſt, quia vſus priuilegij eſt voluntarius, & quilibet poteſt renunciare fauori proprio *l. ſi quis in conſcribẽdo, C. de pact. c. cũ acceſſiſſent. de conſt. & c. ad apoſtolicam. de regul.* Sed Capitulum poteſt renunciare iuri eligentium, vt proprio, ſicuti probatum eſt *ſup. dub.* 106. *nu.* 2. Ergo, &c.

4 Tota verò difficultas vrget de prælatis conuentualib. qui aliter, quàm per electionem inſtituuntur contra iuris cõis diſpoſinem: quæ nam. ſ. ſit horum authoritas?

Nec eſt quæſtio de authoritate, quæ non verſatur circa iuriſdictionem in ſubditos, nã certũ eſt eos hac authoritate gaudere, quæ ſimpliciter cõceditur ipſis prælatis inferioribus. Et ratio eſt, quia ad eſſe prælaturæ non requiritur neceſſariò, vt quis debeat eſſe perpetuus. i. vt eligatur ab vniuerſitate ſubditorum. *clem. & ſi principalis. vbi* gl. *verb. per electionem.* & Panor. *nu.* 6. *de reſcript.* iuncta doctrina, quam ſupra tradidi *du.* 49. *nu.* 1. Vndè iure meritò omnia quæ conceduntur non ratione iuriſdictionis in ſubditos; ſed ratione dignitatis ſolùm æquè competunt vtriſque, prælatis. ſ. electis, & itẽ prouiſis, quia tàm hi, quàm illi ſunt prelati, vt probabitur *du. ſeq.* hinc v. g. poterunt ſibi eligere Confeſſarium nõ approbatũ, vt dicetur in *dub. ſeq.* & hmõi. Reſtringitur igitur hæc quæſtio ad authoritatem in ſubditos; quanta. ſ. ſit quæ competit d. prælatis?

Ad cuius difficultatis firmiorem ſolutionem prænotandum eſt primò Religiones non poſſe ſtatuta condere contra ius commune, niſi ſpecialia priuilegia eis faueant, vel niſi confirmẽtur in forma ſpeciali à Sũmo pont. alias nulla ſunt, vt probatum eſt *dub.* 108. *n.* 2. *& ſeqq.*

Secundò prænotandum eſt ſtatuta, quæ auferunt electionem prælatorum conuentualium a ſuis conuentibus, & dant eam alijs eſſe correctoria iuris cõis Rota *deciſ.* 65. *n.* 9. *p.* 1. *in recent.* & patet ex dictis *dub.* 114. *num.* 2.

5 His prænotatis ſit prima cõcluſio prælatos conuentuales, qui aliter, quàm per electionem inſtituuntur, nulla alia authoritate gaudere in ſibi ſubditos niſi ea, quã eis tribuunt ſtatuta ſuæ Religionis, quatenus ſunt confirmata à Sum. Pontifice in forma ſpeciali, vel ſecundum tenorem priuilegiorum Apoſtolicorum, quorum virtute ſubſiſtunt ipſamet ſtatuta, & non ſunt nulla, vtpotè correctoria iuris communis.

6 Hinc infertur primò Abbatibus conuentualibus Congregationis Caſſinenſis Monachorum Ordinis *S.* Benedicti, *qui* à Regimine, ſeu Diffinitorio eliguntur competere omnem iuriſdictionem, oĩa priuilegia, & gratias tã tpales, quã ſpirituales in ſubditos, quæ competerent eis ſi eligerẽtur à ſuis conuẽtibus. Ratio huius illationis eſt, quia in ordinationibus quas Paulus V. *anno* 1607. præſcripſit dictæ Congregationi, & cõfirmauit *anno* 1608. *in §.* 14 ſtatuit vt ſinguli Abbates cuiuſque prouinciæ monaſterijs congregationis Diffinitorij, & Regiminis arbitratu deputentur, ac præficiantur. Ac in *§.* 30. addit ſe pro præmiſſorum complemẽto approbare omnia, & ſingula priuilegia libertates, &c. quæ ipſi Congregationi conceſſa ſunt à prædeceſſoribus ſuis, &c.

Infertur ſecundò quoſcumque Superio-
7 res locales Societatis Ieſu nullam aliam authoritatẽ habere, nec priuilegijs frui niſi vt eis concedit Generalis, ita Suar. vbi ſup. Et ratio eſt; quia ipſorũ electio eſt tota penes dictum Præpoſitum generalem, & non penes ſubditos, prout iura poſtulant. Et hoc totum confirmatum eſt in ſpecie à Greg. XIV. in bulla *eccleſiæ catholicæ* edita *an.* 1591. *die* 28. *Iunij §.* 5. *Electio verò ſu-*

perior

periorum tàm Prouincialiũ, & Viſitatorum, quã quorũcumq. localium tota ſit penes Præpoſitum Generalem iuxta conſtitutiones eaſdem, prout penes ipſum eſſe, & conſeruari diſtrictè præcipimus cum poteſtate illorum facultatem reuocãdi, reſtringendi, & etiã augendi, ac adminiſtrationis rationem ab illis exigendi, & eoſdẽ ab officio remouendi, prout in Domino iudicauerit expedire.

8 Infertur tertiò Guardianos Fratrum Minorũ authoritate gaudere in ſibi ſubditos, & omnibus priuilegijs in hac parte frui. Secundũ quod inſtituta Ordinis eis permittunt, quę authoritas eſt eadem prorſus, quę ſuffragatur Prælatis cõuentualibus electis. fundamentum huius illationis eſt, quia teſte Collect. priuilegiorum *in cõpe. tit. Cuſtodes nu.* 1. ex quo Guardiani Fratrũ Minorũ non erant electi à communitate non videbantur Curati Ordinarij; ideircò impetratũ fuit priuilegiũ Clem. IV. ſupra relaum *d.* 108. *nu.* 7. in quo datur eis dicta authoritas, iuxta ibi explicata.

9 Ex hac illatione ſubinfertur variã etiam eſſe ipſorum Guardianorum Ordinis minorum inter ſe poteſtatem ſecundũ varia ſtatuta, vel diuerſas conſuetudines cuiuſcumque Congregationis eiuſdem ordinis. vnde v.g. minori poteſtate gaudebunt Guardiani Capuccinorum, quam Guardiani de Obſeruãtia, ſeu Fratrum Cõuẽtualium. Et itẽ minorem authoritatem in ipſa Congregatione exercebit vnus, quã alter Guardianus, vt v.g. apud Patres conuentuales maior forſan authoritas ſuffragabitur Guardianis, qui ſunt de menſa Generalis, quàm alijs quorum prouiſio ſpectat ad Diffinitorium prouinciale. Ratio huius ſubillationis eſt, quia in præfato priuilegio Clem. IV. cuius vigore ſubſiſtunt dicti Guardiani conceditur eis, vt poſſint ſoluere, & ligare iuxta Ordinis inſtituta; vnde cũ illa ſint varia iuxta varias eiuſdẽ Ordinis Congregationes ſequitur vt ſubillatum eſt.

10 Hinc v.g. Guardiani Capuccinorum nequeunt ſibi reſeruare caſus, vel à reſeruatis abſoluere virtute priuilegiorum, qui referuntur *in compend. tit. abſolutio ordinaria quò ad fratres n.* 17. & 37. & à Coriol. *de caſib. reſeru. p.* 1. *ſect.* 1. *ar.* 22. *nu.* 2. *in* 3. *edit.* Quod tamen poterunt Guardiani alterius congregationis Franciſcanæ.

Ratio eſt, quia ſtatuta Congregationis Capuccinorum *c.* 1. *circa med.* renunciarũt expreſsè omnibus priuilegijs, &c. relaxantib. Regulam: Quod non fecerunt ſtatuta dictæ alterius Congregationis. Sed memorata priuilegia ſunt huiuſmodi. Ergo.

Minor probatur nam regula Minorum *c.* 7. decernit vt caſus reſeruentur *Prouincialibus.* Ergo non *Superioribus* localib. ita enim recurrendum eſt ad Prouinciales, quod non ad inferiores, ſed non ob hoc excluduntur Superiores, videlicet Generalis, &c. Ita in terminis Suar. *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 14. *nu.* 16. *in fin.* & *c* 22. *nu.* 2. & in ſimili gloſ. & Rota exponunt *c. nullam.* 18. *q.* 2. vt retuli *dub.* 69. *nu.* 3.

11 Infertur deniq. apud Religiones in quibus qñ non eliguntur prælati cõuentuales à ſuis conuentibus eis à S. Sede non conceditur niſi talis, & talis authoritas limitata, nec eis in hac parte iuuat priuilegium communicationis, vel confirmatio Apoſtolica, vel quoduis aliud, &c. Infertur inquam huiuſmodi prælatos nulla alia authoritate gaudere in ſibi ſubditos, *niſi ea*, quam eis tribuit præfata conceſſio per quã non annullatur eorũ prouiſio, ſed ſubſiſtit, & extra caſus in ea conceſſione expreſſos non extenditur eorum facultas, nec alijs priuilegijs fruuntur, qui conceduntur ſimpliciter prælatis cõuentualibus, niſi in eis ſpecialiter, & expreſsè addatur clauſula, vel conſimilis *Prælati conuentuales, etiamſi aliter quàm per electionem inſtituantur.*

12 Ratio fundamentalis huiuſce aſſertionis ex qua poſtea pendẽt hæ omnes illationes, & ſubillationes eſt, quia ſtatutũ correctorium iuris communis non recipit interpretationem benignam à iure communi, ſiuè à priuilegijs Religionibus conceſſis, quia eſt ſpecies extenſionis, quæ prohibita eſt in hac materia correctoria, vnde non eſt trahendum vltra caſus in eo expreſſos *l. præcipimus. in fin. C. de appell. gl. in c. quãquam poſt figur. caſus. verſ. not. primò. de elect. in* 6. Rota. *decif.* 840. *coram Card. Seraph.* & *decif.* 513. *num.* 11. & *dec.* 661. *nu.* 4. *p.* 1. *in recent.*

Sed ſtatuta prædicta regulariũ, quæ dãt electionem prælatorum conuentualium alijs, quàm ſuis conuentibus ſunt correctoria iuris communis, eidemq. aduerſantur; vt prænotatum eſt ſup. *nu.* 4. Ergo non ſunt extendenda vltra caſus expreſſos in eorum confirmationibus apoſtolicis, ſiuè priuilegijs ſpecialibus, quorum virtute non ſunt nulla. Si enim v.g. Pontifex voluiſſet equare Prælatos conuentuales contra ius cõe

electos

electos alijs eiuſdem Religionis canonicè electis, non loquutus fuiſſet limitatè; ſed neceſſariò eorum authoritatem reduxiſſet ad terminos iuris cõis, & omnium priuilegiorum Ordinis in omnibus, & par omnia, vt fecit in ordinationib. illis Caſſinenſib.

13 Signanter addidi ego in maiori propoſitione. { *ſiuè a priuilegijs Religionibus conceſſis*, quia priuilegia non vni, vel alteri perſonæ conceſſa, ſed toti Religioni, aut communitati in perpetuum æquantur legi, ac proinde habentur, ac ſi in corpore iuris aſſent inſerta: ſunt namq. conſtitutiones perpetuæ Oldr. *conſ.* 300. *num.* 4. *verſ. conſiderandum eſt.* Henriq. multis relatis *lib.* 7. *c.* 22. *nu.* 3. *&* *c.* 24. *num.* 4. *in fin.* Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 1. *num.* 13. Fuſch. *de viſitat. eccl. lib.* 2. *c.* 16. *n.* 5. & alij.

14 Vt autẽ clarior fiat prædicta maior propoſitio, ex qua tota vis concluſionis pendet aduertendum eſt duplicem interpretationem à iure communi poſſe recipere ſtatutum correctorium, paſſiuam, ſcilicet, & actiuam, vt eſt doctrina communiter recepta. *P*aſſiua eſt illa teſte Mareſcot. *lib.* 2. *var. reſol.* *c.* 80. *nu.* 12. & etiam ſe explicat Alderan. Maſcard. *ſupra ſtatuta concl.* 2. *n.* 136. eſt illa, inquam, per quam ius ſe extendit ad ipſum ſtatutum. At actiua eſt illa per quam ſtatutum extenditur. Quando ergo *dub.* 7. *nu.* 1. dixi ſtatutum correctorium recipere interpretationem à iure cõi intellexi de paſſiua, quæ nunquam excluditur, etſi mãdaretur in ipſomet ſtatuto obſeruari ſtatuta, prout iacent abſq. alia interpretatione. Aret. *conſ.* 109. *&* 162. *nu.* 9. Alex. *cõſ.* 88. *n.* 4. *lib.* 1. Soc. *conſ.* 151. *n.* 14. *lib.* 2. Ripa *in l.* 2. *nu.* 22. *& in l. nemo poteſt ff de legat.* 1. vbi de cõmuni teſtatur, ſicut etiam Dec. *conſ.* 16. *nu.* 3. *in fin.* Rota *deciſ.* 2. *nu.* 4. *coram Coccino.* Quando verò in præſenti dico ſtatutum correctorium iuris communis non recipere interpretationẽ à iure cõi intelligo de actiua pp rationẽ ſupra factã.

15 Hoc fundamentum confirmat nam vſus, & praxis eſt iuxta communem ſententiam Suar. *tom.* 5. *diſput.* 40. *ſect.* 2. *num.* 36. & Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *c.* 34. *nu.* 120. *verſ. nihilominus in praxi.* Sed vſus, & praxis circa authoritatem Prælatorum conuentualium in omnibus Religionibus ſe habet, vt ego dixi in concluſione, & in illationibus, &c. & ſic dicta priuilegia eſt interpretatus idem vſus. Ergo fundamentum de quo hucuſque diſſeruimus eſt iuxta communem ſententiam, cum nullum aliud firmius inueniri poſſe videatur, quã hoc ipſum, vt patet ex alio fundamento. Suar. *tom.* 4. *de relig. lib.* 2. *c.* 22. *num.* 14. aſſerentis mentem Papæ concedentis priuilegia Prælatis conuentualibus eſſe cum hac tacita intentione, vt poſſint reſtringi à Prælatis Maioribus. At hoc fundamentum adeò eſt debile propter contrarias inſtantias quas patitur, ſicut ipſe fatetur, *num.* 15. vt vix ſatis probabile ſolũ contineatur illud dicere. Immò videtur nõ ſolùm eneruare; ſed etiam deſtrui ex illis, quæ dixit *c.* 2. *nu.* 15. 16. *&* 19. *in fin.*

Sed ſtatim obijcies primò ſi ſtatutũ correctorium iuris communis ſemper recipit interpretationem paſſiuam: & interpretatio paſſiua eſt illa per quam ius ſe extendit ad ſtatutum. Ergo priuilegia conceſſa *P*rælatis conuentualibus ſimpliciter fauebunt illis abſque diſtinctione: conſequentia patet quia ſunt priuilegia, ideſt ius quod extenditur ad eos.

16 Reſpondeo cum Suar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 14. *nu.* 4. ſi priuilegium poſſit effectum, vel vtilitatem habere, ſine derogatione iuris communis, non habere vim ad derogandũ illi, niſi hanc extenſionem expreſsè, & formaliter contineat: quod dictum multiplici iuris, & DD. teſtimonio ab ipſomet Suarez roboratur. Cum ergo priuilegia, quæ Prælatis conuentualibus conceduntur poſſint operari cum canonicè electis, non ſunt trahẽda, & extẽdenda ad alios cõtra ius cõmune electos, quorum inſtitutio eſt nulla de iure, vt dictum eſt, niſi hanc extẽſionem expreſsè, & formaliter contineat vel niſi aliundè id habeatur ſiuè per alia priuilegia eidẽ Religioni cõceſſa, vel per priuilegium communicationis, vel per confirmationes Apoſtolicas, &c.

DVBIVM CXXI.

An ſuperiores cõuentuales aliter quã per electionem inſtituti ſint verè Prælati, & gaudeant priuilegio eligendi ſibi Confeſſarium non approbatum á Prælatis maioribus?

SVMMARIVM.

1 *Superiores conuentuales aliter quàm per electionem inſtituti, ſunt verè Prælati.*

2 *An iuriſdictio competens perpetuò ex priuilegio Principis cenſeatur ordinaria?*

3 *Dicti Superiores conuentuales poſſunt ſi-*
4 *bi eligere Confeſſarium à Prælatis maioribus non approbatum.*

Dummodò non occurrat copia Confeſſarij ab ipſis approbati.

5 *Quid ſi dubium ſit an res conſuetudine obſeruetur nec ne?*

1 RESPOND. prædictos Superiores re vera Prælatos eſſe ita Panorm. *in c. 2. de pæn. & remiſſ.* gloſ. Gem. & Franch. *in c. nullus. de elect. in 6.* Pelyn. *in c. cum olim num. 1. de maio. & obed.* Angel *tit. delegatus nu. 3.* Silueſ. *eod. tit. & num.* Azor. *p. 2. lib. 3. c. 13. q. 7. & c. 25. in fin.*

Neque obſtat hos DD. loqui de Prælatis conuentualibus ſimpliciter ſine reſtrictione, & cum clauſula *quoquomodo electis*, & ideo intelligendos eſſe v.g. de Superiorib. à ſuis conuentibus electis iuxtà dicta in præcedenti dubio; Nam reſpondeo cum tali reſtrictione dixiſſe eos Prælatos Ordinario, Oldr. *conſ. 281. quod prioratus.* & adducit *c. ſcriptum eſt de elect. c. cum in eccleſijs. de mai. & obed. c. decernimus. de iud.* Panorm. *in clem. & ſi principalis. nu. 6. de reſcrip.* per illum textum Silueſt. *tit. prælatus. q. 2.* Sorb. *in annot. ad compend. tit. Guardianus.* Rodriq. & Manual. prælat. *multis in locis.* Et rationem autumo eſſe, quia quamuis qui aliter, quàm per electionem inſtituuntur habeant iuriſdictionem in ſibi ſubditos ex priuilegio, & per conſequens eam limitatam, prout tradidi in præcedenti dubio: non ex hoc tamen efficitur, vt non ſit ordinaria; iuriſdictio namque ex priuilegio Principis competens non perſonæ, ſed perpetuò dignitati, vel officio eſt ordinaria, & non delegata, & poteſtatis ordinariæ iura habet Bart. *in l. ambitioſa num. 34. ff. de decret. ab ord. fact.* Bald. *in c. fin. vbi* quoque Imol. *ad fin. de off. ordin.* Couar. *lib. 3. var. reſol. c. 21. nu. 9. in fin. & nu. 10. Nauar. c. 27. num. 45.* Compil. priuil. *tit. abſolutio ordinaria quò ad fratres. ad fi. dub. 2.* Paraſell. *comp. minim. c. 15.* Sanch. multis allegatis *de matrim. lib. 2. diſp. 40. nu. 14. & li. 8. diſp. 2. num. 10.* Suar. *de legib. l. 6. c. 15. num. 1. &* Barboſ. *de off. Epiſcop. p. 3. alleg. 92. num. 16.*

3 Vnde tamquam Prælati inferiores exempti fruuntur priuilegio *c. ne pro dilatione. de pæn. & remiſſ.* quidquid aſſeruant poſt Hoſt. & Panor. Angel. *tit. confeſſio. 3. num. 1.* Collect. *priuileg. tit. accedere ad monaſteria monialium.* Angles. *4. q. de confeſſ. ar. 8. difficul. 4. dub. 5. concl. c.* Poſſunt. n. ſibi eligere confeſſarium ſine ſui Superiori licentia, quamuis nondum à Prælatis maiorib. approbatus ſit, vt patet ex Paiud. quē refert, & ſequitur Silueſt. *tit. confeſſ. 1. q. 10.* & confirmatur ab Armil. *tit. abſolutio nu. 15.* Sot. *4. diſt. 18. q. 4. ar. 2. col. 2. verſ. Cardinales.* Ledeſ. *p. 2, q. 22. c. 1. d. 19.* Cordub. *in annot. ad compend. tit. accedere ad monaſt. monial. in fin.* Tolet. *lib. 3. c. 13. nu. 6.* Valent. *tom. 4. diſp. 7. q. 10. p. 2. col. 8. verſ. ſecūdo bēt* Hēriq. *lib. 7. c. 28. n. 1.* Polic. *inc. 7. reg. min. n. 39.* & Rodriq. *to. 1. q. 20. ar. 28.* Huius aūt rei ea eſt rō, quia ad eſſe dignitatis ad effectum conſequēdi hæc priuilegia non requiritur neceſſariò, vt eligantur ab vniuerſitate ſubditorum, vt notatum eſt *in ſuperiori dubio nu. 4.*

4 Quamuis aūt hæc ita ſe ſe habeant; ſunt tamen limitaoda, dommodò, ſcilicet non occurrat dictis Prælatis copia Confeſſarij à Prælatis maioribus approbati, vt apud multos in praxi ſeruatur, quod apertè ſuadetur ex textu: habet namq. [*Ne pro dilatione pænitentiæ periculum immineat animarum permittimus Epiſcopis, & alijs Superioribus, necnon & minoribus Prælatis exemptis, vt etiam præter ſui Superioris licentiam prouidum, & diſcretum poſſint ſibi eligere Confeſſarium.* Sed cum aderit copia Confeſſarij idonei à Prælatis maiorib. approbati, nullum imminebit animarum periculum iuſtè, & rationabiliter: Ergo non poterit nō approbatū ſibi eligere, quia ſublata ratione legis, benè ſublata eſt lex gloſ. & Bar. *in l. 1. in prin. in ver. prouidentia. ff. de leg. tu. latè* Salic. quem refert, & approbat Fely. *in c. 1. nu. 16. limit. 9. verſic. conſidera. de reſcript.*

Hanc eandem limitationē tuetur Suar. *tom, 4. diſp. 27. ſect. 2. nu. 10.* his verbis *Quoties verò contigerit Prælatum Religionis non habere à Superiore Confeſſarium deſignatum, ſiuè quia id non eſt in more Religionis, ſiuè quia de facto contigit, vt nō habeat: tunc vti poterit hac facultate.* Concordant Goriol. *de caſib. reſeru. par. 1. ſect. 1. ar. 21. in fi. in 2. addit.* Reginal. *in prax. for. pænit. tom. 1. li. 1. c. 5. n. 38.* & alij neoterici.

1 Neq. obſtat multa obijci poſſe, ex quib. probabiliter vereretur in dubiū, an pdicta

praxis, & conſuetudo apud multos eſſet recepta? Nam rñdeo cũ Roch. Curt & Azor. *p.1.lib.5.c.18.q.5.* ſi ambiguum ſit an res conſuetudine obſeruetur, nec ne, tutius eſſe eligendum, quia in dubijs tutior pars eſt eligenda *c. iuuenis. de ſponſal. c. ſignificaſti. & c. audientiam. de homicid.*

DVBIVM CXXII.

An Prælati conuentuales poſſint excommunicare?

SVMMARIVM.

1 *Quando Prælati conuentuales non poſſint excommunicare? nu.4.*
2 *Quando verò poſſint? & nu.4.*
An Parochi poſſint excommunicare? & num.5.
3 *Opinio per diſtinctionem concilians eſt tenenda.*
6 *An Prælati conuentuales poſſint acquirere eam iuriſdictionem excommunicandi conſuetudine, quàm non habent à iure.*
7 *An Prælati Regulares tàm inferiores quàm ſuperiores poſſint excommunicare ore tenus, & non per ſcripturam?*
In foro externo non ſeruatur iuris ordo à Prælatis Regularibus, ſicut à ſæcularibus.

1 RESPONDEO primò negatiuè reſpectu fori contentioſi, ſiuè fori externi Anton. à Butr. in *c. cum contingat. nu. 13. verſ. quidã ſunt habẽtes.* Panorm. *nu. 29. verſ. puto tamen, & num. 33. verſ quarta concluſ. de for. compet.* & Rota *decis. 15. num. 13. p. 1. in recent.* Et ratio eſt, quia excommunicare eſt actus iuriſdictionis contentioſæ fori exterioris *c. nemo episcopus. ubi gloſ. a. q. 1.* Panorm. *in d. c. cum contingat. num. 30. de for. compet.* qui propterea fit à iudicibus *c. 1. de ſent. excom. in 6. c. quarẽti. de verb. sign. & c. archidiaconus. de off. archid.* Sed nullam habent à iure iuriſdictionem fori contentioſi, Prælati inferiores; nec item poſſunt procedere in forma, & figura iudicij, ſed tantùm per viam pœnitentiæ corrigendo, vt patebit ex infra dicendis *dub. 120. per totum.* Ergo nec valent excommunicare.

2 Reſpondeo ſecundò affirmatiuè reſpectu tantùm fori pœnitentialis Anton. à Butr. Panormit. & Rot. *ubi ſup.* Et ratio eſt, quia & Curatus poteſt excommunicare, vt fusè demonſtrat Ioan. Fileſacus *de ſacr. episcop. auct. ſeu ad tit. decret. de off. ordin. ad c. 3. §. 1. & 2.* quem ſequitur Gracian. *diſcept. forenſ. cap. 298. num. 98.* Rota *ubi ſupra* & alij, quòd accipiendum eſt reſpectu fori pœnitentialis tantum, quia Parochi eiuſdẽ fori ſolummodò iuriſdictionem habent. Ergo pari ratione, & Prælati Regulares inferiores poterunt excommunicare.

Hanc ſolutionem ſic bipertitam huiuſce dubij alta mente repone: tum quia eſt ſacræ Rota Romanæ à qua non licet recedere per

3 dicta *in præfatione*: Tum etiam quia opinio per diſtinctionem concilians contrarias ſententias eſt tenenda Alexand. *conſ. 50. num. 7. lib. 7.* quem allegat, & approbat Rota *decis. 574. nu. 6. coram Gregor. XV. per l. ſi finita. §. illud. ff. de damn. infect. & per c. literas. de reſtit. ſpoliat.* Sed hæc opinio eſt huiuſmodi. &c. Ergo eſt tenenda.

4 Quod dicta opinio ſit concilians cõtrarias ſententias, patet primò: nam in prima concluſione allegantur DD. qui aſſerunt Prælatos conuentuales non poſſe excommunicare. Et tamen alij, vt ſunt Tolet. *lib. 1. cap. 6. num. 3.* Emanuel Sà *tit. excommunicatio. num. 15.* Auil. *de cenſ. par. 2. c. 3. diſput. 1. dub. 1.* pluribus relatis Sayr. *de cenſ. lib. 1. cap. 6. num. 13.* contrarium affirmant, videlicet, Prælatos Regulares Monaſteriorum quocumque nomine vocẽtur, poſſe excommunicare: Modò per dictam opinionem optimè conciliantur: nam loquendo de excommunicatione reſpectu fori contentioſi: Primi DD. intelligendi ſunt de Prælatis conuentualibus iuriſdictionem quaſi episcopalem non habẽtibus; his enim non ſuffragatur poteſtas reſpectu fori contentioſi: Poſteriores verò DD. intelligendi ſunt de Prelatis conuentualibus talem iuriſdictionem exercentibus: hi namque ſolũ gaudent iuriſdictione fori contentioſi: Et ita videtur apertè ſentire Suar. *tom. 5. diſput. 18. ſect. 1. num. 3.* & in hoc ſenſu explicat Rota *ubi ſupra. cap. cum ab eccleſiarum. de off. ord. & cap. cum in eccleſijs. de maior. & obed.*

5 Item patet ſecundò nã in 2. concluſione adducuntur DD. teſtantes Parochum poſſe excommunicare. Et tamẽ alij, vt ſunt Suar. *ubi ſup.* Sayr. *n. 21. & 32.* vbi de cõi Lamas *in ſum. eccl. c. 7. §. 1.* [illegible] *lib. 2. c. 40. nu. 13.* Homob. *de* [illegible] *fol. mihi 40.* contrariũ tutantẽ videlicet, Parochũ nõ poſſe excõicare. Modò p dictã opinionẽ optimè conciliantũ: Primi n. DD. accipiendi

ſunt de excommunicatione reſpectu fori pœnitentialis: Poſteriores verò de excommunicatione reſpectu fori contentioſi. Et ita non obſcurè tradit Alter. *de pæſ. tom. 1. lib. 3. diſp. 7. c. 3. §. probemus concluſionem.*

6 Et hæc omnia hucuſque dicta procedunt de iure: ſecus tamen poteſt eſſe de conſuetudine ſi adſit præſcripta, nã illud certum eſt prędictos ſuperiores monaſteriorũ poſſe acquirere ex conſuetudine præſcripta eam iuriſdictionem excommunicandi, quã non habent à iure; vt bene docet Innoc. *in c. quæſiuit. num. 1. de his, quæ fi. à mai. par. cap.* communiter receptus, & liquidò conſtat ex eo, quia conſuetudo inducit iuriſdictionem *c. cũ contingat.* vbi *gloſ. verb. vel conſuetudine*, & Panorm. *nu. 10. de for. cõpet. c. Romana. de off. ordin. in 6. c. conqueſtus. vbi gl. 9. q. 3. c. dilecti. de arbit.* & dictũ eſt plenius *dub. 44. nu. 5.*

7 Tandem obiter aduertendum eſt præfatos Superiores poſſe excõicationis ſententiam proferre ore tenus, abſque eo, quòd incidant in pœnam *d. c. 1. de ſent. excom. in 6.* Et hoc ſiuè eam ferant in foro pœnitẽtiali, ſiuè in foro contentioſo: Quia in foro pœnitentiali non proceditur ſecundum formam, & figuram iudicij: & in foro contentioſo non ſeruatur iuris ordo à Prælatis Regularibus, ſicut à ſæcularibus *c. qualiter, & quando. 2. de accuſat.* Ita in terminis ſuſtinent Lap. *alleg. 73. num. 4.* Felyn. *in c. ſacro. nu. 7. de ſent. excom.* Tolet. *lib. 1. c. 10. nu. 6. in fin. &* Duard. *in bull. cœn. Domini. lib. 1. c. 1. q. 4. nu. 8.*

DVBIVM CXXIII.

An Prælati regulares aliquid ſub excõmunicationis pœna præcipientes, eius abſolutionem ſibi reſeruare poſſint?

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares non poſſunt ſibi reſeruare abſolutionem excommunicationis à ſe fulminatæ iuxtà vnam opinionem.*
2 *Iuxtà verò alteram non poſſunt: cui adhæret Auctor nu. 9.*
3 *Fit extenſio comprehenſiua de caſu ad caſum non comprehenſum in verbis, vbi militat eadem expreſſa ratio. Explica vt num. ſeqq.*
4 *Quid ſit extenſio comprehenſiua neceſſitatis?*
5 *Quid extenſio comprehenſiua congruitatis?*
6 *Extenſio comprehenſiua neceſſitatis locũ habet etiam in quibuſuis odioſis. Et etiã vbi intentio legiſlatoris eſt contraria verbis.*
7 *Extenſio verò congruitatis locum habet ſolum in fauorabilibus.*
8 *Effectus probemij conſtitutionum Papalium, & nu. 11.*
9 *Fraus ſit legi ſi quod eſt prohibitum vna via, conſeatur conceſſum alia via.*
10 *Quare Decretum Clem. VIII. ſuper reſeruatione caſuum ſit fauorabile, & non odioſum?*
11 *Finis non eſt de obligatione præcepti. Explica vt nu. 13. & 14.*
12 *Duplex intentio Legiſlatoris in lege: vna cadens ſub præcepto, altera non.*
13 *Et quæ ſit hæc duplex intentio in decreto Clem. VIII?*
15 *Quando magis ſit attendenda mens Legiſlatoris, quàm verba, etiam vbi eſt illis contraria?*

CONCLVSVM eſt in ſuperiori dubio Prælatos conuentuales poſſe excommunicare in foro pœnitentiali ſolùm; modò rationabiliter dubitatur an ipſi ſic excommunicantes poſſint ſibi reſeruare eiuſdem excommunicationis abſolutionẽ: Et quia huius quæſiti ſolutio inſeruit quoque pro illis Prælatis, qui excommunicare poſſunt in foro contentioſo, nempè pro Generalibus, & Prouincialibus, & alijs iuriſdictionem, quaſi epiſcopalem habentib. &c. Idcircò propoſita eſt quæſtio de Prælatis Regularibus in genere.

1 Affirmatiuam igitur ſentẽtiam tutatus eſt Suar. *tom. 4. diſput. 29. ſect. 4. nu. 13.* quẽ poſtea ſequuti ſunt Manual. prælat. *tom. 2. q. 34. art. 7.* & Coriol. *de caſib. reſeru. par. 1. ſect. 1. ar. 6. in 3. edit.* & alij. Præcipuum huius ſententiæ fundamentum eſt, quia Clem. VIII. in decreto de Regularibus ſuper caſuum reſeruatione expreſsè loquitur de reſeruatione culparum enim textus *Nemo ex Regularĩ Superioribus peccatorum abſolutionem ſibi reſeruet exceptis, &c.* In caſu autem propoſito non reſeruatur peccati abſolutio; ſed cenſuræ, quæ longè diuerſa ſunt, & ad diuersũ forum, & iuriſdictionẽ ſpectant. Nec ſatis eſt per ſe loquendo, non poſſe dari abſolutionem à peccato non ablata cenſura: hoc enim accidentarium eſt: ſufficit nãq. non eſſe idem vt ab vna ab aliã

ſit

non ſit prohibitio extendenda, præſertim cum reſpectu Superiorum ſit oneroſa, & vſum iuriſdictionis reſtringens.

2 At negatiuam partem ſuſtinent *Megal. lib. 1. inſtit. confeſſ. c. 12. nu. 8.* quem refert & approbat Homob. *de caſib. reſeruat. p. 1. c. 3. fol. mihi 69.* & aliqui viri docti teſte Suar. *vbi ſup.* qui addit hanc opinionem probabilitate non carere, & in fine concludit melius eſſe eam excommunicationem nõ reſeruare ſine ſpeciali capituli Prouincialis conſenſu ad omnem dubitationem tollendam, & nouiſſimè Pater Onuphrius mihi in Chriſto colendiſſimus maturè diſcuſſis, & examinatis hinc inde rationibus *de pec. tract. 2. diſp. 1. q. 11. concl. 2. col. penult. verſ. ſecũdo cenſeo.* denique concludit hanc opinionem eſſe veriorem, & iuſtiorem. Fundamentum huius ſententiæ dicunt eſſe, quia in quibuſcunque diſpoſitionib. attendẽda eſt potius diſponentis voluntas, quàm verba, cum nõ intentio verbis, ſed verba intentioni deſeruire debeant *c. in his. de verb. ſign.* Sed ratio expreſſa in dicto decr. Clemen. VIII. ob quam ad illud condendum Pontifex motus fuit, ea fuit nè ſubdiri interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidantes in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem inducantur, vt ex initio ipſius Decreti ſatis cõſtat: & eadem ratio, & cauſa militat in eo caſu, in quo excommunicatio reſeruatur: Ergo Pontificis mens fuit quoque prohibere reſeruationem excommunicationis.

3 Pro reſolutione examinandum eſt primò illud vulgatum axioma, ſiue dictum, fieri ſcilicet extenſionem comprehẽſiuam de caſu ad caſum non comprehenſum in verbis, vbi militat eadem, & eadem expreſſa rõ. *l. illud. vbi gl. ff. ad leg. aquil. non poſſunt. ff. de legib. c. translato. de cõſt. cum ibi not.* pluribus relatis Sanch. *de matrimon. lib. 8. diſp. 1. nu. 34.* Marchef. *p. 3. tit. de commiſſib. iactatio. & iactat. §. 1. n. 2. & ſeqq.* & cõmuniter vtriuſq. iuris periti teſte ipſomet Suar. *de legib. lib. 6. c. 3. nu. 16.* pleniſſimè Farinac. *inf. citando. à n. 30. vſq. ad 291.*

4 Sciendum eſt igitur ex eodem Suar. *vbi ſup. de legib. d. c. 3. & 4. per totum.* duplicẽ poſſe fieri extenſionem comprehenſiuam: ex identitate rationis, neceſſitatis vnã cõgruitatis alteram.

Extenſio comprehenſiua neceſſitatis dr̃ quando eſt contra rectam rationem, vel contra prudentiam, ſeu iniuſtitiam in quibuſdam caſibus ob talem rationem diſponere, & non in omnibus æquè eam participantibus: vnde hæc extenſio comprehenſiua neceſſitatis tendit ad euitandam aliquam iniuſtitiam, ſeu abſurditatem, vel circumuentionem, & fraudem legis. Exemplum fit *in c. cupientes. de elect. in 6.* vbi lex præcipiẽs vt quis accedat ad curiam, extenditur, vt intelligatur quoque præcipere nè inde recedat ſine licentia, quia id dicitur ex mente *d. c. cupientes in c. poſtquã. de elect. in 6.* aliàs abſurditate non careret, & eſſet contra prudentiam.

5 Extenſio verò comprehenſiua congruitatis eſt, quando fit non ex neceſſitate: ſed ex congruitate, quia ſcilicet, facilè verba illam extenſionem complectuntur iuſtè, & ſine inconuenienti, vt v.g. dixi *ſup. dub. 17.* de electoribus, qui cenſentur prohibiti vti ſcientia confeſſionis in electione, quia ſub nomine Superioratus comprehenditur electoratus iuſtè, & ſine inconuenienti.

6 Extenſio comprehenſiua neceſſitatis nõ ſolùm ſibi vendicat locum in fauorabilib. ſed et in omnibus odioſis, & quantumuis pœnalibus; ita multis DD. citati à Rodriquez *tom. 2. q. 45. ar. 8. verſ. ſed cõtra hoc arguitur.* & Farinac. *infra citando. num. 13.* & Suarez *in d. c. 4. num. 2. & 4.* Et quamuis veriſſimum ſit, quod ipſemet aſſerit, nempè multò faciliùs fieri dictam extenſionem neceſſariam, ſi verba in aliqua ſignificatione ſaltem latiſſima poſſint caſum comprehendere, vt per varia exempla demonſtrat *c. 5. nu. 17. & ſeqq.* attñ ſemper mens legiſlatoris eſt præferenda verbis, etiam vbi eſt illis contraria. Dyn. *in c. fin. de reg. iur. in 6.* Oldr. *conſ. 136. nu. 5.* & Rota *decis. 537. n. 10. p. 1. in recent.*

Neq. obſtat *c. porrò. de priuil.* vbi deciditur à verbis, & tenore priuilegij nõ eſſe recedendum: Nam id intelligendum eſt, niſi aliud de concedentis mente conſtet. Et ita reſpondet latiſſimè multos alios referens Tiraquel. *in l. ſi vnquam. verb. libertis. n. 55. & 56. C. de reuoc. donat.* & Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 1. nu. 1.*

7 Extenſio verò comprehenſiua congruitatis habet locum ſolùm in fauorabilibus, & maxime in lege, quæ reſpicit fauorem animæ, quia huiuſmodi lex per antonomaſiam dr̃ fauorabilis Suar. *in d. c. 4. nu. 3. in fi.*

8 Secundum principale, quod agendum eſt pro reſolutione propoſitæ difficultatis eſt aduertendum eſſe proœmium conſtitutionum Papalium multum ponderari quotieſcumque de interpretanda mente diſponentis agitur gl. *in l. omnes populi. de iuſt. & iur.* quia ut notum eſt eius mentem declarat

tiam,ſeu abſurditatem, vel fraudem præcepti.

Ratio prioris partis huius illationis eſt quia lex pendet ex voluntate: voluntas aũt poteſt vnum velle; & non aliud: Qñ igitur non eſt diſparitas inter caſus expreſſos, & nõ expreſſos, potuit vnum velle, ſ. expreſſum, & non alium, ideſt nõ expreſſum, quia libera eſt electio legislatoris: Quando verò eſt aliqua diſparitas, quæ facilè euenire poteſt ex varijs circumſtantijs; ita vt magis vrgeat ratio illa generalis in caſu expreſſo, quã in nõ expreſſo: tũc prudẽtiſſimè cenſendus eſt Legislator magis voluiſſe caſum expreſſum, quàm non expreſſum.

15 Ratio poſterioris partis d. illationis eſt, q. a vbi interueniret iniuſtitia, vel fraus legis, ſeu abſurditas cõtra rectam prudentiã; tunc magis eſt attendenda mens Legislatoris, quàm verba, cum non intẽtio verbis; ſed verba intentioni deſeruire debeant. *c. marcion. 1. q. 1. c. humanæ. 22. q. 5. c. in his v. intelligentia. & c. propterea. de verb. ſign. & c. fin. de reg. iur. in 6.* Etiam vbi eſſet illis contrarius, vt *ſup.* dictum eſt. &c.

DVBIVM CXXIV.

Quæ, & quanta ſit iuriſdictio Prælatorum Regularium in puniendis exceſſibus ſibi ſubditorum?

SVMMARIVM.

1 *Quæ delicta ſint communia, & quæ propria Monachorum?*

2 *Quomodo, & in quibus delictis ſit immediatus Iudex Prælatus conuentualis?*

3 *Quibuſdam caſibus exceptis, Regulares reguntur iuriſdictione Epiſcopali à Prouincialibu. & Generali.*

Ex qu bus dignoſcatur iuriſdictio Epiſcopalis?

4 *Quomodo, & in quibus delictis poſſint cognoſcere Generalis, & Prouinciales cauſas fratrum ſubditorum?*

5 *In viſitatione quomodo procedatur?*

6 *Qũo, & in quib. delictis procedant Prælati conuentuales de iure communi, & ſecundum Regulam S. Auguſtini, & S. Benedicti?*

7 *Exponuntur c. nullam, & c. Abbates. 18. quæſt. 2.*

1 DVPLICITER poſſunt conſiderari delicta in caſu, & ad effectũ, de quò agitur iuxtà diſtinctionem Aegidij *conſ. 5.* quem ſequuta eſt Rota *deciſ. 15. num. 12. p. 1. in recent.* Primò, ſcilicet, vt ſunt propria Monachorum, quia contra Regulam, vel conſtitutiones Ordinis, &c. vtputà ſiquis Religioſus contra Regulæ inſtitutum abſtinentiam frangeret, vel contra conſtitutiones Ordinis ſilentium non retineret, vel cõtra Capituli, ſeu Prælati ſui diſciplinam ageret, & huiuſmodi. &c.

Secundò verò conſiderantur delicta, vt ſunt cõia, quia videlicet offendunt cõem cõuerſationẽ, & quò ad omnes ſunt delicta vt furtum, homicidium, & ſimilia.

2 In delictis ergo primi generis immediatus Iudex eſt Prælatus conuentualis priuatiuè ad Prouincialem, ſeu Generalem, quatenus extraiudicialiter hæc faciat; ſed ſolũ per viã pœnitentiæ corrigat, cõſtantis Regulæ, Capituli, & Superiorum ſuorum inhæreat, tàm in cognitione, quàm deciſione. Mareſcot. *lib. 2. var. reſol. c. 34. num. 129. 130. & 131.* Rota *deciſ. 78. p. 1. diuerſ. d. deciſ. 15. nu. 5. 6. 7. & 12. & deciſ. 20. num. 1. & 3. p. 1. in recent.*

3 Dixi *priuatiuè ad Generalem, ſiuè Prouincialem*, & non *ad Epiſcopum*, vt ijdem DD. citati loquuntur, quia hodie ferè omnes Regulares cum totaliter eximantur à iuriſdictione Epiſcopi, exceptis quibuſdã caſibus, iuxtà notata *dub. 51. nu 13.* per conſequens loco Epiſcoporum habent Prouinciales, & Generalem.

Conſequentia patet nam iuriſdictio Epiſcopalis, vel quaſi Epiſcopalis probatur, prout reſoluit Rota *deciſ. 361. nu. 1. coram Card. Mantic.* ex iuriſdictione ciuili, & criminali, deputandi ſcilicet, Vicarios, Prætores, & Iudices abſque alicuius contradictione, & ſimiliter ex exercitatione iuriſdictionis Eccleſiſt. viſitandi Eccleſias ſuas, coercendi clericos delinquentes, & de criminibus accuſatos: Et item probatur ex hoc, quia minor Epiſcopo cauſas criminales nõ agit, vt firmat eadem Rota *d. deciſ. 15. nu. 8. p. 1. in recent.* quam ſequitur Mareſcot, *lib. 2. var. reſol. c. 34. num. 135.* Modò cum hæc omnia videamus quotidie exerceri tãtummodò à Generalibus, & Prouincialib. clarum eſt ipſos loco Epiſcoporum regere ſibi ſubditos, vt concluſum eſt *d. dub. 51.*

4 In delictis ſecundi generis, & item quandocumque agitur in figura iudicij: tunc ad

ſolos

Digitized by Google

INDEX COPIOSISSIMVS RERVM & verborum, quæ in hoc Tractatu continentur.

Numerus prior indicat Dubium; poſterior verò numerum marginalem.

Abbas.

ELECTIO Abbatis Generalis regulatur ex electione Abbatis particularis. dub. 101.nu.2.
Superior conuentualis qui nõ habet Abbatem ſuper ſe habetur loco Abbatis.dub.114.nu.1.
Vide verb. Prælatus.Conuentualis

Abſens.

Abſentes vocandi ſunt ad electionem d.9.n.2 & quomodo.nu.3.
Qui veniant ſub nomine abſentium? ibid.n.2
Quomodo vocandi abſentes qui ignorantur, vbinam gentium exiſtant?ibid.nu.3.
Electio non vocatis abſentibus ad eorum petitionem eſt irritanda.dub.10. nu.1.
Vocatio abſentium non eſt de ſubſtantia electionis,ſed de iuſtitia.ibid.nu.2
Caſus in quo expectãdi ſunt abſentes vocati, & non venientes.dub.13.nu.7.
Elector abſens non poteſt dare ſpeciale mandatum Procuratori ſuo.dub.14 num.9
Quomodo intelligendum Concilium Triden. in electionibus non poſſe ſuppleri vota abſentium?ibid.nu.10.
An Prælati Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſſint diſpenſare illegitimos abſentes ſibi ſubditos?dub.81.nu.5
Quando in facultatibus diſpenſandi illegitimos requiritur ſpecialis mentio de abſentibus?ibid.

Abſolutio.

Abſolutio,& diſpenſatio differunt inter ſe, dub.97.nu.2.Et in quo.nu.7
Quare facultas abſoluendi non extendatur ad irregularitatem?ibid.nu.3
Quid ſit abſolutio?ibid.nu.4.
Vide verb. Forum.
Forma generalis abſolutionis,quæ quandoq; datur à Prælatis maioribus Religionum ante electiones.dub.19.nu.7
Quid operetur dicta generalis abſolutio.dub. 99.num.3.& ſeqq.

Abuſus.

Quid ſit eligere per abuſum poteſtatis ſæcularis?dub.53.nu.2.
Electio celebrata per ſæcularis poteſtatis abuſum eſt ipſo iure nulla.dub.53.nu.2.Limita vt nu.6.
Quibus pœnis afficiatur conſentiens huiuſmodi electioni.ibid.nu.3.

Actio Actus.

Actus legitimi non recipiunt conditionem. dub.28.nu.6.
Infamibus prohibentur actus legitimi. dub. 86.nu.7.
Eligere eſt actus legitimus.ibid.
Quæ ſit actio moralis per quam tollitur vinculum ſeu obligatio.dub.97.nu.1.

Accuſatus Accuſatio.

Pendente accuſatione non poteſt priuari beneficiatus manualis.dub.49.nu.9
Quando accuſatus non poſſit promoueri?dub 86.num.6.

Adeò.

Quid importet dictio Adeò.*dub.70.nu.8*

Adminiſtratio.

Vide verb. Confirmatio.

Æ.

Vide lit. E.

Alienigena.

Vide verb. Exterus.

Alternatiua.

Alternatiua arguit diſſimilitudinem. d.70 nu.10.

Digitized by Google

Ambitio.

Electio habita per ambitioſum tractatum eſt annullanda.dub.55.nu.3
Qui conſentit in ſe ipſum incboatiuè et ambitioſus eſt repellendus ab electione.dub. 115.nu.1
An electus notetur ambitione si confirmationem ſuæ electionis petat.d.44.nu.3
An item si conſentiat electioni, antequam publicetur.dub 41.nu.3
*Vide verb.*Subornatio.
Varia bulla contra ambitum Religioſorum variarum Religionum.d.56.nu.8.

Amens.

Qui propriè amentes dicantur.d.89.nu.1.
Amentes ſunt ineligibiles.ibid.nu.4.
Et item non poſſunt eligere.ibid.nu.5
Niſi habeant lucida interualla.ibid. num.6
Quomodo dignoſcatur an actus eius, qui habet lucida interualla sit geſtus tempore furoris, vel ſanæ mentis?ibid.nu.7
Stultum eſt arbitrari ſe cæteris digniorem. d.34.num.5

Amicus.

Metus incuſſus arctiſſimis amicis electoris cenſetur incuſſus eidem electori. dub.54. num.3.
Quid sit amicus?ibid.

Amotio.

Regularis non poteſt amoueri à dignitate electiua sine cauſa.dub.49.nu.4
A dignitatibus verò manualibus poſſunt amoueri etiam sine cauſa.ibid.nu.7
Niſi interueniat probibitio.ibid.
Vel niſi ſubsit malitia, aut præſumptio odij ibid.nu.8.

Animus.

Motus animi vnius non poteſt conſummari per motum animi alterius.d.28.nu.5

Antecedens.

Qui vult conſequens, vult quoque omne neceſſarium antecedens ad illud.d.109.nu.1

Antiquior.

Antiquiores qui dicantur apud Religioſos. dub.9.nu.12.
Antiquioritas nihil confert ad dignioritatē. dub.32.nu.3

Appellatio.

Confirmatio electionis regulatur ſicut appellatio in diſſolutione d.45.nu.4.
Quando confirmatio facta poſt appellationem ad ſedem Apoſtolicam sit nulla d.46.n.14
*Vide verb.*Oppoſitio
An pendente appellatione à priuatione poſſit Reus eligi, vel eligere.dub.94.nu.5.
An appellatio ſuſpendat ſententiam, & eius effectum.?ibid.nu.6.

Arbitrium.

Ad cuius Iudicis arbitrium ſpectet diiudicare quando electores non poſſint commodè venire.dub.9.nu.9.
In non determinatis à iure requiritur arbitrium Iudicis: ſecus in determinatis dub. 38.nu.4.& dub.118.nu.2.
Quæ mala reliquantur Iudici ad arbitrandum an ſint grauia ad effectum incutiendi iuſtum metum dub.54.nu.2.
Nunquā eſt arbitrarium Iudici recedere à iure, vel à conſuetudine dub.118.nu.1
Parificantur arbitrium Iudicis, & arbitrium boni viri.dub.118.nu.3.

Archiepiſcopus.

Ab Archiepiſcopo ad ſynodum prouincialem datur appellatio.dub.10.nu.10.

Aſſidere.

Aliud eſt facere, & aliud aſſidere.dub.22. num.4.

Authentica.

Exponitur §.fin. verſ.ſi verò nondum auth. de defenſ.ciuit.dub.114.nu.10.

Author.

Author ſubijcit omnia ſua correctioni præſertim S.R.E.præf.nu.9.
Author ſe excuſat apud Lectorem.dub.101 num.7.

Authoritas.

Quare mendoſi inueniantur DD. inter authoritates referendas præfat.nu.6.
Authoritas regulatur ſecundum mentem diſponentis.dub.99.nu.8.

Baptiſmus.

Ex actu Baptiſmatis inſurgit gradus affinitatis perpetua, & irreuocabilis inter Sacerdotem babtizantem, & baptizatum. dub.79.nu.2.
An sit de ſubſtantia Baptiſmi prolatio verborum forma?dub.46.nu.6.

Bene-

Digitized by Google

S. Benedictus.

Quomodo & in quib. delictis procedant Prælati conuentuales ſecundum Regulam S. Benedicti. d. 124 nu. 6.

Vide verb Monacus.

Beneficium.

Non impendit beneficium qui exhibet debitum. dub. 45. nu. 1.

Quæ beneficia curata dicantur manualia. dub. 49. nu. 15.

Vide verb. Electiuum. *& verb.* Manuale. *ver.* Religio. *verb.* Sæculum.

S. Bernardus.

S. Bernardi Monachi. vide verb. Monacus.

Bigamia.

Prælati Regulares poſſunt diſpenſare ſuper bigamiam ſimilitudinariam. du. 71. nu. 2.

Quæ ſit bigamia ſimilitudinaria, quæ vera, & quæ interpretatiua. d. 71. nu. 3.

Bulla.

Exponitur bulla Pij V. ſuper prouiſione Parochialium. d. 34. nu. 4.

Bulla de largitione munerum lata fuit contra ſubornatores. d. 56. nu. 5

An ſit in vſu apud omnes Regulares. ibid. num. 7

Varia bulla lata contra ſubornatores diuerſarum Religionũ in ſpecie, quæ tamen non extenduntur ad omnes alias, ibid. nu. 8. Et quare. nu. 10.

An ablata ſint priuilegia Regularium per bullam Cœnæ Domini dub. 69. nu. 6. vſque ad 11. & nu. 16.

Quædam bullæ & decreta inhabilitantia Religioſos in quibuſdam delictis ſuper quæ poſſunt diſpenſari à ſuis Prælatis. du. 98. num. 10.

Calculos.

Electiones canonicæ nõ poſſunt celebrari per calculos. dub. 27. nu. 6

Calumnia.

Vide verb. Procurator.

Canon.

Exponitur *can. conſtituit 17 q. 1. d. 84. nu. 3.*

Item can. nullam. & c. abbates. 18. q 2. & du. 124 n. 7. & d. 69. nu. 3.

Canonici Regulares Lateranenſes.

Officium Procuratoris Ordinis, & Abbatis Monaſterij de Pace concurrunt in eandẽ perſonam apud Canonicos Regulares Lateranenſes. dub. 104. nu. 2.

Quomodo electio Diffinitorum ſe conformet diſpoſitioni iuris communis apud Canonicos Regulares Lateranenſes dub. 110. nu. 2.

Canonici Regulares S. Saluatoris.

Electiones Diſcretorum celebrantur per ſortes apud Canonicos Reg. S. Saluatoris. d. 27 nu. 5.

Decretum electionis præſcriptũ à Pio V. Canonicis Regularibus S. Saluatoris non facit plenam fidem. dub. 43. nu. 8

Ad quos ſpectet electio Procuratoris Ord. apud Canonicos Regul. S. Saluatoris. d. [illegible] *num. 2.*

Capitulum.

Ad quem ſpectet conuocare capitulũ. d. 9. 11.

Generale [illegible] *Capitulo generali. d. 10. nu. 9. & dub. 03. num. 6.*

De capitulo ſolum cenſentur qui debent vocari ſunt & poſſunt commodè intereſſe. d. 10. 13

Capitulum habetur pro vnica perſona, & cenſetur vnicum corpus. dub. 3. n. 1 & d. 40. 3

Capitulũ ſemper remanet [illegible] *habiles quantumcumq. numero pauciores dub. 13. nu. 1.*

Quot requirantur ad conſtituendum collegiũ dub. 13. num. 3.

Capitulum conſtitutum ſemel in multis põt reduci ad vnum & conſeruari in illo. ibid.

Aliud eſt quiſpiam fieri capitulariter, & aliud fieri in loco capituli. d. 13. nu. [illegible]

Capitulum habet officium publicum in pertinentibus ad ſe. dub. 37. nu. 5

Quid veniat ſub nomine capituli intermedij. dub. 76. nu. 5.

A quo congregandum ſit capitulum pro electione Generalis. d. 104. nu. 7

Capitulum poteſt renunciare iuri eligendi, ſed non ſuperior. dub. 106. n. 4.

Actus expediendus de conſenſu collegij debet expediri collegialiter. dub. 111. num. 2.

Vide verb. Conſenſus.

Exponitur c. ſi cui. §. fin. de ſent. excom. in 6. *dub. 94. n. 7.*

Item c. ad hæc quoniam. de appell. *ibi. n. 8*

Exponitur c. meſſana. de elect. *d. 91. nu. 3.*

Electio celebrata non ſeruata forma c. quia propter. de elect. *eſt nulla ipſo iure. d. 3. 5.*

An ſit nulla in totum electio celebrata omiſſa aliquo ſubſtantiali forma c. quia propter. de elect. *in vnico tantum voto. ibid. nu. 8.*

Cõtra diſpoſitionem c. quia propter. de elect. *non poteſt allegari conſuetudo. ibid. nu. 9.*

Electores qui eligunt contra diſpoſitionem c. quia propter. de elect. *ſunt ſolum priuandi. ibid. nu. 11*

Pater Generalis vigore priuilegiorũ nequit ſupplere defectus c. quia propter. de elect. *in electione interuenientes. d. 4. nu. 2.*

In quibus electionibus attendenda ſit diſpoſitio c quia propter. de elect. *d. 6. n. 1*

Conſuetudo vltra cap. quia propter. de elect. *multũ attenditur in electionib. d. 6. 5. d. 7. 4.*

Diſpoſitio c. quia propter. de elect. *non eſt ſublata per Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6. de regul. d. 27. nu. 11*

Exponitur.c.cum illis.§.illis uerò. de præben. in 6.dub.117.nu.6

Item.c.16 qui,de ſent,excom.in 6.dub.70. n.8

Captatoria

Quid ſit captatoria voluntas.dub.55.num.4.

Donatio captatoria eſt nulla.ibid.

Captioſus.

Captioſi oppoſitores non ſunt audiendi.d.21. n.5

Capuccini.

*Vide verb.*Fratres

Caro.

Nemo carnem ſuam odio habuit. d.111.n.15.

Cartuſiani.

*Vide verb.*Monachi.

Catechumenus.

An filij Cathecumenorum ſint inhabiles ad dignitates,& officia.dub.84.nu 4

Cauſa.

Demandato uno cenſetur demandatum omne aliud per quod deuenitur ad illud. d.55.7

Ceſſante cauſa ceſſat effectus.dub.3. nu.3

Cæcus.

Cæcus an ſit ineligibilis actiuè, vel ſaltem paſſiuè.dub.89.nu.11.

Cenſuræ.

Quibus priuilegijs fruantur Prælati Regulares abſoluendi ſibi ſubditos à cenſuris? dub.69.nu.1

Etiam in foro externo.ibid.nu.2

Non tollitur cenſura niſi ablata contumacia dub.97.nu.6

Quæ propriè dicantur cenſuræ.ibid.num.9

Charitas.

Quod peccatum ſit inuertere ordinem charitatis in ſubueniendis propinquis. d.33.13

Citatio.

Forma citandi electores ad electionem. d.9. num.3

Impediens citationem habetur pro citato.ibi.

Ciuitas.

Delicta quæ patitur ciuitas perpetrari ab aliquibus ex ſuis cenſentur delicta eiuſdem ciuitatis dub.31.nu.13.

Clandeſtinus.

Clandeſtinæ electiones reprobantur. d.16.1.

Quæ dicantur electiones clãdeſtinæ.d.40.n.9

Clauſula.

Clauſula in fine poſita debet referri ad omnia præcedentia.dub.3. nu.4

De ſtylo curiæ apponitur in confirmationib. priuilegiorum clauſula quatenus decretis Concil.Tridentini nõ aduerſentur.*d.5.n.1*

Quid operetur dicta clauſula in illis confirmationibus.ibid.nu.2.

Quid importet clauſula eligant, vel decidãt ſecundum ſuam conſcientiam. *d.14.n.3*

Et quid importet clauſula ſuper quo cõſcientiam tuam oneramus.*ibid.nu.14*

Quid operetur clauſula Ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis. *appoſita in confirmationibus.dub.76.nu.7*

Clauſula annullatiua,vide verb. Decretum irritans.

Quid ſibi velit clauſula exerceat, vt electus. *dub.107.nu.8.*

Clementinæ.

Exponitur § demum clem exiui.de verb.ſig. d.46.nu.12 d.47.nu.14.d.48.n.4.d.61.n.8. & d.106.nu.1.& 4.

Clericus.

Quando Clerici nõdum ſacris initiati poſſint intereſſe electionibus.d.14.nu.6.

Quando poſſint inſtitui Procuratores in electionibus.ibid.

Clericus non poteſt renunciare illis,quæ concernunt priuilegium clericale.d.15.nu.3.

An clerici teneantur in conſcientia ad ſeruandas leges ciuiles.d.74.nu.4

Clerici ſæculares,& regulares carent utroq. iure eligendi in electionibus Regularium. dub.90.n.2

Clerici nondum ſubdiaconi carent voce actiua.d 91.nu.1

Niſi eam habeant ex priuilegio,ſtatuto, vel conſuetudine.ibid. nu.2.

An ſub nomine Clericorum veniant Religioſi.dub.92.nu.5

An percutiens laicum credens Clericum fiat irregularis.d 61.nu.5.

An electio de iure diuino ſpectet ad clerum, & populum.d.1.nu.4

Coarctatio.

*Vide verb.*Libertas.

Collatio.

Quomodo collatio, & electio pro eodem accipiantur.d.7.n.7

In electionibus per compromiſſum abſolutè olim non erat ſubſtantiale,vt fieret collatio votorum: Hodie tamen ſecus eſt per Cõcil.Trid.d.38.n.3

Subſtantiale electionis eſt,vt fiat collatio votorum.d.38.nu.5

A quo ſit facienda talis collatio.ibid. nu. 6

Et ad quem effectum.ibid.nu.7

Hodie in electionibus regularium non fit collatio niſi numeri, vel numeri ad numerũ. ibid.

Collegiata.

An Eccleſiæ conuentuales præſumantur collegiatæ de iure communi.d.111.nu.2

Quæ differentia intercedat inter dignitatem ſimplicem,& collegiatam.ibid.

Col-

Digitized by Google

Collegium.

*Vide verb.*Capitulum.

Commiſſio.

Cui committitur cauſa recipit plenariam poteſtatem ſuper omnia, quæ ad ipſam pertinent.dub.9.nu.10.

Commodum.

Ad electionẽ non ſunt vocandi, qui nõ poſſũt commodè venire.dub.9.nu.6.& nu.8

An tale commodum debet cõſiderari reſpectu electoris vocandi, vel Religionis? ibid.nu.7

Ad cuius Iudicis arbitrium ſpectet diiudicare tale commodum.dub.9.nu.9

Communio.

De iure ſpeciali ſacra communio præcedit electionem.dub.19.nu.4

Secus verò dicendum de iure communi. ib.5.

Poteſt tamẽ aliquando eſſe peccatum propter ſcandalum omittere communionem. ibid. num.6.

Cum quibus excommunicatis poſſint communicare fideles.dub.66.nu.1

Componere.

Omnis res per quaſcũque cauſas componitur, per eaſdem diſſoluitur.dub.87.nu.7

Compromiſſarius, Compromiſſum.

Duplex Compromiſſum. Et quomodo vtrũq; celebretur.dub.2.nu.8.

Forma Compromiſſi limitati non eſt noua forma.ibid.num.9

Eſt melior cæteris.ibid.nu.10.

Quæ ſint ſeruanda in electione per compromiſſum? ibid.nu 12

Quando electio per compromiſſum non conſequitur confirmationem abſq. culpa eligentium, qui compromiſſerunt; an ad compromiſſarios, vel ad eoſdem electores reuertatur electio? dub.12.num.3

An poteſtas eligendi remaneat ſemper penes compromiſſarios habiles, quantumcunque numero pauciores.dub.13.nu.1

Quot compromiſſarij ſint aſſumendi in electione per compromiſſum.dub.21.nu.1.

An debeant eſſe de collegio eligentium.ibi.2.

An poſſint eligi à collegio per ſe, vel per aliũ. ibid.nu.3

An compromiſſum limitatum poſſit fieri diſſentiente aliquo de capitulo? ibid.nu.4

An poteſtas eligendi data compromiſſarijs fauore ipſorum poſſit reuocari.ibi. nu.6.

Item an fauore Eccleſiæ data poſſit reuocari. ibid.nu.7

An compromiſſarij poſſint mutari.ibid.nu.9

An ad reuocationem compromiſſi debeat concurrere maioris partis capituli conſenſus. ibid.nu.10.

An Laici poſſint aſſumi in compromiſſarios? ibid.nu.12.

Quæ obſeruãda ſint à compromiſſarijs in electione per compromiſſũ limitatũ.d.22.n.1.

An valeat compromiſſum factum ab vno nomine aliorum tacentium.dub.23. nu.1

Electores quos habẽt compromittere vocandi ſunt vt conſentiant, vel diſſentiant.ibi.n.2

An valeat compromiſſum quã compromittentes metu non contradicunt.ibid.nu.3

An valeat compromiſſum ſi non detur aliqua mora deliberandi ad dandum, vel negandum conſenſum.ibid.nu.4

Secundum aliquos non tenet electio facta per compromiſſarios, ſi non ſunt ſcrutati vota electi quando eſt de capitulo.dub.26.nu.2.

At verior eſt opinio affirmatiua.nu.3

Compromiſſarij abſoluti tenentur eligere per vota ſecreta.dub.31.nu.14.

Non tamen adſtringuntur ad obſeruantiam c.quia propter.de elect.*ibid.*

Forma compromiſſi eſt diligentiſſimè obſeruanda.dub.40.nu 5

An poſſint reſpui compromiſſarij, ſi ſuſpicetur metus ab eis.dub.54.nu.16.

An compromittentes ſint priuati eligendi poteſtate, vbi compromiſſarius eligit indignum.dub.61.nu.13

An electio celebrata per compromiſſarios infames infamia meri facti vitietur.d. 86.n.9

An poſſit compromitti electio celebrata in deſperata eligentium concordia.d.47.nu.17.

Conceſſio Conceſſum.

*Conceſſio vide verb.*Priuilegium.

Conceſſum ad tempus poſt illud cenſetur denegatum.dub.105.nu.3

Concilium.

Nunquam cenſetur in priuilegijs derogatum decretis Concilij generalis, niſi exprimatur.dub.4.nu.3.

An ſit idem dicere Conſtitutio Papæ in Cõc. & Conſtitutio Papa approbante Concilio. ibid.nu.5

Concilio generali præſertim Trident. derogatur per communes clauſulas in conſtitutionibus Apoſtolicis propria manu Papæ ſignatis.d.5.nu 3.

Immo etiam ſi non ſint manu Papæ ſignata dummodo in illis Concilijs ſit expreſſè reſeruata authoritas Sedis Apoſtolicæ.ibi.4.

*Vide verb.*Clauſula.

Decretum irritans Concilij generalis infringit etiam poſſeſſionem.dub.6.nu.4

Condemnatio.

De iure diuino nemo eſt damnandus inaudita incitataq. parte.dub.95.nu.11.

Quæ notorietas, vel diffamatio equetur condemnationi?dub.70.nu.10.

Conditio.

Actus legitimi non recipiunt conditionem. dub.28.nu.6

Duplex diſtinctio conditionum.ibid. nu.7

Conditiones de præterito,vel de præſenti,quæ inſunt actui non vitiant electionē.ibi.n.8

Secus ſi non inſunt actui.ibi.nu.9.

Conditiones de futuro etiamſi tacitè inſint actui vitiant electionem.ibid.nu.10

Confeſſarius Confeſſio.

An eligētes indignum per ſolam ſacramentalem Confeſſionem cognitum aliquas incurrant cenſuras?dub.37.nu.1.

Electores tenētur ſm̄ antiquiorem ſnīam uti ſcientia Confeſſionis ſacramentalis in electione.dub.37.nu.1

Sm̄ verò recentiorem poſſunt non uti.ib.n.2.

An vſus Confeſſionis in electione poſſit prohiberi?ibid.nu.3

Omnes regulares prohibiti ſunt uti ſcientia confeſſionis in electione.ibid.nu.4

An apud omnes Religiones Confeſſarij gaudeant eligendi poteſtate.ibid.nu.6

An ſub nomine Confeſſarij ſimplicis veniat Prælatus?dub 69.nu.9.

An in aliquo caſu teneantur Prælati Regulares audire Confeſſiones ſuorum ſubditorum?dub.92.nu.7

An Prælati conuentuales poſſint ſibi eligere Confeſſarium a Prælatis maioribus non approbatum?dub.121.nu.3.& 4.

Confirmatio Confirmator.

Confirmatio priuilegiorum non ampliat formam ipſarum.dub.4.nu.4

Quæ clauſula de ſtylo Curiæ apponatur in confirmationibus priuilegiorum?d.5.n.1.

Et quid operetur in eiſdem confirmationib? ibid.nu.2 & ſeqq.

Abſens elector cōtemptus auditur ſolùm ante confirmationem dub.10.nu.4.

Et quando etiam poſt confirmationem?ibi.n.5

Ad quos ſpectet poteſtas eligendi denuò,quādo electio non conſequitur confirmationē? dub.12.num.1.

An in patentibus confirmationis poſſint exprimi vota eligentium ſingulariter, & nominatim?dub.38.nu.7.

An electus poſſit adminiſtrare ante confirmationem de iure?dub.44.nu.1

An de conſuetudine?ibid.nu.4

An ſtatutum id concedens ſit validum? dub. 107.nu.9

Electio dat habitum, confirmatio exercitium. dub.44.nu.2

An electus notetur ambitione,ſi confirmationem ſuæ electionis petat?ibid.nu.3

Confirmatio electionis eſt neceſſitatis, & debita.dub.45 nu.1.

Quid?ſi Superior ad quem ſpectat nollet confirmare electionem.dub.45.nu.2

An ad confirmandum ſit tempus à iure præfixum?dub.45.n.3.

Confirmatio electionis regulatur ſicut appellatio in deuolutione?ibid.nu.4

An ſit confirmanda electio,ſi poſt eiuſdem electionis publicationem antequam confirmetur pereant electores?ibid.nu.5

Scandali vitandi cauſa non eſt confirmanda electio.ibid.nu.7

Ad quem pertineat confirmare electionem?d. 46.num.1.

Quomodo petenda confirmatio electionis ab Apoſtolica ſede?dub.46.n.4

Quæ ſit forma cōfirmationis electionis?ib.n.5

Cōfirmatoris eſt examinare electionis proceſſum & perſonam electi.dub.46.num.7

Quando poſſit omitti talis examinatio à confirmatore.ibid.nu.10

Pœna irroganda confirmatori ſi ob negligentiam,vel malitiam exceſſerit ibid. nu.11

Quando confirmatio electionis facta poſt appellationem ad Apoſtolicam ſedem ſit nulla?ibid.14.

An caſſata confirmatione,caſſetur quoq. electio?ibid.nu.15.

An electio ſit nulla,irrita quoque ſit cōfirmatio?ibid.nu.19.

An Superior poſſit confirmare electionem in qua maior pars capituli nō conuenit? dub. 47.nu 1

An liceat ſuperiori confirmare electionem, quæ peccat in iure naturali? ibid.num.4. & num.11

Confirmatio electionis in contradictorio iudicio habet vim diffinitiuæ ſententiæ. ibi. num.7.

Poſt confirmationem factam repellitur contradictor.dub.48.nu.1. Explica vt nu.3. & limita vt n.5

An officiales expleto tempore officij poſſit reaffirmari in eodem?dub.103.nu.4

An confirmatio poſſit haberi diebus feſtis? dub.17.num.5

Con-

Conſcientia.

Vide verb. Clauſula.

Conſenſus

Electus non poteſt conſentire niſi poſt celebratam electionem. d. 41. nu. 1.
Quandoque eſt utile requirere conſenſum eligendi ante electionem. ibid. num. 4
Quomodo ſe gerere debeat electus ſi eius cõſenſus requiratur ante electionem. ibi. n. 5
Et quomodo ſi poſt? ibid. nu. 6.
Quando peccat mortaliter electus non conſentiendo ſecundum aliquos? ibid. nu. 15.
Verior ſentẽtia Richardi communiter recepta nu. 16.
Iuxta quam peccat mortaliter in triplici caſu nu. 17. 18. 19.
Quando electus diſſentiendo venialem culpam non excedat, & quando mereatur? num. 20.
De iure naturæ requiritur conſenſus eligentium ad electionem dub. 47. nu. 2.
Quando nemo poſſit compelli ad conſentiendum dub. 112. nu. 4.
Poteſt quis conſentire electioni quaſi de ſe factæ completiuè, ſed non inchoatiuè. dub. 115. nu. 1.
Quomodo, & quando poſſit conſentire electionibus in quibus ſeruatur diſpoſitio c. quia propter de elect. *dub. 115. nu. 2. & nu. 3.*
Reffellitur diſtinctio de electione per compromiſſum, & de electione per ſcrutinium ad effectum conſentiendi electioni quaſi de ſe factæ. ibid. nu. 4.
Quõ conſenſus omnium de religione cõcurrat in capitulo generali? dub. 120. nu. 3
Actus expediendus de conſenſu Collegij debet expediri collegialiter. dub. 111. nu. 3.
Niſi neceſſitas ingens vrgeret ibid. nu. 4.
Vel niſi illi de collegio habeant conſentire circa actum, qui tenet quidem, ſed per ipſos poteſt irritari. ibid. nu. 5.
Vel niſi adeſſet contraria conſuetudo ſecundum minus probabilem opinionem ib. n. 6.
Vide verb. conſilium.

Conſequens.

Qui vult conſequens, vult quoque omne neceſſarium antecedens ad illud. dub. 109. num. 1.
Declaratur. ibid. nu. 2.

Conſilium.

An quis teneatur ſequi conſilium ſibi datum, & an idem iuris ſit de conſenſu? dub. 111. nu. 1.
Etymologia vocabulorum conſilium, & conſenſus *ibid.*
Caſus in quo conſilium ſapit conſenſum ibi. num. 2.
An omnes Prælati teneantur conſilium requirere in arduis negotijs ibid. n. 11. & 15.
Quãdo in foro exteriori quis teneatur ſequi conſilium ſibi datum? ibid. num. 14.
Vide verb. Papa.

Conſtitutio.

An ſit idem dicere conſtitutio Papæ in Concilio, & conſtitutio Papæ approbante Concilio dub. 4. nu. 5.

Conſuetudo.

Contra *diſpoſitionem.* c. quia propter. de elect. *non poteſt allegari conſuetudo. dub. 3. num. 9.*
Quare decretum irritans tollat cònſuetudinem nedum in præteritum, ſed etiam in futurum? ibid. & dub. 20. nu. 5. dub. 22. n. 12.
Conſuetudo non poteſt tollere incapacitatem ibidem.
Conſuetudo vltra. c. quia propter. de elect. *multum attenditur in electionibus? nu. 5 & dub. 8. nu. 10.* + dub. C.
Signum conſuetudinis, quæ attenditur in electionibus deſumi poteſt ex earum pronuntiationibus ibid. nu. 6.
Doctoribus atteſtantibus de conſuetudine nõ eſt credendum quando ab eis non probatur dub. 20. nu. 12.
An id procedat ſolùm in illis curijs, & foris in quibus non ſunt verſati ipſi DD. ibid. num. 13.
Conſuetudo eſt quid facti & quod tunc fuit poteſt hodie non eſſe ibia.
Quando conſuetudo det iuriſdictionem? dub. 44. num. 5.
In actibus meræ voluntatis, & libertatis nunquam inducitur conſuetudo? dub. 49. num. 12.
An teneat conſuetudo, vt non emittatur profeſſio fidei? dub. 50. nu. 7.
Poteſt induci conſuetudine, vt requiratur conſenſus Principis in electione futuri Prælati dub. 53. num. 6. Quod accipiendum eſt de honeſtate nu. 8.
Probatio conſuetudinis eſt admodum difficilis dub. 56. nu. 7.
Quare conſuetudo, non verò ſtatutum deroget iuri communi? dub. 108. nu. 5.
Modus ſæpiſſime immutatus circa electionem non inducit conſuetudinem dub. 118. num. 12.
Quid? ſi dubium ſit an res conſuetudine obſeruetur, nec ne? dub. 121. nu. 5.

Con-

Digitized by Google

Contemptus.

Solus elector contemptus poteſt allegare contemptum ſui.d.10.nu.3.
Excipitur caſus.nu.14.
Quãdo elector cõtẽptus nõ audiatur.n.4.& 5
An elector contemptus poſſit conualidare electionem nullam ipſo iure.ibid.nu.11.
An ad petitionem electoris cõtẽpti ſit irritãda electio alias valida ibid. n.1.& d.111.n.5
Quando electio ſit ipſo iure nulla ex defectu non vocatorum dub.10.nu.11.

Contradictor.

Vide verb.oppoſitor.

Contumax.

Verè contumax in crimine hæreſis equiparatur pertinaci d.82.nu.5.

Conuentio.

Conuentiones de aliquo determinato eligẽdo ſunt illicita.d.55.nu.4.

Copula.

Vide dictionem Et.

Corpore vitiatus.

Vide verb.vitium.

Correctorium.

Extenſio non admittitur in materia correctoria.d.120.nu.11.
Vide verb ſtatutum.

Correctus.

Peccati venia nõ datur niſi correcto.d.97.n.5

Criminale.

An exempti poſſint agere cauſas criminales. d.51.nu.9.

Criminoſus.

Vide verb.delinquens.

Cuchus.

Reprobatur opinio Cuchi in materia de conditionibus d.28.nu.11.
Et in eadem materia defenditur Ripa à reprehenſione Cuch.ibid.nu.12.

Culpa.

Vide verb.delictum.

Curatus.

Quod officium Curati? d.116.nu.1.
Vide verb. Parochus.

Cuſtos.

An Cuſtodes poſſint renunciare voci actiuæ, quæ eis competit ex officio? d.15.nu.2.
Quid ſignificet nomen Cuſtodis in Regula Minorum.d.108.nu.1.
Vide verb. Fratres *Minores.&c.*

Damaſcenus.

Damaſceni factũ memorabile. d.61.nu.2.

Debitum.

Non impedit beneficium,qui exhibet debitũ. d.45.n.1.
Vide verb. Obligatio.

Decretum.

Decretum Clem.*VIII.de caſibus reſeruatis eſt fauorabile pænitentibus d.37.n.9.& quare.d.123.nu.10.*
An per idem Decretum Regulares amouentur à cura ſuorũ Prælatorum. d.92.nu.7.
Quæ ſit intentio legiſlatoris cadens,& nõ cadens ſub precepto in eodẽ decret.o dub.123 nu.13.
An peccauerint omnes Regulares,qui nõ receperunt decreta generalia Clem.VIII: pro eorum reformatione.d.56.nu.4
Decretum prohibẽs Regularibus allocutionẽ cum monialibus.d.93.nu.2.
Quædam decreta inhabilitantia Religioſos in quibuſdam delictis, ſuper quæ diſpenſari poſſunt à ſuis Prælatis d.98. nu. 10.

Decretum electionis.

Quid ſit decretum electionis.d.43.nu.1.
An ſit de ſubſtantia electionis ibid.nu.2.
An plenam fidem faciat?ibid.nu.3.& 4.
Quando decretum electionis dicatur litera teſtimonialis?ibid.nu.5
In quo differat decreti electionis forma clericorum ſæcularium à forma decreti electionis Regularium.ibid.nu.7
Forma Decreti electionis.ibid.nu.9
An Decretum electionis poſſit confici per notarium Laicum.ibid.nu.11.

Decretum irritans.

Clauſula Aliter electio facta non valeat *habet vim decreti irritantis.dub.3.num.5*
Actus contra formam decreti irritantis eſt nullus ipſo iure.ibid.nu.3
Decretum irritans inducit formam . ibid.
Decretum irritans ligat etiam ignorantes quò ad nullitatem actus. dub.3.nu.6
Secus verò quò ad alias pœnas.ibid. nu 7.
Decretum irritans tollit conſuetudinem ne.

dum

dum in præteritum, ſed etiam in futurū. ibid.n.9.d.20.num.5.& dub.22.nu.12
Eſt penetrabilius omni gladio ancipiti.d.6.4
Infringit etiam poſſeſſionem.ibid.
Vbi adeſt expreſſè decretum irritans, forma ſtatuti non poteſt adimpleri per æquipollens.dub.8.nu.1.& dub.47.nu.12.
Habetur pro expreſſo in ſtatuto, quando per prius fuerat inductum à iure communi.ibi. num.2.
Vbi verò adeſt tacitè, tunc forma ſtatuti pōt adimpleri per æquipollens.ibi. nu.3
Et idem iuris eſt quando nec expreſsè, nec tacitè adeſt.ibid.nu.4
Vbi appoſitum eſt decretum irritans magis attenditur forma legis, quā intentio. d.31. num.7
An Decretum irritans ampliet principalem diſpoſitionem.dub.46.nu.12.
An poſſit prorogari officium contra diſpoſitionem ſtatuti continentis decretum irritans.dub.114.nu.12.

Defenſio.

Defenſiones ſunt de iure naturæ, & nemini deneganda. dub.95.nu.12.

Deliberatio.

An ſit dandū deliberationis tempus electoribus ad effectum compromittendi electionem.dub.23.nu.4.

Delinquens Delictum.

Delicta quæ patitur ciuitas perpetrarī ab aliquibus ex ſuis, cenſentur delicta eiuſdem ciuitatis.dub.31.nu.13.
Quiſque debet in ſe ipſo culpam agnoſcere, & de alio bene præſumere.dub.41.nu.22
In quo differant eſſe in periculo peccandi, & eſſe in certo ſtatu peccati? dub.42.nu.1.
Quando teneamur effugere periculum peccati.ibid.nu.2
Et quando non?ibid.nu.3
Quod nam diſcrimen ſit inter opinionem de peccato futuro, & propoſitum peccandi?ibi. num.5
Peccat quærens Prælaturam, quæ eſt ei periculum peccandi.ibid.nu.6.
Item cui eſt ſtatus peccati.ibid.nu.7
Quid agendum ſit ei, qui cogitur à Superiore ad acceptandam Prælaturam, quæ eſt ſibi occaſio peccandi?ibid.nu.9
Qua pœna ſit puniendus, qui inchoauit, ſed nō conſummauit delictum.dub.96.nu.1.
Quando dicatur inſurgere inſufficientia ex criminibus, vel delictis ad effectum depoſitionis ab officio.dub.102.num.3
An teneamur potius mortem ſubire, quām veniale culpam admittere?dub.112.nu.6
Quæ delicta ſint communia omnibus: Et quæ propria Monachorum.dub.124. nu.1.
Vide verb.Peccator.

Dæmoniacus.

An ſit dicendus Dæmoniacus, maleficiatus in ſolis genitalibus? dub.89.nu.8
An Dæmoniaci ſint ineligibiles paſſiuè?ibid. num.9.
Item an actiuè?ibid.nu.10

Denunciatus.

Quando denunciatus non poſſit promoueri? dub.86.nu.6

Derogatoria.

Quando Concilio generali præſertim Tridentino derogetur per communes clauſulas derogatorias in conſtitutionibus Apoſtolicis appoſitas?d.5.nu.3. & 4.

Deuolutio.

Cum quibus qualitatibus celebranda ſit electio ab eo ad quem eſt deuoluta.d.7. nu.3
Quomodo, & quando deuoluatur electio. du. 13.nu.2
Fit gradatim vſque ad Papam.d.118. nu.4
Quæ cauſa ſit ſufficiens ad deuolutionem?ibi. num.5.
An valida ſit conſtitutio per quam electio celebrata in deſperata eligentium concordia deuoluitur ad Superiorem?d.47.n.17

Diœceſis.

An loca exempta conſtituant Diœceſim per ſe dub.51.nu.10

Dies.

Quando propriè incipiat dies.d.18. nu.2
Vide verb.Feſtum.

Diffamatio.

Quæ diffamatio requiratur ad condemnationem.dub.70.nu.10

Diffinitor.

An Diffinitoratus ſit Perſonatus?d.62. n.4
Item an poſſit aliquo modo dici dignitas?ibi. num.5
An à Diffinitoratu arceantur illegitimi.du. 72.nu.4
Ad quos ſpectet electio Diffinitorum?d.120. num.1
In quibus cauſis Generalis, ſeu Prouincialis denunciatur petere, & ſi qui conſilium ſuorum

rum

rum Diffinitorum?d.111.nu 8.
Diffinitores ſunt participes officij, cuius Diffinitores ſunt.ibid.
Quando,& quæ cauſa expedienda ſint collegialiter a Generali,ſeu Prouinciali cũ ſuis Diffinitoribus.ibid.nu.9
Quod munus proprium Deffinitorum, à quo recedentes peccant,& puniuntur? du.112.num.1
Diffinitores iuriſdictione tantummodò gaudent in foro externo.d.70.nu.4.

Dignitas.

Quæ dignitates Regulares cenſeantur perpetuæ?d.49.nu.1
Et quæ dicantur Manuales?ibid.n.2
Quæ propriè dicatur dignitas?d.53.nu.5
Et quæ largo modo?d.62.nu.5.
Quid veniat ſub nomine dignitatis, à quo remouentur illegitimi?d.72.n.3.
An ſub nomine dignitatis ſimplicis veniat Prælatura Conuentualis?d.117.nu.4
Quæ differentia intercedat inter dignitatem ſimplicem,& collegiatam?ibid.nu.5.

Dignus.

Quis dignior cæteris ſit cenſendus, dub. 32. num.1
Dignior ſimpliciter non dicitur,qui aliàs ſuſtinuit munus de quo agitur.ibid.nu.2.
Peccat mortaliter qui eligit dignum,& omittit digniorem.d.33.nu.1
Quod limitatur.ibid.nu.2
Sententia Abulenſ. communiter reprobata. ibid.nu.3
Item Caietani, & in ſpecie confutatur à Solon.ibid.num.4
Peccat mortaliter qui eligit dignum, & prætermittit notabiliter digniorem in beneficijs curatis;non verò in alijs, licèt magni momenti.ibid.n.5.
Niſi fiat concurſus.ibid.nu.9
Vel niſi aliqua lege cautum ſit,vt ſemper eligatur dignior,vt eſt apud multas Religiones,ibid.nu.6
An extet præceptum canonicum de eligendo digniorem in quibuſcunque muneribus? ibid.n.8
Peccat venialiter tantum,qui eligit dignũ, & prætermittit parum digniorem. du.33. num.10
Ex quo ſumenda ſit radix grauitatis,vel leuitatis materiæ reſpectu peccati ad effectum eligendi digniorem.ibidem.num.13. & 14.
An peccent mortaliter electores violantes in materia parua iuramentum quo ſe adſtrinxerunt ad eligendum digniorem? ibidem. num.15
An electio facta de digno, prætermiſſo notabiliter digniore teneat in foro iudiciali? dub.34.n.1
An validum ſit ſtatutum annullans electiones habitas de dignis,omiſſis notabiliter dignioribus?ibid.nu.2
An dignus qui electus eſt omiſſo notabiliter digniore, poſſit conſentire iuſtè talis electioni?ibid.nu.5.
An eſſe de corpore prouinciæ,vel conuentus reddat quempiam digniorem exteris?dub. 35.nu.2
An præferendus ſit ille,qui certò noſcitur dignus,ei qui probabiliter creditur dignior? ibid.nu.3
An ſuperior ad quem deuoluitur electio teneatur eligere aliquem digniorem prouinciæ,vel conuentus vacantis?ibid.n.6
Quare in electionibus Prælatorum, quæ ſpectant ad ſubditos liceat accedere ad dignũ, digniore omiſſo?d.36.nu.1
Perſiſtendum eſt in ſuffragando digniori, vbi æqualia ſunt vota.ibid n.3
Item vbi electiones non ſpectant ad ſubditos. ibid.nu.4
An ſuffragandum ſit digno, digniore omiſſo,ne indignus eligatur?ibid.nu 5
Item an ſuffragandum ſit digniori,digniſſimo omiſſo,nè eligatur dignus? ibidem numer.7
Quid de his qui eligunt dignum, & credunt indignum?d.61.nu.5
An elector teneatur negare ſuffragium ei, quem ſolus ſuperior teſtatur non eſſe idoneum.d.95.nu.3
An ſola ſuſpicio reddat quempiam minus idoneum altero,qui nullam patitur ſuſpicionem.ibid.nu.4.
An Officialis expleto tempore officij poſſit in eodem reſirmari vbi alius non reperiretur idoneus?d.103.nu.4
Difficile eſt ſe cæteris idoneiorem agnoſcere.d. 41.nu.18.
Superbum,& præſumptuoſum, immò ſtultũ eſt arbitrari ſe cæteris digniorem. d. 34. num.5.
Vide verb. Indignus.

Diſcordia.

Vide verb. Diuiſio.

Diſcre-

Diſcretus.

An Diſcretus poſſit renunciare voci actiua, quæ ei competit ex officio dub.15 nu.3.

Quid iuris ſi fratres alicuius Cõuentus non concordauerint in electione Diſcreti localis? dub.47.nu.16.

An illegitimi arceantur à Diſcretatu? d.72. num.4.

Quare diſcretus eligẽdus ſit à ſuo conuentu? dub.113.nu.1.

An in electione Diſcreti procedendum ſit per vota ſecreta? ibid.nu.2.

Apud multos in electione Diſcreti attenditur forma c.quia ꝑpter. de elect. *Et apud alios hæc electio celebratur per ſortes.ibid.*

Officium Diſcreti ſe extendit ad duo. ibid. num.3.

An vtrumq; ſit de eſſentia eiuſdem officij? ibid.nu.4.

Quæ qualitates ſint attendendæ in promouendis ad Diſcretatũ ad effectum eligendi digniorem? ibid.nu.5

Quomodo confirmentur Diſcreti. ibid.nu.6.

An electio Diſcreti cadat in vtilitatem Reli*gionum? ibid.nu.7.*

Diſiunctiua.

Diſiunctiua arguit ſimilitudinem dub.70. n.10.

Diſpenſatio.

An electio per ſe nulla, validetur per ſuperuenientem diſpenſationem? dub.73. nu 5.

Diſpenſatio eſt de maioribus negotijs. dub. 77.nu.4.

An ſub ampliſſima facultate diſpenſandi facta Vicario, veniant, quæ ſpecialiter commiſſa ſunt eius ordinario.ibid.nu.5.

Qui diſpenſans ſine cauſa peccet mortaliter, & diſpenſationem reddat nullam? dub.78. nu.1 & dub.98.nu.6.

An diſpenſatus ſine cauſa ſit tutus? ibid.nu.3

An Papa diſpenſans ſine cauſa peccet ibid. num.4.

Quæ cauſæ ſufficiant ad diſpenſationem? ibid. num.5.

Diſpenſatio, & legitimatio in quo differant primò? dub.80.nu.1.

In quo differant ſecundò? ibid.nu.2.

Diſpenſandi poteſtas eſt latiſſimè interpretanda; actus verò diſpenſationis ſtrictè. ibid.nu.3.

Quando non valeat argumentum à maiori ad minus in diſpenſatione.ibid. nu.4.

Quæ forma ſeruanda ſit in diſpenſationibus dub.81.nu.1.

Diſpenſatio, & abſolutio, differant inter ſe dub.97.nu.2.& in quo ibid nu.7

Quid ſit diſpenſatio? ibid.nu.4.

An diſpenſatio electionis in præiudicium tertij valeat? dub.98.nu.2.

Quando debet, & compelli poteſt ſuperior ad diſpenſandum.ibid.nu.5.

Et quando ſolùm poteſt; ſed non tenetur? ibi. nu.6.

Quid ſit diſpenſatio arbitraria? & quid diſpenſatio neceſſaria? ibid.

Caſus in quo inferior poteſt quandoq. diſpenſare in lege Superioris.dub.108. nu.12. & dub.120.nu.8.

Diſſoluere.

Omnis res per quaſcunq. cauſas componitur, per eaſdem diſſoluitur.dub.87.nu.7.

Diſſuetudo.

Quod tempus inducat diſſuetudinem legis canonicæ? dub.56.nu.2.

Diuiduum.

In diuiduis vtile per inutile non vitiatur. dub.20.nu.14.

Diuiſio.

Diuiſio operis præfat.nu.5.

Diuiſio votantium in duas partes æquales, bono zelo facta præſumitur dub.47.nu.4.

Quid iuris? quando diuiſio votantium facta malo zelo præſumitur.ibid.nu.5.

Res per diuiſionem melius intelligitur.dub. 95.nu.1.

An ſint ineligibiles duo qui electi fuerunt in diſcordia? dub.100.nu.4.

Dolus.

Minor pœna ſumenda eſt de negligentia, quã de dolo.dub.12.nu.4.

Donatiò

In dubio non præſumitur gratia, vel donatio dub.21.nu.8.

Donatio captatoria eſt nulla dub.55 nu.4.

An bulla de largitione munerum ſit in uſu apud omnes Religioſos? dub.56.nu.7.

Vide Munus.

Dubium.

In dubio tutior pars eſt eligenda. dub.96.n.4

Ad tollenda dubia priuilegio impetratur quod iure communi conceditur. d.55.n.8

Non eſt nouum quod idem bis repetatur ad tollendas dubitationes.ibid.

Ebrius.

Ebrius non multum diſtat à furioſo.dub.89. nu.8.

An

An ſolitus inebriari poſſit promoueri.ibid.
Item an poſsit eligere?ibid.
Quare pœna irrogata perpetrantibus delictũ tempore ebrietatis,non ſint quoque irrogatæ perpetrãtibus idem delictũ tempore furoris.ibid.

Eccleſia.

Cui fuerit commiſſum regimen vniuerſalis Eccleſiæ?dub.1.nu.4.
Vide verb.collegiata.

Electio.Elector.Electus.

Quare dicatur in titulo De electione, & poteſtate.præfat.nu.2
Nomen Electio.vtramque importat, actiuã, & paſsiuam.ibid.nu.3.dub.94.n.2.
Definitio generalis electionis.dub.1.nu.1.
Multiplex diuino electionis.ibid. nu.2
Propria,& ſpecifica definitio ſiuè deſcriptio electionis.ibid.nu.3
Quando electus contra formam canonicam, non tenetur in foro conſcientiæ reſignare. dub.3.nu.2
Electores qui eligunt contra diſpoſitionem c.quia propter.de elect.ſunt ſolùm priuandi.dub.3.nu.11
In quibus electionibus attendenda ſit diſpoſitio c.quia propter. de elect.dub.4.
Cum quibus qualitatibus celebranda ſit electio ab eo ad quem eſt deuoluta. dub.7.n.3
Quomodo collatio,& electio pro eodem accipiantur. ibid. nu.7.
Quando verbum prouiſio comprehendat etiã electionem.d.8. nu 11.
An electio poſsit reiterari ab electoribus si electus renunciet , moriatur, vel propter occultum eius vitium irritetur dub. 12. num.1 & ſeqq.
An electores teneantur ad formam cap. quia propter.de elect. ſi ſint tres tantùm in capitulo dub.24.nu.2.
Modus quo poſſunt ſcrutari ſe ipſos ſi nolunt aſſumere compromiſſarios extra collegiũ. d.24.num.3
An duo electores adſtringantur ad formam c.quia propter.de elect. ibid. nu.5.
Quomodò eliget vnus ſi penes eum remanſit ius eligendi.ibid.nu.6.
Modus quo poſſunt procedere ad electionem non canonicam tres,vel duo,vel vnus, penes quem remanſit ius eligendi?ibid.n7
An electio de ipſo à ſeipſo valeat? ibid.
An elector qui exijt à loco capituli habeatur in numero eligentium?dub.29.nu.3
Dupliciter electores ſe habent ad electionem. dub.30.nu.3
An electores teneantur ſub mortali ad notitiam morum eligendi?dub.35.num.3.
Quando poteſtas eligendi ſit priuatum offi. cium?dub.37.nu.5.
Et quando publicum?nu.7
Qui ſe immittit in electionem paſsiuam commodum proprium quæris,dub.41.nu.13
Electio dat habitum. Confirmatio exercitiũ. dub 44.nu.2
An caſſata confirmatione ceſſetur quoque electio.dub.46.nu.15
Quando electio dicatur perfecta?ibid.nu.17
Si electio eſt nulla,irrita quoque eſt confirmatio,at non è contrario.ibid.nu. 19.
Non decet eligentes habere electum quem noluut,vel non expedit habere.dub.47.nu.3.
Iura ſemper pariſicant electionem, & prouiſionem,dub.48.num.2.
Excommunicationem incurrunt, qui grauât electores.d.54.nu.18
An poteſtas eligendi pendeat à poteſtate Ordinis.d.70.nu.7
An prohibito Ordine,prohibeatur quoque ius eligendi?ibid.
An electio per ſe nulla validetur per ſuperuenientem diſpenſationem?dub.73.n.5.
Etymologia nominis Electio.dub.52.num.4.
An eligere ſit actus legitimus?d.86.num.7
Quid importent clauſulæ Non poſſit eligere. vel non poſſit eligi.dub.94.nu.3
Quando electio ſecunda teneat non caſſata prima?dub.100.nu.2
Quid ſibi velit clauſula Exerceat ut electus. d.107 nu.8.
Electio eſt celebranda de eo in quem maior pars eligentium conſenſit.d.118.nu.2
Electio neceſſariò requirit factum alterius. dub.119.num.8

Electiuum.

Dignitates Regulares electiuæ cenſentur perpetuæ.dub.49.nu.1.
Quod nam dicatur beneficium electiuum?ibi, num.2.

Epiſcopalis iuriſdictio Epiſcopus.

Diuerſus modus quo quidam Prælati habēt iuriſdictionem Epiſcopalem.dub.51.nu.1. & 2.
Quidquid poteſt Epiſcopus in ſua diœceſi, poteſt, & omnimodam iuriſdictionem epiſcopalem habens præter ea, quæ ſunt Ordinis. ibid.num.4
Quando Prælati exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſsint in ſibi ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos?ibid.n.6
Et quando non?ibid.nu.7

An

Digitized by Google

Super quibus delictis, & pœnis poſsint diſpenſare Epiſcopi, & qui iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habent.d.98.n.4.& 7.

Epiſcopi non remouentur propter longam ęgritudenem dub.102.num.5.

Quibuſdam caſibus exceptis Regulares reguntur iuriſdictione Epiſcopali à Prouincia li, & Generalibus.dub.124. nu.4.

Epiſcopatus eſt vnum corpus, cuius caput eſt Epiſcopus.dub.51.num 11.

An iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſsint diſpenſare ſicut Epiſcopi ex vi Conc.Trid.ſeſs.24.c.6.de reform.ib.n.8.

An Epiſcopi poſsint diſpenſare ſuper ſimoniam beneficialem?dub.60.num.3.

Epiſtola.

*Vide verb.*litera.

Equipollens.

Vbi adeſt expreſsè decretum irritans forma ſtatuti nequit adimpleri per equipollens.dub.8.num.1.

*Vide Verb.*Decretum irritans

Et.

Quid importet copula Et *dub.70. num.8.*

Aetas.

Quæ ætas deſideretur in aſſumendis ad Generalatum Prouincialatū, & Cuſtodiatum, dub.62.num.1.

Item in aſſumendis ad Prælaturas conuentuales, & alias dignitates curatas.ib.n.2

Item in aſſumendis ad diffinitoratum; cæteraſq.dignitates, & perſonatus quibus animarum cura non competit.ib. nu.3

An electio facta de non habente legitimam ætatem ſit nulla.ibid.num.6.

An ætas connumeretur à die natiuitatis, vel à die Conceptionis? ibid. num.7.

Canicies hominum eſt prudentia, non ætas dub.32.num.3.

Eucharistia.

*Vide verb.*Communio.

Examinatio Examinator.

In cauſa graui aſſumendi ſunt duo teſtes in examinatione cuiuslibet teſtis.d.22.n

Quando in confirmatione poteſt nulla fieri examinatio.dub.46.num.10.

An in examinatione confirmationis procedendum ſit iudicialiter?ibi.num.8.

An Epiſcopus teneatur ſequi iudicium, & approbationē examinatorū in collatione Parochialium?dub.34.num.4.

Exceptio.

*Vide verb.*oppoſitio.

Excommunicatio. Excommunicatus.

Quare poſsit excludi elector Excommunicatus ante electionem, & non poſt?dub.37.num.6.

An eligentes ſcienter excommunicatum minori excommunicatione ſint priuati voce?dub.61.num.12.

An talem eligentes peccent mortaliter.ibid

An Excommunicatio minor priuet vtroque iure eligendi?dub.63.num.1

An excommunicati minori excommunicatione poſsint eligi in Diffinitores, & Diſcretos?ibid.

An electio de huiuſmodi excōmunicatis ſit irrita, vel irritanda?ibid.num.2.

Quando ignorantia excommunicationis minoris electi validet electionem? quadruplex opinio.ibid.num.3

Qui excommunicati dicantur tolerati, & non tolerati ab Ecclesia dub.66. num.1

Electio facta de excommunicatis eſt ipſo iure nulla.ibid.num.2.

Etiam ignoranter.ibid.num.3.

Quod peccatum, & quam pœnam incurrant ſcienter eligentes excommunicatum?ibid num.4.

Excommunicati non tollerati eligere nequeunt aliàs electio eſt nulla.ibid. nu.5.

Exceptis duobus caſibus num.6.

An excommunicatus toleratus poſsit admitti ſcienter ad elegendum.nu.10.

An electio teneat, ſi admittatur ad electionem quiſpiam non obſtante exceptione excommunicationis ei obiecta, ibid.n.11

Excommunicationem incurrunt, qui grauant electores.dub.54.num.18.

An Prælati Regulares poſsint excommunicare oretenus, & non per ſcripturam. dub.122.num.6.

Prælati Regulares poſsunt ſibi reſeruare abſolutionem excommunicationis à ſe fulminatæ iuxta vnā opinionem. dub.123. num. 1.

Iuxta verò alteram non poſſunt cui adhæret Auctor.ibid num.2.& 9.

In quo differat ſuſpenſio minor ab excommunicatione.dub.67.num.8.

An Excommunicationis ſententia ſuſpendatur per ſubſequentem legitimam appellationem.dub.94.num.6.

Excommunicare eſt actus iuriſdictionis cōtentioſæ?d.122.nu.1.

Exemptus.

A quibus confirmentur exemptorum electiones.dub.46.num.2.

Quomodo locus exemptus dicatur conſtituere territorium per ſe?d.31.nu.3.

Quare loca exempta non poſſint conſtituere diœceſim per ſe?ibid.nu.10

Exempti ſecluſo priuilegio exemptionis ſubijciuntur Epiſcopo.ibid.nu.11.

Quæ expreſſe nõ adimuntur Epiſcopo per priuilegium exemptionis cenſentur illi reſeruata.ibid.nu.12

An exemptus poſſit ſe ſubijcere Epiſcopo de licentia ſuorum Superiorum*?ibi. nu.16.*

Excommunicare eſt actus iuriſdictionis contentioſæ?d.122.nu.1.

Exorbitans.

Quæ exorbitant à iure communi non ſunt in conſequentiam trahenda.d.80.n.2.

Expreſſum.

Expreſſa nocent, non expreſſa non nocent.d.39.nu.7

Extenſio.

An ex paritate rationis fiat extenſio de perſonis ad perſonas in pœnalibus.d.56.nu.9

An inhibitiones facta vno Ordini, extendantur ad alios Ordines.d.85.nu.2

Extenſio non admittitur in materia correctoria.d.120.nu.11

An fiat extenſio comprehenſiua de caſu ad caſum non comprehenſum in verbis. vbi militat eadem expreſſa ratio.d. 123. num.3. & ſeqq.

Quid ſit extenſio comprehensiua neceſſitatis? ibid.nu.4.

Quid extensio comprehensiua congruitatis? ibid.nu.5.

In quibus locum habeat extensio comprehensiua neceſſitatis?nu.6

Et in quibus extensio congruitatis? nu. 7.

Exterus.

An electio celebrata de extero teneat?d.35.4.

An electio, vel præſentatio ad ius patronatus facta de extero teneat?ibid.num.5

An ſuperior iure deuoluto poſſit prouidere de alienigena?d.106.nu.2

Inter maledictiones Dei connumeratur habere Prælatum alienigenam ignarũ linguæ ſubditorum.d.116.nu.1.

Vide verb. Dignus.

Fabæ.

Electiones canonicæ non poſſunt haberi per fabas.d.27.nu.6

Facere factum.

Aliud eſt facere: aliud aſſidere.d.22.n.4

Aliud eſt facere: & aliud eſſe præſentem actui partium explicato?ibid.

Multa fieri non debent, quæ facta tamen manent.d.35.nu.4.

An factum æquipolleat verbis?d.40.nu. 1

Fama.

An quis poſſit renunciare voci ſuæ, quando hoc cederet in detrimentum ſuæ famæ.dub. 15.nu 5.

An occultè voce priuatus debeat abſtineri ab eligendo cum periculo ſuæ famæ.d.96.n.3.

Feſtum.

An electiones vel confirmationes poſſint celebrari diebus feſtis?dub.17.nu.5.

Vide verb. Iuramentum.

Feudatarius.

An feudatarius poſſit præſtare iuramentum fidelitatis per Procuratorem etiam inuito Domino feudi dub.26.nu.6. & nu.9.

Fidelitas.

An & quomodo exigendum ſit fidelitatis iuramentum a ſcrutatoribus, vel a Compromiſſarijs.d.22.nu.2

An fidelitatis iuramẽtum poſſit præſtari per Procuratorem.d.26.nu.6

Fides.

An bona fides poſſit excuſare?d.29. nu.4

Prouiſi de beneficijs tenentur profeſſionem fidei emittere intra duos menſes.d.50.n.1.

Quod extenditur etiam ad Regulares.ib.2.

An dicta profeſſio fidei poſſit fieri per procuratorem.ibid.nu 3

An ſit multiplicanda ad multiplicationem beneficiorum?ib.nu.4

An Epiſcopo non impedito poſſit fieri coram eius Vicario?ib.nu.5

An qui non emittit eam intra duos menſes, teneatur amplius ad eam?ib.n.6

An teneat contraria conſuetudo, vt non emittatur dicta profeſſio fidei?ib.nu.7

An inhabilitas irrogata deſcendentibus ex genere maculato circa fidem in ſpecialibus Religionibus, extendatur generaliter ad omnes?d.85.nu.1.& ſeqq.

An deſcendentes ex genere maculato circa fidem ſint inhabiles de iure cõi.d.85.n. 3

An ſtatutum inhabilitans dictos deſcendentes ſit validum?ib.nu.4

Filius.

An in prohibitione ne filius immediatè ſuccedat in beneficio patris, prohibeatur pater ſuccedere immediate in beneficio filij? d.75 nu.3.

Vide verb. Illegitimus

Finis

Finis.

Qui finis ſit de obligatione legis dub.123.n.11

Firmare.

Non firmatur tractu temporis quod ab initio non ſubſiſtit.dub.73.num.4.

Forma.

Diuerſis formis electionum olim vtebantur Eccleſiaſt.quæ hodie reprobantur.d.2.n.1.

Nunc triplex tantùm forma canonica extat. ibid.nu.2.

Quando electio celebrata non ſeruata forma canonica valeat in foro conſcientiæ?d.3. 1.

Quæ ſit forma naturalis electionis?ibid.

Quando electus contra formam canonicã non teneatur in foro cõſcietia reſignare? ib.n.2

Forma eſt indiuiſibilis ibid. n.8.du.20.n.15

Quando electio celebrata contra formam iuris poſſit reiterari?ibid.nu.10.

Ceſſante forma ceſſat formatum.dub.3.nu.3.

Non ſeruata forma permiſſiua, immediatè ſuccedit forma deſtructiua.ibid.

Forma rei.eſt eſſe rei.dub.7.num.5.

Quando aliquid inducitur pro forma, vtile per inutile vitiatur.dub.20.num 15.

Formæ ſunt ſicut numeri.ibid.

Si forma non ſeruetur in vnico tantùm voto electio corruit in totum.dub.22.nu.9.

Mandati forma, eſt diligenter obſeruanda. dub.25.nu.2.

Caſus in quo attenditur magis forma, quàm intentio legis dub.31.nu.7.

Quando dicatur caſſari electionem ex defectu formæ electionis?dub.100.nu.1.

An repulſus ab electione vitio formæ ſit inelegibilis?ibid.num.3.

Forum.

Forum conſcientiæ ſola veritate nititur.dub.56 num.6

An abſolutio in foro conſcientiæ poſſit dari extra forũ ſacramentale. dub.99.num.5.

An abſolutio, vel diſpenſatio in foro conſcientiæ obſit foro contentioſo?ibid.num.6.

Sanctus Franciſcus.

Vide verb. teſtamentum. *Vide verb.* fratres minores.

Fratres Auguſtiniani.

Quæ authoritas Procuratoris generalis Ordinis Auguſtiniani ex priuilegio?du.104. num. 6.

Quomodo, & in quibus delictis procedant Prælati conuentuales ſecundum Regulam S. *Auguſtini?dub.124.nu.6.*

Pro reformatione ſcrutinij fratrum Eremitarum S. *Auguſtini eſt bulla Paul.V.dub. 27.num.7.*

Fratres Cruciferi.

Contra fratres Ordinis Cruciferorũ qui pactis pollicitationibus palam vel occultè procurauerint officia. & dignitates. &c.extat bulla Clem.VIII.dub.56.num.8.

Fratrs. Eremitæ S. Hyeronimi.

Contra *fratres Eremitas* S. *Hyeronimi Congregationis B.Petri de Piſis. qui pactis, pollicitationibus palàm, vel occultè procurauerint officio, vel dignitates. &c.eſt bulla Clem.VIII.dub.56.num.8.*

Fratres S.Ioannis Dei.

Generalatus Officium eſt temporaneum apud fratres Ioannis Dei *in Italia.dub.108 num.6.*

Fratres Minimi.

Deſcendentes ex genere maculato circa fidem ſunt inhabiles apud Ordinem Miminorum S. Franciſci de Paula. dub.85. num.2.

Fratres Minores.

Fratres *Minores violantes ſuas conſtitutiones nullam contrahunt culpam. dub.33. num.7.*

Quomodò examinanda electio Prouincialis Minorum à ſuo Generali Miniſtro? dub. 46.num.9

An Generalis Minorum teneatur ad obſeruantiam c.fin. de elect. *in confirmatione Prouincialium ibid num.13.*

Quando Generalis Minorum poſſit confirmare electionem Prouincialium peccantem in iure naturali.dub.47.num.11.

An poſſit opponi contra electionem Prouincialis minorum.dub.48.num.4.

An eligentes ſcienter Prouincialem Minorum indignum priuentur voce? dub.61. num:6.

*Quo priuilegio gaudeant fratres Minores ſuper abſolutionẽ à caſib.*Cana *Domini?d. 69.nu.17*

Regula Minorum ſupponens fratres non Sacerdotes poſſe eſſe Superiores, *quomodo intelligenda?dub.91.nu.1*

Quare in Ordine Minorum Laici interdum fuerint Prælati?ibid.nu.3

Cõ*firmatio Regulæ Minorũ in nullo ampliat eius diſpoſitionẽ, & parũ operatur. ib,n.16*

A quib.eligẽdus Generalis Minorũ?d.101.1

An Generalatus officium ſit temporaneum in Ordine Minorum?ibid.nu.6

Quis fuerit primus Procurator generalis Ordinis Minorum.dub.104.nu.2.

b a *Quam*

Quam authoritatem habeant Cuſtodes Minorum ex eorum Regula.dub.108.nu.2.

Quanta ſit authoritas Guardianorum in ſibi ſubditos,qui prouidentur a Diffinitoribus, vel a Generali in Ord. Minorum?d.120.7

An omnes Guardiani Ord. Minorum æqualē authoritatē habeant in ſibi ſubditos? ib.n 9

Et item an æqualem habeāt Guardiani vnius Congregationis eiuſdem Ordinis.ibid.n.10

An in Ord. Minorum Guardiani, vnquam electi fuerint a ſuis conuentibus?d.108.12

Quare in Ord. Minorū prouiſio Guardianorū ſpectare poſſit ad Generalem, & Capit.generale?d.118.nu.13

Fratres Minores Capuccini

An apud Copuccinos admittantur Procuratores in electionibus?d.14.nu.11.12

An ſit valida conſtitutio Capuccinorum,quæ corrigit ius commune circa tempus prouiſionis Guardianorum?d.17.n.4

A quo ſit confirmandus Generalis Capuccinorum?d.101.nu.5

An apud Capuccinos officium Procuratoris Ordinis,& Cōmiſſarij generalis concurrāt in vnam, & eandem perſonam?d.104.n.2.

Quid diſponant conſtitutiones Capuccinorū circa confirmationē Prouincialis?d.107.4

An Prouincialis Capuccinorū poſſit adminiſtrare ante confirmationem?ibid.nu.5

An qui dicuntur Vicarij prouinciales in Ordine Capuccinorum ſint verè Miniſtri, de quibus Regula Minorica?ibid.n.11

Vbi conſtitutiones Capuccinorum corrigant ius commune circa electionem Cuſtodum. dub.108.nu.6

Authoritas Cuſtodum Capuccinorum circa ſibi ſubditos.ibid.nu.8.& 11

Item circa alia quæ non verſantur in ſubditos.ibid.num. 12

In quibus actibus capitularibus habeant vocem Cuſtodes apud Capuccinos?d.109.n.3

An Guardiani Capuccinorum valeant ſibi reſeruare caſus,vel a reſeruatis abſoluere dub.120.n.10.

Frtres Minores de Obſeruantia.

Approbatur conſtitutio Patrum de obſeruantia præfigens terminum electionibus in diſcordia celebratis,quo elapſo dat electionē præſidenti Capituli.d.47.nu.15

Deſcendentes ex genere maculato circa fidem ſunt inhabiles ſpeciali prohibitione apud PP. de Obſeruantia.d.85.nu.5

An officium Procuratoris Ordinis,& Commiſſarij generalis concurrant in vnam,& eandem perſonam apud PP. de Obſeruantia? dub.104.nu.2

An qui dicuntur Vicarij prouinciales apud PP. de Obſeruantia ſint verè Miniſtri de quib. Regula S.Franciſci.d.107.nu.11.

Contra ſubornatores in ordine Minorū de Obſeruantia extans bulla Pōtificia.d.56.8

Quod votum habeant Diffinitores in Ordine Minorum de Obſeruantia?d.111.n.8

Quid diſpoſuerint ſtatuta Patrum de Obſeruantia circa confirmationem omnium electionum illius Religionis.d.107.nu.3

Fratres Minores ſtrictioris Obſeruantiæ.

Cuſtos fratrum Minorum ſtrictioris Obſeruantiæ poteſt adminiſtrare dum expectatur,& etiam antequam petatur confirmatio?dub.107.n.10

Quæ authoritas Cuſtodum in Ordine Minorum ſtrictioris Obſeruantiæ?d.108.n.9

Fretres Tertij Ordinis S. Franciſci de Pænitentia.

Fratribus Tertij ordinis S.Franciſci de Pænitentia præſcripſit modum ſuffragandi Clem.VIII.d.27.nu.7

A quo confirmandus Viſitator generalis dictorum Fratrum.d.101.n.4.

Fratres B.Mariæ de Monte Carmelo.

Contra Fratres B.Mariæ de Monte Carmelo,qui pactis pollicitationibus palàm, vel occultè procurāt dignitates,vel officia,&c. eſt bulla Clem.VIII.d.36.n.8.

Fratres Serui B.M.

Generalatus officium eſt temporaneum apud ordinem Seruorum B.M.d.101.n.6.

Quid diſpoſuerit Clem.VI.circa confirmationem Prouincialis Seruorū B.M.d.107.2.

Ad quos ſpectet electio Diffinitorum apud ordinem Seruorum B.M.d.110.n.4.

Ad quos olim pertinebat electio Priorū conuentualium in ordine Seruorum B.M.du. 114.nu.4

Et nunc ad quos pertineat?ibid.

Featres Prędicatores.

In quibus electionibus attendenda ſit diſpoſitio c.quia propter.de elect.apud Ord. Prædicatorum?d.6.nu.2

Apud Ord.Prædicatorum excluduntur procuratores ab electionibus.d.14.n.11

Generalis,prouincialis, & prior conuentualis ord.Prædicatorum non poteſt amoueri ſine iuſta & rationabili cauſa infra tempus ſui officij.d 49 nu.13

Priuilegia abſoluendi ſubditos à cēſuris,& cōceſſa prælatis Ord.Præd.d.69.1.& ſeqq.

Item diſpenſandi cum illegitimis.d.77.nu.1. 2.& ſeqq.

Con-

Digitized by Google

Contra fratres Ordinis Prædicatorum, qui per mendicatos fauores, & ſuffragia procurant officia dignitates, &c. vitantur bulla dub 56.nu.8.
Generalatus officium datur ad vitam electi in Ordine Prædicatorum dub.101.num.6
An officium Procuratoris Ordinis, & Commiſſarij generalis concurrant in vnam, & eandem perſonam apud fratres Dominicanos.dub.104.num.1.
Quibus priuilegijs perfruatur Procurator Ordinis Prædicatorum? ibid.num.6
Ad quos pertineat electio Priorum cōuentualium in Ordine Prædicatorum. dub.124. num. 3.

Fraus.

Statutum quod emanat expreſſè ad obuiandum fraudibus eſt fauorabile dub.8.nu.12.
Fraudibus eſt occludendus aditus.du.30.n.5.
Fraus fit legi ſi quod eſt prohibitum vna via, cenſeatur conceſſum alia via du.123.n. 9.

Furioſus.

Mente captus æquatur furioſo.dub.89. n.2.
Vide verb.amens.

Geminianus.

Refellitur opinio Geminiani in materia de renuntione Religioſi.dub.41.num.12.

Generalis.

Priuilegium conceſſum P.Generali ſupplendi defectus iuris in electione interuenientes dub.4.num.1.
An Generalis poſſit auferre ius eligendi ab electoribus ſine cauſa.dub.10.nu.8.
An Generalis ſit inferior Capitulo generali? ibid.num.9.
Generales Religionum à quo confirmentur? dub.46.nu.3.
An Generalis cum ſerutatoribus poſſit maiorem partem ſuffragiorum vni datam, alteri falſo referre, ipſumq. eligere? dub. 95.n.2
Ad quos ſpectet electio Generalis de iure cōmuni.dub.101.num.1.
Electio Abbatis Generalis regulatur ex electione Abbatis particularis. ibid. num.2.
Ad quem de iure communi, & ſpeciali attineat confirmatio electionis Generalis.ibid. num.3.
An Generalatus officium duret ad vitam electi, an ad tempus? ibid.num.6.
A quo congregandum capitulum pro electione Generalis? ibid.nu.7.
An Generalis qui inſufficiens apparet abſoluendus ſit ab Officio? dub.102.nu.1.
Quid agendū antequā congregetur Capitulū ad effectum deponendi Generalis? ibid.n.2.
Quomodo ſit probanda inſufficientia Generalis ad effectum depoſitionis? ibid.
An Generalis poſſit prorogare Officij ſui tempus vltra terminū ei præfixum? dub. 103. num.1.& 2.
An Generalis expleto Officio poſſit rafirmari in eodem? ibid.num.4.
Quibuſdam caſibus exceptis Regulares reguntur iuriſdictione Epiſcopali à ſuis Generalibus.dub.124 num 3.
Quomodo, & in quibus delictis Generales poſſint cognoſcere cauſas ſuorū ſubditorum? ibid.num.4.
An poſſit opponi contra electionem Generalis qui remanet confirmatus ſtatim ac eſt electus? dub.48.num.2.

Genus.

Vide verb. ſpecies

Gradus.

Quid veniat ſub nomine Gradus à quo arcentur illegitimi? dub.72.num.3.

Gratia.

In dubio non præſumitur gratia, dub.21.n.8.
Vide verb.priuilegium.

Grauare.

Excommunicationem incurrunt qui grauant electores.dub.54.num.18.

Guardianus.

Vide verb.Prælatus conuentualis.

Gubernatio.

A quibus, & quomodo probanda exceptio de imperitia gubernandi? dub.102.num.9.
Vide verb.confirmatio.

Habilitas.

Tot requiruntur habilitates, quot ſunt obſtacula.dub.98.num 11.
Varia priuilegia conceſſa Prælatis Regularibus habilitandi.dub.99.num.1.
An hodie maneant in ſuo robore? ibid.num.2.
Vide verb.inhabilitas.

Hæres.

An poſtquam quis dixit ſe velle facere Titiū ſuum hæredem, Titius cēſeatur hæres.dub. 29.num.13.

Hæreticus

In quo gradu deſcendentes ex hæreticis ſint inhabiles ad dignitates, & officia? dub.82. num.1.
An eadem pœna comprehendat etiam illegitimos deſcendentes? ibid.num.2.
An etiam genitos ante parentum hæreſim? ibid.num.3.

An etiam deſcendentes ex hæreticis occultis. ibid.num.4.

An etiam deſcendentes ex condemnatis in contumaciam? ibid.num.5.

An etiam deſcendentes ex hæreticis emendatis, & Eccleſiæ reincorporatis? ibid. nu.6.

An quoq. deſcendentes ex relapſis. ibid. n.7.

An prædicti omnes deſcendentes priuentur beneficijs, & officijs obtentis ante paternã hæreſim? ibid.num.8.

Vide verb. Fides.

Homicidium

Pœna irrogata homicidis notorijs, ſiuè de homicidio infamatis, vel condamnatis? d.70 nu.9.

Quæ notorietas, vel diffamatio requiratur ad hunc effectum? ibid.num.10

Priuilegium concedens diſpenſationem ſuper homicidium viuit dub.71.nu 4.

An ſuper publicum homicidium poſſint diſpenſare Prælati Regulares? ibid.num.7.

Quid requiratur ad hoc vt homicidium dicatur publicum? ibid.

An Prælati Regulares poſſint diſpenſare ſuper homicidium deductum ad forum contentioſum? ibid.nu.9.vſq.ad 13.

An poſſint diſpenſare ſuper homicidium caſuale? ibid.num.14

Honor.

Quid veniat ſub nomine honoris, à quo arceantur illegitimi? d.72.nu.3.

Horror.

Qui ſine notabili horrore, & ſcandalo miniſtri Eccleſiaſtici eſſe non poſſunt, ſunt irregulares dub.88.nu.1.

Si verò in aliquo tantùm actu, vel officio ſint notabiliter horrendi, & ſcandoloſi ſunt irregulares quò ad ordines ſuſcipiendos & beneficia ibid.nu.2.

Et etiam ad obtentos, quando eis tale vitium accidit propria culpa ibid.nu.3.

Sed ſi non propria culpa accidit ſunt tantùm irregulares ad illum actum, vel officium ordinis ad quod ſunt inhabiles. ibid. num. 4.

Et ſi nullum impedimentum præbeat tale vitium contr actum abſq.culpa, nullam inducit irregularitatem ibid.nu.5.

Hymnus.

An decantatio hymni Te Deum Laudamus. *poſt completam electionem ſit de ſubſtantia electionis.dub.40.nu.10.*

Idioma.

An poſſint inſtitui Prælati, qui non intelligant, neq. loqui ſciant idioma ſubditorum? dub.116 n.1.6.& 7.

Quæ ſit ratio Regulæ de idiomate, & à quo originem trahat? ibid.nu.5.

Idoneus.

Vide verb. dignus.

Ieſuitæ.

Vide verb. Societas

Ignorantia.

Decretum irritans ligat etiam ignorantes quò ad nullitatem actus.dub.3.nu.6.

Secus verò quo ad alias pœnas.ibid.nu.7.

Ignorantia iuris excuſat mulieres. ibid.n.8.?

An ignorantia excuſet inutiliter ſuffragantes.dub.29.nu 7.

An decretum de non manifeſtandis ſuffragijs liget etiam ignorantes? dub.31.nu.10?

An ignorãtia poſſit excuſare eos, qui aliquã illegitimatis ſpeciem ſubticuerunt in petenda diſpenſatione: dub.79.nu.4.

Vide verb. Scientia

Illegitimitas.

Electio de illegitimo etiam occulto eſt nulla. dub.72.nu.1.

An illegitimi legimentur per ſolemnem profeſſionem Religionis. ibid.nu.2.

Quid veniat ſub nomine honoris, gradus, & dignitatis à quibus arceantur illegitimi? ibid.num.3.

An illegitimi arceantur à Diffinitoratu, & Diſcretatu? ibid.nu.4

Qui dicatur legitimari per ſubſequens matrimonium? dub.73.nu.1

An ſic legitimatus ſit habilis ad omnes gradus ordinis, vt legitimè natus. ibi n.2.

An ſic legitimatus valeat retinere beneficia ſine diſpenſatione, quod conſequutum fuerat antequam eius parentes matrimonium contraxiſſent? ibid.nu.3.

Ad hoc vt quis legitimetur per ſubſequens matrimonium an opus ſit, vt parentes tempore conceptionis matrimonium inter ſe contrahere poſſint; an verò ſufficiat tẽpore natiuitatis? dub.74.nu.1.& 2.cum ſeqq.

Naturales, & ſpurij ſunt incapaces dignitatum tàm de iure ciuile, quàm canonico. ibi. num.5.

Spurijs negãtur alimenta de iure ciuili; ſecus verò de iure canonico ibid.nu.6.

filius illegitimus non poteſt diſpenſari ad dignitates, quas Pater obtinuit. dub.75.n.1.

Quod extenditur ad filios illegitimos propter-

tea

ſtor ante clericatum.ibid.nu.2.

An idē iuris ſit de Patre reſpectu filij, quod de filio reſpectu Patris? ibid.nu 3.

An indem iuris ſit de nepote legitimo, ex filio illegitimo reſpectu aui? ibid.nu.4.

Quid ſentiendum de illegitimis regularibus filijs Religioſorum? ibid.nu 5.

An idem dicendum de adminiſtrationibus, quod dictum eſt de dignitatibus? idid.n.6.

An Pater, & filius illegitimus interdicātur miſſam celebrare in eadem Eccleſia? ibid. num. 7

In quo differat à iure communi decretū Concil.Tridenc.ſeſſ.25.c.15 de reform. ubi de illegitimis filijs.ibid.nu.9.

An Pater, & filius illegitimus arceantur à cohabitatione.ibid.nu.8.

Priuilegia Regularium diſpenſandi illegitimos dub.76.nu.1.& in fi.dub.

Quomodo poſſint eis uti iuxta conſtitutionē Greg.XIV.ibid.nu.2.

An dicta conſtitutio expoſtulet ſuffragia omnium vocalium de capitulo, an verò Diffinitorij tantùm ad diſpenſandum cum illegitimis? ibid.nu.3.

An Pralati Regulares poſſint diſpenſare cū illegitimis iuxta tenorem ſuorum priuilegiorum prout iacent? ibid.nu.6.

An priuilegia Regularium diſpenſandi illegitimos adhuc maneant illaſa poſt Concil. Trident.ibid.nu.8.

An filius ſpurius ſuccedat matri illuſtri extantibus filiis legitimis? dub.79.nu.3.

An quis poſsit legitimari ſine ſuccedendi potentia? ibid.

An natus ex muliere qua virum ſuum ignorabat eſſe Sacerdotem cenſeatur legitimus? ibid.nu.4.

An Pralati conuentuales, qui aliter quàm per electionem inſtituuntur, vel eorum Vicarij poſsint diſpenſare cū illegitimis? dub. 77.num.1.

An ſit valida diſpenſatio eius qui ſe ignoranter expreſſit in impetratione filium vidua cum tamen ſit filius coniugata? d.79.nu.4.

Fundamentum eorum qui dicunt aperiendas eſſe omnes illegitimitatis qualitates in petenda diſpenſatione.d.79.nu.1

Quid ſit neceſſariò manifeſtandum in petenda diſpenſatione ſuper defectum natalium? ibid.nu.2

An ſit aperienda circumſtantia materna nobilitatis? ibid.nu.3.

An ignorantia, vel bona fides poſsit excuſare eos, qui aliquam illegitimatis ſpeciem ſubticuerunt in petenda diſpenſatione. ibid.n.4

An item verba generalia diſpēſantis poſsint eoſdem excuſare? ibid.nu.5.

In quo differant diſpenſatio, & legitimatio dub 80.num.1.

An promouens ad Pralaturam eum quem ſcit illegitimum, cenſeatur cum eo diſpenſare? dub 81.n.2.

Formula diſpēſādi ſup defectū natal.ibi.n.3.

An Pralati Regulares virtute ſuorū priuilegiorum poſsint diſdenſare illegitimos abſentes ſibi ſubditos? ibid nu.5.

Quando in facultatibus diſpenſandi illegitimos requiratur mentio de abſentibus? ibid.

An pœna inhabilitatis inflicta deſcedētibus ex hareticis, comprahendat etiam deſcendentes illegitimos? d.82.nu.2.

Vide verb. matrimonium.

An natus ex geminato adulterio debeat vtrumq. exprimere in impetratione pro obtinendo diſpenſatione dub.79.nu.2.

Item an idem iuris ſit de eo qui natus eſt ex ſacerdote.& muliere ſoluta? ibid.

Item de eo qui natus eſt ex ſacerdote, & eius Parochiana.ibid.

Imperatiuum.

An ſtatuta habeant perpetuam cauſam prohibitionis ſi procedant per verba imperatiua ſolum, & non negatiua? dub.8.nu.7.

Incorrigibilitas.

An Pralati Regulares incorrigibiles ſint amouendi à ſuis Pralaturis? dub.102. nu.1.

In quibus conſiſtat incorrigibilitas? ibid.

Indignatio.

Vide verb. metus.

Indignus.

An eligentes indignum per ſolam ſacramentalem confeſſionem cognitum incurrant cenſuras contra eligentes indignum latas? dub.37.nu.1.

Cuius iuris diſpoſitioni aduerſetur electio indigni? dub.52.nu.3.

Indignus promotus mereretur decapitari. dub.61.num.1.

Iocoſa redargutio facta quibuſdam eligentibus indignos.ibid.num.2.

An eligentes ſcienter indignum teneantur ad reſtituenda damna ex tali electione ſubſequuta? ib.nu.3.

An electoribus imputentur omnia peccata, qua indignus promotus ab eis perpetrabit in illa Pralatura? ibid.

Electio habita de indigno habetur ac ſi fuiſſet celebrata de animali bruto? ibid.nu.2.

Ele-

Electio ſcienter habita de indigno eſt ipſo iure nulla & electores ſunt priuati pro ea vice eligendi poteſtate.ibid.num. 4.
Sed quid ſi non eligerunt ſcienter?n.5.
Quid de his qui eligunt dignum, & credunt indignum?ibid.nu.5.
An Compromittentes *ſint priuati eligendi poteſtate,vbi cōpromiſſarius eligit indignū. nu.13.*
An qui ſuffragantur indigno,de quo poſtea non ſequatur electio ſint priuati?ibi. numer.10.
Item an peccent mortaliter.ibid.
Qui dicantur indigni in iure?ibid.nu.11.

Indiuiduum.

Quo modo differant inter ſe continere caſus bulla in genere,in ſpecie,& in indiuiduo? dub.69.nu.12
An expreſſo grauiore caſu bulla ĩ indiuiduo, & reliquos in genere, cenſeantur omnes conceſſi indiuidualiter.ibid.n.16.
In indiuiduis vtile per inutile vitiatur. dub.20.num.14.

Ineruditus.

*Vide verb.*ſcientia.

Infamia.

An Compromiſſarij aliqua infamia laborantes ſint reuocandi?dub.21.nu. 11.& dub. 86.num.9
An ad examinanda merita,vel demerita eligendorum poſsit inſtitui inquiſitio nulla precedente fama.dub.55.num.10.
An infames ſint priuati iure eligendi?dub. 83.num.1.& dub.86.num.7.& 8
An infamia inducat irregularitatem?Et an irregularitas inducat infamiam? dub. 83.num.2.
Indecens eſt in dubio exiſtimare aliquem infamem.ibid.num.3.
Duplex infamia.dub.86.num.1.
Quid ſit infamia iuris, & qua requirantur ad eam incurrendam? ibid. num.2.
An incurratur quando delictum, propter quod illa eo ipſo irrogatur eſt occultum? ibid.num.3.
Quid ſit infamia facti, & an inducat irregularitatem propriam.ibid.num.4.
An infames ſint ineligibiles. ibid. num.5. & 6.
Infamibus prohibentur actus legitimi.ibid. num.7.
An Prælati Regulares poſsint diſpenſare ſuper infamiam.dub.87.nu.1.4.& 6.
An Principes diſpenſent ſuper infamiam ab eis,vel lege ciuili irrogatam ibid.n.2
An Papa diſpenſet quamcunque iuris infamiam.ibid.num.3.

Inferior.

Conſtitutio inferioris nō poteſt mutare in aliquo conſtitutionem ſuperioris.dub.10.n.3 dub.95.num.2.
Quo ſuperior poſsit tollere pœnam inflictam ab inferiore Prælato?dub.98.nu.1.
Quando poſsit inferior in quacunq. lege ſui Superioris diſpenſare, etiam ſine cauſa.dub. 98 num.8
Caſus in quo inferior poteſt quandoque diſpenſare in lege Superioris.d.108.nu.12.

Infinitum.

Infinitum nullam determinationem habet. dub.28.nu.13.

Infirmus.

Quomodo ſcrutandus infirmus?d.26. nu.2
An infirmi poſſint eligi,vel eligere?d.89.n.12.
An qualibet infirmitas faciat hominem irregularem?ibid.
An inſufficientia ad effectum depoſitionis inſurgat ex infirmitate?dub.102. num.3
Quomodo tollatur probatio præſumptiua infirmitatis?ibid.nu.6
An ſemen infirmi ſit aptum ad generationem. dub.102.nu.3

Inhabilitas.

Electio facta inhabilibus non vocatis tenet: vel ſi vocatis,non tamen expectatis.du.11. num.1.
Et hoc maxime vbi certò conſtat de eorum inhabilitate.ib.nu.2
Quid agendum ſi certò non conſtet, vel ſi res dubia pendeat.ibid nu.4. & 5.
Si omnes inhabiles exiſtunt ad quos fiat deuolutio?dub.13.nu.2
Quid agendum quando inhabiles non poſſunt expelli ab electione?d.66.nu.7
Item quando admiſsi ſunt ignoranter ad electionem?ib.nu.8
Quid ſit inhabilitas ſubſtantialis?du.93. n.1.
Quid ſit inhabilitas pœnalis?ib.nu.2.
An ſi inhabilitas ſubſtantialis ſit ex defectu occulto,ſuffragium ſit nullum?ib.nu 3
An qui occulte deliquit contra ſtatuta inhabilitantia ipſo iure teneatur reſpondere veritatem ad mentem interrogantis? ib.n.9.
An inhabilitas tollatur per diſpēſationem, an verò per abſolutionem?d.97.n.7
An inhabilitas dicatur propriè irregularitas an verò pœna,vel ſuſpenſio?ibid.nu.8.
Quam culpā admittit inhabilis ſe ſe immiſcēdo in elect. ſine cauſa.dub.99.nu.5.

Vide

Vide verb. Priuatio.

Inquiſitio.

An pendente inquiſitione poſſit priuari bene-ficiatus manualis?dub,49.num.9.
An poſſit inſtitui inquiſitio tendens ad exa-minanda merita,vel demerita eligendorũ ſi nulla eorum præcedat infamia?dub. 55. num. 8.
An inquiſitus poſſit promoueri.d.86.6.

Inſpiratio.

An inſpiratio ſit forma electionis? dub.2 num. 3.
Quid ſit electio per inſpirationem?ibid. nu.4.
Quid ſit electio per quaſi inſpirationem? ibid.num.5.
Quæ requirantur ad electionem per quaſi inſpirationem?ibid.num.6.
An electio per quaſi inſpirationem debeat eſſe ſecreta?ibid.num.7.

Inſufficientia.

Ex quibus inſurgat inſufficientia ad effectũ depoſitionis?dub.102.num.3.

Intentio.

Caſus in quo magis attenduntur verba legis, quàm intentio.dub.31.num.7.
Etiam vbi eſt illis contraria.dub.123.n.14.
Ex quo ſumenda ſit intentio legis.dub.39. nu mer.1
Intentio Superioris ſemper præſumitur qua-lis eſt intentio legis ſcripta. dub.41.nu.13.
Lex non includit illud ad quod mens, & ra-tio authoris non ſe extendit.dub.99.nu.8.
Authoritas regulatur ſecundum mentem diſ-ponentis.ibid.
Is committit in legem, qui verba legis comple-ctens contra legis nititur voluntatem. ibid.num.9.
Duplex intentio legislatoris in lege: vna ca-dens ſub præcepto.altera nõ dub.123.n.12.

Interdictum.

An electio habita in loco interdicto teneat. dub.16.nu.5,& dub.68.num.3.
An interdicti vocem habeant.dub.68, nu. 1.
Item an celebrantes in loco ſuppoſito interdi-cto?ibid.num.2.
An quod interdicitur,ſuſpendatur per ſubſe-quentem legitimam appellationem?dub.94 nu.8.

Interrogatus

An qui occultè deliquit contra inhabilitantia ipſo iure teneatur reſpondere veritatem ad mentem interrogantis?d.93.nu.9. & 10.

Interpretatio.

In interpretatione legis ſemper attenditur verborum ſignificatio.dub. 20. num.11.
Rigoroſa interpretatio fieri debet, quando agitur de tollẽda pœna, & de impunitate in ducenda: mitior verò interpretatio quando agitur de interpretanda mente legislatoris circa nouas pœnas?dub.70.num.10.
Vbi agitur de reditu ad ius commune latiſ-ſima interpretatio eſt facienda d.118.nu.8.
Statutum correctorium iuris communis non recepit benignam interpretationem à iure communi dub.120.num.11.
Quæ ſit interpretatio actiua, & quæ paſſiua, & quam neceſſariò recipiat ſtatutum?ibid. num. 13.

Inutile.

Qui dicantur inutiliter ſuffragari?d.29.n.1.
Vota inutilia habentur ac ſi de capitulo non eſſent.ibid.num.2.
Quomodo fiant inhabiles actiuè, & paſſiuè qui ſuffragantur inutiliter. ibid.nu.4.
An qui ſuffragati ſunt inutiliter in vno ſcru tinio poſſint purè ſuffragari in altero, ſi caſſato primo, celebratur ſecundum ?ibid. nu.6.
An ignorantia excuſet inutiliter ſuffragan-tes.ibid.num.7.
Quomodo excludenda inutilia vota?ibid.n.8
Vide verb. vtile.

Irregularitas.

Qui actus prohibeantur irregularibus.d.70. num. 1.
Electio, ſeu prouiſio de irregulri ad Præla-turam eſt ipſo iure nulla.ibid.nu.2.
An irregulares ſint inhabiles ad Diffinitora tum,Diſcretatũ, & huiuſmodi ibid. nu.3.
An irregulares poſſint eligere. ibid.num.5. 6. & 8.
Item an priuentur poteſtate eligendi, quæ eis competit ratione beneficij?ibid.
Priuilegia quorum virtute Prælati Regula-res,poſſunt diſpenſare ſuper irregularita tem.dub.71.num.1.
Quæ forma ſit ſeruanda in diſpenſationibus ab irregularitate?dub.81.nu.1.

Iudex Iudicium.

Iudex poteſt ſuppleri non ſolùm ea, quæ ſunt iuris; ſed etiam quæ ſunt facti. dub. 48. 18.

Vide verb. Arbitrium.

Quando poſſit procedi ad cõdemnationem nullo ordine iudiciario ſeruato? d. 11. nu. 2.

Ad quæ teneantur Regulares in ſuis iudicijs? dub. 95. num. 10.

An à Prælatis Regularibus ſeruetur iuris ordo ſicut à ſæcularibus? dub. 122. nu. 7.

Iudex dicitur legis auxilium. dub. 54. num. 2.

Iunior.

Non eſt nouum iuniores plerumq. ſenioribus doctrina, & morum honeſtate præcellere. dub. 32. num. 3.

Iuramentum.

Quo iure proponendum ſit iuramentum electoribus. dub. 26. num. 3

In cuius manibus ſit præſtandum iuramentũ ab electoribus. ibid. nu. 4

Quomodo ſit iurandum? ibid nu. 5.

An peccent mortaliter electores violantes in parua materia iuramentum quo ſe adſtrinxerunt ad eligendum digniorem? dub. 33. num. 15.

Quod de præſtando iuramento præſcribitur in forma obijciendi electioni, vel electo eſt ad vnguem obſeruandum, cum ad Sedem Apoſtolicam appellatur. dub. 48. nu. 12.

An iuramentum in extraiudicialibus interpoſitum die dominico valeat? d. 17. n. 5.

Vide verb. Procurator. *Vide verb.* matrimonium.

Iuriſdictio.

An iuriſdictio competens perpetuò ex priuilegio Principis cenſeatur ordinaria? d. 121. num. 2.

Vide verb. Epiſcopus.

Ius.

Ius eſt obſeruandum ſecũdum quod obſeruantia, & conſuetudo illud declarat. dub. 27. num. 10.

Qui gaudeant authoritate ſupra ius commune? dub. 78. nu. 2.

Quæ exorbitant à iure communi non ſunt ad conſequentiam trahenda. dub. 80. num. 2.

Vide verb. Lex. Intentio. Interpretatio. *Statu*tum.

Ius patronatus.

An electio, ſeu præſentatio ad ius patronatus facta de extero teneat? dub. 35. nu. 5.

Iuſtitia.

An ſtrictius obliget diſtributiua, quàm commutatiua iuſtitia? d. 36. nu. 2.

Laici.

An laici Regulares poſſint intereſſe electionibus? d. 14. nu. 6. d. 91. 1. & ſeqq.

An poſſint aſſumi in compromiſſarios? du. 21. num. 12

An ſint perſonæ eccleſiaſticæ. nu. 91. n. 3

Laici ſæculares arcentur ab electionibus Religioſorum, aliàs electio eſt nulla. dub. 90. n. 1 dub. 91. nu. 3

Nec valet contraria conſuetudo. ibid.

Quomodo laici ſæculares poſſint intereſſe electionibus Religioſorum. ibid. nu. 4

Duplex ſpecies laicorum. d. 91. nu. 3.

Largitio.

Vide verb. Donatio.

Legatus.

An Legatus a latere poſſit confirmare electiones exemptorum? d. 46. nu. 2. & 3.

An Legatus à latere poſſit confirmare ſtatuta correctoria iuris communis? d. 108. n. 1

Legitimatio.

Vide verb. Diſpenſatio. Illegitimus.

Lepra.

Vitium concernens perſonam ſigillat, & notat eam, ac ſequitur ſicut lepra leproſum. dub. 55. n. 10.

Lex.

Ratio legis eſt anima legis. d. 39. nu. 2

An clerici teneantur in conſcientia ad ſeruanda leges ciuiles? d. 74. nu. 4.

An ſublata ratione legis, benè ſublata ſit lex? dub. 91. nu. 9.

An idem ſit diſpenſare in lege Superioris, & in pœnis eiuſdem legis? d. 98. n. 9.

Quando ſublata lege, remaneat eius ratio? du. 116. nu. 4

Fraus ſit legi ſi quod eſt prohibitũ vna via, cenſeatur conceſſum alia via. dub. 123. n. 9

Lex non ſtringit vbi de facto ſeruari nequit. dub. 24. nu. 5

Vide verb. Ius.

Liberalitas.

In neceſſarijs liberalitas non exercetur? d. 45. num. 1

Libertas.

Quæ libertas requiratur in electione d. 52. n. 1

An electio actiua poſſit reſtringi ad certum genus perſonarum? ibid.

Item an paſſiua? ibid. nu. 3.

Quid ſi electio coarctaretur ad tres, vel quatuor? ibid. nu. 5

Quid importet dictio libere. *d. 106. nu. 4*

Litera.

Quare non poſſit exprimi votum per literas? dub. 14.

dub.14.num.1.& 4.
Quare ſi contra fiat actus ſit ipſo iure nullus. ibid.nu.1
Quando decretum electionis dicatur literæ teſtimonialis? d.43.nu.5
Quando literis Prælatorum adhibenda ſit plena fides in iudicio? d.81.n.4.

Locus.
Electio canonica eſt celebranda in loco conſueto? d.16.nu.1
Vbi ſit celebranda, quando nulla ſubeſt conſuetudo? ibid.nu.2
Quomodo dirimenda ſit controuerſia inter electores de loco electionis. ib.nu.3.
Electio habita in loco non conſueto tenet. ibi.nu.4. Etiamſi eſſet interdictus. nu.5.
Locus non ſanctificat hominem, nec eſt de ſubſtantia electionis. ib.nu.6.
Qualis locus ſerutatorum? d.22.nu.3
Aliud eſt quidpiam fieri in loco capitali, & aliud fieri capitulariter. d.23.num.2.
Vide verb. Interdictum.

Ludouiſius.
Ludouicus Ludouiſius laudatur. d.26.nu.5. in fin.

Lupini.
An electiones canonicæ poſſint haberi per lupinos? d.27.nu.6.

Maius.
Vbi maius conceditur minus quoque conceſſum eſſe videtur. d.80.nu.2.
Quando non valeat argumentum a maiori ad minus in diſpenſatione. ibid.nu.4.

Maleficiatus.
An maleficiatus in ſolis membris genitalibus ſit dicendus Dæmoniacus? d.89.n.8

Mandatum.
Mandati forma eſt diligenter obſeruanda. dub.25.nu.2.

Manifeſtatio.
Non obeſt ſcientia quæ habetur de ſuffragijs trium electorum poſt publicationem ſcrutinij, ſi ipſi tantummodo ſint in capitulo. du.24.num.4
Compromiſſarij, ſiue ſcrutatores reuelantes aliquod ſuffragium peccant mortaliter, & electio eſt nulla. d.31.nu.1.
Proditor ſecreti de re graui peccat mortaliter. ibid.
An teneat electio, ſi elector ante, vel poſt ſcrutinium publicet votum ſuum. ibid.n.2
In actu ſcrutinij ſi ſuffragia dentur publicè, vt ab alijs vltra ſcrutatores audiantur, electio eſt nulla. ib.n.3.
Etiamſi vnicum tantum ſuffragium publicetur. ib.num.4.
Et etiamſi ab ipſo tantùm audiatur. ibid.nu.5.
An electio ſit quoq. nulla ſi ſuffragia manifeſtentur ſcrutatoribus, vbi proceditur per ſchedulas obſerratas? ib.nu.6
An manifeſtatio ſuffragij facta ab electore in fraudem ad annullandam electionem, vitiet eam? ib.nu.8.
An decretum de non manifeſtandis ſuffragijs liget etiam ignorantes? ib.nu.10
Elector manifeſtãs ſuffragium ſuum in actu ſcrutinij alijs vltra ſcrutatores eſt priuandus eligendi poteſtate. ibid.nu.11
An in ſcrutinij ſcriptura, & in patentibus cõfirmationis non ſint manifeſtanda nomina eligentium? d.38.nu.7

Manuale.
Quæ beneficia regularia ſint manualia? dub.49 num.3
Ex leuiori culpa inducitur priuatio beneficij manualis, quàm perpetui. ib.nu.10.
Quando inducatur conſuetudo, vt Religioſi poſſint amoueri à Prælaturis manualibus etiam ſine cauſa? ib.num.11
Quæ beneficia curata dicãtur manualia? ibi.num.15.

Materia.
Propter ſubiectam materiam de qua agitur ſunt impropriãda verba. d.47.nu.8

Matrimonium.
An valeat argumentum a matrimonio ad iuramentum. d.26.n.10
An iuramentum ſit de ſubſtantia matrimonij? ibid.
In matrimonio expoſtulatur conſenſus liber. ibid.
An exempti valeant agere cauſas matrimoniales? d.51.nu 9
An valeat argumentum à matrimonio ad electionem? d.54.nu.19.
An ad hoc vt legitimetur partus per ſubſequens matrimonium attendendum ſit tempus conceptionis, vel tempus natiuitatis, in quo potuiſſet eſſe coniugalis coitus inter parentes? d.74.nu.1.& ſeqq.
Qui dicantur legitimari per ſubſequens matrimonium? d.73.num.1.
An qui prohibiti contrahere matrimonium contrahunt cum conditione ſi Papa diſpenſauerit, opus ſit poſtea nouo conſenſu poſt talem diſpenſationem obtentam? d.74.n.7.
An ſit validum matrimonium contractum à filia ignorante patre? d.74.num.1.

Medi-

Medicus.

Medici iudicio in arte ſua ſtandum.dub. 102.num.7.

Quomodo concludenter, & plenè probet fides medicorum?ibid. num.8

Mendoſus.

Quare mendoſi inueniantur DD. inter authoritates referenda?præfat. num.6.

Mens.

Vide verb. intentio.

Mente captus.

Qui propriè mente capti dicantur?dub.39. num. 3.

Mente captus æquatur furioſo. ibid.nu.2.

Vide verb. amens.

Metus.

An valeat compromiſſum, quando compromittentes non contradicunt metu? dub. 23.num.3.

Quid dicendum de electore coacto metu leui, vel graui ad ferendum ſuffragium pro aliquo certo, & determinato?dub.52 num.5.

Quod malum timendum ſit vt inducat metum cadentem in uirū conſtantem. dub. 54.num.1.

Qua mala relinquātur iudici ad arbitrandum an ſint grauia.ibid.num.2.

Qualis debeat eſſe timor mali euenturi ad hoc vt ipſum inducat iuſtum metum? ibid.num.3

Ad dijudicandum an metus incuſſus ſit cadens in virum conſtantem, conſideranda eſt perſona quæ illum patitur. ibid. num. 4.

An ſola reuerentia per ſe inducat ſufficientem metum?ibid.nu.5.

An minæ inducant ſufficientem metum ibid.num.6.

Item an ſeueritas, vel terribilitas?ib.nu.7.

Item an indignatio?ibid.num.8

Item an preces importunæ?num.9.

Reſpectu quarum perſonarum detur metus reuerentialis?ibid.num.10.

An ad iuſtum metū requiratur, vt timens non poſſit facilè occurrere malis, quæ timentur.ibid.num.11.

An metus incuſſus conſanguineis electoris, cenſeatur incuſſus eidem electori? ibid.num 12.

Item an incuſſus arctiſſimis amicis electoris?ibid.num.13.

An metus durat quādiu durat eius cauſa, & durāt impedimenta quibus à reclamando impeditur?ibid.num.14.

An quod dicitur de metu, dicatur quoq. de eius ſuſpicione?ibid.num.15.

An ex præſentia ſuperioris, ſiuè iudicis excludatur metus, & eius ſuſpicio?ib.n.17

Qui metu agit aliquid intrinſecè malum, peccat.dub.122.num.5.

Quare Eccleſia irritet actum iuſto metu contractum?ibid.num.7.

Vide verb. compromiſſarius.

Minæ.

Vide verb. metus.

Minores.

Vide verb. fratres.

Minus.

Cui *licet quod eſt plus, licet vtiq. quod eſt minus.dub.80.num.2.*

Vide verb. maius.

Miſſa.

An miſſa auditio neceſſariò debeat præcedere electionis celebrationem?d.29.nu.4.ſeq.

Monachi.

An ſub nomine Monachorum veniant omnes Religioſi?dub.56.num.9.

Monachi S.Bernardi.

Apud Congregationem S.Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Ciſtercienſis Regularis obſeruantia ſeruatur diſpoſitio c. quia propter. de elect. *in electione definitorum.d.6.n.7.*

Quomodo apud eamdem Congregationem *celebretur electio diſcretorum?d.27.n.5*

An apud eamdem congregationem poſſint amoueri ſine cauſa Prælati, & Officiales manuales?dub.49.nu.7.

Item apud eamdem Congregationem *permiſit ſubornationem bonam Greg.XIII. dub 55.num.7.*

Item contra Monachos eiuſdem Congregationis qui pactis, pollicitationibus palàm, vel occultè procurauerint &c. allegatur bulla Paul.V.dub.56.num.8.

Monachi Camaldulenſes

Contra *Monachos Congregationis Camaldulenſis Ordinis S. Benedicti qui pactis, pollicitationibus palàm, vel occultè procurauerint &c. citatur bulla.d.56.n.8.*

Monachi Cartuſiani.

Quid diſponant ſtatuta Carthuſienſis Ordinis circa confirmationes electionum, & circa aſſignationes terminorum quæ præſcribuntur ad opponendum electioni?d. 17.num.5.

A quibus eligantur Priores Conuentuales *in* Ordine *Cartuſienſi.dub.114.num.4.*

Statuta *Cartuſienſis Ordinis declarant, quando grauiter peccēt electores in non eligendo digniorem.dub.33.num.10.*

Apud

Apud Cartuſianos qui terminus præfigatur ad opponendum electioni ante confirmationem? dub 48.*nu*.3.
Aurea declaratio ſubornationis quam facilè ſtatuta Cartuſianorum.*dub*.55.*nu*.2.
Item quid diſponant in deſperata eligentiũ concordia in electione Prioris conununtualis? dub.47.*num*.17

Monachi Caſſinenſes.
An apud Congregationem *Caſſinenſem Monachorum Ordinis S. Benedicti ſeruetur diſpoſitio* c.quia propter.de elect.*in electione diffinitorum? dub*.6.*num*.7
Item quo celebretur eadem electio Diffinitorum apud eamdemet Congregationem. dub.110.*num*.3.
Quanta ſit authoritas Prælatorum Conuentualium apud eamdem Congregationem? dub.120.*num*.6.
Contra *Monachos Caſſinenſes,qui pactis, pollicitationibus &c. palam, vel occultè procurant obtinere &c.allegatur bulla.d*.56.*num*.8.

Monachi Cæleſtini.
Contra *Monachos Congregationis Cæleſtinorum.Ordinis S.Benedicti qui illicitis modis procurauerint obtinere, & c. citatur bulla.dub*.56.*num* 8.

Monialis.
An Moniales *eligentes contra formam iuris ſint priuandæ? dub*.3.*nu* 7.
Allegatur decretum contra Religioſos loquentes cum monialibus, ſiuè cummulieribus intra clauſuram degentibus d.93.2
An Prælati *Regulares poſſint diſpenſare ſuper priuationem vocis latam contra violatores eiuſdem Decreti.dub*.98.*num*.10.

Mora.
Quæ mora in publicatione electionis vitiet eamdem electionem? dub.39.*nu*.3.

Morbus.
Vide verb.infirmitas.

Mores.
An electores teneantur ad notitiam morum eligendi? dub.35.*num*.3.
An carens grauitate morum ſit cenſendus indignus quod promoueatur? dub.61.*nu* 3

Mors.
Religioſus habetur pro mortuo.dub.10.*n*.6.
An mors ciuilis reſultans ex ingreſſu monaſterij differat à morte naturali? ibid.nu.7.
An.& à quibus ſit iteranda electio ob mortem electi.dub.12.*nu*.1.*&* 5

An ſit confirmanda electio, ſi poſt eius publicationem moriantur electores, antequam confirmetur? dub.45.*num*.5.
An ſit celebranda electio ex illis votis in ſcrutinio publicatis, ſi moriantur electores ſtatim poſt eiuſdem ſcrutinij publicationem? ibid. num.6.

Mox.
Quid importet dictio mox? *dub*.38.*num* 4.

Mulier.
An ignorãtia iuris excuſet mulieres.d.3.*n*.7
An Prælati Regulares poſſint diſpenſare ſuper priuationem beneficiorum, & inhabilitatem ad ea latas contra Religioſos introducentes mulieres in monaſteria? d.98.10

Munus.
Quid ſit munus à manu, quid munus ab obſequio: Et quid munus à lingua? dub.57.*n*.4.
Quomodo contrahatur ſimonia per munus à manu? ibid.nu.5.
Item quomodo per munus ab obſequio? ib.n.6
Item quomodo per munus à lingua? ibid.nu.7
Munera excæcant prudentes, & ſubuertunt verba iuſtorum.dub.55.*num*.2.
Vide verb.donatio.*& verb*.ſubornatio

Mutatio.
Vide verb.variatio.

Mutilatio.
Qui poſſint diſpenſare ſuper mutilationem membrorum? dub.71.*nu*.5.

Neceſſitas.
An in neceſſarijs exerceatur liberalitas? d.45 *num*. 1.
Ex qua neceſſitate Laici poſſint eſſe Prælati? dub.92.*num*.11.
In argumentum trahi nequeunt quæ aliquando propter neceſſitatem ſunt conceſſa ib.n.19

Negligentia.
Maior pœna ſumenda eſt de dolo, quàm de negligentia.d.12.*nu*.4
Ex qua negligentia inſurgat inſufficientia ad effectum depoſitionis.d. 102 *nu* 3.
A quibus & quomodo probanda ſit exceptio de negligentia? ibid.num.9
Quòd tempus ſit labendum vt electio Prouincialis deuoluatur ad Generalem ex negligentia electorum,vel compromiſſarij.dub. 105.*nu*.2

Neophytus.
Qui verè neophyti dicantur.dub.84.*num*.1.
An neophyti ſint irregulares,& inhabiles ad officia & dignitates? ibid.nu .2.

Nobilitas.
An in conſideranda dignitates eligendorum attendenda ſit nobilitatis qualitas? dub. 32.*num*.4.

An in petenda diſpenſatione ab illegitimitate ſit neceſſariò exprimenda circumſtãtia materna nobilitatis? dub.79.nu.3.

An filius ſpurius ſuccedat matri nobili extantibus filijs legitimis? ibid.

Nolle.

Quando non ſint compellendi nolentes intereſſe electioni? dub.9.num.5.

Eius eſt nolle, cuius eſt velle. dub.41. nu.14

Religioſus non habet nec velle, nec nolle. du.10.num.5

Explicatur. dub.41.nu.13

Nomen.

Quam ſignificationem habeant nomina verbalia: actiuam, ſcilicet, an paſſiuam? praefat.num.4.

Notarius.

An Praelati Regulares poſſint creare notarios perpetuos? dub.43.num.12.

An decretum electionis poſſit confici per notarium laicum? ibid.nu.11

Admonentur Protectores Religionum, vt in cauſis Religioſorum aſſumant Religioſos loco notariorum. ibid n.13.

Notorium.

Quae vitia dicantur nota ad effectum ea manifeſtandi ſine peccato? dub.55.num.8.

Quae notorietas, vel diffamatio requiratur ad effectum incurrendi poenas irrogatas notorijs, vel infamatis de homicidio? d.70.n.10

An qui non ſunt notoriè inhabiles ſint vocandi ad electionem? dub.11.nu.3.

D. Paulus notorium inceſtuoſum excommunicauit. ibid.

Quod dicatur notorium ad effectum abſolutionis? d.71.nu.7

Nox.

Nox & dies quando propriè incipiãt? d.18. num.1.

Electiones in quib. ſeruatur c. quia propter. de elect. *non poſſunt fieri nocte. ibid. nu.2*

Secus verò dicendum ſi aliquis grauis neceſſitas vrgeat? ibid.nu.3

Vel non ſeruetur d.c. quia propter. *ibid.nu.4*

Caſus in quo electiones Prouinciales, Diffinitorum poſſunt fieri nocte. ibid.nu.5

An prouiſio Praelatorum conuentualiũ poſſit celebrari nocte à Diffinitorio? ibid.n.6.

Obiectio.

Vide verb. oppoſitio.

Obligatio.

An vbi tempus praefinitur ad obligationem, eo elapſo, illa extinguatur? dub.50.nu.6.

Quae ſit moralis actio, per quam tollitur obligatio? dub.90.nu.1.

Occultum.

In occultis lex contenta eſt his quae habere poteſt. dub 93.nu.5.

An poſſint manifeſtari vitia occulta in tractatibus electionum? d.55.n.10.

Quod dicatur occultum? ibid. & dub.71.n.7.

Œ

Vide ſub. lit. E.

Opinio.

Quando communis opinio Doctorum inducat obligationem? dub.20 nu.6,

Non eſt relinquenda communis opinio, quando eſt conformis litterae textus. ibid.n.11.

In dubio opinio diſtinguens eſt amplectenda dub.26.nu.9.

Opinio per diſtinctionem concilians eſt tenenda. dub.122.nu.4.

Oppoſitio.

Cautioſi oppoſitores non ſunt audiendi. d.21. num.5

An obiectio electionem nullam declarans admittatur poſt confirmationem? d.46. n.19.

An poſt confirmationẽ factam repellatur contradictor? d.48.nu.1.3 & 5.

An poſſit opponi contra electionem Generalis remanentis cõfirmati ſtatim ac eſt electus? ibid.nu.2

An poſſit opponi contra electionẽ Prouincialis *Minorum ex eo, quod ſit confirmãda exceptione, ſeu contradictione quacunque alterius partis non obſtante? ibid.num. 4.*

Duplex *exceptio, ſeu oppoſitio* ibid.nu.5

Eligentes, vel electioni conſentientes nequeunt opponere contra electum niſi ex noua cauſa, vel noviter eis pandita. ibid.nu.6

Quibus competat ius opponendi? ibid.nu.7

Non eſt locus poenitentiae oppoſitoris in praeiudicium eius contra quem opponitur. ibid. num.9

In quorum beneficiorum electione haec dicta habeant locum? ibid.nu.10

Forma obijciendi contra electiones, prouiſiones. &c. ibid.nu.11

Et quod ibi praeſcribitur de praeſtando iuramento eſt ad vnguem obſeruandum, cũ ad Sedem Apoſtolicam appellatur. ibid.n.12

An tale iuramentum poſſit dari per Procuratorem? d.26. nu.6

Item eandem formam obſeruare tenetur, qui contra certam, & nominatam perſonam, nõ ab alijs eligatur ad eandem Sedem, antequam fiat electio appellauerit. d.48.n.13

Et ſi criminũ, vel defectuum expoſitorũ debitas circumſtantias omiſerit obijciens nõ eſt

poſtma-

Digitized by Google

poſtmodum audiendus, etiamſi iuret eas ad ſe de nouo perueniſſe ibid. num. 15.
Nec eſt principaliter admittendus alius ſuperueniens in eadem cauſa eoſdem articulos proſequendo? ibid. num. 16.
Et etiam repellitur ab obiectibus in appellatione ſua expreſſis si non obſeruauerit formam quando procedit per viam simplicis querela. ibid. num. 17.
Non tamen propter dicta forma omiſſionem infirmabitur probatio alias legitima de ipsis obiectis facta. ibid. num. 18.
Et hae dicta ſunt obſeruanda quando extra. iudicialiter appellatur. ibid. num. 19.
In quibus ſolum obiectis ſit ſeruanda dicta forma obÿciendi? ibid. num. 20
Quando obiectio dicatur reſpicere ius Eccleſia. & quando ius opponentis? ibid nu. 21.
Intra quod tempus poſſit opponi, vel appellari ab electione, vel prouiſione? ibid. nu. 22
Item intra quod tempus opponentes, vel appellantes ſe ſiſtere debeant Apoſtolico conſpectui? ibid.
An poſſint dicti opponentes, vel appellantes mittere procuratorem? ibid.
An electio teneat, si admittatur ad eam quis elector non obſtante exceptione excommunicationis ei obiecta? dub. 66. num. 11.
Excipientes de illis qua non cadunt ſub ſenſu corporis teneātur reddere cauſam ſcientia, etiamsi non interrogentur, dub 101. num. 9.
Si obÿciatur euidens defectus ſcientia. vel perſona. quomodo probandus, & quomodo pruniendus opponens si falſum reperietur. dub. 48. num. 8.

Oratio.
Ante electionem eſt orandū ex decreto Concil. Trident. dub. 19. num. 1.
Quare Chriſtus diſcipulos elegerit poſt orationem.

Ordinarius.
Vide verb. Vicarius.

Ordo.
Eſt de ſubſtantia electionis, vt omnia ſubſtantialia ſuo ordine ſeruentur, nec praposterentur in aliquo. dub. 43. nu. 10.
An poteſtas eligendi pendeat à poteſtate Ordinarii? dub. 70. num. 7
Ordo iudicialis. Vide ver. Iudicium.

Papa.
An electio Miniſtrorum Eccleſia pertineat ad ſummum Pontificem? d. 1. num. 3
An conſtitutiones Apoſtolica propria manu Papa ſignata derogent Conciliÿs genera; lib.? dub. 5. nu. 4
An electio Summi Pontificis celebrata in loco interdicto teneat? d. 16 nu 6.
An in electione Papa prohibeantur tractatus electionis? d 55. nu. 5
An ſi Papa diſpenſet ſine cauſa peccet? d. 78. num. 4
An ſolus Papa gaudeat authoritate ſupra ius commune? ibid nu. 2
An Papa poſſit diſpenſare quamcunque iuris infamiam? d. 87. nu. 3
An Papa teneatur in arduis requirere, & ſequi conſilium? d 111. nu. 12
Atteſtatio Card. Paleoth. de humilitate Summorum Pont in ſequendis conſiliÿs ſibi datis. ibid. nu. 13
An conſtitutio Papa obliget ſi non acceptatur à fidelibus. d. 56. nu. 3.

Parochus.
An Parochus poſſit excommunicare? d. 122. num. 3
Vide verb. Curatus.

Pater.
Vide verb. filius, & verb. illegitimus.

Paulus.
Memorabile factum D. Pauli. d. 11. nu. 2.
Inſignis zelus Pauli V. occultandi negotia Religioſorum Laicis. d. 43 nu. 13.

Peccator peccatum.
An electio habita de peccatore publico, ſit irritanda d 64. per totum.
Vide verb. Delictum.

Pecunia.
Quid veniat ſub nomine pecunia? d. 54. nu. 4

Pœna.
In materia pœnali verba ſumuntur ſtrictè, & propriè. d. 56. nu. 9
Qua probationes requirantur ad effectum imponendi aliquam pœnam? d 95. n. 9
An pœna tollantur per abſolutionem, an verò per diſpenſationem? d 97 nu. 9.
Quare à bullis Iubilæorum ſublata ſit particula abſoluendi à pœnis. ibid.
An idem ſit diſpenſare in lege ſuperioris, & in pœnis eiuſdem legis? d. 98. nu. 9
Qua interpretatio fieri debeat, quando agitur de tollenda pœna, & qua quando agitur de interpretanda mente legiſlatoris circa nouas pœnas? d. 70 nu 10.

Pœnitentiarius.
An Maior Pœnitentiarius poſſit diſpenſare ſuper simoniam beneficialem. d. 60. n. 4.

Perpetuum.

Dignitates Regulares electiua cenſentur perpetua?dub.49.nu.1.

Ex qua cauſa inducatur priuatio beneficij perpetui?ibid.nu.10.& 13.

Periculum.

*Vide verb.*delictum.

Perſona.

Vitium concernens perſonam ſigillat, & notat eam, ac ſequitur ſicut lepra leproſum. d.55.nu.8.

Quando dicatur caſſari electionem ex defectu perſonæ electæ?dub.100.num.1.

An repulſus ab electione vitio perſonæ ſit ineligibilis vbiq.?ibid.nu.3.

*Vide verb.*oppoſitio.

Perſonatus.

Qui propriè dicatur habere perſonatum. du. 62.nu.4.

Pertinax.

An contumax æquiparetur pertinaci?du.82. num.5.

Petrus.

An ſoli Petro fuerit commiſſum regimen vniuerſalis Eccleſiæ?dub.1.nu.4.

An Petrus ignorauerit ius diuinum.ibid.

Plus

Cui licet quod plus licet vtiq. quod eſt minus.dub.80.num.2.

Populus.

An de iure diuino electio miniſtrorum Eccleſiæ ſpectet ad Clerum, & populum. du. 1.num.4.

Poſſe poteſtas.

Quare dicatur in titulo operis De electione, & poteſtate?præfat.num.2.

Qui poteſt facere vt poſſit iam dicitur poſſe. dub.105.nu.4.

Quid importet dictio poſſit? *dub.107.nu.7.*

Poſtulatio.

Quid ſit poſtulatio ſolemnis, & nõ ſolemnis, & quæ eius vis?dub.119.num.2.

Praxis.

Vide verb. vſus.

Præceptum.

Præceptum affirmatiuum variè obligat.du. 42.num.4.

Preces.

*Vide verb.*oratio *& verb.*metus.

Prædeſtinatus.

An ſoli Prædeſtinati Paſtores eſſe poſſint? dub.1.num.5.

An Deus & Apoſtoli elegerint Prædeſtinatos ad gubernacula?ibid.nu.6.

Prædicatorum Ordo.

*Vide verb.*Fratres Prædicatores.

Præfatio.

Non decet ſine præfatione rem exponere præfat.num.1.

Præferre.

Quis præferendus à ſuperiore, quando eligit in contradictorio iudicio?dub.47.nu.9

*Vide verb.*dignus.

Prælatura Prælatus.

An ſub nomine Confeſſarij ſimplicis veniat prælatus?dub.69 nu.10

Quando literis prælatorum adhibẽda ſit plena fides in iudicio?d.81.nu.4

Peccat quærens prælaturam, quæ eſt ei occaſio peccandi, vel eſt ſtatus peccati. du.42. num.6.& 7.

Quid agendũ ſit ei qui cogitur à Superiore ad acceptandam prælaturam, quæ eſt ei occaſio peccandi?ibid.nu.9

An ad eſſe prælaturæ, neceſſariò requiratur vt ſit electiua?d.120.nu.4

An prælati Regulares iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes poſſint in ſibi ſubditos quidquid poteſt Papa, ſi non prohibeantur?dub.51.nu.14

*Vide verb.*Epiſcopus.*& verb.*Exemptus.

Prælatus Conuentualis.

Statuta quæ dant electionem prælatorum conuentualium alijs, quam ſuis conuentibus, ſunt correctoria iuris communis. dub.7. num.2

An ſit ſeruandum. c.quia propter. de elect. *in prouiſione Prælatorum conuentualium? ibid.nu.4.*

An prouincialis & diffinitores teneãtur ad ſecretò ſuffragandũ in prouiſione prælatorum conuentualium?dub.8 num.8.& 9.

An prælati conuentuales poſſint renunciare voci actiuæ quæ eis competit ex officio?du. 15.num.3.

An prouiſio prælatorum conuentualium poſſit celebrari nocte à Diffinitorio nocte.dub.18.num.6.

An priuilegia abſoluendi à cenſuris, & e quibus fruuntur priores conuentuales Dominicani extendantur ad alios, qui per viam prouiſionis inſtituuntur?dub. 69.num.4.

An illegitimus diſpenſatus ad prouincialatum, cenſeatur diſpenſatus ad Guardianatum? dub.80.num.5.

An abſolutio, vel diſpẽſatio generalis præambula ad electionem poſſit dari à Prælatis

con-

Digitized by Google

conuentualibus, qui aliter quàm per electionem inſtituuntur virtute facultatis eis conceſſæ diſpenſandi in omnibus, quæ poteſt eorum Generalis, prout vſus ſolùm ſacramentorum poſtulat? d.99.nu.4

Prouiſio facta de Prælato conuentuali, nullo præceſſo actu collegiali, eſt nulla. du.111. nu.10

Superior conuentualis, qui non habet Abbatē ſuper ſe in eodem monaſterio habetur loco Abbatis. d.114 nu 1

Electio Prælati conuentualis de iure communi ſpectat ad ſuum conuentum. ibid. nu.2

Et ſtatuta contrarium diſponentia ſunt correctoria iuris communis. ibid. num.5

Quæ forma ſeruanda in electione, vel prouiſione Prælatorum conuentualium? ibi. n.6

An Prælatura conuentualis poſſit cōcedi Religioſo in perpetuum à Superioribus ſuis? ibid. num.7

An Prælaturæ conuentuales, quæ dantur ad vitam etiā ex Apoſtolico priuilegio poſſint auferri à Superioribus Ordinis? ib. nu.8

An Sedes Apoſtolica conſueſcat confirmare Prælatos conuentuales ad vitam? ibid.

An Prælati cōuentuales expleto officio poſſint in eodem raſirmari, vbi omnia vota, v. g. Diffinitorij concurrerēt, ſuppoſito ad illud ſpectare talem electionem? ibid. nu.9

Et etiam ſi non eſſet ſuffragandum ſecretò in tali electione. ibid. nu.10

An poſſit prorogari officium Prælati conuentualis ſecundum quod capitula prouincilia protrahuntur? ibid. nu.11.

Quot ſerutatores aſſumendi à Diffinitorio in electione, quam habet de Prælatis conuentualibus? ibid. nu.13

Ex quibus dignoſcatur an Diffinitorium eligat Prælatos conuentuales per formam ſcrutinij, an per formam Compromiſſi limitati? ibid.

Quæ qualitates ſint attendendæ in promouendis ad Prælaturas conuentuales? ib. nu.14.

An Diffinitor poſſit conſentire electioni quæ fit de ſe facta in Prælatum conuentualem à Diffinitorio cuius eſt Diffinitor? d.115.5

An quis poſſit obtinere Prælaturam conuentualem virtute reſeripti Apoſtolici præcipientis, vt ei prouideatur de dignitate ad Diffinitorium ſpectante? dub.117.nu 3.

Quare Generalis cuiuſdam Ordinis non poſſit eligere Guardianis, & q̃ñ poſſit? d.118.n.9

In eodem Ordine Guardiani in prouincijs nouis inſtituuntur pro prima vice à Viſitatoribus generalibus. ibid. nu.11

Quando priuilegia Prælatis conuentualibus conceſſa eis faueant, & quãdo non? d.120.3

Quanta ſit authoritas in ſubditos eorum Prælatorum conuentualium, qui prouidentur? ibid. nu.5.

An & in quibus poſſint diſpenſare cum ſibi ſubditis? ibid. n.9

An Superiores conuentuales aliter quàm per electionem inſtituti, ſint veri prælati? du. 121. num.1.

An ijdem poſſint ſibi eligere Confeſſarium à prælatis maioribus non approbatū? ibi. n.3.

Quando prælati conuentuales non poſſint excommunicare? d.122.nu.1.&4

Quando verò poſſint? ibid. num.2.

An poſſint acquirere iuriſdictionem excōmunicandi ex cōſuetudine, quam non habent à iure? ibid. n.5

Quomodo, & in quibus delictis ſit immediatus Iudex Prælatus conuentualis? d.124.n.2

Quomodo, & in quibus delictis procedant Prælati conuentuales? ibid nu 6

An poſſint ſibi reſeruare caſus vel à reſeruatis abſoluere? dub.120 num.4

Presbyter.

An presbyteri ſolùm poſſint habere curā animarum? dub.92. num.4. 8. & 10.

Vide verb. Sacerdos.

Præſens.

Præſentes vocandi ſunt ad electionem. d.9.n.1.

Et quomodo? num.3

Qui veniant ſub nomine præſentium? ibid. num.2.

Aliud eſt facere, & aliud eſſe præſentem actui partium explicato. d.22.nu.4.

Præſumpſerint.

Quid importet verbum præſumpſerint? d.53. num.4

Princeps.

An poſſit induci conſuetudine vt requiratur conſenſus Principis in electione Prælati, futura? dub.53.num.6

An ad petitionem Principis ſit irritanda electio prælati qui ſit ei ſuſpectus? ibi. nu.7

An Principes diſpenſent ſuper infamiam ab eis, vel à lege ciuili irrogatam? d.87.nu.2

Priuatio.

An ſententia priuationis ſuſpendatur per ſubſequentem legitimam appellationem? d.94 num.5

Nemo debet priuari abſque culpa niſi ſubſit cauſa? d.12.nu.6

In quibus caſibus imponatur priuatio tituli in Clericis ſæcularibus, & Regularibus? d.49.num.5

An quis poſſit priuari pendente lite? ibid. numer.9

An ex leuiori culpa inducatur priuatio beneficij manualis, quàm perpetui? ib. nu. 10

An incurratur priuatio vocis ante latam Iudicis ſententiam, vbi ipſo facto irrogatur? dub. 93. num. 5.

A quibus arceatur qui priuatus eſt voce? du. 94 nu. 4.

An ſuperior incitata inauditaq. parte poſſit priuare aliquem ex cauſa, quam ipſe ſolus teſtatur? dub. 95 num. 5.

An electio celebrata cum iniuſta priuatione alicuius ſit valida? ibid. num. 13.

An occultè voce priuatus debeat abſtinere ab electione? dub. 96. num. 3.

An Religioſi uoce priuati habilitentur per generales diſpenſationes, quæ quandoque dantur à ſuis Prælatis maioribus? dub. 99. num. 3.

Vide verb. inhabilis.

Priuilegium.

Quando strictè, & quando largè ſint interpretanda gratiæ emanata a Summo Pontifice? dub. 111. nu. 1.

Quando cenſeantur gratiæ conceſſa proprio motu à Summo Pontifice? ibid. num. 2.

Quando priuilegia Prælatis conuentualibus conceſſa eis fauſant, & quando non? dub. 120. nu. 3.

Vſus priuilegij eſt voluntarius. ibid.

Priuilegia Religionibus conceſſa æquantur legi, atque habentur ac ſi in corpore iuris eſſent inſerta. ibid. nu. 13

Quando priuilegium non deroget iuri communi? ibid. nu. 15.

An fruſtra priuilegio impetretur, quod iure communi conceditur? dub. 55. nu 8.

Quæ priuilegia Regularium aboleãtur per Concilium Tridentinum? *dub. 76. num. 8*

Procurator.

Quando, & quomodo Procuratorem inſtituere valeat elector. dub. 14. num. 2.

An poſſit inſtitui Procurator, qui non ſit de Capitulo? ibid. nu. 3.

An qui inſtituit Procuratorem cum ſpeciali mandato ad eligendum, cenſeatur exprimere votum ſuum ante ſcrutinium? ibid. num. 4.

An Procurator habens duas voces teneatur vni, & eidem vtramque dare? ibid. nu. 7.

An elector poſſit dari Procuratori ſuo ſpeciale mandatum de eligenda certa perſona. ibid. nu. 9

Quando poſſit præſtari iuramentum per Procuratorem, & quando non? d. 26. n. 6.

Cuius nomine debeat curare Procurator cũ generali mandato ad eligendum? ibid. n. 7

An indigeat ſpeciali mandato ad iurandũ. ibid. nu. 8.

An iuramẽtum calumniæ poſſit præſtari per Procuratorem. *d. 26. nu. 6*

Ad quæ teneatur Procurator conſtitutus ad obijciendum ad electionem? d. 48. nu. 14

An opponentes poſſit mittere Procuratorem ad Sedem *Apoſtolicam? ibid. nu 22*

An profeſſio fidei poſſit fieri per Procuratorem? d. 50. nu. 3.

An officium Procuratoris Ordinis, *& Commiſſarij generalis concurrant in vnam, & eandem perſonam? dub. 104. num. 2.*

Antiquitas *officij Procuratoris Ordinis. ibi. num. 3.*

A*d quos ſpectet electio Procuratoris Ordinis? ibid. nu. 4.*

Vbi reſideat Procurator Ordinis. Et quæ eius authoritas de iure? ibid. nu. 5

Quæ ſit eius præeminentia in capella Papæ: Et quorum Ordinum Procuratores Generales habeant ibidem orare? ib. nu. 7.

Profeſsio.

An valeat argumentum à profeſsione ad electionem? d. 54 nu. 19.

An illegitimi legitimentur per profeſsionem ſolemnem? d. 72. nu. 2

Quod ius eligẽdi habere poſsint expreſsè profeſsi, & quod tacitè? d. 90. nu. 3.

An profeſsi vnius Religionis habere poſsint vocem in alia Religione cuius non ſunt profeſsi? ibid. nu. 4

Profeſsio fidei. Vide Verb. Fides.

An ſit validum ſtatutum inhabilitans ad profeſsionem deſcendentes ex genere maculato circa fidem. d. 85. nu. 4

Prohemium.

Effectus prohemij conſtitutionum Papaliũ. d. 123. nu. 8.

Prohibitio.

In re communi potior eſt conditio prohibentis. dub. 21. nu. 3.

An *prohibito vno, prohibeatur aliud à quo eſt independens. d. 70. nu. 7*

An qui prohibiti ſunt electionem celebrare, abſque ſuperioris licentia, cenſeantur priuati? d. 94. nu. 1

Fraus ſit legi ſi quod eſt prohibitum vna via cenſeatur cõceſſum alia via. d. 123. n. 9

Pronunciatio.

Vide verb. publicatio.

Propinquus.

Quod peccatum ſit inuertere ordinem charitatis in ſubueniendis propinquis. dub. 23. num. 13.

Protector.

Admonitio Pauli V. ad Protectores Religionum. d. 43. nu. 11.

Proteſtatio.

Quando dubitatur de inhabilitate eligētiū admittendi ſunt cum proteſtatione.du.11 num 5.& dub.66.num.7.

Prouincialis

An Prouincialis poſſit renunciare voci, quæ ei competit ex officio? dub.15.num.2.

An diſpenſatus ad Prouincialatum cenſeatur diſpenſatus ad Guardianatum? dub. 80.num.5.

Ad quos ſpectet electio Prouincialis? d.105. num.1.

Quod tempus ſit labendum, vt deuoluatur ad Generalem? ibid.nu 2.

Ad quē pertineat confirmatio electionis Prouincialis? dub 107.nu.1.

Quibuſdam caſibus exceptis Regulares reguntur iuriſdictione Epiſcopali à Prouincialibus.du.124.n.3.

Quomodo,& in quibus delictis poſſint Prouinciales cognoſcere cauſas ſuorum ſubditorum? ibid.nu.4.

Prouiſio.

Quando verbum prouiſio *cōprehēdat etiam electionem? dub.8.nu.11.& dub.118.n 7.*

An quid iures de electione, & idem ſit de prouiſione? d.8.nu.12.& d.118.n.6.

An quando prouiſio non ſortitur effectum, redeat ius eligendi ad eundem Prouiſorē, an verò ad electores à quib. fuerat deuoluta electio? dub.12.nu.3.& dub.106.nu.5.

An iura pariſicent electionem, & prouiſionem? dub.48.nu.2.

An ſuperior iure deuoluto poſſit prouidere de alienigena? dub.106.nu.2.

An ſit valida prouiſio facta à Diffinitorio de Prælato Conuentuali, ſi non præceſſerit actus collegialis dub.111 nu.10.

Quid ſit prouiſio? d.119.nu.1

Quid ſit prouiſio non ſolemnis? ibid.nu.3

Quid prouiſio ſolemnis? ibid.nu.4

An habeat vim electionis, & cōfirmationis? ibid.nu.5.& 6

An prouiſi poſſint adminiſtrare abſque alia confirmatione? ibid.num.7

An prouiſio requirat neceſſariò confirmationem ſuperioris? ibid.nu.8

Electio quæ non egit confirmatione ſuperioris dicitur prouiſio.d.119.nu.1

Prudentia.

Canicies hominum eſt prudentia. dub.32. num.3.

Publicatio.

Signum conſuetudinis formæ, quæ attenditur in electionibus deſumi poteſt ex carū pronunciationibus? d 6.num.6

An quando ex publicatione ſcrutinij apparet electionem futurā eſſe nullam ipſo iure, vel annullandam poſſit reiterari antequam pronuncietur? d.30.nu.6

An ſubſtantiale ſit electionis, vt mox publicentur vota in communi? d.38.nu.1.& 3.

Ad quem effectum ſint publicanda vota? ibi. num.2.

An ſtatim poſt publicatum ſcrutinium ſit publicanda electio? d.39.nu.1.& 4.

Ad cuius petitionem, & à quo ſint compellendi Compromiſſarij ad publicandam electionem? ibid nu.5

Quomodo ſe gerere debeat qui maiori ſuffragiorum parte gaudet, vt publicetur ſua electio? ibid.nu.6

An electio ſit neceſſario publicanda verbis dub.40.num.1.

An electio ſit pronunciando per verba ſingularis; an verò pluralis numeri? & à quo? ibid.2.& num.6.

Forma *pronunciandi electionem. ibid. nu.4.*

A quo ſit deputādus publicator electionis? ib.

An poſſit deputari publicator, qui non ſit de collegio. ibid.

An caſſata electione ex defectu publicationis caſſetur quoq. ſcrutinium? ibid.num.7.

An electionis pronunciatio poſſit haberi ſecretò? ibid.num.8.

An ſit publicanda electio ex votis in ſcrutinio publicatis, ſi moriantur electores ſtatim poſt ipſam pudlicationem? d.45. nu.6.

Quid ſi electus conſentiat electioni ante publicationem ſcrutinij? dub.41. num.2.

Et quid ſi conſentiat poſt publicationem ſcrutinij; ſed ante publicationem electionis? ib. num 3 &. dub.115.num.2.

Vide verb. manifeſtatio.

Publicum.

Quid requiratur ad hoc vt homicidium dicatur publicum.dub.71.nu.8.

Vide verb. notorium.

Quaſi.

Quid importet dictio Quaſi? *dub.2.num.*

Ratio.

Vbi militat eadem ratio, militat quoq. eadem iuris diſpoſitio.dub.48.nu.2.vide verb.lex. & verb.ius.

Receptatio.

An DD. atteſtantibus de receptatione ſit credendum.dub.10.num.9.

Referre.

Quare mendosè inueniantur DD. inter authoritates referendas præfat.num.6.

Regimen.

A quib.& quomodo probanda exceptio de imperitia regendi, ſiuè gubernandi? dub.112 num. 9.

Regula.

Quando ad effectum depoſitionis inſurgat inſufficieutia ex tranſgreſſione Regulæ? dub. 102. num. 3.

Super regulis generalibus non eſt laborãdum, quando adſunt deciſiones in terminis. dub. 50. num. 3.

Expedire conſulentes per regulas generales eſt officium Procuratorum, & DD, poſitiuorum. ibid.

Regulæ generales ſunt regulæ cantalicij. ibidem.

Concludunt ſolùm hominibus rudis ingenij. ibid.

An regulæ Cancellariæ ſint temporales ad vitam Papæ qui eas condidit? d. 116. n. 2.

An ſint leges vniuerſales vbiq. ligantes? ibid. num. 3.

Regularis.

Vide verb. religioſus.

Religio.

An illegitimus diſpenſatus in ſeculo, cenſeatur diſpenſatus in Religione? dub. 80. num. 7. & 8.

Et an diſpenſatus in Religione cenſeatur diſpenſatus in ſeculo? ibid. num. 6.

Religioſus.

Religioſus non habet nec velle nec nolle? ſed habetur pro mortuo. dub. 10. num. 6.

Ephectatur. dub. 41. num. 13.

Quomodo hodie ferè omnes Religioſi eximantur plenariè à iuriſdictione Epiſcoporum? dub. 51. num. 13.

An ſub nomine Monacorum veniant omnes Religioſi? dub. 56. num. 9.

An ſub voce Clericorum veniant Religioſi? d. 92. nu. 5.

Ad quæ officia & dignitates poſſit aſſumi Religioſus non ſacerdos? ibid. num. 11.

Renunciatio.

Ad quos reuertatur electio ob renunciationem electi? dub. 12. num. 1. & ſeqq.

Quando non ſit iteranda electio ob renunciationem electi. ibid. num. 5.

An quilibet poſſit renunciare voci actiuæ? dub. 15. num. 2. & ſeqq.

Renunciatio eſt ſtricti iuris, & ſtrictiſſimè interpretanda. ib. num. 7.

An qui renunciauit voci ſuæ poſſit eam reaſſumere? ibid. num. 8.

Votum illius qui renunciauit habetur ac ſi de capitulo non eſſet. dub. 29. num. 3.

An renunciatio inducatur per verba vrbanitatis? dub. 41. num. 7.

An electus poſſit renunciare ante confirmationem ſine licentia ſuperioris? ibid. nu. 8. & num. 14.

Item an poſt confirmationem. ibid. num. 9.

An tutius ſit Prælaturæ renũciare? ib. n. 24

Capitulum poteſt renunciare iuri eligentium, ſed non ſuperior. dub. 106. num. 2.

An electus cõtra formam canonicam teneatur in foro conſcientiæ reſignare? d. 3. n. 2

Reus.

Vide verb. interrogatus. *Vide Verb.* appellatio, & *Verb.* accuſatus.

Reuerentia.

Vide verb. metus.

Rota.

Quanta ſit Rotæ Romanæ authoritas? præfat. num. 7.

Quare quandoq. Rota rotet? ibid. num. 8.

Poſteriores deciſiones Rotæ derogant prioribus dub. 34. num. 3. & in præfat. nu. 8.

Sacerdos.

An diſpenſatus ad Sacerdotium, cenſeatur diſpenſatus ad omnes ordines præambulos? dub. 80. num. 4.

Vide verb. Presbyter.

S. Saluatoris Canonici.

Vide Verb. Canonici.

Scandalum.

An ſcandali vitandi cauſa nõ ſit cõfirmanda electio alias valida? dub. 45. num. 7.

An propter ſcandalum ſint dimittenda licita, & recedendum à iure? ibid. num. 8.

Qui ſine notabili ſcandalo Miniſtri *Eccleſiaſtici eſſe non poſſunt ſunt irregulares. dub. 88. num. 1.*

An ex ſcandaloſa vita inſurgat inſufficientia ad effectum depoſitionis. dub. 102. n. 3

Schedula.

An & quomodo electiones poſſint haberi per ſchedulas? dub. 27. num. 7. & nu. 10.

An ſchedula alba immiſſa in vrnam ſit computanda in numero? dub. 29. num. 3.

Scientia.

Si obijciatur defectus ſcientiæ electo, vel eligendo quomodo probandus? d. 48. nu. 8.

In aſſumendis ad dignitates Regulares deſideratur ſcientia competens ad ſuum munus rectè obeundum. dub. 63. num. 1.

Et qui acceptat dignitatem, & notabili defectu ſcientiæ laborat, mortaliter peccat. ibid. nu. 2.

Quomodo hoc limitetur in aſſumendis ad Prælaturas conuentuales? ibid. nu. 3.

Item quomodo limitetur in aſſumendis ad

Prouincialatum, & Generalatum? ibid. num.4.

Inſtructus non dicitur qui benè legit, & benè latinè loquitur, & ſi non benè reſpondeat interrogatorijs ei factis ſuper pertinentibus ad ſuum munus. ibid. nu.5.

Electio de prorſus illiteratis eſt nulla ipſo iure, nec cum eis diſpenſat Epiſcopus. ib. n.6.

Secus ſi ſit ſpes certa de futura ſcientia, vel ſaltem legere ſciat. ibid. nu 7

Illiteratus non eſt strictè & propriè irregularis. ibid nu.8

Vbi cætera ſunt paria, præferendus eſt doctior. d.114. nu.14.

Defectus ſcientiæ magis inhabilitat hominē, quàm homicidium. d.63. nu.6

Scriptor.

Imprudentis ſcriptoris, eſt velle tractare, & ſcribere in via ſpecialis iuris, ac conſuetudines cuiuſcumque Ordinis. d.101. n.7.

Scriptura.

Subſtantiale eſt electionis, vt vota in ſcriptis redigantur. d.22. nu.13

Refelluntur aliter ſentientes. ibid. n.14. & 15

Per quem ſint redigenda in ſcriptis vota? ibi. num. 16.

An potius credendum ſit ſcripturæ, & ſcrutatoribus in officio eis delato, quàm Electoribus? ibid. nu.17

In ſcrutinij ſcriptura ſunt reijcienda nomina eligentium? d.38. nu.7

Non eſt credendum ſcripturæ alicuius in facto proprio. d.43. nu.6

Scrutator ſcrutinium.

Forma ſcrutinij eſt admodum difficilis. d.2. num.11.

Scrutatores debent eſſe tres nec plures, nec pauciores. dub.20. nu.1.

Si vnus ſcrutatorum deficiat alter eſt eius loco ſubrograndus. ibid. nu.2.

Scrutatores aſſumendi ſunt ex illis qui ſunt de collegio ibid. nu.3.

An poſſint eligi ſcrutatores ex illis, qui ſolū de conſuetudine vocem habent in capitulo. ibid. nu 4.

Vbi incipiant ſubſtantialia formæ electionis per ſcrutinium tradita in c. quia propter de elect. *ibid. nu.7.*

An vltra tres ſcrutatores de collegio poſſint aſſumi alij tres extra collegium nu.8. 10. 14. & ſeqq.

An ſubſtantiale ſit, vt ſcrutatores ſcrutētur per ſe, & non per alium? dub.22. nu.4.

Qualis locus ſcrutatorum? ibid. nu.3.

An ſit ſubſtantiale, vt ſcrutatores ſcrutentur adhibitis quibuſdam adhortatorijs verbis? ibid. num.5.

Quando eſt vtile, & quando neceſſarium, vt ſcrutatores prius ſeipſos ſcrutentur. ibid. num.6

An vbi ſuffragatur viua voce ſcrutari poſſit dignior collegij antequam ſcrutatores ſeipſos ſcrutentur. ibid nu 7

Forma qua ſcrutari debent ſeipſos ſcrutatores ſi nolunt procedere per ſchedulas? ibi. num.8

Reprobantur opinantes eligendum eſſe ſcrutatorem quartum, qui vnà cum Tabellione ſcrutetur ſcrutatorē tertium? ib. nu.10

Quare in ſcrutandis ſuis votis ſcrutatores, ſemper duo ſcrutentur tertium? ibid.11.

An potius credendum ſit ſcrutatoribus, quā electoribus? ibid. nu.17.

Scrutatores poſſunt conſiderari, vel vt ſcrutatores, vel vt electores. d.22. num.6

Quomodo electores vocandi ſint ad diſquiſitores, vt ab eis ſcrutentur? d.26. nu.1

Quomodo ſcrutandus infirmus? ibid. nu.2

An caſſata electione ex defectu eius pronunciationis, caſſetur quoque ſcrutinium? du. 40. num. 7

Electio celebrata per ſcrutatores infames infamia meri facti nō vitiatur, ſi alioqui ritè, & rectè celebrata ſit. d.86. num.9

An ſuperior cum ſcrutatoribus poſſit maiorem partem ſuffragiorum vni datam alteri falsò referre, ipſumq. eligere? d.95.2

Quot ſcrutatores aſſumendi ſint à Diffinitorio in prouiſione Prælatorum conuentualium? d.114 nu.13.

Vide verb. Manifeſtatio.

Secretum.

Proditor ſecreti de re graui peccat mortaliter. d.31. nu.1

Sæculum.

Vide verb. Religio.

Sedes Apoſtolica.

Vide verb. Papa.

Semen.

An ſemen infirmi ſit aptum generationi. du. 82. nu.3.

Senectus.

An ex ſenectute inſurgat inſufficientia ad effectum depoſitionis? d.101. nu.3.

Quādo ſenectus impediat promouendum, ſed non deijciat promotum? ibid. nu.4

Canities eſt prudentia non ætas. dub.32. n.3

Sen-

Sententia.

Prætor ſiuè benè ſiuè malè ſententiam tulerit non poteſt eam mutare dub.10.num.3

Vis, & authoritas ſententiæ definitiuæ.d.47.num.6.

Quando confirmatio electionis habeat vim definitiuæ ſententiæ?ibid.num.7.

Vide verb. priuatio.

Seueritas.

Vide verb. metus.

Simonia.

Mala ſubornationis genus dicitur minus propriè ſimonia.dub.55.num.1

Ad incurrendam ſimoniam punibilem debet neceſſariò præcedere pactum illicitum dub.57.num.1.

Diuiſio ſufficienter comprehendens pretium ſimoniacum.ibid.num.3.

An in peccati ſimoniæ detur paruitas materiæ?ibid.num.8.

An verba generalia indicantia animum gratum probent ſimoniam?ibid.num.2.

Diuiſio ſimoniæ in mentalem,conuentionalē, & realem.dub.58.num.1.

Quid & quotuplex ſimonia mentalis? ibid.num.2.

Quid & quotuplex ſimonia conuentionalis? ibid.nu.3.

Quid ſit ſimonia realis?ibid.nu.4

An ſimonia conuentionalis vllas inducat pœnas ipſo iure?ibid.nu.6

An ſimonia mentalis vllam inducat priuationem?ibid.nu.5

Simonia conuentionalis,vel realis inhabilitat ad beneficia nondum obtenta; ſed non ipſo iure.ibid.nu.7

Simonia realis ſola priuat ipſo iure beneficijs obtentis.ibid.nu.8

An hoc accipiendum ſit de illis beneficijs tantùm ſuper quibus verſata fuit ſimonia, an verò etiam de alijs?ibid.nu.9

An id etiam procedat in ſimoniaco occulto? ibid.nu.10.

Itē an procedat ſi cōmiſſa fuiſſet ſimonia cū vno ſolo ex electoribus.nu.10. vel cum amico ſeu conſiliario electi?nn.13.

Item an procedat ſi commiſſa fuiſſet ſimonia ignorante electo?nu.12.& 17. Immo contradicente?nn.15.Vel commiſſa fuiſſet ab inimico electi in fraudem, & odium eius? nu.14

Item an procedat ſi beneficium iam per longum tempus poſſederit pacificè electus? ibid.nu.16

In quibus dignitatibus,officijs, vel beneficijs hæc omnia dicta procedant?ibid.nn.18.

An Prælati Regulares poſſint abſoluere ab excõmunicatione lata contra ſimoniacos in beneficio?dub.59.nu.1

Item an poſſint diſpenſare ſuper infamiam, quam contrahunt ijdem ſimoniaci?ibid.2

An electio ſimoniaca ipſo iure nulla poſſit fieri valida per ſuperuenientem diſpenſationem?ibid.nu.3

An ijdem Prælati poſſint habilitare ad beneficia ſuper quibus commiſſa fuit ſimonia? ibid.nu.4

An poſsint diſpenſare ad alia obtinenda ſuper quibus non fuit verſata ſimonia? ibi.num.5

Vindicatur Panorm. & alij à Suar.in hac quæſtione.nu.6

Quæ forma ſit ſeruanda in huiuſmodi diſpenſationibus?ibid

An Prælati ijdem Regulares poſsint diſpenſare ſuper ſimoniam beneficialem in foro conſcientiæ,virtute ſuorum priuilegiorū? dub.16.nu.1.

An idem poſsint virtute Conc.*Trid.ſeſ.24.c.6.de reform.*

An poſsint diſpenſare ſuper priuationem vocis actiuæ,& paſſiuæ, quam ipſo facto incurrunt Regulares miniſtrantes in Ordinibus per ſimoniam ſuſceptis?d.98.10

Simonia eſt delictum grauius adulterio.ibi.

Item eſt quædam ſpecies ſacrilegij.ibid.

Item æquatur crimini læſæ maieſtatis.ibid.

Quanta ſit grauitas peccati ſimoniæ.ibid.

Vide verb. munus.

Singulare.

Ab vniuerſalibus ad ſingularia procedere oportet præfat.nu.5

Societas Ieſu.

An Superiores locales Societatis Ieſu poſsint amoueri ſine cauſa à Præpoſito Generali?dub.49.num.14

Generalatus officium datur ad vitam electi in Societate Ieſu.dub.101.nu.6

Quæ authoritas Procuratoris Generalis Societatis Ieſu?dub.104.num 6.

In Societate Ieſu Superiores non tenentur ſe qui conſilium ſuorum Conſultorum, licet adſtringantur requirere.dub.111.num.7

Specialis conceſsio facta Societati Ieſu diſpenſandi illegitimos.dub.76.num.9.

Solummodo.

Quid importet dictio ſolummodo?*d.99.n.7.*

Vide verb. tantùm.

Soluere.

An ſub poteſtate ligandi, atq.ſoluendi veniat facultas diſpenſandi?dub.108 nu.12

Sors

Sors.

In quibus electionibus probibita ſint ſortes? dub.27.num.1.

An ſortes probibeãtur in tractatibus electionum.ibid.num.2.

Quid iuris de electione S. Matthia habita per ſortes ibid.nu.3.

Duplex caſus in quo licitus eſt ſortium vſus in electionibus .ibid.num.4.& 5.

An electiones in quibus probibita ſunt ſortes ſi tamen fiant ſint ipſo iure nulla?ib. n.8.

Species.

Generi derogatur per ſpeciem.dub.17.nu.3.

Quomodo priuilegium dicatur continere caſus bulla cana Domini in ſpecie? dub.69. num.12.

*Vide verb.*Vicarius.

Argumentum à ſpeciali quomodo valeat.du. 85.num.3

Statutum.

Quando ſtatutum correctorium iuris cõis neceſſariò recipiat interpretationẽ ab eo? d.7.nu.1.

Et quando nõ recipiat?d.120.nu.12.& 15.

Statutum correctorium operatur vnum tantum contra ius commune,vbi duo operari poteſt.ibid.

Forma ſtatuti quando non poſſit adimpleri per æquipollens?dub.8.nu.1

Et quando poſsit?ibid.nu.3.& 4.

An quando forma ſtatuti poteſt adimpleri per æquipollens,& non adimpletur, actus ſit ipſo iure nullus?ibid.nu.5

Statuta habent perpetuam cauſam probibitionis.ibid.nu.6

Statuta emanant ad obuiandum fraudibus, & vt erroris cauſa tollatur? ibid.

An ſtatutum poſsit infringere electionem validam, & validare nullam contra ius commune?d.10.nu.3

An poſsint condi ſtatuta cõtra ius canonicũ? dub.108.num.2.& 4.

Quam confirmationem deſiderent ſtatuta correctoria iuris communis? ibid.nu.3.

An ſit valida conſuetudo qua derogat iuri communi? ibid.nu.5

Quando ſtatuta noua magis recipiant interpretationem ab antiquis, quàm à iure cõmuni?d.118.nu.10.

Verba ſtatutorum duplicem intellectum habentia,qui nam capiendus? ib. nu.14.

Stultus.

*Vide verb.*Amens.

Stylus.

Stylus Curia *facit ius.dub.92.num.6.*

Subditus.

Subditi debent obedire ſimpliciter.dub.112. num.3

Subornatio.

Quid & quotuplex ſit ſubornatio?d.55.n.1

Mala ſubornationis genus dicitur minus propriè ſimonia.ibid.

Quando ſubornatores peccent?nu.2.

Quæ ſint attendenda ab electoribus in eo ad quem volunt accedere ad effectum ſubornationis bonæ?ibid.

Subornationem bonã permittit Greg. XIII. *ibid.nu.7.*

An ſubornatio bona habita in Religione, quæ eam admittere non conſueuit præſumatur mala?ibid.nu 11.

Admonitio ſubornatori.ibid.nu.12.

Pœna inflicta ſubornatoribus cuiuſcumque Ordinis.dub.56.num.1.

An decreta infligentia præfatas pœnas ſint recepta ab omnibus?ibid.nu.3.

Bulla de largitione munerum lata fuit etiã contra ſubornatores.ibid.nu.5.

An paruum munus faciat ſubornationem? ibid.num.6.

Repleto vltrè omnia ſubornatis ille erit,qui donis ſubornarit,& quacumq. dignus dignitate iudicabitur. dub.55.num.2

Varia bulla contra ſubornatores diuerſarũ Religionum in ſpecie.dub.56.num.8.

An prædicta pœna lata contra ſubornatores poſſint diſpenſari à Prælatis Regularibus? ibid num.11.

Subornatio eſt delictum grauiſſimum,& contra Rempublicam, ſicut eſt crimen læſæ maieſtatis ibid.

Subrogatus.

Subrogati authoritas.dub.77.num.1

Quando ſubrogatus ſit eiuſdẽ naturæ illius in cuius locum ſubrogatur.ibid.num.5

Suffragium.

*Vide verb.*Votum.

Superior.

Conſtitutio inferioris non poteſt in aliquo mutare conſtitutionem ſuperioris.du. 20. num.3.

An ſuperior poſſit renunciare iuri eligentium?dub.106.num.2.

*Vide verb.*Inferior.

Surdus.

An ſurdi poſſint intereſſe electionibus?d.89. nu.12.& 13.in fin.

Suſpectus.

An ad petitionem Principis ſit irritanda electio

electio Prælati qui eſt ei ſuſpectus?d.53.7
*Vide Verb.*metus.*& verb.*dignus.

Suſpenſio.

An ſuſpenſus ab officio eligi, vel eligere poſſit?d.67.nu.1.& ſeqq.
*Quando ſuſpenſus à beneficio non poſſit eligi ad nouum beneficium:*Et *quando poſſit? ibid.nu.3*
Suſpenduntur per triennium à beneficijs eligentes indignum ad Epiſcopatum.ib n.4.
Suſpenſus à beneficio poteſt eligere, niſi vox competeret ei ratione beneficij.ib.nu.5.
Suſpenſi ſimpliciter nec eligi, nec eligere poteſt.ibid.nu.6
Suſpenſus ſimpliciter cenſetur ſuſpenſus ab officio, & à beneficio.ibid.
Suſpenſus ab ordine eligere ſed non eligi poſſunt.ibid.n.7
Item ſuſpenſus minori ſuſpenſione.ibid.n.8.
An acta per ſuſpenſum, qui non eſt nominatim denunciatus ſint valida? ibid.
An ſuſpenſionis ſententia ſuſpendatur per ſubſequentem legitimam appellationem? dub.94.nu.7
An ſuſpenſio à diuinis lata contra Religioſos introducentes mulieres in monaſteria, ſit reſeruata Summo Pontifici?d.98.n.10

Synodus.

An ab Archiepiſcopo ad Synodum prouincialem detur appellatio?d.10.nu.10
Quis ſit caput in Synodo prouinciali.ibid.

Tacens.

Materia tacentis ex quibus declaretur.du.23.num.5
Quas pœnas incurrant qui audiunt manifeſtari ſuffragia, & tacendò ratificant dub.31.nu.13.
Qui loqui obſtringitur, & tacet, habetur pro conſentiente: vnde in malè geſtis inuoluitur eadem pœna, & peccato.d.112.n.1.
Vide verb. Compromiſſum.

Tantùm.

Quid importet dictio tantùm.*d.51.nu.9.*
*Vide verb.*Solummodò.

Tempus.

Varium tempus eſt à iure ſtatutum electionibus ſecundum eorum varios actus. du.17.num.1.
An Religioſis currat tempus à iure ſtatutū ſuper electionibus.ibid.nu.2
Intra quod tempus poſſit opponi, vel appellari ab electione?dub.48.nu.22.
Quando electio celebrata vltra tempus à iure ſtatutum ſit nulla?dub.103.num.3.
Caſus in quo ſi labitur tempus, non deuoluitur electio?dub.105.num.4.
Conceſſum ad tempus poſt illud cenſetur denegatum.ibid.nu.3.
Electoribus ſimpliciter impeditis non curerit tempus? ibid.nu.5.
An vbi tempus præfinitur ad obligationem, eo elapſo, illa extinguatur?dub.59.num.6.

Terribilitas.

*Vide verb.*metus.

Teſtamentum.

An teſtamentum factum in vim captatoriæ voluntatis ſit validum? dub.55.num.4.
Exponuntur verba Seraphici teſtamenti. E fermamente voglio obedire al Miniſtro Generale di queſta *Fraternità*, & à quel Guardiano qual.&c..*dub.118.n.14*
An Seraphicum teſtamētum obliget fratres Minores?ibid.num. 15.

Teſtis.

In cauſa graui aſſumendi ſunt duo teſtes in examinatione cuiuslibet teſtis. dub.22. num. 11.

Tractatus.

Tractatus pro electione habenda an prohibeantur in electione Romani Pontificis? dub.55.num.5.
Tractatus eſt vnum de ſubſtantialibus electionis.ibid n.6.
*Vide verb.*ſors.

Variatio.

Electores nequeunt variare poſt publicationem ſcrutinij; ſed ſolum ante eam.dub.30.num.1.declaratur n.4.& limitatur.nu.5.
Vera ratio aſſignatur.ibid.nu.2 & 3
An Iudex poſſit mutare ſententiam latam? ibid.

Velle.

Eius eſt nolle cuius eſt velle.dub.4.num.14.
*Vide verb.*nolle.

Venditio.

An venditio ſolo conſenſu partium perficiatur: an verò requiratur & traditio? dub.46.num.18.

Venia.

Non datur venia niſi correctio.dub.97.nu.5.

Verba.

Verba intelligenda ſunt, vt congruant perſonis ad quas diriguntur dub.7. num.6.
An verbis æquipolleat factum.dub.40.nu.1.
Quod operentur verba generalia in diſpen- ſatio.

Digitized by Google

ſationibus illegitimorum? dub. 79. num. 5.
Verba debent aliquid operari. dub. 98 n. 7.

Veritas.

An ſit vnquam occultanda veritas? dub. 112. num. 2.

Vicarius.

An Vicarij quorumcunq. Prælatorum conuentualium poſſint diſpenſare cum illegitimis? dub. 77. num. 1.
An ſub ampliſſima facultate diſpenſandi Vicario facta veniant quæ ſpecialiter commiſſa ſunt eius Ordinario ibid. num. 5.
An Vicarius habeat ius in Eccleſia quod habet Rector? ibid.
Vicarius, & Epiſcopus conſtituunt vnum tribunal. dub. 50. num. 5.
Cauſa cōmiſſa decidenda Epiſcopo poteſt decidi per Vicarium. ibid.
De quo Vicario intelligenda ſint indulta in quibus de eis ſit mentio. dub. 77. num. 6.

Viſitatio.

Quomodo procedatur in viſitatione? du. 124 num. 5.

Vitium corporis.

Qui corpore vitiati ſint, & non ſint irregulares? dub. 88. num. 1. & ſeqq.
Qui corpore vitiati poſſint, & non poſſint diſpenſari à ſummo Pontifice? ibid. nu. 6.
Et qui poſsint diſpenſari à Prælatis Regularibus. ibid. nu 7. & dub. 89. nu 13.

Vnctio.

Expoſitio D. Greg. ſuper ea verba V nges quē monſtrauero tibi. *dub. 19. num. 2.*

Vniuerſale.

Vide verb. Singulare.

Vniuerſitas.

Vniuerſitas conſiſtit in duab. ſaltem partibus in negotio electionis. dub. 10. num. 12.
An elector poſsit renunciare voci ſuæ quando vniuerſitas pateretur ex ea renuntiatione. dub. 15. num. 6.

Vocatio.

Qui ſint vocandi ad electio nem. dub. 9. n. 4 & ſeqq.
An vocatio abſentiū ſit de ſubſtantia electionis? dub. 10. num. 2
Quando electio ſit ipſo iure nulla ex defectu non vocatorum? ibid. num. 11
Vocati ad electionem, & non veniētes, habentur ac ſi de capitulo non eſſent. du. 13. n. 5.
Si tamen electione inchoata, & nondum completa accedant, admittendi ſunt in reliquis ibid.
Vide verb. capitulum.

Votum.

An ſit nulla electio ſi non ſit ſeruata forma in vnico tantùm voto? dub. 3. num. 8. dub. 22. num 9.
Triplici iure poſſunt habere uocem in electionibus regulares? dub. 15. num. 1.
An in electionibus regularium poſsint dari viua voce ſuffragia? dub. 27. num. 9.
Varia forma pronunciandi ſuffragium. dub 28. num 1.
An vota poſſint eſſe alternatiua? ibid. n. 4.
Quid ſit ſuffragium? ibid. & nu. ſeq. in fin.
An vota poſsint eſſe incerta? ibid. nu. 5
An poſsint eſſe conditionalia? ibid. nu. 6.
An poſsint eſſe indeterminata. ibid. num. 13.
An votum poſsit dari ante ſcrutinium, & nō in ipſo actu ſcrutinij? dub. 14. nu. 2. & 4.
Vide verb. Inutile. *& verb.* Schedula.

Vox.

Vide verb. Votum.

Vſus.

Vſus, & praxis eſt iuxtà communem ſententiam. dub. 120. num. 15.
An per non vſum, vel contrarium vſum derogetur conſtitutioni Papæ. d. 56. num. 3.

Vt.

Quid importet dictio Vt? *dub. 107. num. 6.*

Vtilitas

Vtilitas publica magna habet priuilegia, & ſemper eſt præferenda priuatæ. d. 12. n. 7.
Vtile per inutile non vitiatur. dub. 10. n 14. explicatur num. 15. dub. 40. num. 7. & d. 46. num. 15.
Vide verb. inutile.

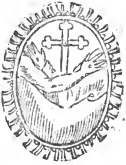
FINIS.

Digitized by Google

D.Homob.de Bonis Pœnit.pro Illuſtriſs.Card.Archiepiſc.

Imprimatur

Fr.Hieron.Onuphr.pro Reuerendiſs.P.Inq.Bonon.

BONONIÆ, M, DC. XXV.

Apud Nicolaum Tebaldinum. Superiorum Permiſſu.

Digitized by Google

AD TRACTATVM
DE ELECTIONE, ETC.
F. Sigiſmundi Federici à Bononia Capuccini.

ADDITIONES.

Eiuſdem Authoris.

Additio ad dubium tertium

In fine dubij poſt vltima verba *tom. 5. diſp. 40. ſect. 8. num. 2.*

Hæc adde.

SEd obijcies cum Apoſtill. ad Panorm. *in c. ſicut & alij de reſcript. in 6. lit. E. in verb. non valeat.* verba priuatiua, quæ ſonant in præſens non requirere ſententiam; ſed trahere ſecum executionem: quod dictum ipſi Apoſtillantes confirmant cum communi, quæ ita interpretatur verbum *non valeat* quod ſupra *num.* 5. ponderauimus.

Hæc obiectio iure merito nihil me mouet; nam ſi magis attenditur doctrina vnius in ſpecie loquentis, quàm communis in genere. Naguzantius *in Sylua nuptiali limit. 8. num. 72.* Alphonſus Hoieda *de incompatibili beneficio 2. p. c. fin. num. 26.* & Gonzal. *ſupra reg. 8. cancell. §. 4. prohem. num. 43.* quantò magis erit attendenda communis, quæ in ſpecie ita interpretatur illud verbũ *priuentur*, quàm ſingularis loquẽs in genere? Et eò magis quò obiectio nititur falſæ confirmationi.

Et quòd ſit ſingularis opinio, patet; nam vltra præallegatos, videri poſſunt etiã Panorm. *vbi ſupra apoſtillatur* Bart. *in l. 1. num. 11. verſ. in contrarium. ff. de iur. codicill.* Ludouic. *conſ. 362. num. 27. lib. 3.* Peregrin. *de fideicommiſſ. art. 46. num. 29.* & Rota *deciſ. 48. num. 8. coram R. P. D. Coccino Decano* ex quibus habetur verba ſubiunctiui modi ſiuè ſint præſentis temporis, ſiuè præteriti imperfecti, ſemper comprehendere tempus futurum *ver. l. ſi ita quis. §. ſeia. ff. de verb. oblig.*

Et item quòd nitatur falſæ confirmationi, certum eſt: DD. enim interpretantes illud verbum *non valeat* à nobis quoq; ponderatum cum eis *ſupra num.* 5. non ſimpliciter aſſerunt illud verbum *non valeat* trahere ſecum executionem ipſo iure; ſed valentem effectum importare affirmant illam clauſulam *Aliter electio facta non valeat*, quia habet vim decreti irritantis, cui nemo illum effectum denegat, vt ibidem dictum eſt.

Additio ad dubium ſeptimum.

Poſt num. 5. linea tertia, poſt illa verba *id expreſsè ab eis non habetur.*

Hæc adde.

ET huc maximè confert quod poſt nonnulla diſpoſita circa electiones Regni Franciæ ſubiungitur in Conc. generali Lateranen. vlt. ſub Leone X. *ſeſſ. 11. ſol.*

A *mihi*

mihi 167. col. 3. circa med. in tom. 5. impreſſ. Venet. Per præmiſſa tamen non intendimus in aliquo præiudicare Capitulis Eccleſiarum, Conuentibus monaſteriorum, & Prioratuũ huiuſmodi priuilegia à Sede Apoſtolica proprium eligendi Prælatum obtinentium, quò minus ad Electionem Epiſcoporum, ac Abbatum & Priorum iuxta priuilegia eis conceſſa liberè procedere poſſint iuxta formam in eorum priuilegijs contentam: & ſi in eorum priuilegijs forma aliqua expreſſa non fuerit: tunc Concilij generalis, c. quia propter ſeruare teneantur. Omnis ergo &c.

Additio ad dubium XIII.

In fine num 2. poſt illa verba *in prohem. §. 3. num. 4.*

Hæc adde.

NEq; obſtat diſtinctio illa Ant. à Butr. *in cap. bona num. 84. de elect.* & aliorum quos refert, ſed non approbat Archid. *in d. c. quamquam num. 2. de elect. in 6.* nempè deuolui quidem electionem ad ſuperiorem proximè immediatum in caſu negligentiæ: At deuolui poſtea ad Papam in caſu delicti, vt eſt quando electores ſunt priuati ipſo iure ex eo quòd ſcienter elegerint indignum, vel quando ſunt priuati per ſententiã, ex eo quòd electionem celebrarint nõ ſeruata forma *c. quia propter de elect.* Nam reſpondeo talem diſtinctionem attendi in electione Epiſcopatuum; non autem in electione Prælatorum Regularium, qui non ſubduntur immediatè Sedi Apoſtolicę, vt ſunt Prouinciales qui ſubſunt Generali, & Priores qui ſubſunt Prouinciali &c. Si verò huiuſmodi Prælati Regulares eſſent immediatè ſubiecti Sedi Apoſtolicæ, vt ſunt Generales Religionum exemptarum; tunc benè illa electio deuolueretur ad Sedem Apoſtolicam tanquam ad immediatum ſuperiorem. Hæc reſponſio expreſsè habetur *in d. c. quamquam iuncta gloſ. in fig. caſus in prinċ. & in verb. in inferioribus de elect. in 6.* Et ita tenet Archid. *ubi ſupra* vbi multos alios cumulat. Anchar. *ibid. num. 3 verſ. vltimò, vt ſcias.* Et communiter recentiores.

Neq; huic reſponſioni refragatur authoritas Rotæ *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini 24. Nouembris 1624. coram R. P. D. Caccino Decano*, vbi in terminis de electione Abbatis allegatur præfatus tex. *c. quamquam de elect. in 6.* his verbis *Imò ſi eſt nulla ob non ſeruatam formam c. quia propter de elect. poteſtas prouidendi deuoluta eſt ad Sedem Apoſtolicam, tàm vigore iuris communis vt eſt tex. expreſſus in cap. quamquam de elect. in 6.* Nam reſpondeo eandem Rotam *in eadem cauſa 24. Ianuarij 1625. ibidem eodem* ſe explicaſſe ſubdens *quòd licèt ille textus procedat in electione Epiſcopatuum; habere tamen locum etiam in alijs beneficijs Sedi Apoſtolicæ ſubiectis*; quod dictum confirmat authoritate dictę gloſ. *in eundem tex. in fig. caſus.* Vnde cum vulgatum ſit Doctorem eſſe intelligendum ſecundum iura quæ allegat Bart. *in l. non ſolum S. liberationis num. 7. ff. de liberat. legat.* Rota *deciſ. 291. in fin. coram eod. R. P. D. Caccino Decano*, & tex. *c. quamquam iuncta gloſ.* expreſſis verbis contineat ſupradictã reſponſionem, per conſequens eadem reſponſio manet firma.

Additio

Additio ad dubium. XV.

In fine dubij poſt vltima verba *volunt.c.8.num.845.*

Hæc adde.

ET identitas rationis conſiſtit in hoc, quia vtraq; vox eſt ius priuatum ſicuti de voce paſſiua probatum eſt *dub 66.num. 2. in fin.* & de voce actiua quæ competit ratione ſpecialis fraternitatis vltra huc vſq; dicta in hoc dubio patet etiam ex *dub.10.num.2.* Et quamuis vox actiua, etiam quæ competit ratione ſpecialis fraternitatis dicatur quandoq; à DD. ius publicum: tu tamen vide quomodo id accipiendum ſit in *dub.37.num.6.* Vnde cum nullum adſit ius diſponens contrarium vbi militat vna, & eadem ratio; militat quoque eadem iuris diſpoſitio per latè dicenda *dub.123.*

1 Quòd autem nullum adſit ius contrarium diſponens, probatur: ſolet enim ab aliquibus allegari *c.eccleſia veſtra 2.de elect.* ſed ineptè quidem ad propoſitam queſtionem allegatur; nam præterquamquòd poſſet dici cum Hoſtienſi *ibid.* illud quod habetur in illo textu vſque ad verſ. *nos igitur* non eſſe verba Papæ; ſed verba partium, & ideò nihil concludere: Attamen, eſtò veritate illęſa, aliquid probet, vt ſentiunt alij quos refert Panor. *ibid. num. 10. in fin.* dico ibi quæſtionem haberi de electore abſente, quo non vocato ſed contempto celebratur electio, qui caſus eſt diuerſus à præſenti quæſtione: & in hoc ſenſu allegatur communiter à DD. & maximè à Silueſt. *tit. electio 1.num.6.§.quintum electorum* his formalibus verbis *Electorũ ſi quis contemptus, nec ad electionem vocatus eſt, ad petitionem eius caſſanda eſt: poteſt tamen eam ratam habere ſi vult eod.tit.c.ſi cui, quia non eſt irrita ipſo iure, ſed irritanda illo proſequente iniuriam; aliàs, non. ext.eod.tit.bona quia quilibet renunciare poteſt iuri ſuo C.de pact.l.ſi quis in conſcribendo. Et talis, quod poſtea fit per alios, impugnare non poterit. Si tamen talis accedat electione nondum facta, admittendus eſt in omnibus quæ reſtant facienda circa illam ext.eod.Eccleſia veſtra 2.*

Solet etiam à quibuſdam allegari *cap. vbi periculum §. ſi verò de elect.in 6.* Sed hic textus non refragatur: tum quia ibi ſermo habetur de electione ſummi Pontificis, circa quam multa ſunt ſpecialia vt docet Hoſtienſi *in c. niſi cum pridem num. 50. de renunciat* tum verò in primis, quia ibi non diſponitur de eo qui renunciauit liberè & voluntariè voci ſuæ; ſed de eo qui renunciauit voci ſuæ propter infirmitatem: & in hoc ſenſu inſtituta eſt quæſtio à gloſ. *ibid.verb.ſanitatem.* Et hoc idem nos concedimus, cum ſcilicet qui propter infirmitatem nolens incluſus ſtare, renunciat voci ſuæ, poſſe eam reaſſumere ſi redierit, quia cũ renunciatio ſit ſtrictiſſimè interpretanda, vt dictum eſt ſupra *num.7.* cenſetur non renunciaſſe liberè: ſed tantùm exiſtente impedimento infirmitatis: eo autem ſublato, cenſetur etiam ceſſare renunciatio. Et item ibi habetur ſermo de eo, qui ſuperuenit poſt terminum conuocationis elapſum. De eo verò qui ſpontè & liberè renunciauit, quod eſt illud de quo in hoc dubio diſputamus, potius videtur ibi haberi contrarium *in §.ſanè* nempè non eſſe admittendum inuito Superiore qui renunciationem acceptauit. Et verba textus ſunt hæc. *Sanè ſi aliquis ex prædictis Cardinalibus conclaue prædictum, vt ſupra exprimitur, non intrauerit, aut intrans abſq; manifeſta cauſa infirmitatis exierit: Ipſo minimè requiſito: nec in eiuſdem electionis negotio vlterius admittendo, per alios ad eligendum, ſubſtituendum Pontificem liberè procedatur. Si vero infirmitate ſuperueniente idem conclaue ex eis aliquem exire contingat: ipſa etiam infirmitate durante poterit eius ſuffragio non requiſito procedi. Sed ſi ad alios poſt ſanitatem ſibi redditam, ſeu ante redire voluerit, vel etiam ſi alij abſentes, quos per decem dies diximus expectandos ſuperuenerint*

re integra, videlicet antequam eidem Eccleſia ſit de Paſtore prouiſum in eodem negotio in illo ſtatu, in quo ipſum inuenerint, admittantur &c.

Additio ad dubium XIX.

Poſt num. 6. linea 3. poſt illa verba *qualitate ſcandali inde inſurgentis.*

Hæc adde.

DIxi merito *quidquid ſit de his iuribus, qua ſunt ſpecialia &c.* nam illa pragmatica ſanctio, eſt Bituricenſis conſtitutio Regni Franciæ, quæ *manifeſtè ſchiſmatica* appellatur à Leone X. in Conc. generali Lateranen. vlt. *ſeſ. 11. fol. mihi 177 col. 1. in tom. 5. Conc. impreſſo Venetijs*, & propterea non ſolum eam reprobauit, ſtirpitus q; abrogauit Ludouicus XI. Francorum Rex Chriſtianiſſimus, prout apparet ex eius litteris, quarum tenor refertur in eodem Concilio *ſeſſ. 4. ſub littera.* Verum etiam idem Leo X. ſacro eodemmet approbante Concilio *vbi ſupra in d. ſeſ. 11.* eandem pragmaticam ſanctionem, eiuſq; approbationem tacitam, vel expreſſam, & in ea contenta omnia, & ſingula etiam inſerta quęcunq; reuocauit, irritauit, annullauit, ac damnauit &c.

Neq; illud nos mouere debet (inquit idem Pontifex *ibidem paulò ante nempè fol 176. col. 2. ante med) quòd ſanctio ipſa, & in ea contenta in Baſileenſi Concilio edita, & ipſo Concilio inſtante a Bituricenſi Congregatione recepta, & acceptata fuerunt; cum ea omnia poſt translationem eiuſdem Baſileenſis Concilij per Re. me. Eugenium Papam quartum etiam prædeceſſorem noſtrum factam à Baſileenſi Conciliabulo, ſeu potius conuenticula, qua præſertim poſt huiuſmodi translationem, Concilium amplius appellari non merebatur facta exetiterint ac propterea nullum robur habere potuerint.*

Tandem honeſtum &c.

Additio ad dubium LII.

Poſt num. 5. linea 11. poſt ea verba *quod ſanè veriſſimum eſt.*

Hæc adde.

VT liquet ex hac declaratione Sacræ Congregationis: Quęſitum enim fuit ab ea: *An ſtante libertate electionis liceat Prælato Superiori proponere duos, vel tres, ex quibus neceſſariò vnus eligatur?* Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum *cenſuit non licere.*

Robertus Cardin. Vbaldinus.

Locus ✝ ſigilli.

Hoc autem intellige dummodò memorata &c.

Additio ad dubium LXI.

In fine dubij poſt vltima verba *electio 2. q. 19. num. 26.*

Hæc adde.

PRo hac limitatione facit quòd ex delictis Adminiſtratorum, vel Præſidentium non punitur vniuerſitas, vt colligitur ex *l. ex dolo §. de dolo autem decurionum ff. de dolo.*

Digitized by Google

dolo. & ratio eſt, quia in generali mandato eis ab vniuerſitate dato non veniunt illicita *ff. quæ in fraud. cre. l. ſi pater* & videtur caſus *c. veniens de ſimo. & c. dilectus. eo. tit. & c. graue, de ſent. excomm.* vbi licèt ipſi Præſidentes puniantur; non tamen vniuerſitas niſi mandaret, vel ratum haberet, vt ibi not. Innoc. & Oldrad. *conſ. 66.*

Additio ad dubium LXXVI.

In fine numeri 8. poſt illa verba *vbi ſupra c. 18. in fin.*

Hæc adde.

NON obſtat ſecundò confirmationem non poſſe verè dici ex certa ſcientia, nō obſtante appoſitione dictę clauſulæ, niſi totus tenor priuilegiorum innotuerit Papæ Rota *deciſ. 981. num. 2. coram Card. Seraph. & deciſ. 666. nu. 7. p. 1. in recent.* per verba textus *c. ſi Apoſtolica de præben. in 6.* ibi *Noſq; poſtmodum plena de his facta narratione*. Nam reſpondeo tenorem priuilegiorum innotuiſſe Papę dici ad effectum vt confirmatio cenſeatur emanata ex certa ſcientia, quando in eiſdem confirmationibus inſerta, & narrata eſt ſubſtantia ipſorum priuilegiorum Rota *deciſ. 192. num. 3. p. 1. deciſ. 339. num. 2. p. 2. in recent. & deciſ. 222. nu. 1. coram Card. Mantic.* & licèt id non fiat de verbo ad verbum; attamen idem importat illa generalis clauſula in eiſdem confirmationibus appoſita *ac ſi de verbo ad verbum inſererentur & in his eſſent inſerta præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes dicta authoritate Apoſtolica &c.* & ita apertè colligitur ex Rota *d. deciſ. 666. num. 2. p. 1. in recēt.* & ex dictis *ſup. dub. 69. nu. 12. in fin.* Maximè verò hæc poſtea procedūt adiecto decreto irritanti in eiſdem confirmationibus, & ſublata quorū tenores &c. Rota *d. deciſ. 339. num. 3. p. 2. in recent.* vt re vera adiecta ſunt his verbis. *Non permittentes quemquam deſuper contra præſentium tenorem ſub quouis prætextu, & cauſa, etiam defectu intentionis noſtræ per quoſcumq; quomodolibet indebitè moleſtari, quinimò quidquid in contrarium attentari, vel fieri contingeret, omnia ſemper in priſtinum reponi* Et poſt pauca. *Non obſtantibus &c. alijs Apoſtolicis conſtitutionibus &c. cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, etiam priuilegiorum eorum reuocatiuis, reſtrictiuis, reſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, mentis atteſtatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quorū omnium &c.* ſequitur poſtea ampliſſima & ſpecifica, ac indiuidua derogatoria cum prægnantiſſimis clauſulis; ita vt nullo modo videatur poſſe vocari in dubium, quin ſupradicta priuilegia Regularium non fuerint reconualidata per dictas confirmationes, cum verè dicantur emanatæ ex certa ſcientia per has hucuſque ponderatas clauſulas. Vnde hoc ſuppoſito manet firmum eaſdem confirmationes importare effectum reconualidandi priuilegia, & vltra ſupra allegatos DD. *nu. 7.* ſuſtinent etiam Rota *d. deciſ. 192. num. 2. in fin p. 1. & d. deciſ. 339. num. 3. in fin. p. 2. in recent. & d. deciſ 222. per totam coram Card. Mantic.*

3 Et hæc quò ad caſum in cuius terminis verſamur, nempè de reconualidandis priuilegijs facientibus facultatem Prælatis Regularibus diſpenſandi illegitimos: Secus enim dicendum fuiſſet (opinor) ſi fuiſſemus in terminis priuilegiorum, quę de facili non conceduntur, & ſunt præiudicialia ipſi concedenti, vt eſt v. g. ius conferendi beneficia reſeruata &c. & ratio eſt, quia iſta requirunt maiorem, & clariorem expreſſionem, quàm alia; non enim cenſetur Pontifex ſub inuolucro verborum ſibi præiudicare velle Bald. *in c. veniens num. 4. de iureiur.* nec regulis Cancellariæ Sarnen. *in proœm. regul. q. 5. volu. 2.* Felin. *in c. ſi quando num. 7. de reſcript.* Rota *d. deciſ. 666. num. 8. p. 1. in recent.* Nec item præſumitur Princeps abſq; expreſſo conſenſu præiudicare velle ſuę Cameræ Caſtr. *conſ. 84. num. 4. lib. 2.* & maximè ſub inuolucro verborum recipiente iuris diſputationem, per quam Princeps facilè poſſet circumueniri,

cumueniri, vt dicunt Roman. *conſ.326.num.12.verſ.& huius* Felin. *in c.dilectus.lib. 1.de reſcript.num.*10. Gram. *conſ.66.num* 19. & Rota. *deciſ.*555. *nu.*10. *p.2. in recent.*

Immò ſecus etiam dicendum fuiſſet (opinor) ſi fuiſſemus in terminis priuilegiorum, quæ cum magna difficultate conceduntur, & in quibus agitur de præiudicio tertij, licèt non eſſent præiudicialia ipſi Concedenti, niſi de eis eſſet facta ſpecialis mentio in dictis confirmationibus: Priuilegia enim reſpectu præiudicij tertij ſunt ſtrictè intelligenda, vt minus, quàm fieri poſſit, præiudicent, vt per Oldrad. *coſ.268. num.1.& 2.* Panor. *in c.licet num.2.de decim.* Roman. *conſ.*180. *num.*11. Dec. *in c.cum ordinem in princ.de reſcript.* Rota *deciſ.*827. *num.*1. *coram Card.Seraph.* Vnde hac ratione tenet priuilegia Religioſis conceſſa ſuper exemptione decimarum non venire in communicatione priuilegiorum, niſi de eis fiat ſpecifica mentio Rota *deciſ.*605. *per totam coram Card.Seraph. deciſ.*279. *num.3. & 4. coram R.P.D. Coccino Decano & deciſ.*214. *num.* 5. *p.2. in recent.* in quibus deciſionibus aliæ multæ deciſiones allegantur. Et hinc apparet non ita de facili approbandum eſſe quod ſcribunt Roſell. & Rodriq. relati à Suar. *de legib.d.lib.8.c.19.num.* 1. videlicet per ſimilem confirmationem reſtitutum eſſe minoribus priuilegium exemptionis à ſolutione quartæ canonicæ portionis, quod fuerat reuocatum per *clem.dudum.de ſepult.* Sed de his ſatis, cum à propoſito noſtro nimis deuiare videantur.

Deniq; aduertendum eſt &c.

Additio ad dubium LXXXIX.

In fin. num 2. poſt illa verba *de matrim.lib.*1. *c.4.num.3.*

Hæc adde.

ET Rota *deciſ.*484. *num.*1. *coram R.P.D.Coccino Decano* vbi *num.*2. *& 3.* definitur furioſum eſſe mentecaptum cum ſæua dementia, & quadam veluti rabie: Mentecaptum verò eſſe cum quieta dementia. Bald. *in l.humanitatis num.*15. *verſ. venio ad quartum notabile, C.de impub.& alijs ſubſtit.* ſequitur Fulgoſ. *conſ.79.num.* 1. *verſ.nam eleganter.*

Et hic per mentecaptos &c.

Additio ad dubium XCI.

In fine num.2. poſt illa verba *Tridentino ſeſſ.*22. *c.4.de reform.*

Hæc adde.

FVNDAMENTVM harum declarationum eſt doctrina, quam ſupra innui *dub.* 76. *num.*8. tradi à Rodriq. *tom.*1. *q.*8. *art.*6. approbata à Suar. *de legib. lib.*8. *c.* 18. *in fin.* nempè in duplici differentia ſe habere decreta Concilij Tridentini prout ad rem noſtram ſpectat: In aliquibus enim decretis ipſius Concilij derogatur expreſsè priuilegijs, & conſuetudinibus etiam Regularium: In alijs verò licèt diſponatur contra eorundem Regularium priuilegia; non tamen ipſis derogatur: Vnde optimè infert Rodriq. de mente doctiſsimorum virorum priuilegia Regularium aduerſantia Concilij Tridentini decretis in primo modo non ſubſiſtere, & de his intelligenda eſt exceptio appoſita in confirmationibus priuilegiorum Regularium: *Quatenus decretis Concilij Tridentini non aduerſentur.* Alia verò priuilegia aduerſantia Concilij decretis in ſecundo modo benè ſubſiſtunt nec tolluntur per dictam clauſulam

clauſulam in memoratis confirmationibus appoſitam. Modò in dicto *c. 4. ſeſſ. 22. de reform.* duo decreta habemus: Primum eſt tenoris ſequentis. *Quicumq; in cathedrali, vel collegiata, ſaeculari, aut Regulari Eccleſia diuinis mancipatus officijs in ſubdiaconatus Ordine ſaltem conſtitutus non ſit, vocem in huiuſmodi Eccleſijs in capitulo non habeat, etiamſi hoc ſibi ab alijs liberè fuerit conceſſum.*

Aliud decretum ſic ſe habet. *ij verò qui dignitates, perſonatus, Officia, prabendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis Eccleſijs obtinent, aut impoſterum obtinebunt quibus onera varia ſunt annexa . . . . quocumq; ij priuilegio, exemptione, prarogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur iuſto impedimento ceſſante infra annum ordines ſuſcipere requiſitos. Alioquin &c.*

Vnde ſit concluſio priuilegia Regularium, ſeu conſuetudines non tolli per primum decretum, quia in ipſo non derogatur eis: & ita in terminis ſuſtinet Rodriq; *vbi proximè ſupra §. tertio infertur.* Et item ſit alia concluſio priuilegia, & conſuetudines Regularium tolli per poſterius decretum, quia in ipſo expreſsè eis derogatur. Et hoc eſt quod firmabo in ſequenti dubio.

Sed his dictis &c.

Additio ad dubium XCV.

In fine dubij poſt illa verba vltima *vocandis dub. 10. per totum.*

Hæc adde.

DIxi *cum iniuſta priuatione*, quia ſi vltra iniuſtam priuationem interueniant alia, aliter etiam erit ſentiendum, vt eſt in exemplo allato de Generali præcipiente ſecretò ſcrutatoribus vt non recipiant vota &c. nam ibi quia vltra iniuſtã priuationem, tollitur etiam libertas illorum eligentium qui ſuffragati fuerant illi poſtmodum iniuſtè priuato impeditur conſenſus naturalis electionis, & deniq; contra diſpoſitionem *cap. quia propter de elect.* celebratur ſcrutinium; idcircò talis electio eſt ipſo iure nulla.

Et quòd tollatur libertas illorum electorum &c. patet, quia non ſolum coarctantur ad eligendum aliquem certum, & determinatum, quo caſu electio non dicitur libera *dub.* 52. ſed quod magis eſt per fraudem circumueniuntur, & inuiti coguntur ad neminem eligendum.

Quòd impediatur conſenſus naturalis, ex eo maximè probatur, quia ſuppoſito ſcrutatores de mandato Generalis inhabilitare illum, qui iam electus eſt à maiori parte capituli, per conſequens electio quæ poſtea de alio celebratur peccat in iure naturali. Ponamus enim v. g. ex triginta electoribus quibus collegium conſtat quindecim ſuffragatos fuiſſe P. F. Zoilo, & altero ſuperueniente qui velit ſuffragari eidem P.F.Zoilo, per quod votum iam electio habebat fundamentum naturale, ſcrutatores tunc temporis dicant illi electori nomine Generalis P. F.Zoilum eſſe priuatum. Non nè peccabit hæc electio in iure naturali, ſicuti & illa altera de qua dictum eſt *ſupra num.* 5?

Et tandem quòd celebretur ſcrutinium non ſeruata forma *c. quia propter de elect.* liquidò conſtat, quia ſi aliquis ex præſentibus contemnatur, & inuitus ad ſuffragandum non admittatur, talis electio eſt contra intrinſecam formam electionis, præſcriptam *in d. c. quia propter* ibi *vota cunctorum diligenter exquirant.* Specul. *tit. de elect.* §. 1. *verſ. ſi ergo viam* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 27. num.* 1. *&* 2. & Suar. *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 5. *num.* 14. de mente Parnomitani. Sed in caſu noſtro omnes illi electores qui ſuffragati ſunt P.F. Zoilo contempti ſunt, & inuiti non ſunt admiſſi ad ſuffra-

Digitized by Google

ad ſuffragandum, dum per fraudem circumuenti ſunt ad ſuffragandum inutiliter arg.eorum quæ dicta ſunt *dub.29.* Ergo contra diſpoſitionem *c.quia propter de elect.* fuit celebrata electio. Ergo eſt nulla ipſo iure.

Et tandem pro corroboratione omnium hìc dictorum libet referre eundem penè caſum, qui propoſitus, & reſolutus fuit hoc anno 1625. à Sacra Congregatione hoc modo Quęſitum enim fuit. *An in electione Superiorum Regularium Præſidens Capituli poſſit præcipere ſcrutatoribus ſub præcepto Sanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis latæ ſententiæ, nè recipiant ſuffragia ore tenus tradi ſolita pro aliquibus vltra certum numerum electioni inſufficientem; ſed eo completo dicant electoribus ad aures (vt ſeruari dicitur) vt dent alijs eorum vota. Et an electio hoc modo celebrata ſit valida?* Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum *hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali conſenſui aduerſatur omninò improbauit, cenſuitq; electiones hactenus celebratas, ſi ſcrutatores præcepto ſuperioris obtemperantes ſingulorum eligentium vota non receperint, pro canonicis non haberi.*

S.Cardin.S.Suſannæ.

Locus † ſigilli.

Proſper Fagnanus.

Additio ad dubium. CXX.

In fine numeri tertij poſt illa verba *ſup.dub.106.num.2.Ergo &c.*

Hæc adde.

ET ita in terminis quòd Religioſi poſſint renunciare ſuis priuilegijs, ſi concernunt ſolummodò ipſorum fauorem; non autem fauorem Papæ, poſt Ioan. And. *in c.cum tempore de arbitr.* notant Franch. *in c.1. de pact. in 6. nu.1.* ibiq; Gemin. *num.5.* Et omnes clauſulæ appoſitæ in priuilegijs cenſentur habere clauſulam, *quatenus pars vti velit.* Oldrad. *conſ.206* Sarnen. *de triennal. q.94. num. 11. & de anna q.4. num.4.* quem cum alijs prææallegatis allegat, & approbat Rota *deciſ. 229. in fin. p.2. in recent.*

Tota verò difficultas &c.

BIBLIOT. NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google